

Bundel – Commissie Leefomgeving van 15 februari 2024

Agenda bijlagen

Agenda Commissie Leefomgeving 15-02-2024

spreektijdverdeling commissies – 3,5 uur

Beantwoording technische vragen commissie Leefomgeving 15-02-2024

2024-02-15 inspreektekst Karel Bolbloemen BV – inspreekhalftuur

2024-02-15 inspreektekst Stichting Gezondheid op 1 – ag.p. 8a

2024-02-15 inspreektekst JH – ag.p. 8.a

Verslag commissie Leefomgeving 15-02-2024

Beantwoording vervolgvraag CU bij vraag BBB over elektriciteitsnet (Rondvraag gedeputeerde Kocken)

Correctie en aanvullende beantwoording vraag D66 over openstellen regeling verduurzaming sportbedrijven en dorpshuizen (EBW 2024, ag.p. 4)

0 Technische briefing ongewone voorvallen Tata Steel (18.00–18.40 uur)

1 Opening en mededelingen

2 18:45 – Inspreekhalftuur

3 Vaststellen agenda, verslag, lijsten moties en toezeggingen en strategische agenda

2024-02-15_Commissie Leefomgeving_Agenda (2)

Concept-verslag commissie Leefomgeving 22-01-2024

Openstaande moties commissie Leefomgeving 15-02-2024

Strategische agenda commissie Leefomgeving 15 februari 2024 (006)

4 A-agenda Algemeen

4.a 19:15 – Eerste begrotingswijziging 2024 (A-agenda alle commissies: cie Landelijk gebied en Ruimte 12 februari en cie Bestuur en Leefomgeving 15 februari 2024)

Toelichting:

In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze eerste begrotingswijziging omvat een bijstelling van de begroting 2024.

Behandelveorstel:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 4 maart 2024. In de commissie Leefomgeving worden die onderdelen besproken die relevant zijn voor deze commissie. De commissie Bestuur adviseert over de begrotingswijziging vanuit de financiën algemeen.

Dossier 14282 voorblad

Voordracht EBW-2024 – verzonden PS

Eerste begrotingswijziging 2024-PS

Brief aan PS over Eerste begrotingswijziging 2024

5 A-agenda Gezondheid en Milieu

5.a 19:45 – Omgevingsdiensten: Zienswijze Provinciale Staten op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Per 1-7-2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Voor 1-7-2024 moeten alle gemeenschappelijke regelingen in Nederland voldoen aan deze nieuwe wetgeving. Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland vraagt Provinciale Staten om een zienswijze op de voorgestelde wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Het college zal na het ontvangen van de zienswijze deze delen met de omgevingsdienst.

Dossier 14336 voorblad

Brief aan PS over zienswijze Provinciale Staten op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Voordracht wijziging GR ODNHN

Toelichting aanpassing GR OD NHN aan gewijzigde WGR def

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord A def v2

Was-wordt lijst gewijzigde GR OD NHN def v2

5.b 20:00 – Omgevingsdiensten: Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2025 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Op 15 december 2023 is de Kadernota 2025 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) door het Dagelijks Bestuur verzonden aan de raden en staten van de deelnemers van de Omgevingsdienst. Provinciale Staten hebben tot 1 maart 2024 om hun zienswijze kenbaar te maken aan de OD NHN.

Dossier 14335 voorblad

Brief aan PS over zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2025 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Voordracht Zienswijze PS Kadernota 2025 ODNHN

Begeleidende brief Kadernota 2025

Kadernota conceptV2 301123def

- 6 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer (eigenaarschap Omgevingsdiensten)
- 7 B-agenda Klimaat en Energie en rondvraag gedeputeerde Kocken
- 7.a 20:15 – Klimaat/Energie: Discussienota CU Impactanalyse Wind- en Zonneladder
CU-Discussienota Impactanalyse Wind- en Zonneladder
- 7.b Rondvraag gedeputeerde Kocken (Klimaat en Energie)
- 8 20:30 – B-agenda Gezondheid en Milieu (agendapunten 8b1 en 8b2 gevoegd behandelen)
- 8.a Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven d.d. 29 januari 2024
Toelichting:
Het college van Gedeputeerde Staten informeert de Commissie Leefomgeving tweemaandelijks over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals.
Behandelveorstel:
De commissieleden kunnen de brief met elkaar en gedeputeerde Olthof bespreken. De commissie wordt specifiek gevraagd of de volgende moties (zie bijlagen) als afgedaan beschouwd kunnen worden:
–M252–2022 ‘Borgen dat 50% reductie PAK’s over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten’
–M192–2023 ‘Zorgvuldige check op claims van Tata’
Dossier 14584 voorblad
Brief aan PS over Informatievoorziening VTH provinciale bedrijven en verzoek tot afdoening motiesM252–2022 en M192–2023
M252–2022 AANGENOMEN
M192–2023 AANGENOMEN
- 8.b.1 Vaststelling Programma Tata Steel 2024–2030
Toelichting:
De provincie en de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen hebben het geactualiseerde Programma Tata Steel 2024–2030: ‘Een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel’ vastgesteld. Dit programma richt zich op het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond.
Behandelveorstel:
De commissieleden kunnen met elkaar en gedeputeerde het programma bespreken. De brief van Tata Steel brief Voortgang Groen staal en Roadmap plus (ag.p. 82b) kan daarbij worden betrokken.
Dossier 14301 voorblad
Brief aan PS over actualisatie Programma Tata Steel (2024–2030)
Programma Tata Steel 2024–2030
- 8.b.2 BETREKKEN BIJ 8 b1: Tata Steel brief Voortgang Groen staal en Roadmap plus (B-agenda Leefomgeving 15–02–2024)
Deze brief wordt niet apart besproken in de commissievergadering, maar kan worden betrokken bij de bespreking van agendapunt 8 b1 – Vaststelling Programma Tata Steel 2024–2030.
Begeleidende mail Tata Steel brief Voortgang Groen staal en Roadmap plus
20240117 Brief PNH voortgang transitie AS_JN_PdW (003)
- 8.c 22:00 – DOORGESCHOVEN NAAR 18–03–2024: Discussienota PvdA – Een gezonde leefomgeving voor alle Noord-Hollanders
Behandelveorstel:
De commissieleden kunnen met elkaar en gedeputeerde bijgaande discussienota van indiener de heer Wagelaar (PvdA) bespreken.
Discussienota PvdA – Een gezonde leefomgeving voor alle Noord-Hollanders
- 9 Rondvraag gedeputeerde Olthof (Gezondheid, Milieu, Voorzieningen, Cultuur en Sport)
Rondvraag D66 inzake NRD Heracleus Groen staal
Rondvraag GroenLinks inzake sluiting zwembad ‘het Baafje’
- 10 Sluiting
- 11 C-agenda Gezondheid en Milieu
- 11.a Ingekomen brief en uitnodigingsmail commissieleden over het verzoek bezoek Liberta Care aan de Provinciale staten – commissie leefomgeving (C-agenda Leefomgeving 15–02–2024)

Verzoek bezoek Provinciale staten – commissie leefomgeving en achtergrond Liberta Care__Geredigeerd

Uitnodigingsmail commissieleden – gesprek jongeren Liberta Care

- 11.b Gezondheid en Milieu: 4e Inwonersonderzoek naar de leefomgeving in de IJmond (Ipsos) (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)
Het Inwonersonderzoek dat naar de leefomgeving in regio IJmond is uitgevoerd, is onderdeel van het Programma Tata Steel 2020 – 2050: Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond. Het 4de onderzoek is uitgevoerd in het najaar van 2023. Met het onderzoek wordt gemonitord hoe inwoners de leefomgeving in de IJmond ervaren.
Dossier 14337 voorblad
Brief aan PS over 4e Inwonersonderzoek naar de leefomgeving in de IJmond (Ipsos)
Ipsos_Rapport Provincie Noord-Holland_Leefomgeving meting 4_v3.0
- 11.c Gezondheid en Milieu (BETREKKEN BIJ 8b): Ingekomen brief met bijlage inzake input commissievergadering onderwerp Tata Steel (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)
Frisse Wind GP Dorpsraad ea CD Leefomgeving 15 feb Tata Steel_Geredigeerd
BIJLAGE_Voornemen tot besluit op invorderingsverzoek incl aanbieding_Geredigeerd
- 12 C-agenda Voorzieningen, Cultuur en Sport
- 12.a IPO BAC RE & Cultuur: BAC Agenda Regionale Economie en Cultuur – 08-02-2024 (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024 en Bestuur 15-02-2024)
231012 1a BAC RE en Cultuur Conceptagenda
- 13 C-agenda Klimaat en Energie
- 13.a Energie/Mobiliteit: Energieroute Noord-Holland (C-agenda Leefomgeving –leidend– 15-02-2024 en Ruimte 12-02-2024)
Rijk, provincie en gemeenten werken langs de A9-A5-A22 en noordelijke gedeelten van de A1 en A2 samen aan de Energieroute Noord-Holland. Dit project in het kader van het Rijks OER (Opwek Energie Rijksvastgoed) programma is bedoeld om de opwekking van hernieuwbare energie langs deze wegen te realiseren. De provincie Noord-Holland gaat een samenwerkingsovereenkomst aan met de projectpartners voor de volgende fase van planvorming.
Dossier 14345 voorblad
Brief aan PS over planvormingsfase Energieroute Noord-Holland en update Opwek Energie Rijksgronden (OER)
Kaartbladen projectscope 2176936 – 2186452
- 13.b IPO BAC Energie: Verslag vergadering BAC Energie 02-02-2023 (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)
230406 1b0 goedgekeurd verslag BAC E 02022023
- 13.c IPO BAC Energie: Verslag vergadering BAC Energie 06-04-2023 (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)
230629 1b0 goedgekeurd verslag BAC E 06042023
- 13.d IPO BAC Klimaat & Energie: Verslag vergadering BAC Klimaat & Energie 26-06-2023 (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)
230928 1b0 goedgekeurd verslag BAC KenE 29 juni 2023
- 13.e Subsidies/havens/energietransitie: Evaluatie eenmalige subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland (C-agenda Cie Bestuur en Cie Leefomgeving 15-02-2024)
Conform de programmering van het Evaluatiekader Subsidies voor 2023 is één eenmalige subsidie uit het subsidieregister van 2020 geëvalueerd. Het gaat om de subsidie voor de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland.
Dossier 14413 voorblad
Brief aan PS over evaluatie eenmalige subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland
Rapport evaluatie eenmalige subsidie Maritiem Cluster KvnH DEF
- 14 C-agenda Algemeen
- 14.a MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 78 – 23 januari 2024 (C-agenda alle commissies 12-02-2024 en 15-02-2024)
Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 78 – 23 januari 2024_Geanonimiseerd

Agenda Commissie Leefomgeving

Datum	15-02-2024
Tijd	18:45 – 22:30
Locatie	Statenzaal
Voorzitter	Chris Vonk
Toelichting	De commissievergadering vindt in hybride vorm plaats, is openbaar en online live te volgen via https://noord-holland.stateninformatie.nl. De vergadering is toegankelijk voor publiek. Het is mogelijk om in te spreken in de vergadering. Dat kan fysiek of digitaal op punten die ter bespreking staan geagendeerd (A- en B-agenda) of tijdens het inspreekhalfuur op andere punten die tot het werkgebied van de commissie Leefomgeving behoren. Voor het inspreken dient u zich aan te melden. Dat kan tot 15.00 uur op de voorafgaande werkdag (woensdag 14 februari 2024) bij commissieadviseur Mariëtte van Boheemen: commissieleefomgeving@noord-holland.nl. U kunt ook vooraf een bijdrage mailen. Let op: alle genoemde tijden bij de afzonderlijke agendapunten zijn richttijden. Indien er geen of een beperkt aantal aanmeldingen zijn voor het inspreekhalfuur zullen de agendapunten vanaf punt 3 ca. 30 minuten eerder beginnen.

0	Technische briefing ongewone voorvallen Tata Steel (18.00–18.40 uur)
1	Opening en mededelingen
2	Inspreekhalfuur
18:45	
3	Vaststellen agenda, verslag, lijsten moties en toezeggingen en strategische agenda
4	A-agenda Algemeen
4.a	Eerste begrotingswijziging 2024 (A-agenda alle commissies: cie Landelijk gebied en Ruimte 12 februari en cie Bestuur en Leefomgeving 15 februari 2024)
19:15	
	Toelichting:
	In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze eerste begrotingswijziging

Behandelveorstel:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 4 maart 2024. In de commissie Leefomgeving worden die onderdelen besproken die relevant zijn voor deze commissie. De commissie Bestuur adviseert over de begrotingswijziging vanuit de financiën algemeen.

5 A-agenda Gezondheid en Milieu

5.a Omgevingsdiensten: Zienswijze Provinciale Staten op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

19:45

Per 1-7-2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Voor 1-7-2024 moeten alle gemeenschappelijke regelingen in Nederland voldoen aan deze nieuwe wetgeving. Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland vraagt Provinciale Staten om een zienswijze op de voorgestelde wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Het college zal na het ontvangen van de zienswijze deze delen met de omgevingsdienst.

5.b Omgevingsdiensten: Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2025 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

20:00

Op 15 december 2023 is de Kadernota 2025 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) door het Dagelijks Bestuur verzonden aan de raden en staten van de deelnemers van de Omgevingsdienst. Provinciale Staten hebben tot 1 maart 2024 om hun zienswijze kenbaar te maken aan de OD NHN.

6 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer (eigenaarschap Omgevingsdiensten)

7 B-agenda Klimaat en Energie en rondvraag gedeputeerde Kocken

7.a Klimaat/Energie: Discussienota CU Impactanalyse Wind- en Zonneladder

20:15

7.b Rondvraag gedeputeerde Kocken (Klimaat en Energie)

8 B-agenda Gezondheid en Milieu (agendapunten 8b1 en 8b2 gevoegd behandelen)

20:30

8.a Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven d.d. 29 januari 2024

Toelichting:

Het college van Gedeputeerde Staten informeert de Commissie Leefomgeving tweemaandelijks over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals.

Behandelveorstel:

De commissieleden kunnen de brief met elkaar en gedeputeerde Olthof bespreken. De commissie wordt specifiek gevraagd of de volgende moties (zie bijlagen) als afgedaan beschouwd kunnen worden:

- M252–2022 ‘Borgen dat 50% reductie PAK’s over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten’
- M192–2023 ‘Zorgvuldige check op claims van Tata’

8.b.1 Vaststelling Programma Tata Steel 2024–2030

Toelichting:

De provincie en de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen hebben het geactualiseerde Programma Tata Steel 2024–2030: 'Een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel' vastgesteld. Dit programma richt zich op het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond.

Behandelveorstel:

De commissieleden kunnen met elkaar en gedeputeerde het programma bespreken. De brief van Tata Steel brief Voortgang Groen staal en Roadmap plus (ag.p. 82b) kan daarbij worden betrokken.

8.b.2 BETREKKEN BIJ 8 b1: Tata Steel brief Voortgang Groen staal en Roadmap plus (B-agenda Leefomgeving 15-02-2024)

Deze brief wordt niet apart besproken in de commissievergadering, maar kan worden betrokken bij de bespreking van agendapunt 8 b1 – Vaststelling Programma Tata Steel 2024–2030.

8.c Discussienota PvdA – Een gezonde leefomgeving voor alle Noord-Hollanders

22:00

Behandelveorstel:

De commissieleden kunnen met elkaar en gedeputeerde bijgaande discussienota van indiener de heer Wagelaar (PvdA) bespreken.

- 9 Rondvraag gedeputeerde Olthof (Gezondheid, Milieu, Voorzieningen, Cultuur en Sport)
- 10 Sluiting
- 11 C-agenda Gezondheid en Milieu
 - 11.a Ingekomen brief en uitnodigingsmail commissieleden over het verzoek bezoek Liberta Care aan de Provinciale staten – commissie leefomgeving (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)
 - 11.b Gezondheid en Milieu: 4e Inwonersonderzoek naar de leefomgeving in de IJmond (Ipsos) (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)

Het Inwonersonderzoek dat naar de leefomgeving in regio IJmond is uitgevoerd, is onderdeel van het Programma Tata Steel 2020 – 2050: *Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond*. Het 4de onderzoek is uitgevoerd in het najaar van 2023. Met het onderzoek wordt gemonitord hoe inwoners de leefomgeving in de IJmond ervaren.
 - 11.c Gezondheid en Milieu (BETREKKEN BIJ 8b): Ingekomen brief met bijlage inzake input commissievergadering onderwerp Tata Steel (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)
- 12 C-agenda Voorzieningen, Cultuur en Sport
 - 12.a IPO BAC RE & Cultuur: BAC Agenda Regionale Economie en Cultuur – 08-02-2024 (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024 en Bestuur 15-02-2024)
- 13 C-agenda Klimaat en Energie
 - 13.a Energie/Mobiliteit: Energieroute Noord-Holland (C-agenda Leefomgeving – leidend– 15-02-2024 en Ruimte 12-02-2024)

Rijk, provincie en gemeenten werken langs de A9-A5-A22 en noordelijke gedeelten van de A1 en A2 samen aan de Energieroute Noord-Holland. Dit project in het kader van het Rijks OER (Opwek Energie Rijksvastgoed) programma is bedoeld om de opwekking van hernieuwbare energie langs deze wegen te realiseren. De provincie Noord-Holland gaat een

samenwerkingsovereenkomst aan met de projectpartners voor de volgende fase van planvorming.

- 13.b** **IPO BAC Energie: Verslag vergadering BAC Energie 02-02-2023 (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)**
- 13.c** **IPO BAC Energie: Verslag vergadering BAC Energie 06-04-2023 (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)**
- 13.d** **IPO BAC Klimaat & Energie: Verslag vergadering BAC Klimaat & Energie 26-06-2023 (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)**
- 13.e** **Subsidies/havens/energietransitie: Evaluatie eenmalige subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland (C-agenda Cie Bestuur en Cie Leefomgeving 15-02-2024)**

Conform de programmering van het Evaluatiekader Subsidies voor 2023 is één eenmalige subsidie uit het subsidieregister van 2020 geëvalueerd. Het gaat om de subsidie voor de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland.
- 14** **C-agenda Algemeen**
- 14.a** **MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 78 – 23 januari 2024 (C-agenda alle commissies 12-02-2024 en 15-02-2024)**

Spreektijdverdeling commissies – 3,5 uur
versie april 2023

De tijd loopt ook bij het interrumpen van mede-commissieleden en GS.

Ordevoorstellen, vragen aan sprekers, beantwoorden van interrupties en rondvraagpunten tellen niet mee voor de spreektijd.

Verdeling per Fractie	Zetels	Cie 3,5 uur
BBB	8	13 min. (5+8)
VVD	8	13 min. (5+8)
PvdA	7	12 min. (5+7)
GroenLinks	7	12 min. (5+7)
D66	4	9 min. (5+4)
PvdD	4	9 min. (5+4)
JA21	3	8 min. (5+3)
PVV	3	8 min. (5+3)
VOLT	2	7 min. (5+2)
CDA	2	7 min. (5+2)
Forum voor Democratie	2	7 min. (5+2)
SP	2	7 min. (5+2)
50PLUS	2	7 min. (5+2)
ChristenUnie	1	6 min. (5+1)
GS (25%)		<i>42 min.</i>

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1	D66	4.a	Kocken	Eerste begrotingswijziging - Programma 2: Klimaat en gezonde leefomgeving	2.1 Bijdragen aan de energietransitie, pagina 17 - Zonnepark N207 1. Wordt dit zonnepark nu wel of niet gerealiseerd - en zo ja wanneer en met welk budget?	De realisatie van de zonneweide draagt bij aan het energieneutraal maken van de eigen organisatie de eigen organisatie, lees de gebouwen. Het budget is beschikbaar gesteld in de middelen voor Klimaat & energie. De zonne-weide zit nu dit jaar nog in de vergunningprocedure . Globale schatting van plaatsing zal dan 2026/2027 zijn met de aanbesteding hopelijk in 2025/2026
2	D66	4.a	Olthof	Eerste begrotingswijziging – Programma 2: Klimaat en gezonde leefomgeving	2.2. Bevorderen gezonde leefomgeving, pagina 18 - OD NZKG 1. N.B. Begroting 2025 moet begroting 2024 zijn.	Dat klopt het moet 2024 zijn.
3	D66	4.a	Kocken	Eerste begrotingswijziging - Programma 2: Klimaat en gezonde leefomgeving	RES 1. Worden verschillende mutaties in deze tabel veroorzaakt door versnelde uitvoering van de energietransitie in de RES-regio's of is er juist sprake van vertraging in de uitvoering? 2. Er lijkt minder geld beschikbaar te zijn voor de RES-processen. Is dit correct?	1. In de tabel is 1 mutatie opgenomen die betrekking heeft op de RES en dat is de ontvangst van de jaarlijkse bijdrage van het Rijk voor de uitvoering van het RES programma. 2. Nee

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
4						
	D66	4.a	Kocken	Eerste begrotingswijziging - 3.3 Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie, pagina 21	Reserve klimaatadaptatie 1. Wat wordt hier bedoeld met de bouwsteennotitie? Wat zijn daar de proceskosten van?	1. Klimaatadaptatie Noord-Holland: Bouwstenen voor de provinciale aanpak – Provincie Noord-Holland 2. Met de proceskosten worden de kosten bedoeld welke nodig zijn om het geheel aan activiteiten genoemd bij de onttrekking uit te voeren. (Dit is voor het afronden Bouwsteennotitie 2023, opstarten noodzakelijk onderzoek ten behoeve van WBS, waterveiligheid en waterbeschikbaarheid, Klimaatadaptatie (o.a. n.a.v. nieuwe klimaatscenario's) en ten behoeve van uitwerkingen gebiedsopgaven. Daarnaast bijdragen aan gebiedspilots en samenwerkingsafspraken.)
5	D66	4.a	Olthof	Eerste begrotingswijziging - VTH-taken OD NZKG voor indirecte lozingen.	1. Wat gaan we voor dat geld doen?	In de bestuurlijke versnellingstafel 'Opkomende stoffen in water' van het programma Delta-Aanpak Waterkwaliteit zijn onder meer afspraken gemaakt tussen het Rijk en de decentrale overheden over het versterken van de vergunningverlenings-, toezichts- en handhavingstaken (VTH) in relatie tot waterkwaliteit. Het betreft vooral de lozing van ZZS (Zeer Zorgwekkende Stoffen) in het oppervlaktewater. Met dit bedrag wordt de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) in staat gesteld om de vth-praktijk betreffende lozingen in oppervlaktewater, waarvoor de provincie bevoegd gezag is, verder te professionaliseren en te intensiveren. Met deze middelen wordt ingezet op het structureel versterken van de kennis en expertise bij de vth-teams van de OD NZKG, uitwisseling van kennis, expertise en ervaring en afstemming van afspraken met waterbeheerders en beleidsmakers water binnen het

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
6						grondgebied van de provincie Noord-Holland. Daarnaast wordt de inzet van vth-taken rondom ZZS, pZZS en koelwateradditieven geïntensiveerd en worden met regelmaat op basis van een risicobenadering vergunningen gezien en geactualiseerd.
	D66	4.a	Beemster boer	Eerste begrotingswijziging - Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur	6.3 Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit cultuur en voorzieningen, pagina 33 Met Motie M187-2022 hebben Provinciale Staten besloten om samen met de landelijke overheid het herstel van het Artis Aquarium te ondersteunen. De uitwerking hiervan vinden we terug in deze begrotingswijziging. Pag 11 – Doorschuif uitgaven Artis naar 2024 2,7 miljoen (= bedrag uit PS-motie) Pag 33 – 6,3 Artis Aquarium NBN 12,7 miljoen Pag 36 – 7,2 Artis o.a. overheveling subsidies 18,763 miljoen	De subsidie voor het Artis Aquarium wordt verstrekt vanuit beleidsdoel 6.3 'Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit cultuur en voorzieningen'. Daarom staat hier een last (Nadeel) van 12,7 miljoen (pagina 33) De dekking voor deze middelen komt uit het restant van de middelen voor het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds (EHDF), die in de begroting 2024 zijn ondergebracht in de Algemene Reserve in beleidsdoel 7.2 'Organisatie'. Reden dat deze middelen in de algemene reserve staan is dat de activiteiten ihkv EHDF afgerond worden. Zodoende ziet u op pagina 36 een onttrekking uit de algemene reserve ter hoogte van 18 miljoen. Van die 18 miljoen is 12,7 miljoen bestemd voor de subsidie aan Artis. Belangrijk om te vermelden is dat de 10 miljoen rijksbijdrage via de decembercirculaire aan ons is verstrekt en in de algemene reserve is gestort. Onttrekkingen uit een reserve hebben een gunstig effect op het exploitatiesaldo (dus staat als Voordeel in de EBW. Omdat deze subsidie niet in een uitvoeringsregeling is vervat is in de bijlage 'Subsidies buiten uitvoeringsregeling' een juridische grondslag opgenomen om Artis een subsidie te verstrekken (Pagina 50). Dit bedrag is aangepast naar 12,7 miljoen, rekening houdend met de rijksbijdrage van 10 miljoen die ook via de provincie aan Artis verstrekt wordt.

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
7					Pag. 50 – 6.3 – Subsidie rijksmonument Artis-Aquarium gewijzigd van 2,7 naar 12,7 miljoen 1. Kunt u de boekhoudkundige verwerking van deze subsidie nader toelichten?	
	D66	4.a	Beemster boer/Olth of	Eerste begrotingswijziging - Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur	6.3 Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit cultuur en voorzieningen, pagina 33 Met Motie M187-2022 hebben Provinciale Staten besloten om samen met de landelijke overheid het herstel van het Artis Aquarium te ondersteunen. De uitwerking hiervan vinden we terug in deze begrotingswijziging. Pag 11 – Doorschuif uitgaven Artis naar 2024 2,7 miljoen (= bedrag uit PS-motie)	1. De bijdrage aan Artis liep vertraging op vanwege technische problemen bij de uitvoering van de subsidieverstrekking. Dit heeft niet tot problemen geleid bij Artis. Voor de UVR Dorpshuizen is nog een openstelling voorzien in 2024, vandaar dat budget vanuit het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds (Motie 42) wordt doorgeschoven naar 2024. 2. De bijdrage aan Artis wordt in het eerste kwartaal 2024 verstrekt.

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
8					Pag 33 – 6,3 Artis Aquarium NBN 12,7 miljoen Pag 36 – 7,2 Artis o.a. overheveling subsidies 18,763 miljoen Pag. 50 – 6.3 – Subsidie rijksmonument Artis-Aquarium gewijzigd van 2,7 naar 12,7 miljoen 1. Waarom was het in 2023 niet mogelijk om Artis bijdrage en de regelingen verduurzaming sportbedrijven en dorpshuizen uit te voeren? 2. Gaat het in 2024 wel gebeuren met deze bedragen?	
	D66	4.a	Olthof	Eerste begrotingswijziging - 5.4 Verbeteren kwaliteit, benutten en beheren van water, pagina 28	SAIL 2025 komt verschillende keren voorbij in deze begrotingswijziging: Pag 28 – 5.5 – SAIL 2025 Onttrekking 1 miljoen uit reserve waterrecreatie	De bijdrage aan SAIL wordt gedekt uit de reserve waterrecreatie (pagina 28). Hier ziet u derhalve een onttrekking aan de reserve staan (voordeel) en meteen ook een last (subsidieverstrekingen en andere uitgaven, nadeel). De bijdrage aan SAIL bestaat uit verschillende onderdelen. Op pagina 46 zijn de subsidies buiten uitvoeringsregeling opgenomen waarmee de juridische grondslag voor het verstrekken van een subsidie buiten uitvoeringsregeling geregeld wordt. Het resterende bedrag is bedoeld voor verschillende andere onderdelen waar onze bijdrage aan SAIL uit bestaat.

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord			
9					Pag 46 -5.4 – Stichting SAIL Amsterdam SAIL Hero 405.000 Pag 46 – 5.4 – Stichting SAIL Amsterdam duurzaamheid SAIL 2025 75.000 e. Kunt u de boekhoudkundige verwerking van de subsidieverlening aan SAIL-evenementen toelichten?				
	VVD	4.a	Kocken	Eerste begrotingswijziging – 2.1 bijdragen aan de energietransitie	Begrotingswijziging: Kunt u onderstaande mutatie toelichten? Om welke processen, voor welke projecten en over wat voor inhuur gaat het hier? Hoe komt het dat dit bedrag een voordelig resultaat in de lasten vertoond? En welke impact heeft deze mutatie op de beleidsdoelen? <table><tr><td colspan="2">Totaal voor: mutatie begroting 2024 t/m 2025</td></tr><tr><td>Proceskosten en inhuur</td><td>RES</td></tr></table>	Totaal voor: mutatie begroting 2024 t/m 2025		Proceskosten en inhuur	RES
Totaal voor: mutatie begroting 2024 t/m 2025									
Proceskosten en inhuur	RES								

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
10	VVD	13.a	Kocken	Energieroute NH	"Voor financiële participatie wordt projectbeleid opgesteld met als uitgangspunt 50% lokaal eigendom overeenkomstig met de doelstelling in de RES." Het betreft hier locaties nabij snelwegen. Hoe wordt het begrip lokaal (van in lokaal eigendom) hier gedefinieerd en afgebakend? Wie bepaalt die definitie, op basis waarvan? En hoe wordt de mogelijkheid tot lokaal eigendom kenbaar gemaakt bij zij die gedefinieerd worden als lokaal?	Lokaal eigendom betekent hier dat omwonenden profiteren als mede-eigenaar van een zonneproject, via een vereniging of coöperatie. Hoe groot deze omgeving is, uitgedrukt in bijvoorbeeld km-straal van het project, wordt gezamenlijk door de gemeenten bepaald. Gemeenten zijn bevoegd gezag voor beleid voor financiële participatie. In de Energieroute Noord-Holland kan ervoor worden gekozen om voor wat betreft het gemeente-overstijgend projectbeleid nauw samen te werken met de provincie Noord-Holland. Beleid voor financiële participatie biedt de gemeente en de provincie een basis voor het handelen bij de voorbereiding van plannen en besluiten en geeft duidelijkheid aan de ontwikkelaar. Omwonenden, lokale ondernemingen en lokale energiecoöperaties zijn de gesprekspartner van de ontwikkelaar bij het uitwerken van het voorstel voor financiële participatie. Daarnaast worden omwonenden geïnformeerd over de procedure en kunnen zij input leveren op het ontwerp en landschappelijke inpassing van de Energieroute Noord-Holland in het kader van de procesparticipatie. Deze communicatie verloopt via gemeenten.
11	PvdD	6.a	Beemster boer	OD NHN	Er wordt geen participatieregeling opgesteld, maar participatie wordt in de gewijzigde WGR via maatwerk ingeregeld. Hoe ziet dat proces er dan uit en wat houdt 'participatie als	Een maatwerkoplossing houdt in dat er bij gevallen waar participatie opportuun is, wordt gekeken hoe dat het beste vorm kan krijgen. Hierover dient het AB op dat moment een besluit te nemen. Zoals bij eerdere voordrachten voor de OFGV (PS november 2023) en de ODIJ (PS december 2023) is aangegeven voeren de OD's beleid dat wordt vastgesteld door de deelnemers uit. De focus van participatie ligt met name op de totstandkoming van dat beleid.

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
12					maatwerkoplossing' precies in?	
	PvdD	6.a	Beemster boer	OD NHN	De mogelijkheid tot participatie is belangrijk voor de provincie en het huidige voorstel reflecteert dat niet. Het voorstel is dan ook om de tekst voor artikel 21 met betrekking tot participatie te vervangen door het volgende: 'Ingezetenen van gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling al dan niet langs elektronische weg betrokken, voor zover dat bij krachtens de wet is bepaald'. Betekent dit concreet dat de informatieplicht alleen langs elektronische weg plaatsvindt? (Inclusiviteit is een voorwaarde bij informatie en participatie van belanghebbenden)	In het artikel is opgenomen 'al dan niet langs elektronische weg betrokken'. Het antwoord op uw vraag is dus nee. Informatie wordt niet alleen via de elektronische weg beschikbaar gesteld. Een vorm van digitale participatie is bijvoorbeeld de publicatie op de website van de agenda voor de komende vergadering van het Algemeen Bestuur. Aan de hand daarvan kunnen belanghebbende besluiten om de openbare vergadering van het algemeen bestuur live bij te wonen.

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
13	PvdD	6.a	Beemster boer	OD NHN	Het algemeen bestuur betreft de reacties in haar besluitvorming en maakt kenbaar wat ze met deze reacties heeft gedaan? Op welke wijze worden deze reacties dan bekendgemaakt, binnen welke termijn en waar worden deze gepubliceerd of gedeeld?	Nadat alle zienswijzen van de raden en staten zijn ontvangen wordt er door het DB een reactie opgesteld. Deze reactie wordt eerst aan het AB verstuurd in combinatie met het definitieve stuk. Na vaststelling door het AB wordt het definitieve stuk, bijvoorbeeld de begroting, verzonden aan de raden en staten van deelnemers inclusief de reactie van het DB op de ontvangen zienswijzen als bijlage.
14	PvdD	6.b	Beemster boer	Zienswijze kadernota OD NHN	Te lezen is dat er extra inzet nodig is voor de Wnb-vergunning voor de verduurzaming van Tata Steel. a) Hoever is deze natuurvergunning (in procedure (aanvraag, ontwerpbeschikking, anders) en wat is het geplande tijdpad (wanneer wat)? b) Hoe verhoudt dit tijdpad zich tot de andere vergunningen voor de verduurzaming van Tata Steel? (loopt parallel, een voor op de ander, anders?)	De provincie heeft voor de vergunningverlening van Hercules-Groen Staal gekozen voor een 'projectbesluit'. Daarmee worden alle gebruikelijke procedures samengevoegd en gecoördineerd door de provincie. Dit jaar moet de Milieu Effect Rapportage worden afgerond. We verwachten dat begin 2025 de aanvraag van TATA Steel voor de natuurvergunning binnenkomt en wordt behandeld. Het jaar 2026 zal naar verwachting in het teken staan van mogelijke beroepsprocedures bij de Raad van State. In dat jaar is de verwachting dat op onderdelen ook gestart wordt met de voorbereiding van de bouw op het bedrijfsterrein.

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
15	PvdD	6.b	Beemster boer	Zienswijze kadernota OD NHN	“Met een SMP [Soortenmanagementplan] maakt een gemeente op basis van uitgebreid ecologisch onderzoek een biodiversiteitsplan voor de gehele gemeente. Zo’n plan voorziet niet alleen in de wettelijke bescherming van kwetsbare dieren, maar ook in een “plus” voor duurzame bescherming van populaties. Hiermee kan een gemeente een gebiedsgerichte ontheffing aanvragen bij de provincie en daarmee individuele initiatiefnemers van een verbouwing ontlasten.” a) Hoe werkt een Soortenmanagementplan? Een dergelijk plan kan zich nogal tegenspreken, immers: aan de ene kant is het een plan waarbij meer ruimte komt voor ruimtelijke ontwikkelingen, maar	a) Een SMP is een plan waarin op grotere schaal gezien wordt wat er nodig is om de biodiversiteit in dat gebied in het algemeen en de beschermde soorten in het bijzonder te beschermen en te versterken. Met een SMP als onderbouwing kan inderdaad een gebiedsgerichte ontheffing worden verleend. Het idee hierbij is dat het schaalniveau zorgt voor een betere bescherming dan wanneer voor elke losse ontwikkeling op zich een ontheffing wordt aangevraagd. Een plan op gebiedsschaal, komt de duurzaamheid en robuustheid van de bescherming van soorten ten goede. Een voorbeeld is dat een gebiedsgerichte aanpak ook grootschaligere, robuustere alternatieve verblijfplaatsen kan opleveren. Geen SMP maken zorgt ervoor dat er geen regie komt op deze schaal, waardoor de kans groter wordt dat kleine ontwikkelingen van bijvoorbeeld particulieren onvoldoende gecompenseerd worden. b) Een plus is bijvoorbeeld, dat door het op een groter gebied te betrekken, gestuurd kan worden op maatregelen die een groter budget vereisen. Denk aan verblijfplaatsen voor een meervleermuis(kolonie) of andere grotere verblijfplaatsen zoals kraam of winterverblijfplaatsen. Door het op grotere schaal te bekijken kan men naar verwachting gerichtere grote maatregelen treffen. In een gebied waar veel alternatieven zijn, hoeft niet veel te gebeuren, maar een ander gebied waar dit juist niet het geval is, kan men meer investeren om de staat van instandhouding voor soorten in een bepaald gebied proberen te verbeteren. c) Ja, er wordt ook op landelijke schaal gewerkt aan een meldings/registratiesysteem van activiteiten. d) Aan een SMP ligt een ecologisch onderzoek ten grondslag waarin de lokale populaties in beeld worden gebracht. Als het SMP de hele gemeente beslaat, dan geldt dat ook voor het ecologisch onderzoek. e) Nee, een SMP staat niet open voor beroep en bezwaar. Een verleende ontheffing wel. f) Een gebiedsgerichte ontheffing kan verleend worden door de OD NHN. Die zal dat doen als de onderbouwing in het soortenmanagementplan voldoet aan de eisen. Een van de eisen is

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					tegelijktijd wordt gesteld dat daarnaast ook gezorgd wordt voor een betere bescherming van planten en dieren. b) Kan een voorbeeld worden gegeven van een “plus” voor duurzame bescherming van populaties in een SMP? c) Hoe houdt de OD en GS het overzicht van effecten wanneer meerdere voor een populatie negatieve ruimtelijke ingrepen in een gemeente plaatsvinden? Is er bijv. sprake van een meldingsplicht? d) Te beschermen populaties kunnen lokaal, tot zeer lokaal aanwezig zijn. Hoe verhoudt dit zich tot een SMP voor een hele gemeente? e) Is er een mogelijkheid tot het maken van bezwaar bij gebruikmaking van een SMP door een initiatiefnemer? f) Welke dierenwelzijnsinstanties,	dat het onderzoek kwalitatief op orde is. De kennisontwikkeling over impact en mogelijkheden voor alternatieven is permanent gaande. Er wordt bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar effectiviteit van maatregelen en naar ontwikkelingen voor monitoringmethoden. Deze kennis zal gebruikt worden in de onderbouwingen. Welke deskundigen, instanties en deskundigen precies bij welk plan betrokken worden is geen algemeen voorschrift.

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
16					deskundigen en ecologen worden betrokken bij een uitgebreid ecologisch onderzoek en welke uitgangspunten worden hierbij gehanteerd als er wordt gesproken over een 'gebiedsgerichte ontheffing'?	
	PvdD	6.b	Beemster boer	Zienswijze kadernota OD NHN	In de kadernota zijn twee P.M. Posten opgenomen: Effecten Omgevingswet en het Interbestuurlijk programma versterking VTH (IBP). Wat is de precieze betekenis van een P.M. posten? En waarom/wat is de reden dat deze precieze gevolgen nog niet duidelijk in de begroting zijn opgenomen?	PM-post staat voor pro memorie post. Het houdt in dat verwachte uitgaven op het moment van schrijven nog niet met voldoende betrouwbaarheid zijn in te schatten. In het geval van de Omgevingswet zijn dat werkzaamheden/processen die de OD NHN nog niet eerder heeft uitgevoerd, waardoor op dit moment nog moeilijk is in te schatten hoeveel tijd zij hieraan kwijt zijn. Op dit moment is het plan van aanpak robuustheid OD NHN in het kader van het IPB nog in ontwikkeling. Daarnaast dient het vastgesteld te worden door het AB en moet het ministerie zijn goedkeuring geven. Hierdoor is het nog te onzeker wat de precieze effecten zijn van dit plan van aanpak. De wens is om bij de begroting dit inzicht wel te kunnen bieden.
17	PvdD	6.b	Beemster boer	Zienswijze kadernota OD NHN	Wanneer wordt PS geïnformeerd over de inhoud	Alle besturen van de omgevingsdiensten in Nederland hebben de toets uitgevoerd op de robuustheidscriteria. De robuustheidscriteria waarborgen dat de omgevingsdiensten

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					en het stappenplan (met tijdspad) zodat de Omgevingsdienst NHN voldoet aan de robuustheidscriteria (KPI's) zoals die vanuit IBP zijn opgesteld?	voldoende toegerust zijn om ook in de toekomst hun bijdrage te kunnen leveren aan de maatschappelijke opgaven. De afzonderlijke plannen van aanpak van de omgevingsdiensten worden door hun algemeen bestuur vastgesteld en daarmee gepubliceerd door de omgevingsdiensten. Dit plan van aanpak dient uiterlijk 1 april 2024 door de besturen van de OD's te worden ingediend bij de staatssecretaris IenW. De staatssecretaris stuurt volgens planning 1 juli 2024 een reactie naar de algemene besturen. Als de Plannen van Aanpak van de omgevingsdiensten in Noord-Holland zijn vastgesteld en de maatregelen met daarbij de eventuele financiële gevolgen voor deelnemers bekend worden, dan worden deze meegenomen in het reguliere jaarlijkse begrotingsproces welke voor zienswijzen aan PS wordt voorgelegd. We stellen voor om u niet per Noord-Hollandse omgevingsdienst over de inhoud van de plannen van aanpak te informeren, maar dat na 1 juli 2024 na de reactie van de staatssecretaris te doen voor alle Noord-Hollandse OD's.
18	PvdD	8.a	Olthof	VTH-brief	Staalslakken Tata Steel, n.a.v. bericht Kamerleden willen harder optreden tegen afval Tata Steel (nos.nl) a) Gebruikt de provincie staalslakken in de weg- en waterbouw? b) Zo ja, op welke locaties en welke hoeveelheden, voor de afgelopen 5 jaar?	a. We kunnen dit niet uitsluiten op basis van de huidige informatie. b. De Provincie heeft geen inzicht in hoeverre dit voorkomt in de asfaltmengsels die op de eigen Provinciale wegen zijn toegepast. c. Staalslakken zijn vrij toepasbare bouwstoffen. Er is geen overzicht van alle toepassingen in Nederland met staalslakken. Er is namelijk geen landelijke meldplicht of vergunningplicht voor de toepassing van staalslakken als secundaire bouwstof. Dit is wel wat de koepel van omgevingsdiensten bepleit bij het Rijk, zij zijn daar momenteel over met elkaar in gesprek. Een vergunning of een meldplicht biedt de mogelijkheid vooraf te toetsen of een toepassing voldoet aan de eisen gesteld in het Besluit bodemkwaliteit en of er voldoende maatregelen worden genomen om risico's te voorkomen. Ook komt er dan inzicht waar staalslakken worden toegepast.

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
19					c) Heeft de provincie er zicht op waar in de provincie nog meer staalslakken zijn (her)gebruikt of gestort?	De Omgevingsdienst NZKG heeft sinds januari 2024 voor haar werkgebied een meldplicht ingesteld. Gemeenten uit het werkingsgebied hebben de meldplicht opgenomen in hun bodemregels <u>Aangepaste bodemregels in Amsterdam - Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (odnzkg.nl)</u> . Deze meldplicht heeft dus alleen betrekking op de gemeenten in het werkingsgebied van de OD NZKG en niet voor heel Noord-Holland <i>en</i> geeft geen inzicht in eerdere toepassingen van staalslakken in het werkingsgebied.
	PvdD	8.b.1	Olthof	Programma Tata Steel 2024-2030	Blz. 7: "Tata Steel opereert over het algemeen binnen de wettelijke kaders van dit stelsel." Op welke punten concreet opereert Tata Steel niet binnen de wettelijke kaders van dit stelsel, onderverdeeld naar lucht, water, bodem en afvalstoffen?	Binnen de bestaande vergunning zijn er twee aandachtspunten waar de aangehaalde zinsnede op doelt. Deze aandachtspunten zijn: - Ongare kooks is niet vergund. In de aan de revisievergunning ten grondslag liggende aanvraag wordt expliciet aangegeven dat het thermisch niveau van de batterij op een zodanig niveau wordt gestuurd dat ongare kooks worden vermeden. Ook in het licht van de BBT-conclusie 46 van de BREF IJzer en Staal volgt deze resultaatsverplichting. - Het ontbreken van een goed gekalibreerde continue monitor voor stof bij de batterijschoorstenen van de KGF-en is een overtreding, omdat het een verplichting is vanuit de vergunning. Op beide overtredingen is een last onder dwangsom opgelegd zoals weergegeven in de VTH-brief van 27 november 2023 en 29 januari 2024. Zoals verder aangegeven in deze VTH-brieven: de OD NZKG doet onderzoek naar de mogelijkheid tot het intrekken van de vergunning van de Kookgasfabrieken. In het onderzoek kijkt de OD NZKG niet alleen naar de mogelijkheden van intrekking op basis van ongare kooks, maar wordt ook de staat van de algehele veroudering van de KGF-en meegenomen. De verwachting is dat wij de stand van zaken met u over deze ontwikkeling kunnen delen in het eerste kwartaal van 2024. Het proces is juridisch complex en vraagt om grote zorgvuldigheid.

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
20						
	PvdD	8.b.1	Olthof	Programma Tata Steel 2024-2030	Blz. 14: Wanneer kunnen we de resultaten van de controlemeting emissies kgf2 verwachten?	De verwachting is dat in het tweede kwartaal van 2024 alle metingen zijn uitgevoerd en ook zijn vervat in een rapport om te delen. Verder verwijzen we voor dit onderwerp naar de VTH-brief van 29 januari 2023.
21	PvdD	8.b.1	Olthof	Programma Tata Steel 2024-2030	Blz. 17: Hoe staat het met de uitvoering van het VRP (Vermijdings- en Reductieprogramma ZZS)? Dit programma bevat immers maatregelen om de uitstoot van ZZS zover mogelijk naar 0 terug te brengen. Welke maatregelen zijn in uitvoering en tot welke reductie heeft dat inmiddels geleid?	De meest belangrijke VRP-maatregelen in het kader van ZZS van de afgelopen periode (2022 t/m 2023) zijn: – Het plaatsen van een Tertiair Afzuigstelsel (TA) ten noordoosten van de Oxystaalfabriek: De TA is recent in gebruik genomen, de vergunning is verleend, de werkelijk reductie volgt na het inregelen van de installatie en wordt gecontroleerd op basis van emissiemetingen. De emissiemetingen moeten conform de vergunning nog worden uitgevoerd; – Het realiseren van de ontstoffingsinstallatie bij de Pelletfabriek: De ontstoffingsinstallatie is recent in gebruik genomen, de vergunning is verleend, na een jaar hebben we inzicht in de werkelijke reductie, aangezien de installatie moet worden ingeregeld en de emissiemetingen nog plaats moeten vinden, wel zijn er strengere emissiegrenswaarden voor ZZS in een maatwerkvoorschrift opgenomen; – Plaatsen windscherm/windbreker: vergunning is verleend, verwachte realisatie 2024; – Sinterfabriek proef uitvoeren door koolinjectie doekfilter voor reduceren van de uitstoot van de polycyclische aromatische koolwaterstoffen: Deze proef is afgerond, vergunning wordt nog aangescherpt op basis van de uitgevoerde emissiemetingen. – Smidse kappen bij Hoogoven 6 en 7; vergunning is verleend, eind 2023 gerealiseerd voor Hoogoven 6 en 7; emissiereductie moet nog bepaald worden; hoogoven 6 is recent weer in bedrijf.

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
22						– Koudbandwalserij gloeiovens maatregel ter reductie van de PAK actief koolfilter en elektrische regeneratieve themische oxidator (naverbrander): De vergunning is verleend, de maatregel is gerealiseerd in 2022. Het reductiepercentage op basis van emissiemetingen betreft ca. 99% voor PAK.
	PvdD	8.b.2	Olthof	Brief Tata voortgang groen staal	Deze brief noemt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) Heraclass Groen-Staal. Een NRD geeft o.a. aan welke andere scenario's in het MER zullen worden onderzocht en vergeleken met het voorgenomen scenario. Zoals een 0-scenario en een meest milieuvriendelijk scenario. In de Staten is meerdere keren aan de orde geweest om ook een 'afschalingsscenario' (krimp) in het MER mee te nemen (krimp). a) Welke alternatieve scenario's op het voorgenomen scenario worden in het MER onderzocht op milieueffecten?	a) In de concept NRD van Tata Steel (c-NRD), die op 29 januari door de Omgevingsdienst NZKG is gepubliceerd, beschrijft Tata Steel in hoofdstuk 3.6 welke alternatieven het bedrijf momenteel overweegt om in het MER te betrekken en op welke wijze Tata Steel voornemens is de alternatieven te onderzoeken. De c-NRD ligt nu ter inzage en moet nog aandachtig worden bestudeerd door ons, de omgevingsdienst NZKG en ketenpartners. De komende weken staan eerst in het teken van het bestuderen van de c-NRD, het uitvoeren van de participatie omtrent de c-NRD en in het verlengde daarvan het verzamelen van zienswijzen tijdens de zienswijze periode. Vervolgens stelt de omgevingsdienst NZKG samen met ons een zogeheten advies op de c-NRD op. Als bevoegd gezag geven wij hierin aan Tata Steel advies over de reikwijdte en het detailniveau van de nog uit te voeren Milieueffectrapportage. Daarin wordt alle relevante participatie inbreng meegenomen die tot dat moment bij de overheid is ingebracht, waaronder ontvangen zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r. en andere instanties. Zodra het advies op de c-NRD gereed is zal deze tezamen met de c-NRD met uw staten worden gedeeld. Dat is voorzien aan het begin van het tweede kwartaal van 2024. Ons advies op de c-NRD zal ook toezien op de alternatieven en varianten voor in de MER en de wijze waarop deze worden onderzocht. b) De <u>motie 'ideeën en scenario's opnemen in NRD'</u> riep op 'TSN dringend te verzoeken om de door omwonenden en maatschappelijke organisaties werkbare ingediende ideeën en scenario's op te nemen in de concept-NRD en de MER'. Wij hebben Tata Steel verzocht werkbare ideeën en scenario's die vanuit de participatie zijn aangedragen te verwerken in de alternatieven en varianten die worden beschreven in de c-NRD en verder worden uitgewerkt in de MER.

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
23					b) Hoe is in de NRD uitvoering gegeven aan de aangenomen motie Partij voor de Dieren Motie Tata Steel: ideeën en scenario's opnemen in NRD?	Daarover hebben we u geïnformeerd met onze brief van 19 juli 2023 (2069251/2069258). Vervolgens heeft uw staten deze motie afgedaan tijdens de commissiebespreking van 18 september 2023. Desalniettemin zal in ons advies op de c-NRD opnieuw aandacht worden besteed aan de alternatieven en varianten voor in de MER en de wijze waarop deze worden onderzocht. Daarin nemen wij alle relevante participatie inbreng mee die tot dat moment bij de overheid is ingebracht.
			Olthof		Waarom staat de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) Heracleus Groen Staal niet bij op de C-agenda 15-2 /bij de ingekomen stukken? Komt die nog?	Tata Steel heeft op 24 januari 2024 de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (c-NRD) ingediend. Kort daarna heeft de Omgevingsdienst de c-NRD gepubliceerd op het daarvoor ingerichte loket: https://tata.odnzk.nl/informatiebijeenkomsten-over-plannen-groen-staal/. In deze c-NRD staat omschreven wat de plannen zijn van Tata Steel en welke effecten op de omgeving zij van plan zijn te onderzoeken. De notitie c-NRD ligt digitaal ter inzage op het loket/actuelebekendmakingen van 30 januari tot 27 februari 2024. De komende weken staan eerst in het teken van het bestuderen van de c-NRD door het bevoegd gezag, het uitvoeren van de participatie omtrent de c-NRD en in het verlengde daarvan het verzamelen van zienswijzen tijdens de zienswijze periode. Onderdeel van de participatie zijn twee informatieavonden ingericht door de OD NZKG op 6 en 8 februari. Tijdens deze informatieavonden zal de OD samen met ons en met de ketenpartners de bewoners en belanghebbenden informeren over het proces en is er de mogelijkheid om aan de experts vragen te stellen en om zienswijze in te dienen. Deze stappen zijn in lijn met de gewijzigde planning en het aangevulde participatieplan zoals opgenomen bij onze vorige brief (1987567/2135974, d.d. 8 november 2023). In deze stappen is ook voorzien in een zogeheten advies op de c-NRD van het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag geeft hierin aan Tata Steel advies over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Het bevoegd gezag betreft hierbij

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
24						de ontvangen zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r. en andere instanties. Zodra het advies op de c-NRD gereed is zal deze tezamen met de c-NRD zelf actief met uw staten worden gedeeld via ingekomen stukken. Momenteel is dat voorzien aan het begin van Q2 2024.
	PvdD	8.b.2	Olthof	Brief Tata voortgang groen staal	In de concept NRD staat het volgende “Afhankelijk van de mate en duur waarin aardgas moet worden gebruikt, heeft Tata Steel in het voornemen de optie meegenomen om de afgevangen CO2 geschikt te maken voor permanente geologische opslag (onder de Noordzee). De voorziening om CO2 af te vangen en geschikt te maken voor opslag betreft een stroom van circa 600 kton CO2 per jaar (minder dan 10% van de huidige CO2 uitstoot)10.” a) Betekent dit dat Tata Steel weer de route van CCS op gaat? Voor welk deel van de benodigde CO2-reductie? En welke	De voorziening om CO2 af te vangen en geschikt te maken voor opslag, als onderdeel van het project Heraclless-Groen Staal, betreft geen nieuwe ontwikkeling. In de notitie voornemen, die met de start van de projectprocedure in maart 2023 is gepubliceerd, is dit in een aparte paragraaf over CO2 afvang en afvoer als zodanig benoemd. Het gaat daarbij om een significant kleinere en tijdelijke stroom CO2 dan in de oorspronkelijke CCS-route.

Technische vragen Commissie Leefomgeving 15-02-2024

nr	Partij en indiener	Punt	PFH	Onderwerp	Vraag	Antwoord
25					reden geeft zij daarvoor aan?	
	PvdD	4.a	Beemster boer	Eerste begrotingswijziging	Blz. 50: wijziging subsidie aan Artis Rijksmonument aquarium van € 2,7 mln naar € 12,7 mln. Kan dit worden toegelicht? Wat wordt er nu extra voor Artis begroot in deze EBW en waar is dit voor bedoeld?	De Rijksbijdrage aan Artis van 10 miljoen (kanjeropgaves) wordt via een storting in het provinciefonds door de provincie beschikt. Dat is in het najaar 2023 door het Rijk besloten.

Ik ben Bas Haakman van Karelbolbloemen en Flower Valley uit Bovenkarspel. Karelbolbloemen teelt tulpen in Nederland. De bollen worden gebruikt in de broeierij om bloemen van te maken. Bij Flower Valley worden de tulpen verpakt en verzonden naar onze afnemers. Er weken bij ons 50 fte's waarvan 20 % niet van Nederlandse afkomst

Wij hebben een aantal jaren terug de weg ingezet naar verduurzaming. Dit hebben wij gedaan door middel van een WKO installatie en zonnepanelen. WKO is een installatie die gebouwen verwarmt en koelt door middel van bodem energie. Dit is op de locatie De Gouw 3 Bovenkarspel. Dit houdt in dat we terug zijn gegaan van 660.000 m3 gas naar 85.000 m3 per jaar.

Ons bedrijf Flower Valley is het verpakkingsbedrijf. Omdat er bij Flower Valley bijna alleen wordt gekoeld blijft er daar veel rest warmte over. Gemeente Enkhuizen en Karelbolbloemen zijn daar over met elkaar in gesprek geraakt of ze daar iets mee zouden kunnen, zo is het plan ontstaan om de woonwijk tegen over Flower Valley gas loos te maken. En de rest warmte van FV te gebruiken om de huizen te verwarmen en te koelen d.m.v. WKO installatie. Goed plan zou je zeggen.

Ware het niet dat FV tekort stroom heeft. Nu wil het geval dat KBB stroom over heeft. Dus zou je zeggen 123 opgelost, maar nee. De stroom van KBB mag niet naar FV. Zelfde eigenaar, zelfde leverancier, naast elkaar gelegen en aangesloten op de zelfde ring. Zo lijkt het bestaan van FV gevaar te lopen en kan de gemeente de huizen aan de overkant niet verduurzamen.

Om ons bedrijfsproces niet in gevaar te laten komen zouden we natuurlijk een Gas of Diesel gestookte WKK kunnen plaatsen, maar dit lijkt ons niet wenselijk en dan wordt nog steeds alle warmte vernietigd.

Er is meerdere keren overleg en contact geweest met Liander over dit probleem. Maar helaas tot nu toe zonder succes. Misschien ligt de oplossing in het initiatief van een groep bedrijven in het Amsterdamse haven gebied. Daar is een energie Coöperatie opgezet om de elektriciteit samen te delen en af te stemmen onderling.

Het kan toch niet zo zijn dat dit mooie project gaat sneuvelen en de verduurzaming verliest.

Dank voor u aandacht.

Inspreektekst van Antoinette Verbrugge, voor de vergadering van 15 februari 2024, commissievergadering Leefomgeving, PS NH

Goedenavond geachte statenleden, beste mensen,
ik ben Antoinette Verbrugge, wonend in Wijk aan Zee. Fijn dat ik wederom de kans krijg om de stem van onze stichting Gezondheid op 1 te laten horen.

Zaterdag 3 februari, berichtte het NOS journaal:
Kamerleden willen harder optreden tegen afval Tata Steel

Ik citeer (bron:NOS)
Staalslakken worden soms ook rechtstreeks in het water gestort om bijvoorbeeld dijken te versterken. De toezichthouder concludeerde "dat de wettelijke regels voor het gebruik van staalslakken de risico's voor mens en milieu niet voldoende afdekken".

Zo schreef de ILT: "Wanneer deze stoffen in de bodem en het grondwater terechtkomen, kunnen de dieren en planten die daar leven

doodgaan. Ook is bekend dat omwonenden van gebieden waar staalslakken zijn toegepast gezondheidsklachten hebben ondervonden, zoals bloedneuzen en brandwonden."

Ik wilde het vandaag met u hebben over de staalslak, die z'n giftige spoor door heel Nederland trekt en ook in de IJmond zorgt voor veel ellende.

Stelt u zich eens voor: 730.000 ton staalslak per jaar dat is 50 vrachtwagens per dag.

Ik maak mij o.a. ernstig zorgen over het niet afgedekt opslaan van staalslakken op het terrein van onze grote buurman Tata Steel: bij droog weer en met wind, kan stof uit de berg staalslak loskomen en meegevoerd worden met de wind. Dat gevaar is zoals u begrijpt allesbehalve denkbeeldig.

Staalslak heeft een hoge pH, zoiets als gootsteenontstopper, maar dan ook nog met zware metalen erin. Wij en dus ook alle dieren ademen dus gootsteenontstopper in met

zware metalen en dat maakt dat daarmee onze gezondheid nog meer onder druk komt te staan en schade aan het milieu ontstaat. Denkt u ook aan ons kostbare water! Ook de bergen staalslakken vervuilen ons water ... een glaasje water zomaar uit de kraan kunnen tappen is een groot goed, maar hoe lang nog? We gaan onverschillig om met ons water en negeren nog te veel de waterschaarste – de beschikbaarheid van schoon (drink)water wordt (en is eigenlijk al) schaars en straks misschien haast onbetaalbaar.

Staalslak wordt overal in het land toegepast en dieren en mensen hebben, ook daar, te maken met de schadelijke gevolgen van staalslak, blaren op de huid, bloedneuzen en andere gezondheidsproblemen.

De provincie heeft geen inzicht in gebruik staalslakken in eigen weg- en waterbouw; dat vindt ze ook niet nodig want de staalslakken zijn ooit om onheldere redenen om gekat tot toegestane bouwstof en er is geen meldplicht...

- maar ondertussen weten we allang dat staalslak gevaarlijk is en dat de huidige regels onvoldoende beschermen (zie de EERDERE waarschuwingen van ondermeer: ILT, RIVM over gevaarlijke uitlogingen)
- de provincie veroorzaakt willens en wetens nieuwe bodem- en grondwaterverontreinigingen;
- Wat wij u vragen te doen: de provincie in de Omgevingsverordening een meldplicht voor staalslak laten opnemen, zo kan zij zelf per direct stoppen met toepassen van staalslak en zo kan zij VANAF NU bij het Rijk lobbyen om de kwalificatie Bouwstof van afvalstof eraf te krijgen. Het is al een groot raadsel hoe die certificering er überhaupt op gekomen is.

Uit die certificering is veel ellende voortgekomen en de vervuiling gaat vooralsnog gewoon door: 24/7.

Goed om u te realiseren: dat bij een “groen” staal plan (mocht dat er ooit komen) de kans

groot is dat er nóg meer slakken komen dan nu al uitgepoept worden.

BTW we spreken liever over een blauw staalplan, want Tata wil in voorlopige en nog heel lang op aardgas blijven draaien.

Zoals gezegd: 730.000 ton staalslak per jaar dat is 50 vrachtwagens per dag. Water- en bodemleven worden ernstig bedreigd en de volksgezondheid en de gezondheid van de dieren komt steeds meer onder druk te staan.

U las bij de stukken voor deze vergadering de VTH-brief over opslag bij Pelt&Hooykaas, graag vraag ik uw aandacht voor deze alinea:

“Door de continue aan- en afvoer van staalslak binnen Pelt & Hooykaas is sprake van blijvende uitloging van zware metalen en beïnvloeding van de pH van het grondwater. Zolang er geen verwaarloosbaar bodemrisico bij Pelt & Hooykaas is gerealiseerd, gaan de OD's ervan uit dat de bodemverontreiniging nog gevoed wordt. Maatregelen met betrekking tot het ontbreken van een verwaarloosbaar bodemrisico moeten op

korte termijn worden gerealiseerd. Tata Steel heeft tot eind februari de tijd om op de beoordeling te reageren.”

Ziet u hoe de buurman dit recht gaat praten?

Milieugevaren staalslak

Korte termijn

- hoge pH 11- 12 (‘gootsteenontstopper’)

Langere termijn

- uitloging zware metalen
- uitspoeling naar grondwater en oppervlaktewater (uiteindelijk dus ook drinkwater!)
- acute en chronische toxische en ecotoxicologische effecten
- afwenteling afvalstoffen op toekomstige generaties

Uitloging zware metalen (nu al gemeten):

- arseen
- kobalt
- chroom
- koper
- nikkel

En uiteindelijk ook (nu nog niet gemeten):

- cadmium
- lood
- vanadium

- Aan u, statenleden, en aan gedeputeerde Olthof (als PvdA-gedeputeerde Milieu) de volgende vraag:

Nu u weet wat er speelt: wat gaat U concreet doen aan dit groeiende probleem?

Tot slot: ik denk graag in oplossingen: daarom stel ik voor om een Expertmeeting staalslakken te beleggen. Hierbij bied ik ook aan om zo'n expertmeeting te organiseren. Graag hoor ik uw reactie.

Wij rekenen op u.

Gezondheid hoort op 1!

Antoinette Verbrugge,
Stichting Gezondheid op 1,
15 februari 2024

Geachte leden van Provinciale Staten,

Mijn naam is Jildert Huitema, ik woon in Castricum en maak me grote zorgen over de uitstoot van Tata Steel. Als afgestudeerd jurist staats- en bestuursrecht geef ik u graag lesje staatsrecht. U heeft als wetgevend orgaan van de provincie een belangrijke taak om vergunningen te handhaven, aan te scherpen of in te trekken of te verlenen.

Het valt mij op dat u vaak vergadert over Tata, en dat is ook meer dan terecht. Maar op het gebied van handhaving zie ik weinig actie, terwijl de bewijzen door o.a. cameratoezicht, o.a. Spot de Gifwolk, rapporten van RIVM, OVV, reportages van Eenvandaag zich opstapelen.

Als wetgevende macht bent u op dit dossier naar mijn mening veel te tam. Bijna 2 jaar geleden werd een motie ingediend en aangenomen om uit te zoeken.

U wacht al meer dan een jaar op een rapport van gedeputeerde Olthof over de juridische mogelijkheden om Kooks2 te sluiten. Mijn vermoeden is dat rapport is al lang klaar, maar mag van EZK niet naar buiten.

Toch praat u dan het liefst over de groen staal plannen en een grote meerderheid spreekt uit dat u achter de plannen staat. Als ik mijn economische bril opzet kan ik u dat afraden

- Tata India heeft al aangegeven niet te willen investeren en te rekenen op subsidie van het Rijk voor het groen staal plan terwijl de andere Europese staalfabrieken wel zelf fors investeren
- Tata heeft de afgelopen jaren de plannen steeds gewijzigd en is veel te laat, 2030 wordt never nooit meer gehaald
- Groen staal betekent ook minder banen. Door lobbyisten wordt het valse argument gebruikt dat u banen redt door groen staal te steunen. Tata Steel UK is het voorbeeld dat dit niet waar is. Het goede nieuws is dat de werknemers van IJmuiden wel zeer goede kans hebben op een vergelijkbare baan, omdat de fabriek in het economisch hart van Nederland ligt.

Maar het goede nieuws is, u gaat niet over de groen staal plannen. U gaat over de vergunning. Ik was 6 februari in Beverwijk bij de bijeenkomst over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau over de nieuwe vergunning van Tata Steel. In de notitie wordt gesteld dat er een financiële zekerheidsstelling moet komen voor de sanering van de vervuilde grond op basis van de Omgevingswet.

Ik ben blij dat er aandacht is voor de sanering van de vervuilde grond op het terrein van Tata Steel. De ernst van de vervuiling, met zware metalen, chroom 6, asbest, PAKs en kwik, is alom bekend. Het is dan ook terecht dat de vervuiler nu gaat betalen voor de sanering.

De notitie stelt terecht dat er een financiële zekerheidsstelling moet komen om te garanderen dat de sanering ook daadwerkelijk plaatsvindt, als Tata Steel krimpt of vertrekt. De kosten van de sanering zijn enorm, en het is belangrijk dat er zekerheid is dat deze kosten ook daadwerkelijk gedekt zijn. Als voorwaarde voor de vergunning moet worden opgenomen dat Tata Companies garant wil staan voor de sanering.

In de notitie wordt gesproken over een saneringsdiepte van 5 tot 10 meter. Het is belangrijk dat er een gedegen onderzoek wordt uitgevoerd om te bepalen wat de optimale saneringsdiepte is. De kosten van de sanering zijn schattingen tussen de €3,7 en €18,7 miljard.

Het terrein van Tata is 750 hectare, een hectare is 10.000m², er moet minimaal 5 meter worden afgegraven, maar 10 meter ligt meer voor de hand. De kosten per m³ voor saneren liggen tussen de €100 en €250 per m³. Totale kosten tussen de €3.7 en €18.7 miljard. Er

vindt al overleg plaats tussen ODNZKG en MinisterEZK over het interpreteren van de waarborg. TataCompanies (de moeder van Tata Steel Nederland) moet garant staan, dus PS let op uw zaak!

Verslag concept

Commissie Leefomgeving

Datum commissievergadering	:	15 februari 2024
Commissievoorzitter	:	Dhr. C. Vonk
Commissieadviseur	:	Mw. M. van Boheemen
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 46 28 / commissieleefomgeving@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter	:	Dhr. C. Vonk
Commissieadviseur	:	Mw. M. van Boheemen
Leden van de commissie	:	BBB dhr. P. Teeuwen, dhr. M. Becker, dhr. V. Valk VVD dhr. N. Roosendaal GroenLinks P. Laport, N. van der Waart (p.t.), B. Bulucu Wouters (p.t.) D66 dhr. W. van der Heijden PvdA dhr. A. Karar, dhr. T. Wagelaar JA21 mw. C. Gordijn CDA mw. R. Engels (p.t.), dhr. D. Heijnen FvD mw. C. Middelkoop PvdD mw. M. van Aesch, dhr. M. Hanou PVV dhr. R. van Tiggelen, dhr. D. de Moel SP dhr. M. Dijkzen, dhr. J. Kes CU dhr. M. Klein 50PLUS dhr. H. Stulemeijer, dhr. S. Faassen (p.t.) Volt mw. J. Schneemann, mw. B. van den Bogaerde
Gedeputeerden	:	gedeputeerde Kocken (GroenLinks), dhr. J. Olthof (PvdA), dhr. J. Beemsterboer (BBB)
Afwezig: (Met bericht van verhindering)	:	Dhr. B. de Wit (VVD), Dhr. E. Kanik (D66), Mw. K. Uiterwijk (JA21), Mw. H. Bouhlef-Lascaris (SP)
Notulist	:	mw. A. Smakman (Notuleerservice Nederland)

Agenda

- 5 0. Technische briefing ongewone voorvallen Tata Steel
- 1 Opening en mededelingen
- 2 Inspreekhalftuur
- 3 Vaststellen agenda, verslag, lijst moties en lijst toezeggingen en Strategische Agenda
- 4 A-agenda Algemeen
- 10 4.a Eerste begrotingswijziging 2024 (A-agenda alle commissies: cie Landelijk Gebied en Ruimte 12 februari en cie Bestuur en Leefomgeving 15 februari 2024)
- 5 A-agenda Gezondheid en Milieu

- 5.a Omgevingsdiensten: Zienswijze Provinciale Staten op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
- 15 5.b Omgevingsdiensten: Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2025 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
- 6 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer (eigenaarschap Omgevingsdiensten)
- 7 B-agenda Klimaat en Energie en rondvraag gedeputeerde Kocken
- 7.a Klimaat/Energie: Discussienota CU Impactanalyse Wind- en Zonneladder
- 20 7.b Rondvraag gedeputeerde Kocken (Klimaat en Energie)
- 8 B-agenda Gezondheid en Milieu (agendapunten 8b1 en 8b2 gevoegd behandelen)
- 8.a Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven d.d. 29 januari 2024
- 8.b.1 Vaststelling Programma Tata Steel 2024-2030
- 8.b.2 Betrekken bij 8 b1: Tata Steel brief Voortgang Groen staal en Roadmap plus (B-agenda
- 25 Leefomgeving 15-02-2024)
- 8.c Discussienota PvdA – Een gezonde leefomgeving voor alle Noord-Hollanders
- 9 Rondvraag gedeputeerde Olthof (Gezondheid, Milieu, Voorzieningen, Cultuur en Sport)
- 10 Sluiting

30 **0. Technische briefing ongewone voorvallen Tata Steel**

1 Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om 18.52 uur.

35

Mededelingen

- De voorzitter heeft een bericht van verhindering ontvangen van de heer De Wit (VVD), mevrouw Uiterwijk (JA21), mevrouw Bouhlef-Lascaris (SP) en de heer Kanik (D66). Mevrouw Uiterwijk wordt vervangen door mevrouw Gordijn (JA21) en mevrouw Bouhlef-Lascaris door de
- 40 heer Kes (SP).
- Deze vergadering is hybride en wordt live uitgezonden.
- Voorafgaand aan deze commissievergadering is een aantal commissieleden in gesprek geweest met jongeren die vanuit Liberta Care een bezoek brengen aan de provincie. Zij volgen nu deze commissievergadering vanaf de publiekstribune.
- 45 • Voorafgaand aan de vergadering heeft zich één spreker aangemeld voor het inspreekhalffuur en drie sprekers bij agendapunt 8.a, de tweemaandelijks VTH-brief.
- Voorafgaand aan de vergadering zijn twee rondvragen aangemeld voor gedeputeerde Olthof en één voor gedeputeerde Kocken.
- De spreektijd voor deze vergadering is vastgesteld op totaal 3,5 uur. De verdeling van de
- 50 spreektijd is toegevoegd aan de agendastukken.
- Voor de werkgroep Buitenlands werkbezoek Groen Staal hebben zich naast de heer Teeuwen (BBB) en tevens voorzitter van de werkgroep, mevrouw Schneemann (Volt) en de heren Roosendaal (VVD), Wagelaar (PvdA) en Heijnen (CDA) aangemeld. Zij gaan zich gezamenlijk buigen over een voorstel. De commissie wordt over het vervolg geïnformeerd.
- 55 • De voorzitter attendeert de commissieleden op de uitnodiging van het ministerie van EZK over een informatieavond voor raads- en Statenleden op donderdagavond 29 februari in het Aristo Meeting Center op Sloterdijk. Dit is een informatieavond voor het programma Verbindingen Aanlanding Wind op Zee (pVAWOZ), dat gaat over waar de elektriciteit en waterstof vanaf de Noordzee aan land moet komen. Commissieleden kunnen zich aanmelden bij het ministerie
- 60 van EZK. Het emailadres staat in de uitnodiging op de Statensite.

2 Inspreekhalffuur

De heer **Haakman** is van Karelbolbloemen B.V. en spreekt in over de problemen op het

65 elektriciteitsnet. De heer Haakman vertelt over hun duurzaamheidsinitiatieven en de uitdagingen waarmee ze worden geconfronteerd. Karel Bolbloemen, gespecialiseerd in de teelt van tulpen, heeft de verduurzaming ingezet door een warmte-koudeopslag (WKO) en zonnepanelen te installeren, waardoor het gasverbruik drastisch is verlaagd. Flower Valley, het verpakkingsbedrijf van de organisatie, genereert veel restwarmte, die potentieel gebruikt kan worden om een

70 nabijgelegen woonwijk gasloos te maken met behulp van een WKO-installatie. Echter, Flower Valley kampt met een tekort aan stroom, terwijl Karel Bolbloemen juist stroom over heeft. Door regelgeving kan deze stroom niet direct worden gedeeld, wat het duurzaamheidsproject in gevaar brengt. Ondanks meerdere gesprekken met netbeheerder Liander is er nog geen oplossing. De heer Haakman suggereert dat het opzetten van een energiecoöperatie,

- 75 vergelijkbaar met een initiatief in het Amsterdamse havengebied, een mogelijke oplossing kan zijn om elektriciteit onderling te delen en het project te redden.

De volledige tekst is opgenomen bij de vergaderstukken.

- 80 *De commissieleden krijgen de gelegenheid tot het stellen van vragen.*

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt of er op andere bedrijventerreinen mogelijkheden zijn om stroom onderling te delen.

- 85 De heer **Haakman** antwoordt dat voor zover hij weet, dit in hun regio niet wordt toegestaan. Hij herinnert zich dat er in het verleden pogingen zijn ondernomen, maar dat er problemen waren met het delen van het netwerk of de kabel van Liander. De heer Haakman geeft aan geen verder onderzoek naar deze kwestie te hebben gedaan.

- 90 Statenlid **Van der Waart** (GL) spreekt haar waardering uit voor de inspraak van de heer Haakman en erkent het belang van het voorgestelde duurzaamheidsplan. Zij benadrukt dat het zonde zou zijn als zo'n initiatief niet gerealiseerd kan worden en geeft aan dat dit probleem ook de aandacht van haar partij heeft. Statenlid Van der Waart meldt dat er recentelijk gesprekken met Liander zijn geweest waarin hoopgevendende voorbeelden en initiatieven besproken zijn. Zij vraagt zich af hoe de provincie kan helpen, gezien de heer Haakman aangeeft dat Liander tot nu toe niet behulpzaam is geweest in hun specifieke situatie.

- 95 De heer **Haakman** legt uit dat het probleem met het delen van stroom tussen Karel Bolbloemen en Flower Valley niet zozeer technisch van aard is, aangezien het technisch gezien mogelijk is om stroom te delen. Het probleem ligt meer op juridisch vlak, met name in de manier waarop contracten zijn gestructureerd. Deze contracten specificeren hoeveel stroom een bedrijf mag afnemen en bepalen een gecontracteerd vermogen, dat over het jaar kan fluctueren. Hij
100 benadrukt dat de energietransitie snel gaat en vraagt om flexibiliteit in deze contracten. De heer Haakman suggereert dat de provincie zou kunnen helpen door Liander meer te overtuigen actie te ondernemen.

- 105 De heer **Klein** (CU) stelt twee vragen. Hij vraagt specifiek naar de redenen die Liander geeft voor het niet faciliteren van het delen van stroom, aangezien hij meent dat Liander wettelijk verplicht zou kunnen zijn dit te ondersteunen als er flexibiliteit in het aanbieden van stroom wordt voorgesteld. Daarnaast informeert hij of de provincie reeds een bemiddelende rol heeft gespeeld in deze kwestie.

- 110 De heer **Haakman** geeft aan dat er tot nu toe geen contact met de provincie is geweest betreffende deze situatie. Hoewel er gesprekken met Liander zijn gevoerd en Liander in eerste instantie meewerkend lijkt, is het uiteindelijke antwoord toch 'nee'.

- De heer **Klein** (CU) zal hierover later tijdens deze commissievergadering vragen stellen aan de gedeputeerde.

- 115 De heer **Teeuwen** (BBB) vraagt naar de tijdsduur van de gesprekken en onderhandelingen die al plaatsvinden rond deze kwestie en de urgentie van de situatie in relatie tot een deadline voor het inzetten van een aggregaat. Hij benadrukt het belang van snelle actie, gezien de verplichtingen van het bedrijf tegenover hun afnemers.

120 De heer **Haakman** deelt mee dat het bedrijf al tweeënhal jaar actief is met het aanpakken van dit vraagstuk. Hij benadrukt de urgentie door te vermelden dat het probleem vanaf augustus 2024 zal spelen.

125 De **voorzitter** constateert dat er geen verdere vragen zijn voor de heer Haakman en dankt hem voor zijn inspraak.

3 Vaststellen agenda, verslag, lijst moties en lijst toezeggingen en Strategische Agenda

130 De **voorzitter** constateert dat de agenda, het verslag van de commissievergadering Leefomgeving van 22 januari 2024, de lijsten moties en toezeggingen, en de Strategische Agenda ongewijzigd zijn vastgesteld.

135 4 A-agenda Algemeen

4.a Eerste begrotingswijziging 2024 (A-agenda alle commissies: commissie Landelijk Gebied en Ruimte 12 februari en commissie Bestuur en Leefomgeving 15 februari 2024)

Toelichting:

140 *In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze eerste begrotingswijziging omvat een bijstelling van de begroting 2024. De commissie is gevraagd te adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS-vergadering van 4 maart 2024. In de commissie Leefomgeving worden die onderdelen besproken die relevant zijn voor deze commissie. De commissie Bestuur adviseert over de begrotingswijziging vanuit de financiën algemeen.*

145 *Eerste termijn commissie*

De heer **Van der Heijden** (D66) brengt een specifiek punt naar voren over de verduurzaming van sportbedrijven en dorpshuizen. Zijn vraag aan Gedeputeerde Staten betreft de opening van de regeling voor deze verduurzaming, die dit jaar nog niet beschikbaar is. Hij geeft aan dat er instanties zijn die hun aanvragen niet hebben ingediend vanwege de verwachting dat er een nieuwe regeling zou komen en informeert naar het moment waarop deze regeling geopend zal worden.

155 De heer **Stulemeijer** (50PLUS) spreekt over de Eerste Begrotingswijziging 2024 in de context van de huidige politieke en financiële onzekerheden. Hij benoemt de onduidelijkheid veroorzaakt door de situatie bij het Rijk na de verkiezingen en de invloed daarvan op provinciale financieringen, zoals het PPLG (Provinciaal Programma Landelijk Gebied) en het Landbouwakkoord. De onzekerheid wordt verder vergroot door de controversieel verklaring van de Tijdelijke wet Transitiefonds landelijk gebied en natuur door de Eerste Kamer, wat leidt tot vertraging in de instelling van het fonds. De heer Stulemeijer vraagt of, gezien deze onzekerheden, nog wel normaal begroot en bijgesteld kan worden en pleit voor financiële voorzichtigheid.

165 Daarnaast vraagt hij om verduidelijking over de doelstellingen van de Regio Deal De Waddeneilanden, specifiek op het gebied van wonen, en verzoekt hij om uitleg over het concept van het 'Stadmakersfonds' binnen het coalitieakkoord voor wonen.

De heer **Teeuwen** (BBB) benadrukt dat het zwaartepunt van de voorgestelde begrotingswijziging volgens BBB vooral ligt bij het landelijk gebied en niet specifiek bij deze commissie. Hij vestigt echter de aandacht op een specifiek aspect van de begrotingswijziging, namelijk de financiële terminologie zoals uitgelegd op pagina drie. Hier wordt aangegeven dat binnen de provinciale rapportage de notatie van minnen en plussen tegenovergesteld is aan het gebruik in de rest van de financiële wereld. De heer Teeuwen merkt op dat er ongetwijfeld een belangrijke reden is voor deze afwijkende notatiewijze en dat deze anders al aangepast zou zijn.

De heer **Van der Heijden** (D66) informeert of de heer Teeuwen misschien niet tevreden was met het antwoord dat een collega van hem eerder die dag heeft ontvangen in de commissie Bestuur op dezelfde vraag.

De heer **Teeuwen** (BBB) verduidelijkt dat, hoewel de eerste reacties vanuit GS positief zijn op de kwestie van financiële terminologie, het voor de BBB van groot belang is dat financiële rapportages duidelijk en toegankelijk zijn voor buitenstaanders. Dit benadrukt hij met het oog op het vergroten van de betrokkenheid van de omgeving bij provinciale aangelegenheden. De heer Teeuwen stelt dat het verbeteren van de leesbaarheid van deze rapportages een belangrijk punt is dat door zijn partij in diverse commissies aan de orde wordt gesteld, met als doel transparantie en begrip te bevorderen.

De heer **Klein** (CU) stelt een vraag over het programma betreffende klimaat en gezonde leefomgeving. Hij merkt op dat de bijdrage aan de energietransitie met zeven miljoen euro wordt verminderd en probeert te achterhalen waardoor deze vermindering wordt veroorzaakt. De heer Klein vraagt of deze vermindering voornamelijk te wijten is aan het uitstel van het zonnepark N207 en het afronden van het energiebesparingsprogramma in het huidige jaar, waardoor deze in 2024 niet meer bijdraagt aan de begroting. Hij benadrukt zijn bezorgdheid over de omvang van dit bedrag binnen de totale begroting en zoekt verduidelijking over de specifieke oorzaken van deze aanpassing.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Olthof** reageert op de vraag over het openstellen van de regeling voor dorpshuizen en sportbedrijven voor verduurzaming, die eerder door de heer Van der Heijden van D66 werd gesteld. Olthof geeft aan dat het omzetten van deze regeling naar verwachting eind eerste kwartaal of begin tweede kwartaal van 2024 zal plaatsvinden.

De heer **Van der Heijden** (D66) informeert specifiek of deze nieuwe regeling ook van toepassing zal zijn op gebouwen waarvan de gemeente de eigenaar is, aangezien dit niet het geval was in de oude regeling.

Gedeputeerde **Olthof** verduidelijkt dat de aankomende regeling voor dorpshuizen en sportbedrijven een voortzetting is van de oude regeling, inclusief de restmiddelen die niet zijn gebruikt, die zullen worden ingezet in de samenwerking met een andere partij. Er zal dus geen nieuwe regeling worden opgezet. Dit betekent dat de voorwaarden van de oude regeling, waaronder de bepalingen over de eigendom van de gebouwen door gemeenten, gehandhaafd blijven.

215 De heer **Van der Heijden** (D66) wijst erop dat sommige organisaties buiten de boot vallen
vanwege deze voorwaarden van de oude regeling. Hij geeft het voorbeeld van organisaties die
hun gebouw voor een symbolisch bedrag van één euro aan de gemeente hebben verkocht, omdat
ze financieel in de problemen zaten. Van der Heijden vraagt aandacht voor deze kwestie, maar uit
tegelijktijd zijn zorg dat er mogelijk geen oplossing voor deze situatie komt binnen de huidige
regelgeving.

220

Gedeputeerde **Olthof** herhaalt dat er geen nieuwe regeling wordt opgezet en dat betekent dat er
geen oplossing is voor deze organisaties in deze regeling.

225 Gedeputeerde **Kocken** bevestigt dat de veronderstelling van de heer Klein correct is. De
vermindering van zeven miljoen euro in de bijdrage aan de energietransitie, zoals besproken in
het programma voor klimaat en gezonde leefomgeving, is inderdaad te wijten aan twee
specifieke factoren: aan de ene kant het uitstel van het zonnepark aan de N207, en aan de andere
kant het afronden van de energiebesparingsregeling.

230 Gedeputeerde **Beemsterboer** adresseert vragen betreffende de financiering van het PPLG en de
mogelijkheid om onder de huidige omstandigheden normaal te begroten. Deze kwestie is
relevant in meerdere commissies, waardoor gedeputeerde Beemsterboer de vraag al in
verschillende commissies heeft behandeld. Hij erkent dat de reserve voor het PPLG terecht veel
vragen oproept vanwege de onduidelijkheid vanuit het Rijk over de financieringsmogelijkheden.
235 Gedeputeerde Beemsterboer verduidelijkt dat er vier specifieke doelen voor de PPLG-financiering
zijn gedefinieerd, zoals beschreven op pagina negen van het document. Deze doelen omvatten
de financiering van de ambtelijke voorbereiding van het PPLG, de voorfinanciering van
rijksmiddelen (met bijbehorende risico's), co-financieringsconstructies, en andere incidentele
initiatieven binnen het PPLG. Door deze doelen verwacht de provincie de budgetten voor het PPLG
240 effectief te kunnen inzetten. Echter, vanwege de huidige onzekerheden, is nog niet duidelijk voor
welke projecten de middelen precies zullen worden gebruikt, waardoor er een reserve is
gemaakt.

245 Gedeputeerde Beemsterboer geeft aanvullende informatie over het Stadmakersfonds, dat is
ontstaan uit het coalitieakkoord en ook deel uitmaakte van het Masterplan Wonen. Dit fonds is
een van de aanmoedigingsmaatregelen om de woningbouw in de provincie te versnellen.

De **voorzitter** constateert dat dit agendapunt voldoende is besproken. De Eerste
Begrotingswijziging 2024 is in de leidende commissie Bestuur van 15 februari 2024 (als
250 besprekingsstuk) doorgeleid naar de Statenvergadering van 4 maart 2024. Het verslag van deze
commissiebespreking zal aan de PS-stukken worden toegevoegd.

5 A-agenda Gezondheid en Milieu

255 5.a Omgevingsdiensten: Zienswijze Provinciale Staten op de gewijzigde gemeenschappelijke
regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

*Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024
moeten alle gemeenschappelijke regelingen in Nederland voldoen aan deze nieuwe wetgeving.*

260 *Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland vraagt Provinciale Staten om een
zienswijze op de voorgestelde wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst*

Noord-Holland Noord. Het college zal na het ontvangen van de zienswijze deze delen met de omgevingsdienst.

Eerste termijn commissie

265 Mevrouw **Gordijn** (JA21) spreekt haar steun uit voor de zienswijze en benadrukt het belang van het naleven van wettelijke termijnen en het waarborgen van participatie binnen de gemeenschappelijke regeling. Ze vraagt of de gedeputeerde bereid is de commissie op de hoogte te houden over in hoeverre de gemeenschappelijke regeling de zienswijze verwerkt.

270 De heer **Teeuwen** (BBB) brengt een punt ter sprake dat misschien niet direct op de agenda staat, maar voor zijn partij van belang is: de werking en structuur van de vier omgevingsdiensten in Noord-Holland en hun rolverdeling, met name in relatie tot Tata Steel. Hij deelt dat er verwarring ontstond binnen de BBB na een technische briefing door de Noord-Hollandse omgevingsdiensten, waarbij de vraag werd gesteld waarom er geen eenduidig aanspreekpunt binnen de
275 omgevingsdiensten is voor zaken gerelateerd aan Tata Steel. Het antwoord hierop wees op de mogelijkheid van verschillende belangen en adviezen die kunnen variëren afhankelijk van de aanvrager, hetzij een gemeente of een bedrijf zoals Tata Steel. De heer Teeuwen verwijst naar het rapport 'Omgevingsdiensten in beeld 2023' van Twynstra Gudde, dat een aanbeveling doet voor meer samenwerking en uniformiteit in de rapportages door de Omgevingsdiensten. De BBB hoopt
280 op steun van andere commissieleden voor deze benadering.

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) licht toe dat deze aanpassing bedoeld is om de regeling in lijn te brengen met de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren. Ook wordt hiermee gevolg gegeven aan de zienswijze van Noord-Holland
285 betreffende de governance van de Randstedelijke Rekenkamer. De heer Stulemeijer beschouwt dit als een positieve ontwikkeling. Hij memoreert dat Provinciale Staten op 6 november 2023 besloten hebben om geen zienswijze in te dienen, net als de andere deelnemers aan de regeling, waardoor 50PLUS akkoord gaat met de nu voorgestelde regeling.

290 Statenlid **Laport** (GL) sluit zich aan bij het punt van collega Gordijn over het belang van participatie en het naleven van wettelijke termijnen binnen de gemeenschappelijke regelingen. Ook GroenLinks vindt het essentieel dat deze aspecten goed gewaarborgd zijn.

Daarnaast brengt Statenlid Laport een specifieke vraag naar voren over de gevolgen als een
295 deelnemer aan een gemeenschappelijke regeling uittreedt of ophoudt te bestaan, bijvoorbeeld door fusies. Hij toont interesse in wat er in zulke situaties gebeurt en geeft aan dat een schriftelijke beantwoording van deze vraag ook acceptabel is.

De heer **Roosendaal** (VVD) uit zijn zorg over de situatie waarin een meerderheid van de
300 deelnemende gemeentes besluit extra financiering toe te wijzen aan een omgevingsdienst, wat financiële druk kan leggen op gemeentes die minder financiële middelen hebben. Dit roept de vraag op hoe te voorkomen dat sommige gemeentes door dergelijke besluiten moeite hebben hun begroting rond te krijgen.

305 Daarnaast spreekt de heer Roosendaal zijn steun uit voor de oproep van de BoerBurgerBeweging tot meer uniformering in de werkwijze van omgevingsdiensten. Hij benadrukt ook het belang van

het evalueren van de organisatie van de omgevingsdiensten na enkele jaren van functioneren, met als doel een betere verdeling en bundeling van expertise in Nederland te onderzoeken.

310 *Eerste termijn Gedeputeerde Staten*

Gedeputeerde **Beemsterboer** reageert dankbaar op de steun voor de zienswijze.

De gedeputeerde verzekert JA21 dat de Staten op de hoogte gehouden zullen worden over de mate waarin de zienswijze in de gemeenschappelijke regeling wordt verwerkt. Hoewel er

315 theoretisch een kans bestaat dat de zienswijze niet wordt overgenomen, acht gedeputeerde Beemsterboer die kans erg klein en gaat hij ervan uit dat deze wordt overgenomen.

Met betrekking tot de oproep van de BBB voor meer samenwerking, verwijst gedeputeerde Beemsterboer naar het onderzoek van Twynstra Gudde. De uitkomsten van dit onderzoek hebben
320 geleid tot een landelijke beweging die de robuustheid van alle omgevingsdiensten onder de loep neemt, met als doel hun toekomstbestendigheid te waarborgen. In Noord-Holland ziet hij dat dit een steeds intensievere samenwerking tussen de omgevingsdiensten stimuleert, wat positief is voor de behandeling van aanvragen die meerdere omgevingsdiensten betreffen. Gedeputeerde Beemsterboer concludeert dat er een positieve beweging is richting verbetering en
325 samenwerking.

Gedeputeerde Beemsterboer geeft in reactie op de vraag van GroenLinks antwoord op wat er gebeurt bij uittreding of wanneer een deelnemer aan een gemeenschappelijke regeling ophoudt te bestaan, zoals bij een fusie. Bij een van de aandachtspunten in de voordracht wordt uittreding
330 toegelicht. De bestaande regeling kan als prima en gebruikelijk worden beschouwd. Gedeputeerde Beemsterboer geeft aan dat in dergelijke gevallen de betrokken partijen om tafel moeten gaan om de situatie te bespreken, waarbij vaak standaardprocedures en -teksten worden gebruikt. Hij biedt aan de informatie schriftelijk te verstrekken, maar dit is zeer uitgebreide informatie en de gedeputeerde verwacht niet dat dit veel nieuwe inzichten zal opleveren.

335 Daarnaast reageert hij op de door de VVD aangekaarte financiële zorgen. Naar aanleiding van de discussie rondom de robuustheidscriteria van omgevingsdiensten erkent hij dat er een noodzaak is om de organisaties te versterken, vooral in het licht van de verwachte financiële tekorten bij gemeenten in 2026. Deze kwestie wordt intensief besproken, wat aantoont dat de financiële
340 duurzaamheid en de versterking van de omgevingsdiensten belangrijke onderwerpen zijn in de huidige beleidsdiscussies.

Tweede termijn commissie

De heer **Teeuwen** (BBB) bedankt gedeputeerde Beemsterboer voor zijn uitleg maar heeft behoefte
345 aan een verdere concretisering, bijvoorbeeld in de vorm van een stappenplan. De BBB overweegt een motie op dit onderwerp.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Beemsterboer** geeft aan dat hij eerst wil nagaan of het verstandig is om op dit
350 moment al toezeggingen te doen en belooft op een later moment hierop terug te komen.

De heer **Teeuwen** (BBB) dankt voor deze toezegging.

De heer **Roosendaal** (VVD) stelt voor om een evaluatiesessie te organiseren met de gedeputeerde en de betrokken commissie, specifiek gericht op de toekomst van de omgevingsdiensten. Hij benadrukt het belang van niet alleen het bespreken van de robuustheid en samenwerking tussen omgevingsdiensten, maar ook het overwegen van een duidelijkere scheiding tussen provinciale en gemeentelijke verantwoordelijkheden. De heer Roosendaal oppert het idee dat bestuurlijk Nederland eenvoudiger kan worden gemaakt door omgevingsdiensten volledig onder provinciale verantwoordelijkheid te brengen, waardoor er slechts met één partij hoeft te worden samengewerkt. Dit zou mogelijk een herverdeling van middelen vanuit gemeentefondsen naar de provincie vereisen.

Gedeputeerde **Beemsterboer** reageert positief op het voorstel van de heer Roosendaal voor een evaluatiesessie, en suggereert dat een technische briefing over de werking van de omgevingsdiensten wellicht een geschikter format zou zijn om de discussie te voeren. Hij wijst erop dat de discussie over de verdeling van taken tussen provinciale en gemeentelijke verantwoordelijkheden, gezien deze gegrond zijn in wettelijke taken, eigenlijk meer thuishoort in de Tweede Kamer dan op provinciaal niveau.

De heer **Roosendaal** (VVD) verduidelijkt zijn standpunt door aan te geven dat zijn zorg niet zozeer de taken van de omgevingsdiensten betreft, aangezien die helder gedefinieerd zijn, maar meer gericht is op de financieringsstructuur. Hij stelt voor om in een technische briefing of een vergelijkbare setting te overwegen hoe deze structuur mogelijk efficiënter en effectiever kan worden gemaakt, en hoe dit standpunt mogelijk gecommuniceerd kan worden richting de Tweede Kamer.

Gedeputeerde Beemsterboer aanvaardt dit voorstel.

De heer **Van der Heijden** (D66) reageert op het voorstel van de heer Roosendaal en suggereert dat, naast de genoemde technische briefing, een expertsessie ook een mogelijkheid zou kunnen zijn om dieper in te gaan op het onderwerp. Hij geeft echter aan dat zo'n sessie misschien te uitgebreid zou zijn voor dit specifieke onderwerp.

De **voorzitter** constateert dat dit het geval is en dat de voordracht Zienswijze Provinciale Staten op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord als hamerstuk kan worden doorgeleid naar de Statenvergadering van 4 maart 2024. Het verslag van deze commissiebespreking zal aan de PS-stukken worden toegevoegd.

5.b Omgevingsdiensten: Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2025 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Op 15 december 2023 is de Kadernota 2025 van de OD NHN (Omgevingsdienst Noord-Holland Noord) door het Dagelijks Bestuur verzonden aan de raden en staten van de deelnemers van de Omgevingsdienst. Provinciale Staten hebben tot 1 maart 2024 om hun zienswijze kenbaar te maken aan de OD NHN.

Eerste termijn commissie

Mevrouw **Gordijn** (JA21) geeft aan dat hoewel er geen zienswijze wordt ingediend, haar partij zich zorgen maakt over de twee posten gemarkeerd als 'pm' (pro memorie), wat betekent dat deze

nog niet zijn ingevuld en de financiële gevolgen daarom onduidelijk zijn. Ze benadrukt het belang voor JA21 om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen met betrekking tot deze posten, gezien de mogelijke impact op de financiën.

405 De heer **Klein** (CU) spreekt zijn tevredenheid uit over de vermelding in de kadernota dat er aandacht en financiële middelen nodig zijn voor het soortenmanagementplan. Hij benadrukt het belang van het nemen van stappen op dit gebied. Echter, hij uit zorgen over de aanpak van de implementatie, aangezien in de kadernota staat dat er met diverse gemeenten wordt gewerkt aan een soortenmanagementplan. Hij vraagt zich af in hoeverre er vanuit de Omgevingsdienst of de
410 provincie een plan is om dit beleid over de hele provincie uit te rollen, of dat het afhankelijk is van het initiatief van individuele gemeenten.

Statenlid **Laport** (GL) noemt allereerst een specifieke omissie in het gebruik van afkortingen door te wijzen op pagina 2 waar mogelijk een verkeerde afkorting is gebruikt die naar de
415 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) had moeten verwijzen.

Daarnaast uit hij zijn zorgen over de afname van het personeelsbestand zoals vermeld in de nota, terwijl het takenpakket van de omgevingsdiensten juist wordt uitgebreid. Deze tegenstrijdigheid tussen taakuitbreiding en personeelsafname roept vragen op over hoe effectief de
420 omgevingsdiensten hun taken kunnen blijven uitvoeren. GroenLinks hecht veel waarde aan de samenwerking tussen de verschillende omgevingsdiensten (OD's), zoals in eerdere stukken al is aangegeven, en vindt het belangrijk dit te blijven benadrukken.

De **voorzitter** constateert dat de inbreng in eerste termijn door de commissie is geleverd.
425

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Beemsterboer** erkent de zorgen van JA21 over de twee pm-posten en legt uit waarom deze posten momenteel nog niet ingevuld zijn. Hij verduidelijkt dat er nog gewerkt wordt aan het interbestuurlijk programma en de robuustheidscriteria, die vanuit het Rijk worden
430 gesteld aan de omgevingsdiensten. Deze criteria vereisen mogelijk opschaling van de diensten om te voldoen aan de gestelde eisen, wat nog onderwerp van discussie is en leidt tot onzekerheid over de exacte financiële en operationele impact. Daarnaast is de Omgevingswet nog relatief nieuw, waardoor het moeilijk is in te schatten of en hoe deze wet het werk van de omgevingsdiensten zal beïnvloeden, zowel in termen van werklast als van financiële middelen.
435 Beemsterboer beaamt dat het belangrijk is om deze ontwikkelingen goed te blijven volgen en de impact ervan op de omgevingsdiensten te monitoren.

Gedeputeerde Beemsterboer bevestigt dat het soortenmanagementplan, waar de ChristenUnie naar vroeg, inderdaad in de hele provincie uitgerold zal worden.
440

Verder geeft gedeputeerde Beemsterboer aan dat hij de zorgen van GroenLinks over het personeelsbestand deelt, vooral vanwege de intensivering van taken die aan de omgevingsdiensten worden opgedragen.

445 De **voorzitter** constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn en dat de voordracht Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2025 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord als hamerstuk kan worden doorgeleid naar de Statenvergadering van 4 maart 2024.

450 **6 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer (eigenaarschap Omgevingsdiensten)**

Er zijn voorafgaand aan de vergadering geen rondvragen voor gedeputeerde Beemsterboer aangemeld.

455

7 B-agenda Klimaat en Energie en rondvraag gedeputeerde Kocken

7.a Klimaat/Energie: Discussienota CU Impactanalyse Wind- en Zonneladder

Deze discussienota is op dinsdag 13 februari 2024 toegevoegd aan de agenda. De heer Klein (CU) heeft aangegeven de nota kort in deze commissievergadering te willen bespreken en licht dit verzoek voorafgaand aan de bespreking toe.

460

Inleiding

De heer **Klein** (CU) brengt naar voren dat er recentelijk binnen Provinciale Staten een discussie heeft plaatsgevonden over de introductie van een windladder, die bedoeld is om meer
465 duidelijkheid te bieden over de voorwaarden waaraan windprojecten in Noord-Holland moeten voldoen, vergelijkbaar met een te ontwikkelen zonneladder. Hij benadrukt het belang van inzicht in de effecten van deze ladders op de haalbaarheid van de RES (Regionale Energiestrategie)-doelen, de planning van projecten en de impact op lopende projecten. De heer Klein overweegt een motie in te dienen tijdens de Provinciale Statenvergadering op 4 maart 2024 om deze
470 kwesties aan te kaarten. Hij nodigt de commissieleden uit om hun feedback te geven op het concept van de motie en staat open voor suggesties voor aanpassingen.

Gedeputeerde **Kocken** geeft voorafgaand aan de discussie een toelichting om potentiële verwarring en uitgebreide discussies te voorkomen. Zij erkent de groeiende aandacht en bijna
475 mythische status van de windladder, maar verduidelijkt dat het coalitieakkoord al duidelijke verwachtingen schetst over wat men van de windladder kan verwachten. De windladder is bedoeld om inzicht te geven in waar binnen Noord-Holland windenergieprojecten gerealiseerd kunnen worden, met toevoeging van enkele specifieke voorwaarden zoals een kritischere benadering van participatie, het betrekken van aangrenzende gemeenten bij
480 grensoverschrijdende projecten, en de voorkeur voor locaties zoals industrieterreinen om overlast te minimaliseren.

Gedeputeerde Kocken benadrukt dat de windladder voornamelijk de bestaande regels weergeeft, aangevuld met de specifieke voorwaarden uit het coalitieakkoord, en dat het niet de bedoeling is
485 om extra beperkingen te introduceren die nog onbekend zijn. Het document dient als een overzicht van de regelgeving binnen welke men in Noord-Holland opereert, en dus zouden er buiten de al bekende voorwaarden geen extra restricties moeten zijn. Zij plaatst vraagtekens bij de noodzaak van het vastleggen van deze ladder in de Omgevingsverordening, aangezien dit wel het beleid maar niet direct de regels verandert. Ook betwijfelt zij of een doorrekening van de
490 effecten nodig is, gezien de aard van de windladder. Met deze uitleg hoopt gedeputeerde Kocken dat de deelnemers aan de discussie een beter beeld hebben van haar visie op de windladder.

De heer **Klein** (CU) stelt een verhelderende vraag over de windladder, waarbij hij zijn verwarring uitdrukt over de werkelijke toegevoegde waarde ervan. Hij refereert aan een debat tijdens de

495 Provinciale Statenvergadering van maandag 5 februari 2024 waarin de suggestie werd gewekt dat de windladder zou leiden tot een eenduidige interpretatie tussen verschillende coalitiepartijen, wat impliceert dat de windladder meer zou zijn dan alleen een verzameling van al bekende richtlijnen. De heer Klein vraagt of de windladder nieuwe voorwaarden introduceert die momenteel niet bestaan, of dat alles wat nu mogelijk is met betrekking tot windenergieprojecten, straks ook mogelijk blijft.

Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat de interpretatie van de windladder aan fracties zelf is om toe te lichten, en zij zal niet namens anderen duiding geven. De gedeputeerde benadrukt dat haar perspectief gebaseerd is op het coalitieakkoord en dat de windladder bedoeld is als een
505 overzichtskaart, vergelijkbaar met wat in Gelderland wordt gebruikt. Deze kaart toont waar windenergieprojecten wel of niet kansrijk zijn binnen Noord-Holland, aangevuld met drie extra factoren: aandacht voor participatie, voorkeur voor locaties zoals industrieterreinen, en het belang van overleg met aanpalende gemeenten bij projecten op grenslocaties. Deze aanvullingen komen bovenop de bestaande windregels. Gedeputeerde Kocken verduidelijkt dat als men goed
510 bekend is met de huidige regels rond windenergie, deze teruggezien kunnen worden in de windladder, met de genoemde extra aandachtspunten. Dit is hoe zij de taak van het opstellen van de windladder heeft opgevat.

Reactie commissie

515 De heer **Heijnen** (CDA) sluit zich aan bij de perceptie en zorgen van de heer Klein naar aanleiding van het debat van vorige week maandag. Hij deelde de verwachting dat de wind- en zonneladder zouden dienen als een afwegingskader, waarin verschillende criteria en toetsstenen door partijen genoemd zouden worden en waarin uiteindelijk zou worden aangegeven welke gebieden meer of minder kansrijk zijn voor wind- en zonne-energieprojecten. Naar aanleiding van de toelichting
520 door gedeputeerde Kocken, die aangeeft dat de ladder inderdaad gebieden zal identificeren als meer of minder kansrijk, benadrukt de heer Heijnen het belang van deze informatie voor de RES. Hij stelt dat het cruciaal is om te begrijpen welke gebieden binnen de RES als meer of minder kansrijk worden beschouwd, en spreekt daarom zijn steun uit voor het voorstel van de heer Klein.

525 Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) spreekt haar waardering uit voor de ChristenUnie voor het agenderen van de discussienota over de voorwaarden voor de plaatsing van grote windturbines en zonnepanelen in Noord-Holland. Ze benadrukt het belang van duidelijkheid voor initiatiefnemers en de noodzaak van een basispakket aan voorwaarden waaraan projecten moeten voldoen. Tegelijkertijd merkt ze op dat de criteria voor goede ruimtelijke ordening moeilijk in algemene
530 normen te definiëren zijn, gezien deze contextafhankelijk zijn. Ze haalt de situatie rondom de Noorder IJ-Plas aan als voorbeeld waarbij het voldoen aan normen niet altijd gelijkstaat aan een goede ruimtelijke ordening. Mevrouw Van Aesch pleit ervoor om het beoordelen van ruimtelijke ordening als een verantwoordelijkheid van Provinciale Staten te beschouwen.

535 De heer **Stulemeijer** (50PLUS) spreekt zijn dank uit aan de heer Klein en de ChristenUnie voor het agenderen van de discussienota die oproept tot een impactanalyse van de toekomstige wind- en zonneladder.

Stulemeijer vraagt zich echter af of het voorstel voor een impactanalyse niet prematuur is, gezien
540 de verwachting dat de wind- en zonneladder nog binnen dit gremium gepresenteerd en mogelijk aangepast zullen worden. Hij is benieuwd naar het standpunt van de heer Klein hierover en geeft

aan dat 50PLUS in principe voorstander is van een impactanalyse, ondanks hun algemene tegenstand tegen windmolens en zonneweides op land.

545 De heer **Dijksen** (SP) ondersteunt het idee van een impactanalyse, voorgesteld door de ChristenUnie, en benadrukt het belang van het opnemen van gezondheidseffecten op mens en dier in de criteria van de wind- en zonneladders. Hij pleit voor een grondige evaluatie van deze effecten binnen het kader van de energietransitie. Daarnaast brengt hij het SP-plan 'Zon voor allen' onder de aandacht, dat gericht is op het bevorderen van zonne-energie als een belangrijk onderdeel van de energietransitie. Hiermee vermindert de afhankelijkheid van windenergie, 550 waardoor het minder problematisch wordt als er minder windmolens geplaatst kunnen worden.

De heer **Van der Heijden** (D66) spreekt zijn steun uit voor het initiatief van de heer Klein om een impactanalyse uit te voeren in relatie tot de wind- en zonneladder. Hij benadrukt dat het logisch 555 is om zo'n analyse te doen, omdat de wind- en zonneladder niet alleen gevolgen hebben voor de locatiekeuze van projecten, maar ook voor het proces zelf. De heer Van der Heijden wijst op het belang van het analyseren van deze procesimpact.

De heer **Roosendaal** (VVD) is blij voor de SP, omdat de salderingsregeling wordt voortgezet, wat 560 het voor mensen gemakkelijker maakt om zonnepanelen aan te schaffen of op een andere manier deel te nemen aan en te profiteren van zonne-energie.

Hij bedankt de heer Klein voor het initiëren van de discussie over de impactanalyse en de gedeputeerde voor haar inbreng. De VVD is geïnteresseerd in de nieuwe zon- en windladder en 565 de gevolgen daarvan voor de RES-processen. De heer Roosendaal benadrukt het belang van duidelijkheid over de windladder voor initiatiefnemers, zodat zij hierop kunnen anticiperen. Snelheid in het verhelderen van de windladder wordt daarom door de VVD van harte toegejuicht, aangezien dit initiatieven voor duurzame energie kan versnellen en de energietransitie kan bevorderen.

570 De heer **Van der Heijden** (D66) vraagt naar de mening van de VVD op de voorgestelde impactanalyse.

De heer **Roosendaal** (VVD) is geïnteresseerd in de impactanalyse in lijn met de opmerkingen van 575 de gedeputeerde. Hij is van mening dat, zodra de windladder beschikbaar is, deze naast de RES-processen gelegd kan worden om de impact ervan te beoordelen.

De heer **Heijnen** (CDA) vraagt de heer Roosendaal toe te lichten wat hij verwacht van de windladder. 580

De heer **Roosendaal** (VVD) licht toe dat er drie criteria zijn toegevoegd aan de windladder, die hij belangrijk acht en die blijkbaar door meerdere coalitiepartijen worden ondersteund, gezien ze in het coalitieakkoord zijn opgenomen. Hij verwacht dat deze criteria meer duidelijkheid zullen bieden over de plekken waar windenergieprojecten kansrijk zijn en, bij voorkeur, waar ze niet 585 gerealiseerd zouden moeten worden als ze niet aan deze criteria voldoen. De heer Roosendaal benadrukt het belang van het afzetten van de windladder tegen de RES-processen om inzicht te krijgen in de potentiële impact ervan. Hij is benieuwd naar de uitkomsten van deze vergelijking.

De heer **Heijnen** (CDA) concludeert dat als de VVD geïnteresseerd is in de impact, de VVD dus
590 eigenlijk het voorstel van de ChristenUnie steunt.

De heer **Roosendaal** (VVD) suggereert dat door het integreren van de wind- en zonneladder in de RES-processen, die duidelijkheid vanzelf zal ontstaan.

595 De heer **Heijnen** (CDA) wijst erop dat het misschien te optimistisch is om te veronderstellen dat de integratie van de wind- en zonneladder in de RES-processen automatisch tot de gewenste duidelijkheid en uitkomsten zal leiden, zoals de heer Roosendaal suggereert. De heer Heijnen pleit voor een meer gestructureerde aanpak, waarbij ook de analyse in de RES wordt opgenomen.

600 De heer **Becker** (BBB) sluit zich aan bij de opmerkingen van de VVD en benadrukt als coalitiepartner het belang van een spoedige introductie van de zonneladder. Hij roept Gedeputeerde Staten op om deze zonneladder zo snel mogelijk beschikbaar te maken. Daarnaast benadrukt hij het belang van geduld en zorgvuldigheid in dit proces, met specifieke aandacht voor het in acht nemen van de nieuwe wetgeving die van invloed kan zijn op de implementatie en
605 effectiviteit van de zonneladder.

De heer **Van der Heijden** (D66) brengt een kritisch punt naar voren over de tijdslijnen verbonden aan de wind- en zonneladders en de implicaties daarvan voor het halen van de deadlines voor de eerste oplevering van de Regionale Energiestrategie. Hij wijst op de potentiële vertraging die deze processen kunnen veroorzaken en vraagt naar de visie van de BBB op deze kwestie.
610

De heer **Becker** (BBB) benadrukt dat zijn fractie niet verantwoordelijk is voor het tempo waarin beleid in Den Haag wordt vormgegeven. Hij geeft aan dat andere partijen daarover gaan en stelt voor om de ontwikkelingen rustig af te wachten en de situatie nauwlettend in de gaten te
615 houden.

De heer **Van der Heijden** (D66) benadrukt dat de BBB en haar coalitiepartners wel invloed hebben op de snelheid van processen op provinciaal niveau. Hij wijst op de potentiële complicaties die de introductie van wind- en zonneladders met zich mee kan brengen voor het halen van de deadlines van de RES'en. Hij ziet de impactanalyse als een middel om inzicht te krijgen in deze gevolgen en vraagt of de BBB voornemens is om een dergelijke analyse te ondersteunen.
620

De heer **Becker** (BBB) stelt dat zijn partij eerst de nieuwe wetgeving wil afwachten voordat verdere acties worden ondernomen. Hij benadrukt het belang van het volgen van de juiste volgorde: eerst de wetgeving, dan de bespreking ervan in de provinciale context, waarna alle betrokkenen kunnen reageren.
625

De heer **Van Tiggelen** (PVV) uit zijn scepticisme over de haalbaarheid van grootschalige stroomvoorziening uit zon- en windenergie, gebaseerd op de fysieke en praktische beperkingen.
630 Hij benadrukt dat democratische besluitvorming over het nastreven van onhaalbare doelen niet noodzakelijkerwijs leidt tot de realisatie ervan.

Desondanks staat hij open voor het initiatief van de ChristenUnie om duidelijkheid te scheppen door middel van een motie. De heer Van Tiggelen suggereert een wijziging in de titel van de motie: het vervangen van het woord 'voor' door 'voer'. Daarmee kan de PVV de motie steunen.
635

Statenlid **Van der Waart** (GL) spreekt zich positief uit over het voortzetten van de ontwikkeling van de wind- en zonneladders, ondanks de onrust en discussie die het dossier heeft veroorzaakt. Zij benadrukt het belang van duidelijkheid, niet alleen binnen de discussies in deze zaal maar vooral ook richting de initiatiefnemers en gemeenten die cruciaal zijn voor het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen. Statenlid Van der Waart ondersteunt de overwegingen van de ChristenUnie voor de beoogde motie, die de noodzaak van duidelijkheid over de voorwaarden voor locaties benadrukt, in lijn met de eisen van goede ruimtelijke ordening. Dit zou zekerheid bieden aan initiatiefnemers en partners. De conclusie van GroenLinks is dat de gedeputeerde de ruimte en het verzoek krijgt om verder te werken aan deze ladders, waarbij de kaders uit het coalitieakkoord duidelijk verwoord worden. GroenLinks kijkt uit naar de resultaten van dit werk.

De heer **Van der Heijden** (D66) suggereert dat als de ontwikkeling en implementatie van de wind- en zonneladders inderdaad zo logisch en eenvoudig zijn zoals GroenLinks doet voordoen, er geen reden zou moeten zijn om niet in te stemmen met de motie voorgesteld door de heer Klein van de ChristenUnie.

Statenlid **Van der Waart** (GL) uit haar visie op het onderscheid tussen zon- en windenergie en de bijbehorende kaders. Zij merkt op dat voor windenergie de kaders helder zijn, mede door de uitgebreide discussies die hierover zijn gevoerd, en verwacht dat de impact van verdere verduidelijking of aanpassingen op dit gebied minimaal zal zijn. Tegelijkertijd geeft zij aan niet volledig bekend te zijn met de specifieke inhoud van de windladder. Wat betreft zonne-energie benoemt Statenlid Van der Waart dat er landelijk verschillende ontwikkelingen spelen, en is benieuwd naar de mening van de gedeputeerde hierover.

De heer **Van der Heijden** (D66) reageert op de uitspraak van Statenlid Van der Waart over de verwachte nulimpact van de windladder, door een gezegde aan te halen dat zijn moeder hem leerde: "meten is weten". Hiermee benadrukt hij het belang van het daadwerkelijk uitvoeren van een analyse om de feitelijke impact te kunnen vaststellen, in plaats van uit te gaan van aannames of verwachtingen.

Statenlid **Van der Waart** (GL) geeft aan dat een impactanalyse pas zinvol uitgevoerd kan worden wanneer de wind- en zonneladders daadwerkelijk beschikbaar zijn.

De heer **Van der Heijden** (D66) legt uit dat volgens zijn interpretatie van de motie, de impactanalyse gelijktijdig met de wind- en zonneladders beschikbaar zou komen en daarover in Provinciale Staten gelijktijdig gestemd kan worden. Hij benadrukt dat dit proces ervoor zorgt dat er bij het stemmen zowel duidelijkheid is over de inhoud van de ladders als over de impact ervan.

Statenlid **Van der Waart** (GL) erkent het duidelijke standpunt van D66, maar geeft aan niet volledig overtuigd te zijn van de noodzaak om direct met de voorgestelde motie in te stemmen. Ze uit haar twijfels over het volledig overzien van de gevolgen van de motie en de inhoud van de windladder, die zij interpreteert als documentatie van bestaand beleid. Statenlid Van der Waart suggereert dat er eerst focus moet zijn op de ontwikkeling en presentatie van de ladder zelf, om vervolgens de consequenties ervan te evalueren. Hiermee pleit zij voor een stapsgewijze benadering: eerst de ladder afronden en daarna pas de impactanalyse uitvoeren.

De heer **Heijnen** (CDA) benadrukt het belang van het bieden van zekerheid aan initiatiefnemers en vraagt zich af of de veronderstelling dat de windladder voornamelijk bestaand beleid
685 documenteert, genoeg is om deze zekerheid te garanderen.

Statenlid **Van der Waart** (GL) benadrukt dat de wind- en zonneladders bedoeld zijn om zekerheid te bieden aan initiatiefnemers van energieprojecten. Ze stelt dat deze ladders, door het aangeven van een voorkeursvolgorde voor bepaalde locaties zoals beschreven in het coalitieakkoord,
690 voldoende zouden moeten zijn voor dit doel. Ze wijst erop dat hoewel er voorkeurslocaties zijn, dit niet betekent dat projecten op andere locaties onmogelijk zijn. In plaats daarvan zouden er specifieke voorwaarden kunnen worden gesteld voor de realisatie van projecten op deze locaties, bijvoorbeeld met betrekking tot goede inpassing en participatie. Het is Statenlid Van der Waart niet bekend hoe een impactanalyse eruit zou zien, gezien de impact voornamelijk zou
695 neerkomen op het voldoen aan gestelde voorwaarden voor projectrealisatie.

De heer **Heijnen** (CDA) geeft aan dat hij de redentie van Statenlid Van der Waart kan volgen, maar hij benadrukt dat deze aanpak tot onzekerheid kan leiden voor initiatiefnemers die met de ladder de implicaties voor hun specifieke RES-gebied moeten inschatten. Hij stelt voor dat het
700 duidelijker zou zijn als per RES-gebied wordt aangegeven welke locaties meer of minder kansrijk zijn voor energieprojecten. De heer Heijnen suggereert dat dit niet noodzakelijk een indeling in 'groen' en 'rood' hoeft te zijn, maar dat een gradatie van 'lichtgroen' naar 'donkergroen' ook mogelijk is. Dit zou initiatiefnemers een beter beeld geven van de mogelijkheden en beperkingen die de ladder en andere regelgeving met zich meebrengen voor het realiseren van projecten
705 binnen de ingekleurde RES-gebieden.

Statenlid **Van der Waart** (GL) geeft aan dat de benadering die de heer Heijnen voorstelt overeenkomt met de gewenste richting en hoe zij de ontwikkeling van de windladder voor zich ziet. Ze refereert aan eerdere opmerkingen van de gedeputeerde over het beschikbaar komen van
710 een kaart die niet simpelweg locaties als 'rood' of 'groen' classificeert, maar juist de nuances en verschillende gradaties van geschiktheid weergeeft. Statenlid Van der Waart benadrukt dat deze aanpak, gericht op het bieden van overzicht en nuance, precies is wat de ladder beoogt te realiseren. Daarom is ze van mening dat een aparte impactanalyse niet noodzakelijk is om het inzicht te verkrijgen dat de heer Heijnen voor ogen heeft, aangezien de ladder zelf al dit
715 overzicht en de benodigde nuances zal bieden.

Mevrouw **Van den Bogaerde** (Volt) spreekt haar dank uit aan de ChristenUnie voor het initiëren van de discussie met de nota en benadrukt de steun van Volt voor het uitvoeren van een impactanalyse. Ze wijst op het belang van goede voorlichting in de voorbereiding van
720 participatieprojecten en pleit ervoor dat in deze voorlichting specifiek aandacht wordt besteed aan de manier waarop de Europese Unie windenergieprojecten (zowel plaatsing als productie) kan ondersteunen door middel van subsidies. Verder vraagt ze zich af welke rol het Energieloket speelt in dit geheel en hoe dit loket de betrokken partijen kan ondersteunen.

Mevrouw Van den Bogaerde benadrukt ook het belang van duidelijkheid voor initiatiefnemers, burgerinitiatieven en corporaties gedurende het hele proces van projecten – vooraf, tijdens en na afloop. Ze is van mening dat een impactanalyse een belangrijk middel is om deze duidelijkheid te verschaffen en om de effecten van beleid op deze groepen in kaart te brengen, in lijn met wat al verwoord is in de nota van de ChristenUnie.

730

De heer **Karar** (PvdA) spreekt zijn waardering uit voor het initiatief en de constructieve aard van de discussienota en motie voorgesteld door de ChristenUnie. Hij benadrukt het belang van het voeren van een debat op een manier die ruimte biedt voor het bespreken van nuances en het vinden van de beste manier om gemeenschappelijke doelen te bereiken. De heer Karar
735 ondersteunt de uitleg van de gedeputeerde over de kwestie en herhaalt kort twee belangrijke punten: ten eerste, dat de doelen van de RES'en onveranderd blijven – die zijn duidelijk vastgelegd in het coalitieakkoord – en dat de intentie om deze doelen te bereiken hetzelfde blijft, met de noodzaak om de inspanningen eventueel op te schalen of af te schalen. Ten tweede merkt hij op dat de basisprincipes van de windladder al goed omschreven zijn in het coalitieakkoord,
740 ondanks een recente uitzondering, en dat er zorgvuldig over is nagedacht. Hij sluit af met de verwachting dat de ladder in lijn met deze principes zal worden gepresenteerd en dat hij deze graag tegemoet ziet.

Reactie Gedeputeerde Staten

745

Gedeputeerde **Kocken** deelt haar bedenkingen over de impactanalyse en legt uit hoe de praktijk van de RES'en werkt. Ze begrijpt de wens voor duidelijkheid over waar wind- en zonne-energieprojecten wel of niet kunnen komen, maar benadrukt dat de realiteit complexer is. Regio's zijn gevraagd om zoekgebieden in te tekenen zonder beperking door provinciale beschermingsregimes, wat betekent dat er een proces van overleg volgt om te bepalen wat er
750 mogelijk is. De gedeputeerde illustreert dat afhankelijk van de specifieke locatie en kernkwaliteiten, de mogelijkheden voor plaatsing van windmolens variëren en dat dit proces al complex is zonder de windladder.

755

Verder legt zij uit dat een verzoek om een impactanalyse zou betekenen dat het hele proces dat nu door de RES'en wordt doorlopen, herhaald zou moeten worden, wat een aanzienlijke vertraging zou opleveren. Ze uit haar zorgen dat het uitvoeren van zo'n analyse door een extern bureau, gezien de beperkte ambtelijke capaciteit, veel tijd zal kosten en mogelijk niet de gewenste duidelijkheid oplevert. Gedeputeerde Kocken vraagt de initiatiefnemer om goed na te denken over de toegevoegde waarde van een impactanalyse en of de uitkomsten daadwerkelijk
760 zullen bijdragen aan meer helderheid of slechts een tijdrovende exercitie zullen zijn.

765

Gedeputeerde Kocken adviseert om een impactanalyse pas na de introductie van de windladder te overwegen. Ze benadrukt dat dit de voortgang van het huidige tempo zou ondersteunen en dat een analyse wordt gemaakt op basis van informatie waarover is gediscussieerd. Gedeputeerde Kocken waarschuwt dat als de windladder nog onderwerp van discussie of aanpassing is ten tijde van de impactanalyse, de resultaten van de analyse mogelijk irrelevant worden als de ladder wordt gewijzigd. Ze benadrukt het belang van het nadenken over de timing en volgorde van deze stappen om te voorkomen dat de inspanningen voor de impactanalyse tevergeefs zijn en pleit ervoor om de ladder eerst volledig af te ronden en te bespreken.

770

Slotwoord initiatiefnemer

De heer **Klein** (CU) bedankt de commissieleden voor hun reacties en geeft aan dat hij het laatste verzoek van Gedeputeerde Staten om nog eens goed na te denken, zal opvolgen.

775

Hij merkt op dat in de discussie mogelijk een retorische strategie is gebruikt door het voorstel voor een impactanalyse omvangrijker te presenteren dan bedoeld, met verwijzingen naar het

780 inschakelen van een extern bureau en suggesties dat het RES-proces opnieuw doorlopen moet worden. De heer Klein verduidelijkt dat zijn doel juist is om inzicht te krijgen in het effect van de wind- en zonneladder op lopende projecten en de RES-doelstellingen, zonder de intentie om het gehele proces over te doen. Hij benadrukt de noodzaak om te begrijpen welke bestaande projecten mogelijk beïnvloed worden door de nieuwe ladders en of dit impact heeft op de haalbaarheid van de RES-doelen.

785 De heer Klein bedankt het CDA voor hun steun en adresseert de Partij voor de Dieren door te benadrukken dat het niet de intentie is om goede ruimtelijke ordening in generieke normen te vatten, maar om specifiek het effect van de windladder te onderzoeken. Hij weerlegt het argument van 50PLUS dat een impactanalyse prematuur zou zijn, door te stellen dat inzicht in de effecten juist waardevol is voor het oordeel over de windladder.

790 Tot slot geeft de heer Klein aan dat hij de suggestie van de heer Van Tiggelen van de PVV om 'voor' te vervangen door 'voer' in de titel van de motie, zal overnemen.

De **voorzitter** constateert dat dit agendapunt voldoende is besproken.

795

7.b Rondvraag gedeputeerde Kocken (Klimaat en Energie)

Rondvraag ingediend door de BBB inzake het elektriciteitsnet.

800 De heer **Teeuwen** (BBB) verzoekt gedeputeerde Kocken om te reflecteren op de informatie die zojuist door een spreker is gedeeld. De heer Teeuwen complimenteert de betrokkenen bij de Amsterdamse haven voor hun succes. Hij stelt een tweede vraag over de mogelijkheid om het succesvolle model van de energievoorziening in de Amsterdamse haven toe te passen op andere gebieden in Noord-Holland die kampen met netcongestie, zoals Enkhuizen. Dit, met het doel om te voorkomen dat projecten zoals het geplande warmtenet voor de nieuwbouw van de
805 Commerwijk West-West vertraging oplopen en of een vergelijkbare aanpak kan bijdragen aan de oplossing van netcongestieproblemen in andere delen van de provincie. Hij geeft aan dat hij begrijpt dat zijn vraag laat komt en dat hij vrede heeft met een schriftelijke reactie van de gedeputeerde.

810 Gedeputeerde **Kocken** geeft aan dat ze een algemene reflectie kan geven op de kwesties aangekaart door de spreker, zonder in te gaan op de specifieke casus vanwege een gebrek aan detailkennis. Ze beschrijft de situatie als exemplarisch voor de netcongestieproblemen die veel locaties ervaren: het onvermogen om contracten te verkrijgen voor energieafname tijdens verduurzamingsprocessen, de onmogelijkheid om opgewekte energie terug te leveren aan het
815 net, en de uitdagingen van ruimtegebruik binnen het net. Gedeputeerde Kocken licht toe dat er drie benaderingen zijn om netcongestie aan te pakken, waarbij de derde benadering zich richt op slimme oplossingen zoals energiehubs, ondersteund door fondsen vanuit het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

820 Ze benadrukt dat elke situatie een gedetailleerde analyse vereist vanwege de complexiteit van het energienetwerk en de verschillende lagen en punten van congestie. De gedeputeerde deelt de urgentie om oplossingen te vinden en wijst op de inzet van speciale 'fixers' en bedrijvenloketten

die bedrijven en initiatiefnemers ondersteunen bij het vinden van oplossingen voor hun specifieke situaties.

825

Gedeputeerde Kocken uit haar waardering voor de complimenten aan de energiehubs in Amsterdam en noemt vergelijkbare initiatieven in Alkmaar en bij SADC als inspirerende voorbeelden. Ze concludeert dat de noodzaak voor ondernemers om alternatieve oplossingen te zoeken toeneemt naarmate het netwerk overbelast raakt en bevestigt de inzet van de provincie om dergelijke innovatieve benaderingen te ondersteunen.

830

De heer **Teeuwen** (BBB) reageert positief op de toelichting van gedeputeerde Kocken en brengt zijn ervaring met netfixers ter sprake. Hij merkt op dat in zijn gesprekken met deze netfixers de optie van een energievoorziening niet naar voren is gekomen, terwijl hij wel in de media leest dat dergelijke coöperaties elders succesvol zijn geïmplementeerd. De heer Teeuwen vraagt specifiek of de mogelijkheid van het opzetten van een energievoorziening als een van de oplossingen kan worden meegenomen in de gesprekken die netfixers voeren om netcongestieproblemen aan te pakken. Hij benadrukt dat het belangrijk is dat deze optie wordt overwogen, ongeacht of het uiteindelijke antwoord ja of nee is, zodat alle mogelijke oplossingen worden verkend.

840

Gedeputeerde **Kocken** onderscheid tussen de opvatting van een energievoorziening, als een groep initiatiefnemers die samen energie willen opwekken, en de situatie die de heer Teeuwen beschrijft, waarbij het gaat om bedrijven die energie met elkaar delen of samen afnemen. Gedeputeerde Kocken geeft aan dat de ondersteuning door netfixers ook deze vorm van energiedeling tussen bedrijven omvat.

845

Ze legt uit dat bedrijven eerst hun eigen energieverbruik grondig moeten analyseren voordat ze efficiënt kunnen samenwerken op het gebied van energieafname of -deling. Dit vereist inzicht in energiekeuzes en het optimaliseren van het energieverbruik, zoals het gefaseerd inschakelen van apparatuur of het 's nachts uitschakelen van machines. Pas wanneer een bedrijf zijn eigen energieverbruik volledig begrijpt, kan het zoeken naar compatibele profielen voor samenwerking. Netfixers kunnen bedrijven assisteren in dit proces. Mocht dat in dit specifieke geval niet zijn gebeurd, vraagt de gedeputeerde de heer Teeuwen de details met haar te delen, zodat zij dit mee kan nemen in de gesprekken.

855

De heer **Klein** (CU) stelt een vervolgvraag gerelateerd aan netcongestie, geïnspireerd door een podcast van Studio Energie waarin een expert benadrukte dat netbeheerders meer ruimte hebben om actie te ondernemen dan ze soms benutten. Deze expert wees op de verplichtingen van netbeheerders om aansluitingen te realiseren, vooral als afnemers flexibel energieverbruik aanbieden, zoals het terugschakelen tijdens piekmomenten. De heer Klein vraagt of de provincie in staat is juridische ondersteuning te bieden om netbeheerders aan te moedigen of te dwingen meer van deze ruimte te benutten en proactiever te handelen in het oplossen van netcongestie.

860

Gedeputeerde **Kocken** verduidelijkt dat de vraag draait om het ondersteunen van klanten in het wijzen op de verantwoordelijkheden van netbeheerders, mogelijk door middel van juridische steun. Ze geeft aan dat de provincie zich voornamelijk richt op het overleg met netbeheerders om de mogelijkheden voor het oplossen van netcongestie te verkennen, in plaats van directe juridische ondersteuning aan klanten te bieden. **Gedeputeerde Kocken belooft een schriftelijke**

865

870 reactie te geven om duidelijk te maken of de provincie wel of geen juridische ondersteuning biedt in dergelijke situaties.

De heer **Klein** (CU) beveelt deze podcast van Studio Energie van twee weken geleden van harte aan, omdat het veel inzichten gaf.

875

8 B-agenda Gezondheid en Milieu (agendapunten 8b1 en 8b2 gevoegd behandelen)

8.a Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven d.d. 29 januari 2024

880 Voor dit agendapunt hebben zich voorafgaand aan de vergadering drie sprekers aangemeld. De sprekers krijgen ieder vijf minuten spreektijd.

885 De heer **Huitema**, wonend in Castricum en afgestudeerd jurist in Staats- en bestuursrecht, spreekt zijn zorgen uit over de uitstoot van Tata Steel en bekritiseert de provinciale aanpak rondom dit dossier. Hij benadrukt dat de provincie als wetgevend orgaan een belangrijke rol heeft in het handhaven, aanscherpen, intrekken of verlenen van vergunningen, maar constateert een gebrek aan actie in de handhaving tegenover Tata Steel. De heer Huitema wijst op diverse bewijzen van milieuovertredingen door Tata Steel, waaronder cameratoezicht en rapporten van het RIVM en de OVV. Hij vindt dat de provincie te passief is in dit dossier en te lang wacht op onderzoek naar juridische mogelijkheden omtrent de kookfabrieken van Tata Steel.

895 De heer Huitema stelt dat de discussies over Tata Steel te vaak verschuiven naar het thema groen staal, een onderwerp waar de provincie volgens hem minder over te zeggen heeft in vergelijking met het Rijk. Hij kritiseert Tata Steel voor het uitblijven van investeringen in groen staal zonder subsidie van het Rijk, terwijl andere Europese staalfabrieken hier wel in investeren. Hij betoogt dat Tata Steel te laat is met hun plannen voor groen staal en dat het argument dat banenverlies voorkomen moet worden door overheidssteun niet opgaat, mede door de economische positie van Nederland en de beschikbaarheid van banen voor werknemers van Tata Steel.

900 De heer Huitema benadrukt een ander belangrijk punt gerelateerd aan Tata Steel, verwijzend naar een bijeenkomst in Beverwijk over de Notitie reikwijdte en detailniveau voor een nieuwe vergunning van het bedrijf. Hij is tevreden dat er in de notitie, dankzij Hugo de Jonge, aandacht is voor de noodzaak van financiële zekerheidstelling voor de sanering van vervuilde grond onder de Omgevingswet. De heer Huitema wijst op de ernst van de vervuiling met zware metalen en andere schadelijke stoffen op het terrein van Tata Steel en het belang dat de vervuiler betaalt voor de sanering.

910 Hij benadrukt dat, om te garanderen dat de sanering plaatsvindt, zelfs als Tata Steel krimpt of vertrekt, er een financiële zekerheid moet worden gesteld. Hij pleit ervoor dat als voorwaarde voor de vergunning, Tata Company in India garant moet staan voor deze sanering. In reactie op zijn vraag hierover tijdens de bijeenkomst antwoordde de omgevingsdienst dat dit een cruciaal punt is waarover op hoog niveau met juristen gesproken wordt.

915 De heer Huitema roept Provinciale Staten op om deze financiële zekerheidstelling als voorwaarde op te nemen in de vergunning, wijzend op de verantwoordelijkheid van de Staten. Hij weerlegt de

vrees voor faillissement van de provincie door rechtszaken bij het intrekken van de vergunning en stelt dat het niet adequaat adresseren van deze kwestie kan resulteren in hoge saneringskosten voor de provincie.

920 *De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen.*

Mevrouw **Schneemann** (Vlt) bedankt de heer Huitema voor zijn energieke bijdrage en stelt een vraag over zijn kritiek op het naar zijn mening onvoldoende uitvoeren van handhavingstaken door de provincie. Ze geeft aan dat iedereen zijn best doet om deze taken naar behoren uit te voeren en vraagt de heer Huitema naar zijn advies over wat de eerste actie zou moeten zijn als hij

925 in de positie van de Statenleden zou verkeren.

De heer **Huitema** geeft aan dat zijn eerste stap zou zijn om samen te werken met de beste juristen van het land om te onderzoeken wat er mogelijk is binnen de kaders van de nieuwe Omgevingswet, gezondheidsrecht, mensenrechten en bestuursrecht. Hij benadrukt dat er vele juridische gebieden zijn waarbinnen actie ondernomen kan worden en dat er al een lijst met

930 experts klaarstaat die graag willen meedenken. De heer Huitema suggereert dat het belangrijk is om de juiste juridische expertise in te schakelen, aangezien de medewerkers van de omgevingsdienst weliswaar deskundig zijn, maar niet gespecialiseerd in procederen. Hij adviseert om budget vrij te maken zodat Provinciale Staten de gedeputeerde kunnen opdragen deze stappen te ondernemen.

935

De heer **Hanou** (PvdD) bedankt de heer Huitema voor zijn inspraak en stelt twee vragen. Ten eerste vraagt hij of het mogelijk is een vergunning te verlenen zonder dat Tata India garant staat voor de sanering van vervuilde grond. De tweede vraag gaat over de financiële omvang van de

940 van grootte van de benodigde financiële zekerheidstelling voor de sanering, of dit nu om duizenden, miljoenen of zelfs miljarden euro's gaat.

De heer **Huitema** legt uit dat de Omgevingswet vereist dat financiële zekerheid voor de sanering van vervuilde grond op een bepaalde manier wordt geregeld, bijvoorbeeld via een verzekering of een garantstelling. Hij geeft de voorkeur aan een garantstelling, gezien de financiële draagkracht

945 van Tata Corporation. De heer Huitema heeft zelf een schatting gemaakt van de kosten voor de sanering van het 750 hectare grote terrein van Tata Steel, uitgaande van de aanname dat de kosten voor het schoonmaken van een kubieke meter grond tussen de 100 en 250 euro liggen. Bij een saneringsdiepte van vijf meter en een kostprijs van 100 euro per kubieke meter berekent hij de totale kosten op ongeveer 3,7 miljard euro. Bij een diepte van tien meter en een kostprijs

950 van 250 euro per kubieke meter, vanwege de zware vervuiling, schat hij de kosten op ongeveer 18,7 miljard euro.

De heer **Hanou** (PvdD) vraagt ter bevestiging dat dit een indicatie is voor het bedrag waar Tata India garant voor zou moeten staan.

De heer **Huitema** bevestigt dit en voegt toe dat er mogelijk een korting te bedingen valt voor de

955 sanering van een groot gebied zoals de 750 hectare van Tata Steel. Hij suggereert dat er ook gekozen kan worden om een deel van het terrein niet te saneren. Hij benadrukt dat zijn berekeningen indicatief zijn, gemaakt op de achterkant van een bierviltje, en dus een ruwe schatting vormen van de mogelijke kosten voor de sanering.

960 De heer **Teeuwen** (BBB) bedankt de heer Huitema voor zijn inspraak en nodigt hem uit om nog even te blijven voor de bijdrage van BBB, aangezien hun standpunten sterk overeenkomen en ze overwegen een motie in te dienen over dit onderwerp.

965 Hij stelt twee vragen aan de heer Huitema. Ten eerste vraagt hij waarop de heer Huitema zijn
uitspraak baseert dat Tata Steel zelf niet bijdraagt aan de vergroening van het bedrijf. Ten tweede
is hij benieuwd naar de heer Huitema's belangrijkste beweegredenen om zich vanuit Castricum,
dat niet direct naast Tata Steel ligt, sterk te maken voor dit onderwerp.

970 De heer **Huitema** legt uit dat Castricum ongeveer acht kilometer van Tata Steel verwijderd ligt en
benadrukt dat de impact van Tata Steel niet beperkt blijft tot de directe omgeving, met effecten
die zelfs tot in Duitsland merkbaar zijn door onder andere stikstofuitstoot. Hieruit concludeert hij
dat Tata Steel een probleem vormt dat de Nederlandse landsgrenzen overstijgt.

975 Wat betreft de bijdrage van Tata Steel aan de vergroening, stelt de heer Huitema dat de
moedermaatschappij Tata India heeft aangegeven niet te willen investeren in de vergroening van
de IJmuiden-vestiging. Volgens de heer Huitema zou Tata India verwachten dat eventuele
investeringen in vergroening door Nederland zelf betaald moeten worden, terwijl er tegelijkertijd
veel geld vanuit de Nederlandse vestiging naar het moederbedrijf is gegaan. Hierdoor zou Tata
Steel IJmuiden niet over de benodigde financiële middelen beschikken voor dergelijke
investeringen.

980 De heer **Van der Heijden** (D66) dankt de heer Huitema voor zijn inspraak en sluit zich aan bij de
vragen van de fractie van Volt.

985 De heer **Stulemeijer** (50PLUS) bedankt de heer Huitema voor zijn inspraak en vraagt om
bevestiging van zijn begrip van het standpunt van de heer Huitema. De heer Stulemeijer vat
samen dat de heer Huitema heeft voorgesteld geen vergunning te verlenen aan Tata Steel, tenzij
er een garantie voor een schadevergoedingsbedrag wordt opgenomen voor de sanering van
vervuilde grond. Gezien de hoge bedragen die de heer Huitema noemde, concludeert Stulemeijer
dat dit zou kunnen leiden tot de beslissing van Tata India om de vestiging in IJmuiden te sluiten,
990 en vraagt de heer Huitema of hij deze mogelijke uitkomst anders ziet.

De heer **Huitema** antwoordt dat hij niet kan voorspellen hoe Tata Steel zal reageren op het
voorstel om een garantie voor een schadevergoedingsbedrag op te nemen in de vergunning. Hij
benadrukt dat hij niet in staat is om de toekomstige acties van Tata Steel te voorzien en adviseert
om vooral alert te zijn op deze kwestie.

995 De **voorzitter** constateert dat er geen verdere vragen zijn en dankt de heer Huitema voor zijn
inspraak.

1000 Mevrouw **Verbrugge** vertegenwoordigt Stichting Gezondheid op 1 en spreekt haar zorgen uit over
de negatieve invloed van Tata Steel op het milieu, met specifieke aandacht voor de problematiek
rondom staalslakken. Ze refereert aan een recent nieuwsitem van de NOS waarin Kamerleden
aandringen op strengere maatregelen tegen het afval van Tata Steel, dat een giftig spoor door
heel Nederland en vooral in de IJmond achterlaat. Mevrouw Verbrugge benadrukt de ernst van de
1005 situatie door de grote hoeveelheid staalslakken die jaarlijks geproduceerd wordt en de risico's die
dit met zich meebrengt voor het water, de bodem en de lucht.

Ze uit haar bezorgdheid over de gevolgen van staalslakken voor de volksgezondheid en het
milieu, waaronder vervuiling met zware metalen en andere giftige stoffen.

1010

De spreker benadrukt dat staalslakken momenteel overal in Nederland en zelfs in België worden toegepast zonder voldoende inzicht in de gevolgen voor de gezondheid en het milieu. Ze pleit voor het opnemen van een meldplicht voor staalslak in de Omgevingsverordening en roept de provincie op om te stoppen met het gebruik van staalslak in weg- en waterbouwprojecten.

1015

Mevrouw Verbrugge stelt voor om een expertmeeting te organiseren om het probleem van staalslakken verder te bespreken en biedt aan om hieraan bij te dragen.

1020

Ze vraagt gedeputeerde Olthof en de Provinciale Staten om actie te ondernemen tegen de problemen veroorzaakt door staalslakken en benadrukt de urgentie van de situatie. Mevrouw Verbrugge hoopt op een positieve reactie en concrete stappen om de impact van staalslakken op het milieu en de volksgezondheid aan te pakken.

De volledige tekst is opgenomen bij de vergaderstukken.

1025

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer **Hanou** (PvdD) bedankt mevrouw Verbrugge voor haar betoog en vraagt of zij weet of staalslakken in haar omgeving zijn gebruikt, bijvoorbeeld in de wegenbouw.

1030

Mevrouw **Verbrugge** bevestigt dat staalslakken inderdaad in de omgeving zijn toegepast, met specifieke verwijzing naar het Achtermeer bij Beverwijk, waar al veel problemen zoals dode vissen zijn gemeld. Ze deelt informatie van bewoners uit Wijk aan Zee en de IJmond, die aangeven dat staalslakken onder fietspaden en in zogenaamde kunsttuinen liggen, geschenken van Tata Steel die vol staalslakken zitten. Volgens haar liggen staalslakken op veel plekken in de regio.

1035

Mevrouw Verbrugge herhaalt haar voorstel om een expertmeeting te organiseren om de problematiek rond staalslakken te bespreken. Ze wil hiermee bijdragen aan het vinden van oplossingen voor wat zij beschouwt als een immens gevaar voor de omgeving en de volksgezondheid.

1040

De **voorzitter** constateert dat er geen verdere vragen zijn en dankt mevrouw Verbrugge voor haar inspraak.

1045

De heer Öry, van oorsprong kinderarts, spreekt zijn waardering uit voor het opnieuw mogen bijdragen aan de discussie. Hij deelt zijn zorgen over de gezondheid van kinderen in de omgeving van Tata Steel, met name door de luchtvervuiling. Hij is geschokt door de vele incidenten rond Tata Steel, die hij als structureel beschouwt en benadrukt de noodzaak van een serieuze aanpak.

1050

De heer Öry stelt voor om Tata Steel duidelijk te maken dat de vergunning in gevaar is en eist dat binnen een jaar concrete verbeteringen worden doorgevoerd. Hij suggereert niet direct de WHO-normen als eis te stellen, maar wel een lijst van belangrijke verbeterpunten op te stellen. Als Tata Steel hier niet binnen een jaar aan voldoet, zou de vergunning voor de meest vervuilende onderdelen, zoals de kookgasfabriek 2, ingetrokken moeten worden.

1055

Hij verwijst naar een artikel in de Volkskrant over strafrecht en benadrukt het belang van actie uit liefde voor de kinderen, waarbij Tata Steel verantwoordelijk moet worden gehouden voor het

lozen van bewezen kankerverwekkende stoffen. De heer Öry corrigeert ook de beweringen over verbeterde luchtkwaliteit door Tata Steel, die hij betwist op basis van emissieregistraties.

1060 De heer Öry biedt aan mee te denken over een eenvoudige lijst van eisen voor Tata Steel en benadrukt het belang van wijsheid en liefde in het nemen van beslissingen over de vergunning.

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn en dankt de heer Öry voor zijn inspraak.

1065 *Schorsing van 20.45 tot 21.02 uur.*

8.a Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven d.d. 29 januari 2024 (vervolg)

Toelichting:

1070 *Het College van Gedeputeerde Staten informeert de commissie Leefomgeving tweemaandelijks over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, VTH (Toezicht en Handhaving) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals. De commissieleden kunnen de brief (deze is opgenomen in de bijlagen onder agendapunt 11.c) met elkaar en gedeputeerde Olthof bespreken. De commissie wordt specifiek gevraagd of*
1075 *de volgende moties als afgedaan beschouwd kunnen worden:*

- *M252-2022 Borgen dat 50% reductie PAK's over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten;*
- *M192-2023 Zorgvuldige check op claims van Tata.*

1080 *Eerste termijn commissie*

De heer **Hanou** (PvdD) benadrukt nogmaals de problematiek rond Tata Steel, met specifieke aandacht voor een paar punten.

1085 Hij wijst erop dat er momenteel een derde last onder dwangsom loopt met betrekking tot ongare cokes. De heer Hanou stelt dat als de meldingen van omwonenden en Greenpeace serieus waren genomen, deze last onder dwangsom reeds zou zijn afgelopen. Hij vraagt of Gedeputeerde Staten, na het vollopen van deze dwangsommen, overwegen de vergunning voor kookgasfabriek 2 in te trekken. Dit vanwege het duidelijke bewijs dat kookgasfabriek 2 niet voldoet aan de eisen van de best beschikbare technieken, specifiek de eis dat het ontstaan van rauwe cokes te allen
1090 tijde vermeden moet worden.

De heer **Van der Heijden** (D66) vraagt de heer Hanou om verduidelijking over zijn opmerking dat "als de zorgen van de omwonenden serieus waren genomen".

1095 De heer **Hanou** (PvdD) verduidelijkt dat omwonenden van Tata Steel regelmatig waarnemingen rapporteren die wijzen op problemen, maar dat er naar zijn weten niet altijd handhavend wordt opgetreden of een last onder dwangsom wordt opgelegd naar aanleiding van deze meldingen.

1100 De heer **Van der Heijden** (D66) deelt mee dat ze onlangs op uitnodiging bij de OD NZKG (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied) waren, waar werd uitgelegd dat waarnemingen van omwonenden niet altijd leiden tot het opleggen van een dwangsom. Dit komt omdat soms de

waarnemingen niet overeenkomen met de feiten. Hij vraagt wat de mening van Partij voor de Dieren hierover is.

1105 De heer **Hanou** (PvdD) geeft aan dat hij zelf niet kan beoordelen of waarnemingen correct zijn of niet. Hij vertrouwt erop dat de omgevingsdienst hier een adequaat antwoord op heeft. Echter, zoals recentelijk is gebleken, leidt intensiever toezicht tot meer handhavingsacties of tot een toename in meldingen. De heer Hanou suggereert dat dit aspect mogelijk nog scherper onderzocht kan worden.

1110 De heer **Van der Heijden** (D66) wijst op een mogelijke tegenstrijdigheid in de uitspraken van de heer Hanou. Als de heer Hanou erkent dat de waarnemingen van de Omgevingsdienst correct zijn, lijkt zijn eerdere opmerking dat de omwonenden niet serieus worden genomen niet te kloppen. Volgens de heer Van der Heijden worden omwonenden wel serieus genomen; de
1115 Omgevingsdienst beoordeelt hun meldingen en besluit vervolgens of er gehandhaafd wordt of niet. Hij vraagt Hanou hoe hij dit ziet en om zijn visie hierop te geven.

De heer **Hanou** (PvdD) blijft bij zijn standpunt dat er meer correcte waarnemingen door omwonenden worden gedaan dan waar daadwerkelijk op wordt gehandhaafd.

1120 De heer Hanou vervolgt zijn inbreng.

De heer Hanou adresseert de vertraging van het rapport over het mogelijk intrekken van de vergunning voor de kookgasfabrieken. Ondanks meerdere keren uitstellen zou het rapport
1125 oorspronkelijk in het vierde kwartaal van 2023 worden gepresenteerd, maar dit is verschoven naar het tweede kwartaal van 2024. Hij vraagt wanneer het rapport exact verwacht kan worden binnen het eerste kwartaal.

De metingen van de diffuse gasemissies van kookgasfabriek 2 zijn nog niet afgerond als gevolg
1130 van weersomstandigheden. De heer Hanou vraagt zich af wanneer deze resultaten verwacht kunnen worden.

Er is zorg over de voortdurende bodemvervuiling door de opslag van staalslakken op het terrein van Tata Steel. De heer Hanou vraagt hoe dit mogelijk is, gezien de wettelijke voorschriften om
1135 bodemvervuiling te voorkomen.

In de brief staat dat conclusies van best beschikbare technieken, die al tien jaar oud zijn, recent pas zijn geïmplementeerd. Hij vraagt waarom dit zo lang heeft geduurd en welke implementaties nog steeds lopen.

1140 De heer Hanou bespreekt de moties die het college opdragen te onderzoeken of Tata Steel de belofte van een 50% reductie van PAK's heeft nagekomen. Hij merkt op dat uit de controle van het elektronisch milieujaarverslag blijkt dat deze reductie niet is behaald en benadrukt de noodzaak van eigen metingen. De moties kunnen wat betreft de Partij voor de Dieren niet als
1145 afgedaan worden beschouwd.

Hanou vraagt om deze punten serieus te nemen en actie te ondernemen, met name op het gebied van metingen en de naleving van milieuvoorschriften door Tata Steel.

1150 Mevrouw **Gordijn** (JA21) spreekt haar waardering uit voor het overzicht dat door de gedeputeerde is gegeven, met name met betrekking tot de activiteiten van de Omgevingsdiensten rond Tata Steel. Ze brengt haar zorgen naar voren over onjuiste metingen na de kalibratie bij kooksfabriek 1 en benadrukt het belang van accurate metingen rondom de kooksfabrieken.

1155 Ze wijst op de toename van BaP-emissies (benzo(a)pyreen, een belangrijk polycyclisch aromatische koolwaterstof – PAK) vanuit kookgasfabriek 2, zoals gebleken uit emissiemetingen door de omgevingsdienst. Mevrouw Gordijn vraagt de gedeputeerde naar zijn visie op deze toename en of hij het met JA21 eens is dat de metingen een ander beeld laten zien dan wat Tata Steel rapporteert in de e-MJV (elektronische Milieujaarverslagen) en andere berekeningen.

1160 Verder vraagt ze aandacht voor de problematiek rond staalslakken en de opslag ervan, met name vanwege de blijvende uitloging van zware metalen die de pH van het grondwater beïnvloeden. Ze wijst op de mogelijkheid dat de productie van staalslakken toeneemt binnen de groen staalroute en benadrukt het belang van een zorgvuldige afhandeling om grondwatervervuiling te voorkomen.

1165 Tot slot geeft mevrouw Gordijn aan dat de moties wat JA21 betreft als afgedaan kunnen worden beschouwd.

1170 De heer **Faassen** (50PLUS) reageert op de brief en merkt op dat er een zekere stroefheid tussen de partijen waarneembaar is, iets waar hij bij agendapunt 8.b dieper op in wil gaan.

Hij brengt het onderwerp Givaudan ter sprake en vraagt om een terugkoppeling van het constructieve gesprek dat heeft plaatsgevonden, inclusief een eventuele tijdlijn voor het onderzoek.

1175 Bij kookgasfabriek 1 wordt de installatie van een actieve koolfilter genoemd als typisch voorbeeld van hoe zaken stroef kunnen lopen. De heer Faassen merkt op dat aanvullingen op de installatie, zoals twee intermediate bulkcontainers, niet in de vergunningsaanvraag vermeld zijn en daarom niet vergund zijn. Hij vraagt zich af waarom deze zaken niet eenvoudig samen opgelost kunnen worden.

De heer Faassen uit ook zijn bezorgdheid over de wijze waarop statistieken worden gepresenteerd in de brief. Er wordt gesteld dat het totaal aantal PAK's tussen 2019 en 2022 met 36 procent is afgenomen, wat hoopvol klinkt. Echter, hij wijst op het feit dat benzo(a)pyreen, een bewezen zeer kankerverwekkende stof, juist is toegenomen met veertien procent in dezelfde periode, terwijl de afname van Naft (een andere PAK) met 36 procent wordt benadrukt. De heer Faassen bekritiseert dat enkel de kilogrammen zijn vergeleken, zonder rekening te houden met de individuele impact van de PAK's op de gezondheid. Hij vraagt om een reactie op deze kwestie.

1180 De heer **Van der Heijden** (D66) bedankt de gedeputeerde en de ambtelijke organisatie voor het omvangrijke werk dat is verricht om negentien pagina's met informatie aan te leveren.

De heer Van der Heijden sluit zich aan bij de zorgen van mevrouw Gordijn over de kalibratieproblemen.

1195

Na meerdere brieven over dit onderwerp behandeld te hebben, stelt de heer Van der Heijden een vraag over de praktische toepasbaarheid van deze informatie. Hij vraagt de gedeputeerde om toe te lichten of deze informatie de Provinciale Staten extra instrumenten biedt, anders dan alleen
1200 inzicht in de voortdurende problemen. Specifiek is hij geïnteresseerd of er naast beter begrip van de situatie ook andere acties ondernomen kunnen worden om de situatie te verbeteren.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) dankt de gedeputeerde en de organisatie voor de uitgebreide brief en stelt een aantal vragen:

- 1205 1. Ze vraagt hoe de nieuw geïnstalleerde camera zich verhoudt tot de camera van omwonenden, specifiek of deze in dezelfde hoek staat en of dezelfde zaken waargenomen kunnen worden. Ze hoopt dat omwonenden uiteindelijk niet meer zelf meldingen hoeven te doen als de camera's van de Omgevingsdiensten dezelfde overtredingen kunnen registreren.
- 1210 2. Er is een opmerking over Tata Steel die beelden slechts beperkt hoeft op te slaan, wat controle op overtredingen bemoeilijkt. Ze vraagt of het mogelijk is de opslagperiode van deze beelden te verlengen.
- 1215 3. Mevrouw Schneemann is het niet eens met het voorstel om motie M192–2023 af te doen die oproept om niet uitsluitend af te gaan op de data die Tata Steel levert in het elektronisch Milieujaarverslag (e-MJV). Ze benadrukt dat er een uitgebreid verslag is, maar dat het afdoen van de motie de inhoud teniet zou doen.
- 1220 4. Mevrouw Schneemann vraagt over de vermindering van de naftaleenuitstoot, specifiek of dit is gebaseerd op berekeningen of daadwerkelijke metingen, na maatregelen bij de rookgasreiniging.
5. Voor het al dan niet afdoen van motie M252–2022 volgt Volt de mening van andere partijen, gezien deze motie is aangenomen voordat Volt in de Staten zat.

De heer **Wagelaar** (PvdA) brengt drie punten naar voren:

- 1225 1. Net als de Partij voor de Dieren, kijkt de PvdA uit naar het onderzoek naar het intrekken van de vergunning van de kookgasfabrieken. De heer Wagelaar vraagt de gedeputeerde om een preciezere indicatie van wanneer dit onderzoek verwacht kan worden en in welke vorm de resultaten gepresenteerd zullen worden, zoals in de vorm van een uitgebreid rapport of een besluit van de omgevingsdienst.
- 1230 2. De moties riepen op tot het gebruik van onafhankelijke data in plaats van te vertrouwen op data uit het e-MJV van Tata Steel. De heer Wagelaar is benieuwd naar de mening van de gedeputeerde over deze kwestie voordat de PvdA besluit of zij de motie als afgedaan beschouwen.
- 1235 3. Het onderwerp staalslakken en de suggestie om in de Omgevingsverordening op te nemen dat het gebruik van deze stof in de provincie ongewenst is, trok de aandacht van de Partij van de Arbeid. De heer Wagelaar geeft aan niet voldoende in de technische details van de Omgevingsverordening te zitten om te beoordelen of dit mogelijk is, maar is geïnteresseerd in hoe de gedeputeerde tegen deze optie aankijkt.

De heer **Klein** (CU) richt zich op het onderwerp van continue stofmonitoring bij Tata Steel op pagina vier van de VTH-brief. Hij refereert aan een zitting bij de HAC waarbij Tata Steel in het
1240 ongelijk is gesteld. Hij vermeldt dat de begunstigingstermijn is verlengd tot 12 februari en vraagt naar de huidige stand van zaken. Hij wil weten of er beroep is aangetekend tegen de uitspraak en of de situatie rondom de stofmonitoring inmiddels is verbeterd of opgelost.

- 1245 Statenlid **Laport** (GL) uit waardering voor de informatieve VTH-brief en benadrukt de interesse in de ontwikkelingen rond bedrijven zoals Givaudan, ICL Fertilizers, en Ketjen. Hij merkt op dat Tata Steel vaak negatief naar voren komt, zoals beschreven in de VTH-brief. De Omgevingsdienst houdt intensief toezicht op Tata Steel. Dit toezicht onthult dat Tata Steel regelmatig probeert onder maatregelen uit te komen door juridische procedures en bezwaren, terwijl ook overtreedingen worden geconstateerd zoals te hoge emissies en het aanleveren van onjuiste of
- 1250 oncontroleerbare gegevens. Statenlid Laport spreekt de frustratie uit over deze situatie en vraagt zich af of de provincie en de omgevingsdienst meer juridische mogelijkheden hebben. Hij is specifiek geïnteresseerd in de situatie rond de sluiting van kookgasfabriek 2 en vraagt wanneer hierover een rapport verschijnt.
- 1255 Ook is hij benieuwd naar de mening van de gedeputeerde over de inbreng die is gedaan op de afdoening van de moties. Op basis van die reactie zal GroenLinks haar mening vormen of deze moties als afgehandeld kunnen worden beschouwd.
- 1260 De heer **Dijksen** (SP) sluit zich aan bij de zienswijze van de Partij voor de Dieren en is van mening dat de moties niet als afgedaan kunnen worden beschouwd.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

- 1265 Gedeputeerde **Olthof** sluit zich aan bij de heer Van der Heijden over de kwestie van meldingen door bewoners over uitstoot, die niet per definitie wijzen op ongerecycled cokes. De Omgevingsdienst onderzoekt dergelijke meldingen zorgvuldig, wat veel tijd kost. Er zijn al meerdere lasten onder dwangsom uitgevaardigd. De gedeputeerde benadrukt het belang van de camera's van bewoners en meldt dat er een tweede camera is geplaatst voor beter zicht op de kookgasfabrieken, ter ondersteuning van handhavingsacties.
- 1270 Wat betreft de metingen bij de kookgasfabriek, deelt de gedeputeerde de frustratie over de vertraging en licht toe dat de voortgang afhankelijk is van weersomstandigheden, maar ook beïnvloed is door andere problemen. Er is een tweede meting gepland voor diffuse uitstoot bij kookgasfabriek 2. Dit is afhankelijk van de noordenwind. Eerdere pogingen tot meten werden
- 1275 gehinderd door andere werkzaamheden. De gedeputeerde benadrukt dat alles klaarstaat voor de metingen zodra de weersomstandigheden gunstig zijn en dat er afspraken met Tata Steel zijn gemaakt om direct te kunnen handelen.
- 1280 Gedeputeerde Olthof onderschrijft de zorgen over bodemvervuiling door staalslakken, zoals aangekaart door mevrouw Verbrugge en verschillende fracties. Hij wijst op het langdurige gebruik van staalslakken als bouw materiaal in de infrastructuur, wat onder bepaalde omstandigheden tot ernstige problemen kan leiden. Hij vermeldt dat, mede door aandacht in de media, staalslakken bijna niet meer gebruikt worden in de infrastructuur van Noord-Holland en dat het verleden van het gebruik onduidelijk is door gebrek aan registratie. Daarom wordt nu
- 1285 gewerkt aan het registreren van het gebruik van staalslakken bij de Omgevingsdienst NZKG en wordt dit ook voorgesteld bij andere omgevingsdiensten, anticiperend op landelijke regelgeving voor verplichte registratie. Daarnaast wacht hij op een beslissing van de ILNT over de status van staalslakken, wat de situatie zou verduidelijken. Gedeputeerde Olthof wijst erop dat als gevolg hiervan de hoeveelheid staalslakken bij Tata Steel toeneemt en deze naar het buitenland worden

- 1290 geëxporteerd als tijdelijke oplossing, wat het probleem niet oplost maar verplaatst. Hij benadrukt dat staalslakken niet alleen een probleem van Tata Steel zijn, maar wijder verspreid zijn, inclusief import uit Duitsland en België. De omgevingsdienst is actief bezig met het onderzoeken van oplossingen voor het stoppen en saneren van de vervuiling door staalslakken.
- 1295 Gedeputeerde Olthof noemt de implementatie van de BBT-maatregelen, waarvan een groot deel al eerder is uitgevoerd, maar erkent dat er twee maatregelen waren die nog niet geïmplementeerd waren. Hij geeft toe dat deze implementatie veel tijd in beslag heeft genomen en beaamt de kritiek dat dit eerder had moeten gebeuren. Gedeputeerde Olthof vermeldt dat er drie tot vier jaar geleden een actief programma is gestart, waarbij vanuit de provincie extra
- 1300 capaciteit naar de omgevingsdienst is gegaan om de uitvoering van deze maatregelen te versnellen en te verbeteren. Hij benadrukt dat het goed wordt opgepakt door de omgevingsdienst en dat er nauwlettend toezicht wordt gehouden.
- Gedeputeerde Olthof reageert op vragen van JA21 over de toename van BaP (Benzo(a)pyreen) emissies, een kwestie van zorg vanwege de ernstige gezondheidseffecten van deze stof, wat de reden is dat BaP apart wordt genoemd. Hij benadrukt dat ondanks de focus op BaP, de totale emissies met zesendertig procent zijn afgenomen. Gedeputeerde Olthof merkt op dat er geen uitspraak is gedaan over of de door Tata Steel gemelde doelstelling van een reductie van vijftig procent is behaald, omdat de besproken metingen specifiek betrekking hebben op ZZS (Zeer
- 1305 Zorgwekkende Stoffen) van het jaar 2019. In de ZZS-lijst van 2019 was BaP niet op een vergelijkbare manier opgenomen, wat een directe vergelijking moeilijk maakt. Hij waarschuwt voor het trekken van conclusies op basis van deze enkele vergelijking en adviseert om meerdere metingen en jaarverslagen te bekijken om een duidelijk beeld te krijgen van de trend en of er werkelijk een structurele verlaging in de emissies plaatsvindt.
- 1310
- 1315 De heer **Faassen** (50PLUS) vraagt naar de reden voor de opname van specifieke gegevens in een overzicht, omdat volgens hem de suggestie wordt gewekt dat er een aanzienlijke reductie van emissies plaatsvindt.
- 1320 Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat in de communicatie naar buiten toe alleen feiten worden gedeeld zoals die gemeten zijn. Hij geeft aan dat er bewust kanttekeningen worden geplaatst bij deze feiten en dat er zeer voorzichtig en terughoudend wordt omgegaan met het doen van uitspraken over of veranderingen structureel zijn. Volgens gedeputeerde Olthof is het belangrijk om over een langere periode metingen te verrichten om betrouwbare conclusies te kunnen
- 1325 trekken. Hij legt uit dat er een duidelijk onderscheid is gemaakt tussen emissies met de grootste impact op de gezondheid en overige emissies, en dat deze informatie op deze manier wordt gepresenteerd om transparantie te bieden. Hij stelt dat door deze informatie niet weg te laten, er juist wordt getracht om een duidelijk en eerlijk beeld te geven van de huidige situatie, anticiperend op vragen over de stand van zaken.
- 1330
- De heer **Faassen** (50PLUS) blijft van mening dat het een onvolledige en niet juiste weergave is.
- Gedeputeerde **Olthof** verdedigt de gepresenteerde cijfers en benadrukt dat deze op feiten gebaseerd zijn, afkomstig uit het elektronisch milieujaarverslag. Hij weerlegt de suggestie dat de
- 1335 cijfers niet juist zouden zijn en benadrukt dat het belangrijk is om voorzichtig te zijn met het trekken van directe, harde conclusies op basis van deze gegevens. Gedeputeerde Olthof adviseert

om naar trends over een langere tijd te kijken alvorens conclusies te verbinden aan de verzamelde data.

1340 De heer **Faassen** (50PLUS) begrijpt het standpunt van de gedeputeerde, maar deelt deze niet.

Gedeputeerde **Olthof** bespreekt de rol van de omgevingsdienst in het toezicht houden en handhaven van regelgeving, waarbij soms stroefheid optreedt in de communicatie met bedrijven zoals Givaudan. Hij legt uit dat discussies kunnen ontstaan over de interpretatie van vergunningen en de ruimte die bedrijven krijgen binnen deze vergunningen. Dit kan leiden tot situaties waarin bedrijven overtredingen begaan of bezwaar maken tegen de vergunningen, zoals geïllustreerd met het voorbeeld van Tata Steel.

Specifiek voor Givaudan, vermeldt gedeputeerde Olthof dat er aanvankelijk overeenstemming was bereikt over bepaalde zaken, maar dat de gemeente Gooise Meren vervolgens een bestemmingsplan vaststelde dat conflict veroorzaakte met Givaudan. Ondanks dat er gesprekken gaande zijn tussen Givaudan en Gooise Meren om het probleem op te lossen, benadrukt hij het belang van het waarborgen van de rechtspositie van de omgevingsdienst en de provincie. Gedeputeerde Olthof reflecteert op de onwenselijkheid van conflicten tussen overheidsinstanties, maar erkent dat het soms noodzakelijk is om bepaalde instrumenten in te zetten om de positie te handhaven, wat kan leiden tot 'schuring'. Hij sluit optimistisch af met de gedachte dat uit deze wrijving ook iets positiefs kan voortkomen.

Gedeputeerde Olthof bevestigt dat er zorgen zijn over de kalibratie en geeft aan dat dit ook blijkt uit de documenten waarin vermeld staat dat zij deze zorgen delen. Hij benadrukt dat ze niet alleen de situatie nauwlettend in de gaten houden, maar ook actief handelen om deze kwestie aan te pakken.

Gedeputeerde Olthof geeft aan dat ze nog uitzoeken wat de exacte mogelijkheden zijn voor het verlengen van de opslag van camerabeelden, omdat het op dit moment lijkt dat dit niet mogelijk is, maar wil hierover meer zekerheid verkrijgen. Zodra er meer duidelijkheid is, zal hij deze informatie delen.

Wat betreft de afname van naftaleen, merkt hij op dat dit gebaseerd is op metingen uitgevoerd door Tata Steel zelf. Er is gecontroleerd of deze metingen op de juiste wijze zijn uitgevoerd, waarbij gekeken is naar de gebruikte methoden. Deze zijn akkoord bevonden, wat impliceert dat de gerapporteerde afname van naftaleen gebaseerd is op gevalideerde metingen.

Gedeputeerde Olthof noemt vervolgens de situatie rondom kookgasfabriek 2, die door meerdere fracties is aangekaart. Hij geeft aan dat hij graag had gezien dat de situatie eerder was aangepakt. Er zijn reeds drie lasten onder dwangsom opgelegd aan de fabriek, wat leidde tot de vraag of er voldoende grond is voor het intrekken van de vergunning. De invoering van de Omgevingswet zou mogelijk meer ruimte bieden voor dergelijke acties. Gedeputeerde Olthof meldt dat hij recent is geïnformeerd over het proces en dat de Omgevingsdienst bezig is met afronden van de beoordeling of de vergunning ingetrokken kan worden. Hij verwacht begin tweede kwartaal hierover meer te kunnen melden.

1385 Het proces wordt omschreven als zeer complex, waarbij de beste juristen van Nederland betrokken zijn om een zorgvuldige toetsing te waarborgen. Er wordt benadrukt dat er niet overhaast te werk wordt gegaan. Gedeputeerde Olthof tempert de verwachtingen over de omvang van de rapportage van de Omgevingsdienst; er zal geen uitvoerig rapport komen, maar wel een toetsing en onderzoek naar de mogelijke gevolgen voor de vergunning.

1390 Gedeputeerde Olthof bespreekt de voortgang in de kwestie van continue stofmonitoring. Hij deelt mee dat er overeenstemming is bereikt door de omgevingsdienst over de wijze waarop de monitoring uitgevoerd zal worden, specifiek gericht op stof, als gevolg van een beroepsuitspraak. Dit betekent een stap voorwaarts in het toezicht op en de handhaving van milieunormen betreffende stofemissies.

1395 Gedeputeerde Olthof reageert op een vraag van GroenLinks over de mogelijkheden voor juridische actie. Hij erkent dat deze vraag vaak gesteld wordt en merkt op dat hoewel vaak gesuggereerd wordt dat er meer mogelijkheden zijn, het concreet benoemen van deze mogelijkheden uitblijft. Gedeputeerde Olthof verzekert dat zowel hijzelf als zijn team dagelijks actief zoeken naar manieren om de omgeving schoner en gezonder te maken, en dat ze zeker
1400 niet passief zijn.

1405 Statenlid **Laport** (GL) legt uit dat hij, hoewel geen jurist, gelooft dat de nieuwe Omgevingswet mogelijkheden biedt voor een actievere rol van juristen bij de omgevingsdiensten. Hij benadrukt dat gezondheid een centraal element is in de nieuwe wetgeving, wat juristen de kans geeft om proactiever op te treden in plaats van zich uitsluitend te richten op toezicht en naleving van regels. Statenlid Laport vraagt om meer duidelijkheid over wat er juridisch gezien meer mogelijk is sinds de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024, met de verwachting dat dit nieuwe kansen biedt voor het verbeteren van de omgevingskwaliteit.

1410 Gedeputeerde **Olthof** bevestigt dat er binnen de kaders van de nieuwe Omgevingswet onderzocht wordt welke extra mogelijkheden de Omgevingswet biedt en waar die mogelijkheden liggen, zullen ze worden benut. Hij geeft aan dat de invoering van de Omgevingswet inderdaad nieuwe inzichten biedt, maar benadrukt dat de milieuwetgeving zelf onveranderd is gebleven.

1415 Gedeputeerde Olthof gaat tot slot in op het afhandelen van moties, specifiek motie M192–2023 en motie M252–2022. Hij vindt de inbreng ten aanzien van motie M192–2023 ingewikkeld omdat er eerder via een motie besloten is dat er geen conclusies getrokken mogen worden over het al dan niet behalen van een reductie van 50% door Tata Steel op basis van het e-MJV. Ondanks dat er op basis van harde cijfers geconstateerd wordt wat de feiten zijn, geven fracties aan dat de
1420 motie niet kan worden afgedaan.

1425 Bij motie M252–2022 merkt hij op dat er vorig jaar op basis van het e-MJV een trend waargenomen is. Er werd echter aangegeven dat deze gegevens niet gebruikt mogen worden om te beoordelen of Tata Steel een reductie van 50% in de uitstoot van PAK's heeft bereikt. Gedeputeerde Olthof ziet geen alternatieve methode om deze reductie op een andere manier te meten, gezien de complexiteit en het aantal uitstootbronnen. Hij benadrukt dat het niet de bedoeling kan zijn dat Tata Steel claims maakt die vervolgens door de provincie met veel moeite geverifieerd moeten worden, wat hij als een omgekeerde wereld beschouwt.

1430 De heer **Klein** (CU) wijst erop dat het niet trekken van conclusies op basis van het e-MJV gezien moet worden als een doorlopend principe en niet als een eenmalige actie. Hij benadrukt dat dit onderdeel moet zijn van staand beleid.

1435 Gedeputeerde **Olthof** stemt in met de opmerking van de heer Klein en vraagt wat er dan van hem verwacht wordt. Hij geeft aan dat als de bedoeling is dat de motie als staand beleid wordt beschouwd, dit betekent dat deze benadering voor de komende tien tot twintig jaar gehandhaafd blijft. Olthof bevestigt dat er op basis van het elektronisch milieujaarverslag (e-MJV) geen conclusies zullen worden verbonden en dat dit de komende jaren ook niet zal gebeuren zolang de motie van kracht is. Hij benadrukt dat hij niet van plan is zich in de toekomst aan conclusies te wagen op basis van het e-MJV.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) vraagt of gedeputeerde Olthof hiermee toezegt dat hij dat niet gaat doen.

1445 Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat dit een toezegging is dat hij de motie gaat uitvoeren.

Tweede termijn commissie

1450 De heer **Roosendaal** (VVD) bedankt de gedeputeerde voor de uitleg over de moties en steunt het voorstel om deze als afgehandeld te beschouwen. Vervolgens brengt hij een vraag naar voren over de impact van aangescherpte definities, specifiek het gebruik van het woord 'significant' in relatie tot 'ongewone voorvallen'. Hij vraagt zich af of, wanneer deze term verder wordt uitgewerkt, dit zal leiden tot een toename van het aantal als ongewoon geclassificeerde voorvallen, met name door de nadruk op gezondheidsaspecten. Daarbij is hij benieuwd naar de implicaties hiervan voor vergunningsverlening en handhaving.

1455 De heer **Hanou** (PvdD) reflecteert op de eerdere opmerkingen van Statenlid Laport over de Omgevingswet en de rol van gezondheid daarin. Sinds de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 benadrukt hij dat gezondheid een centraal uitgangspunt moet zijn bij het bepalen van de vergunde milieuruimte. Bovendien moet het bevoegd gezag passende en preventieve maatregelen nemen ter bescherming van de gezondheid. Hij is geïnteresseerd in hoe de gedeputeerde dit principe toepast in de praktijk en wat de implicaties zijn voor de vergunde milieuruimte.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

1465 Gedeputeerde **Olthof** reageert op de vraag van de heer Roosendaal over het gebruik van het woord 'significant' en geeft aan dat hij nog geen concrete uitspraak kan doen over de implicaties hiervan. De reden hiervoor is dat de definitie van 'significant' nog nader gespecificeerd moet worden. Zonder een duidelijke specificatie van deze term kan de gedeputeerde niet inschatten wat de effecten zullen zijn op de identificatie van ongewone voorvallen en de daaruit voortvloeiende handelingen in termen van vergunningsverlening of handhaving.

1475 De heer **Roosendaal** (VVD) is geïnteresseerd in de timing van wanneer er meer duidelijkheid zal zijn over het woord 'significant'. Hij vraagt of de gedeputeerde proactief terug kan komen op dit onderwerp in de commissie. Zijn verwachting, gebaseerd op de presentaties die hij heeft gehoord, is dat aspecten gerelateerd aan volksgezondheid een zwaardere weging zullen krijgen, wat mogelijk invloed heeft op vergunningsverlening en handhaving.

1480 Gedeputeerde **Olthof** laat de interpretatie voor rekening van de heer Roosendaal. Wel doet
gedeputeerde Olthof de toezegging om de commissie te informeren zodra er meer duidelijkheid
is over het gebruik en de definitie van het woord 'significant', in lijn met de vraag om actief terug
te komen op dit onderwerp.

1485 De **voorzitter** constateert dat dit agendapunt voldoende is besproken. Op basis van een gewogen
peiling constateert de voorzitter dat:

- M252-2022 Borgen dat 50% reductie PAK's over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt
gemeten als afgedaan kan worden beschouwd;
- M192-2023 Zorgvuldige check op claims van Tata als afgedaan kan worden beschouwd.

1490 De afdoening zal via het Presidium naar de Provinciale Statenvergadering van 4 maart 2024
worden doorgeleid.

8.b.1 Vaststelling Programma Tata Steel 2024-2030

1495 **8.b.2 Betrekken bij 8 b1: Tata Steel brief Voortgang Groen staal en Roadmap plus (B-agenda
Leefomgeving 15-02-2024)**

De agendapunten 8.b.1 en 8.b.2 worden gevoegd behandeld.

Toelichting:

1500 *De provincie en de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen hebben het geactualiseerde
Programma Tata Steel 2024-2030: 'Een gezondere en veilige IJmond door een schoner en
duurzaam Tata Steel' vastgesteld. Dit programma richt zich op het zoveel mogelijk verminderen
van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond. De
commissieleden kunnen met elkaar en gedeputeerde het programma bespreken. De brief van
Tata Steel brief Voortgang Groen staal en Roadmap plus (ag.p. 82b) kan daarbij worden
betrokken.*

1505

Eerste termijn commissie

1510 De heer **Wagelaar** (PvdA) haalt een belangrijk punt aan met betrekking tot het overheidsbeleid,
met name in de context van het leefomgevingsbeleid. Het citaat uit het rapport "Systeemfalen in
het Leefomgevingsbeleid" van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur illustreert een
neiging binnen het beleid om zich te richten op een beperkt deel van de problematiek of alleen
op de initiële stappen. Dit kan leiden tot een situatie waarin middelen als doel op zich worden
gezien, waardoor het grotere geheel en de lange termijnvisie uit het oog verloren kunnen
worden.

1515 De specifieke zorg is hoe deze benadering zich manifesteert in de aanpak van de problemen
rond Tata Steel. Er wordt opgemerkt dat hoewel er veel belangrijke acties in het programma
staan, er een gebrek is aan een overkoepelend doel of visie voor de toekomst, met name wat men
hoopt te hebben bereikt tegen 2030. Het enige concrete doel dat wordt genoemd, is de sluiting
van de kookgasfabriek 2 en hoogoven 7, maar dit doel is afhankelijk van de bereidwilligheid en
1520 capaciteit van Tata Steel, aangezien het niet wettelijk afdwingbaar is.

De heer Wagelaar brengt ook de complexiteit naar voren van wat als 'gezond genoeg' wordt
beschouwd, een vraag die niet enkel door de provincie beantwoord kan worden. De heer

1525 Wagelaar refereert aan de discussienota 'Een gezonde leefomgeving voor alle Noord-Hollanders' waarin een voorzet wordt gegeven voor het beantwoorden van deze vraag en dringt aan op duidelijkheid over hoe en wanneer de gedeputeerde deze kwestie wil adresseren. Het doel is om impasses te doorbreken door een duidelijke lange termijnvisie of een 'stip op de horizon' te stellen, zoals aanbevolen door de Raad voor de Leefomgeving.

1530 De heer **Roosendaal** (VVD) toont zijn verbazing over de opmerking dat het doel van de frequente discussies over Tata Steel niet duidelijk zou zijn. Hij benadrukt dat het uiteindelijke doel de verduurzaming van de industrie is, met een specifieke focus op het realiseren van groen staal. Dit streven is niet alleen gericht op het beschermen van de volksgezondheid en het behouden van werkgelegenheid, maar ook op het verminderen van de geopolitieke afhankelijkheid van
1535 staalimport uit andere delen van de wereld.

De heer **Wagelaar** (PvdA) erkent dat het overkoepelende doel van de discussies rondom Tata Steel duidelijk is, maar hij brengt naar voren dat het onduidelijk blijft wat de provincie specifiek in het jaar 2030 hoopt te bereiken, vooral nu de focus van het programma is versmald tot dit jaar, in
1540 plaats van ook 2050 als tijdshorizon te hanteren. Hij wijst op de geplande sluiting van twee fabrieken als een stap in het proces, maar benadrukt dat dit alleen niet voldoende zal zijn om de regio IJmond gezonder te maken. Hij vraagt zich af welke specifieke stappen de provincie kan en zal zetten om de gestelde doelen te bereiken en welke richting men op kan gaan om zowel de industrie te verduurzamen als de gezondheid en werkgelegenheid in de regio te verbeteren.

1545 Mevrouw **Schneemann** (Volt) verwijst naar het coalitieakkoord, waarin staat dat de provincie in 2050 klimaatneutraal moet zijn. Ze stelt dat dit doel, inclusief het realiseren van een gezonde leefomgeving, gezien kan worden als het hogere doel waarnaar gestreefd wordt.

1550 De heer **Wagelaar** (PvdA) verduidelijkt zijn standpunt door aan te geven dat hoewel het algemene richtinggevendende doel bekend is, het specifieke eindresultaat dat in 2030 bereikt moet zijn, onduidelijk blijft binnen het huidige programma. Hij erkent dat er vier sporen met diverse acties zijn opgesteld om de nadelige effecten zoveel mogelijk te verbeteren, maar mist duidelijkheid over wat concreet opgeleverd moet worden. Deze onduidelijkheid maakt het moeilijk, vooral met
1555 betrekking tot het vierde spoor van het programma dat gericht is op het terugbrengen van vertrouwen. Hij benadrukt dat 2030 vaak wordt genoemd als een belangrijk jaar voor verbeteringen in de IJmond, maar dat het onduidelijk is welke resultaten de provincie concreet kan en mag verwachten, gezien de juridische beperkingen. De heer Wagelaar benadrukt het belang van realistische doelstellingen om geen valse verwachtingen te scheppen. Hoewel hij
1560 tevreden is met de voorgestelde acties en richtingen in het programma, vraagt hij om meer duidelijkheid over de verwachte resultaten voor 2030 en hoe deze vastgelegd kunnen worden.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) benadrukt de noodzaak voor een versnelde vergroening en schoner maken van Tata Steel, met erkenning van de complexiteit die deze uitdaging met zich meebrengt
1565 voor de provincie Noord-Holland. Ze benadrukt dat dit een gezamenlijke inspanning vereist met het Rijk en andere betrokken partijen. De focus ligt op het voortzetten van inspanningen om de vergroening zo snel mogelijk te realiseren, terwijl ook de Omgevingsdienst haar werk goed kan blijven doen en er goed overleg met het Rijk plaatsvindt. Mevrouw Schneemann uit ook haar verbazing over het verkorte participatietraject van de NRD, maar merkt op dat de heer Van der
1570 Heijden van D66 hier later op terug zal komen.

Ze stelt heeft de volgende vragen:

- 1575 • Er ligt een focus op groen staal en met name CO₂-neutraal staal. De vraag is waarom de nadruk ligt op CO₂-neutraal staal en of dit betrekking heeft op de emissies van scope 1, 2 en 3.
- 1580 • Verder vraagt ze wat er gebeurt als het maximale aantal van vijftien lasten onder dwangsom bereikt is en of er dan een nieuw traject start. Er is immers nog geen uitsluitsel over de sluiting van kookgasfabriek 2.
- 1585 • Mevrouw Schneemann spreekt haar waardering uit over het initiatief om de vergunningen voor Tata Steel aan te scherpen. Ze stelt echter de vraag hoe het proces van het continu aanscherpen van vergunningen voorkomen kan worden. Ze suggereert of het mogelijk is om in één keer een significante verbetering door te voeren, in plaats van herhaaldelijk kleine aanpassingen te maken.
- 1590 • Er zijn beleidsaders door de provincie in ontwikkeling, specifiek gericht op geur, en er wordt momenteel onderzoek uitgevoerd in dit kader. Ze vraagt wanneer de verwachting is dat dit onderzoek afgerond zal zijn en of de resultaten van dit onderzoek ook aan Provinciale Staten zullen worden gerapporteerd.
- 1595 • In de documentatie wordt vermeld dat de natuurvergunning in 2026 opnieuw bekeken zal worden, vooral in het kader van de stikstofverbindingen. Dit roept vragen op, gezien het significante stikstofprobleem en de uitdagingen rondom het PPLG. De vraag is waarom de herziening uitgesteld wordt tot 2026.
- 1600 • Mevrouw Schneemann uit haar tevredenheid over de vooruitblik in het programma die ook de periode na 2030 omvat. Ze sluit zich aan bij de heer Wagelaar in de opvatting dat 2030 een belangrijk doeljaar is, maar benadrukt dat het werk daarna verdergaat. Ze verwijst naar informatie die in mei 2023 is verstrekt, waarin stond dat de tweede fase van het project oorspronkelijk in 2035 voltooid zou moeten zijn. Dit is inmiddels bijgesteld naar een periode tussen 2035 en 2037. Schneemann vraagt naar de impact van deze vertraging op de algehele projectplanning tot 2045, vooral gezien het feit dat er nu, ruim voor de deadline, al vertraging wordt opgelopen.
- 1605 • In het kader van het Heracless-project van Tata Steel wordt binnenkort een Milieueffectrapportage (MER) verwacht. Er is bezorgdheid over de mogelijke uitkomsten van deze rapportage, met name wat er gebeurt als er een negatief advies wordt gegeven. De vraag rijst of zo'n negatief advies zou kunnen betekenen dat de provincie de vergroeningsinspanningen van Tata Steel zou kunnen blokkeren, wat niet de bedoeling lijkt. Er wordt gevraagd of er een evenwichtige afweging zal worden gemaakt tussen de huidige situatie en de gewenste nieuwe situatie.
- 1610 • De laatste vraag betreft de recent door de Europese Commissie gepresenteerde doelstelling om tegen 2040 een CO₂-reductie van negentig procent te realiseren, als stap naar het bereiken van CO₂-neutraliteit in 2050. Volt is benieuwd naar de mogelijke gevolgen van deze doelstelling voor de Heracless-plannen van Tata Steel.

Statenlid **Laport** (GL) verwijst naar het rapport waarin staat dat Tata Steel blij is met de ontstoffingsinstallatie en de DeNOx-installatie, en erkent dit als een stap in de goede richting. Echter, hij benadrukt een kritische passage op pagina vijftien, waarin staat dat Tata Steel over het algemeen wel voldoet aan de vergunningseisen en wettelijke normen voor luchtkwaliteit, maar

1615 dat voldoen aan deze normen niet noodzakelijkerwijs betekent dat de leefomgeving ook gezond is. Statenlid Laport wijst op de discrepantie tussen het naleven van wettelijke normen en de negatieve impact op de gezondheid van omwonenden. Hij pleit voor strengere regelgeving en een significante rol van de Rijksoverheid in dit proces. Het rapport, voortgekomen uit samenwerking tussen de provincie en de gemeenten Velzen, Heemskerk, en Beverwijk, wordt gezien als een
1620 eerste stap in de juiste richting. Statenlid Laport merkt op dat het nog beter zou zijn geweest als ook de Rijksoverheid direct betrokken was geweest bij het schrijven of meedenken van het rapport, om zo een integrale aanpak van de problematiek rond Tata Steel te bevorderen.

Statenlid Laport refereert aan de vier sporen in het programma die extra aandacht verdienen. Hij
1625 vindt deze sporen goede uitgangspunten, maar merkt op dat er op het gebied van omgeving en communicatie weinig concrete verbeterpunten zijn opgesteld. Volgens hem ligt in de samenwerking tussen de verschillende overheden de sleutel tot succes, waarbij de focus voornamelijk op dit aspect zou moeten liggen. Statenlid Laport benadrukt het belang van samenwerking en het op één lijn krijgen van alle partners, en roept de gedeputeerde op om hier
1630 extra aandacht aan te besteden.

Daarnaast sluit hij zich aan bij de opmerking van de heer Wagelaar over de te sterke focus op het jaar 2030. Hij vindt het jammer dat er tot nu toe voornamelijk naar dit jaartal wordt gekeken, terwijl het ook belangrijk is om te weten welke resultaten er na 2030 behaald kunnen worden.

1635 De heer **Klein** (CU) spreekt zijn waardering uit voor het plan dat in samenwerking met de IJmondgemeenten is opgesteld en benadrukt het belang van het herstellen van vertrouwen, zoals voorgesteld in spoor vier van het plan. Hij suggereert dat er meer concrete stappen nodig zijn om dit doel te bereiken, vooral op het gebied van transparantie. Hij vraagt specifiek naar de
1640 communicatiekanalen die ingezet zullen worden en hoe deze verbeterd kunnen worden. Daarnaast benadrukt hij het belang van empathie tonen naar de burgers en vraagt of de gedeputeerde een duidelijk beeld heeft van de belangen van alle stakeholders om adequaat empathie te kunnen tonen. Verder stipt de heer Klein het belang van consistentie aan voor het vertrouwen. Hij vraagt hoe de provincie kan laten zien dat het verbeteren van de gezondheid van
1645 de inwoners een consistent doel is en hoe de gedeputeerde van plan is een proactieve en langdurige benadering te hanteren in de communicatie en acties om dit doel te bereiken.

De heer Klein brengt vervolgens concrete punten onder de aandacht met betrekking tot het programma, die wederom de focus leggen op het vertrouwen. Hij verwijst naar een brief op
1650 pagina vier waarin staat dat Tata Steel doorgaans binnen de wettelijke kaders opereert, een uitspraak die hij problematisch vindt gezien het feit dat er al drie lasten onder dwangsom zijn uitgevaardigd tegen het bedrijf. Dit roept vragen op over de geloofwaardigheid van de naleving van wettelijke normen door Tata Steel.

1655 Verder stelt de heer Klein vragen over het monitoringsplan, dat gepland staat voor de loop van 2024. Hij geeft aan dat er eigenlijk al een verlangen was om dit plan eerder te hebben en vraagt of het noodzakelijk is om heel 2024 te gebruiken voor de ontwikkeling ervan.

Mevrouw **Middelkoop** (FvD) benadrukt het belang van de gezondheids- en milieuproblematiek in relatie tot Tata Steel en erkent de inspanningen van zowel de omgevingsdiensten als de provincie
1660 op het gebied van handhaving en vergunningsverlening. Ze wijst ook op de inspanningen van

1665 Tata Steel om aan de regelgeving te voldoen en de investering van driehonderd miljoen euro in het Roadmap Plus-programma om schadelijke uitstoot te verminderen. Echter, zij bekritiseert het groenstaalprogramma van het Rijk en de provincie, dat zich richt op het tegengaan van klimaatverandering, en stelt dat dit verschilt van het streven naar schone lucht en de gezondheid van omwonenden.

1670 Mevrouw Middelkoop uit zorgen over de effectiviteit van dergelijke klimaatmaatregelen en de financiële lasten die deze voor Tata Steel met zich meebrengen, gezien de uitdagingen waar het bedrijf al mee kampt, zoals stijgende productiekosten en toegenomen concurrentie. Ze refereert ook aan uitspraken van het ministerie van Economische Zaken over de levensvatbaarheid van Tata Steel in het licht van dreigende CO₂-heffingen, en betoogt dat de eisen van het groenstaalprogramma niet bijdragen aan de oplossing van het klimaatprobleem en mogelijk de continuïteit van Tata Steel in de regio in gevaar brengen.

1675 Mevrouw **Schneemann** (Volt) adresseert de kwestie van stijgende ETS (Emissiehandelssysteem) bedragen en suggereert dat voor Tata Steel het verlagen van de CO₂-uitstoot een eenvoudigere oplossing kan zijn dan het zoeken naar uitzonderingen op de regelgeving.

1680 Mevrouw **Middelkoop** (FvD) brengt naar voren dat haar partij van mening is dat CO₂-heffingen niet nodig zijn. Zij geeft aan dat de uitzonderingen op deze heffingen daarom een relevante factor zijn.

1685 Mevrouw Middelkoop vervolgt haar betoog met zorgen over de financiële haalbaarheid van het groenstaalproject van Tata Steel. Ze benadrukt dat er tot nu toe geen duidelijkheid is over de omvang van de investeringen en de beschikbaarheid van financiering. Ze refereert aan een verzoek van de directeur van Tata Steel aan het Rijk voor een miljard euro ter ondersteuning van dit project. Mevrouw Middelkoop stelt twee specifieke vragen aan de gedeputeerde: ten eerste, of er inzicht is in de totale kosten van het project, en ten tweede, wat de kosten zijn voor het vergunningstraject en het toezicht door de provincie. Ze benadrukt het belang van deze informatie voor het beoordelen van de realistische uitvoerbaarheid van het plan, ondanks haar standpunt dat het project de klimaatverandering niet significant zal tegenhouden.

1695 Mevrouw Middelkoop waardeert de inspanningen van Tata Steel op het gebied van gezondheid en milieu, maar waarschuwt voor het risico van het opleggen van eisen die de levensvatbaarheid van de staalproductie kunnen ondermijnen. Zij haalt een studie van het RIVM aan die concludeert dat Tata Steel de levensverwachting in de IJmond met gemiddeld 2,5 maand verkort, maar ze betoogt dat hierbij onvoldoende rekening is gehouden met de gezondheidswinst die werkgelegenheid met zich meebrengt. Ze maakt een vergelijking met Limburg en de sluiting van de visserijsector in Engeland om te illustreren dat het verlies van werkgelegenheid negatieve gevolgen kan hebben voor de levensverwachting. Mevrouw Middelkoop pleit ervoor om samen met Tata Steel te werken aan verbetering van de volksgezondheid, waarbij ook de positieve impact van werkgelegenheid op de gezondheid in de IJmond erkend wordt.

1705 De heer **Roosendaal** (VVD) reageert op de zorgen van de Partij van de Arbeid over de korte tijdshorizon van het Programma Staal 2024–2030. Hij plaatst dit in een breder kader door te wijzen op het doel van Tata Steel om in 2045 CO₂-neutraal staal te produceren, wat aansluit bij de nationale en provinciale doelstellingen voor 2050. Hij erkent de voortgang die Tata Steel boekt

1710 in het verminderen van uitstoot door hun eigen programma en de Roadmap Plus maatregelen, daarbij niet zeggende dat dit voldoende is.

1715 De heer Roosendaal is het eens met de heer Klein over het belang van het voortzetten van spoor vier, gericht op het herstellen van vertrouwen door onder andere extra cameratoezicht en de voortgang in de vermindering van gevaarlijke stoffenuitstoot. Hij benadrukt de positieve ontwikkeling dat burgers niet langer zelf camera's hoeven op te hangen om nauwkeurige meldingen te krijgen, ook vanuit Tata Steel zelf. De heer Roosendaal uit ook zijn tevredenheid over de verschuiving naar directe waarneming door de overheid om de gezondheidssituatie in de IJmond te verbeteren, kritisch reflecterend op het verleden waarin te veel vertrouwen werd geplaatst in modellen en zelfcertificering.

1720 De heer **Faassen** (50PLUS) stelt een kritische vraag over hoe de vermindering van uitstoot door Tata Steel daadwerkelijk gerealiseerd wordt, vooral in het licht van een rapport van het RIVM dat aangeeft dat de depositieniveaus onveranderd hoog blijven.

1725 De heer **Roosendaal** (VVD) deelt zijn observaties naar aanleiding van een recent bezoek aan Tata Steel, waarbij hij wijst op de inzet van wat hij noemt 'de grootste stofzuiger van Nederland' en andere kostbare maatregelen die recent zijn genomen om de uitstoot van gevaarlijke stoffen te verminderen. Hij spreekt de hoop uit dat deze maatregelen niet alleen voor de buitenwereld zijn uitgevoerd, maar daadwerkelijk zullen leiden tot een vermindering van de uitstoot. De heer
1730 Roosendaal merkt op dat op bepaalde onderdelen de effectiviteit van deze maatregelen al aangetoond wordt. Er is volgens hem wel degelijk voortgang geboekt sinds 2019 op het gebied van uitstootvermindering, lawaaireductie en andere gezondheidseffecten.

1735 De heer Roosendaal refereert vervolgens aan een uitspraak van de gedeputeerde dat de zeer zorgwekkende stoffen zijn afgenomen. De heer Roosendaal vraagt de gedeputeerde deze uitspraak te bevestigen.

1740 De heer Roosendaal uit zijn zorgen over de voortgang van de maatwerkafspraken binnen het Programma Staal 2024–2030, vooral omdat de gedeputeerde had aangekondigd dat de uitkomsten begin dit jaar bekend zouden worden. Deze uitkomsten zijn volgens de heer Roosendaal cruciaal voor het realiseren van de doelstellingen, waaronder het uitschakelen van de twee fabrieken in 2029. Hij waarschuwt dat zonder inzet van de overheid, Tata Steel mogelijk ook niet zal leveren, en benadrukt het belang van zelfreflectie bij de overheid. De heer Roosendaal is vooral benieuwd naar de status van de maatwerkafspraken en vraagt zich af of er zorgen zijn
1745 over de voortgang. Hij koppelt dit aan de mogelijkheid van het verstrekken van financiële middelen als manier om aanvullende eisen te stellen, wat hij ziet als een effectieve methode om een gezondere omgeving in de IJmond en de versnelling van de productie van groen staal te realiseren. Hij merkt op dat er vertraging lijkt te zijn, mogelijk door de formatie op landelijk niveau, en vraagt de gedeputeerde om hierop te reageren.

1750 Daarnaast stelt de heer Roosendaal een vraag over de maatregelen uit het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie, die voornamelijk gericht zijn op ondersteuning van infrastructuur, en vraagt of dit hetzelfde is als staatssteun voor de verduurzaming van de fabriek zelf. De heer Roosendaal heeft namelijk begrepen dat staalfabrieken in het buitenland staatssteun ontvangen
1755 voor verduurzaming.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) uit zijn voorzichtige optimisme over het geactualiseerde programma Tata Steel 2024–2030, waarbij de focus ligt op het verminderen van de uitstoot van fijnstof, stikstofdioxide, PAK's en lood. Hij geeft aan dat, op basis van actuele satellietbeelden van
1760 Copernicus, de bijdrage van Tata Steel aan de NO₂-uitstoot in vergelijking met andere gebieden relatief laag lijkt, met slechts minimale verschillen ten zuiden en ten noorden van Tata Steel, terwijl gebieden zoals Hoek van Holland significant hogere waarden vertonen.

De heer Van Tiggelen bekritiseert ook de term 'CO₂-neutraal', en betoogt dat de menselijke
1765 bijdrage aan de totale CO₂-uitstoot relatief klein is in vergelijking met natuurlijke processen. Hij voert aan dat de natuur verantwoordelijk is voor een aanzienlijk grotere hoeveelheid CO₂-uitstoot per jaar dan de mensheid, en dat pogingen om de uitstoot bij Tata Steel met vijf miljoen ton per jaar te verminderen, in het perspectief van de natuurlijke CO₂-cyclus, weinig impact hebben

1770 De heer **Van der Heijden** (D66) adresseert de heer Van Tiggelen van de PVV met een kritische noot over de logica achter zijn argumentatie. Hij refereert aan een eerder gesprek bij de koffie, waarin Van Tiggelen zijn waardering voor logica uitte, en vraagt hem of hij zijn eigen redenering nog steeds logisch vindt. De heer Van der vraagt naar de concrete relatie tussen de aangehaalde cijfers en de specifieke problemen die zich voordoen bij Tata Steel en meer algemeen in de
1775 IJmond.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) verdedigt zijn focus op CO₂-neutraal en CO₂-reductie in relatie tot Tata Steel, benadrukkend dat dit relevante onderwerpen zijn in de discussie.

1780 Hij refereert vervolgens aan de uitspraak van de Partij van de Arbeid over de discrepantie tussen middel en doel, waarbij hij aanhaalt dat het verminderen van CO₂-uitstoot als middel wordt gezien, maar dat het uiteindelijke doel, het beïnvloeden van het CO₂-gehalte van de atmosfeer, niet bereikt wordt. De heer Van Tiggelen argumenteert dat ondanks pogingen om de uitstoot te verminderen, het CO₂-gehalte op aarde door natuurlijke processen blijft stijgen, iets wat hij ziet
1785 als een normaal verschijnsel tijdens een interglaciaal.

Verder spreekt de heer Van Tiggelen over de voortdurende aanscherping van de vergunningen voor Tata Steel en de focus op emissies en hinderaspecten zoals geluid, grofstof, en geur, als reactie op het RIVM-onderzoek uit 2023. Hoewel hij de nadruk op gezondheid steunt, nuanceert
1790 hij de discussie door te wijzen op de algemene stijging van de gemiddelde levensverwachting en de specifieke situatie in Wijk aan Zee vergeleken met Zandvoort, waar de gemiddelde levensverwachting 2,5 maand korter is. Hij suggereert dat andere factoren, zoals zeelucht en mogelijk de invloed van Schiphol, ook een rol spelen in de gezondheid van de lokale bevolking, en waarschuwt tegen het simplistisch toeschrijven van gezondheidsproblemen aan alleen Tata
1795 Steel.

De heer Van Tiggelen uit zijn waardering voor de intensivering van de samenwerking tussen de provincie, gemeenten, en het Rijk in relatie tot de situatie rond Tata Steel. Hij benadrukt het positieve aspect van deze gezamenlijke inspanning, waarbij het optreden als één overheid niet
1800 alleen prettig is, maar ook zorgt voor meer duidelijkheid in de aanpak en communicatie omtrent de problematiek.

De heer **Hanou** (PvdD) haalt het onderzoek van het RIVM aan, waaruit blijkt dat de DALY's (Disability Adjusted Life Years) met gemiddeld 2,5 maand zijn afgenomen als direct gevolg van de uitstoot door Tata Steel. Hij benadrukt dat dit wetenschappelijk aangetoond is en vraagt of de eerdere opmerkingen van de heer Van Tiggelen bedoeld zijn om de validiteit van dit onderzoek in twijfel te trekken.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) uit zijn scepsis ten opzichte van het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) met een woordspeling: 'Rekenen is verdraaid moeilijk, om aan te geven dat hij deze instantie niet serieus neemt. Hij benadrukt dat dit een persoonlijke mening is en niet het standpunt van zijn partij weerspiegelt.

De heer Van Tiggelen vervolgt zijn inbreng en deelt zijn bezorgdheid over het plan om in het proces van het produceren van groenstaal over te stappen van aardgas naar waterstof. Hij benadrukt dat waterstofproductie een dure methode is die in theorie alleen haalbaar is met nagenoeg gratis elektriciteit, iets wat volgens hem in de vlakke provincie waar Tata Steel zich bevindt, zonder toegang tot waterkracht, niet realistisch is. De heer Van Tiggelen wijst op de hogere energiekosten die gepaard gaan met het gebruik van waterstof in energie-intensieve industrieën zoals staalproductie, waarbij de energiebehoefte tot driemaal hoger kan zijn. Hij erkent dat groen staal duurder is, een feit dat ook door Tata Steel wordt bevestigd, maar merkt op dat nog niet duidelijk is hoeveel duurder precies.

Verder uit hij zorgen over de financiële steun die staalfabrikanten vragen van de overheid, niet alleen in Nederland maar ook in andere landen, zoals Duitsland waar Krupp om twee miljard euro heeft gevraagd. De heer Van Tiggelen suggereert dat de financiële eisen van deze industrieën kunnen blijven stijgen, wat de economische haalbaarheid van de transitie naar groen staal in twijfel trekt.

Ondanks deze zorgen geeft de PVV-fractie het programma het voordeel van de twijfel.

De heer **Teeuwen** (BBB) spreekt zijn trots uit over Tata Steel, een bedrijf dat is uitgegroeid tot een prominente wereldspeler, iets waar Noord-Holland trots op kan zijn. Hij erkent echter dat de tijden veranderen en de eisen die de omgeving stelt aan Tata Steel snel evolueren, wat een uitdaging vormt om bij te blijven. De heer Teeuwen uit zijn verwarring over een passage in de GS-brief die vermeldt dat de vergunning van Tata Steel constant wordt aangescherpt, en vraagt zich af hoe dit te interpreteren is, gezien de vermelding dat Tata Steel ondanks negatieve effecten op gezondheid en veiligheid over het algemeen binnen de wettelijke kaders en normen opereert.

Hij reageert ook op agendapunt 8.b.2, waarbij hij verheugd is over de investeringen van Tata Steel om de uitstoot te verminderen. De heer Teeuwen benadrukt het belang van het gebruik van juiste terminologie bij het benoemen van emissies als NOx, wat verschilt van ammoniak.

Over de sluiting van de kookgasfabriek 2 merkt de heer Teeuwen op dat BBB samen met de VVD een motie heeft ingediend voor de sluiting uiterlijk in 2029, welke is aangenomen. Hij stelt voor deze afspraak in een gedegen overeenkomst vast te leggen om te verzekeren dat Tata Steel zich aan de sluitingsdatum houdt en vraagt de gedeputeerde naar zijn visie hierop.

1850 De heer Teeuwen adresseert vervolgens de sanering na de sluiting van de kooksgasfabriek in 2029, benadrukkend dat er forse bedragen mee gemoeid zijn. Gezien de veranderde juridische verhoudingen tussen Tata-onderdelen in India en IJmuiden, benadrukt hij het belang van het veiligstellen van saneringsgelden om te voorkomen dat de provincie verantwoordelijk wordt voor de kosten. Hij vraagt de gedeputeerde naar zijn visie en mogelijke toezeggingen om dit risico te beheersen, hierbij onderstrepend de verantwoordelijkheid van de Staten naar de inwoners van Noord-Holland.

1860 De heer **Dijksen** (SP) uit zijn zorgen over de traagheid in het vergroeningsproces van Tata Steel en het feit dat het bedrijf zich blijft vasthouden aan de Roadmap. Hij brengt vervolgens specifieke zorgen naar voren over incidenten en milieu- en gezondheidsrisico's op het terrein van Tata Steel.

1865 Ten eerste refereert hij aan recente brandincidenten op het terrein van Tata Steel, waarbij hij opmerkt dat ondanks de ernst van deze incidenten, er geen publieke rapportages of meldingen beschikbaar lijken te zijn. Hij vraagt zich af of dit komt door de aanwezigheid van een eigen brandweer bij Tata en of de gedeputeerde op de hoogte is van deze branden en de mogelijke gevolgen voor de gezondheid van werknemers en omwonenden.

1870 Daarnaast brengt de heer Dijksen het onderwerp asbest naar voren, specifiek de zorgen over asbesthoudende materialen binnen Tata Steel, wetende dat asbest na verloop van tijd kan verweren en gezondheidsrisico's kan vormen. Hij vraagt of de gedeputeerde zicht heeft op deze materialen en wat het plan is om deze materialen voor het einde van het jaar te verwijderen, conform de wetgeving.

1875 Tot slot vraagt de heer Dijksen naar de mogelijkheid van het opnemen van een afspraak over aansprakelijkheid in de vergunning van Tata Steel, naar aanleiding van een opmerking van de eerste inspreker van de avond. Hij is benieuwd of zo'n afspraak momenteel bestaat of dat de gedeputeerde bereid is deze alsnog op te nemen om verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid voor mogelijke schade of incidenten duidelijk vast te leggen.

1880 Mevrouw **Gordijn** (JA21) brengt verschillende punten naar voren aangaande het beleid en de maatregelen rond Tata Steel.

1885 Ze merkt op dat het omgevingsoverleg, dat al in het vorige programma was opgenomen, nog niet is gestart en vraagt naar de reden hiervan. Ze benadrukt het belang van inclusiviteit in dit overleg, waarbij zowel voor- als tegenstanders zich vrij moeten voelen om hun mening te uiten, en vraagt hoe de provincie dit gaat borgen.

1890 Verder vraagt mevrouw Gordijn naar de betrokkenheid van de provincie bij het opstellen van maatwerkafspraken met Tata Steel, aangezien eerder werd vermeld dat dit een aangelegenheid was tussen het ministerie van EZK en het Rijk. Ze is benieuwd naar eventuele veranderingen in deze situatie en de specifieke rol en inzet van de provincie bij deze afspraken.

1895 Wat betreft de monitoring van de luchtkwaliteit, uit mevrouw Gordijn zorgen over de dekking van het luchtmeetnet, met name het ontbreken van een meetpunt in het centrum van Wijk aan Zee en dat op sommige punten niet alle stoffen gemeten worden. Ze verwijst naar moties in de

gemeenteraad van Beverwijk die oproepen tot verbetering van het luchtmeetnet en vraagt naar concrete stappen van de provincie in deze richting en wanneer een nieuw meetpunt in Wijk aan Zee te verwachten is.

1900

Mevrouw Gordijn merkt op dat de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) van plan is zelf metingen uit te voeren bij de kookgasfabrieken van Tata Steel, maar dat toegang tot het terrein hen is geweigerd vanwege veiligheidsredenen. Mevrouw Gordijn vraagt naar de huidige status van deze metingen.

1905

Verder uit ze zorgen over de betrouwbaarheid van het e-MJV van Tata Steel, dat jaarlijks door de OD NZKG wordt gecontroleerd. Omwonenden zijn echter sceptisch omdat sommige kengetallen al jaren tot vijf cijfers achter de komma hetzelfde zijn, terwijl de productie natuurlijk per jaar verschilt, en vraagt of deze kengetallen extra aandacht krijgen in de controles.

1910

Mevrouw Gordijn is verheugd over de ontwikkeling van een samenhangende monitoring, maar vraagt waarom de IJmondgemeenten niet betrokken zijn bij dit proces, ondanks de betrokkenheid van I&W, het RIVM en de OD NZKG.

1915

Tot slot vraagt ze of het mogelijk is om, gezien de urgentie rondom Tata Steel, met extra inzet een nulmeting te realiseren zodat alle vergunningen up-to-date zijn. Dit zou betekenen dat aanpassingen alleen nodig zijn bij nieuwe wet- en regelgeving, en vraagt of dit haalbaar is.

1920

De heer **Faassen** (50PLUS) benut zijn resterende spreektijd om een positieve benadering te kiezen. Hij benadrukt het belang van het slaan van een brug tussen monitoring en onderzoek enerzijds en de omgeving en communicatie anderzijds. De heer Faassen ondersteunt de suggestie van de ChristenUnie om actief samen te werken met bewoners, hun vertegenwoordigers zoals Frisse Wind en de Dorpsraad, maar ook met Tata Steel en de Omgevingsdienst, met als doel een basis te leggen voor verbeteringen. Dit zou volgens hem moeten leiden tot een afname van dure rechtszaken en mogelijk zelfs het volledig voorkomen ervan.

1925

Hij ziet deze aanpak als een verdieping van wat al is vastgesteld in spoor één en spoor vier van het programma, met name op het gebied van communicatie, inspraak en participatie. De heer

1930

Faassen meent dat er verder moet worden gegaan dan het huidige niveau om echt vertrouwen op te bouwen tussen alle partijen. Hij ziet hierbij een specifieke rol weggelegd voor gedeputeerde Olthof, die volgens hem door zijn unieke wijze van presenteren goed als mediator zou kunnen fungeren om deze brug te slaan en het vertrouwen te herstellen of verder op te bouwen.

1935

De heer **Van der Heijden** (D66) sluit zich aan bij de vraag van JA21 over het uitblijven van het omgevingsoverleg en uit zijn zorgen over de voortgang en de aanpak van Tata Steel, met name over het gebruik van kolen en de toekomstige plannen daaromtrent. Hij merkt op dat er in het document staat dat het gebruik van kolen in de tweede fase geminimaliseerd wordt, maar hij had de indruk dat er uiteindelijk gestopt zou worden met het gebruik van kolen. Daarom vraagt hij

1940

wanneer Tata Steel precies van plan is om te stoppen met het gebruik van kolen.

Verder richt hij zich op de maatwerkafspraken die worden besproken tussen Tata Steel, de minister van Economische Zaken en de provincie. De heer Van der Heijden benadrukt dat

1945 gedeputeerde Olthof namens de hele regio, inclusief de IJmondgemeenten en de omwonenden, aan deze gesprekken deelneemt. Hij vraagt naar de specifieke inzet van de gedeputeerde in deze onderhandelingen en welke standpunten en voorstellen hij namens de regio op tafel legt, met name in reactie op de voorstellen van de minister en Tata Steel.

1950 De heer **Heijnen** (CDA) spreekt zijn waardering uit voor de omwonenden, de gedeputeerde, en lokale wethouders voor hun vasthoudendheid in de kwestie rondom Tata Steel. Hij erkent de kritiek op Tata Steel en de problemen in de aanpak en communicatie, maar benadrukt ook de positieve stappen die het bedrijf de afgelopen jaren heeft genomen, zowel vrijwillig als onder druk. Hij ondersteunt het uitgangspunt dat er ruimte moet zijn voor Tata Steel in de regio, mits het bedrijf de transitie maakt naar een schone en duurzame productie.

1955 Tegelijkertijd erkent hij dat het proces voor sommige omwonenden te lang duurt, maar benadrukt dat de ombouw van een fabriek tijd kost en dat het afdwingen daarvan een uitdaging is. Het CDA ziet in het huidige programma kansen door de kortere tijdshorizon tot 2030 en de duidelijke tussendoelen die gesteld zijn.

1960 De heer Heijnen stelt twee specifieke vragen:

1. Wat gebeurt er wanneer de gestelde tussendoelen niet gehaald worden?
 2. Hij vraagt naar de rol van het Rijk in de transitie van Tata Steel, met name in het licht van het demissionaire kabinet en het feit dat het Klimaatfonds controversieel verklaard is. Hij wil weten welke gevolgen dit heeft voor het tijdspad dat is aangegeven in het programma voor Tata Steel dat besproken wordt.
- 1965

1970 De heer **Hanou** (PvdD) spreekt zijn waardering uit voor de bijdragen van verschillende collega's in de discussie over Tata Steel, met name de heer Wagelaar en Teeuwen. Hij benadrukt zijn zorg over het gebrek aan garantie dat de kookgasfabriek 2 uiterlijk in 2029 gesloten zal worden en vraagt welke maatregelen de gedeputeerde achter de hand heeft om dit te waarborgen.

1975 De heer Hanou vraagt ook om een reflectie op de financiële risico's die de overheid mogelijk loopt als Tata Steel India zich niet garant stelt voor eventuele bodemsanering, een punt dat eerder door de heer Teeuwen van BBB werd aangehaald.

1980 Hij uit zijn tevredenheid over de recente bijdrage van de heer Van der Heijden van D66 en benadrukt het belang van meetbare en tijdgebonden doelen binnen het programma van Tata Steel, een zorg die aansluit bij de opmerkingen van de heer Wagelaar.

1985 Verder vraagt de heer Hanou naar de definitie van 'goede bedrijfsvoering' zoals vermeld in het programma en hoe de provincie van plan is om met de gegevens uit de monitoring om te gaan. Hij wil weten of er maatregelen worden genomen om de uitstoot van schadelijke stoffen te verminderen en of de gedeputeerde de Staten systematisch zal informeren over de voortgang.

De heer Hanou merkt op dat in de conceptnota Reikwijdte en Detailniveau geen varianten zijn opgenomen die de productiecapaciteit van Tata Steel aanpassen aan de bevolkingsdichtheid en de druk op de leefomgeving in de IJmond. Hij vraagt of de gedeputeerde deze variant ook mist.

1990 Tot slot vraagt hij om een reactie op het advies van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat over de noodzaak van overheidssteun voor Tata Steel voor de verduurzaming van de staalproductie, gezien de potentiële kosten van CO₂-heffingen.

De **voorzitter** constateert dat de inbreng in eerste termijn is geleverd.

1995

Schorsing van 22.31 tot 22.42 uur.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

2000 Gedeputeerde **Olthof** spreekt over de inzet van de provincie om een gezonde leefomgeving in de IJmond en in Noord-Holland te realiseren, in reactie op zorgen van de PvdA. Hij benadrukt dat van de overheid verwacht mag worden dat zij elke dag actief werkt aan het verbeteren van de leefomgeving, door ervoor te zorgen dat bedrijven zich aan de regels houden en dat die regels scherp genoeg zijn om een gezonde leefomgeving te waarborgen. Dit wordt gedaan door middel van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving-beleid, en zal verder worden uitgewerkt in

2005 een nieuwe notitie over de gezonde leefomgeving, die onder andere richting geeft aan de toekomstige inrichting van de provincie op het gebied van woningbouw, bedrijfslocaties en elektrificatie.

2010 Gedeputeerde Olthof geeft aan dat het doel is om de IJmond en andere gebieden in Noord-Holland schoon en gezond te maken. Hij erkent dat het proces tijd vergt, maar benadrukt dat de focus ligt op concrete resultaten die tot 2030 gerealiseerd kunnen worden – waar het eerdere programma Tata Steel een perspectief had tot 2050, wat naar de mening van de gedeputeerde een te lange tijdshorizon is – zoals het aanscherpen van vergunningen, zorgen voor adequaat toezicht en handhaving, en het realiseren van de transitie naar groenstaal.

2015

De gedeputeerde stelt dat het uiteindelijke doel voor 2030 is om belangrijke stappen te zetten in het klimaatbeleid en de gezondheid van de leefomgeving, met als specifieke mijlpaal het sluiten van de kookgasfabriek 2 en hoogoven 7. Dit markeert de eerste fase in de transitie naar een duurzamere industrie. De ambitie is om deze doelen te bereiken. De gedeputeerde nodigt de

2020 PvdA uit om hun visie en ambitie, als die afwijkt van die van de gedeputeerde, verder te delen en te bespreken.

2025 Gedeputeerde Olthof erkent de relevantie van de gestelde vraag, benadrukkend het belang van het niet verwarren van middelen met doeleinden en het hebben van een helder perspectief voor het realiseren van een gezonde leefomgeving. Hij is het eens met de noodzaak van een brede aanpak en geeft aan dat de huidige inspanningen slechts een fractie vormen van wat nodig is voor een daadwerkelijk gezonde omgeving. Gedeputeerde Olthof verwijst naar de notitie van de PvdA over dit onderwerp en uit zijn wens om deze in gezamenlijkheid te bespreken. Hij kondigt aan vanuit zijn portefeuille met een nieuwe, scherpere notitie over de gezonde leefomgeving te komen, waarin de uitdagingen grondig zullen worden aangepakt.

2030

2035 De gedeputeerde stelt dat, ondanks het voldoen aan milieunormen, de omgeving volgens metingen van het RIVM niet gezond is, wat aangeeft dat de huidige normen niet toereikend zijn om de gezondheid van de omgeving te waarborgen. Gedeputeerde Olthof benadrukt de noodzaak van scherpere normen op zowel nationaal als Europees niveau om een daadwerkelijk gezonde leefomgeving te realiseren.

2040 Gedeputeerde Olthof drukt zijn sterke wens uit om de doelstellingen voor 2030 zo snel mogelijk te realiseren, bij voorkeur zelfs eerder dan de gestelde deadline. Hij benadrukt dat zijn motivatie niet voortkomt uit een voorkeur voor het jaar 2030 als specifiek moment, maar uit de urgentie om verbeteringen in de leefomgeving en industriële processen bij Tata Steel versneld door te voeren. Gedeputeerde Olthof erkent echter dat het realisatieproces tijd vergt, onder meer vanwege het vergunningentraject, mogelijke juridische procedures en de noodzaak voor technische ontwikkelingen zoals de bouw van nieuwe installaties. Dit onderstreept de

2045 complexiteit en de tijd die nodig is om substantiële veranderingen te bewerkstelligen, ondanks de ambitie om deze zo snel mogelijk te realiseren.

Gedeputeerde Olthof legt uit dat er continu gewerkt wordt aan het aanscherpen van vergunningen voor Tata Steel, waarbij hij de complexiteit van dit proces benadrukt, gezien het

2050 grote aantal vergunningen. Hij verklaart dat de eerste focus ligt op het aanscherpen van de vergunningen die de meeste impact hebben, maar erkent dat dit een nooit eindigend proces is, maar dat dit ook verwacht mag worden van een overheid. Gedeputeerde Olthof benadrukt dat het belangrijk is voor de provincie om dagelijks te evalueren of de huidige maatregelen voldoende zijn en wat er binnen de kaders van de vergunningen mogelijk is om de leefomgeving te

2055 verbeteren. Verder stelt hij dat niet alleen de overheid, maar ook het bedrijf zelf een primaire verantwoordelijkheid draagt voor goede bedrijfsvoering. Dit houdt in dat een bedrijf niet alleen winst moet maken, maar ook verantwoordelijkheid moet nemen voor zijn impact op de omgeving. Volgens gedeputeerde heeft een bedrijf alleen een 'license to operate' als het verantwoordelijkheid neemt voor een schone omgeving. Hij benadrukt dat dit een intensief

2060 traject is, maar een waar de provincie zich volledig voor inzet.

Gedeputeerde Olthof reageert op de vraag van D66 over de consultatieperiode van de NRD (Notitie Reikwijdte en Detailniveau), die oorspronkelijk was vastgesteld op vier weken. Hij geeft

2065 aan dat naar aanleiding van deze zorg de periode is verlengd naar zes weken, en hoopt dat deze verlenging tegemoetkomt aan de wensen voor meer tijd om input te leveren.

De heer **Van der Heijden** (D66) vraagt waarom er in eerste instantie is gekozen voor een termijn van vier weken.

2070 Gedeputeerde **Olthof** legt uit dat de initiële beslissing om de consultatieperiode voor de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) op vier weken te stellen niet gebaseerd was op een wetenschappelijke benadering, maar meer op een inschatting dat deze periode voldoende zou zijn binnen het proces. Na reacties, waaronder die van D66, waarin om een langere periode werd gevraagd, heeft de provincie deze feedback serieus genomen en erkend dat een verlenging naar

2075 zes weken gepast was.

De heer **Van der Heijden** (D66) dankt voor dit antwoord. Daarmee is zijn rondvraag later deze vergadering beantwoord.

2080 Mevrouw **Schneemann** (Volt) maakt zich zorgen dat omwonenden mogelijk niet op de hoogte zijn van de twee extra weken die ze nu hebben om te reageren, en vraagt hoe deze informatie effectief wordt gecommuniceerd om te zorgen dat iedereen voldoende geïnformeerd is en gebruik kan maken van de verlengde periode.

2085 Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat dit op de website inmiddels is aangepast.

Gedeputeerde Olthof reageert op de vraag over de scope van de CO₂-uitstootreductiedoelen voor Tata Steel. Hij verduidelijkt dat de provincie niet direct betrokken is bij het bepalen van de scope voor deze uitstootreducties. Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) heeft
2090 specifieke eisen gesteld voor scope 1, gerelateerd aan de directe uitstoot van Tata Steel, namelijk de reductie van vijf megaton CO₂. Voor scope 2 en scope 3, die respectievelijk betrekking hebben op indirecte energiegerelateerde uitstoot en andere indirecte uitstoot, geeft hij aan dat ook EZK hierover gaat en dat de provincie hier geen specifieke eisen voor heeft gesteld. Olthof benadrukt dat hij geen verdere details kan verstrekken over de beweegredenen van het ministerie of de
2095 complexiteit van de aanpak voor scope 2 en scope 3.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) uit haar verwarring over hoe de aanpak en maatregelen rond Tata Steel passen in de visie van Noord-Holland als een circulaire provincie tegen 2050.

2100 Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat de provincie Noord-Holland ambitieuze doelen heeft die in lijn zijn met nationale en Europese klimaatafspraken. Deze doelstellingen omvatten het streven naar CO₂-neutraliteit in 2050, waar de provincie actief aan wil bijdragen. Hij legt uit dat sommige maatregelen, zoals CO₂-heffingen, door het Rijk worden opgelegd en niet direct door de provincie. Hierdoor ontstaat er een samenspel tussen het Rijk en lagere overheden om
2105 gezamenlijk de gestelde klimaatdoelen te bereiken, waarbij de provincie zich heeft geconformeerd aan deze bredere afspraken.

Gedeputeerde Olthof geeft een toelichting op de planning rondom de stikstofvergunning en de ontwikkelingen bij Tata Steel. De herziening van de natuurvergunning in 2026 is gekoppeld aan
2110 het proces dat nu gestart is rondom de pelletfabriek, waar eind 2025 een DeNOx-installatie geïnstalleerd moet zijn. Deze herziening zal plaatsvinden op basis van de nieuwe situatie die dan geldt.

Hij spreekt ook over de uitdagingen en het strakke tijdschema richting 2030 en de verdere toekomst, waarbij hij erkent dat het proces zeer spannend is en weinig ruimte biedt voor vertragingen. De realisatie van maatwerkafspraken speelt hierbij een cruciale rol; vertragingen hierin kunnen het gehele vervolgtraject beïnvloeden. De doelstelling voor 2045 lijkt ver weg, en hoewel er theoretisch meer tijd is om eventuele vertragingen in te halen, benadrukt
2115 gedeputeerde Olthof de urgentie en de inspanningen die de provincie levert om de gestelde
2120 doelen te bereiken. Hij verzekert dat de provincie alle beschikbare energie zal inzetten om bij te dragen aan het succes van het project en de realisatie van de doelstellingen.

Gedeputeerde Olthof legt uit dat er geen negatieve MER (Milieueffectrapportage) kan worden afgegeven. In plaats daarvan wordt er een advies gegeven in de MER, en dit advies wordt
2125 meegenomen in het proces van vergunningverlening. Zelfs als een MER zeer kritisch is, zal de inhoud ervan worden vertaald naar de uiteindelijke vergunningen.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) vraagt of in de Milieueffectrapportage enkel naar de nieuwe situatie wordt gekeken, of dat er ook een vergelijking wordt gemaakt met de huidige situatie. Ze wil

2130 weten of op basis van deze analyse een afweging wordt gemaakt over welke situatie gezonder of ongezonder is.

Gedeputeerde **Olthof** verduidelijkt dat de beoordeling van de Milieueffectrapportage slechts een deel van het geheel vormt en dat de complexiteit toeneemt met de toevoeging van een
2135 gezondheidsonderzoek. Dit onderzoek wordt geleid door een expertgroep onder leiding van de heer Levi, die zich specifiek richt op de gezondheidsaspecten. Deze groep zal advies uitbrengen aan de staatssecretaris, welke vervolgens zal worden meegenomen in de maatwerkafspraken. Het doel van dit gezondheidstraject is om te bepalen wat nodig is om ervoor te zorgen dat toekomstige activiteiten niet alleen voldoen aan milieueisen, maar ook binnen de
2140 gezondheidkundige waarden blijven en aan de juiste gezondheidseisen voldoen.

Gedeputeerde Olthof bevestigt de verbetering in de samenwerking tussen verschillende overheden en instanties rond de kwestie Tata Steel, een onderwerp wat is aangekaart door GroenLinks. Hij benadrukt dat de Rijksoverheid, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
2145 (EZK), het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W), gemeenten, de provincie, en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILNT) goed met elkaar samenwerken. Dit wordt dagelijks voortgezet om de gezamenlijke inspanningen rond Tata Steel te versterken. Gedeputeerde Olthof geeft aan dat de provinciale organisatie een grote bijdrage heeft geleverd aan deze verbeterde samenwerking.

2150 Gedeputeerde Olthof benadrukt het belang van communicatie en het herstellen van vertrouwen, erkennend dat dit een complexe uitdaging is waarbij resultaten cruciaal zijn voor het terugwinnen van dat vertrouwen. Hij wijst op de noodzaak van concrete resultaten, zoals die voortvloeien uit de Roadmap en kortetermijnmaatregelen, en het belang van de realisatie van een
2155 nieuwe fabriek om het vertrouwen van de gemeenschap te herstellen. Gedeputeerde Olthof benadrukt dat beloftes en mooie woorden niet voldoende zijn; de gemeenschap verlangt naar tastbare veranderingen.

Hij erkent de diversiteit onder de bewoners, van Tata Steel werknemers tot zeer kritische en meer genuanceerde bewoners, en benadrukt de inspanningen die worden gedaan om dagelijks met deze groepen in gesprek te blijven. De gedeputeerde vermeldt dat bewoners al actief betrokken worden bij verschillende projecten, zoals de evaluatie van het luchtmeetnet en depositieonderzoeken door het RIVM.

2160 Hij erkent de diversiteit onder de bewoners, van Tata Steel werknemers tot zeer kritische en meer genuanceerde bewoners, en benadrukt de inspanningen die worden gedaan om dagelijks met deze groepen in gesprek te blijven. De gedeputeerde vermeldt dat bewoners al actief betrokken worden bij verschillende projecten, zoals de evaluatie van het luchtmeetnet en depositieonderzoeken door het RIVM.

2165 Over de vorming van een omgevingsoverleg wijst gedeputeerde Olthof op de samenwerking met gemeenten om te bepalen wie er aan tafel moeten zitten en hoe dit overleg vorm moet krijgen, niet alleen gericht op Tata Steel maar mogelijk breder. Hij geeft aan dat zijn rol in dit proces soms ingewikkeld is vanwege zijn positie als bevoegd gezag, maar dat de gemeenten het initiatief nemen om dit overleg te structureren, wat wijst op een gezamenlijke inspanning om de
2170 dialoog en participatie te verbeteren.

Gedeputeerde Olthof geeft aan dat hij een goed overzicht heeft van alle stakeholders en hun perspectieven. Hij benadrukt het belang van consistentie in het beleid en de benadering van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten ten aanzien van Tata Steel en gerelateerde kwesties en
2175 stelt dat deze gremia de afgelopen jaren een zeer consistente lijn hebben gevolgd in hun acties

en doelstellingen, en dat het hen niet kan worden verweten dat ze inconsistent zijn geweest in hun benadering.

2180 De heer **Van der Heijden** (D66) geeft in relatie tot het omgevingsoverleg aan dat dit een van de weinige punten uit het oude programma Tata Steel is wat niet tot uitvoering is gekomen. De vraag is waarom dat niet is gelukt en of dit opnieuw in het programma Tata Steel terug moet komen.

2185 Gedeputeerde **Olthof** licht toe dat het opzetten van een structureel omgevingsoverleg een continu proces is waarbij al veel overleg plaatsvindt tussen de omgevingsdienst, Tata Steel, gemeenten en andere betrokkenen. Er zijn reeds bijeenkomsten georganiseerd die fungeren als vorm van omgevingsoverleg en stakeholders worden betrokken als klankbordgroep. De uitdaging ligt in het vinden van een structurele vorm voor dit overleg, inclusief het bepalen van de onderwerpen, deelnemers en het overwinnen van wantrouwen tussen partijen. Sommige stakeholders zijn
2190 bijvoorbeeld terughoudend om direct met Tata Steel aan één tafel te zitten. Deze complexiteit maakt het lastig om duidelijke verwachtingen voor het overleg te definiëren en te voldoen aan de behoefte aan open en constructieve dialoog. Ondanks deze uitdagingen benadrukt Olthof dat er stappen worden ondernomen, met name door de gemeenten, om dit proces vorm te geven en dat communicatie en het bouwen aan vertrouwen continue aandachtspunten blijven.

2195 De heer **Van der Heijden** (D66) uit zijn bezorgdheid over de benadering van gedeputeerde Olthof ten aanzien van het omgevingsoverleg. Hij legt nadruk op het belang van een structureel overleg als essentieel instrument om vertrouwen te herbouwen tussen de provincie, Tata Steel, en de inwoners van de betrokken gebieden. De heer Van der Heijden benadrukt dat zonder een
2200 dergelijk overleg en het opbouwen van vertrouwen, het draagvlak voor het gehele plan rond Tata Steel riskeert te ontbreken. Hij vindt dat de gedeputeerde mogelijk de complexiteit en het belang van dit overleg onderschat en vraagt hoe Olthof zelf tegen deze kwestie aankijkt.

2205 Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat hij de kwestie rond het omgevingsoverleg niet licht opvat. Hij verduidelijkt dat dit onderwerp regelmatig aan bod komt in bestuurlijke overleggen met gemeenten, de GGD, en de omgevingsdiensten en constant op de agenda staat. Gedeputeerde Olthof erkent de complexiteit en het belang van effectieve communicatie en samenwerking met alle betrokken partijen. De gedeputeerde stelt de heer Van der Heijden de directe vraag of hij Tata Steel graag aan de omgevingstafel ziet.

2210 De heer **Van der Heijden** (D66) antwoordt dat dat in principe in eerste instantie niet zijn voorkeur heeft.

Gedeputeerde **Olthof** vraagt wie dan de vertegenwoordigers van de bewoners zijn.

2215 De heer **Van der Heijden** (D66) vindt dat het te ver voert om staande de vergadering namen te noemen, maar kent wel een aantal bureaus die daarvoor in aanmerking kunnen komen.

2220 Gedeputeerde **Olthof** benadrukt de complexiteit van het opzetten van een effectief en structureel omgevingsoverleg. Hij stelt dat het nog een open vraag is hoe breed de scope van dit overleg zou moeten zijn: of het zich uitsluitend moet richten op Tata Steel of dat het ook andere industriële kwesties in de IJmond-regio moet omvatten. Gedeputeerde Olthof benadrukt dat er serieus werk

2225 wordt gemaakt van dit overleg, maar geeft toe dat het tot nu toe niet is gelukt om dit structureel goed te organiseren, wat hij teleurstellend vindt. Desondanks blijft het opzetten van een dergelijk overleg een belangrijke ambitie en is het daarom opgenomen in het huidige programma.

2230 Gedeputeerde Olthof benadrukt tegenover meneer Klein van de ChristenUnie dat het voldoen aan wet- en regelgeving door Tata Steel niet uitsluit dat er geen overtredingen plaatsvinden. Hij geeft het voorbeeld van overtredingen bij een kookgasfabriek met betrekking tot rauwe cokes, waarbij binnen de huidige wet- en regelgeving niet voldoende middelen zijn om actie te ondernemen, omdat het bedrijf formeel aan de wet voldoet. Dit wijst op een hiaat in de wet- en regelgeving, waarbij het formeel voldoen aan de wet niet noodzakelijkerwijs betekent dat er geen milieu- of gezondheidsovertredingen zijn.

2235 Gedeputeerde Olthof spreekt over de ambitie om het monitoringsplan eerder dan eind 2024 af te ronden. Hij benadrukt dat er actief en intensief aan dit plan wordt gewerkt, in samenwerking met diverse partijen, waaronder de gemeenten, waarmee wekelijks contact is. Het opstellen van een dergelijk plan is complex, maar de gedeputeerde verzekert dat er alles aan gedaan wordt om het proces te versnellen en het monitoringsplan zo snel mogelijk te realiseren.

2240 Gedeputeerde Olthof spreekt over de transitie naar groen staal, een onderwerp dat zowel door Forum voor Democratie als door de PVV is aangesneden. Hij benadrukt dat, hoewel het groenstaalplan oorspronkelijk voortkwam uit een klimaatambitie gericht op het behalen van klimaatdoelen door CO₂-opslag in de zeebodem (CCS), het inmiddels vooral is geëvolueerd tot
2245 een belangrijke gezondheidsopgave. Dit illustreert de verschuiving in focus van klimaat naar gezondheid als de primaire drijfveer achter het plan.

2250 Gedeputeerde Olthof geeft aan dat hij geen inzicht heeft in de totale kosten die met het groenstaalplan gemoeid zijn, aangezien dergelijke financiële details vanuit Tata Steel niet beschikbaar zijn voor hem. Hij benadrukt verder de wettelijke taak van de provincie bij het verlenen van vergunningen en de uitdagingen die in de komende jaren verwacht kunnen worden in dit kader en dat hij ook voor wat betreft de provincie geen concrete antwoorden heeft op vragen over de financiële implicaties.

2255 Gedeputeerde Olthof bespreekt de noodzaak van maatwerkafspraken met Tata Steel, vooral om bovenwettelijke maatregelen te kunnen treffen die verder gaan dan de wettelijke vereisten, voornamelijk op het gebied van gezondheid, op basis van advies van de Expertgroep Gezondheid en de inzichten van Wijers en Blom. Gedeputeerde Olthof benadrukt dat in de onderhandelingen met Tata Steel over deze maatwerkafspraken wordt gezocht naar een evenwicht, waarbij Tata
2260 Steel waarschijnlijk zal vragen wat zij ervoor terugkrijgen.

2265 De rol van de provincie in dit proces is gericht op het waarborgen van gezondheidsbelangen binnen de maatwerkafspraken. De financiële aspecten en de besluitvorming over wat er betaald wordt en hoe, vallen onder de verantwoordelijkheid van het kabinet en met name het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, waarbij gedeputeerde Olthof aangeeft dat deze afwegingen spannend zijn maar buiten zijn directe betrokkenheid vallen.

Hij licht toe dat de situatie bijzonder is en dat hij uitkijkt naar het advies van Wijers en Blom en de eerste rapportage van de Expertgroep Gezondheid, die naar het Rijk zullen gaan. Hoewel deze

2270 rapportages niet direct aan de provincie worden overhandigd, wordt de provincie wel geïnformeerd over de inhoud en uitkomsten.

In de discussie over staatsteun en vergroening van fabrieken maakt gedeputeerde Olthof onderscheid tussen twee discussies. Enerzijds is er de discussie over de bijdrage van het Rijk aan de vergroening van fabrieken, waarbij hij opmerkt dat de zorg over staatssteun binnen Europa niet direct een groot obstakel lijkt te vormen. Anderzijds verwijst hij naar investeringen van het Rijk in infrastructuur, zoals voor waterstof, die een ander traject vormen en essentieel zijn voor de transitie naar een duurzamere industrie.

2280 Vervolgens noemt gedeputeerde Olthof het belang van maatwerkafspraken voor het realiseren van bovenwettelijke maatregelen met Tata Steel, met name de sluiting van faciliteiten zoals gepland voor 2029. Hij erkent dat de provincie beperkte middelen heeft om Tata Steel direct iets te bieden of om bovenwettelijke afspraken af te dwingen, maar benadrukt de inzet om deze afspraken toch te verankeren in onderhandelingen met het Rijk, gezien hun

2285 onderhandelingspositie. Gedeputeerde Olthof geeft aan dat hij zal benadrukken dat er harde deadlines in de maatwerkafspraken moeten komen, niet alleen voor 2029 maar ook voor daarna, om duidelijkheid te scheppen over de toekomstige stappen.

Het aanscherpen van vergunningen voor Tata Steel is een continu proces, dat zich aanpast aan veranderende regelgeving, beschikbare technieken en nieuwe inzichten over de impact van Tata Steel. Dit proces is niet gebonden aan één moment maar gaat door als onderdeel van de inspanningen om de milieuprestaties en gezondheidsimpact van de industrie te verbeteren.

Gedeputeerde Olthof adresseert de zorgen rondom de sanering van het Tata Steel-terrein, vooral in het scenario waarin Tata Steel niet meer operationeel zou zijn. Hij wijst op de noodzaak van het vinden van zekerheden voor dergelijke sanering, zoals verzekeringen of borgstellingen, en benadrukt dat de Omgevingswet de provincie verplicht om hier regelingen voor te treffen. Dit aspect is ook opgenomen als actiepunt in het programma Tata Steel. De omgevingsdienst is actief bezig met het verkennen van de implicaties van sanering bij een aantal bedrijven, inclusief

2300 Tata Steel. Dit onderzoek richt zich op diverse vraagstukken, zoals de reikwijdte van de sanering, de ouderdom van de vervuilingen, en de specifieke eisen die aan de sanering gesteld moeten worden. Gedeputeerde Olthof benadrukt dat er wordt gewerkt aan het begrijpen en vaststellen van de meest geschikte aanpak voor deze sanering, waarbij wordt onderzocht welke vormen van zekerheid passend zijn en welke vervuilingen meegenomen kunnen worden in de

2305 saneringsplannen.

Gedeputeerde Olthof bevestigt dat de door de SP genoemde brand bij Tata Steel gemeld is bij de omgevingsdienst, hoewel hij persoonlijk niet op de hoogte was.

2310 Ook adresseert hij de kwestie van asbest bij Tata Steel, waarbij hij verzekert dat aanwezig asbest wordt verwijderd onder toezicht en volgens de geldende regelgeving.

Gedeputeerde Olthof adresseert de vragen over de evaluatie van het luchtmeetnet, waarbij nadrukkelijk de betrokkenheid van bewoners bij dit proces wordt vermeld. Samen met andere

2315 partijen wordt er gekeken naar de effectiviteit van het huidige luchtmeetnet en de vereisten voor een mogelijk nieuw luchtmeetnet. Hoewel de uitkomsten van deze evaluatie nog niet bekend zijn,

wordt er actief aan gewerkt om te bepalen hoe het luchtmeetnet verbeterd kan worden om beter aan de behoeften te voldoen.

- 2320 Verder gaat gedeputeerde Olthof in op de rapportage binnen het e-MJV, waarbij hij uitlegt dat niet voor alle stoffen of uitstoot jaarlijks metingen vereist zijn. Sommige metingen gebeuren eens in de drie jaar, wat kan resulteren in drie jaar dezelfde uitkomsten. Dit kan de indruk wekken dat er geen veranderingen plaatsvinden, maar dit is een gevolg van de rapportagevereisten. Daarnaast zijn sommige kengetallen direct gekoppeld aan de omvang van de productie of
- 2325 uitstoot, wat betekent dat deze cijfers alleen aangepast hoeven te worden als er significante veranderingen in de productieomvang zijn.

Gedeputeerde Olthof geeft aan dat hij zich niet in de rol van mediator zal begeven, gezien zijn eigen menselijke neiging om soms emotioneel te reageren.

- 2330 Verder licht hij toe dat het minimaliseren van het gebruik van kolen bij Tata Steel een complexe kwestie is. Hoewel het doel is om het kolenverbruik te verminderen, is er technisch gezien mogelijk nog een kleine hoeveelheid kolen nodig op lange termijn. Dit zou eventueel vervangen kunnen worden door gas, maar dit hangt af van technische mogelijkheden en beslissingen
- 2335 binnen het productieproces. Het streven is om het gebruik van kolen te minimaliseren, met als uiteindelijke doel het gebruik ervan naar nul te brengen.

De heer **Van der Heijden** (D66) vraagt naar de geschatte hoeveelheid kolen die in de toekomst nog gebruikt zal worden.

- 2340 Gedeputeerde **Olthof** geeft toe dat hij geen specifieke informatie heeft over de hoeveelheid kolen die in de toekomst nog gebruikt gaat worden. Dit is een resultante van een proces waarvan de uitkomsten nog onbekend zijn. Hij sluit zelfs niet uit dat het gebruik van kolen in de toekomst wellicht helemaal niet meer nodig zal zijn.

- 2345 De gedeputeerde herhaalt zijn eerdere antwoord over de maatwerkafspraken en de inzet vanuit de provincie op gezondheid en een gezonde leefomgeving. De heer **Van der Heijden** (D66) reflecteert op de gezondheidsaspecten gerelateerd aan Tata Steel, waarbij hij benadrukt dat gezondheid breed opgevat moet worden, inclusief de overlast die mogelijk veroorzaakt wordt
- 2350 tijdens verbouwingswerkzaamheden. Hij ziet maatwerkafspraken als een kans om bepaalde maatregelen, die eventueel ook in de vergunning opgenomen kunnen worden, sneller te implementeren door ze specifiek in de maatwerkafspraken op te nemen. Hij stelt voor om in deze afspraken ook aandacht te besteden aan aspecten zoals het verlagen van de productiecapaciteit, de juridische bindendheid van de afspraken, geluidsoverlast, en de ruimtelijke inrichting na
- 2355 verbouwing, zoals het gebruik van overgebleven ruimte voor een energiehaven of een nieuwe weg om verkeer om Wijk aan Zee heen te leiden.

- Gedeputeerde **Olthof** beaamt dat dit onderwerpen zijn die in de maatwerkafspraken opgenomen zouden moeten worden. Hij erkent dat dergelijke zaken niet via reguliere vergunningen te
- 2360 regelen zijn, maar als randvoorwaarden in de maatwerkafspraken een plaats moeten krijgen. Gedeputeerde Olthof geeft aan dat de specifieke omvang en inhoud van deze maatwerkafspraken medebepaald zullen worden door rapporten van Wijers en Blom, evenals andere rapporten die

van belang zullen zijn voor het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W), en deels ook voor de provincie zelf.

2365

Gedeputeerde Olthof reageert op de vraag over wat er gebeurt als de tussendoelen niet worden behaald. Hij geeft aan dat dit zou leiden tot een moeilijk gesprek, aangezien er momenteel geen concrete sancties gekoppeld zijn aan het niet behalen van deze doelen. Hoewel er een sterke inzet is om de doelstellingen te realiseren, erkent gedeputeerde Olthof de kwetsbaarheid van de situatie gezien de beperkte harde instrumenten die hij tot zijn beschikking heeft, zoals het sluiten van Tata Steel of het intrekken van vergunningen, bij het niet behalen van de doelen. Hij benadrukt dat termijnen, doelen en mogelijke consequenties eventueel in de maatwerkafspraken opgenomen kunnen worden, aangezien deze afspraken bovenwettelijke maatregelen betreffen die niet via reguliere wetgeving afgedwongen kunnen worden.

2375

Gedeputeerde Olthof belicht de complexiteit van het stellen van meetbare doelen, vooral omdat een reductie van dertig procent niet direct iets zegt over de impact op gezondheidkundige waarden. Hij benadrukt dat de focus ligt op het bereiken van gezondheidkundige waarden die door wetenschappers en medici worden geadviseerd als maximale bovengrenzen. Deze waarden vormen de leidraad en het uitgangspunt voor het beleid. Het vervolg en de specifieke invulling van de doelen zullen echter voornamelijk bepaald worden door de mogelijkheden binnen de vergunningen en wat er specifiek in deze vergunningen geregeld kan worden. De gedeputeerde geeft aan dat het moeilijk is om concrete percentages van reductie als doel te stellen, omdat deze niet direct de daadwerkelijke impact op de gezondheid weergeven.

2385

Gedeputeerde Olthof benadrukt het belang van monitoring om de huidige stand van zaken te begrijpen, de impact van maatregelen te evalueren en te bepalen wat er verder nodig is om doelstellingen te behalen. Hij verzekert dat de resultaten van deze monitoring gedeeld worden, inclusief depositieonderzoeken en rapporten van het RIVM, evenals het elektronisch Milieujaarverslag (e-MJV).

2390

Wat betreft de discussie over het ontbreken van een variant die de omvang van de bijdrage van het Rijk-EZK in het NRD (Notitie Reikwijdte en Detailniveau) adresseert, memoreert gedeputeerde Olthof dat dit onderwerp al eerder besproken is. Hij wacht op de zienswijzen en het advies van de Commissie voor de MER om te beoordelen welke varianten wel en niet opgenomen zijn in de NRD. Er zijn beperkingen aan wat in de NRD meegenomen kan worden, en de gedeputeerde geeft aan dat hij het advies van de Commissie MER wil afwachten om hier meer duidelijkheid over te krijgen.

2395

2400

Tweede termijn commissie

De heer **Wagelaar** (PvdA) benadrukt dat het niet de intentie is om te suggereren dat de ambitie van de gedeputeerde onvoldoende is. Hij onderstreept het belang van duidelijkheid over wat er tegen 2030 bereikt kan worden om teleurstellingen te voorkomen, zoals het later sluiten van fabrieken of het ontdekken dat de IJmond regio nog steeds ongezond is ondanks de sluiting. Hij vindt het cruciaal om duidelijkheid te scheppen over deze verwachtingen, wellicht binnen het programma. Daarnaast pleit hij voor het starten van een dialoog over wat als 'gezond genoeg' beschouwd wordt, erkennend dat een volledig gezonde situatie waarschijnlijk niet haalbaar is. De heer Wagelaar kijkt uit naar het voeren van deze gesprekken om samen te werken aan realistische doelstellingen en verwachtingen.

2405

2410

Mevrouw **Schneemann** (Vlt) wijst op een nog onbeantwoorde vraag van de ChristenUnie over de communicatiekanalen en stelt een vervolgvraag over de toegankelijkheid van deze kanalen. Ze vraagt specifiek naar de inrichting van deze kanalen qua toegankelijkheid, inclusief het aanbod in verschillende talen, zowel Nederlands als andere talen, om te verzekeren dat informatie voor

2415

iedereen bereikbaar en begrijpelijk is.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) benadrukt dat Tata Steel reeds veel inspanningen heeft verricht, maar dat er nog meer actie vereist is, en dat zo spoedig mogelijk. Hij stelt duidelijk dat het niet enkel om gezondheidsaspecten gaat, maar ook om de kwaliteit van leven, waaronder geur- en
2420 geluidsoverlast. Deze factoren leiden misschien niet direct tot ernstige gezondheidsproblemen, maar hebben wel een negatieve impact op het welzijn van mensen. Daarnaast geeft hij aan dat het niet zijn rol is om iedereen tevreden te stellen.

2425

De heer **Van der Heijden** (D66) brengt zijn bezorgdheid naar voren over de voortgang van de
maatwerkafspraken met Tata Steel. Hij vraagt zich af waarom het lijkt dat er gewacht wordt op de
resultaten van onderzoeken voordat er verdere onderhandelingen plaatsvinden, ondanks dat er al
gesprekken met Tata Steel aan de gang zouden moeten zijn. Hij vraagt zich af waarom er niet
direct onderhandeld kan worden over bovenwettelijke maatregelen zonder de afloop van deze
onderzoeken af te wachten en of er daadwerkelijk al gesprekken plaatsvinden of dat er een
2430 misverstand bestaat over de status van de onderhandelingen.

2435

De heer **Hanou** (PvdD) telt voor om een duidelijk doel te formuleren voor het terugbrengen van
zeer schadelijke stoffen, zoals PAK's naar nul. Hij benadrukt dat het stellen van een dergelijk doel
zal bijdragen aan de verbetering van de gezondheidssituatie. De heer Hanou vraagt de
gedeputeerde daarom het instellen van dit specifieke doel in de aanpak van milieuproblematiek
rond Tata Steel te overwegen.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

2440

Gedeputeerde **Olthof** reageert op de zorgen over zeer zorgwekkende stoffen door te stellen dat
de opgave gericht is op minimalisatie, waarbij nul het uiteindelijke streven is, maar dat er
constant naar dit doel wordt gestuurd.

2445

In reactie op D66 benadrukt hij de complexiteit van openbare onderhandelingen en de noodzaak
van discretionaire besluitvorming. Hij erkent dat het Rijk duidelijkheid nodig heeft over wat
gezond genoeg is, waarbij de Expertgroep met gezondheidsprofessionals input zal leveren.
Gedeputeerde Olthof geeft aan dat hij zich niet in de positie voelt om te bepalen wat voldoende
gezond is, erkennend dat het streven naar een schoner milieu een voortdurend proces is. Hij
benadrukt het belang van het vaststellen van een bovengrens als richtlijn en bevestigt dat er
gesprekken worden gevoerd. Tegelijkertijd is er behoefte aan advies, niet alleen voor hemzelf
2450 maar ook voor de ministeries van EZK en I&W, om te bepalen wat de inspanningen waard zijn en
of het zinvol is om voort te zetten met bepaalde maatregelen. Dit proces is momenteel gaande.

2455

De heer **Van der Heijden** (D66) hoopt dat zijn oproep is opgevangen dat de gedeputeerde als
enige de regio vertegenwoordigt en dat de regio op zijn inzet vertrouwt.

Gedeputeerde **Olthof** realiseert zich dit heel erg goed en is zich bewust dat de belangen heel groot zijn.

2460 Gedeputeerde Olthof erkent de waarde van diverse perspectieven, zoals die van de heer Van Tiggelen van de PVV, en benadrukt dat niet iedereen dezelfde mening hoeft te hebben. Hoewel hij zijn begrip van natuurkundige aspecten terzijde laat, is hij het eens dat niet alleen PAK's en lood aandacht verdienen, maar dat hinder zoals geur en geluid een significante impact heeft op het welzijn van mensen, zoals ook door de Onderzoeksraad voor Veiligheid benoemd.

2465 Wat communicatie betreft, gebruikt de provincie alle beschikbare kanalen, van een fysiek kantoor in Wijk aan Zee tot websites en inloopavonden, met Nederlands als voertaal.

2470 Gedeputeerde Olthof erkent de vraag naar duidelijke doelen en garanties, maar geeft aan dat absolute garanties binnen dit traject moeilijk zijn. Het doel voor 2030 is om de kookgasfabriek 2 en hoogoven 7 gesloten te hebben, wat een significante stap richting een gezondere leefomgeving zou betekenen. Hij streeft ernaar dit doel te kwantificeren in normen en standaarden, wat de ambitie en inzet van de provincie onderstreept.

2475 De **voorzitter** constateert dat de agendapunten voldoende zijn besproken.

8.c Discussienota PvdA – Een gezonde leefomgeving voor alle Noord-Hollanders

Behandelvoorstel:

2480 *De commissieleden kunnen met elkaar en gedeputeerde bijgaande discussienota van indiener de heer Wagelaar (PvdA) bespreken.*

De **voorzitter** geeft aan dat indiener de heer Wagelaar i.v.m. het late tijdstip een voorstel heeft en geeft hem het woord.

2485 De heer **Wagelaar** (PvdA) zegt dat zijn nota een urgent onderwerp betreft, dat zo snel mogelijk moet worden besproken, maar ook wat tijd en doordenking vraagt. Hij stelt voor om zijn discussienota door te schuiven naar het begin van de volgende commissievergadering.

2490 De **voorzitter** constateert dat de commissie instemt met dit voorstel.

9 Rondvraag gedeputeerde Olthof (Gezondheid, Milieu, Voorzieningen, Cultuur en Sport)

Rondvraag inzake NRD Heracleus Groen Staal, ingediend door D66.

2495 Deze rondvraag van D66 is toegevoegd aan dit agendapunt en door gedeputeerde beantwoord tijdens het debat onder agendapunt 8.b.1 en 8.b.2.

Rondvraag inzake sluiting zwembad 'het Baafje', ingediend door GroenLinks.

2500 Commissielid **Bulucu Wouters** (GL) heeft een rondvraag over de situatie rondom het enige zwembad in Heiloo, het Baafje, dat financiële problemen ondervindt en momenteel gesloten is.

Er dreigt een permanente sluiting van het zwembad, aangezien er volgens een recente petitie geen duidelijkheid is over de toekomst van het Baafje of over eventuele mogelijkheden om het zwembad te heropenen. Gezien het collegeakkoord, waarin staat dat knelpunten rondom sportaccommodaties aandacht verdienen, heeft mevrouw Balucu Wouters een aantal vragen over deze kwestie, die zijn toegevoegd aan dit agendapunt.

Gedeputeerde **Olthof** bedankt voor het indienen van de vragen over het zwembad het Baafje in Heiloo en geeft aan dat hij pas door deze vragen op de hoogte is gebracht van het dreigende sluitingsgevaar. Hij heeft geen contact gehad met het gemeentebestuur over deze kwestie en kan vanwege zijn onbekendheid met het zwembad niet beoordelen of het een regionale functie vervult.

Gedeputeerde Olthof meldt dat er een onderzoek loopt naar het voorzieningenniveau in gemeenten in Noord-Holland-Noord, inclusief Heiloo, en dat hij op basis daarvan het gesprek wil aangaan over het gewenste voorzieningenniveau. Dit onderzoek zal ook informatie verschaffen over zwembad het Baafje. De gedeputeerde zal geen specifieke maatregelen of stappen communiceren om de sluiting van het Baafje te voorkomen, maar wil wel de bredere discussie over voorzieningen voeren. Gedeputeerde Olthof benadrukt dat hij niet de middelen heeft om financiële problemen van elke sport- of gemeenschapsvoorziening te compenseren. Hij is echter wel bereid te kijken hoe gemeenten van elkaar kunnen leren om voorzieningen, zoals zwembaden, exploitabel te maken. Hij weet dat er gesprekken gaande zijn tussen de gemeente, vrijwilligers en de initiatiefnemers van de petitie om tot oplossingen te komen. Gedeputeerde Olthof stelt voor om kennis te delen en te onderzoeken hoe men tot een akkoord kan komen, waarna mogelijk de rol en bijdrage van de provincie besproken kan worden.

Commissielid **Bulucu Wouters** (GL) is hiermee voldoende geïnformeerd.

10 Sluiting

De **voorzitter** dankt de commissieleden voor hun inbreng, met speciale dank aan de sprekers, de jongeren van Liberta Care en andere belangstellenden, en sluit de vergadering om 23.27 uur. De volgende vergadering van de commissie Leefomgeving is op 18 maart 2024.

Sluiting om 23.27 uur.

Commissievergadering Leefomgeving 15 februari 2024

Beantwoording vervolgvraag CU bij vraag BBB over elektriciteitsnet (Rondvraag gedeputeerde Kocken, ag.p. 7b)

Vraag:

De heer Klein (CU) vraagt of de provincie juridische ondersteuning kan bieden en verwijst naar de podcast Studio Energie van 2 weken eerder. Daarin werd aangegeven dat netbeheerders veel meer kunnen en moeten doen in het oplossen van netcongestie.

Antwoord:

De fikkers (zowel die van de provincie als die van Liander) zijn in contact gebracht met het bedrijf Karelbolbloemen en denken mee over mogelijke oplossingen. Hierbij wordt gekeken naar technische, administratieve en juridische oplossingen. De fikkers brengen de (on)mogelijkheden in kaart en kunnen het bedrijf adviseren. De fikkers kunnen niet de juridische barrières oplossen of de technische oplossing zelf realiseren.

Commissievergadering Leefomgeving 15 februari 2024

Correctie en aanvullende beantwoording vraag D66 over openstellen regeling verduurzaming sportbedrijven en dorpshuizen (EBW 2024, ag.p. 4a)

Vraag:

De heer Van der Heijden (D66) vraagt wanneer de regeling verduurzaming van sportbedrijven en dorpshuizen dit jaar wordt geopend.

Antwoord:

In tegenstelling tot de beantwoording van gedeputeerde dat deze naar verwachting eind eerste kwartaal of begin tweede kwartaal wordt opengezet:

Subsidie opengezet 1 januari 2024

De Subsidie voor Verduurzaming dorpshuizen, buurthuizen en wijkcentra Noord-Holland, is voor 2023 helemaal uitgeput. De subsidie van €1,5 miljoen stond open tot 31 december 2023. In december is er door de duurzaamheidscoaches nog extra aandacht gegeven aan de subsidie bij deelnemers aan het programma. Hierdoor is voor het einde van het verstrijken van de termijn het subsidieplafond al bereikt. Op basis van moment van indienen zijn er dus een aantal aanvragen afgewezen, omdat het plafond was bereikt. Daarnaast waren er ook aanvragen ingediend die onvolledig waren, ook deze zijn afgewezen. Alle subsidieaanvragers die zijn afgewezen zijn geattendeerd op het feit dat de subsidie 1 januari 2024 weer is opengezet, tot 31 december 2024 is er nog een pot van €500.000 beschikbaar. Doordat een aantal van de aanvragen van 2023 is doorgeschoven naar 2024, is de verwachting dat het plafond van deze subsidie binnen een aantal weken zal worden bereikt. Wij zullen hierover ook communiceren op de website. Dit is de laatste openstelling van deze subsidie.

Agenda Commissie Leefomgeving

Datum	15-02-2024
Tijd	18:45 – 22:30
Locatie	Statenzaal
Voorzitter	Chris Vonk
Toelichting	De commissievergadering vindt in hybride vorm plaats, is openbaar en online live te volgen via https://noord-holland.stateninformatie.nl. De vergadering is toegankelijk voor publiek. Het is mogelijk om in te spreken in de vergadering. Dat kan fysiek of digitaal op punten die ter bespreking staan geagendeerd (A- en B-agenda) of tijdens het inspreekhalfuur op andere punten die tot het werkgebied van de commissie Leefomgeving behoren. Voor het inspreken dient u zich aan te melden. Dat kan tot 15.00 uur op de voorafgaande werkdag (woensdag 14 februari 2024) bij commissieadviseur Mariëtte van Boheemen: commissieleefomgeving@noord-holland.nl. U kunt ook vooraf een bijdrage mailen. Let op: alle genoemde tijden bij de afzonderlijke agendapunten zijn richttijden. Indien er geen of een beperkt aantal aanmeldingen zijn voor het inspreekhalfuur zullen de agendapunten vanaf punt 3 ca. 30 minuten eerder beginnen.

0	Technische briefing ongewone voorvallen Tata Steel (18.00–18.40 uur)
1	Opening en mededelingen
2	Inspreekhalfuur
18:45	
3	Vaststellen agenda, verslag, lijsten moties en toezeggingen en strategische agenda
4	A-agenda Algemeen
4.a	Eerste begrotingswijziging 2024 (A-agenda alle commissies: cie Landelijk gebied en Ruimte 12 februari en cie Bestuur en Leefomgeving 15 februari 2024)
19:15	
	Toelichting:
	In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze eerste begrotingswijziging

Behandelveorstel:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 4 maart 2024. In de commissie Leefomgeving worden die onderdelen besproken die relevant zijn voor deze commissie. De commissie Bestuur adviseert over de begrotingswijziging vanuit de financiën algemeen.

5 A-agenda Gezondheid en Milieu

5.a Omgevingsdiensten: Zienswijze Provinciale Staten op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

19:45

Per 1-7-2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Voor 1-7-2024 moeten alle gemeenschappelijke regelingen in Nederland voldoen aan deze nieuwe wetgeving. Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland vraagt Provinciale Staten om een zienswijze op de voorgestelde wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Het college zal na het ontvangen van de zienswijze deze delen met de omgevingsdienst.

5.b Omgevingsdiensten: Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2025 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

20:00

Op 15 december 2023 is de Kadernota 2025 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) door het Dagelijks Bestuur verzonden aan de raden en staten van de deelnemers van de Omgevingsdienst. Provinciale Staten hebben tot 1 maart 2024 om hun zienswijze kenbaar te maken aan de OD NHN.

6 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer (eigenaarschap Omgevingsdiensten)

7 B-agenda Klimaat en Energie en rondvraag gedeputeerde Kocken

7.a Klimaat/Energie: Discussienota CU Impactanalyse Wind- en Zonneladder

20:15

7.b Rondvraag gedeputeerde Kocken (Klimaat en Energie)

8 B-agenda Gezondheid en Milieu (agendapunten 8b1 en 8b2 gevoegd behandelen)

20:30

8.a Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven d.d. 29 januari 2024

Toelichting:

Het college van Gedeputeerde Staten informeert voorafgaand aan iedere vergadering van de Commissie Leefomgeving over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals.

Behandelvoorstel:

De commissieleden kunnen de brief met elkaar en gedeputeerde Olthof bespreken. De commissie wordt specifiek gevraagd of de volgende moties (zie bijlagen) als afgedaan beschouwd kunnen worden:

- M252–2022 ‘Borgen dat 50% reductie PAK’s over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten’
- M192–2023 ‘Zorgvuldige check op claims van Tata’

8.b.1 Vaststelling Programma Tata Steel 2024–2030

Toelichting:

De provincie en de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen hebben het geactualiseerde Programma Tata Steel 2024–2030: 'Een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel' vastgesteld. Dit programma richt zich op het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond.

Behandelvoorstel:

De commissieleden kunnen met elkaar en gedeputeerde het programma bespreken. De brief van Tata Steel brief Voortgang Groen staal en Roadmap plus (ag.p. 82b) kan daarbij worden betrokken.

8.b.2 BETREKKEN BIJ 8 b1: Tata Steel brief Voortgang Groen staal en Roadmap plus (B-agenda Leefomgeving 15–02–2024)

Deze brief wordt niet apart besproken in de commissievergadering, maar kan worden betrokken bij de bespreking van agendapunt 8 b1 – Vaststelling Programma Tata Steel 2024–2030.

8.c Discussienota PvdA – Een gezonde leefomgeving voor alle Noord-Hollanders

22:00

Behandelvoorstel:

De commissieleden kunnen met elkaar en gedeputeerde bijgaande discussienota van indiener de heer Wagelaar (PvdA) bespreken.

- 9 Rondvraag gedeputeerde Olthof (Gezondheid, Milieu, Voorzieningen, Cultuur en Sport)
- 10 Sluiting
- 11 C-agenda Gezondheid en Milieu
- 11.a Ingekomen brief en uitnodigingsmail commissieleden over het verzoek bezoek Liberta Care aan de Provinciale staten – commissie leefomgeving (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)
- 11.b Gezondheid en Milieu: 4e Inwonersonderzoek naar de leefomgeving in de IJmond (Ipsos) (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)
- Het Inwonersonderzoek dat naar de leefomgeving in regio IJmond is uitgevoerd, is onderdeel van het Programma Tata Steel 2020 – 2050: *Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond*. Het 4de onderzoek is uitgevoerd in het najaar van 2023. Met het onderzoek wordt gemonitord hoe inwoners de leefomgeving in de IJmond ervaren.
- 12 C-agenda Voorzieningen, Cultuur en Sport
- 12.a IPO BAC RE & Cultuur: BAC Agenda Regionale Economie en Cultuur – 08-02-2024 (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024 en Bestuur 15-02-2024)
- 13 C-agenda Klimaat en Energie
- 13.a Energie/Mobiliteit: Energieroute Noord-Holland (C-agenda Leefomgeving – leidend– 15-02-2024 en Ruimte 12-02-2024)
- Rijk, provincie en gemeenten werken langs de A9-A5-A22 en noordelijke gedeelten van de A1 en A2 samen aan de Energieroute Noord-Holland. Dit project in het kader van het Rijks OER (Opwek Energie Rijksvastgoed) programma is bedoeld om de opwekking van hernieuwbare energie langs deze wegen te realiseren. De provincie Noord-Holland gaat een samenwerkingsovereenkomst aan met de projectpartners voor de volgende fase van planvorming.
- 13.b IPO BAC Energie: Verslag vergadering BAC Energie 02-02-2023 (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)

- 13.c** **IPO BAC Energie: Verslag vergadering BAC Energie 06-04-2023 (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)**
- 13.d** **IPO BAC Klimaat & Energie: Verslag vergadering BAC Klimaat & Energie 26-06-2023 (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)**
- 13.e** **Subsidies/havens/energietransitie: Evaluatie eenmalige subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland (C-agenda Cie Bestuur en Cie Leefomgeving 15-02-2024)**

Conform de programmering van het Evaluatiekader Subsidies voor 2023 is één eenmalige subsidie uit het subsidieregister van 2020 geëvalueerd. Het gaat om de subsidie voor de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland.
- 14** **C-agenda Algemeen**
- 14.a** **MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 78 – 23 januari 2024 (C-agenda alle commissies 12-02-2024 en 15-02-2024)**

Verslag concept

Commissie Leefomgeving

Datum commissievergadering	:	22 januari 2024
Commissievoorzitter	:	T. van Wijnen
Commissieadviseur	:	Mw. M. van Boheemen
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 46 28 / boheemenm@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter	:	T. van Wijnen
Commissieadviseur	:	Mw. M. van Boheemen
Leden van de commissie	:	BBB dhr. P. Teeuwen, dhr. M. Becker VVD dhr. B. de Wit GroenLinks P. Laport, N. van der Waart D66 dhr. E. Kanik, dhr. W. van der Heijden PvdA dhr. A. Karar, dhr. T. Wagelaar JA21 dhr. D. Van den Berg CDA mw. R. Engels FvD dhr. J. Dessing, mw. C. Middelkoop PvdD mw. M. van Aesch, dhr. M. Hanou PVV dhr. R. van Tiggelen SP mw. H. Bouhlel-Lascaris, dhr. M. Dijkse CU dhr. M. Klein, mw. Y. Buit 50PLUS dhr. H. Stulemeijer, dhr. S. Faassen Volt mw. J. Schneemann, mw. B. van den Bogaerde
Gedeputeerden	:	R. Kocken (GroenLinks), dhr. J. Olthof (PvdA)
Afwezig:	:	- (Met bericht van verhindering)
Notulist	:	mw. A. Smakman (Notuleerservice Nederland)

Agenda

5

0.a BOT-overleg actualisatie Actieprogramma Klimaat

0.b Technische briefing proces MER-proces en vergunningverlening

1 Opening en mededelingen

2 Inspreekhalftuur

10 3 Vaststellen agenda, verslag, lijst moties en lijst toezeggingen en Strategische Agenda

4 Rondvraag gedeputeerde Olthof (Gezondheid, Milieu, Voorzieningen, Cultuur en Sport)

5 B-agenda Klimaat en Energie

5.a C- naar B-agenderingsverzoek Partij voor de Dieren Forteiland Pampus (van B-agenda Ruimte 20-11-2023)

Pagina 2

- 15 5.b C- naar B-agenderingsverzoek JA21 Aanwijzing stimuleringsgebieden Zon
 - 5.b.1 Aanwijzing stimuleringsgebied Zon Hoofdweg te Haarlemmermeer (van C-agenda commissie Ruimte 11-09-2023)
 - 5.b.2 Aanwijzing stimuleringsgebied Zon Vijfhuizerweg te Hoofddorp (van C-agenda commissie Ruimte 11-09-2023)
- 20 6 Rondvraag gedeputeerde Kocken (Klimaat en Energie)
 - 7 Sluiting

1 Opening en mededelingen

25 De **voorzitter** opent de vergadering om 20.15 uur.

Mededelingen

- 30 • Ten eerste is er een werkbezoek aan Liander op maandag 29 januari 2024. Aanmelden is nog mogelijk tot dinsdagmorgen 23 januari 2024. Er is al een aanzienlijk aantal aanmeldingen, maar er is nog ruimte voor meer deelnemers.
- Bij de volgende commissievergadering zullen er jongeren via de organisatie Liberta Care aanwezig zijn. Deze organisatie betreft jongeren bij de democratie. Deze jongeren luisteren tijdens deze commissievergadering ook online mee.
- 35 • Daarnaast zijn er drie rondvragen voor de vergadering, waarvan twee reeds zijn gepubliceerd bij de agenda en een derde recent is binnengekomen.
- De antwoorden op technische vragen zijn afgelopen vrijdag toegevoegd aan de algemene agendabijlagen.
- De spreektijd voor de vergadering is vastgesteld op drie uur. De verdeling van deze spreektijd is te vinden in de agendabijlagen.

40

2 Inspreekhalftuur

De heer **Bartels** zal namens het Bewonerscollectief Plan Oost inspreken over de Regionale Energie Strategie (RES) in relatie tot de planontwikkeling van de A9 bij Plan Oost in Heiloo. Op donderdag 45 18 januari 2024 is een e-mail van Duurzaamheid Heiloo binnengekomen, die betrekking heeft op dit onderwerp. Deze is opgenomen onder agendapunt 8.m. De hele inspreektekst is opgenomen onder de agendastukken.

De heer Bartels spreekt in over de situatie in de wijk Plan Oost in Heiloo, die grenst aan de A9. Hij 50 benadrukt dat geluidsoverlast door het toenemende verkeer op de A9 een langdurig en ernstig probleem is voor de bewoners. Het geluidsniveau, dat vaak tussen de 50 en 70 decibel ligt, verstoort het dag- en nachtritme, wat leidt tot stress en een hoger risico op hart- en vaatziekten.

In het kader van de RES doet de heer Bartels de suggestie om een zonnegeluidsscherm langs de 55 A9 te plaatsen, een combinatie van zonnepanelen en een geluidswal over een lengte van meer dan één km. Dit voorstel is gericht aan het Provinciebestuur, met het verzoek om de berm langs de A9 als zoekgebied in de Regionale Energie Strategie (RES) te behouden voor de aanleg van deze constructie.

60 Hij erkent dat er zorgen kunnen zijn over het landschap en het uitzicht voor automobilisten, maar benadrukt dat gezondheid en welzijn van bewoners zwaarder moeten wegen. Met de vergrijzing van de wijk, waar 31% ouder is dan 65 jaar, is het volgens hem essentieel om geluidsoverlast te verminderen en bij de RES-besluitvorming te betrekken. Het Bewonerscollectief waardeert duurzaamheid en streeft naar verbetering van het woonklimaat in Plan Oost. De heer 65 Bartels sluit af met dank voor de aandacht en dankt bij voorbaat voor bijdragen aan het verbeteren van de leefomgeving.

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen.

- 70 De heer **Klein** (CU) bedankt de heer Bartels voor zijn inspraak en vraagt om verduidelijking over de huidige status van het zoekgebied in relatie tot de RES-procedure en de positie van de gemeente Heiloo hierin. Hij informeert ook of de heer Bartels contact heeft gehad met Rijkswaterstaat over dit verzoek.
- De heer **Bartels** legt uit dat vier maanden geleden in Akersloot is meegedeeld dat het zoekgebied
- 75 mogelijk geschikt zou zijn in het kader van de RES-procedure. De gemeente Heiloo is echter tegen dit idee en heeft een contra-expertise aangevraagd. Dit is bedoeld om tegenargumenten te verzamelen over de validiteit van het eventueel skippen van het zoekgebied. Wat betreft Rijkswaterstaat geeft hij aan dat er in het verleden contact is geweest over de geluidsproblematiek en dat Rijkswaterstaat ook het idee ondersteunt om in het kader van de
- 80 Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER) iets aan energieopwekking te doen op rijksgronden. De heer **Klein** (CU) vraagt vervolgens wie het voorstel heeft gedaan om het zoekgebied te skippen.
- De heer **Bartels** antwoordt dat hij denkt dat dit door het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) is voorgesteld, maar hij is hier niet zeker van. Hij merkt op dat het een bermstrook van tien meter
- 85 breed over een kilometer lengte betreft, gelegen in een reeds geïndustrialiseerde omgeving, waardoor hij twijfelt aan de geldigheid van het argument om het zoekgebied te skippen.
- Mevrouw **Van den Bogaerde** (Volt) bedankt de heer Bartels voor zijn inspraak en vraagt naar zijn ervaringen met de organisatie van de inspraakprocedure en of hij daarover tevreden is.
- 90 De heer **Bartels** geeft aan dat hij tevreden is over hoe de inspraakprocedure op de website van de provinciale overheid is georganiseerd. Echter, hij uit zijn ontevredenheid over hoe de burgerparticipatie in het algemeen is verlopen in de afgelopen jaren.
- Mevrouw **Van den Bogaerde** (Volt) dankt voor deze korte impressie.
- 95 De heer **Teeuwen** (BBB) dankt de heer Bartels voor zijn inspraak tijdens deze commissievergadering en benadrukt het belang van burgerbetrokkenheid bij het provinciale beleid. Hij merkt echter op dat in dit specifieke geval de verantwoordelijkheid niet bij de provincie ligt, maar bij de gemeente Heiloo. Andere potentiële insprekers is inmiddels geadviseerd de gemeente Heiloo te benaderen om een plan te ontwikkelen dat past binnen de
- 100 provinciale verordeningen en een oplossing biedt voor het probleem. De heer Teeuwen suggereert dat het voor de heer Bartels interessant kan zijn om samen te werken met andere betrokken burgerinitiatieven, aangezien samenwerking krachtiger is. Hij vraagt de heer Bartels om op de hoogte te worden gesteld van de ontwikkelingen.
- 105 De heer **Hanou** (PvdD) bedankt de heer Bartels voor zijn inspraak. Partij voor de Dieren heeft hier eerder technische vragen over gesteld. De heer Hanou vraagt specifiek naar het zoekgebied voor de voorgestelde zonne-energie opwekkende geluidswerende wal, aangezien het gaat om een berm langs een snelweg. De heer Hanou kan zich moeilijk voorstellen dat deze berm valt onder Bijzonder Provinciaal Landschap.
- 110 De heer **Bartels** bevestigt dat het zoekgebied de tien meter brede strook van de berm langs de snelweg betreft, zoals eerder aangegeven, over een lengte van één kilometer. Hij voegt toe dat in de westelijke richting van deze bermstrook een natuurgebied ligt. De eigenaar van dit natuurgebied is bereid het uit te breiden. De heer Bartels kan zich niet voorstellen dat er
- 115 eventuele bezwaren tegen dit plan zouden zijn.

De heer **Kanik** (D66) bedankt de heer Bartels voor zijn inspraak en stelt een vraag over de voorgestelde geluidswal. Hij vraagt of Rijkswaterstaat het betreffende gebied ook heeft aangemerkt als een locatie waar volgens de regelgeving een geluidswal zou moeten worden geplaatst.

De heer **Bartels** antwoordt dat de geluidsbelasting in het betreffende gebied inderdaad zo hoog is dat er maatregelen genomen zouden moeten worden. Hij meldt dat de geluidsbelasting zelfs meer dan zeventig decibel bedraagt. In het verleden was er al een vergoed plan om een lager diffractorscherm te plaatsen, wat de geluidsreductie met ongeveer zes decibel zou kunnen verminderen. Echter, dit plan heeft uiteindelijk de eindstreep niet gehaald.

De heer **Kanik** (D66) vraagt waarom dit de eindstreep niet heeft gehaald.

De heer **Bartels** licht toe dat het eerdere plan voor een diffractorscherm niet is doorgezet vanwege financieringsproblemen en enige twijfel over de effectiviteit ervan in termen van geluidsreductie van 6 decibel. Het Bewonerscollectief was destijds niet tevreden met deze uitkomst. Hij benadrukt dat de huidige situatie, waarin een combinatie van energieopwekking en geluidsreductie wordt voorgesteld, een uitstekende kans biedt. Het Bewonerscollectief ziet dit als een gouden gelegenheid om het project nu wel succesvol te realiseren.

De **voorzitter** constateert dat er geen aanvullende vragen zijn en dankt de heer Bartels voor zijn inspraak.

3 Vaststellen agenda, verslag, lijst moties en lijst toezeggingen en Strategische Agenda

De **voorzitter** constateert dat er geen mededelingen vanuit de commissie zijn.

De heer **Hanou** (PvdD) meldt dat er nog een onbeantwoorde technische vraag uit de commissie Leefomgeving van 27 november 2023 is.

De **voorzitter** antwoordt dat dit genoteerd is en verwacht dat de vraag beantwoord zal worden. De voorzitter constateert dat er geen opmerkingen zijn op de agenda van deze commissievergadering, het verslag van de commissie Leefomgeving van 27 november 2023, de lijsten moties en toezeggingen en de Strategische Agenda. De stukken zijn ongewijzigd vastgesteld.

4 Rondvraag gedeputeerde Olthof (Gezondheid, Milieu, Voorzieningen, Cultuur en Sport)

De **voorzitter** heeft voorafgaand aan de vergadering geen rondvraag voor gedeputeerde Olthof ontvangen.

5 B-agenda Klimaat en Energie

5.a C- naar B-agenderingsverzoek Partij voor de Dieren Forteiland Pampus (van B-agenda Ruimte 20-11-2023)

Doel van agendering: Partij voor de Dieren wil graag met de fracties in gesprek over de volgende twee punten:

1. *Waarom is dit ontheffingsverzoek niet langs PS gekomen, terwijl het toch ingrijpend is?*
2. *Waarom is er geen natuurtoets opgesteld?*

De commissieleden is gevraagd met elkaar en met gedeputeerde deze brief te bespreken.

165 Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) licht het agenderingsverzoek toe. Het gaat over een
ontheffingsverzoek van de gemeente Gooise Meren voor het plaatsen van twee windturbines op
Forteiland Pampus. Deze ontheffing is al verleend zonder overleg met Provinciale Staten. Ze
benadrukt dat dergelijke kleine maar ingrijpende projecten in een natuurgebied aanzienlijke
170 impact kunnen hebben op dieren en de leefomgeving. Ze merkt op dat er voor de beoordeling
van deze impact een natuurtoets nodig is, die bovendien ontbreekt in de verleende ontheffing.
Dit beperkt de controlerende rol van de PS en maakt bijsturing van de uitvoering onmogelijk.
Volgens afspraken moeten zaken die vallen onder 'klein maar ingrijpend of groots en
meeslepend' aan de Statencommissies worden voorgelegd. De Partij voor de Dieren wil daarom
dat dergelijke ontheffingen worden besproken door PS voordat ze worden afgegeven, vooral als
175 het gaat om ontheffingen in de buurt van kwetsbare natuurgebieden. Mevrouw Van Aesch stelt
daarom als eerste vraag aan de gedeputeerde waarom dit mogelijk ingrijpende
ontheffingsverzoek niet met de PS is besproken.

180 Statenlid **Van der Waart** (GL) vraagt naar de categorisering van het ontheffingsverzoek voor de
windturbines op Forteiland Pampus, zoals mevrouw Van Aesch eerder noemde. Ze wil weten
onder welke twee categorieën – 'klein en ingrijpend' of 'groots en meeslepend' – mevrouw Van
Aesch dit ontheffingsverzoek plaatst.

185 Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) antwoordt dat dat afhangt van het perspectief.

Statenlid **Van der Waart** (GL) vraagt naar de mening van Partij voor de Dieren in deze.

190 Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) categoriseert het ontheffingsverzoek voor de plaatsing van
windturbines op Forteiland Pampus als 'groots en meeslepend' vanuit het perspectief van de
impact op de natuur. Daarnaast beschouwt ze het als 'klein en ingrijpend' wanneer gekeken
wordt naar het aantal windmolens.

195 Mevrouw Van Aesch vervolgt haar toelichting op het agenderingsverzoek met twee aanvullende
vragen. Ten eerste vraagt ze waarom er geen natuurtoets is opgesteld bij het ontheffingsverzoek
voor de plaatsing van de windturbines op Forteiland Pampus. Dit is belangrijk om de impact op
de natuur te beoordelen. Ten tweede vraagt ze of de gedeputeerde toezeit om in de toekomst
dergelijke ontheffingsverzoeken, die mogelijk een aanzienlijke impact hebben, compleet en tijdig
met de Provinciale Staten te bespreken.

200 De heer **Van den Berg** (JA21) vraagt of een toelichting op een agenderingsverzoek in mindering
wordt gebracht op de spreektijd.

De **voorzitter** antwoordt dat dat het geval. Het is gebruikelijk dat de indiener van een
agenderingsverzoek als eerste het woord krijgt.

205

Eerste termijn commissie

De heer **Kanik** (D66) reageert op het agenderingsverzoek van de Partij voor de Dieren. Hij geeft
aan dat hij aanvankelijk schrok van de titel van het verzoek, omdat hij dacht dat het ging over
grote windmolens in het IJmeer. Echter, na het lezen van het stuk en het realiseren dat het om
210 twee molens van vijftien meter op het eiland zelf gaat, was zijn bezorgdheid verdwenen. Zijn

geruststelling werd versterkt door het positieve advies van het kwaliteitsteam Hollandse Waterlinie en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

215 De heer Kanik stelt dat de Partij voor de Dieren de verkeerde vraag stelt. Hij vindt dat de focus moet liggen op de vraag waarom Pampus lange tijd met dieselgeneratoren mocht opereren in een natuurgebied, wat volgens hem schadelijker is voor de natuur dan de windmolens. Hij verwijst naar Amerikaans onderzoek dat aantoonde dat windmolenparken geen significant effect hebben op vogelpopulaties, in tegenstelling tot olie- en gaswinningsprojecten. De heer Kanik roept de Partij voor de Dieren op om wetenschappelijke studies te volgen en vraagt zich af of zij dit standpunt
220 ook zullen aanhouden in plaats van zich te verzetten tegen elk windmolenproject in de provincie.

De heer **Van den Berg** (JA21) reageert op de uitspraak van de heer Kanik van D66 over de impact van windturbines op vogelpopulaties. Hij brengt een tegenargument naar voren door te verwijzen naar onderzoek van de Wageningen Universiteit, dat een andere conclusie trekt over het effect
225 van windturbines op vogelpopulaties. De heer Van den Berg vraagt hoe D66 naar deze tegenstrijdige bevindingen kijkt.

De heer **Kanik** (D66) benadrukt dat het door hem aangehaalde Amerikaanse onderzoek nieuw en peer-reviewed is. Dit onderzoek, gebaseerd op vogeltellingen in de Verenigde Staten die
230 traditioneel rond Kerst worden uitgevoerd, toont aan dat er bij windmolenparken geen significante afname van vogelpopulaties is waargenomen. In tegenstelling, bij gas- en oliewinningsprojecten werd een afname van vijftien procent in vogelaantallen vastgesteld. De heer Kanik concludeert dat er een dringende noodzaak is om af te stappen van gas en olie om te zorgen dat vogelpopulaties in Amerika niet verder dalen.

235 De heer **Van den Berg** (JA21) reageert op de uitspraken van de heer Kanik door een kritische vraag te stellen over de impact van windturbines in Nederland. Hij wijst op het verschil in aantallen tussen olieboorplatforms en windturbines, suggererend dat windturbines in grotere aantallen aanwezig zijn. Verder vraagt hij de heer Kanik om zijn gezond verstand en
240 inbeeldingsvermogen te gebruiken om na te denken over de mogelijke impact van windturbines op de vogelpopulaties in Nederland, gezien het feit dat Nederland een vogelrijk land is.

De heer **Kanik** (D66) brengt de huidige geopolitieke context ter sprake, met name de oorlog in Oekraïne, die heeft geleid tot een toename van de import van LNG (vloeibaar aardgas) uit
245 Amerika. Volgens de heer Kanik zou het gezond verstand zijn om zo snel mogelijk over te schakelen van olie en gas naar andere energiebronnen.

Mevrouw **Engels** (CDA) sluit zich aan bij het standpunt van D66. Ze houdt haar bijdrage kort en geeft aan dat volgens het CDA het project van de twee windmolens niet als 'groots en
250 meeslepend' wordt beschouwd. Daarom ondersteunt het CDA volledig het verlenen van de ontheffing voor de twee kleine windmolens.

De heer **Faassen** (50PLUS) brengt enkele inhoudelijke vragen naar voren over het agenderingsverzoek van de Partij voor de Dieren. Hij uit zijn tevredenheid dat dit onderwerp op
255 de agenda staat, wat een discussie mogelijk maakt. Zijn zorgen gaan vooral over de impact van de energieopwekking op het kwetsbare milieu van Pampus en de cultureel-historische waarde ervan. Hij refereert aan het beleidsplan van de exploiterende stichting, dat aangeeft dat het

aantal bezoekers van zestigduizend naar honderdduizend wil groeien, en vraagt of dit wel wenselijk is gezien de mogelijke verdere vercommercialisering en overbelasting van het milieu.

260 De heer Faassen stelt de vraag waarom niet is gekozen voor het stabiliseren van het aantal bezoekers om zo de druk op het milieu te verminderen. Hij uit ook twijfels over de noodzaak van 'horizonvervuilende' windturbines, zelfs als deze relatief klein zijn. Daarnaast vraagt hij of er alternatieven voor windenergie zijn overwogen, vooral omdat het complex vier maanden per jaar gesloten is en de energie dan niet terug geleverd kan worden. Hij suggereert dat er gezocht moet

265 worden naar energieoplossingen die minder impact hebben en waarbij windenergie mogelijk niet nodig is.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) uit zijn zorgen over windturbines. Hij benoemt dat de productie van windturbines, met name de neodymium magneten in de dynamo's, milieuvervuilend is. Deze

270 productie, die grotendeels in China plaatsvindt, leidt tot aanzienlijke chemische vervuiling. Hij wijst op de globale impact van deze vervuiling, gezien we slechts één planeet hebben. Daarnaast merkt hij op dat er tijdens de levensduur van windturbines milieuvervuiling optreedt door erosie van de turbinebladen, en aan het einde van hun levenscyclus blijven er niet-recyclebare wieken over.

275 Verder wijst de heer Van Tiggelen op de mismatch tussen vraag en aanbod in weersafhankelijke stroomvoorziening, zoals die van windenergie.

Ten slotte reageert hij kritisch op de suggestie om afscheid te nemen van olie, door te

280 benadrukken dat de petrochemische industrie veel meer omvat dan enkel energieproductie en dat het niet realistisch is om volledig van olie af te stappen.

De heer **Karar** (PvdA) erkent dat de heer Van Tiggelen zijn eigen argumenten en standpunten heeft, maar benadrukt dat er een onvermijdelijke energietransitie gaande is waarbij windmolens

285 een rol zullen spelen. Hij stelt de vraag of een project zoals de voorgestelde windmolens niet acceptabeler zou zijn voor de heer Van Tiggelen en zijn achterban, in vergelijking met andere energieprojecten.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) uit zijn kritiek op de term 'energietransitie', die hij misleidend vindt, omdat het in werkelijkheid om een transitie van de stroomvoorziening gaat, wat volgens hem

290 slechts een deel van de totale energievoorziening omvat. De heer Van Tiggelen stelt dat een volledige transitie naar hernieuwbare energiebronnen fysiek onmogelijk is, en hij verwijst naar uitleg van professor Hans-Werner Sinn en praktijkvoorbeelden uit Californië, New South Wales in Australië, en Duitsland om zijn standpunt te ondersteunen. Hij betreurt het dat sommige mensen

295 dit standpunt niet delen en hoopt dat in de toekomst meer inzicht zal ontstaan in de beperkingen van de energietransitie. Hij merkt op dat sommige 'kwartjes' wellicht nooit zullen vallen, doelend op het feit dat sommige mensen hun mening niet zullen veranderen.

De heer **Klein** (CU) informeert of de heer Van Tiggelen zich heeft verdiept in de specifieke kenmerken van de meest gebruikte vijftien meter hoge windmolen door de website van de

300 fabrikant te raadplegen. Daarnaast vraagt hij of de heer Van Tiggelen bekend is met het materiaal waaruit de wieken van deze windmolens zijn vervaardigd.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) heeft zich niet specifiek in deze fabrikant en windmolens verdiept.

305

De heer **Klein** (CU) vertelt dat de wieken worden gemaakt van hout en dat vrijwel alle onderdelen uit Europa komen. Het betoog van de heer Van Tiggelen is daarmee niet relevant voor deze specifieke windmolens.

310

De heer **Karar** (PvdA) stelt een vervolgvraag aan de heer Van Tiggelen van de PVV. Hij benadrukt het belang van de vraag gezien de PVV nu de grootste partij in Nederland is. De heer Karar is geïnteresseerd in hoe de PVV zijn verantwoordelijkheid zal nemen in de context van de energietransitie die plaatsvindt in Noord-Holland. Hij vraagt of de PVV in staat is om pragmatisch naar dergelijke vraagstukken te kijken en te overwegen wat het beste is voor hun achterban en in

315

lijn met hun idealen. Hij herhaalt zijn vraag of projecten zoals de voorgestelde windmolens niet acceptabeler zouden kunnen zijn voor de PVV en hun achterban, gezien de onvermijdelijkheid van de energietransitie.

320

De heer **Van Tiggelen** (PVV) maakt een duidelijk statement over de houding van zijn partij en achterban ten aanzien van de energietransitie en gerelateerde investeringen. Hij benadrukt dat de PVV tegenstander is van het uitgeven van miljarden euro's aan wat zij zien als niet bestaande problemen en onhaalbare doelen. Hij licht toe dat hij persoonlijk de kosten van dergelijke investeringen doorrekent naar de impact per huishouden, wat hem verdrietig maakt. De heer Van Tiggelen verwijst naar de laatste verkiezingsresultaten, suggererend dat deze zorgen breed gedeeld worden onder de Nederlandse bevolking.

325

330

De heer **De Wit** (VVD) geeft aan dat zijn fractie geen reden ziet om de kwestie van de windturbines verder uit te diepen dan al door collega's is gedaan. Zijn bijdrage betreft een observatie: hij is bemoedigd door de enigszins flexibele houding van UNESCO ten aanzien van landschappelijke veranderingen binnen UNESCO Werelderfgoedgebieden. Hij moedigt UNESCO aan om deze lijn voort te zetten.

335

De heer **Becker** (BBB) refereert aan het gebruik van dieselaggregaten voor energieopwekking op Forteiland Pampus. Hij benadrukt dat, gezien de grote nadelige impact van deze aggregaten op het kwetsbare milieu, de overstap naar duurzame energieopwekking noodzakelijk is. De plaatsing van twee kleine windturbines, met een masthoogte van vijftien meter en een tiphoogte van tweeëntwintig meter, wordt als essentieel beschouwd om op koude en donkere dagen voldoende elektriciteit te kunnen genereren.

340

De heer Becker vermeldt dat na een zorgvuldige afweging van de belangen ten opzichte van de relevante provinciale belangen, zijn fractie concludeert dat de gevraagde ontheffing voor de plaatsing van deze windturbines op Forteiland Pampus verleend kan worden.

345

De heer **Faassen** (50PLUS) reageert kritisch op de opmerking van de heer Becker over de noodzaak van windturbines voor energieopwekking op koude en donkere dagen. Hij wijst erop dat deze omstandigheden vooral in de winter voorkomen, een periode waarin Forteiland Pampus gesloten is voor een duur van vier maanden. Daarom betwijfelt de heer Faassen de noodzaak van windturbines voor deze specifieke periode.

350

De heer **Becker** (BBB) geeft aan dat hij niet verantwoordelijk is voor het bepalen van de weersomstandigheden. De heer Becker benadrukt dat er in verschillende seizoenen en

weersomstandigheden uiteenlopende energiebehoeften zijn. Hij erkent dat er in de winter mogelijk meer energie nodig is en wijst op de rol van zonnepanelen als aanvulling op zonnige dagen, maar merkt op dat er ook weerstand is tegen het plaatsen van zonnepanelen op het eiland. Hij geeft aan niet helemaal te begrijpen waar de heer Faassen met zijn vraag naartoe wil.

De heer **Faassen** (50PLUS) verduidelijkt zijn eerdere opmerking door te benadrukken dat Forteiland Pampus gedurende de wintermaanden, wanneer er sprake is van koude en donkere dagen, voor een periode van vier maanden gesloten is.

De voorzitter constateert dat deze opmerking ter kennisgeving is aangenomen.

Statenlid **Van der Waart** (GL) spreekt zich uit over het proces van het verlenen van ontheffingen, waarbij ze benadrukt dat dit een bevoegdheid is van Gedeputeerde Staten. Zij is van mening dat er niet aan deze bevoegdheid getornd moet worden. Verder geeft ze aan dat het niet wenselijk is dat elke beslissing die niet in lijn is met de voorkeur van een partij, wordt aangegrepen om discussies opnieuw te starten. Ze merkt op dat in dit geval de Partij voor de Dieren het agendapunt heeft ingebracht, maar dat ook JA21 en de PVV geneigd zijn om dergelijke situaties te gebruiken om hun eigen standpunten naar voren te brengen.

De heer **Van den Berg** (JA21) vraagt of Statenlid Van der Waart bekend is met de werking van Provinciale Staten en haar rol in deze.

Statenlid **Van der Waart** (GL) vraagt de heer Van den Berg haar te vertellen wat zij mist in deze discussie.

De heer **Van den Berg** (JA21) is van mening dat elke fractie die onderwerpen mag agenderen, die binnen hun eigen politieke agenda en verantwoordelijkheden vallen. Hij vraagt aan Statenlid Van der Waart of zij het eens is met deze zienswijze.

Statenlid **Van der Waart** (GL) erkent dat elke partij het recht heeft om onderwerpen te agenderen. Echter, ze geeft aan dat het niet de bedoeling is dat Provinciale Staten elke keer ingaan op elk geagendeerd onderwerp en daarmee mogelijk de bestaande bevoegdheden en regelgeving in twijfel trekken. Ze benadrukt dat de huidige regels gezamenlijk zijn afgesproken. Hoewel ze het recht van de heer Van den Berg om zaken te agenderen bevestigt, uit ze twijfels over de effectiviteit van het besteden van tijd aan bepaalde onderwerpen en suggereert dat de tijd mogelijk beter besteed kan worden aan andere zaken.

Statenlid Van der Waart reageert tot slot op de vraag van de Partij voor de Dieren en licht haar standpunt toe. Ze benadrukt dat GroenLinks voorzichtigheid geboden vindt bij het inpassen van bouwwerken op waardevolle en beschermde locaties zoals Pampus, dat de status van werelderfgoed heeft. Ze erkent dat bij grootse en meeslepende projecten een grondige evaluatie nodig is. Echter, in het huidige geval van de kleine windturbines op Pampus is dit volgens haar niet aan de orde. Ze verwijst naar het positieve advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) dat deze visie ondersteunt. Op basis hiervan meent Statenlid Van der Waart dat de discussie over dit onderwerp snel afgesloten kan worden.

400 Mevrouw **Buit** (CU) spreekt zich uit over het ontheffingsverzoek voor de plaatsing van windturbines op Forteiland Pampus. Ze geeft aan dat haar partij akkoord gaat met de uitkomst van dit verzoek en het positief vindt dat er stappen worden ondernomen richting duurzaamheid. Ze benadrukt dat de beslissing over dergelijke zaken een bevoegdheid is van Gedeputeerde Staten en dat het volgens haar goed is dat Provinciale Staten niet betrokken zijn bij dit specifieke besluit, aangezien zij het niet zien als iets kleins, ingrijpends of groots en meeslepend.

405 Mevrouw Buit uit echter haar interesse in de procedure rondom de natuurtoets in deze situatie. Ze vraagt zich af of het gebruikelijk is om een natuurtoets uit te voeren bij dergelijke projecten en, indien dit zo is, waarom deze toets in dit geval dan niet is uitgevoerd. Zij verzoekt om een antwoord op deze vraag.

410 Mevrouw **Middelkoop** (FvD) geeft aan verbaasd te zijn, net als de Partij voor de Dieren, dat de Provinciale Staten niet zijn geraadpleegd bij het besluit om ontheffing te verlenen voor het plaatsen van windmolens op Pampus. Ze verwijst naar aangenomen moties waarin is uitgesproken dat de Staten betrokken moeten worden bij dergelijke besluitvormingsprocessen. FvD is van mening dat er voldoende reden is voor deze betrokkenheid.

415 Mevrouw Middelkoop licht verder toe dat haar partij tegen de plaatsing van windmolens is, omdat deze een risico kunnen vormen voor een stabiele energievoorziening. Ze benadrukt het probleem van toenemende netcongestie en stelt dat er terughoudendheid moet zijn met betrekking tot de plaatsing van nieuwe windmolens.

420 De heer **Klein** (CU) vraagt verduidelijking over in hoeverre de effecten op het elektriciteitsnet relevant zijn voor een zelfvoorzienend systeem zoals dat van Pampus, waar de energieopwekking niet direct gekoppeld is aan het landelijke elektriciteitsnet.

425 Mevrouw **Middelkoop** (FvD) reageert door aan te geven dat deze opmerkingen als een algemene kritiek op de plaatsing van windmolens beschouwd kan worden.

430 De heer **Kanik** (D66) vraagt of FvD zich ervan bewust is dat de windmolens specifiek zijn aangevraagd om de energievoorziening op het eiland te stabiliseren, omdat alleen de plaatsing van zonnepanelen niet voldoende is. Gezien deze specifieke context, vraagt de heer Kanik of de algemene kritiek van FvD op windmolens in deze situatie niet overbodig is.

435 Mevrouw **Middelkoop** (FvD) is van mening dat het niet de windmolens zijn, maar juist een dieselgenerator die stabiele energie levert op Forteiland Pampus.

Mevrouw Middelkoop vervolgt haar betoog met meerdere argumenten tegen de plaatsing van windmolens op Forteiland Pampus.

1. Ze betwijfelt het nut van windmolens in de strijd tegen klimaatverandering. FvD ziet het netto effect van windmolens op de temperatuurreductie als minimaal en dit rechtvaardigt niet de kosten en risico's die ermee gepaard gaan.
2. Mevrouw Middelkoop benadrukt de negatieve visuele impact van windmolens, die ze als horizonvervuiling ziet. Dit zou het leefplezier van de inwoners van Noord-Holland verminderen.

445 3. Mevrouw Middelkoop wijst op mogelijke gezondheidsrisico's van laagfrequentie trillingen en geluidseffecten van windmolens voor zowel mens als dier. FvD refereert aan wereldwijd onderzoek waarbij gezondheidsproblemen bij dieren in de nabijheid van windmolens worden gerapporteerd, naast de impact op vogelpopulaties door aanvaringen met de wieken.

450 Mevrouw Middelkoop bekritiseert het besluitvormingsproces rond de ontheffingsverlening, waarbij de Staten niet zijn geraadpleegd. Ze beschouwt dit als een teken van onbehoorlijk bestuur en pleit voor herziening van het besluit.

455 Mevrouw **Van den Bogaerde** (Volt) spreekt zich uit over het belang van het versnellen van de energietransitie. Ze benadrukt dat het te waarderen is wanneer gemeenten, zelfs buiten het kader van de Regionale Energie Strategie (RES), zoeken naar alternatieve manieren om hun verantwoordelijkheid in deze transitie te nemen. In deze context ziet zij de plaatsing van een kleine windturbine als een goede oplossing.

460 Verder geeft ze aan dat er effectieve maatregelen bestaan om de impact van dergelijke projecten op de natuur tot een minimum te beperken. Op basis hiervan steunt Volt de beslissing van Gedeputeerde Staten om een ontheffing te verlenen voor het plaatsen van de windturbines.

465 De heer **Dijksen** (SP) benadrukt dat de SP vindt dat bij dergelijke aanvragen standaard een natuurtoets en een algemeen gezondheidsonderzoek moeten worden uitgevoerd, iets wat in Amsterdam al geformaliseerd is.

470 De heer Dijksen erkent de noodzaak van snelle stappen in de richting van klimaat- en natuurbehoud, maar waarschuwt dat deze inspanningen niet ten koste mogen gaan van de gezondheid van mens en natuur. De heer Dijksen benadrukt het belang van het vinden van oplossingen die geen deel van het probleem worden.

475 Daarnaast wijst hij op het feit dat op Pampus windmolens worden geplaatst voor een waterstofinstallatie, met lithium batterijen en een gft-vergassingsinstallatie, om energieneutraal te worden. Hij vraagt zich af of de energietransitie niet juist zou moeten beginnen met het verminderen van het energieverbruik. De SP is van mening dat er veel stappen worden genomen voor een minimaal resultaat, vooral omdat de opgewekte energie niet aan het net wordt geleverd. Hij benadrukt ook dat het fort slechts in de zomer open is, wat de impact van de maatregelen relativeert. Kortom, veel natuurrisico's zonder dat er een natuurtoets is uitgevoerd.

480 De heer **Van den Berg** (JA21) spreekt zich uit tegen de plaatsing van windmolens op Forteiland Pampus. Hij benadrukt de hoge cultureel-historische waarde van het eiland, dat is opgericht in 1897 als forteiland. JA21 vindt dat zo'n historische locatie niet gebruikt zou moeten worden voor het opwekken van duurzame energie.

485 Hij stelt vragen over de besluitvorming van GS met betrekking tot de energievoorziening op Pampus. Hij betwist het argument van GS over het in balans brengen van energievraag en -aanbod, wijzend op de bestaande dieselgenerator die stabiele stroom kan leveren. Hij vraagt zich af hoe GS tot deze beslissing is gekomen, gezien de stabiliteit van de huidige energievoorziening
490 en de milieu-impact daarvan.

Verder vraagt de heer Van den Berg naar het werkelijke energieverbruik van Pampus en de urgentie van deze nieuwe energievoorziening. Hij wil ook weten wat de kosten zijn van de geplande opzet.

495

De heer Van den Berg sluit af met de stelling van JA21 dat de windmolens niet geplaatst zouden moeten worden en dat de cultuur-historische waarde van Pampus behouden moet blijven.

500

De heer **Karar** (PvdA) spreekt zich positief uit over het project voor de plaatsing van windmolens op Forteiland Pampus. Hij erkent dat er veel goede argumenten zijn die het project ondersteunen en benadrukt dat de energietransitie niet vanzelf gaat. Hij waardeert het initiatief van organisaties die zelf stappen zetten in deze transitie.

505

Verder wijst hij op het feit dat het project geen belasting vormt voor het elektriciteitsnet en dat het de ongunstige dieselgeneratoren zal vervangen. Dit ziet hij als een waarschijnlijk positieve ontwikkeling voor de omgeving en voor het behoud van Natura 2000-gebieden.

510

De heer Karar uit ook zijn belangstelling voor het antwoord op de vraag van de ChristenUnie over het al dan niet gebruikelijk zijn van een natuurtoets bij dergelijke projecten.

515

Op de verduidelijkende vraag van de heer **Karar** (PvdA) antwoordt de heer **Faassen** (50PLUS) dat de vraag gezien moet worden uit het energieperspectief. Hij benadrukt dat het project niet alleen draait om de huidige energievoorziening, maar dat er bredere commerciële belangen spelen. Volgens hem is het doel van het project mede gericht op het vergroten van het aantal bezoekers van het eiland. Hij wijst op het streven naar een verdubbeling van het huidige bezoekersaantal, dat nu rond de zestigduizend ligt.

520

De heer **Karar** (PvdA) geeft aan dat hij niet per se tegen een toename van bezoekers is, vooral bij een cultureel centrum als Pampus. Hij ziet het als positief dat meer mensen zich onderdompelen in cultuur, vooral in een tijd waarin culturele instellingen te maken hebben met dalende bezoekersaantallen.

525

Verder merkt de heer Karar op dat de huidige discussie in de Staten niet direct gaat over het bezoekersaantal op Pampus, maar eerder over de afweging van de voorgestelde energievoorziening op het eiland. Hij benadrukt dat het aan Pampus zelf is om te beslissen hoe ze met het bezoekersaantal omgaan.

530

De heer Karar stelt dat de huidige dieselgeneratoren aanzienlijke negatieve effecten op de natuur hebben en dat de plaatsing van twee windmolens deze schadelijke effecten kan verminderen.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

535

Gedeputeerde **Kocken** reageert met enige verbazing op de uitgebreide discussie in de Staten over de ontheffing voor de plaatsing van windmolens op Forteiland Pampus. Zij merkt op dat er veel verschillende aspecten worden aangehaald die niet direct betrekking hebben op de ontheffing

zelf. Hoewel ze erkent dat dit natuurlijk mag, geeft ze aan niet op elke gerelateerde vraag een antwoord te kunnen geven.

540

Ze benadrukt dat de bevoegdheid voor deze ontheffing bij Gedeputeerde Staten ligt en dat de situatie niet valt onder de categorieën 'klein en venijnig' of 'groots en meeslepend', waardoor het niet nodig was deze eerst bij de Staten neer te leggen. Dit standpunt lijkt gedeeld te worden door een meerderheid van de aanwezigen. Gedeputeerde Kocken concludeert dat de Staten correct geïnformeerd zijn binnen het kader van de verleende ontheffing door GS.

545

Gedeputeerde Kocken verduidelijkt dat er geen natuurtoets nodig was voor het ontheffingsverzoek, omdat dit niet vereist is in de afweging. Echter, zij wijst erop dat er wel een natuurtoets is uitgevoerd als onderdeel van de aanvraag voor een natuurvergunning bij de Omgevingsdienst, die in december 2023 ter inzage is gelegd. Deze natuurtoets is dus wel uitgevoerd, maar staat los van de ontheffing.

550

Gedeputeerde Kocken reageert op de discussie door te benadrukken dat de verduurzaming van Forteiland Pampus, ondanks de beperkende kaders van Unesco, toch mogelijk is gebleken. Ze bedankt naast Unesco ook de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voor hun steun in het netjes inpassen van de verduurzamingsmaatregelen.

555

Wat betreft het toenemende aantal bezoekers op Pampus, geeft ze aan dat dit niet onder de directe bevoegdheid van de provincie valt. Echter, zij deelt de mening van de heer Karar (PvdA) dat het positief is als meer mensen cultureel erfgoed zoals de forten kunnen ervaren. Zij ziet geen probleem in het toegankelijker maken van dergelijke locaties voor een breder publiek.

560

Gedeputeerde Kocken onderstreept vervolgens het belang van een combinatie van verschillende energiebronnen, zoals zonne- en windenergie, aangevuld met een batterij om de continuïteit in de energievoorziening te borgen. Zij beschouwt dit als een uitstekende manier van verduurzaming, die helpt om bijvoorbeeld horecafaciliteiten op het eiland draaiende te houden. Haar algemene standpunt is dat de verduurzaming van Pampus een positieve ontwikkeling is en weinig problemen oplevert.

565

De heer **Van den Berg** (JA21) vraagt de gedeputeerde of zij van mening is dat er voor het verlenen van een ontheffing een goede ruimtelijke ordening nodig is.

570

Gedeputeerde **Kocken** beantwoordt deze vraag met 'ja'.

De heer **Van den Berg** (JA21) stelt een vervolgvraag over hoe de cultuurhistorische waarde is meegewogen in de beslissing over het plaatsen van moderne installaties op Forteiland Pampus. Hij benadrukt dat bezoekers naar Pampus komen om de historische waarde van het eiland te ervaren. Het plaatsen van moderne windmolens op dit eiland, ongeacht de voordelen van duurzame energie, kan volgens hem afbreuk doen aan deze historische waarde.

575

580

Gedeputeerde **Kocken** geeft aan dat er een verschil van inzicht is over hoe de forten eruit zouden moeten zien. Volgens haar impliceert de heer Van den Berg dat forten onveranderd moeten blijven omdat ze historisch zijn. Echter, de gedeputeerde is van mening dat forten juist een nieuwe invulling moeten krijgen, wat soms moderne aanpassingen vereist. Dit wordt altijd met

585 respect voor het erfgoed gedaan, in overleg met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en UNESCO-specialisten. Ze benadrukt dat dergelijke aanpassingen forten toegankelijk en beleefbaar maken. Ze ziet de bescheiden houten windmolens op Pampus als een positieve ontwikkeling om de dieselaggregaten te vervangen, wat bijdraagt aan het beleefbaar maken van het erfgoed.

590

De heer **Van den Berg** (JA21) vraagt nogmaals naar de overwegingen en is niet op zoek naar verschillen in standpunten tussen de gedeputeerde en zijn fractie.

Gedeputeerde **Kocken** antwoordt dat de plaatsing van moderne installaties op Forteiland Pampus zorgvuldig is overwogen en goedgekeurd. Ze benadrukt dat zowel de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed als de eigen UNESCO-specialisten het plan hebben beoordeeld en passend bevonden. Er zijn geen bezwaren geuit vanuit deze autoriteiten. Dit onderstreept dat de beslissing om ontheffing te verlenen voor de installatie van de windmolens op Pampus in overeenstemming is met de vereisten voor cultureel erfgoed en de UNESCO-richtlijnen. Hiermee wil ze aangeven dat

595

600 de cultuurhistorische waarde van het eiland is meegewogen in de besluitvorming en op basis hiervan ontheffing is verleend.

De **voorzitter** constateert dat alle vragen die in de eerste termijn zijn gesteld ook zijn beantwoord.

605

Tweede termijn commissie

Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) reageert op de antwoorden van gedeputeerde Kocken. Ze benadrukt dat er in het verleden een motie is ingediend over het IJmeer met het verzoek om voorzichtig om te gaan met projecten zoals die op Forteiland Pampus. Ze geeft aan dat het, gezien de eerdere besprekingen over dergelijke projecten, wellicht passend was geweest om Provinciale Staten te informeren over de beslissing om ontheffing te verlenen voor de plaatsing van windmolens op Pampus.

610

De **voorzitter** merkt op dat de indiener van dit agenderingsverzoek niet alleen hoeft te reageren op de inbreng van de gedeputeerde, maar ook iets mee kan geven aan de commissie.

615

De heer **Karar** (PvdA) reageert op de opmerkingen van mevrouw Van Aesch van de Partij voor de Dieren en de informatie van gedeputeerde Kocken over de uitgevoerde natuurtoets. Hij erkent de ambitie van mevrouw Van Aesch om zorgvuldig om te gaan met dergelijke projecten, maar wijst erop dat er al een natuurtoets is uitgevoerd. Hij vraagt mevrouw Van Aesch of zij, ondanks deze informatie, nog steeds vasthoudt aan haar oorspronkelijke standpunt waarmee zij het debat begon, of dat de uitgevoerde natuurtoets voor de Partij voor de Dieren een afdoende maatregel is.

620

Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) heeft uit de woorden van gedeputeerde Kocken begrepen dat de natuurtoets los stond van de ontheffingsprocedure.

625

De heer **Van Tiggelen** (PVV) bedankt gedeputeerde Kocken en de heer Klein voor de verstrekte informatie en uit zijn waardering dat zijn zorgen over de impact van windturbines enigszins zijn verminderd. Hij verlegt vervolgens de focus naar het thema klimaat, waarbij hij stelt dat de invloed van de mens op het CO₂-gehalte in de atmosfeer zeer beperkt is. Hij onderbouwt zijn

630

standpunt door te verwijzen naar het feit dat ondanks verhoogde CO₂-uitstoot in het stookseizoen op het noordelijk halfrond, waar het merendeel van de wereldbevolking woont, het CO₂-gehalte in de atmosfeer elk jaar afneemt. Volgens de heer Van Tiggelen toont dit aan dat
635 natuurlijke factoren een grotere impact hebben op CO₂-niveaus dan menselijke activiteit. Hij benadrukt dat ondanks wereldwijde klimaatinspanningen en uitgaven van vijfduizend miljard dollar, het CO₂-gehalte in de atmosfeer stabiel blijft, wat volgens hem aantoont dat het huidige klimaatbeleid niet effectief is in het beïnvloeden van atmosferische CO₂-niveaus. Hij benadrukt het belang van metingen boven meningen in het debat over klimaatverandering.

640

De heer **Dijksen** (SP) spreekt zijn dank uit aan de Partij voor de Dieren voor het aan de orde stellen van de kwestie rond de plaatsing van windturbines op Pampus. Hij benadrukt dat zijn partij de verdere ontwikkelingen rond dit onderwerp nauwlettend en kritisch zal blijven volgen.

645 De **voorzitter** constateert dat er geen nieuwe vragen zijn gesteld aan gedeputeerde Kocken. De voorzitter concludeert dat de meningen verdeeld zijn, maar dat een meerderheid zich kan vinden in de acties die reeds door Gedeputeerde Staten zijn ondernomen met betrekking tot dit onderwerp.

650 **5.b C- naar B-agenderingsverzoek JA21 Aanwijzing stimuleringsgebieden Zon**

JA21 heeft in september 2023 bijgaand C- naar B- agenderingsverzoek ingediend voor de stukken bij 5.a.1 en 5.a.2 (oorspronkelijk geagendeerd op de C-agenda van de commissie Ruimte van 11 september 2023). De agendapunten 5.b.1 en 5.b.2 worden gevoegd behandeld.

655 **5.b.1 Aanwijzing stimuleringsgebied Zon Hoofdweg te Haarlemmermeer (van C-agenda commissie Ruimte 11-09-2023)**

*Het college van B&W van Haarlemmermeer heeft Gedeputeerde Staten verzocht om de procedure te starten voor het aanwijzen van een stimuleringsgebied zonne-energie aan de Hoofdweg ten noorden van Hoofddorp. Na het doorlopen van deze procedure hebben Gedeputeerde Staten
660 besloten om dit stimuleringsgebied aan te wijzen, het als werkingsgebied van artikel 6.4 van bijlage 11 bij de OVNH2022 toe te voegen en het samen met de stukken van de Wijziging werkingsgebieden & bijlagen OV NH2022 ronde 2023-II in ontwerp ter inzage te leggen.*

665 **5.b.2 Aanwijzing stimuleringsgebied Zon Vijfhuizerweg te Hoofddorp (van C-agenda commissie Ruimte 11-09-2023)**

*Het college van B&W van Haarlemmermeer heeft Gedeputeerde Staten verzocht om de procedure te starten voor het aanwijzen van een stimuleringsgebied zonne-energie aan de Vijfhuizerweg ten noorden van Hoofddorp. Gedeputeerde Staten hebben kennisgenomen van dit verzoek en
670 besloten om dit stimuleringsgebied als werkingsgebied van artikel 6.4 van bijlage 11 bij de OVNH2022 toe te voegen en het samen met de stukken van de Wijziging werkingsgebieden & bijlagen OV NH2022 ronde 2023-II in ontwerp ter inzage te leggen.*

De commissieleden kunnen met elkaar en gedeputeerde in gesprek gaan over bijgaand agenderingsverzoek van JA21.

675

De heer **Van den Berg** (JA21) geeft in zijn toelichting op het agenderingsverzoek aan dat volgens JA21 beslissingen over het gebruik van vruchtbare landbouwgrond in de eerste plaats bij de volksvertegenwoordiging moeten liggen. Daarin zijn drie zaken voor JA21 belangrijk.

680 De heer **Kanik** (D66) vraagt met een enigszins ironische toon welke gewassen JA21 in gedachten heeft voor deze specifieke landbouwgrond, gezien de nabijheid van Schiphol en de mogelijke milieueffecten zoals fijnstof en kerosine-uitstoot.

685 De heer **Van den Berg** (JA21) benadrukt dat het belachelijk is om JA21's zorgen over het gebruik van landbouwgrond te reduceren tot een discussie over specifieke gewassen. Hij verduidelijkt dat de betreffende landbouwgrond al in gebruik is, en wijst het idee van de hand dat JA21 van plan zou zijn om daar zelf gewassen te telen. Hij beklemtoont dat het hen gaat om het grotere vraagstuk van wie beslist over de toewijzing van landbouwgronden, en dat dit de kern is van hun agenderingsverzoek.

690 De heer Van den Berg vervolgt zijn betoog. De heer Van den Berg stelt dat besluitvorming over het gebruik van vruchtbare landbouwgrond primair bij de volksvertegenwoordiging moet liggen. Hij noemt de drie belangrijkste aandachtspunten van JA21: het gebruik van landbouwgrond, de bescherming van het landschap en de behoefte aan woningbouw. Hij refereert aan recente
695 ontwikkelingen waarbij ministers De Jonge en Jetten het voornemen hebben geuit om een zonneladder in te voeren, die het gebruik van landbouwgrond voor zonnevelden zou beperken. De heer Van den Berg ziet dit als een positieve ontwikkeling, maar benadrukt dat Provinciale Staten om genoemde redenen actie moet ondernemen.

700 JA21 doet twee voorstellen: ten eerste, het terughalen van bevoegdheden van Gedeputeerde Staten naar Provinciale Staten voor besluitvorming in unieke gevallen, en ten tweede, het uitnodigen van de commissie om hun visie op deze kwestie te delen en met elkaar in gesprek te gaan.

705 *Eerste termijn commissie*

De heer **Dessing** (FvD) is tegen de voorgestelde locaties voor het plaatsen van zonnepanelen, ongeacht de algemene houding ten opzichte van zonnepanelen. Hij benadrukt de risico's van deze specifieke locaties in relatie tot de nabijheid van de Zwanenburgbaan van de luchthaven Schiphol. Hij legt uit dat de locatie van de eerste voorgestelde zonnepanelen direct onder de
710 aanvliegroute van de Zwanenburgbaan ligt, terwijl de tweede locatie vlak naast de taxibaan en het tactische punt van dezelfde baan ligt. De heer Dessing wijst op de technische consequenties van deze locaties, waarbij de interferentie van de zonnepanelenapparatuur de naderingsapparatuur van vliegtuigen kan beïnvloeden. Dit zou volgens hem een directe impact hebben op de vliegveiligheid, omdat vliegtuigen mogelijk niet meer nauwkeurig kunnen landen
715 met behulp van het instrumentnaderingssysteem.

Mevrouw **Bouhlef-Lascaris** (SP) herinnert zich dat het onderwerp van zonnepanelen en hun invloed op het vliegverkeer afgelopen zomer al besproken is. Tijdens die discussie stelde zij een vraag over de impact van zonnepanelen op het vliegverkeer. Ze werd geïnformeerd dat er
720 speciale zonnepanelen bestaan die geen hinder veroorzaken voor het vliegverkeer. Ze vraagt de heer Dessing of hij zich dit ook kan herinneren.

De heer **Dessing** (FvD) kan zich dit niet herinneren en uit zijn bezorgdheid over de voorgestelde locatie voor zonnepanelen in de nabijheid van Schiphol. Hij benadrukt drie specifieke redenen
725 waarom deze locatie ongeschikt is:

1. Elke omzetting van zonne-energie in elektriciteit zorgt voor een magnetisch veld dat de navigatieapparatuur van vliegtuigen kan beïnvloeden, ongeacht de technologie van de zonnepanelen.
2. Deze storingen kunnen ook de communicatie tussen luchtverkeersleiding en piloten hinderen, wat een negatieve impact heeft op de vliegveiligheid.
3. Tot slot voert hij aan dat de weerkaatsing van zonlicht door de zonnepanelen piloten en verkeersleiders in de toren kan verblinden, wat hun zicht belemmert.

De heer Dessing concludeert dat deze vliegtechnische en veiligheidsredenen de locatie ongeschikt maken voor het plaatsen van zonnepanelen en pleit ervoor om deze locatie van de lijst te verwijderen.

De heer **Kanik** (D66) toont zich sceptisch over de argumenten van Forum voor Democratie over de ongeschiktheid van de locatie nabij Schiphol voor zonnepanelen. Hij twijfelt aan de geldigheid van de genoemde problemen, zoals interferentie met navigatieapparatuur, communicatiestoringen en reflectie die piloten verblindt. De heer Kanik suggereert dat als deze problemen werkelijk bestonden, de locatie niet zou zijn goedgekeurd voor het plaatsen van zonnepanelen. Hij vraagt zich af waar het verhaal van de heer Dessing vandaan komt en impliceert dat er grondige beoordelingen door deskundige organisaties, zoals TNO, zouden zijn uitgevoerd voordat de locatie werd goedgekeurd.

De heer **Dessing** (FvD) verwijst naar een onderzoek dat hij heeft gestuurd naar gedeputeerde Kocken, met betrekking tot de plaatsing van zonnepanelen nabij Schiphol. Gedeputeerde Kocken heeft dit onderzoek doorgestuurd naar de gemeente Haarlemmermeer. De heer Dessing verzoekt de gedeputeerde om na te gaan of de locatie voor de zonnepanelen inmiddels is ingetrokken, gezien de genoemde veiligheidsaspecten.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) uit kritiek op het idee van het plaatsen van zonnepanelen in grote hoeveelheden over het land. Hij toont zich sceptisch over de gedachte dat het vol zetten van land met zwarte zonnepanelen zou bijdragen aan een temperatuurdaling.

De heer **Klein** (CU) vraagt wat er gebeurt met zonlicht dat op de aarde valt in situaties waar er geen zwarte zonnepanelen aanwezig zijn.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) legt uit dat dit afhangt van de ondergrond waarop het zonlicht valt. Als het op een besneeuwd landschap terechtkomt, wordt het zonlicht gereflecteerd. Als de ondergrond daarentegen donker is, zoals bij zwarte zonnepanelen, absorbeert deze meer zonlicht, wat kan leiden tot een verhoging van de temperatuur. De heer Van Tiggelen benadrukt dat er heel veel variabelen zijn, zoals de stand van de aardkorst ten opzichte van de zon, in de vorming van klimaatpatronen. Hij bekritiseert de visie van 'klimaatalarmisten dat er een thermostaatknop op het klimaat zit, genaamd CO₂, die kan worden bediend door menselijk handelen.

De heer Van Tiggelen vervolgt zijn betoog door zijn standpunt over de plaatsing van zonnepanelen duidelijk te maken. Hij is van mening dat zonnepanelen nergens geplaatst moeten worden, vooral niet in de buurt van Schiphol. Hij legt uit dat dit te maken heeft met het Instrument Landing System (ILS) dat op Schiphol wordt gebruikt voor landingen bij slecht zicht. De heer Van Tiggelen vat zijn standpunt samen met de woorden 'niet doen'.

De heer **Teeuwen** (BBB) refereert aan een recente excursie op Schiphol. Daar staan veel
775 zonnepanelen op landbouwgrond. Hij erkent dat dit een gevoelig onderwerp is voor de BBB, maar
wijst erop dat hierover afspraken zijn gemaakt in de vastgestelde Regionale Energiestrategie
(RES) 1.0. Hij herinnert eraan dat later dit jaar RES 2.0 zal worden vastgesteld, waarbij dergelijke
zaken opnieuw besproken zullen worden. De heer Teeuwen noemt de zonneladder, die ook in het
780 coalitieakkoord is opgenomen. Hij vraagt de gedeputeerde om in te gaan op de status van deze
zonneladder, die landelijk al is goedgekeurd, maar nog geaccepteerd moet worden door
Provinciale Staten van Noord-Holland.

De heer **Van den Berg** (JA21) bedankt de heer Teeuwen van BBB voor zijn betoog en vraagt
vervolgens of BBB van plan is een initiatief te steunen waarbij bevoegdheden meer naar
785 Provinciale Staten verschuiven of dat de BBB volledig vertrouwt op de uitvoering van de
zonneladder door Gedeputeerde Staten, zoals genoemd in het coalitieakkoord.

De heer **Teeuwen** (BBB) noemt de vraag van de heer Van den Berg van JA21 enigszins voorbarig.
Hij benadrukt dat BBB ervan uitgaat dat Gedeputeerde Staten de afspraken in RES 1.0 zullen
790 nakomen. Hij kijkt uit naar RES 2.0, die komende zomer wordt verwacht, en hoopt dat de
zonneladder daarin effectief gebruikt kan worden.

Mevrouw **Engels** (CDA) vraagt of de BBB het aanvaardbaar vindt dat al die landbouwgrond wordt
omgezet in zonnevelden in de eerste RES-ronde, voordat de zonneladder door de Provinciale
795 Staten is aangenomen.

De heer **Teeuwen** (BBB) erkent dat het inzetten van landbouwgrond voor zonnepanelen een
gevoelig onderwerp is. Echter, hij benadrukt dat de BBB zich heeft gecommitteerd aan
veranderingen die moeten plaatsvinden. Hij geeft aan dat deze veranderingen idealiter volgens de
800 richtlijnen van de zonneladder uitgevoerd dienen te worden.

De heer **Van den Berg** (JA21) spreekt zijn verbazing uit over de reactie van de heer Teeuwen van
BBB. Hij begrijpt dat er een coalitieakkoord is, maar benadrukt dat de BBB normaal gesproken
sterk gekant is tegen het plaatsen van zonnevelden op landbouwgrond. Hij vraagt zich af hoe dit
805 te rijmen valt met hun huidige standpunt.

De heer **Teeuwen** (BBB) geeft aan dat hij bereid is zijn eerdere standpunten te herhalen, maar
vraagt zich af of dit gewenst is.

810 De heer **Van den Berg** (JA21) benadrukt het belang van een krachtigere aanpak in deze kwestie.
De minister heeft niet voor niets een voorzet gedaan, maar tot die tijd blijft het mogelijk om
zonder tussenkomst van de volksvertegenwoordiging, waar BBB een belangrijke rol in speelt,
meer controle te hebben over dergelijke beslissingen. Hij suggereert dat het tijd is voor de BBB
om in deze fase van de energietransitie een actievere rol te spelen in de besluitvorming.

815 De heer **Teeuwen** (BBB) benadrukt dat zijn partij de vastgestelde procedures volgt en vertrouwen
heeft in het correct hanteren daarvan.

820 De heer **Stulemeijer** (50PLUS) geeft aan dat zijn partij niet van plan is om bevoegdheden van Gedeputeerde Staten naar Provinciale Staten te brengen. Hij benadrukt het vertrouwen van 50PLUS in mevrouw Kocken en vraagt aan de heer Van den Berg van JA21 waarom hij zo weinig vertrouwen in haar heeft.

825 De heer **Van den Berg** (JA21) benadrukt dat zijn partij wel degelijk vertrouwen heeft in gedeputeerde Kocken. Hij licht toe dat het voor JA21 een principiële punt is dat besluiten over het gebruik van landbouwgrond voor zonnenvelden bij de volksvertegenwoordiging moeten liggen. Hij stelt dat deze ruimtelijke overwegingen in de breedte door alle partijen, en niet alleen door een kleine meerderheid, besproken moeten worden. Vervolgens vraagt hij aan de heer 830 Stulemeijer van 50PLUS of hij het hiermee eens is.

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) antwoordt dat het een kwestie is van afspraken. Hij geeft aan dat naar zijn mening de afspraken goed zijn gemaakt.

835 De heer **Kanik** (D66) noemt het recente ‘windmolendebacle’ en de rol van JA21 bij het agenderen van het onderwerp ‘Aanwijzing stimuleringsgebieden zon’. Hij suggereert dat JA21 mogelijk voorzag dat dit onderwerp tot discussie zou leiden binnen de coalitie, vergelijkbaar met de situatie bij de Noorder IJ-Plas. De heer Kanik uit zijn zorgen over de werkdruk voor de leden van Provinciale Staten als ze meer taken op zich nemen. Hij benadrukt dat de plannen voor zonneweides uiteindelijk altijd ter beoordeling aan Provinciale Staten worden voorgelegd. 840

De heer Kanik spreekt ook over de specifieke locatie van de geplande zonneweides rond Schiphol. Hij benadrukt dat deze weilanden een bijkomende functie hebben: het verjagen van ganzen die overlast veroorzaken rond het vliegveld. Volgens hem zijn zonneweides niet aantrekkelijk voor ganzen, wat de veiligheid van de luchtvaart verhoogt door een afname van het 845 aantal vogels rondom het vliegveld. Hierdoor worden drie doelen bereikt: het opwekken van duurzame energie, het diervriendelijk verjagen van ganzen, en het verbeteren van de luchtvaartveiligheid.

850 De heer **Van den Berg** (JA21) wijst op een mogelijke tegenstrijdigheid in de argumentatie van de heer Kanik van D66. Hij merkt op dat D66 eerder positief was over het feit dat windturbines geen slachtoffers maken onder vogels, maar nu lijkt hij het juist goed te vinden dat zonnepanelen vogels, zoals ganzen, afschrikken. De heer Van den Berg ziet hierin een inconsistentie: enerzijds wordt het vermijden van schade aan vogels door windturbines als positief gezien, maar anderzijds wordt het afschrikken van vogels door zonnepanelen ook als positief beschouwd. Hij 855 vraagt zich af hoe deze twee standpunten met elkaar te rijmen zijn.

De heer **Kanik** (D66) antwoordt dat er een verschil is tussen vogelslachtoffers door windturbines en het afschrikken van vogels door zonnepanelen. De heer Kanik geeft aan dat hij het standpunt van JA21 in deze niet helemaal begrijpt. 860

De heer **Van den Berg** (JA21) ziet een inconsistentie in de argumentatie van de heer Kanik over het belang van de gezondheid en het welzijn van vogels, waarbij de impact op vogels in verschillende contexten anders wordt beoordeeld, en vraagt of de heer Kanik het eens is met deze observatie. 865

De heer **Kanik** (D66) verduidelijkt dat hij niet beweert dat de impact op vogels er niet toe doet. In plaats daarvan benadrukt hij dat het aanleggen van zonnepanelen juist helpt om de ganzenoverlast rond Schiphol op een diervriendelijke manier te verminderen. De heer Kanik geeft aan dat hij niet begrijpt waar de heer Van den Berg op doelt met zijn kritiek.

870

De heer Kanik vervolgt zijn betoog en benadrukt het drievoudige voordeel van het aanleggen van zonneweides rond Schiphol. Hij stelt dat deze weides niet alleen bijdragen aan de opwekking van duurzame energie, maar ook ganzen op een diervriendelijke manier verjagen en de luchtvaart veiliger maken door het verminderen van het aantal vogels rond het vliegveld. De heer Kanik meent dat dit voordelen zijn waar de meeste partijen aan de rechterkant van het politieke spectrum, met uitzondering van Forum voor Democratie, zich in kunnen vinden. Hij suggereert dat dit niet de plek is om te discussiëren of zonneweides wel of geen goede toevoeging zijn.

875

De heer **Dessing** (FvD) vraagt of D66 het niet met hem eens is dat het plaatsen van zonnenvelden rond Schiphol de vliegveiligheid aanzienlijk zou verminderen. Hij verwijst naar zijn eerdere betoog waarin hij de mogelijke negatieve effecten van zonnenvelden op de vliegveiligheid, zoals interferentie met luchtvaarnavigatiesystemen en communicatieapparatuur, en de potentie van verblinding van piloten door reflectie, benadrukte.

880

De heer **Kanik** (D66) uit twijfel over de beweringen van Forum voor Democratie aangaande de risico's van het plaatsen van zonnenvelden nabij Schiphol voor de vliegveiligheid. Hij geeft aan dat hij eerst een bevestiging wil dat hun beweringen kloppen.

885

De heer **Dessing** (FvD) benadrukt dat zijn standpunten over de plaatsing van zonnenvelden nabij Schiphol gebaseerd zijn op wetenschappelijke studies en vliegtechnische onderzoeken, niet op complottheorieën of verzinsels. Hij stelt dat Forum voor Democratie een pragmatische partij is die feiten belangrijk vindt. Hij benadrukt dat, hoewel het politiek mogelijk is om te kiezen voor de plaatsing van zonnenvelden, de feiten aangeven dat dit niet gedaan moet worden als de vliegveiligheid in gevaar komt. De heer Dessing vraagt of D66 dat met hem eens is.

890

De heer **Kanik** (D66) stelt dat als Forum voor Democratie dit keer geen complottheorieën aanhaalt, dit een unicum is.

895

De heer **Van den Berg** (JA21) heeft een punt van orde. Hij merkt op dat de huidige discussie over zonnegebieden in en rondom Hoofddorp buiten de orde lijkt te gaan. Hij uit bezwaar over het feit dat D66 veel extra punten in de discussie brengt die niet direct relevant lijken voor het onderwerp. Hoewel hij aangeeft zich niet in de discussie tussen de twee partijen te willen mengen, vindt hij het belangrijk dat de discussie zich focust op het oorspronkelijke agendapunt.

900

De **voorzitter** neemt kennis van de irritatie die bij de heer Van den Berg is ontstaan, maar wijst erop dat er geen concreet ordevoorstel is gedaan.

905

De heer **Van den Berg** (JA21) stelt voor dat de voorzitter de orde op inhoudelijk gebied strakker handhaaft.

910

De **voorzitter** neemt akte van deze opmerking.

915 Statenlid **Van der Waart** (GL) spreekt haar steun uit voor de aanwijzing van het gebied voor stimulering van windenergie in Hoofddorp als onderdeel van de doelstellingen van de Regionale Energie Strategie (RES). Zij benadrukt dat GroenLinks het aanwijzen van dergelijke gebieden voor duurzame energieopwekking ondersteunt en ziet de stap zelfs als potentieel voordelig voor de luchtvaart.

920 Over de vraag van JA21 of de bevoegdheid voor het aanwijzen van deze gebieden bij Gedeputeerde Staten moet blijven, antwoordt ze bevestigend. Statenlid Van der Waart ziet geen reden om van de huidige regels af te wijken. Zij merkt op dat in eerdere discussies, zoals rond de windturbines bij de Noorder IJ-Plas, argumenten werden gebruikt om niet-politieke kwesties politiek van aard te maken. Ze vermoedt dat JA21 elke aanwijzing wil tegenwerken, ondanks hun uitgesproken vertrouwen in de gedeputeerde. GroenLinks staat niet achter het verzoek van JA21
925 en vindt dat deze lijn niet gevolgd moet worden.

De heer **Van den Berg** (JA21) vraagt dit vermoeden feitelijk te onderbouwen.

930 Statenlid **Van der Waart** (GL) geeft aan dat JA21 verschillende argumenten aanvoert, waaronder de referentie naar het landbouwgebied onder Schiphol, wat haar doet twijfelen aan de relevantie en validiteit van hun argumenten. Ze suggereert dat JA21 principieel tegen de energietransitie is en daarvoor passende argumenten zoekt. Statenlid Van der Waart betwijfelt of JA21 de juiste argumenten gebruikt in de discussie en ziet hun standpunten als een poging om de voortgang van de energietransitie tegen te werken.

935 De heer **Van den Berg** (JA21) spreekt zijn hoop uit dat Statenlid Van der Waart van GroenLinks het eens is met zijn constatering dat haar benadering suggestief is. Hij benadrukt dat zijn betoog niet specifiek over Hoofddorp of bepaalde aanwijzingsgebieden ging, maar over het bredere principe van de rol van de volksvertegenwoordiging in de besluitvorming. Hij vraagt of zij het met
940 hem eens is dat dit de kern van zijn betoog was.

945 Statenlid **Van der Waart** (GL) heeft dit inderdaad gehoord. Vervolgens benadrukt Statenlid Van der Waart het belang van consistent beleid en het bieden van zekerheid aan gemeentes en initiatiefnemers. Zij is van mening dat reeds genomen besluiten niet steeds ter discussie moeten worden gesteld. Volgens haar is het cruciaal om het vastgestelde beleid, overeengekomen met alle gemeenten en het Rijk, uit te voeren om betrouwbaarheid te handhaven. Dit is volgens haar essentieel om zowel de vergunningverlening als de realisatie van RES-initiatieven te waarborgen en het vertrouwen van gemeentes en inwoners te behouden.

950 De heer **Klein** (CU) vindt het zinvol dat JA21 de kwestie van de bevoegdheidsverdeling tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten aan de orde stelt. Hij geeft aan dat het nuttig is om periodiek te evalueren of de huidige verdeling van bevoegdheden nog steeds wenselijk is. Echter, in dit specifieke geval ziet hij geen reden om de bevoegdheid voor het aanwijzen van stimuleringsgebieden voor zonne-energie rond Schiphol weg te halen bij GS. Hij benadrukt dat
955 de ChristenUnie al langere tijd het plaatsen van zonnepanelen rondom Schiphol steunt als onderdeel van hun energieambities.

De heer Klein uit ook zijn bezorgdheid over de regie in het proces van aanwijzen van stimuleringsgebieden. Hij vraagt zich af of GS of de betrokken gemeenten actief sturing geven

960 aan het proces van het plaatsen van zonnepanelen, of dat dit wordt overgelaten aan de
marktdynamiek. Hij verzoekt GS om hierover een reactie te geven.

Mevrouw **Engels** (CDA) reageert op de vraag van JA21 over de aanwijzing van
stimuleringsgebieden voor zonne-energie door Gedeputeerde Staten. Ze benadrukt dat het CDA
965 er in principe mee instemt dat GS deze beslissingen zelf kan nemen, mits er een grondige
afweging heeft plaatsgevonden. Zij vraagt zich af of de aangewezen locaties rondom Schiphol
daadwerkelijk de meest geschikte zijn.

Mevrouw Engels vraagt of GS de zonneladder, een beleidsinstrument om de inzet van zonne-
970 energie te prioriteren, heeft meegenomen in hun besluitvormingsproces. Ze merkt op dat er
andere locaties denkbaar zijn die mogelijk beter geschikt zijn voor zonnevelden, zoals op daken
of langs de snelweg, in plaats van op waardevolle landbouwgrond. Ze benadrukt ook het belang
van meervoudig ruimtegebruik, zoals voorgesteld in de zonneladder, en vraagt hoe GS van plan
is om de zonnevelden te combineren met andere functies. Daarnaast vraagt mevrouw Engels zich
975 af of er een risico bestaat dat het hele gebied rondom Schiphol in de toekomst vol komt te liggen
met zonnepanelen en of GS dit wenselijk acht.

Ook wijst ze op de aanwezigheid van ondergrondse infrastructuur bij de Hoofdweg. Dit moet in
de toekomst waarschijnlijk ook worden uitgebreid. De vraag is of GS dit hebben meegewogen in
980 hun besluit over de aanwijzing van het gebied voor zonne-energie.

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) sluit zich grotendeels aan bij het betoog van mevrouw Engels van
het CDA en benadrukt dat zijn partij het plaatsen van zonnepanelen op vruchtbare
landbouwgrond rond Schiphol niet of minder wenselijk vindt. Hij merkt op dat er al significante
985 stappen zijn gezet met het beleggen van daken met zonnepanelen en dat er op Schiphol zelf nog
voldoende ruimte lijkt te zijn voor verdere installatie van zonnepanelen. Dit zou echter wel
afhankelijk moeten zijn van de vraag of dit geen conflict oplevert met de veiligheidsaspecten die
door Forum voor Democratie zijn aangekaart. De heer Stulemeijer vindt het belangrijk dat
Gedeputeerde Staten deze argumenten serieus nemen en meewegen in hun beslissingen. Hij
990 erkent dat er al besluiten zijn genomen over het gebruik van deze landbouwgrond voor zonne-
energie, maar benadrukt het principiële standpunt van zijn partij tegen het gebruik van goede
landbouwgrond voor dit doel.

Mevrouw **Bouhlef-Lascaris** (SP) brengt nogmaals het initiatiefvoorstel van de 'Zon voor allen'
995 onder de aandacht en geeft aan dat de SP terug zal komen met dit plan. Ze bevestigt dat de SP
het verzoek van JA21 ondersteunt om de bevoegdheid voor het aanwijzen van
stimuleringsgebieden terug te halen naar Provinciale Staten. Dit standpunt is ingegeven door de
gebeurtenissen rond de Noorder IJ-Plas, waar volgens haar aanzienlijke fouten zijn gemaakt die
voorkomen moeten worden.

1000 Verder heeft mevrouw Bouhlef-Lascaris een vraag aan de gedeputeerde over de zoekgebieden
voor zonne-energie rondom Schiphol. Ze wil weten of deze gebieden wel of niet hinderlijk zijn
voor piloten en of er sprake is van reflectieproblemen. Ze refereert daarbij aan eerdere informatie
van gedeputeerde Olthof, die een andere uitleg gaf, en vraagt om opheldering over deze punten.

1005

De heer **De Wit** (VVD) richt zich op de vraag of de situatie in Hoofddorp aanleiding geeft om de besluitvormingsbevoegdheden over stimuleringsgebieden voor zonne-energie van Gedeputeerde Staten naar Provinciale Staten te verplaatsen. Hij benadrukt dat de volksvertegenwoordiging al betrokken is geweest bij de besluitvorming, aangezien de Regionale Energiestrategieën (RES'en), in dit geval voor het gebied Noord-Holland Zuid, zijn vastgesteld. Bovendien zijn er door de gemeente bestemmingsplannen opgesteld voor het gebruik van specifieke gronden. De heer De Wit stelt dat Provinciale Staten niet als een stempelbureau moeten fungeren voor elke omzetting van landbouwgrond door gemeenten of andere initiatiefnemers. Volgens hem moeten Provinciale Staten zich richten op het beoordelen van individuele casussen en bepalen of deze aanleiding geven om het beleid aan te passen. Hij pleit ervoor om in de commissie te discussiëren over de zon- en windladder, aangezien deze de basis vormen voor beleidsmatige afwegingen. De heer De Wit benadrukt dat de VVD geen aanleiding ziet om de besluitvormingsbevoegdheden te wijzigen en roept het college op om proactief te werk te gaan in deze kwestie.

De heer **Karar** (PvdA) spreekt over de complexiteit van het debat door de vermenging van specifieke casussen en beleidskwesties. Hij benadrukt het belang van de zonneladder, die prioriteit geeft aan energieopwekking vanuit daken en minder impactvolle locaties, voordat landbouwgronden in overweging worden genomen. Dit beleid is uitvoerig behandeld tijdens de coalitie-onderhandelingen.

De heer Karar heeft contact opgenomen met lokale fractieleden om eventuele eigenaardigheden in de specifieke casus rondom Hoofddorp te onderzoeken. Volgens hen zijn er geen bijzonderheden, behalve politieke meningsverschillen. Hij benadrukt de rol van Statenleden om documenten van de C-agenda grondig te onderzoeken. De heer Karar waarschuwt tegen het verplaatsen van alle besluitvorming naar Provinciale Staten, wat zou kunnen leiden tot minder aandacht voor andere belangrijke onderwerpen. De heer Karar is van mening dat de huidige werkwijze goed functioneert en dat specifieke casussen besproken kunnen worden indien nodig, maar dat er momenteel geen reden is om dit te doen.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Kocken** gaat in op de vragen inzake de aanwijzing van specifieke ontheffingen voor stimuleringsgebieden voor zonne-energie rondom Schiphol. Ze benadrukt dat de Omgevingsverordening de bevoegdheid voor dergelijke ontheffingen bij Gedeputeerde Staten (GS) legt en dat deze conform het beleid zijn toegepast. Ze verwees naar de zonneladder, die vanuit het Rijk over de provincies is uitgestort en waaraan provincies gebonden zijn. Deze moet nog worden verwerkt in de provinciale Omgevingsverordening.

Projecten in de zoekgebieden van de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 vloeien voort uit deze beleidskaders. De verantwoordelijkheid voor het invullen van deze zoekgebieden ligt primair bij de gemeenten. Gedeputeerde Kocken verduidelijkt dat de provincie niet verantwoordelijk is voor het afwijzen van ontheffingen op basis van suggesties, zoals de zorgen over vliegveiligheid die door Forum voor Democratie (FvD) werden geuit.

De gemeente Haarlemmermeer heeft onderzoek laten doen naar de veiligheidsrisico's van zonnepanelen voor de luchtvaart, waaronder het effect van glinstering en schittering van zonlicht via de panelen. De conclusie was dat de plaatsing van zonnepaneelvelden op Schiphol geen onacceptabele risico's oplevert, mits bepaalde mitigerende maatregelen uitgevoerd worden. De

gemeente deelt ook altijd informatie met het Integraal Safety Management System (ISMS). Hierin zitten relevante instanties zoals de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), LVNL, het
1055 ministerie, Schiphol en luchtvaartmaatschappijen zoals KLM in. Gedeputeerde Kocken geeft aan dat de zonnepanelen moeten voldoen aan de gestelde eisen, en dat de ILT toezicht houdt op de veiligheid.

In hoeverre het magnetisch veld invloed heeft op de vliegveiligheid, heeft de gedeputeerde geen
1060 antwoord. Ook hiervoor geldt dat het toezicht de verantwoordelijkheid van ILT is.

Over dierenveiligheid geeft de gedeputeerde aan dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat dat in het gedrang is.

1065 Tot slot benadrukt de gedeputeerde dat het zonne-carré, een gebied van ongeveer duizend hectare, benut wordt zoals de gemeente Haarlemmermeer dat voor ogen heeft, met het uitgangspunt van geclusterde en geconcentreerde opwek van duurzame energie.

1070 Mevrouw **Bouhlef-Lascaris** (SP) merkt op dat de heer Dessing van Forum voor Democratie dit nu weer niet hoort.

Tweede termijn commissie

De heer **Klein** (CU) reageert op de opmerkingen van gedeputeerde Kocken over de zonneladder, die volgens haar over de provincies is uitgestort. De heer Klein vroeg zich af hoe Gedeputeerde
1075 Staten zich tot deze zonneladder verhouden en wat de implicaties zijn voor het zonne-carré bij Schiphol. Hij vraagt of de ontwikkeling van het zonne-carré nog mogelijk is binnen de kaders van de zonneladder, of dat er beperkingen zijn.

1080 De heer Klein wijst ook op de uitzonderingsmogelijkheden binnen de zonneladder, met name de optie om slimme combinaties te maken op gronden die minder geschikt zijn voor landbouw. De vraag is hoe GS tegen deze uitzonderingsmogelijkheid aankijken en of zij van plan zijn hiervan gebruik te maken.

1085 Mevrouw **Engels** (CDA) vraagt bevestiging over haar begrip van de uitleg van gedeputeerde Kocken betreffende de zonneladder. Volgens mevrouw Engels begreep zij dat de zonneladder alleen van toepassing zou zijn op de toekomstige Regionale Energiestrategie (RES) 2.0 en niet op de huidige RES-gebieden. Zij spreekt haar twijfels uit over deze interpretatie, aangezien de voorkeursvolgorde voor zonne-energie al in de handreiking RES is opgenomen, wat suggereert dat dit geen nieuwe ontwikkeling is die alleen in de volgende RES-ronde van toepassing zou zijn.

1090 De heer **Van den Berg** (JA21) spreekt zijn dank uit voor de constructieve bijdrage van alle aanwezigen, ondanks dat de uitkomst niet geheel overeenkomt met de wensen van zijn partij. Hij benadrukt het belang van respectvolle en inhoudelijke discussies in de politieke arena en moedigt aan tot het vermijden van suggestieve beoordelingen van elkaars standpunten.

1095 *Tweede termijn Gedeputeerde Staten*

Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat de zonneladder, die door het Rijk is opgesteld, bepaalde uitzonderingen en voorbeelden bevat voor wanneer zonne-energieprojecten wel kunnen doorgaan. Momenteel wordt geïnventariseerd wat de impact hiervan is op de huidige Regionale

1100 Energiestrategieën (RES). Ze benadrukt dat projecten uit de RES 1.0 die al vergevorderd zijn en waarbij al veel participatie heeft plaatsgevonden, mogelijk buiten de zonneladder vallen. Echter, projecten in zoekgebieden waar nog niets is gebeurd, moeten wel binnen de richtlijnen van de zonneladder passen.

1105 Gedeputeerde Kocken legt verder uit dat de zonneladder ruimte biedt voor projecten die bijdragen aan het oplossen van netcongestie, dubbel ruimtegebruik, of waarbij de waarde van de landbouwgrond als relatief laag wordt gezien. Deze criteria zullen helpen bepalen welke projecten wel of niet door kunnen gaan. Ze benadrukt dat de zonneladder geen keuze is voor Noord-Holland, maar Rijksregels waar de provincie aan gebonden is. Ze moedigt aan om de zonneladder grondig te bestuderen, gezien de verschillende uitzonderingen en mogelijkheden die het biedt.

De heer **Klein** (CU) vraagt of het huidige beleid behouden blijft en enkel getoetst wordt aan de zonneladder, of dat het beleid ook aangepast zal worden conform de zonneladder.

1115 Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat de situatie met de zonneladder ergens tussen het behouden van het huidige beleid en het aanpassen ervan in zit. Ze benadrukt dat de zonneladder omgezet moet worden naar het eigen provinciale beleid en moet worden opgenomen in de Omgevingsverordening van de provincie, zodat toekomstige projecten aan deze ladder getoetst kunnen worden.

De **voorzitter** constateert dat dit agendapunt voldoende is besproken.

6 Rondvraag gedeputeerde Kocken (Klimaat en Energie)

1125 *Rondvraag inzake verkenningen kernreactor in Den Helder, ingediend door de VVD.*

De heer **De Wit** (VVD) licht toe dat zijn partij geïnteresseerd is in het verkennen van mogelijkheden voor het opwekken van kernenergie in Noord-Holland. Op 7 januari 2024 publiceerde NH Nieuws over de verkenningen voor een kernreactor in Den Helder. In het artikel geeft de wethouder van Den Helder aan dat een partij de gemeente benaderd heeft om de opties te verkennen voor de bouw van een zogenaamde Small Modular Reactor (SMR). In het artikel wordt vermeld dat er ook gesprekken met onder andere het Rijk en de provincie over de verkenningen worden gevoerd. In het provinciale coalitieakkoord staat dat de provincie de voor- en nadelen in thorium en SMR's in beeld wil brengen. Daarom heeft de VVD de volgende vragen:

- 1135 1. Klopt het dat de provincie in gesprek is over de verkenning voor een SMR in Den Helder en, zo ja, wat is de inzet van de provincie in deze gesprekken? Zo nee, waarom is de provincie (nog) niet in gesprek?
2. In welke mate kan bovengenoemde ontwikkeling in Den Helder onderdeel zijn van de in het coalitieakkoord genoemde verkenning van de voor- en nadelen van onder andere SMR's? En zijn er voor die provinciale verkenning ook al andere initiatieven in beeld?
- 1140 3. Wanneer denkt het college PS te kunnen informeren over de eerste conclusies en vervolgstappen, nadat de eerste fase van de verkenning in Den Helder is afgerond?

Gedeputeerde **Kocken** beantwoordt de vragen van de VVD:

- 1145 • De gedeputeerde geeft aan dat er nog geen overleg heeft plaatsgevonden met de gemeente Den Helder met betrekking tot de verkenning van een Small Modular Reactor

- (SMR) in Den Helder. Er zijn wel ambtelijke gesprekken gaande met Den Helder over het energievraagstuk in het algemeen, en daarbij is het onderwerp SMR wel eens ter sprake gekomen. Er is echter nog geen specifiek overleg over dit onderwerp gepland.
- 1150 • De gemeente Den Helder heeft als doel om in 2040 energieneutraal te zijn en onderzoekt verschillende mogelijkheden, waaronder SMR. Om dit te ondersteunen, heeft de gemeente een openbare informatieavond georganiseerd voor haar commissie, en de verkregen informatie zal worden meegenomen in de te ontwikkelen verkenning. De
- 1155 plan zijn een aanvraag in te dienen bij het Rijk zodra het onderzoeksbudget beschikbaar wordt gesteld. Op dit moment is het nog niet mogelijk om aanspraak te maken op dat budget. Men verwacht dat dit pas kan gebeuren na de presentatie van het programma-
- 1160 aanpak van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), zoals beschreven in de brief van minister Jetten van 20 december 2023 aan de Tweede Kamer. De minister informeert dat EZK een stakeholderonderzoek heeft uitgevoerd, waarbij provincies, gemeenten (waaronder Den Helder), ANWS, kennis- en onderzoeksinstituten, EPZ en het COVRA betrokken waren. Op basis van dit onderzoek zal EZK een programma-aanpak ontwikkelen, die naar verwachting eind van het eerste kwartaal van 2024 gereed zal zijn. Deze aanpak zal details bevatten over hoe het onderzoeksbudget zal worden besteed en
- 1165 hoe er aanspraak op kan worden gemaakt. Momenteel werken tien van de twaalf provincies ambtelijk samen aan een verkenning naar SMR; alleen Drenthe en Groningen zijn niet betrokken bij dit thema. Er wordt gehoopt dat de aanvraag voor het onderzoeksbudget gezamenlijk kan worden ingediend met steun van het EZK-onderzoeksbudget. Tot op heden zijn er geen andere initiatieven bekend.
- 1170 • Wat betreft de vervolgstappen en tijdslijnen kan de gedeputeerde niets meedelen, omdat de provincie nog niet is betrokken in de verkenningsfase van Den Helder.

De **voorzitter** constateert dat de vragen afdoende zijn beantwoord.

- 1175 *Rondvraag inzake SolaRoad, ingediend door de ChristenUnie.*
De heer **Klein** (CU) refereert aan het bericht dat SolaRoad failliet is. SolaRoad was een bedrijf dat zich bezighield met de integratie van zonnepanelen in fietspaden. In 2014 werd het eerste fietspad met zonnepanelen groots geopend, maar al snel bleken er nog veel gebreken te zijn. De provincie Noord-Holland is een aantal jaren later één van de aandeelhouders van het bedrijf om
- 1180 verdere ontwikkeling mogelijk te maken. Experts waren kritisch over de meerwaarde en de kosteneffectiviteit. Ondanks de uitvoering van meerdere pilots en de doorvoering van verbeteringen in de techniek is succes uitgebleven.

Naar aanleiding van dit bericht heeft de ChristenUnie een aantal vragen aan de gedeputeerde:

- 1185 1. Wat zijn de financiële consequenties voor Noord-Holland nu SolaRoad failliet is?
2. Wat zijn de leerpunten die Gedeputeerde Staten mee neemt uit deze situatie?
3. Welke criteria gaat de provincie hanteren om te investeren in startups naar aanleiding van het faillissement van SolaRoad?
- 1190 Gedeputeerde **Kocken** begint met een correctie, namelijk dat SolaRoad niet failliet is gegaan, maar dat de beslissing is genomen om de onderneming te beëindigen en de vennootschap te ontbinden. Er is weinig verwachting dat er iets overblijft na de vereffening. De provincie heeft in 2019 geld in SolaRoad gestoken, eerst 400 euro voor nominale aandelen en vervolgens een

1195 agiostorting van 400.000 euro. Dit blijft de enige investering, en het vooruitzicht is dat er vrijwel niets van zal worden terugverdiend. Voor dit bedrag is eerder een voorziening opgenomen.

1200 Wat betreft de leerpunten in deze situatie, geeft Gedeputeerde Kocken aan dat er lessen zijn te trekken. Hoewel het concept van energieopwekking op deze manier niet volledig is losgelaten en nog steeds wordt toegepast, erkent zij dat het een uitdaging is. Mogelijk wordt het concept verder ontwikkeld en heeft het misschien toekomst, tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat het niet gelukt is het project met deze onderneming verder te brengen. De gedeputeerde suggereert dat dergelijke investeringen wellicht niet direct door de provincie moeten worden gedaan, maar wellicht via een innovatiefonds met behulp van subsidies vanuit de provincie.

1205 Vervolgens, wat betreft de criteria die de provincie zal hanteren voor investeringen in startups, verwijst Gedeputeerde Kocken naar de Nota Verbonden Partijen. Zij benadrukt dat de provincie tegenwoordig terughoudend en kritisch is bij het nemen van deelnemingen en dat deze criteria in de genoemde nota te vinden zijn.

1210 De **voorzitter** constateert dat de vragen afdoende zijn beantwoord.

Rondvraag inzake natuurvriendelijk isoleren, ingediend door de ChristenUnie.

1215 De heer **Klein** (CU) brengt tijdens de rondvraag het onderwerp van natuurvriendelijk isoleren ter sprake. Op 21 september 2023 heeft zijn fractie hier al vragen over gesteld, waarop de gedeputeerde toen aangaf dat ze in overleg was en dat ze meer informatie zou verstrekken zodra er meer duidelijkheid was. De heer Klein heeft echter geen update kunnen vinden en besluit daarom dit onderwerp in de rondvraag opnieuw aan te kaarten. Hij vraagt of de gedeputeerde een update kan geven over de voortgang van natuurvriendelijk isoleren in Noord-Holland, met specifieke aandacht voor het isoleren van spouwmuren zonder verstoring van vleermuizen.

1220 Gedeputeerde **Kocken** informeert de aanwezigen dat de samenwerking met gemeenten en omgevingsdiensten is voortgezet, zoals eerder was afgesproken. Ze benadrukt dat de provincie de systematiek van soortenmanagementplannen volgt. Echter, voor de periode waarin een gemeente nog bezig is met het opstellen van een soortenmanagementplan, wordt overwogen om te werken met pre-SMP-ontheffingen. Dit was eerder al besproken en is nu in lijn met de aanpak die wordt geïmplementeerd bij alle provincies en geadviseerd door het ministerie. Deze informatie is terug te vinden in een brief aan de Tweede Kamer, verzonden vlak voor het kerstreces.

1230 Verder meldt Gedeputeerde Kocken dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een specifieke uitkeringssubsidie genaamd SPUK beschikbaar heeft gesteld voor provincies. Het doel hiervan is dat provincies een groot deel van deze subsidie beschikbaar stellen voor gemeenten die aan de slag willen met een soortenmanagementplan. Momenteel wordt de subsidieregeling hiervoor opengesteld. Gemeenten zijn nauw betrokken bij
1235 de uitwerking van dit plan, en er worden informatiebijeenkomsten georganiseerd om hen te ondersteunen. De stand van zaken wordt bijgehouden op de website van het Servicepunt Duurzame Energie, waar geïnteresseerden zich ook kunnen inschrijven voor een nieuwsbrief.

1240 Gedeputeerde Kocken geeft in reactie op de vragen van de ChristenUnie-fractie de volgende antwoorden:

1. Is er een variant gekozen om natuurvriendelijk isoleren van spouwmuren mogelijk te maken?
- 1245 ○ Ja, er is een variant gekozen. Bij isolatiewerkzaamheden is het volgens de pre-SMP-systematiek noodzakelijk om voorzieningen in de spouwmuur te plaatsen als verblijfplaats voor kleinere soorten. Bovendien wordt er gewerkt aan de certificering van isolatiebedrijven, waarbij samenwerking met andere provincies plaatsvindt om ervoor te zorgen dat bedrijven zo min mogelijk hinder ondervinden van provinciegrenzen.
- 1250 2. Zijn er problemen gesignaleerd en zijn er maatwerkafspraken gemaakt met de gemeenten?
- 1255 ○ Ja, er zijn problemen geconstateerd, waaronder een capaciteitstekort bij onderzoeksbureaus die de verplichte ecologische onderzoeken uitvoeren. Om hiermee om te gaan, kan de termijn die gemeenten krijgen om de soortenmanagementplannen op te stellen, worden verlengd. Er wordt intensief samengewerkt met de gemeenten om dergelijke kwesties zo goed mogelijk op te lossen. Hoewel sommige gemeenten al bezig zijn met het opstellen van hun soortenmanagementplannen, kon op korte termijn niet worden vastgesteld hoeveel dat er precies zijn.

1260 De heer **Klein** (CU) geeft aan erg tevreden te zijn met het gegeven antwoord. Hij concludeert dat het nu echt weer in beweging kan komen en waardeert het feit dat de pre-SMP-aanpak wordt toegepast in de tussenperiode. Hij bedankt de gedeputeerde voor het snel beantwoorden van de vraag, begrijpend dat er geen exacte cijfers beschikbaar zijn, maar merkt op dat hij daar niet per se interesse in heeft.

1265 De **voorzitter** constateert dat de vragen afdoende zijn beantwoord.

7 Sluiting

1270 De heer **Teeuwen** (BBB) stelt voor om een werkbezoek te organiseren aan een groen staalfabriek in Europa. Het doel is om te peilen of er voldoende draagvlak is voor dit idee binnen de Staten. De bedoeling is om een bedrijfsbezoek te brengen aan een groen staalfabriek die verder is in het overstapproces naar groen staal dan Tata Steel IJmuiden. Het werkbezoek zou als doel hebben om meer inzicht te krijgen in de groen staalmarkt, het verloop van het proces en de geleerde lessen. Tevens wil men horen welke invloed regionale overheden en andere belanghebbenden hebben gehad op het vergroeningsproces. De heer Teeuwen vraagt aan zijn collega's of zij akkoord kunnen gaan met het vormen van een werkgroep, die met ondersteuning van de griffie dit idee verder zal uitwerken.

1275

1280 De heer **Kanik** (D66) vraagt naar de locatie van deze fabriek.

De heer **Teeuwen** (BBB) geeft aan dat dit onderdeel van de verdere uitwerking door de werkgroep is.

1285 De voorzitter constateert dat een meerderheid van de commissie dit voorstel ondersteunt. De voorzitter nodigt de commissieleden uit zich bij de griffie aan te melden voor de werkgroep.

De **voorzitter** dankt de commissieleden voor hun inbreng en sluit de vergadering om 22.14 uur.

1290 *Sluiting om 22.14 uur.*

Nr.	Onderwerp	Fractie	Datum PS	Inhoud	PFH	Stand van zaken GS
M192-2023	Motie: Zorgvuldige check op claims van Tata Steel	PvdD, JA21, SP, Volt	11-12-2023	PS verzoeken GS geen conclusies te trekken over de reductie van PAK 's op basis van voornamelijk de e-MJV 's van Tata Steel.	Olthof, J.	08-02-2024: Een afdoeningsvoorstel is geagendeerd voor de commissie Leefomgeving van 15 februari. 08-02-2024: uit GS-besluitenlijst d.d. 06-02-2024: Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven d.d. 29 januari 2024 en verzoek tot afdoening moties M252-2022 en M192-2023 Het college van Gedeputeerde Staten informeert voorafgaand aan ieder vergadering van de Commissie Leefomgeving over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals. Besluit GS: 1. Provinciale Staten met brief te informeren over de ontwikkelingen tot 29 januari 2024 op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving bij provinciale bedrijven 2. Provinciale Staten te verzoeken om moties M252-2022 'Borgen dat 50% reductie PAK's over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten' en M192-2023 'Zorgvuldige check op claims van Tata' als afgedaan te beschouwen.
M183-2023	Motie: Nacht voor de nacht	GroenLinks, D66, BBB, PvdD	06-11-2023	PS verzoeken Gedeputeerde Staten : - Te inventariseren welke mogelijkheden de provincie heeft om nachtelijke verlichting te verminderen en dat zo mogelijk ook te doen - Gemeentes te attenderen op mogelijkheden om	Kocke, R.	08-02-2024: Geen wijzigingen

				nachtelijke verlichting te dimmen of uit te zetten – Terug te koppelen aan de commissie Leefomgeving over de afdoening van de motie.		
M182 –2023	Motie: Provinciale Regierol Energiecongestie	VVD, JA21, CDA, BBB	06–11– 2023	PS verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om: Vanuit de Taskforce in gesprek te gaan met vertegenwoordigers van bedrijven en bedrijvenorganisaties om te verkennen hoe de provinciale regierol inzake de energiecongestie verder ingevuld en verzaamd kan worden Hierbij nadrukkelijk het gesprek te zoeken met zowel de aanbodkant als de vraagkant van het bedrijfsleven, en te zoeken naar kansen voor samenwerking bijvoorbeeld door te experimenteren met energiecoöperaties Bij de verdere invulling van de provinciale regierol expliciet te onderzoeken wat nodig is om de procedures te versnellen, de benodigde infrastructuur (versneld) aan te leggen en innovatie oplossingen (financieel) te kunnen stimuleren Hierbij samen op te trekken met de	Kocke n, R.	08–02–2024: PS zal dit voorjaar middels een brief worden geïnformeerd over de aanpak van de Taskforce in Noord-Holland (werkprogramma 2024).

				lokale overheden bij de verdere uitvoering van de uitkomsten van dit onderzoek. Daarnaast kansen en knelpunten vanuit de landelijke wet- en regelgeving te identificeren, deze aan te kaarten bij het Rijk en te zoeken naar financieringsmogelijkheden. Uiterlijk op 1-5-2024 aan Provinciale Staten te rapporteren over de uitkomsten van bovengenoemde verkenning, zodat bij de behandeling van een begrotingswijziging gedurende 2024 eventueel aanvullend budget door Provinciale Staten beschikbaar kan worden gesteld voor de "Adaptieve Uitvoeringsagenda Energie-infrastructuur" binnen de programmabegroting "Bijdragen aan de energietransitie".		
M132-2023	Motie: Vooruitkijken.	PvdD, ChristenUnie	02-10-2023	PS roepen GS op: –uit te werken hoe de provincie precies de IPO Bouwstenenvisie CE en VTH gaat verwerken in eigen beleid en het VTH-instrumentarium gaat inzetten om de transitie naar een circulaire economie	Olthoff, J.	08-02-2024: Geen wijzigingen. 23-10-2023 De inzet van het VTH-instrumentarium voor CE is verwerkt in de uitvoeringsprogramma's van de OD's. PS wordt hier voor het eind van dit jaar over geïnformeerd

				te versnellen hierover dit jaar terugkoppeling te geven aan PS.		
M119 -2023	Motie: Landelijke politiek, maak ter bescherming van onze inwoners betere wet- en regelgeving.	PvdA, GroenLinks, PvdD, ChristenUnie, Volt	02-10- 2023	PS roepen alle Tweede Kamerleden en het kabinet op om: gezondheid op de eerste plaats te zetten, door zo snel en ambitieus mogelijk aan de slag te gaan met strengere milieunormen en meer instrumentarium, zodat de provincie haar inwoners beter kan beschermen tegen de negatieve gezondheidseffecten van Tata Steel en andere industrie. en verzoeken Gedeputeerde Staten om deze motie te verspreiden onder de relevante Kamerleden en kabinetsleden.	Olthoff , J.	08-02-2024: Geen wijzigingen. 20-11-2023: Motie is zoals gevraagd verspreid onder verschillende kamerleden/kabinetsleden. Afdoeningsvoorstel volgt.
M113 -2023	Provinciale Staten trekt een grens: Stop met houtige biomassa!	JA21, BBB, VVD, CDA, PVV, PvdD, FvD	02-10- 2023	PS verzoekt Gedeputeerde Staten: – onderzoek te doen naar (juridische) mogelijkheden om toekomstige vergunningen voor biomassacentrales, gebruikmakend van houtige biomassa en samengesteld uit hiervoor gekapte bomen, te verbieden, zoals door het opstellen van een 'Biomassastrategie' en/of het aanpassen van de omgevingsverordening, en hierover te	Olthoff , J.	09-02-2024: Uit GS-besluitenlijst d.d. 30-01-2024: Tijdens de vergadering van Provinciale Staten van 2 oktober 2023 hebben PS de motie “Provinciale Staten trekt een grens: Stop met houtige biomassa!” aangenomen. Met deze motie verzochten PS het college de mogelijkheden te onderzoeken om toekomstige vergunningen voor biomassacentrales met houtige biomassa te verbieden. Met deze brief informeert het college PS over de reactie op de motie en verzoekt PS de motie hiermee als afgedaan te beschouwen. Besluit GS: Provinciale Staten met brief te verzoeken motie 113-2023 als afgedaan te beschouwen. 08-02-

				rapporteren aan Provinciale Staten van Noord-Holland		2024: Verzoek tot afdoening van deze motie wordt in Q1 2024 gedaan. 20-11-2023: Er wordt op dit moment een reactie op de motie uitgewerkt.
M100-2023	Motie: Gebruik kennis van dierenwelzijnsexperts	PvdD	10-07-2023	PS verzoeken de OD NHN: – om met dierenwelzijnsorganisaties zoals Faunabescherming en Dierenbescherming in gesprek te gaan over de mogelijkheden om in de toekomst de kennis van de organisaties te betrekken, met als doel het onnodig doden van dieren te voorkomen.	Beemsterboer, J.	08-02-2024: Geen wijzigingen. 20-11-2023: Geen wijzigingen. 02-08-2023: Uitvoering nog niet opgestart.
M99-2023	Motie: Ook bij OD NHN scherp aan de wind varen voor welzijn inwoners	PvdD	10-07-2023	PS verzoeken de OD NHN – voor de nieuwe VTH-strategie de mogelijkheden te verkennen om scherper te vergunnen en te handhaven, in het belang van het welzijn van inwoners en hun leefomgeving.	Beemsterboer, J.	08-02-2024: De motie wordt meegenomen in twee documenten: 1. Nota Uitvoering en Handhaving Noord-Holland 2024 – 2028. In de huidige nota is voorgeschreven dat scherp wordt vergund voor de milieucompartimenten. We actualiseren deze Nota (besluitvorming voorzien eerste kwartaal 2024). De mogelijkheden om te verkennen om scherper te vergunnen en te handhaven op onder meer de onderwerpen natuurbescherming zijn hierin meegenomen. 2. Uitvoerings- en Handhavingstrategie 2024–2028. De beleidsopgaven, werkwijzen en methoden voor uitvoering en handhaving van de Noord-Hollandse omgevingsdiensten staan hierin beschreven. Deze is in werking getreden per 1 januari 2024. PS is hierover geïnformeerd 13 december 2023 (2145250/2145255). 20-11-2023: Geen wijzigingen. 10-08-2023: De motie wordt

						meegenomen in twee documenten: 1.Beleidsnota Uitvoering en Handhaving Noord-Holland 2024 – 2028. In de huidige nota is voorgeschreven dat scherp wordt vergund voor de milieucompartimenten. We actualiseren deze Beleidsnota (besluitvorming voorzien eind 2023). De mogelijkheden om te verkennen om scherper te vergunnen en te handhaven op de onderwerpen natuurbescherming worden hierin meegenomen. 2.Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2024–2028. Deze is in voorbereiding en wordt in het najaar aan PS toegezonden. De beleidsopgaven, werkwijzen en methoden voor uitvoering en handhaving van de Noord-Hollandse omgevingsdiensten staan hierin beschreven.
M42–2023	Motie: Borging maatwerkafspraken EZK–TSN in vergunning en	JA21, PvdD, CDA, D66, GroenLinks, ChristenUnie	30-05-2023	Provinciale Staten roept Gedeputeerde Staten op: – Bij het ministerie van EZK het belang te benadrukken om daar waar het mogelijk is maatwerkafspraken te borgen in vergunningen – Het ministerie van EZK te verzoeken waar mogelijk (de effecten van) maatwerkafspraken op de gezondheid en leefomgeving zo te formuleren dat deze opgenomen kunnen worden in de vergunningen van TSN – TSN te verzoeken om de maatwerkafspraken met betrekking tot	Olthoff, J.	08-02-2024: Geen wijzigingen 20-11-2023: Voortgang opgenomen in brief van 25 september 2023 (kenmerk 2102310/2102316) 09-10-2023: uit besluitenlijst GS d.d. 12-09-2023: Provinciale Staten hebben verschillende moties aangenomen rond het dossier Tata Steel. Gedeputeerde Staten geven een overzicht van deze moties en stellen voor om een aantal moties als afgedaan te beschouwen (afdoeningsvoorstel voor moties 23-2022 en 45-2023). Voor andere moties wordt de stand van zaken weergegeven (stavaza moties M252-2022, M170-2022 en M42-2023). Besluit GS: De brief “Moties Provinciale Staten Tata Steel” vast te stellen en aan Provinciale Staten te zenden. 02-08-2023: Wordt waar relevant meegenomen in gesprekken met EZK en Tata Steel.

				gezondheid en leefomgeving op te nemen in een vergunningsaanvraag.		
M252-2022	Motie Borgen dat 50% reductie kankerverwikkende PAK's over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten.	PvdD, DENK, SP, PvdO	19-12-2022	PS dragen het college van GS op: – te verkennen waar de provincie wél de ruimte kan vinden om de ambities van Tata Steel over de halvering van PAK's onafhankelijk te laten controleren, bijvoorbeeld door zich toe te spitsen op in ieder geval de beloftes zoals geformuleerd in VRP en op het meest zorgwekkende onderdeel KGF2 – en daarover P5 zo snel mogelijk te informeren	Olthof, J.	08-02-2024: uit besluitenlijst GS d.d. 06-02-2024: Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven d.d. 29 januari 2024 en verzoek tot afdoening moties M252-2022 en M192-2023 Het college van Gedeputeerde Staten informeert voorafgaand aan ieder vergadering van de Commissie Leefomgeving over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals. Besluit GS: 1. Provinciale Staten met brief te informeren over de ontwikkelingen tot 29 januari 2024 op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving bij provinciale bedrijven 2. Provinciale Staten te verzoeken om moties M252-2022 'Borgen dat 50% reductie PAK's over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten' en M192-2023 'Zorgvuldige check op claims van Tata' als afgedaan te beschouwen. 20-11-2023: Voortgang opgenomen in brief van 25 september 2023 (kenmerk 2102310/2102316) 09-10-2023: uit besluitenlijst GS d.d. 12-09-2023: Provinciale Staten hebben verschillende moties aangenomen rond het dossier Tata Steel. Gedeputeerde Staten geven een overzicht van deze moties en stellen voor om een aantal moties als afgedaan te beschouwen (afdoeningsvoorstel voor moties 23-2022 en 45-2023). Voor andere moties wordt de stand van zaken weergegeven (stavaza

					moties M252–2022, M170–2022 en M42–2023). Besluit GS: De brief “Moties Provinciale Staten Tata Steel” vast te stellen en aan Provinciale Staten te zenden. 02–08–2023: In de vorige update aangeven dat de provincie, OD NZKG en het ministerie van IenW in gesprek zijn over de vraag hoe de feitelijke reductie van PAK inzichtelijk kan worden gemaakt. De huidige inschatting is dat de reductieclaim in het elektronisch milieujaarverslag (e–MJV) uit 2022 deels zichtbaar wordt en op basis van de e–MJV’s uit de jaren daarna definitief geverifieerd kan worden. Zie ook de Kamerbrief van IenW van 16 januari 2023, blz. 4). Het e–MJV over 2022 moet nog beoordeeld worden. De OD NZKG heeft emissiemetingen uitgevoerd bij de KGF2 aan zogenoemde puntbronnen. De metingen aan diffuse bronnen lopen nog. 05–06–2023 De provincie, OD NZKG en het ministerie van IenW zijn in gesprek over de vraag hoe de feitelijke reductie van PAK inzichtelijk kan worden gemaakt. De huidige inschatting is dat de reductieclaim in het elektronisch milieujaarverslag (e–MJV) uit 2022 deels zichtbaar wordt en op basis van de e–MJV’s uit de jaren daarna definitief geverifieerd kan worden. Het e–MJV over 2022 is ingediend en wordt beoordeeld door de OD NZKG. Zie ook de Kamerbrief van IenW van 16 januari 2023, blz. 4). De OD NZKG heeft emissiemetingen uitgevoerd bij de KGF2 aan zogenoemde puntbronnen, de metingen aan diffuse bronnen moeten nog later dit jaar plaatsvinden. De uitvoering van
--	--	--	--	--	--

						metingen aan de diffuse bronnen is afhankelijk van de meteorologie. 02-01-2023 Geen wijzigingen.
M230-2022	Motie RES versnelling	D66, GroenLinks, CDA, PvdA, ChristenUnie	14-11-2022	PS dragen Gedeputeerde Staten op om: • de gemeenten nog meer te ondersteunen en ontzorgen rond het vertalen van zoekgebieden naar realisatiegebieden (plus bijbehorende infrastructuur) en gezamenlijk vaart te maken met de uitvoering van de RES'sen, • te verkennen op welke punten de provincie meer regie kan gaan nemen mocht de opgave echt niet gehaald worden, • te onderzoeken of met 1 loket, waar integraal alle provinciale regels/beleid die voor een RES zoekgebied of wind/zonproject gelden snel in beeld gebracht kunnen worden, een snellere afhandeling van vergunningsaanvragen bewerkstelligd kan worden, • De bovenstaande punten inhoudelijk terug te koppelen aan Provinciale Staten.	Kocke n, R.	08-02-2024: Geen wijzigingen. 20-11-2023: Wij hebben u apart per brief – kenmerk 1968654/1968756 – over uitvoering van deze motie geïnformeerd. Ondertussen in de windkwartiermaker aan de slag en heeft ook het provinciaal loket vorm gekregen. Zo worden gemeenten nu vanuit de provincie ondersteund bij het uitwerken van zoekgebieden. 09-08-2023: Wij hebben u recent apart per brief – kenmerk 1968654/1968756 – over uitvoering van deze motie geïnformeerd. We zijn momenteel in overleg met gemeenten voor verdere verkenning en uitwerking van de diverse versnellingsopties waaronder een kwartiermaker wind en zon. We hebben een extern bureau opdracht gegeven om het provinciale loket verder uit te werken. 05-06-2023 Wij hebben u recent apart per brief – kenmerk 1968654/1968756 – over uitvoering van deze motie geïnformeerd. We zijn momenteel in overleg met gemeenten voor verdere verkenning en uitwerking van de diverse versnellingsopties waaronder een kwartiermaker wind en zon. We hebben een extern bureau opdracht gegeven om het provinciale loket verder uit te werken. 21-02-2023: uit besluitenlijst GS d.d. 24-01-2023: Gedeputeerde Staten informeren Provinciale Staten per brief over de voortgang in de uitvoering van de motie “RES versnelling” (M230-2022). Besluit GS: PS met bijgaande brief te informeren over de voortgang in de uitvoering van de motie “RES versnelling” (M230-2022). 11-01-

						2023 Wij verwachten u in februari 2023 per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie.
M170 -2022	Motie Haalbaarheid Planning Groen Staal	VVD, D66, GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, PvdD, CDA, DENK, JA21	19-09- 2022	PS Verzoeken GS: • Voor 1 januari 2023 Provinciale Staten te informeren over de route richting Groen Staal • Voor 1 januari 2023 ook de (resultaats-)verantwoordelijkheden van de provincie in deze route naar Groen Staal duidelijk te hebben en bij EZK en Tata (en overige betrokken partijen) duidelijk te maken hetzelfde van hen te verwachten, zodat voor 1 maart 2023 tot een gezamenlijke concrete integrale planning op hoofdlijnen kan worden gekomen met termijnen, deadlines en (financiële, economische, gezondheids- en milieu) consequenties, opdat duidelijk wordt hoe Tata binnen de gestelde datum van eind 2029 Groen Staal zal produceren. En hiermee rekening te houden met de uitgestelde uitkomsten van het emissieonderzoek • In aanvulling op het door G5 aangekondigde onderzoek naar het sluiten van de Kooksgasfabriek en in	Olthoff , J.	08-02-2024 :Geen wijzigingen 20-11-2023: Voortgang opgenomen in brief van 25 september 2023 (kenmerk 2102310/2102316) 09-10-2023: uit besluitenlijst GS d.d. 12-09-2023: Provinciale Staten hebben verschillende moties aangenomen rond het dossier Tata Steel. Gedeputeerde Staten geven een overzicht van deze moties en stellen voor om een aantal moties als afgedaan te beschouwen (afdoeningsvoorstel voor moties 23-2022 en 45-2023). Voor andere moties wordt de stand van zaken weergegeven (stavaza moties M252-2022, M170-2022 en M42-2023). Besluit GS: De brief "Moties Provinciale Staten Tata Steel" vast te stellen en aan Provinciale Staten te zenden. 6-9-2023: de interimcommissie van 15-05-2023 heeft niet ingestemd met het afdoen van deze motie. De motie blijft nog openstaan. 05-06-2023 Op 22 maart 2023 is een verzoek aan PS gedaan om deze motie af te doen. (kenmerk 1987567/ 1987583). 02-01-2023 De voortgang van deze motie is opgenomen in brief 14 december 2022 (kenmerk 1938667/1943884). Reactie wordt opgenomen in aanbiedingsbrief aan PS over PCR en projectbesluit Heracless (onderdeel groen staal) 18-10-2022 Op dit moment is nog steeds de planning om PS hier voor 1 januari 2023 nader over te informeren.

				navolging van het Expression of Principles er bij Tata Steel op aan te dringen de Kooksgasfabriek zo spoedig mogelijk te sluiten. • Er bij de staatssecretaris en TATA op aan te dringen dat er voordat er onomkeerbare besluiten worden genomen eerst duidelijkheid is over de effecten van het Groen Staalplan (en de andere scenario's, waaronder die genoemd in de brief van september 2021 van de staatssecretaris) op de gezondheid en leefomgeving.		
M23-2022	Motie Zicht op verbetering leefomgeving	D66, PvdA, GroenLinks, VVD	07-03-2022	PS verzoeken GS: • voor 1 april 2022 duidelijkheid te bieden m.b.t. de procedures en termijnen voor de afgifte van vergunningen om tot groen staal te komen • er bij het Rijk op aan te dringen voorwaarden aan mogelijke subsidieregelingen te verbinden m.b.t.: – gezondheid een termijn te verbinden waarbinnen de DRI gerealiseerd moet zijn en de KookGasFabriek en de Hoogoven gesloten worden • voor 1 april 2022 duidelijk te maken welke	Olthof, J.	17-05-2023: de interimcommissie van 15-05-2023 heeft niet ingestemd met het afdoen van deze motie. De motie blijft nog openstaan. 17-10-23 – Cie Leefomgeving heeft niet ingestemd met afdoen van motie 23-2022. 09-10-2023: uit besluitenlijst GS d.d. 12-09-2023: Provinciale Staten hebben verschillende moties aangenomen rond het dossier Tata Steel. Gedeputeerde Staten geven een overzicht van deze moties en stellen voor om een aantal moties als afgedaan te beschouwen (afdoeningsvoorstel voor moties 23-2022 en 45-2023). Voor andere moties wordt de stand van zaken weergegeven (stavaza moties M252-2022, M170-2022 en M42-2023). Besluit GS: De brief "Moties Provinciale Staten Tata Steel" vast te stellen en aan

				maatregelen in de Roadmap+ wettelijke afdwingbaar zijn • met Tata en het Rijk in overleg te treden om te komen tot harde afspraken aangaande de niet afdwingbare maatregelen uit de Roadmap+ en de daarbij geformuleerde resultaten waarbij tevens wordt vastgelegd wat de gevolgen zijn als doelen niet –binnen de gestelde termijn– worden behaald • de Staten te informeren over de voortgang van de Roadmap+.		Provinciale Staten te zenden. 6–9–2023: de interimcommissie van 15–05–2023 heeft niet ingestemd met het afdoen van deze motie. De motie blijft nog openstaan. De planning is dat de afhandeling van deze motie in GS van 12 sept aan de orde komt. 05–06–2023 Op 22 maart 2023 is een verzoek aan PS gedaan om deze motie af te doen. (kenmerk 1987567/ 1987583). 02–01–2023 Zie stavaza motie M170/2022. In de daar bedoelde brief wordt ook nader ingegaan op het punt uit deze motie inzake de DRI en een Kooksfabriek en een Hoogoven. 18–10–2022 De voortgang op deze motie zal voortaan gezamenlijk/in samenhang met die op motie 170 worden gecommuniceerd. 15–08–2022 GS hebben op 30 maart 2022 per brief op de motie gereageerd (kenmerk 1796357/1796358). Als er nieuwe ontwikkelingen zijn worden PS daar opnieuw over geïnformeerd. 16–03–2022 GS werken aan een brief in reactie op de motie.
M127–2021	Motie Windturbines en gemeentegraven	VVD, D66, PvdA, DENK, SP, JA21	05–07–2021	PS dragen het College van Gedeputeerde Staten op • om, voor het geval dat gemeenten hun verschillen van mening niet bilateraal kunnen oplossen, vanuit de provinciale regiefunctie de Noord-Hollandse gemeenten gezamenlijke uitgangspunten op te laten stellen als onderling afsprakenkader hoe om te gaan met de planning van eventuele	Kocke n, R.	08–02–2024: Geen wijzigingen. 20–11–2023 geen wijzigingen 09–08–2023 geen wijzigingen. 05–06–2023 De dicta van moties 127–2021, 108–2021, 24–2021 zijn dermate vergelijkbaar dat wij ten behoeve van het overzicht een gebundelde update geven voor de uitvoering van deze moties. Net als in de update van november op meerdere plekken weer voortgang in intergemeentelijke afstemming (zowel bestuurlijk als ambtelijk). Geingebied Binnen het Geingebied zijn in het verleden plannen en weerstand op plannen geweest voor de opwek van windenergie. Hierop heeft er een behoorlijke tijd de status–quo op gelegen. Plannen voor wind

				windturbines nabij gemeentegrenzen • om zich in te spannen om, indien deze situatie zich aan de provinciegrenzen mocht voordoen, met de aangrenzende gemeenten in onze buurprovincies over en weer tot vergelijkbare afspraken te komen • om tijdig vóór de behandeling van de Omgevingsverordening 2022 in de commissie RWK, de resultaten aan Provinciale Staten te rapporteren.	raken vaak aan meerdere gemeenten en mogelijk ook meerdere provincies, hier ook Noord-Holland. Inmiddels zijn er in de provincie Utrecht nieuwe stappen gezet. Er wordt een planMER doorlopen om de opwekpotentie, randvoorwaarden van 77 gebieden onderzocht. Het Geingebied maakt hier onderdeel van uit. Als provincie zijn we gesprekspartner binnen dit traject van de planMER en van de betrokken gemeenten. Holendrecht In de oksel van de Rijkswegen A9 en A2 is er vanuit een windcoöperatie en in afstemming met de gemeente Ouderkerk a/d Amstel een verkenning gaande naar de mogelijk potentie en binnen welke randvoorwaarden van opwek van windenergie. In opdracht van initiatiefnemer worden onderzoeken uitgevoerd. Als provincie hebben we reeds inhoudelijke opmerkingen en bedenkingen meegegeven. Als provincie onderhouden we het contact met betrokken en omliggende gemeenten en volgen we inhoudelijk de producten die worden opgeleverd en het proces wat partijen gezamenlijk doorlopen. Verwacht wordt dat komende maanden de eerste onderzoeken naar de randvoorwaarden gereed zijn om ambtelijk te bespreken. Groene Hart In het kader van de Groene Hart NOVEX aanpak werken de drie Groene Hartprovincies en het rijk samen aan een onderzoek naar energieopwekking in het Groene Hart. Met dit wordt aan de hand van ruimtelijke scenario's verkent hoe energieopwekking op de langetermijn (2050) op een goede manier een plek kan krijgen in het Groene Hart. Dit onderzoek is bedoeld als inspiratie voor de
--	--	--	--	---	--

					RES en bouwsteen voor het toekomstperspectief Groene Hart wat vanuit de NOVEX wordt opgesteld. Diemerscheg Diemen is een planMer procedure gestart voor al haar windzoekgebieden. Mbt Diemerscheg – dat op de grens ligt met Amsterdam– wordt afstemming gezocht met Amsterdam die ook een planMER procedure voor haar windzoekgebieden doorloopt. Zowel Diemen als Amsterdam betrekken ons zorgvuldig bij de diverse stappen in dit proces. Windturbines Noorder IJ-plas Cornelis Douwesterrein Door de buurgemeenten Oostzaan, Landsmeer, Zaanstad en Amsterdam is aan de provincie Noord-Holland gevraagd om de procescoördinatie op ambtelijk én bestuurlijk niveau tussen betrokken gemeenten op te pakken. Deze rol wordt ambtelijk door de provincie ingevuld en als bestuurder is Edward Stigter aanspreekpunt. Naast de rol van procescoördinatie is de provincie Noord-Holland tevens bevoegd gezag. Deze rol is wat de vergunningen betreft gedelegeerd aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Gemeenten en provincie zijn in nauwe afstemming betrokken bij de windopgave Noorder IJ-plas Cornelis Douwesterrein. Het project bevindt zich in het eindstadium van de MER-fase. Provinciale Staten dienen nog een vvgb – verklaring van geen bedenkingen af te geven. Op de vergunningsaanvraag van de initiatiefnemer (5 samenwerkende Amsterdamse windcoöperaties) kan door bezwaarhebbenden beroep worden aangetekend. De samenwerking tussen de buurgemeenten is op het niveau van een goede buur en daar
--	--	--	--	--	--

					werken we continue aan verder. Haarlemmermeer We zijn in overleg met Haarlemmermeer over de verdere uitwerking van windzoekgebied Spoordriehoek. De gemeente heeft te kennen gegeven een gezamenlijk proces met de provincie te willen vormgeven de manier waarop onderzoeken wij momenteel. 11-01-2023 Wij verwachten u in maart 2023, gelijktijdig met de RES-voortgangsrapportage, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 26-10-2022 28 november a.s. ligt er een brief over de RES monitor ter bespreking in de commissie RWK, met daarbij een bijlage waarin de voortgang van deze motie is toegelicht. 04-08-2022 Wij informeren u in oktober, tezamen met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief over de voortgang van deze motie. 13-04-2022 Wij verwachten u na de zomer, gelijktijdig met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 04-01-2022 Het voorstel tot afdoen van deze motie wordt besproken in de commissie van 10 februari 2022. 04-11-2021 Het is primair een taak van de gemeente om af te stemmen met buurgemeenten. Dit gebeurt ook steeds meer nu zoekgebieden concreter worden. Ambtelijk en bestuurlijk brengt de provincie dit punt in verschillende gremia in. Dit heeft ertoe geleid dat in het RES-uitvoeringsprogramma procesafspraken zijn gemaakt omtrent afstemming tussen buurgemeenten. Daarnaast pakken we op verzoek van specifieke
--	--	--	--	--	--

						gemeenten een rol om de dialoog en afstemming tussen buurgemeentes en andere belanghebbenden te faciliteren (bv bij Holendrecht en het Geingebied).
M108 -2021	Motie gesprekken tussen buurgemeenten	DENK, PvdD	05-07- 2021	PS verzoekt het college: – gesprekken te organiseren met en tussen buurgemeenten die zorgen uiten over gebrekkige afstemming ten aanzien van de plaatsing van windturbines – te onderzoeken waar de knelpunten zitten en mogelijke oplossingen aandragen – en daarover terug te rapporteren aan Provinciale Staten.	Kocke n, R.	08-02-2024: Geen wijzigingen. 20-11-2023: Wij hebben u apart per brief met kenmerk 1968654/1968756 over de uitvoering van deze motie geïnformeerd. Ook zijn in het uitvoeringsprogramma voor de RES, waar de colleges van B&W en GS mee hebben ingestemd, staan verschillende afspraken voor gesprekken tussen buurgemeenten. Zo hebben gemeenten ingestemd met de afspraak om gemeenten die grenzen aan hun zoekgebieden actief te betrekken te raadplegen. Daarbij gaat het ook over belanghebbenden en inwoners die aan deze gemeentegrenzen wonen. Er is afgesproken dat de provincie daarbij kan faciliteren, door bijvoorbeeld het organiseren van een omgevingstafel, of financiële ondersteuning bieden bij procesparticipatie. Er zijn door ons al verschillende vormen van omgevingstafels georganiseerd. Zo wordt gebruik gemaakt van onze regeling Ruimtelijke Samenhang, waar in opdracht van de provincie met verschillende gemeenten naar een gebied wordt gekeken. Ook kunnen gemeenten gebruik maken van onze regeling participatie. Hierbij ondersteunen we gemeenten met het opstellen van beleid, maar worden ook sessies georganiseerd. Tot slot werken we aan een afsprakenkader. Hoe een dergelijk kader er uit kan zien wordt gezien op basis van alle ervaringen die zijn opgedaan in het RES-proces. Van belang is te noemen dat een dergelijk kader niet

					vanuit de provincie op te leggen valt omdat we gelijkwaardig partner in de RES zijn. Wel kunnen we ambtelijk en bestuurlijk dit kader inbrengen. 09-08-2023: Wij hebben u recent apart per brief – kenmerk 1968654/1968756 – over uitvoering van deze motie geïnformeerd. We zijn momenteel in overleg met gemeenten voor verdere verkenning en uitwerking van de diverse versnellingsopties waaronder een kwartiermaker wind en zon. We hebben een extern bureau opdracht gegeven om het provinciale loket verder uit te werken. 05-06-2023 Zie update M230-2022: Wij hebben u recent apart per brief – kenmerk 1968654/1968756 – over uitvoering van deze motie geïnformeerd. We zijn momenteel in overleg met gemeenten voor verdere verkenning en uitwerking van de diverse versnellingsopties waaronder een kwartiermaker wind en zon. We hebben een extern bureau opdracht gegeven om het provinciale loket verder uit te werken. 11-01-2023 Wij verwachten u in maart 2023, gelijktijdig met de RES-voortgangsrapportage, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 26-10-2022 28 november a.s. ligt er een brief over de RES monitor ter bespreking in de commissie RWK, met daarbij een bijlage waarin de voortgang van deze motie is toegelicht. 04-08-2022 Wij informeren u in oktober, tezamen met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief over de voortgang van deze motie. 13-04-2022 Wij verwachten u na de zomer, gelijktijdig
--	--	--	--	--	--

						met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 13-04-2022 Wij verwachten u na de zomer, gelijktijdig met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 04-01-2022 Het voorstel tot afdoen van deze motie wordt besproken in de commissie van 10 februari 2022. 04-11-2021 Het is primair een taak van de gemeente om af te stemmen met buurgemeenten. Dit gebeurt ook steeds meer nu zoekgebieden concreter worden. Ambtelijk en bestuurlijk brengt de provincie dit punt in verschillende gremia in. Dit heeft ertoe geleid dat in het RES-uitvoeringsprogramma procesafspraken zijn gemaakt omtrent afstemming tussen buurgemeenten. Daarnaast pakken we op verzoek van specifieke gemeenten een rol om de dialoog en afstemming tussen buurgemeentes en andere belanghebbenden te faciliteren (bv bij Holendrecht en het Geingebied).
M106-2021	Motie RES: Bescherm natuur en cultuurhistorie in het IJmeer	PvdD, PVDA, GL, D66, DENK	05-07-2021	PS roepen het college van Gedeputeerde Staten op: – in het vervolgtraject van de RES terughoudend te zijn in de uitwerking van zoekgebieden voor de opwekking van windenergie in het IJmeer	Kocke n, R.	08-02-2024: Geen wijzigingen. 20-11-2023: Amsterdam heeft besloten om een plan-milieueffectrapport (planMER) op te stellen, dat gekoppeld wordt aan een nieuw ruimtelijk besluit, zoals bedoeld in de Omgevingswet, het Programma Windenergie Amsterdam. In het planMER worden de milieueffecten van windenergie in de verschillende zoekgebieden in kaart gebracht zodat een nadere afweging en prioritering van zoekgebieden kan plaatsvinden. Bij de besluitvorming over het Programma

					Windenergie Amsterdam – naar verwachting begin 2024– vindt de integrale belangenafweging plaats, waarbij de milieueffecten in het planMER, maar ook andere belangen, zoals de mogelijkheden voor inpassing op het elektriciteitsnet en energiesysteemefficiëntie, worden meegewogen. 09-08-2023: Amsterdam heeft besloten om een plan-milieueffectrapport (planMER) op te stellen, dat gekoppeld wordt aan een nieuw ruimtelijk besluit, zoals bedoeld in de Omgevingswet, het Programma Windenergie Amsterdam. In het planMER worden de milieueffecten van windenergie in de verschillende zoekgebieden in kaart gebracht zodat een nadere afweging en prioritering van zoekgebieden kan plaatsvinden. Bij de besluitvorming over het Programma Windenergie Amsterdam – naar verwachting begin 2024– vindt de integrale belangenafweging plaats, waarbij de milieueffecten in het planMER, maar ook andere belangen, zoals de mogelijkheden voor inpassing op het elektriciteitsnet en energiesysteemefficiëntie, worden meegewogen. 05-06-2023 Amsterdam heeft besloten om een plan-milieueffectrapport (planMER) op te stellen, dat gekoppeld wordt aan een nieuw ruimtelijk besluit, zoals bedoeld in de Omgevingswet, het Programma Windenergie Amsterdam. In het planMER worden de milieueffecten van windenergie in de verschillende zoekgebieden in kaart gebracht zodat een nadere afweging en prioritering van zoekgebieden kan plaatsvinden. Bij de besluitvorming over het Programma Windenergie Amsterdam – naar verwachting begin
--	--	--	--	--	--

					2024- vindt de integrale belangenafweging plaats, waarbij de milieueffecten in het planMER, maar ook andere belangen, zoals de mogelijkheden voor inpassing op het elektriciteitsnet en energiesysteemefficiëntie, worden meegewogen. 11-01-2023 Wij verwachten u in maart 2023, gelijktijdig met de RES-voortgangsrapportage, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 26-10-2022 28 november a.s. ligt er een brief over de RES monitor ter bespreking in de commissie RWK, met daarbij een bijlage waarin de voortgang van deze motie is toegelicht. 04-08-2022 Wij informeren u in oktober, tezamen met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES uitvoeringsprogramma, per brief over de voortgang van deze motie. 13-04-2022 Wij verwachten u na de zomer, gelijktijdig met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 13-01-2022 In GS van 11-1 lag een voorstel over Uitvoeringsprogramma RES en voorstel afdoen moties. 04-11-2021 Gemeente Amsterdam is gestart met een reflectiefase. Hierin zullen zij een expertgroep natuur opzetten en daarin zal ook de provincie deelnemen. In deze reflectiefase worden alle (mogelijke) aandachtspunten voor de uitwerking van de RES-zoekgebieden besproken. Hier is bijvoorbeeld het nog uit te voeren onderzoek naar vogeltrekroutes een onderdeel van.
--	--	--	--	--	--

Provincie Noord-Holland

M104 -2021	Motie RES: Meer initierende rol provincie	PvdD, PvdA, DENK	05-07- 2021	PS roepen het college van Gedeputeerde Staten op: – in het vervolgtraject van de RES een meer initierende rol te nemen daar waar een zorgvuldige afweging in het geding komt.	Kocke n, R.	08-02-2024: Geen wijzigingen. 20-11-2023: Voortgang/afdoeningsvoorstel voor deze motie volgt begin 2024. 09-08-2023: Met de diverse aanmeldingen bij het Rijks OER- programma (Opwek Energie Rijksvastgoed) pakken we een initierende rol. O.a. op het gebied van ruimtelijke samenhang tussen de zoekgebieden langs wegen. Hier lopen nu diverse projecten of staan gepland: – Energieroute Noord-Holland (A9, A5, A22): zie ook brief 1912240/1912497 – A1, A6 – A7, A8 (start najaar 2023) – A10 (start voorjaar 2024) Ook een meer initierende rol in het kader van recente motie 230-2022 RES versnelling. 05-06-2023 Met de diverse aanmeldingen bij het Rijks OER-programma (Opwek Energie Rijksvastgoed) pakken we mee initierende rol. O.a. op het gebied van ruimtelijke samenhang tussen de zoekgebieden langs wegen. Hier lopen nu diverse projecten op of staan gepland: – Energieroute Noord- Holland (A9, A5, A22): zie ook brief 1912240/1912497 – A1, A6 – A7, A8 (start najaar 2023) – A10 (start voorjaar 2024) Ook een meer initierende rol in het kader van recente motie 230-2022 RES versnelling. 11-01-2023 Wij verwachten u in maart 2023, gelijktijdig met de RES-voortgangsrapportage, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 26-10- 2022 28 november a.s. ligt er een brief over de RES monitor ter bespreking in de commissie RWK, met daarbij een bijlage waarin de voortgang van deze motie is toegelicht 04-08-2022 Wij informeren u in oktober, tezamen met de eerste jaarlijkse
---------------	---	------------------------	----------------	--	----------------	---

						voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief over de voortgang van deze motie. 13-04-2022 Wij verwachten u na de zomer, gelijktijdig met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 04-01-2022 Het voorstel tot afdoen van deze motie wordt besproken in de commissie van 10 februari 2022. 04-11-2021 Het is primair een taak van de gemeente om af te stemmen met buurgemeenten. Dit gebeurt ook steeds meer nu zoekgebieden concreter worden. Ambtelijk en bestuurlijk brengt de provincie dit punt in verschillende gremia in. Dit heeft ertoe geleid dat in het RES-uitvoeringsprogramma procesafspraken zijn gemaakt omtrent afstemming tussen buurgemeenten. Daarnaast pakken we op verzoek van specifieke gemeenten een rol om de dialoog en afstemming tussen buurgemeentes en andere belanghebbenden te faciliteren (bv bij Holendrecht en het Geingebied).
M24-2021	Motie Betrek buurgemeenten óók bij het meten van draagvlak over het	DENK, JA21	08-03-2021	PS verzoeken het college GS: – Om bij gemeenten sterk aan te dringen op goede en adequate afstemming tussen de aangrenzende buurgemeenten van de zoekgebieden en daarover terug te rapporteren aan de Provinciale Staten	Kocke n, R.	08-02-2024: Geen wijzigingen. Wij hebben u apart per brief met kenmerk 1968654/1968756 over de uitvoering van deze motie geïnformeerd. Daarnaast zijn er gesprekken met gemeenten geweest over de behoefte van gemeenten hierin. Uit de gesprekken met gemeenten is de behoefte aan ondersteuning met name op windzoekgebieden gebleken. Het gaat hier om het bij elkaar brengen van gemeente met buurgemeenten, maar ook koppeling van initiatiefnemers met gemeenten. Vanaf juli 2023 is

	plaatsen van windturbine s				door ons een opdracht verleend aan een windkwartiermaker. Deze wordt nu op zeven trajecten ingezet. 09-08-2023: Wij hebben u recent apart per brief – kenmerk 1968654/1968756 – over uitvoering van deze motie geïnformeerd. We zijn momenteel in overleg met gemeenten voor verdere verkenning en uitwerking van de diverse versnellingsopties waaronder een kwartiermaker wind en zon. We hebben een extern bureau opdracht gegeven om het provinciale loket verder uit te werken. 05-06-2023 Zie update M230-2022: Wij hebben u recent apart per brief – kenmerk 1968654/1968756 – over uitvoering van deze motie geïnformeerd. We zijn momenteel in overleg met gemeenten voor verdere verkenning en uitwerking van de diverse versnellingsopties waaronder een kwartiermaker wind en zon. We hebben een extern bureau opdracht gegeven om het provinciale loket verder uit te werken. 11-01-2023 Wij verwachten u in maart 2023, gelijktijdig met de RES-voortgangsrapportage, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 26-10-2022 28 november a.s. ligt er een brief over de RES monitor ter bespreking in de commissie RWK, met daarbij een bijlage waarin de voortgang van deze motie is toegelicht 04-08-2022 Wij informeren u in oktober, tezamen met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief over de voortgang van deze motie. 13-04-2022 Wij verwachten u na de zomer, gelijktijdig met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES
--	-------------------------------------	--	--	--	--

					Uitvoeringsprogramma, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 04-01-2022 Het voorstel tot afdoen van deze motie wordt besproken in de commissie van 10 februari 2022. 04-11-2021 Het is primair een taak van de gemeente om af te stemmen met buurgemeenten. Dit gebeurt ook steeds meer nu zoekgebieden concreter worden. Ambtelijk en bestuurlijk brengt de provincie dit punt in verschillende gremia in. Dit heeft ertoe geleid dat in het RES-uitvoeringsprogramma procesafspraken zijn gemaakt omtrent afstemming tussen buurgemeenten. Daarnaast pakken we op verzoek van specifieke gemeenten een rol om de dialoog en afstemming tussen buurgemeentes en andere belanghebbenden te faciliteren (bv bij Holendrecht en het Geingebied). 29-06-2021 Het is primair een taak van de gemeente om af te stemmen met haar buurgemeenten, maar de provincie neemt, waar nodig een faciliterende rol op zich. Voorbeelden hiervan zijn wanneer het gebieden betreft die meerdere gemeenten of provincies beslaan (zoals het Geingebied), ofwel omdat gemeenten ons direct vragen om overleg te organiseren. Gedeputeerde Stigter heeft, na toezegging in de commissie RWK van 10 juni, bestuurlijk contact opgenomen met Amsterdam en provincie Utrecht. Ook heeft gedeputeerde Stigter een mail gestuurd aan de Stuurgroep NHZ om het belang van afstemming nogmaals te benadrukken. Naar aanleiding daarvan is in de stuurgroep NHZ op 25 juni de afspraak gemaakt om te komen tot een set
--	--	--	--	--	---

						samenwerkingsafspraken. Deze afspraken zullen zich niet inhoudelijk richten op de zoekgebieden, maar zijn vooral procesmatig van aard. Bijvoorbeeld over het uitnodigen van inwoners uit de buurgemeenten, de wijze van communiceren met inwoners, etc. Doel is om na het zomerreces een set afspraken klaar te hebben. 17-03-2021 Om bij de gemeenten erop aan te dringen om, in het kader van de mogelijke plaatsing van windturbines, óók de meningen van de bewoners te peilen die wonen aan de aangrenzende buurgemeenten van de zoekgebieden. Daarbij ook te wijzen op het belang van een goede afstemming tussen buurgemeenten. Team energietransitie neemt dit bij alle overleggen die we in het kader van de uitvoering RES hebben met gemeenten mee als standaard gespreksonderwerp.
M135-2020	Motie bij concept-RESSen over burgerparticipatie	D66,PvdA,VVD	05-10-2020	PS hebben de volgende wensen en bedenkingen bij de concept-RES NHZ of concept-RES NHN: • PS vragen GS om voortdurend aandacht te besteden aan tijd en ruimte voor zorgvuldige burgerparticipatie in het vervolgproces.	Kocke n, R.	08-02-2024: Geen wijzigingen. 20-11-2023: Voortgang/afdoeningsvoorstel voor deze motie volgt begin 2024. 08-08-2023 In het Uitvoeringsprogramma voor de RES NHN en NHZ zijn afspraken gemaakt die moeten leiden tot zorgvuldige burgerparticipatie. Deze afspraken zijn gemaakt tussen de RES-partners. Aanvullend op deze afspraken bieden wij een provinciale regeling aan ter ondersteuning van zorgvuldige burgerparticipatie. Deze regeling biedt gemeenten en initiatiefnemers expertise op het gebied van participatie. Ook ziet deze regeling op het ontwikkelen van vormen van financiële participatie. De regeling is al door meerdere gemeenten benut bij het uitwerken van zoekgebieden. Daarnaast ziet ook de

					Rijksoverheid het belang van burgerparticipatie bij de energietransitie. De energietransitie kan alleen slagen als burgers op tijd weten dat er plannen zijn voor hun omgeving, door hen mee te laten denken en actief het gesprek aan te gaan over de veranderingen die hen te wachten staan. Daarom wordt er op Rijksniveau gewerkt aan een Kabinetsvisie burgerbetrokkenheid bij de energietransitie. Deze visie wordt in het voorjaar 2023 naar de Tweede Kamer gestuurd. 05-06-2023 In het Uitvoeringsprogramma voor de RES NHN en NHZ zijn afspraken gemaakt die moeten leiden tot zorgvuldige burgerparticipatie. Deze afspraken zijn gemaakt tussen de RES-partners. Aanvullend op deze afspraken bieden wij een provinciale regeling aan ter ondersteuning van zorgvuldige burgerparticipatie. Deze regeling biedt gemeenten en initiatiefnemers expertise op het gebied van participatie. Ook ziet deze regeling op het ontwikkelen van vormen van financiële participatie. De regeling is al door meerdere gemeenten benut bij het uitwerken van zoekgebieden. Daarnaast ziet ook de Rijksoverheid het belang van burgerparticipatie bij de energietransitie. De energietransitie kan alleen slagen als burgers op tijd weten dat er plannen zijn voor hun omgeving, door hen mee te laten denken en actief het gesprek aan te gaan over de veranderingen die hen te wachten staan. Daarom wordt er op Rijksniveau gewerkt aan een Kabinetsvisie burgerbetrokkenheid bij de energietransitie. Deze visie wordt in het voorjaar 2023 naar de Tweede Kamer gestuurd.
--	--	--	--	--	--

					11-01-2023 Wij verwachten u in maart 2023, gelijktijdig met de RES-voortgangsrapportage, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 26-10-2022 28 november a.s. ligt er een brief over de RES monitor ter bespreking in de commissie RWK, met daarbij een bijlage waarin de voortgang van deze motie is toegelicht 04-08-2022 Wij informeren u in oktober, tezamen met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief over de voortgang van deze motie. 13-04-2022 Wij verwachten u na de zomer, gelijktijdig met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 13-01-2022 In GS van 11-1 lag een voorstel over Uitvoeringsprogramma RES en voorstel afdoen moties. 04-11-2021 De leidraad financiële participatie is opgesteld in samenwerking met gemeenten en de participatiecoalitie. De conceptversie is besproken in de energieregio's en wordt in samenwerking met de energieregio's verspreid. Op basis van de leidraad wordt gewerkt aan een provinciaal kader omtrent financiële participatie en lokaal eigendom. Ook is in samenwerking met de energieregio's een kennissessie georganiseerd op dit thema. Begin 2022 wordt de leidraad met PS gedeeld. Naast deze aandacht voor financiële participatie, onderzoeken we momenteel hoe we gemeenten verder kunnen ondersteunen als het gaat om procesparticipatie bij de uitwerking van zoekgebieden. 29-06-2021 Er zijn in
--	--	--	--	--	---

					opdracht van de provincie door Berenschot tientallen gesprekken gevoerd met verschillende gemeenten, waterschappen en stakeholders uit het RES-proces. Er is geïnventariseerd waar de behoefte ligt op het onderwerp (financiële) participatie. Op basis van deze behoeften stelt Berenschot een Leidraad op om handvatten te geven aan de partijen hoe om te gaan met financiële participatie. Hierbij wordt ook ingegaan op de mogelijkheden voor inwoners met een kleinere beurs. Deze leidraad komt na de zomer richting PS. 31-03-2021 We blijven inzetten op kennisdeling o.a. door het organiseren van een kennissessie over proces- en partiele participatie waar alle ambtelijk en bestuurlijk RES partners en stakeholders zijn uitgenodigd (25 maart). Ook is er een Katern Proces gemaakt plus twee infographics die laten zien wat er allemaal aan communicatie/participatie is gedaan in de aanloop naar de RES 1.0. Dit katern zit bij de RES 1.0 die vanaf eind april in besluitvorming gaat. Verder hebben een extern bureau opdracht gegeven om te inventariseren hoe we de gemeenten kunnen ondersteunen bij (financiële) participatie. 11-01-2021 Voor gemeenten die de procesparticipatie willen versterken, stellen wij reeds financiële middelen beschikbaar. Daarnaast wordt ingezet op kennisdeling over participatie (thematafel jongerenparticipatie). Momenteel wordt verkend hoe na de RES 1.0 de procesparticipatie door de provincie gefaciliteerd kan worden.
--	--	--	--	--	--

M125 -2020	Koppel biodiversiteit aan de energietransitie	PvdD	05-10- 2020	PS roepen GS op: de energietransitie waar mogelijk aan opgaven voor biodiversiteitsherstel- en versterking te koppelen en dat ook te doen in het vervolgtraject van de RES.	Kocke n, R.	08-02-2024: Geen wijzigingen. 20-11-2023: Voortgang/afdoeningsvoorstel voor deze motie volgt begin 2024. 09-08-2023: De provinciale ondersteuningsregeling meervoudig ruimtegebruik stimuleert initiatiefnemers om in de vroege planfase van energieprojecten koppelkansen met o.a. leefbaarheid en biodiversiteit te onderzoeken. Ook werken het Rijk, de Provincies, de Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA), TenneT en groene partijen zoals de Vogelbescherming samen aan het traject Natuurinclusieve energietransitie voor wind en hoogspanning op land (NIEWHOL). Partijen spanning zich in om negatieve effecten op vogels en vleermuizen te beperken en werken toe naar het sluiten van een akkoord. Het akkoord zal afspraken bevatten over: mitigerende maatregelen, onderzoek en monitoring, populatieversterkende maatregelen, governance en financiering. Ten aanzien van natuurinclusieve zonneparken co-financierden we samen met 7 andere provincies nationaal onderzoek EcoCertified Solar Parks. Het onderzoek richt zich op wetenschappelijk onderbouwde richtlijnen voor ontwerp en beheer van natuurinclusieve zonneparken. Er zijn in totaal 20 zonneparken geselecteerd voor empirisch onderzoek. Het meerjarige onderzoek is in februari j.l. van start gegaan en loopt tot 2025. Ook worden er in samenwerking met het programmabureau RES verschillende kennissessies georganiseerd waar natuurinclusieve energietransitie een onderdeel van is. Steeds meer gemeenten werken natuurinclusieve energietransitie
---------------	--	------	----------------	---	----------------	---

					uit in hun beleid. Een mooi voorbeeld is de gemeente Schagen, zij zijn voornemens om bij de aanleg van grote zonneparken natuurwaarden in het gebied toe te voegen. Ook vragen zij standaard een ecologische toets bij de aanvraag van een zonnepark. 05-06-2023 De provinciale ondersteuningsregeling meervoudig ruimtegebruik stimuleert initiatiefnemers om in de vroege planfase van energieprojecten koppelkansen met o.a. leefbaarheid en biodiversiteit te onderzoeken. Ook werken het Rijk, de Provincies, de Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA), TenneT en groene partijen zoals de Vogelbescherming samen aan het traject Natuurinclusieve energietransitie voor wind en hoogspanning op land (NIEWHOL). Partijen spannen zich in om negatieve effecten op vogels en vleermuizen te beperken en werken toe naar het sluiten van een akkoord. Het akkoord zal afspraken bevatten over: mitigerende maatregelen, onderzoek en monitoring, populatieversterkende maatregelen, governance en financiering. Ten aanzien van natuurinclusieve zonneparken co-financierden we samen met 7 andere provincies nationaal onderzoek EcoCertified Solar Parks. Het onderzoek richt zich op wetenschappelijk onderbouwde richtlijnen voor ontwerp en beheer van natuurinclusieve zonneparken. Er zijn in totaal 20 zonneparken geselecteerd voor empirisch onderzoek. Het meerjarige onderzoek is in februari j.l. van start gegaan en loopt tot 2025. Ook worden er in samenwerking met het programmabureau RES verschillende kennissessies georganiseerd
--	--	--	--	--	---

					waar natuurinclusieve energietransitie een onderdeel van is. Steeds meer gemeenten werken natuurinclusieve energietransitie uit in hun beleid. Een mooi voorbeeld is de gemeente Schagen, zij zijn voornemens om bij de aanleg van grote zonneparken natuurwaarden in het gebied toe te voegen. Ook vragen zij standaard een ecologische toets bij de aanvraag van een zonnepark. 11-01-2023 Wij verwachten u in maart 2023, gelijktijdig met de RES-voortgangsrapportage, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 26-10-2022 28 november a.s. ligt er een brief over de RES monitor ter bespreking in de commissie RWK, met daarbij een bijlage waarin de voortgang van deze motie is toegelicht. 04-08-2022 Wij informeren u in oktober, tezamen met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief over de voortgang van deze motie. 13-04-2022 Wij verwachten u na de zomer, gelijktijdig met de eerste jaarlijkse voortgangsmonitoring van het RES Uitvoeringsprogramma, per brief te kunnen informeren over de voortgang van deze motie. 04-01-2022 Het voorstel tot afdoen van deze motie wordt besproken in de commissie van 10 februari 2022 04-11-2021 Aanvullende inzet natuurinclusieve energietransitie. Het Rijk, Provincies, NWEA, TenneT en groene partijen (Vogelbescherming Nederland, Zoogdiervereniging en de Natuur en Milieu Federaties) werken samen aan het traject Natuurinclusieve Energietransitie voor wind en hoogspanning op land (NIEWHOL). Het doel van dit
--	--	--	--	--	--

					traject is om te komen tot afspraken waarmee zowel wordt gezorgd voor de doorgang van de ontwikkeling van windparken en hoogspanningsverbindingen op land, als voor een vermindering van de negatieve effecten ervan op de staat van instandhouding van kwetsbare vogels en vleermuizen. Deze afspraken op hoofdlijnen zullen in de komende periode nader worden uitgewerkt tot een akkoord. Het totaalpakket aan gemaakte afspraken wordt vervat in een akkoord en een juridisch kader. M.b.t. natuurinclusieve zonneparken is inmiddels gestart met een nationaal onderzoek Ecocertified Solar Parks om te komen tot wetenschappelijk onderbouwde richtlijnen voor beheer, inrichting en ontwikkeling van biodiversiteit in zonneparken. Het doel van Ecocertified Solar Parks is om te komen tot een label waarmee uitgangspunten uit de gedragscode Zon op Land nog beter zijn geborgd. De provincie co-financiert dit onderzoek. 25-05-2021: uit besluitenlijst GS d.d.11-05-2021: Besluit GS: 1. In te stemmen met de RES 1.0 NHN en de RES 1.0 NHZ 2. De Statenvoordracht ter besluitvorming aan te bieden aan Provinciale Staten waarbij wordt voorgesteld om: – de RES 1.0 NHN en de RES 1.0 NHZ vast te stellen – de volgende moties als afgedaan te beschouwen: 121-2020 (vogeltrekroutes) 125-2020 (biodiversiteit) 128-2020 (aanpassen SDE++) 131-2020 (effecten in beeld) 134-2020 (advies cie MER) 136-2020 (gedragscode BPL) en 138-2020 (arbeidsmarktbeleid) 3. De portefeuillehouder Klimaat en Energie en wethouder Thijs Kroese
--	--	--	--	--	--

					(als technisch voorzitter van de Stuurgroep RES NHZ namens de energieregio Noord-Holland Zuid) te machtigen om de RES 1.0 van de respectievelijke energieregio's Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid, na besluitvorming door Provinciale Staten, aan te bieden aan het Nationaal Programma RES 4. Vanuit het bovenlokale belang van de energietransitie de stuurgroepen RES NHN en RES NHZ de opdracht te geven om een uitvoeringsprogramma op te stellen, met daarin: – regionale samenwerkingsafspraken met betrekking tot: * de uitwerking van de zoekgebieden voor zon en wind * de uitwerking van de Regionale Structuur Warmte – afspraken, kaders en aanpak voor het proces naar de RES 2.0 – afspraken m.b.t. data en monitoring – afspraken over inzet en verdeling van capaciteit en uitvoeringsbudget 5. Samen met de gemeenten van de deelregio's West-Friesland en Kop van Noord-Holland bij het Rijk aan te dringen op het mogelijk maken van het plan Duurzaam Leefbaar voor de Wieringerhoek. 31-03-2021 In de reactienota die door GS is vastgesteld is aangegeven hoe we deze motie gaan oppakken. Inmiddels is er een stroomschema "energie i.r.t. natuur, landschap en leefbaarheid" ontwikkeld in samenwerking tussen overheden en belangenorganisaties. Het stroomschema brengt in beeld welk beleid en ontwikkelprincipes er gelden op het gebied van natuur, landschap en leefbaarheid. Het schema moet gemeenten en belanghebbenden helpen in de verdere uitwerking van de zoekgebieden in de RES. En uitdagen om te
--	--	--	--	--	--

						komen tot biodiversiteitsvriendelijke keuzes. De komende tijd zal het stroomschema worden betrokken bij de uitwerking van de RES-zoekgebieden. 11-01-2021 In de reactienota die door GS is vastgesteld is aangegeven hoe we deze motie gaan oppakken. Op 12 december jl. vond de eerste ronde van de thematafel “Ontwikkelprijncipes” plaats. Daar is kennis gedeeld tussen partners waaronder milieu- en natuurorganisaties over de koppeling van energietransitie met milieu en natuur. Ook de kennis die door het Nationaal Programma RES is opgedaan wordt hierbij ingebracht. Op 10 februari vindt een tweede ronde van deze thematafel plaats. De resultaten komen in een Stroomschema natuur, landschap en leefbaarheid. Het stroomschema brengt in beeld welk beleid en ontwikkelprincipes er gelden op het gebied van natuur, landschap en leefbaarheid. Het schema moet gemeenten en belanghebbenden helpen in de verdere uitwerking van de zoekgebieden in de RES.
M41 – 2020	Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur	PvdA, ChristenUnie, GroenLinks, VVD, D66, SP	18-05-2020	Verzoek PS om 1. Gemeenten en waterschappen te laten inventariseren welke culturele en maatschappelijke organisaties die mede bijdragen aan Provinciale doelen als cultuur, cultuur historie en leefbaarheid aan de huidige situatie ten onder dreigen te gaan 2. Te inventariseren welke maatregelen op korte termijn genomen moeten worden	Kocke n, R. Rommel, E.	08-02-2024: De motie is uitgewerkt in drie tranches met toekenningen aan de gemeenten. De afrekeningen van de laatste drie gemeenten worden dit voorjaar verwacht. Daarna wordt de motie afgedaan zodat PS een kloppend finaal overzicht heeft. Naar verwachting lukt dat voor het zomerreces. 10-10-2023: Motie staat geagendeerd voor commissievergaderingen voor afdoen in PS van 6-11. 14-08-2023: Het programma voor startende makers is in uitvoering. Hierover is PS geïnformeerd bij brief van 15 november 2022 (1400571/1920984).05-06-2023

			om deze organisaties te helpen de periode tot herstel van een meet normale situatie te overbruggen 3. Een voorstel aan Provinciale Staten voor te leggen voor het instellen van een 'Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur' (PNSI) om de kosten van deze noodmaatregelen voor de korte termijn te dekken 4. Voorwaarden op te stellen waar een gemeente of waterschap aan moet voldoen om in aanmerking te komen voor een beroep op het PNSI ter ondersteuning van de lokale maatschappelijke en culturele organisaties 5. Voor de uitvoering samenwerking te zoeken met gemeenten, waterschappen en het Rijk, met in achtneming van ieders eigen competentie 6. Als startpunt te nemen een richtinggevend maar niet dwingend bedrag van Euro 10 mln 7. Financiering uit de eigen middelen doch, indien noodzakelijk, vreemd vermogen te overwegen en daarbij een breed financieel instrumentarium te	De motie is in 3 tranches uitgevoerd in 2020, 2021 en 2022. De verstekte subsidies aan gemeenten in tranche 2 (2021) zijn bijna allemaal vastgesteld en afgerekend. In najaar 2023 volgen de afrekeningen van tranche 3 (2022). 19-01-2023 De aanvragen voor de 3e tranche van het noodfonds zijn gehonoreerd in de laatste maanden van 2022. De Staten zijn hierover met een brief (1929984) geïnformeerd. Naast de proposities van de gemeenten is de aanvraag voor een Impuls voor startende makers (Karavaan/Toneelschuur) gehonoreerd. Op dit moment wordt gewerkt aan de vaststellingen van tranche 2. De subsidies die in de 3e tranche (2022) zijn verstrekt worden dit najaar met de gemeenten afgerekend. 29-11-2022: uit besluitenlijst GS d.d. 15-11-2022: Provinciale Staten hebben op 18 mei 2020 een motie aangenomen om een noodfonds in te stellen gericht op de culturele en maatschappelijke organisaties die schade hebben als gevolg van de landelijke maatregelen ter bestrijding van Covid-19. In 2020 en 2021 hebben provincie en gemeenten aan 110 culturele instellingen noodsteun verleend. Het restant wordt nu ingezet om 27 Noord-Hollandse culturele instellingen te ondersteunen. Besluit: 1. Kennis te nemen van de proposities van de gemeenten in de Metropoolregio Amsterdam (excl. Amsterdam en Flevoland) en de gemeenten in Noord-Holland Noord die dienen als basis voor de subsidieaanvraag in het kader van de 3e tranche van het provinciaal noodfonds sociale infrastructuur 2. Aan 14 gemeenten een incidentele subsidie te verstrekken (zie
--	--	--	---	--

				betrekken 8. Gelet op de urgentie van de problematiek, de uitvoering van de verschillende onderdelen van deze motie zo spoedig mogelijk ter hand te nemen en PS regelmatig te informeren over de voortgang.	bijlage 4) om 27 culturele instellingen te ondersteunen die als gevolg van de COVID-19 maatregelen in financiële nood zijn gekomen 3. In afwijking van de Aanwijzingen voor de subsidieverstrekking Provincie Noord-Holland een voorschot van 100 procent van de verleende subsidies te verstrekken 4. Provinciale Staten met brief te informeren over de voorgenomen uitwerking van de 3e tranche van motie 41-2020. 24-10-2022 De 3e tranche van het noodfonds is in juni 2022 uitgezet bij de gemeenten. Dit was noodzakelijk omdat veel vitale regionale culturele instellingen in het eerste half jaar van 2022 nog schade ondervonden van de coronamaatregelen. Voor deze 3e tranche worden middelen ingezet die teruggevloeid zijn van de 1e tranche (2020). De gemeenten hebben in NHN- en MRA verband rond 1 oktober 2022 ieder een propositie aangeleverd voor deze 3e tranche van het noodfonds. De aanvragen worden verwerkt en naar verwachting volgt halverwege november hier een GS besluit over. PS zal eind november 2022 middels een brief worden geïnformeerd over welke gemeenten en welke organisaties vanuit het noodfonds in 2022 een bijdrage ontvangen. 27-07-2022 In juni 2022 is de 3e tranche van het noodfonds uitgezet bij de gemeenten. Dit is noodzakelijk omdat veel culturele instellingen in het eerste half jaar van 2022 nog veel schade ondervonden van de coronamaatregelen. Voor deze 3e tranche worden middelen ingezet die teruggevloeid zijn van de 1e tranche (2020). Gemeenten maken wederom een propositie in MRA en NHN
--	--	--	--	--	---

					verband. In een bestuurlijk overleg wordt dit medio september besproken. Rond 1 oktober 2022 worden beide proposities ingediend. Tevens werken De Karavaan en De Toneelschuur aan een tweejarige impuls voor startende makers. Eind 2022 worden PS geïnformeerd over de toegekende noodsteun en de voortgang van de subsidie voor het programma startende makers. 21-07-2022: uit besluitenlijst GS d.d. 28-06-2022: Provinciale Staten hebben op 18 mei 2020 een motie aangenomen om een noodfonds in te stellen voor culturele en maatschappelijke organisaties die schade hebben als gevolg van de coronacrisis. Met dit noodfonds heeft de provincie in 2020 en 2021 in twee tranches samen met de gemeenten 110 instellingen financieel kunnen ondersteunen. Het resterende budget wordt in derde tranche ingezet voor noodsteun in de periode 1 januari – 1 juli van 2022 én voor een impuls aan startende makers in de podiumkunsten. Besluit GS: 1. Met brieven de samenwerkende gemeenten in de Metropool Regio Amsterdam (minus Amsterdam en Flevoland) en Noord-Holland Noord, uit te nodigen tot het indienen van twee proposities (één per regio) die dienen als basis voor de subsidieaanvraag in het kader van de derde tranche van het provinciaal noodfonds sociale infrastructuur voor de periode 1 januari – 1 juli 2022, conform bijgaande voorwaarden en procesvoorstel 2. Voor deze twee proposities maximaal € 1.500.000 vanuit het restant aan middelen van het noodfonds te reserveren 3. Kennis te nemen van het onderzoek van
--	--	--	--	--	---

					Berenschot naar de positie van startende makers in (post) coronatijd 4. Een budget van maximaal € 600.000 vanuit het restant noodfonds te reserveren voor een Impuls Startende makers en met bijgaande brief De Karavaan en De Schuur uit te nodigen tot het nader uitwerken van hun conceptplan 5. Opdracht te geven aan een extern bureau tot evaluatie over de effectiviteit en procedure van het noodfonds en hiervoor maximaal € 35.000 beschikbaar te stellen 6. Bij afrekening van de subsidies die verstrekt zijn in de tweede tranche (over eerste helft 2021) de mogelijkheid aan de gemeenten te geven om deze subsidie in te zetten over het hele jaar 2021 7. Provinciale Staten met bijgaande brief te informeren over de voorgenomen uitwerking van de derde tranche van motie 41. 13-04-2022: In november 2020 is door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland financieel geholpen hebben. Het restant van het noodfonds is in 2021 ingezet om noodsteun te verlenen aan vitale regionale culturele instellingen met vervolgschade in 2021. Hiermee zijn in november 2021 nogmaals 46 culturele instellingen geholpen. Doordat de culturele instellingen in het najaar van 2021 wederom werden geconfronteerd met gedwongen sluitingen dreigt dit een na-ijlend effect te hebben op hun financiële positie in 2022/2023. Daarom hebben GS de middelen die terugvloeien van de 1e tranche (2020) beschikbaar gehouden voor herstel van de culturele infrastructuur in 2022 en
--	--	--	--	--	---

					verder. Samen met de gemeenten in Noord-Holland wordt onderzocht waar verdere noodsteun in 2022 nodig is. Daarnaast onderzoeken GS of er aan de makerskant een tijdelijke impuls gegeven kan worden om vooral nieuwe/jonge makers te steunen. 10-01-2022 In november 2020 is door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland financieel geholpen hebben. Het restant van het noodfonds is in 2021 ingezet voor gemeenten in Noord-Holland om noodsteun te verlenen aan vitale regionale culturele instellingen met vervolgschade in 2021. Hiermee zijn in november 2021 nogmaals 46 culturele instellingen geholpen die in het voorjaar van 2021 als gevolg van de COVID-19 maatregelen in acute financiële nood zijn gekomen. Doordat instellingen ook een beroep hebben kunnen doen op o.a. de algemene rijksmaatregelen zoals NOW vloeit een bedrag van ongeveer € 2.000.000 aan subsidies van de 1e tranche terug naar de provincie. Gezien de recente Covid-19 ontwikkelingen en dreigende effecten van de sluitingen en tekorten in 2022/2023 voor de culturele sector, stelt GS voor om, bij de eerste begrotingswijziging 2022, de middelen die terugvloeien van de 1e tranche beschikbaar te houden voor herstel van de culturele infrastructuur. 04-11-2021 In november 2020 is door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland financieel helpen. Het restant (€ 2.807.600) is ingezet voor gemeenten in Noord-
--	--	--	--	--	---

					Holland om noodsteun te verlenen aan vitale regionale culturele instellingen met vervolgschade in 2021. Hiermee zijn nogmaals 46 culturele instellingen geholpen die in het voorjaar van 2021 als gevolg van de COVID-19 maatregelen in acute financiële nood zijn gekomen 05-07-2021 In november 2020 is door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland financieel helpen. Het restant (€ 2.807.600) wordt ingezet voor gemeenten in Noord-Holland om noodsteun te verlenen aan vitale regionale culturele instellingen met vervolgschade in 2021. GS hebben de gemeenten op 22 april 2021 uitgenodigd om met twee nieuwe proposities de schade in kaart te brengen. Een propositie voor de samenwerkende gemeenten in de MRA en één propositie voor de samenwerkende gemeenten in Noord-Holland Noord. De proposities van zowel NHN en MRA zijn voor 1 juli aangeleverd en worden in de zomer 2021 verwerkt 22-04-2021: uit besluitenlijst GS d.d. 20-04-2021, besluit: 1. Met bijgaande brieven de samenwerkende gemeenten in de Metropool Regio Amsterdam (minus Amsterdam en Flevoland) en Noord-Holland Noord, uit te nodigen tot het indienen van twee voorstellen (één per regio) voor het toewijzen van de restantmiddelen uit het noodfonds sociale infrastructuur voor noodsteun aan de instellingen in de periode 1 januari – 1 juli 2021, conform bijgaande voorwaarden en procesvoorstel 2. Niet bestede middelen van het noodfonds sociale infrastructuur in 2020 na vaststelling van de subsidies
--	--	--	--	--	--

					2020 wederom in te zetten voor noodsteun in 2021, door middel van het verstrekken van incidentele subsidies aan de desbetreffende gemeenten, conform het doel van motie 41 3. Provinciale Staten te informeren middels brief. 02-04-2021 In november 2020 is door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland financieel helpen. Het restant (€ 2.807.600) wordt ingezet voor gemeenten in Noord-Holland om noodsteun te verlenen aan vitale regionale culturele instellingen met vervolgschade in 2021. Conform de aard van deze motie is gekozen om het noodfonds als sluitsteen te laten dienen bovenop de maatregelen van Rijk en gemeenten. Gemeenten hebben aangegeven de proposities 2021 voor de zomer 2021 te kunnen aanleveren. 11-01-2021 In 2020 is met de gemeenten in Noord-Holland toegewerkt naar twee proposities: één vanuit Noord-Holland Noord en één vanuit de gemeenten in de MRA (exclusief Amsterdam en Flevoland). Beide proposities zijn door GS overgenomen. In november 2020 is door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland financieel helpen. Het restant (€ 2.807.600) wordt ingezet voor gemeenten in Noord-Holland om noodsteun te verlenen aan culturele instellingen met vervolgschade in 2021. In het bestuurlijk overleg met de wethouders in december 2020 is besproken dat de bijdrage wordt ingezet als aanvulling op noodsteun vanuit de rijksoverheid (rijkscultuurfondsen) en de
--	--	--	--	--	--

					gemeenten. Daarom moet eerst duidelijk zijn welke steun hieruit wordt verleend. Indienen van de proposities voor het restbedrag is in maart/april 2021. In oktober is er een nieuwe actualisatie vanuit de GS-besluitenlijst bij de motie gepubliceerd 29-10-2020: uit besluitenlijst GS d.d. 27-10-2020: Besluit: 1. Kennis te nemen van de twee proposities die dienen als basis voor de subsidieaanvraag van a) de gemeenten in Noord-Holland Noord en b) de gemeenten in de MRA (excl. Amsterdam en Flevoland) en die gedaan zijn in het kader van de uitvoering van motie 41 inzake het Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur 2. Aan 37 gemeenten een incidentele subsidie te verstrekken zoals opgenomen in bijlage 4 om culturele instellingen in hun gemeente te ondersteunen die als gevolg van de COVID-19 maatregelen in acute financiële nood zijn gekomen 3. In afwijking van de Aanwijzingen voor de subsidieverstrekking Provincie Noord-Holland een voorschot van 100 procent van de verleende subsidies te verstrekken 4. PS voor te stellen de resterende middelen in het noodfonds beschikbaar te houden, om samen met de gemeenten in Noord-Holland noodsteun te verlenen aan culturele instellingen met vervolgschade Covid-19 in 2021, door het restantbedrag van € 2.807.600 als uitgestelde intentie op te nemen in de laatste begrotingswijziging 5. Provinciale Staten met bijgaande brief te informeren over de voorgenomen uitwerking van motie 41 en de portefeuillehouder Cultuur te machtigen redactionele aanpassingen te doen. 20-08-
--	--	--	--	--	--

					2020: uit besluitenlijst GS d.d. 07-07-2020: Besluit GS 1. Provinciale Staten met een brief te informeren over de voorgenomen uitwerking van moties 41 en 42. 2. De portefeuillehouders RO en Cultuur te machtigen redactionele aanpassingen te doen. 15-07-2020 15-07-2020 Op 7 juli jl. hebben wij besloten PS te informeren over de voortgang van de uitvoering van deze motie. Gemeenten in respectievelijk Noord-Holland Noord en Metropoolregio Amsterdam maken een voorstel voor steun uit het noodfonds voor organisaties van bovenregionaal belang buiten Amsterdam. Voor verdere uitwerking en voorwaarden verwijzen wij naar de opgestelde brief. Deze staat onder meer geagendeerd voor de commissie EFB (31-8 leidende commissie)
--	--	--	--	--	---

Strategische Statenagenda commissie Leefomgeving
15 februari 2024

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda
vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. Leefomgeving of PS)

	2024	Do.			Do.					2025				GS	Behandeling
	22-01	15-02	18-03	22-04	30-05	24-06	16-09	21-10	02-12	Q1	Q2	Q3	Q4		
Algemeen															
Eerste Begrotingswijziging														allen	15 feb. 2024 in cie., 4 mrt. in PS
Jaarstukken en Kaderbrief														allen	24 juni 2024 in cie., 8 juli in PS
Tweede begrotingswijziging														allen	16 sept. 2024 in cie., 30 sept. in PS
Begroting														allen	21 okt. 2024 in cie., 11 nov. in PS
Laatste begrotingswijziging														allen	2 dec. 2024 in cie., 16 dec. in PS
Portefeuille Klimaat en Energie															
Actualisatie Actieprogramma Klimaat (APK)														Kocken	22 jan. BOT-overleg 18 mrt. 80% versie in cie. Q2 voordracht 100% versie in cie. en PS
Brief klimaatrechtvaardigheid en energiearmoede														Kocken	18 mrt. B-agenda
Werkplan taskforce incl. afdoeningsvoorstel M182-2023: Provinciale regierol Energiecongestie														Kocken	Q2 B-agenda
Windmolens Forteiland Pampus														Kocken	22 jan. C- naar B-verzoek PvdD (van cie. Ruimte 20-11-2023)
Aanwijzing stimuleringsgebieden Zon Vijfhuizerweg H'dorp en Hoofdweg, H'lemmermeer														Kocken	22 jan. C- naar B-verzoek JA21 (doorgeschoven van cie. Leefomgeving 27-11-2023, oorspronkelijk C-agenda Ruimte 11-09-2023)
Plan-mer windzoekgebieden														Kocken	18 mrt. B-agenda
Aanwijzing stimuleringsgebieden Zon Uithoorn														Kocken	18 mrt. C-agenda
Aanwijzing stimuleringsgebieden zonnecarré Haarlemmermeer														Kocken	18 mrt. C-agenda
Zonneladder														Kocken	Q2
Windladder														Kocken	Q2
Def. VVGB Noorder IJ-plas														Kocken / Rommel	Q2 voordracht in cie. en PS

Strategische Statenagenda commissie Leefomgeving
15 februari 2024

Beeldvorming (Fase 1)	: BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2)	: ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3)	: Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda
vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. Leefomgeving of PS)	

[illegible]

Strategische Statenagenda commissie Leefomgeving
15 februari 2024

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. Leefomgeving of PS)

	2024	Do.			Do.					2025				GS	Behandeling
	22-01	15-02	18-03	22-04	30-05	24-06	16-09	21-10	02-12	Q1	Q2	Q3	Q4		

Dossiernummer 14282
Extern Zaak ID 2173170
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 februari 2024
Agendapunt 4.a
Titel Eerste begrotingswijziging 2024 (A-agenda alle commissies: cie Landelijk gebied en Ruimte 12 februari en cie Bestuur en Leefomgeving 15 februari 2024)
Organisatieonderdeel CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Leefomgeving	15 februari 2024

Toelichting

In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze eerste begrotingswijziging omvat een bijstelling van de begroting 2024.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 16 januari 2024

Onderwerp: Eerste begrotingswijziging 2024

Kenmerk: 2173170/2173174

Bijlagen: Eerste begrotingswijziging 2024

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u de eerste begrotingswijziging 2024 aan. De eerste begrotingswijziging is onderdeel van de Noord-Hollandse planning- en controlcyclus die bestaat uit de kaderbrief, de begroting, begrotingswijzigingen en de jaarstukken. In deze eerste begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven in 2024 bijgesteld op basis van de actuele verwachtingen, de in de LBW 2023 voorgestelde uitgestelde intenties. Verder zijn er verschuivingen i.v.m. de eerste overhevelingen vanuit de reserve Coalitieakkoord en de afwikkeling reserve Economisch Herstel en duurzaamheid

In deze voordracht stellen wij u het volgende voor:

- In te stemmen met een aantal kredietaanvragen vanuit de actualisatie van het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (IMPI);
- Instellingsbesluit reserve PPLG en aanpassing looptijd van de reserve Herstructurering bedrijventerrein;
- Vaststellen kaders en bestedingscriteria ten behoeve van de reserve PPLG;
- In te stemmen met de eerste begrotingswijziging 2024;
- De gewijzigde lijst met subsidies buiten uitvoeringsregeling vast te stellen.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

De eerste begrotingswijziging is een standaard onderdeel van de planning- en controlcyclus en stelt Provinciale Staten in staat om het budgetrecht uit te oefenen.

3. Toelichting

Financiële ontwikkelingen

Het begrotingsresultaat wordt in de eerste begrotingswijziging met € 3,1 miljoen voordelig bijgesteld. Het begrotingsresultaat komt daarmee op een positief saldo van € 3,1 miljoen (overschot).

Saldo van lasten en baten per programma (x €1.000)

min is voordelig	Begroot 2024 voor eerste wijziging	Eerste begrotings- wijziging	Begroot 2024 na eerste wijziging
1 Bestuur	24.009	1.261	25.270
2 Klimaat en gezonde leefomgeving	80.267	-7.006	73.261
3 Ruimte en Wonen	22.234	4.028	26.262
4 Bereikbaarheid	241.211	9.942	251.153
5 Natuur en landelijk gebied	153.826	13.755	167.581
6 Economie, leefbaarheid en cultuur	38.241	36.969	75.260
7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	-476.101	-4.609	-480.710
Totaal saldo van lasten en baten	83.687	54.390	138.077
Stortingen	182.834	4.396	187.230
Onttrekkingen	-266.520	-61.890	-328.410
Totaal mutaties reserves	-83.686	-57.494	-141.180
Begrotingsresultaat	0	-3.104	-3.104

In hoofdstuk 3 van de EBW2024 wordt op programmaniveau een specificatie gegeven van de voorgestelde wijzigingen in de begroting 2024. Een aantal specifieke mutaties die in diverse programma's terugkomen worden hieronder toegelicht.

Reserve Coalitieakkoord

In de begroting 2024 is de reserve Coalitieakkoord gevormd. In het coalitieakkoord is afgesproken € 136,1 miljoen aan incidentele middelen beschikbaar te stellen om de gewenste doelen te bereiken. Bij het opstellen van de begroting 2024 is de eerste storting in de reserve Coalitieakkoord gedaan. Het was en is nog niet mogelijk om de volledige € 136,1 miljoen in de reserve te storten omdat een deel van de middelen pas beschikbaar komt zodra de taakstelling van € 40 miljoen verwerkt is (planning kaderbrief 2025, juni 2024 in PS) en zodra het begrotingsresultaat 2023 en 2024 gerealiseerd is (jaarstukken 2023, juli 2024 in PS)

De eerste uitvoeringsplannen met bestedingsplannen zijn gemaakt. Dit betekent dat een deel van de reserve Coalitieakkoord al gestort kan worden in de desbetreffende reserves of beschikbaar gemaakt kan worden in het exploitatiebudget. Om het complete overzicht te houden op de middelen die beschikbaar komen ten uitvoering van het coalitieakkoord is onderstaande tabel gemaakt.

Overzicht reserve Coalitieakkoord	Bedrag x €1.000
Stand reeds gevormd reserve Coalitieakkoord (Begroting 2024)	67.868
Onttrekking/overheveling in EBW 2024	12.481
Stand reserve Coalitieakkoord na EBW 2024	55.387

Overzicht coalitieakkoord middelen	Bedrag x €1.000
Stand reserve Coalitieakkoord na EBW 2024	55.387
Onttrekking/overheveling naar doelen in EBW 2024	12.481
Nog te realiseren taakstelling (kaderbrief 2025)	40.000
Reservering begrotingsresultaat 2023	14.055
Begrote storting reserve coalitieakkoord 2025	14.177
Totaal geplande beschikbare middelen t.b.v. coalitieakkoord	136.100

In deze eerste begrotingswijziging worden de volgende onttrekkingen vanuit de reserve Coalitieakkoord voorgesteld

- **Onttrekking t.b.v. Regiodeal Wadden (BD 2.1) € 581.000**
Vanuit het geoormerkte deel voor wonen in de reserve coalitieakkoord wordt € 581.000 ingezet ter dekking van de bijdrage vanuit de provincie aan de regiodeal Waddeneilanden voor de doelstellingen in de regiodeal op het gebied van wonen.
- **Overheveling naar reserve PPLG (BD 5.5) €10.900.000**
In de reserve Coalitieakkoord is € 35 miljoen geoormerkt voor incidentele uitgaven vanuit het provinciaal programma landelijk gebied (PPLG). Op dit moment is hiervoor nog geen reserve beschikbaar. Daarom wordt bij deze eerste begrotingswijziging voorgesteld om hier een nieuwe reserve voor in te stellen en om deze te vullen met € 10,9 miljoen die voor het PPLG is geoormerkt binnen de reserve coalitieakkoord. Bestedingen vanuit deze reserve vinden plaats conform de hiervoor opgenomen criteria in het bestedingsplan.
- **Onttrekking t.b.v. intensivering restauratie monumenten (BD 6.2) € 1.000.000**
In de reserve coalitieakkoord is € 4 miljoen geoormerkt voor de intensivering in de aanpak van de restauratie van Rijksmonumenten. Hiervan wordt in 2024 € 1 miljoen onttrokken aan de reserve Coalitieakkoord en gestort in de reserve Monumenten ten behoeve van deze intensivering in 2024. Na deze uitnamen resteert de volgende verdeling van geoormerkte middelen in de reserve Coalitieakkoord

Overzicht incidentele middelen coalitieakkoord Bedrag x €1.000	Verdeling coalitieakkoord	Uitname cumulatief	Restant
Wonen (knelpuntenbudget, onderzoekskosten, investeringskader incl. ov-knooppunten en stadmakersfonds)	79.500	581	78.919
Fietsbeleid	16.000	0	16.000
Innovatie en Slimme mobiliteit	1.600	0	1.600
Provinciaal programma landelijk gebied (PPLG)	35.000	10.900	24.100
Intensivering restauratie monumenten	4.000	1.000	3.000

Incidentele middelen coalitieakkoord	136.100	12.481	123.619
---	----------------	---------------	----------------

PPLG

In het coalitieakkoord zijn zowel structurele als incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het PPLG. De structurele middelen zijn reeds opgenomen in de begroting: voor capaciteit PPLG is in 2024 € 2 miljoen beschikbaar, dit loopt met € 2 miljoen per jaar op tot € 12 miljoen in 2029. Voor de incidentele middelen zoals voorzien in het coalitieakkoord wordt dit in deze begrotingswijziging voor 2024 gedaan (€ 10,9 miljoen).

Instelling Reserve PPLG

Bij de EBW 2024 doen wij de volgende voorstellen voor deze incidentele middelen:

- Instelling van een budgetgerichte bestemmingsreserve PPLG;
- Kaders/ bestedingscriteria voor de reserve PPLG;
- Overheveling van de reserve Coalitieakkoord naar de reserve PPLG;
- Onttrekkingen aan de reserve PPLG voor bestedingen in 2024.

a) Instelling budgetgerichte bestemmingsreserve PPLG

Reserve PPLG	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het doel van de reserve is het doorontwikkelen van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) en het opstarten van de uitvoering. De nieuwe coalitie heeft € 35 miljoen beschikbaar gesteld om te voorkomen dat de voortgang wordt vertraagd of beperkt door externe of financiële factoren. De reserve kan worden ingezet voor extra capaciteit, voor voorfinanciering van maatregelen waarvoor Rijksmiddelen worden verwacht, om in cofinancieringsconstructies te kunnen deelnemen en voor andere incidentele initiatieven. Voor deze bestemmingsreserve zijn kaders vastgesteld waar binnen bestedingsvoorstellen door GS kunnen worden goedgekeurd. Overige bestedingen worden ter goedkeuring aan PS voorgelegd.
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Voeding	De reserve wordt gevoed vanuit de reserve Coalitieakkoord.
Looptijd	t/m 2027
Maximale hoogte	In het coalitieakkoord is € 35 miljoen beschikbaar gesteld, dat is de maximale hoogte van de reserve.

b) Kaders/ bestedingscriteria voor de nieuwe reserve PPLG

De reserve PPLG is een 'budgetgerichte bestemmingsreserve'. Voor een budgetgerichte reserve geldt dat GS uitgaven kunnen doen binnen de kaders die PS voor de reserve hebben vastgesteld. Hieronder is het voorstel voor de te hanteren kaders uitgewerkt. In de te hanteren kaders is rekening gehouden met de onzekere omstandigheden bij het Rijk waarin het NPLG en het Transitiefonds verkeren.

De financiering van het PPLG was al onzeker en onduidelijk door de val van het Kabinet en het stuklopen van het Landbouwakkoord. De Eerste Kamer heeft de tijdelijke wet Transitiefonds controversieel verklaard, waardoor de instelling van het fonds vertraging heeft opgelopen. Met de uitslag van de Tweede Kamer verkiezingen is de onzekerheid verder toegenomen. De begroting 2024 van LNV, waarin de budgetten voor de koplopers-projecten zitten, is nog niet vastgesteld. Dit gebeurt naar verwachting in februari. De onzekerheid rond de besluitvorming en de financiering legt mogelijk een hoge druk op de € 35 miljoen.

Voorgesteld worden de volgende kaders en bestedingscriteria voor de reserve PPLG:

1. De uitgaven hebben te maken met één of meer van de PPLG-thema's, passen binnen de reikwijdte van het PPLG en het coalitieakkoord, hebben een incidenteel karakter en zorgen ervoor dat de ontwikkeling en uitvoering van het PPLG voortvarend kunnen worden voortgezet, ongeacht het tempo van de besluitvorming bij het Rijk.
2. Uitgaven worden in beginsel alleen uit de reserve gedekt als de besteding noodzakelijk wordt geacht en er geen alternatieve dekkingsbronnen voor zijn. Voor alle uitgaven wordt gezocht naar mogelijkheden tot (co)financiering vanuit andere budgetten, zoals EU-middelen en het Klimaatfonds. De reserve kan onder voorwaarden worden ingezet als voorfinanciering (zie hieronder).
3. Voor elke besteding ten laste van de reserve is een door GS goedgekeurd bestedingsvoorstel nodig. Wanneer het voorstel buiten de kaders onder 1 en 2 valt, wordt het ter goedkeuring aan PS voorgelegd.
4. De bestedingen uit de reserve PPLG worden minimaal 1x per jaar gespecificeerd verantwoord richting Provinciale Staten.
5. De reserve eindigt wanneer de € 35 miljoen volledig is besteed of bestemd of bij het aantreden van een nieuwe coalitie. Het bedrag dat in 2027 niet besteed is en waarvoor geen harde verplichtingen zijn aangegaan valt vrij in de algemene middelen.

Voorfinanciering: als de verwachting is dat de uitgaven gedekt worden door een Rijksbijdrage, maar dat hier niet op kan worden gewacht:

- moet in het bestedingsvoorstel de urgentie aangetoond worden;
- moet met concrete signalen worden onderbouwd dat de verlening van de bijdrage zeer waarschijnlijk is;
- moet het zeker zijn dat deze voorfinanciering de verlening/ toekenning niet in gevaar brengt.

c) Overheveling van de reserve Coalitieakkoord naar de reserve PPLG.

In de EBW 2024 wordt een overheveling van € 10,9 miljoen voorgesteld van de reserve Coalitieakkoord naar de reserve PPLG.

d) Onttrekkingen aan de reserve PPLG voor bestedingen in 2024:

In dit stadium is het niet mogelijk om een bestedingsplan voor de gehele looptijd van de reserve te presenteren. Er zijn op dit moment een aantal bestedingsvoorstellen waarmee op korte termijn kan worden begonnen en die voldoen aan de voorgestelde kaders. Na vaststelling van de EBW 2024 worden de bedragen aan de reserve PPLG onttrokken en in de begroting verwerkt.

Bestedingen ten behoeve van PPLG-projecten en maatregelpakketten die niet passen in bovenstaande bestedingsvoorstellen dienen afzonderlijk met een bestedingsplan ter besluitvorming aan PS te worden voorgelegd.

<i>Incidentele dekking capaciteitskosten 2024</i> In het coalitieakkoord zijn structurele middelen beschikbaar gesteld ter dekking van capaciteitskosten voor PPLG. Voor 2024 wordt voorgesteld eenmalig € 2 miljoen aan de reserve PPLG te onttrekken om de benodigde ingroei van capaciteit te kunnen behouden c.q. realiseren. Indien voor 2024 een Rijksbijdrage voor capaciteitskosten/ voorbereidingskosten beschikbaar komt, zal de onttrekking aan de reserve verlaagd worden.	€ 2.000.000
<i>Voorfinanciering van projecten waarvoor met grote zekerheid een Rijksbijdrage wordt verwacht</i> De verleningsbeschikkingen voor de koplopers-projecten worden op z'n vroegst in mei 2024 verwacht. Voor sommige projecten is het wenselijk dat al eerder wordt gestart. Deze onttrekking aan de reserve PPLG maakt het mogelijk om uitgaven voor te financieren. Voor elk concreet project waarvoor voorfinanciering wordt gevraagd, wordt een voorstel ter goedkeuring aan GS voorgelegd. Begin 2024 zal het gaan om koplopers-projecten, waarvoor de Minister in haar brief ("tussentijds beeld") per project een indicatie geeft van de kans op een succesvolle aanvraag. Zodra de verleningsbeschikking is ontvangen, vloeit het bedrag terug naar de reserve.	€ 8.000.000

Proceskosten Dit zijn kosten voor het opstarten van processen (zoals samenwerkingstrajecten en voorbeeldprojecten) en voorbereiden van maatregelen in de gebieden die bijdragen aan de PPLG-doelen, maar niet betreffen de realisering van het NNN. De raming is gebaseerd op eerdere ervaringen van het regiebureau.	€ 900.000
---	-----------

Afwikkeling reserve Economisch herstel en Duurzaamheidsfonds

Via motie 42-2020 (EBW 2021) hebben PS opdracht gegeven een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds op te richten, waarmee de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland van de uitbraak van het coronavirus werden verzacht. Deze reserve liep tot 31-12-2023.

Het restant van deze reserve zal na vaststelling van de jaarstukken 2023 vrijvallen naar de algemene reserve. In het coalitieakkoord 'Verbindend vooruit!' is afgesproken dat het restant beschikbaar zal komen voor de ambities uit het coalitieakkoord. In deze eerste begrotingswijziging vindt u in meerdere programma's de afwikkeling van de reserve Economisch Herstel en duurzaamheid terug en de nog lopende toezeggingen vanuit EHDF. (Een inhoudelijke toelichting per brief volgt vanuit het programma Economische Herstel en duurzaamheid).

Bij de desbetreffende mutatie in de EBW 2024 is de volgende tekst opgenomen: *'in kader afronding van het programma EHDF, zie toelichting in hoofdstuk 2 en in de voordracht EBW 2024).*

Hieronder vindt u het overzicht.

Doorschuif activiteiten EHDF naar 2024	Bedrag x €1.000
Instellen reserve Economisch herstel en duurzaamheidsfonds 2021	100.000
Bestedingen 2021	-3.214
Bestedingen 2022	-11.776
Prognose bestedingen 2023	-22.490
Vrijval 2024 t.b.v. uitvoering coalitieakkoord	-53.000
Subtotaal: Verwacht restant	9.520
<i>Doorschuif uitgaven naar 2024</i>	
Artis	-2.700
Regiodeal Wadden (Bijdrage Economie)	-582
Regiodeal ZaanIJ	-250
Arbeidsmarkt	-4.372
Uvr dorpshuizen	-500
HIRB+	-75
Verduurzaming sportbedrijven	-134
Uitvoeringskosten 2024	-150
Totaal	757

Kredietbesluiten infrastructuurmaatregelen ter uitvoering van het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI 2024-2031)

In de Financiële Verordening is opgenomen dat kredieten (exclusief BTW) bij de begroting(-swijziging) ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Per kredietaanvraag melden wij of voor de maatregelen een bijdrage van derden en/of dekking uit eigen reserves wordt verkregen en welke bedragen uiteindelijk ten laste van welke kapitaallasten komen.

De kredietbesluiten zijn in onderstaande tabellen samengevat.

Vervangingsinvesteringen

project-nummer	Eerste Begrotingswijziging 2024 kredietbesluiten vervangingsinvesteringen	kredietsoort	reeds beschikbaar krediet	krediet-aanvraag	totaal krediet	jaar oplevering	afschrijvings-termijn
19D07-90	Vaarverbinding Boerenverdrietsluis	vaarwegen	16.500.000	-14.564.444	1.935.556		nvt
K06-10	Wachtplaats Braaksluis	vaarwegen	1.285.000	415.000	1.700.000	2025	50
24BB-95	Centrale afstandsbediening (CAB) - 2e gedeelte fase 1	wegen	17.572.050	4.750.000	22.322.050	2026	15
MRL-07	Machinerichtlijn 2e gedeelte fase 1 en overige lokale objecten	wegen	20.268.950	2.550.000	22.818.950	2026	15
K11a-01 en K11b-01	Vaarwegvak 22 - Broekervaart: 't Schouw - splitsing Gouwe en Purmer Ee & Vaarwegvak 23 - Trekvaart Schouw - Edam	vaarwegen		14.800.000	14.800.000	2026	80
K20a-01	Vaarwegvak 5	vaarwegen	4.120.000	2.680.000	6.800.000	2025	80
K20n-d-01	Vaarwegvak 1	vaarwegen	4.000.000	200.000	4.200.000	2025	80
N240b-01	Vervangen kunstwerken	wegen	5.200.000	12.800.000	18.000.000	2026	50
N250a-04	Toepassing circulaire geleiderail	wegen		350.000	350.000	2024	50
N511a-05	Vervanging paddentunnels 6 stuks	wegen		1.400.000	1.400.000	2024	50
steunpunten	Energie neutraal maken steunpunten	gebouwen	3.820.000	700.000	4.520.000	2024	10
	Totaal kredietbesluiten			26.080.556			

Verbeter- en uitbreidingsinvesteringen

project-nummer	Eerste Begrotingswijziging 2024 kredietbesluiten verbeter- en uitbreidingsmaatregelen	reeds beschikbaar krediet	krediet-aanvraag	provinciaal financieringsbudget		totaal krediet	jaar oplevering	afschrijvings-termijn
				reserves	kapitaallastenbudget			
N236-11	Reconstructie N236, deel 6: Faunapassage (hmp. 13,2)-Noordereind	1.500.000	1.100.000		1.100.000	2.600.000	2024	50
N250-05	Uitritten N250		150.000	150.000	0	150.000	2024	50
	Totaal kredietbesluiten		1.250.000	150.000	1.100.000			

Nieuwe kredietaanvragen

- K11a-01 Vaarwegvak 22 - Broekervaart: 't Schouw - splitsing Gouwe en Purmer Ee en K11b-01 Vaarwegvak 23 - Trekvaart Schouw - Edam** € 14.800.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2026; afschrijvingstermijn: 80 jaar)
De huidige oeverconstructie van vaarwegvak 22 en vaarwegvak 23 wordt vervangen.
- N250-05 Uitritten N250** € 150.000
Het krediet komt ten laste van Bereikbaarheid Den Helder; 10 punten plan Helderse Lijn (reserve OPI).
(jaar oplevering: 2024; afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Twee in-/uitritten op de N250 worden aangepast.
- N250a-04 Toepassing circulaire geleiderail** € 350.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2024; afschrijvingstermijn: 50 jaar)
De huidige geleiderail wordt vervangen door een hergebruikte opnieuw verzinkte geleiderail.
- N511a-05 Vervangen paddentunnels (6 stuks)** € 1.400.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2024; afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Zes paddentunnels onder de N511 worden vervangen.

Kredietverhogingen

- e. **24BB-95 Centrale afstandsbediening (CAB) 2e gedeelte fase 1** € 4.750.000
 Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen.
 (jaar oplevering: 2026; afschrijvingstermijn: 15 jaar)
 Aanvullend krediet is nodig voor het extra aansluiten van de Roskamsluis, Braaksluis en Molenkolksluis, het mogelijke maken van lokale bediening en door extreme prijsstijgingen.
- f. **MRL-07 Machinerichtlijn en overige lokale objecten** € 2.550.000
 Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen.
 (jaar oplevering: 2026; afschrijvingstermijn: 15 jaar)
 Aanvullend krediet is nodig voor aanpassingen aan de (elektrische) installatie van de Koopvaardersschutsluis (KVSS), omdat dit bij de renovatie van de KVSS niet wordt meegenomen en door extreme prijsstijgingen.
- g. **K06-10 Wachtplaats Noord en Zuid Braaksluis** € 415.000
 Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen.
 (jaar oplevering: 2025; afschrijvingstermijn: 50 jaar)
 Aanvullend krediet is nodig voor indexatie over de jaren 2021 t/m 2023.
- h. **K20a-01 Vaarwegvak 5 Noordhollandsch Kanaal: Splitsing Omval – Alkmaar Noord** € 2.680.000
 Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen.
 (jaar oplevering: 2025; afschrijvingstermijn: 80 jaar)
 Het "deel Ouwehand Bouw" moet nog worden gerealiseerd, waarvoor binnen het krediet geen ruimte meer is.
- i. **K20n-d-01 Vaarwegvak 1 - Noordhollandsch Kanaal: Pontveer Westeinde – Koopvaardersschutsluis** € 200.000
 Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen.
 (jaar oplevering: 2025; afschrijvingstermijn: 80 jaar)
 Aanvullend krediet is nodig voor elektrificatie, zodat het werk duurzaam wordt uitgevoerd.
- j. **N236-11 Reconstructie N236, deel 6 Noordereind** € 1.100.000
 Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten verbeter- en uitbreidingsinvesteringen.
 (jaar oplevering: 2024; afschrijvingstermijn: 50 jaar)
 Door de lange doorlooptijd en indexatie/prijspeilontwikkeling is aanvullend krediet nodig.
- k. **N240b-01 Vervanging kunstwerken 14H02 en 14H04** € 12.800.000
 Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen.
 (jaar oplevering: 2026; afschrijvingstermijn: 50 jaar)
 Aanvullend krediet is nodig voor aanvullende duurzaamheidseisen, extreme prijsstijgingen, hogere kosten conditionering project door langere doorlooptijd, verlegging kabels en leidingen.
- l. **Energie neutraal maken steunpunten directie B&U** € 700.000
 Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten gebouwen.
 (jaar oplevering: 2024; afschrijvingstermijn: 15 jaar)
 Uitbreiding scope met de Koopvaardersschutsluis, brug/sluis Purmerend, pontveer Westeinde en sluisgebouw De Kooy. Naast het energieneutraal maken wordt nog zijn voorzien van een gasaansluiting. Het gasloos en energieneutraal maken van deze 4 gebouwen wordt groot onderhoud aan de daken uitgevoerd.

Aframen krediet Vaarverbinding Boerenverdrietsluis -/- € 14.564.444

Het beschikbare krediet van € 16.500.000 aframen tot € 1.935.556 (= gemaakte kosten).
 De financiële mutaties door de scopewijziging van het project Koopvaardersschutsluis zijn verwerkt, maar het beschikbare krediet voor de Boerenverdrietsluis moet nog worden verlaagd.

Uitgestelde intenties

In de laatste begrotingswijziging 2023 (LBW2023) is reeds besloten € 1,6 miljoen aan 'uitgestelde intenties' (UI) door te schuiven naar 2024. In de EBW 2024 zijn deze voorgesteld om toe te voegen aan de begroting.

Overzicht uitgestelde intenties uit LBW 2023 opgenomen in EBW 2024		Omvang (Bedrag x €1.000)
P2. Klimaat en milieu: bevorderen gezonde leefomgeving - Tata Steel (BD 2.2)		570 (N)
P2. Klimaat en milieu: implementatie Swung incidenteel budget (BD 2.2)		228 (N)
P5. Groen: natuurinclusief na-isoleren (BD 5.2)		249 (N)
P5. Groen: Convonantslening -afrekening pas in 2024 (BD 5.1)		61 (N)
P5. Groen: bezoekersmanagement recreatie en toerisme (BD 5.2)		150 (N)
P5. Economie, cultuur en welzijn: langere doorlooptijd onderzoeksproject (BD 5.6)		350 (N)
Totaal effect uitgestelde intenties		1.608 (N)

Instellingsbesluit reserve Herstructurering bedrijventerrein

Verzocht wordt om instemming met het herzien van het Instellingsbesluit van de Reserve Herstructurering bedrijventerrein. Het verzoek is om de looptijd te verlengen tot en met 31-12-2024. In 2024 voorzien wij voorsnog de inzet van de middelen met betrekking op de doelen die voor deze reserve van toepassing zijn.

Op dit moment is nog niet bekend of de resterende middelen vanuit deze reserve vrijvallen of kunnen worden ingezet ten behoeve van de taakstelling met betrekking op de bestemmingsreserves (Coalitieakkoord 2023-2027 "Verbindend Vooruit!").

Reserve Herstructurering bedrijventerrein	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De middelen in deze reserves worden gebruikt om de kwaliteit van de bestaande bedrijventerreinen en havenreinen in Noord-Holland verbeteren.
Programma	6 Economie, leefbaarheid en cultuur
Voeding	De reserve wordt eenmalig gevoed vanuit de Reserve Coalitieakkoord.
Looptijd	t/m 2024
Maximale hoogte	De maximale hoogte van de reserve is: €3.000.000. In 2024 worden geen stortingen meer verwacht. Het saldo zal niet hoger worden dan het begin saldo.

5. **Voorstel**

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.T.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit NR 2173170/ 2173174

Nr. nummer PS-besluit vult de griffie in

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 16 januari 2024;

besluiten:

Ter uitvoering van het IMPI 2024-2031:

1. de volgende kredieten beschikbaar te stellen:
 - a. K11a-01 Vaarwegvak 22 - Broekervaart: 't Schouw - splitsing Gouwe en Purmer Ee en K11b-01 Vaarwegvak 23 - Trekvaart Schouw - Edam € 14.800.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen
 - b. N250-05 Uitritten N250 € 150.000
Het krediet komt ten laste van Bereikbaarheid Den Helder; 10 punten plan Helderse Lijn (reserve OPI)
 - c. N250a-04 Toepassing circulaire geleiderail € 350.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen
 - d. N511a-05 Vervangen paddentunnels (6 stuks) € 1.400.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen
 - e. 24BB-95 Centrale afstandsbediening (CAB) 2e gedeelte fase 1 € 4.750.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen
 - f. MRL-07 Machinerichtlijn en overige lokale objecten € 2.550.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen
 - g. K06-10 Wachtplaats Noord en Zuid Braaksluis € 415.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen
 - h. K20a-01 Vaarwegvak 5 Noordhollandsch Kanaal: Splitsing Omval-Alkmaar Noord € 2.680.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen.
 - i. K20n-d-01 Vaarwegvak 1 - Noordhollandsch Kanaal: Pontveer Westeinde - Koopvaardersschutsluis € 200.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen
 - j. N236-11 Reconstructie N236, deel 6 Noordereind € 1.100.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten verbeter- en uitbreidingsinvesteringen
 - k. N240b-01 Vervanging kunstwerken 14H02 en 14H04 € 12.800.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen
 - l. Energieneutraal maken steunpunten directie B&U € 700.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten gebouwen

2. Het krediet van de Vaarverbinding Boerenverdietsluis af te ramen -/- € 14.564.444.

3. Instemmen met instellingsbesluit reserve PPLG

Reserve PPLG

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het doel van de reserve is het door ontwikkelen van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) en het opstarten van de uitvoering. De nieuwe coalitie heeft 35 miljoen beschikbaar gesteld om te voorkomen dat de voortgang wordt vertraagd of beperkt door externe of financiële factoren. De reserve kan worden ingezet voor extra capaciteit, voor voorfinanciering van maatregelen waarvoor Rijksmiddelen worden verwacht, om in cofinancieringsconstructies te kunnen deelnemen en voor andere incidentele initiatieven. Voor deze bestemmingsreserve zijn kaders vastgesteld waar binnen bestedingsvoorstellen door GS kunnen worden goedgekeurd. Overige bestedingen worden ter goedkeuring aan PS voorgelegd.
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Voeding	De reserve wordt eenmalig gevoed vanuit de Reserve Coalitieakkoord.
Looptijd	t/m 2027
Maximale hoogte	In het coalitieakkoord is € 35 miljoen beschikbaar gesteld, dus dat is de maximale hoogte van de reserve.

4. Instemmen met kaders en bestedingscriteria van de reserve PPLG.

5. Instemmen met instellingsbesluit verlenging Reserve Herstructurering bedrijventerrein

In 2024 voorzien wij vooralsnog de inzet van de middelen met betrekking op de doelen die voor deze reserve van toepassing zijn. Hierom is een verlenging van het instellingsbesluit voor het jaar 2024 nodig.

Op dit moment is nog niet bekend of de resterende middelen vanuit deze reserve vrijvallen of worden ingezet ten behoeve van de taakstelling met betrekking op de bestemmingsreserves (Coalitieakkoord 2023-2027 "Verbindend Vooruit!").

Reserve Herstructurering bedrijventerrein

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De middelen in deze reserves worden gebruikt om de kwaliteit van de bestaande bedrijventerreinen en haven terreinen in Noord-Holland te verbeteren.
Programma	6 Economie, leefbaarheid en cultuur
Voeding	De reserve wordt eenmalig gevoed vanuit de Reserve Coalitieakkoord.
Looptijd	t/m 2024
Maximale hoogte	De maximale hoogte van de reserve is: €3.000.000. In 2024 worden geen stortingen meer verwacht. Het saldo zal niet hoger worden dan het begin saldo.

6. Instemmen met de eerste begrotingswijziging 2024

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Eerste begrotingswijziging 2024

Inhoudsopgave

Inhoud

Eerste begrotingswijziging 2024.....	1
Inhoudsopgave.....	2
1 Inleiding en leeswijzer	3
2 Financieel overzicht	4
2.1 Verloop begroting 2024	4
2.2 Eerste begrotingswijziging in één oogopslag.....	4
Saldo van lasten en baten per programma (x €1.000)	4
2.3 Samenvatting eerste begrotingswijziging	5
3 Overzicht per programma	12
Programma 1 Bestuur.....	13
1.1 Faciliteren van het provinciaal bestuur.....	14
1.3 Uitvoeren van rijksheertaken	14
1.4 Belangen van de provincie behartigen op landelijk en Europees niveau	15
Programma 2 Klimaat en gezonde leefomgeving.....	16
2.1 Bijdragen aan de energietransitie.....	17
2.2 Bevorderen gezonde leefomgeving	18
Programma 3 Ruimte en Wonen	19
3.1 Regie voeren ruimtelijke ordening.....	20
3.2 Versnellen en programmeren woningbouw	21
3.3 Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie	21
Programma 4 Bereikbaarheid	22
4.1 Realiseren perspectief Mobiliteit	23
4.2 Openbaar vervoer waarborgen.....	24
4.3 Faciliteren gebruik infrastructurele netwerken.....	24
4.4 Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden.....	24
Programma 5 Natuur en landelijk gebied	25
5.1 Beschermen en ontwikkelen van natuur	27
5.2 Beheren van natuur	27
5.4 Verbeteren kwaliteit, benutten en beheren van water	28
5.5 Regisseren Provinciaal Programma Landelijk Gebied	28
5.6 Versterken kansrijke landbouw.....	29
Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur	30
6.1 Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie.....	31
6.2 Behouden kwaliteit van erfgoed	32
6.3 Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit cultuur en voorzieningen.....	33
Programma 7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	34
7.1 Algemene dekkingsmiddelen	35
7.2 Organisatie	36
4 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling.....	37

1 Inleiding en leeswijzer

Inleiding

Voor u ligt de eerste begrotingswijziging 2024. De eerste begrotingswijziging 2024 is onderdeel van de Noord-Hollandse planning- en controlcyclus die bestaat uit de kaderbrief, de begroting, begrotingswijzigingen en de jaarstukken. In deze eerste begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven bijgesteld op basis van recente ontwikkelingen. Daarnaast worden uw Staten verzocht om in te stemmen met een aantal uitgestelde intenties, waarmee middelen voor incidentele beleidsintenties die niet tot besteding zijn gekomen in het voorgaande jaar worden toegevoegd aan de begroting 2024.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een financieel overzicht waarin een samenvatting wordt weergegeven van alle relevante financiële ontwikkelingen die zijn opgenomen in de eerste begrotingswijziging 2024. Hoofdstuk 3 bevat per begrotingsprogramma een overzicht van de financiële wijzigingen. In dit hoofdstuk vindt u voor ieder begrotingsprogramma de financiële tabel waarop het budgetrecht van uw Staten van toepassing is. De financiële wijzigingen zijn onder de budgettabel toegelicht per beleidsdoel, eveneens het effect van de wijzigingen op het resultaat. Conform de Financiële verordening 2021 worden de financiële wijzigingen per beleidsdoel groter dan € 100.000, toegelicht. De eventuele structurele gevolgen van bijstellingen worden meegenomen in de begroting 2024. Tot slot vindt u in hoofdstuk 4 de voorgestelde wijzigingen op de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling 2024.

Financiële terminologie

In de eerste begrotingswijziging staan veel woorden die te maken hebben met de inrichting van de financiële administratie. Hieronder staan de definities van verschillende termen.

Lasten: de begrote kosten voor de provincie Noord-Holland.
Baten: de begrote opbrengsten van de provincie Noord-Holland.
Stortingen: afdragen van geld aan de reserves.
Ottrekkingen: het opnemen van geld uit de reserves.
Incidenteel: als er een duidelijke einddatum is gegeven van de baten of lasten door PS, of het project is geen onderdeel van een doorlopend beleid.
Structureel: als er geen duidelijke einddatum is gegeven van de baten of lasten door PS, of het is onderdeel van een doorlopend beleid.
Positief bedrag (+): Dit geeft aan dat het een uitgave is of dat er sprake is van nadeel. Bijvoorbeeld: € 5.000 betekent dat er € 5.000 is uitgegeven.
Negatief bedrag (-): Dit geeft aan dat het een ontvangen bedrag is of dat er sprake is van voordeel. Bijvoorbeeld: -€ 10.000 betekent dat er € 10.000 is ontvangen.

Bijvoorbeeld als er staat 'lasten voor project XYZ € 35.000 N'. De 'N' staat voor negatief, dan betekent dit dat er € 35.000 aan uitgaven zijn voor project XYZ.

2 Financieel overzicht

2.1 Verloop begroting 2024

Verloop begroting 2024 (x € 1.000)	Saldo
Begroting 2024	0
Eerste begrotingswijziging 2024	-3.104
Begroting totaal na eerste begrotingswijziging	-3.104

2.2 Eerste begrotingswijziging in één oogopslag

Saldo van lasten en baten per programma (x €1.000)

min is voordelig	Begroot 2024 voor eerste wijziging	eerste begrotings- wijziging	Begroot 2024 na eerste wijziging
1 Bestuur	24.009	1.261	25.270
2 Klimaat en gezonde leefomgeving	80.267	-7.006	73.261
3 Ruimte en Wonen	22.234	4.028	26.262
4 Bereikbaarheid	241.211	9.942	251.153
5 Natuur en landelijk gebied	153.826	13.755	167.581
6 Economie, leefbaarheid en cultuur	38.241	36.969	75.260
7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	-476.101	-4.609	-480.710
Totaal saldo van lasten en baten	83.687	54.390	138.077
Stortingen	182.834	4.396	187.230
Onttrekkingen	-266.520	-61.890	-328.410
Totaal mutaties reserves	-83.686	-57.494	-141.180
Begrotingsresultaat	0	-3.104	-3.104

2.3 Samenvatting eerste begrotingswijziging

2.3.1 Overzicht inhoudelijke voorstellen

In deze eerste begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven in 2024 bijgesteld op basis van de actuele verwachtingen en de in de LBW 2023 voorgestelde 'Uitgestelde Intenties'. Verder zijn er verschuivingen i.v.m. de eerste overhevelingen vanuit de reserve Coalitieakkoord en de afwikkeling reserve Economisch Herstel en duurzaamheid (EHDF).

Financiële ontwikkelingen

Het begrotingsresultaat wordt in de eerste begrotingswijziging met € 3,1 miljoen voordelig bijgesteld. Het begrotingsresultaat komt daarmee op een positief saldo van € 3,1 miljoen (overschot).

Verloop begroting 2024 (x € 1.000)	Saldo
Begroting 2024	0
Eerste begrotingswijziging 2024	-3.104
Begroting totaal na eerste begrotingswijziging	-3.104

In hoofdstuk 3 van de EBW2024 wordt op programma niveau een specificatie gegeven van de voorgestelde wijzigingen in de begroting 2024. Een aantal specifieke mutaties die in diverse programma's terugkomen worden hieronder toegelicht.

2.3.2 Niet budgettaire neutrale wijzigingen. (NBN)

Niet budget neutrale wijzigingen zijn de mutaties in de eerste begrotingswijziging die het begrotingsresultaat beïnvloeden. Het begrotingssaldo van 2023 vóór de eerste begrotingswijziging was € 0. Het saldo wordt bij deze begrotingswijziging met € 3,1 miljoen voordelig bijgesteld waarna het begrotingssaldo € 3,1 miljoen voordelig bedraagt. Deze paragraaf heeft als doel om inzicht te geven in de ontwikkelingen die per saldo leiden tot deze positieve bijstelling.

IPO

Op 7 november is de Begroting 2024 van het IPO/BIJ12 vastgesteld. De begroting van het IPO is door alle twaalf de provincies goedgekeurd. Het IPO budget heeft effect op verschillende programma's binnen de begroting van de provincie Noord-Holland. Hieronder staat een overzicht van alle IPO mutaties.

Samenvatting IPO mutaties	Omvang (Bedrag x €1.000)
P1. Belangen van de provincie behartigen op landelijk en Europees niveau (beleidsdoel 1.4)	-580 V
P2. Bevorderen gezonde leefomgeving (beleidsdoel 2.2)	-27 V
P3. Regie voeren ruimtelijke ordening (beleidsdoel 3.1)	-26 V
P4. Realiseren perspectief mobiliteit (beleidsdoel 4.1)	-96 V
P5. Beheren van natuur (beleidsdoel 5.2)	704 N
P5. Verbeteren kwaliteit, benutten en beheren van water (beleidsdoel 5.4)	41 N
P6. Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie (beleidsdoel 6.1)	49 N
P6. Bijdrage aan verbeteren van de kwaliteit cultuur en voorzieningen (beleidsdoel 6.3)	11 N
P7. GBO (beleidsdoel 7.2)	414 (N)
Totale effect IPO mutaties op begroting 2024	490 (N)

Agenda Noord- Holland en Septembecirculaire

In de begroting 2024 is er van uitgegaan dat het budget voor de Agenda Weerbaarheid met € 100.000 kon worden verlaagd omdat hiervoor vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken vier keer € 100.000 voor beschikbaar gesteld is. Deze ontvangen middelen betreffen echter een additionele uitkering op basis van een bestuurlijke afspraak die specifiek ten goede moet komen van weerbaarheidsactiviteiten in kleine gemeenten. Voor de reguliere Weerbaarheidsagenda is met deze exercitie het budget van € 150.000 naar € 50.000 gegaan. Dit wordt met deze mutatie weer rechtgezet. Op basis van de septembecirculaire van het provinciefonds wordt de algemene uitkering met € 3.694.000 naar boven bijgesteld. Dit wordt veroorzaakt door een hoger accres in 2024.

2.3.3 Uitgestelde intenties (UI)

Een uitgestelde intentie is een incidenteel gebudgeteerde post waarvan in het jaar waarin zij geraamd was (2023), als gevolg van factoren van buitenaf, geen verplichtingen is aangegaan. In de LBW zijn de UI's aangegeven. Deze kunnen worden doorgeschoven naar 2024. Alle UI's die benoemd zijn in de LBW 2023 zijn opgenomen in de EBW 2024. Na goedkeuring van de EBW is het budget beschikbaar in 2024.

In de laatste begrotingswijziging (LBW) in 2023 zijn de onderstaande 'uitgestelde intenties' (UI) meegenomen.

Overzicht uitgestelde intenties uit LBW 2023 opgenomen in EBW 2024	Omvang (Bedrag x €1.000)
P2. Klimaat en milieu: bevorderen gezonde leefomgeving - Tata Steel (beleidsdoel 2.2)	570 (N)
P2. Klimaat en milieu: implementatie Swung incidenteel budget (beleidsdoel 2.2)	228 (N)
P5. Groen: natuurinclusief na-isoleren (beleidsdoel 5.2)	249 (N)
P5. Groen: Convonantslening -afrekening pas in 2024 (beleidsdoel 5.1)	61 (N)
P5. Groen: bezoekersmanagement recreatie en toerisme (beleidsdoel 5.2)	150 (N)
P5. Economie, cultuur en welzijn: langere doorlooptijd onderzoeksproject (beleidsdoel 5.6)	350 (N)
Totaal uitgestelde intenties	1.608 (N)

2.3.4 Begrotingsneutrale wijzigingen (BN)

Begrotingsneutrale wijzigingen zijn wijzigingen die geen effect op het saldo van de begroting hebben. Ze zijn opgeteld bij elkaar altijd 0. Omdat wel het totaal aan baten en het totaal aan lasten per programma wijzigt, is hierop het budgetrecht van uw Staten van toepassing. Daarom worden deze mutaties hierbij aan u voorgelegd. Het betreft vaak een verschuiving van lasten tussen twee begrotingsprogramma's en bijstellingen van specifieke baten (bijdragen van derden), waar even hoge lasten tegenover staan. Begrotingsneutrale wijzigingen groter dan € 100.000 zijn toegelicht en worden aangeduid met het kenmerk 'BN'.

2.3.5 Reserves (RESV)

Veel uitgaven van de provincie fluctueren sterk over de jaren en worden gedekt vanuit de bestemmingsreserves. Omdat deze uitgaven worden gedekt vanuit de bestemmingsreserves, hebben wijzigingen hierin geen effect hebben op het begrotingssaldo. De mutaties die zijn doorgevoerd in de uitgaven, gedekt vanuit de bestemmingsreserves, zijn te vinden in de toelichtingen bij de programma's. Mutaties in de uitgaven vanuit, de stortingen in, en de overhevelingen tussen de reserves die geen effect hebben op het begrote resultaat zijn in de toelichting aangeduid met het kenmerk 'RESV'. Hieronder worden een aantal specifieke reserves toegelicht.

Reserve Coalitieakkoord

In de begroting 2024 is de reserve Coalitieakkoord gevormd. In het coalitieakkoord is afgesproken € 136,1 miljoen aan incidentele middelen beschikbaar te stellen om de gewenste doelen te bereiken. Bij het opstellen van de begroting 2024 is de eerste storting in de reserve Coalitieakkoord gedaan. Het was en is nog niet mogelijk om de volledige € 136,1 miljoen in de reserve te storten omdat een deel van de middelen pas beschikbaar komt zodra de taakstelling van € 40 miljoen verwerkt is (planning kaderbrief 2025, juni 2024 in PS) en zodra het begrotingsresultaat 2023 en 2024 gerealiseerd is (jaarstukken 2023, juli 2024 in PS).

De eerste uitvoeringsplannen met bestedingsplannen zijn gemaakt. Dit betekent dat een deel van de reserve Coalitieakkoord al gestort kan worden in de desbetreffende reserves of beschikbaar gemaakt kan worden in het exploitatiebudget. Om het complete overzicht te houden op de middelen die beschikbaar komen ten uitvoering van het coalitieakkoord is onderstaande tabel gemaakt.

Overzicht reserve Coalitieakkoord	Bedrag x €1.000
Stand reeds gevormd reserve Coalitieakkoord (Begroting 2024)	67.868
Ottrekking/overheveling in EBW 2024	12.481
Stand reserve Coalitieakkoord na EBW 2024	55.387

Overzicht coalitieakkoord middelen	Bedrag x €1.000
Stand reserve Coalitieakkoord na EBW 2024	55.387
Ottrekking/overheveling naar doelen in EBW 2024	12.481
Nog te realiseren taakstelling (kaderbrief 2025)	40.000
Reservering begrotingsresultaat 2023	14.055
Begrote storting reserve coalitieakkoord 2025	14.177
Totaal geplande beschikbare middelen t.b.v. coalitieakkoord	136.100

In deze eerste begrotingswijziging worden de volgende uitnamen vanuit de reserve Coalitieakkoord voorgesteld

- **Onttrekking t.b.v. Regiodeal Wadden (beleidsdoel 2.1) € 581.000**
Vanuit het geoormerkte deel voor wonen in de reserve coalitieakkoord wordt € 581.000 ingezet ter dekking van de bijdrage vanuit de provincie aan de regiodeal Waddeneilanden voor de doelstellingen in de regiodeal op het gebied van wonen.
- **Overheveling naar reserve PPLG (beleidsdoel 5.5) € 10.900.000**
In de reserve Coalitieakkoord is € 35 miljoen geoormerkt voor incidentele uitgaven vanuit het provinciaal programma landelijk gebied (PPLG). Op dit moment is hiervoor nog geen reserve beschikbaar. Daarom wordt bij deze eerste begrotingswijziging voorgesteld om hier een nieuwe reserve voor in te stellen en om deze te vullen met € 10,9 miljoen die voor het PPLG is geoormerkt binnen de reserve Coalitieakkoord. Bestedingen vanuit deze reserve vinden plaats conform de hiervoor opgenomen criteria in het bestedingsplan.
- **Onttrekking t.b.v. intensivering restauratie monumenten (beleidsdoel 6.2) € 1.000.000**
In de reserve Coalitieakkoord is € 4 miljoen geoormerkt voor de intensivering in de aanpak van de restauratie van Rijksmonumenten. Hiervan wordt in 2024 € 1 miljoen onttrokken aan de reserve Coalitieakkoord en gestort in de reserve Monumenten ten behoeve van deze intensivering in 2024.
Na deze uitnamen resteert de volgende verdeling van geoormerkte middelen in de reserve Coalitieakkoord

Overzicht incidentele middelen coalitieakkoord Bedrag x € 1.000	Verdeling coalitieakkoord	Uitname cumulatief	Restant
Wonen (knelpuntenbudget, onderzoekskosten, investeringskader incl. ov-knooppunten en stadmakersfonds)	79.500	581	78.919
Fietsbeleid	16.000	0	16.000
Innovatie en Slimme mobiliteit	1.600	0	1.600
Provinciaal programma landelijk gebied (PPLG)	35.000	10.900	24.100
Intensivering restauratie monumenten	4.000	1.000	3.000
Incidentele middelen coalitieakkoord	136.100	12.481	123.619

In het coalitieakkoord zijn zowel structurele als incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het PPLG. De structurele middelen zijn reeds opgenomen in de begroting: voor capaciteit PPLG is in 2024 € 2 miljoen beschikbaar, dit loopt met € 2 miljoen per jaar op tot € 12 miljoen in 2029. Voor de incidentele middelen zoals voorzien in het coalitieakkoord wordt dit in deze begrotingswijziging voor 2024 gedaan (€ 10,9 miljoen).

Instelling Reserve PPLG .

Bij de EBW 2024 doen wij de volgende voorstellen voor deze incidentele middelen:

- a. Instelling van een budgetgerichte bestemmingsreserve PPLG;
- b. Kaders/ bestedingscriteria voor de reserve PPLG;
- c. Overheveling van de reserve Coalitieakkoord naar de reserve PPLG;
- d. Onttrekkingen aan de reserve PPLG voor bestedingen in 2024.

a) Instelling budgetgericht bestemmingsreserve PPLG

Reserve PPLG	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het doel van de reserve is het doorontwikkelen van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) en het opstarten van de uitvoering. De nieuwe coalitie heeft € 35 miljoen beschikbaar gesteld om te voorkomen dat de voortgang wordt vertraagd of beperkt door externe of financiële factoren. De reserve kan worden ingezet voor extra capaciteit, voor voorfinanciering van maatregelen waarvoor Rijksmiddelen worden verwacht, om in cofinancieringsconstructies te kunnen deelnemen en voor andere incidentele initiatieven. Voor deze bestemmingsreserve zijn kaders vastgesteld waar binnen bestedingsvoorstellen door GS kunnen worden goedgekeurd. Overige bestedingen worden ter goedkeuring aan PS voorgelegd.
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Voeding	De reserve wordt gevoed vanuit de reserve Coalitieakkoord.
Looptijd	t/m 2027
Maximale hoogte	In het coalitieakkoord is € 35 miljoen beschikbaar gesteld, dat is de maximale hoogte van de reserve.

b) Kaders / bestedingscriteria voor de nieuwe reserve PPLG

De reserve PPLG is een 'budgetgerichte bestemmingsreserve'. Voor een budgetgerichte reserve geldt dat GS uitgaven kunnen doen binnen de kaders die PS voor de reserve hebben vastgesteld. Hieronder is het voorstel voor de te hanteren kaders uitgewerkt. In de te hanteren kaders is rekening gehouden met de onzekere omstandigheden bij het Rijk waarin het NPLG en het Transitiefonds verkeren.

De financiering van het PPLG was al onzeker en onduidelijk door de val van het Kabinet en het stuklopen van het Landbouwakkoord. De Eerste Kamer heeft de tijdelijke wet Transitiefonds controversieel verklaard, waardoor de instelling van het fonds vertraging heeft opgelopen. Met de uitslag van de Tweede Kamer verkiezingen is de onzekerheid verder toegenomen. De begroting 2024 van LNV, waarin de budgetten voor de koplopers-projecten zitten, is nog niet vastgesteld. Dit gebeurt naar verwachting in februari. De onzekerheid rond de besluitvorming en de financiering legt mogelijk een hoge druk op de € 35 miljoen.

Voorgesteld worden de volgende kaders en bestedingscriteria voor de reserve PPLG:

1. De uitgaven hebben te maken met één of meer van de PPLG-thema's, passen binnen de reikwijdte van het PPLG en het coalitieakkoord, hebben een incidenteel karakter en zorgen ervoor dat de ontwikkeling en uitvoering van het PPLG voortvarend kunnen worden voortgezet, ongeacht het tempo van de besluitvorming bij het Rijk.
2. Uitgaven worden in beginsel alleen uit de reserve gedekt als de besteding noodzakelijk wordt geacht en er geen alternatieve dekkingsbronnen voor zijn. Voor alle uitgaven wordt gezocht naar mogelijkheden tot (co)financiering vanuit andere budgetten, zoals EU-middelen en het Klimaatfonds. De reserve kan onder voorwaarden worden ingezet als voorfinanciering (zie hieronder).
3. Voor elke besteding ten laste van de reserve is een door GS goedgekeurd bestedingsvoorstel nodig. Wanneer het voorstel buiten de kaders onder 1 en 2 valt, wordt het ter goedkeuring aan PS voorgelegd.
4. De bestedingen uit de reserve PPLG worden minimaal 1x per jaar gespecificeerd verantwoord richting Provinciale Staten.
5. De reserve eindigt wanneer de € 35 miljoen volledig is besteed of bestemd of bij het aantreden van een nieuwe coalitie. Het bedrag dat in 2027 niet besteed is en waarvoor geen harde verplichtingen zijn aangegaan valt vrij in de algemene middelen.

Voorfinanciering: als de verwachting is dat de uitgaven gedekt worden door een Rijksbijdrage, maar dat hier niet op kan worden gewacht:

- moet in het bestedingsvoorstel de urgentie aangetoond worden;
- moet met concrete signalen worden onderbouwd dat de verlening van de bijdrage zeer waarschijnlijk is;
- moet het zeker zijn dat deze voorfinanciering de verlening/ toekenning niet in gevaar brengt.

c) Overheveling van de reserve Coalitieakkoord naar de reserve PPLG

In de EBW 2024 wordt een overheveling van € 10,9 miljoen voorgesteld van de reserve Coalitieakkoord naar de reserve PPLG.

d) Onttrekkingen aan de reserve PPLG voor bestedingen in 2024

In dit stadium is het niet mogelijk om een bestedingsplan voor de gehele looptijd van de reserve te presenteren. Er zijn op dit moment een aantal bestedingsvoorstellen waarmee op korte termijn kan worden begonnen en die voldoen aan de voorgestelde kaders. Na vaststelling van de EBW 2024 worden de bedragen aan de reserve PPLG onttrokken en in de begroting verwerkt.

Bestedingen ten behoeve van PPLG-projecten en maatregelpakketten die niet passen in bovenstaande bestedingsvoorstellen dienen afzonderlijk met een bestedingsplan ter besluitvorming aan PS te worden voorgelegd.

<i>Incidentele dekking capaciteitskosten 2024</i> In het coalitieakkoord zijn jaarlijks oplopende structurele middelen beschikbaar gesteld ter dekking van capaciteitskosten voor PPLG. Voorgesteld wordt om hiervoor in 2024 eenmalig € 2 miljoen aan de reserve PPLG te onttrekken om de benodigde ingroei van capaciteit te kunnen behouden c.q. realiseren. Wanneer voor 2024 een Rijksbijdrage voor capaciteitskosten/ voorbereidingskosten beschikbaar komt, kan de onttrekking aan de reserve verlaagd worden.	€ 2.000.000
<i>Voorfinanciering van projecten waarvoor met grote zekerheid een Rijksbijdrage wordt verwacht</i> De verleningsbeschikkingen voor de koplopers-projecten worden op z'n vroegst in mei 2024 verwacht. Voor sommige projecten is het wenselijk dat al eerder wordt gestart. Deze onttrekking aan de reserve PPLG maakt het mogelijk om uitgaven voor te financieren. Voor elk concreet project waarvoor voorfinanciering wordt gevraagd, wordt een voorstel ter goedkeuring aan GS voorgelegd. Begin 2024 zal het gaan om koplopers-projecten, waarvoor de Minister in haar brief ('tussentijds beeld') per project een indicatie geeft van de kans op een succesvolle aanvraag. Zodra de verleningsbeschikking is ontvangen, vloeit het bedrag terug naar de reserve.	€ 8.000.000
<i>Proceskosten</i> Dit zijn kosten voor het opstarten van processen (zoals samenwerkingstrajecten en voorbeeldprojecten) en voorbereiden van maatregelen in de gebieden die bijdragen aan de PPLG-doelen, maar niet betreffen de realisering van het NNN. De raming is gebaseerd op eerdere ervaringen van het regiebureau.	€ 900.000

Afwikkeling reserve Economisch herstel en Duurzaamheidsfonds

Via motie 42-2020 (EBW 2021) hebben PS opdracht gegeven een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds op te richten, waarmee de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland van de uitbraak van het coronavirus werden verzacht. Deze reserve liep tot 31-12-2023.

Het restant van deze reserve zal na vaststelling van de jaarstukken 2023 vrijvallen naar de algemene reserve. In het coalitieakkoord 'Verbindend vooruit!' is afgesproken dat het restant beschikbaar zal komen voor de ambities uit het coalitieakkoord. In deze eerste begrotingswijziging vindt u in meerdere programma's de afwikkeling van de reserve Economisch Herstel en duurzaamheid terug en de nog lopende toezeggingen vanuit EHDF. (Een inhoudelijke toelichting per brief volgt vanuit het programma Economische Herstel en duurzaamheid).

Bij de desbetreffende mutatie in de EBW 2024 is de volgende tekst opgenomen: *'in kader afronding van het programma EHDF, zie toelichting in hoofdstuk 2 en in de voordracht EBW 2024'.*

Hieronder vindt u het overzicht.

Doorschuif activiteiten EHDF naar 2024	Bedrag x €1.000
Instellen reserve Economisch herstel en duurzaamheidsfonds 2021	100.000
Bestedingen 2021	-3.214
Bestedingen 2022	-11.776
Prognose bestedingen 2023	-22.490
Vrijval 2024 t.b.v. uitvoering coalitieakkoord	-53.000
Subtotaal: Verwacht restant	9.520
<i>Doorschuif uitgaven naar 2024</i>	
Artis	-2.700
Regiodeal Wadden (Bijdrage Economie)	-582
Regiodeal ZaanIJ	-250
Arbeidsmarkt	-4.372
Uvr dorpshuizen	-500
HIRB+	-75
Verduurzaming sportbedrijven	-134
Uitvoeringskosten 2024	-150
Totaal	757

3 Overzicht per programma

Programma 1 Bestuur

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2024 voor eerste wijziging	Eerste begrotingswijziging	Begroot 2024 na eerste wijziging
Lasten			
1.1 Faciliteren van het provinciaal bestuur	10.939	7	10.946
1.2 Werken aan gemeenten en sterke regio's	8.876	0	8.876
1.3 Uitvoeren van rijksheertaken	481	175	656
1.4 Belangen van de provincie behartigen op landelijk en Europees niveau	3.772	1.079	4.851
Baten			
1.1 Faciliteren van het provinciaal bestuur	-59	0	-59
Saldo van baten en lasten	24.009	1.261	25.270
Stortingen			
1.4 Reserve Cofinanciering Europese projecten	1.243	0	1.243
Onttrekkingen			
1.4 Reserve Cofinanciering Europese projecten	0	-1.659	-1.659
Totaal mutaties reserves	1.243	-1.659	-416
Programma Resultaat	25.252	-398	24.854

1.1 Faciliteren van het provinciaal bestuur

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Uitgaven behorend bij de ontvangst (Beleidsdoel 7.1) in kader Veilig Wonen (september circulaire provinciefonds).	BN	7 N				7 N

1.3 Uitvoeren van rijksheertaken

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Agenda weerbaar Noord-Holland*	NBN	100 N				100 N
Decentralisatie uitkeringen uit de decembercirculaire 2023**	BN	75 N				75 N

Toelichting

* In de begroting 2024 is ervan uitgegaan dat het budget voor de Agenda Weerbaarheid met € 100.000 kon worden verlaagd omdat hiervoor vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken vier keer € 100.000 voor beschikbaar gesteld is. Deze ontvangen middelen betreffen echter een additionele uitkering op basis van een bestuurlijke afspraak die specifiek ten goede moet komen van weerbaarheidsactiviteiten in kleine gemeenten. Het budget voor de reguliere Weerbaarheidsagenda is nu weer op € 150.000 gezet.

** In de decembercirculaire van 2023 is een decentralisatie uitkering toegekend van € 75.000 in het kader van *Weerbaar bestuur kleine gemeenten*. Deze DU is in 2023 niet meer tot besteding gekomen. Deze DU is geoormerkt in het resultaat van 2023 terecht gekomen en zal van daaruit worden gestort in de algemene reserve. Met deze boeking worden deze middelen weer onttrokken aan de algemene reserve en toegevoegd aan het budget in 2024. De onttrekking aan de algemene reserve is opgenomen onder Beleidsdoel 7.2

1.4 Belangen van de provincie behartigen op landelijk en Europees niveau

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Actualisatie aan de hand van de definitieve IPO/BIJ12 begroting.	NBN	-580 V				-580 V
Uitvoeringsregeling ondersteuning aanvragen Europese projectsubsidie Noord-Holland 2023 - GS hebben deze uitvoeringsregeling in december 2023 vastgesteld met dekking uit de reserve Cofinanciering Europese projecten	RESV	210 N			-210 V	0
Provinciale bijdrage managementautoriteit Kansen voor West 3 2024 - op basis van de samenwerkingsconvenant partner Kansen voor West 2022-2029.	RESV	281 N			-281 V	0
Provinciale bijdrage Just Transition Fund 2024	RESV	293 N			-293 V	0
Uitvoeringsregeling Cofinanciering Europese programma's EFRO en Just Transition Fund-IJmond Noord-Holland - De verwachte uitgaven voor 2024 bedragen € 875.000	RESV	875 N			-875 V	0

Programma 2 Klimaat en gezonde leefomgeving

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2024 voor eerste wijziging	Eerste begrotingswijziging	Begroot 2024 na eerste wijziging
Lasten			
2.1 Bijdragen aan de energietransitie	31.727	-7.477	24.250
2.2 Bevorderen gezonde leefomgeving	54.864	2.871	57.735
Baten			
2.1 Bijdragen aan de energietransitie	-47	-300	-347
2.2 Bevorderen gezonde leefomgeving	-6.277	-2.100	-8.377
Saldo van baten en lasten	80.267	-7.006	73.261
Stortingen			
2.1 Reserve Energietransitie	33	0	33
2.1 Reserve Duurzame Elektriciteit	33	0	33
2.1 Reserve Warmte Transitie	1.137	0	1.137
2.2 Reserve Bodemsanering	319	0	319
2.2 Reserve Gezonde leefomgeving	1.000	0	1.000
Onttrekkingen			
2.1 Reserve Subsidies Warmtetransitie	-770	0	-770
2.1 Reserve Energietransitie	-7.623	4.719	-2.904
2.1 Reserve Duurzame Elektriciteit	-1.534	684	-850
2.1 Reserve Warmte Transitie	-9.255	2.848	-6.407
2.2 Reserve Bodemsanering	-1.039	0	-1.039
2.2 Reserve Gezonde leefomgeving	-2.667	0	-2.667
Totaal mutaties reserves	-20.365	8.251	-12.114
Programma Resultaat	59.902	1.245	61.147

2.1 Bijdragen aan de energietransitie

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Regiodeal Wadden - Dit betreft de dekking voor de regiodeal Waddeneilanden vanuit het budget voor klimaat en energie. Zie ook beleidsdoel 6.1	NBN	-581 V				- 581 V
Obstakel verlichting - Voor verbetering van de obstakel verlichting bij windmolens ontvangen we van het Rijk € 300.000, dit budget wordt met inleg van € 300.000 vanuit provincie gebruikt voor subsidieverlening.	BN	300 V	-300 V			0
Zonnepark N207 -Voor de aanleg zonnepark N207 was € 3 miljoen opgenomen in de reserve. Deze aanleg gaat niet in 2024 plaatsvinden.	RESV	- 3.000 V			3.000 N	0
Proceskosten en inhuur	RESV	-2.603 V			2.603 N	0
UVR Energiebesparingsprogramma - Verwachting was dat € 9 miljoen over 3 jaar uitgegeven zou worden. Het hele bedrag is al in 2023 verleend.	RESV	- 3.000 V			3.000 N	0
UVR Duurzaamheidsinitiatieven -Eind 2023 zijn er nog subsidieaanvragen binnengekomen die in 2024 worden verleend.	RESV	179 N			-179 V	0
UVR Verduurzaming corporaties - Eind 2023 zijn er nog subsidieaanvragen binnengekomen die in 2024 worden verleend.	RESV	173 N			-173 V	0
Septemercirculaire -Ontvangst voor Regionale Energie Strategieën (RES).	BN	1.055 N				1.055N

2.2 Bevorderen gezonde leefomgeving

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Tata Steel - Voor een uitgebreide toelichting, verwijzen we naar de Uitgestelde Intenties	UI	570 N				570 N
Swung 2 - Voor een uitgebreide toelichting, verwijzen we naar de Uitgestelde Intenties	UI	228 N				228 N
OD NZKG - In 2023 is €3 miljoen ontvangen. Dit wordt door middel van een subsidie overgezet naar de OD NZKG voor capaciteit rond Tata Steel. De kosten in 2023 zijn € 500.000. De kosten in 2024 zijn € 2,5 miljoen. € 500.000 stond al in de begroting 2025. Nu additionele deel gebudgetteerd.	BN	2.000 N	-2.000 V			0
Hollandse Luchten - Ontvangst vanuit het Rijk voor de uitvoering van Hollandse Luchten. Dit is gekoppeld aan het Schone Lucht Akkoord en is voor inzet van Waag Future Lab.	BN	100 N	-100 V			0
IPO Actualisatie aan de hand van de definitieve IPO/BIJ12 begroting.	NBN	-27 V				-27 V

Programma 3 Ruimte en Wonen

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2024 voor eerste wijziging	Eerste begrotingswijziging	Begroot 2024 na eerste wijziging
Lasten			
3.1 Regie voeren ruimtelijke ordening	5.872	174	6.046
3.2 Versnellen en programmeren woningbouw	16.746	3.004	19.750
3.3 Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie	6.308	4.270	10.578
Baten			
3.1 Regie voeren ruimtelijke ordening	-20	-150	-170
3.2 Versnellen en programmeren woningbouw	-6.672	0	-6.672
3.3 Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie	0	-3.270	-3.270
Saldo van baten en lasten	22.234	4.028	26.262
Stortingen			
3.2 Reserve Woningbouw	1.200	0	1.200
3.2 Reserve OV-fonds inclusief OV-knooppunten	0	-8.000	-8.000
Onttrekkingen			
3.1 Reserve subsidie Bloemendalerpolder	-272	0	-272
3.2 Reserve OV-fonds inclusief OV-knooppunten	0	-3.004	-3.004
3.2 Reserve Woonbeleid	-750	0	-750
3.2 Reserve Woningbouw	-2.650	0	-2.650
3.2 Reserve Subsidies OD 3.4.1	-312	8.000	7.688

3.2	Reserve Woningbouw subsidies	-570	0	-570
3.3	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen	-2.017	0	-2.017
3.3	Reserve Klimaatadaptatie	0	-1.000	-1.000
3.3	Reserve Subsidies Meekoppelkansen bij dijkversterking en kustontwikkeling	-2.400	0	-2.400
	Totaal mutaties reserves	-7.771	-4.004	-11.775
Programma Resultaat		14.463	24	14.487

3.1 Regie voeren ruimtelijke ordening

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
SPUK Novex schipholregeling. - Van het Rijk wordt € 350.000 ontvangen voor 3 jaar. In 2024 is de verwachting daar € 150.000 van uit te geven.	BN	150 N	-150 V			0
Projectbureau NZKG. - Voor onderzoeken naar aanlanding energie op land, was € 150.000 opgenomen voor het projectbureau NZKG. € 50.000 was overgeheveld naar beleidsdoel 6.1. Deze kosten zijn al in 2023 gemaakt. Daarom wordt dit teruggedraaid.	BN	50 N				50 N
IPO -Actualisatie aan de hand van de definitieve IPO/BIJ12 begroting.	NBN	-26 N				-26 N

3.2 Versnellen en programmeren woningbouw

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Subsidie op de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling Haarlem, ontwikkeling Haarlem Nieuw-Zuid - € 8 miljoen overgeheveld van de reserve OV-knooppunten naar de subsidiereserve.	RESV			-8.000 V	8.000 V	0
Reserve OV-knooppunten - € 2,2 miljoen opgenomen voor subsidies op de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling, t.b.v. Alkmaar Noord Fase 1 en voor de ketenreis subsidies.	RESV	2.234 N			-2.234 V	0
Reserve OV-knooppunten - € 770.000 opgenomen voor proceskosten, dit is voor het laten uitvoeren van opdrachten en onderzoeken.	RESV	770 N			- 770 V	0

3.3 Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Reserve klimaatadaptatie - € 1 miljoen onttrokken voor proceskosten in 2024. Dit is voor het afronden Bouwsteennotitie 2023, opstarten noodzakelijk onderzoek ten behoeve van WBS, waterveiligheid en waterbeschikbaarheid, Klimaatadaptatie (o.a. n.a.v. nieuwe klimaatscenario's) en ten behoeve van uitwerkingen gebiedsopgaven. Daarnaast bijdragen aan gebiedspilots en samenwerkingsafspraken.	RESV	1.000 N			-1.000 V	0
Vervoerregio Amsterdam - € 3,3 miljoen ontvangen voor fietspaden Markermeerdijk tussen Hoorn en Amsterdam. Deze kosten zijn meegenomen in de SOK Markermeerdijken.	BN	3.270 N	-3.270 V			0

Programma 4 Bereikbaarheid

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2024 voor eerste wijziging	Eerste begrotingswijziging	Begroot 2024 na eerste wijziging
Lasten			
4.1 Realiseren perspectief Mobiliteit	25.423	9.104	34.527
4.2 Openbaar vervoer waarborgen	65.727	653	66.380
4.3 Faciliteren gebruik infrastructurele netwerken	38.041	135	38.176
4.4 Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden	122.158	50	122.208
Baten			
4.1 Realiseren perspectief Mobiliteit	-2.307	0	-2.307
4.3 Faciliteren gebruik infrastructurele netwerken	-1.753	0	-1.753
4.4 Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden	-6.078	0	-6.078
Saldo van baten en lasten	241.211	9.942	251.153
Stortingen			
4.1 Reserve Mobiliteitsbeleid	205	0	205
4.1 Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	10.511	0	10.511
4.2 Reserve Openbaar Vervoer Projecten	67	0	67
4.4 Reserve Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur	19.574	0	19.574
4.4 Reserve Groot Onderhoud Wegen	22.199	0	22.199
4.4 Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	12.357	0	12.357
Onttrekkingen			
4.1 Reserve Mobiliteitsbeleid	-1.287	0	-1.287

4.1	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	-17.108	-9.200	-26.308
4.2	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	-2.386	-653	-3.039
4.4	Reserve Kapitaallasten Wegen	-641	0	-641
4.4	Reserve Kapitaallasten OV	-1.655	0	-1.655
4.4	Reserve Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur	-1.450	-631	-2.081
4.4	Reserve Groot Onderhoud Wegen	-31.057	0	-31.057
4.4	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	-11.375	0	-11.375
4.4	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	-3.582	0	-3.582
4.4	Reserve Kapitaallasten Innovatieprojecten	-285	0	-285
	Totaal mutaties reserves	-5.913	-10.484	-16.397
Programma Resultaat		235.297	-542	234.755

4.1 Realiseren perspectief Mobiliteit

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
IPO - Actualisatie aan de hand van de definitieve IPO/BIJ12 begroting.	NBN	-96 V				-96 V
Hogere uitgaven uit reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden: - € 6 miljoen voor UVR Klein INFRA (Ophoging jaarlijkse subsidie plafond tot 14 miljoen). - € 1,3 miljoen voor Dorpstraat Communicatieweg - € 900.000 voor het bevorderen van verkeersveilig gedrag bij specifieke doelgroepen - € 1 miljoen voor Haltevoorziening NHN	RESV	6.000 N 1.300 N 900 N 1.000 N			- 9200 V	0

4.2 Openbaar vervoer waarborgen

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Hogere uitgaven uit de reserve OV projecten: - € 400.000 voor gratis vervoer voor kinderen en OV promotie acties 2024 - € 253.000 voor twee buurtbussen (Met de 16 bussen die in 2023 zijn geleverd, komt daarmee het totaal op 18 stuks).	RESV	653 N			-653 V	0

4.3 Faciliteren gebruik infrastructurele netwerken

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
In de septembercirculaire van het provinciefonds is aangegeven dat een bedrag van € 135.000 ontvangen gaat worden in het kader van Verkeersveiligheid (ontvangst bij beleidsdoel 7.1).	BN	135 N				135 N

4.4 Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Regiodeal Wadden - Dit betreft de dekking voor de regiodeal Waddeneilanden vanuit de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur, zie ook beleidsdoel 6.1	NBN				-581 V	-581 V

Programma 5 Natuur en landelijk gebied

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2024 voor eerste wijziging	Eerste begrotingswijziging	Begroot 2024 na eerste wijziging
Lasten			
5.1 Beschermen en ontwikkelen van natuur	87.521	361	87.882
5.2 Beheren van natuur	50.769	1.103	51.872
5.3 Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen	24.354	0	24.354
5.4 Verbeteren kwaliteit, benutten en beheren van water	4.450	3.583	8.033
5.5 Regisseren Provinciaal Programma Landelijk Gebied	2.000	10.900	12.900
5.6 Versterken kansrijke landbouw	5.513	350	5.863
Baten			
5.1 Beschermen en ontwikkelen van natuur	-13.058	0	-13.058
5.2 Beheren van natuur	-898	0	-898
5.3 Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen	-5.700	0	-5.700
5.4 Verbeteren kwaliteit, benutten en beheren van water	-1.125	-2.542	-3.667
Saldo van baten en lasten	153.826	13.755	167.581
Stortingen			
5.1 Reserve Oostelijke Vechtplassen	4.058	0	4.058
5.1 Reserve Groen	15.705	1.496	17.201
5.1 Reserve Groene Uitweg	107	0	107
5.3 Reserve Landschap	4.000	0	4.000
5.3 Reserve Cofinanciering Waddenzee	854	0	854

5.4	Reserve Waterrecreatie	1.562	0	1.562
5.5	Reserve PPLG	0	10.900	10.900
5.6	Reserve Europese projecten landbouwsubsidies	1.200	0	1.200
Ottrekkingen				
5.1	Reserve Oostelijke Vechtplassen	-6.403	0	-6.403
5.1	Reserve Laag Holland	-1.250	536	-714
5.1	Reserve Groen	-63.470	-836	-64.306
5.1	Reserve Kapitaallasten Groen	-118	0	-118
5.1	Reserve Groene Uitweg	-3.334	-1.496	-4.830
5.1	Reserve verleende subsidies OD 5.1.1	-4.262	0	-4.262
5.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	-3.182	0	-3.182
5.3	Reserve Subsidies Cofinanciering Waddenzee	-2.951	0	-2.951
5.4	Reserve Waterrecreatie	-2.053	-1.000	-3.053
5.5	Reserve PPLG	0	-10.900	-10.900
5.6	Reserve Europese projecten landbouwsubsidies	-2.505	0	-2.505
Totaal mutaties reserves		-62.042	-1.300	-63.342
Programma Resultaat		91.784	12.455	104.239

5.1 Beschermen en ontwikkelen van natuur

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Lagere uitgaven vanuit de Reserve Laag Holland: een subsidie t.b.v. het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer kon al in 2023 verstrekt worden.	RESV	-536 V			536 N	0
Hoger uitgaven uit de reserve Groen t.b.v. KRW projecten: - € 550.000, - voor het vispasseerbaar maken van sluizen - € 286.000, - voor extra inzet bij de OD NZKG voor de vth-taken voor indirecte lozingen.	RESV	836 N			-836 V	0
Overhevelingen van reserve Groene Uitweg naar reserve Groen: - € 1.226.000 voor project Faunapassage Maxisweg - € 270.000 voor project Faunapassage A1.	RESV			1.226 N 270 N	- 1.496 V	0
Zie overzicht uitgestelde intenties	UI	61 N				61 N

Toelichting

KRW

Deze projecten dragen bij aan het realiseren van de KRW doelen in 2027. Het betreft projecten waar de provincie verantwoordelijk voor is en die we hebben opgenomen in het Regionale Waterprogramma 2022 – 2027 en de beantwoording van de motie 267-2022 Inzicht in effectieve instrumenten waterkwaliteit.

We doen een overheveling vanuit de reserve Groene Uitweg voor faunapassages A1 en Maxisweg van € 1.496.000. Daarmee komt de volledige dekking voor deze projecten in de reserve Groen terecht.

5.2 Beheren van natuur

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Uitgestelde intentie Decentralisatie-Uitkering Natuur inclusief na-isoleren	UI	249 N				249 N
Uitgestelde intentie Bezoekersmanagement recreatie en toerisme	UI	150 N				150 N
IPO - Actualisatie aan de hand van de definitieve IPO/BIJ12 begroting	NBN	704 N				704 N

5.4 Verbeteren kwaliteit, benutten en beheren van water

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
IPO - Actualisatie aan de hand van de definitieve IPO/BIJ12 begroting.	NBN	41 N				41 N
Van het Rijk ontvangt de provincie voor de subsidie op de lijst buiten uitvoeringsregeling Acacia, Zoete Toekomst € 206.250.	BN	207 N	-207 V			0
Van het Rijk ontvangt de provincie voor de subsidie op de lijst buiten uitvoeringsregeling PWN, ondergrondse drinkwaterberging € 1,5 miljoen	BN	1.500 N	-1.500 V			0
Voor de Uvr Kennisontwikkeling Bodem en Water Noord-Holland ontvangen we € 835.000 van de waterschappen.	BN	835 N	-835 V			0
SAIL 2025 - Ten behoeve van de bijdrage aan SAIL 2025 verhogen we de uitgaven uit de reserve Waterrecreatie.	RESV	1.000 N			-1.000 V	0

5.5 Regisseren Provinciaal Programma Landelijk Gebied

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Overheveling incidentele middelen van reserve Coalitieakkoord naar reserve PPLG	RESV BN			10.900 V		
- Capaciteit voor doorontwikkeling PPLG, aanvulling op de structurele dekking, enkel 2024 - Voorfinanciering koplopers-projecten, waarvoor medio 2024 een Rijksbijdrage wordt verwacht - Proceskosten voor het opstarten van gebiedsprocessen, waarvoor mogelijk geen Rijksbijdrage komt Onttrekking aan de Reserve PPLG	RESV BN	2.000 N 8.000 N 900 N			-10.900 V	0

Toelichting

De mutaties op dit beleidsdoel worden gedetailleerder toegelicht bij het voorstel om een nieuwe reserve in te stellen. Hierin staan ook de voorgestelde kaders en bestedingscriteria. Het concept Instellingsbesluit Reserve PPLG vindt u als bijlage bij de EBW.

5.6 Versterken kansrijke landbouw

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Voedselvisie & Mestvergisting - Verwerken uitgestelde intentie laatste begrotingswijziging 2023	UI	350 N				350 N

Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2024 voor eerste wijziging	Eerste begrotingswijziging	Begroot 2024 na eerste wijziging
Lasten			
6.1 Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie	21.100	11.057	32.157
6.2 Behouden kwaliteit van erfgoed	9.767	12.463	22.230
6.3 Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit cultuur en voorzieningen	7.474	13.474	20.948
Baten			
6.1 Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie	-100	25	-75
Saldo van baten en lasten	38.241	36.969	75.260
Stortingen			
6.1 Reserve Circulaire Economie	1.180	0	1.180
6.1 Reserve MKB innovatie-instrumenten	4.922	0	4.922
6.2 Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	4.079	0	4.079
Onttrekkingen			
6.1 Reserve Circulaire Economie	-1.180	0	-1.180
6.1 Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	0	0	0
6.1 Reserve MKB innovatie-instrumenten	-5.237	-3.571	-8.808
6.2 Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	-4.119	-6.325	-10.444
6.2 Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	-1.100	-4.250	-5.350
6.2 Reserve Subsidie SvA/NHW Werelderfgoed	0	-885	-885
Totaal mutaties reserves	-1.455	-15.031	-16.486
Programma Resultaat	36.786	21.988	58.774

6.1 Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
IPO - Actualisatie aan de hand van de definitieve IPO/BIJ12 begroting	NBN	49 N				49 N
Proceskosten HIRB+ / Arbeidsmarkt -In kader afronding van het programma EHDF, zie toelichting in hoofdstuk 2 en in de voordracht EBW 2024.	NBN	4.842 N				4.842 N
Regiodeal Wadden - Het Rijk, provincie Fryslân, provincie Noord-Holland en de 5 eilandgemeenten investeren de komende 4 jaar samen € 36 miljoen in woningbouw, onderwijs, innovatief ondernemerschap, bereikbaarheid, duurzame energie en circulaire economie.	NBN	2.325 N				2.325 N
Arbeidsmarkt infra -Betreft een doorschuiving LSBU.	NBN	5 N				5 N
MKB - Het is in 2023 niet mogelijk om de subsidies 'MIT Haalbaarheidsprojecten 2023' en 'MIT R&D Projecten' uit te voeren. De lasten worden in deze boeking verplaatst naar 2024.	RESV	3.571 N			- 3.571 V	0
Verwerking decentralisatie uitkeringen (DU) uit de decembercirculaire 2023*	RESV	340 N				340 N
Mutatie < € 100.000	BN	-75 V	25 N			-50 V

Toelichting

* Het Rijk, provincie Fryslân, provincie Noord-Holland en de 5 eilandgemeenten investeren de komende 4 jaar samen € 36 miljoen in woningbouw, onderwijs, innovatief ondernemerschap, bereikbaarheid, duurzame energie en circulaire economie. Het aandeel van de provincie Noord-Holland in deze bijdrage van € 2,3 miljoen wordt gedekt door € 580.000 in te zetten vanuit elk van de volgende bestaande budgetten binnen de begroting:

- De incidenteel beschikbaar gestelde middelen voor Wonen en Ruimtelijke ordening in deze coalitieperiode
- De reserve Ontwikkelen provincie infrastructuur
- De reserve Economisch herstel en duurzaamheid.
- Het structurele budget voor Klimaat en energie.

** In de decembercirculaire 2023 van het provinciefonds zijn een tweetal decentralisatie uitkeringen (DU's) toegekend die niet meer tot besteding kon komen in 2023. De middelen van deze DU's zijn geoormerkt in het resultaat van 2023 opgenomen en zullen van daaruit worden gestort in de algemene reserve. Met deze mutatie worden de toegekende middelen weer onttrokken aan de algemene reserve en weer toegevoegd aan het budget. Het gaat om de DU Novex waarbij middelen beschikbaar zijn gesteld voor verdere uitwerking van het programma Nationale Omgevingsvisie Extra en de DU Aanpak vakantieparken. De onttrekking van € 340.000 aan de algemene reserve is opgenomen onder beleidsdoel 7.2.

6.2 Behouden kwaliteit van erfgoed

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Rijksmonumenten - In 2023 is het niet gelukt om de UVR Rijksmonumenten te verlenen. Hierom wordt er bij deze begrotingswijziging het totale bedrag bijgeboekt (€ 5.741.000). Het restant betreft indexaties die in de kaderbrief 2024 staan, deze worden op de Stelpost Indexering geboekt.	RESV	6.325 N			-6.325 V	0
Monumenten - Tijdens het coalitieakkoord is geld opgenomen voor monumenten het totaal van deze middelen is 4.000.000. Dit geld wordt gebruikt om UVR Restauratie Rijksmonumenten NH te dekken. Het geld wordt verdeeld over 4 jaar (onttrekking uit beleidsdoel 7.1).	RESV	1.000 N				0
Vanuit de reserve Stelling van Amsterdam wordt € 3,9 miljoen onttrokken voor subsidies op de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling: - Benoorden Spaarndam € 1 miljoen - Fort aan de Middenweg € 600.000 - Fort Pampus, nieuw entreegebouw paviljoen Pampus € 250.000 - Gemeente Amsterdam, Schansen € 510.000 - Landschap Noord-Holland, herstel van Liniedijk € 400.000 - Recreatieschap Spaarnwoude, herstel van liniedijk Spaarndam € 600.000 - Regio Gooi en Vechtstreek, nieuwe werken nieuwe Hollandse Waterlinie € 490.00	RESV	1.000 N 600 N 250 N 510N 400 N 600 N 490 N			-3.850 V	0
Subsidie Gooise Meren, vesting Muiden Voor de subsidie die is verleend aan de gemeente Gooise Meren voor vesting Muiden in 2023 van € 3,2 miljoen wordt een budget opgenomen van € 885.000.	RESV	885 N			-885 V	0
Voor opdrachten damsluizen wordt € 400.00 opgenomen vanuit de reserve. Dit is voor de consolidering van de damsluizen in de Ringvaart Haarlemmermeer. Zo is er geen gevaar meer voor de scheepvaart.	RESV	400 N			-400 V	0
Mutatie < € 100.000	BN	3 N				

6.3 Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit cultuur en voorzieningen

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
IPO - Op 7 november is de Begroting 2024 van het IPO/BIJ12 vastgesteld. Via deze weg wordt de begroting van PNH geactualiseerd.	NBN	11 N				11 N
Artis Aquarium -In kader afronding van het programma EHDF, zie toelichting in hoofdstuk 2 en in de voordracht EBW 2024.	NBN	12.700N				12.700 N
Verduurzaming sportbedrijven - De opdracht aan RHDHV stopt noodgedwongen, maar het werk is niet af. De verplichting moet in 2024 worden overgenomen door een andere leverancier. Het geld dat er eind 2023 dus nog over is.	NBN	134 N				134 N
Indexatie Probiblio - Tijdens de kaderbrief 2024 is Probiblio geïndexeerd met € 129.000.	BN	129 N				
UVR Dorpshuizen -In kader afronding van het programma EHDF, zie toelichting in hoofdstuk 2 en in de voordracht EBW 2024.	NBN	500 N				500 N

Programma 7 Overzicht Algemene middelen en organisatie

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2024 voor eerste wijziging	Eerste begrotingswijziging	Begroot 2024 na eerste wijziging
Lasten			
7.1 Algemene dekkingsmiddelen	25.106	-132	24.974
7.2 Organisatie	91.506	745	92.251
Baten			
7.1 Algemene dekkingsmiddelen	-592.506	-5.222	-597.728
7.2 Organisatie	-207	0	-207
Saldo van baten en lasten	-476.101	-4.609	-480.710
Stortingen			
7.1 Reserve Coalitieakkoord	67.868	0	67.868
7.1 Reserve waardevermindering grond groen	6.000	0	6.000
7.2 Reserve Bedrijfsvoering	1.420	0	1.420
Onttrekkingen			
7.1 Reserve Economisch Herstel en Duurzaamheid	-53.000	0	-53.000
7.1 Reserve Coalitieakkoord	0	-12.481	-12.481
7.2 Algemene Reserve	-2.239	-20.786	-23.025
7.2 Reserve Bedrijfsvoering	-6.650	0	-6.650
7.2 Reserve Huisvesting	-782	0	-782
Totaal mutaties reserves	12.617	-33.267	-20.650
Programma Resultaat	-463.484	-37.876	-501.360

7.1 Algemene dekkingsmiddelen

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Regiodeal Wadden - Dit betreft de dekking voor de regiodeal Waddeneilanden vanuit het incidentele budget voor wonen waarvoor middelen zijn gereserveerd in de reserve Coalitieakkoord. Zie ook beleidsdoel 6.1	BN				-581 V	
In de septembercirculaire van het provinciefonds is vermeld dat een bedrag van € 1.055.000 ontvangen gaat worden voor Regionale Energie Strategieën. Dit bedrag is neutraal met de lasten die hiervoor zijn opgenomen onder beleidsdoel 2.1	BN		-1.055 V			-1.055 V
In de septembercirculaire is vermeld dat een bedrag van € 135.000 gaat worden voor Verkeersveiligheid. Dit bedrag is neutraal met de hiervoor opgenomen lasten onder beleidsdoel 4.3	BN		-135 V			-135 V
In de septembercirculaire van het provinciefonds is vermeld dat een bedrag van € 7.000 ontvangen gaat worden voor Veilig Wonen. Dit bedrag is neutraal met de hiervoor opgenomen lasten onder beleidsdoel 1.1	BN		-7 V			-7 V
Op basis van de septembercirculaire van het provinciefonds wordt de algemene uitkering met €3.694.000 naar boven bijgesteld. Dit wordt veroorzaakt door een hoger accres in 2024.	NBN		-3.694 V			-3.694 V
Monumenten - Tijdens het coalitieakkoord is geld opgenomen voor monumenten het totaal van deze middelen is 4.000.000. Dit geld wordt gebruikt om UVR Restauratie Rijksmonumenten NH te dekken. Het geld wordt verdeeld over 4 jaar. (Lasten uit beleidsdoel 6.2)	RESV				-1.000 V	0
Overheveling van de incidentele middelen voor PPLG van reserve Coalitieakkoord naar de reserve PPLG	RESV BN				- 10.900 V	

7.2 Organisatie

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Artis /Regiodeal Wadden/Regiodeal ZaanIJ/ Arbeidsmarkt/ UVR Dorpshuizen/ Proceskosten HIRB+/ Overheveling subsidies - In het kader van de afronding van het programma Economisch Herstel en duurzaamheidsfonds, worden een aantal regelingen doorgezet naar 2024 via een onttrekking uit de Algemene reserve. Graag verwijzen wij naar de tabel opgenomen in de voordracht van de EBW	NBN				-18.763 V	
UI - De bedragen die bij LBW2023 zijn afgeraamd in het kader van de Uitgestelde Intenties (UI) worden bij EBW2024 weer toegevoegd aan het budget. De bedragen zijn bij de aframing toegevoegd aan de algemene reserve en worden nu weer onttrokken aan de algemene reserve.	UI (BN)				-1.608V	-1.608V
Onttrekking aan de algemene reserve van decentralisatie uitkeringen uit de decembercirculaire 2023*	RESV				-415 V	-415 V
Detacheringsopbrengsten Provincie-medewerkers worden soms extern gedetacheerd. Hiervoor worden vergoedingen ontvangen. De vergoedingen worden gebruikt om de kosten van vervangend personeel te dekken. De detacheringsopbrengsten en kosten van vervanging worden geraamd op € 331.000	BN	331 N				0
IPO - Actualisatie aan de hand van de definitieve IPO/BIJ12 begroting.	NBN	414 N				414 N

Toelichting

*In de decembercirculaire 2023 van het provinciefonds zijn een aantal decentralisatie uitkeringen (DU's) toegekend die niet meer tot besteding konden komen in 2023. Deze middelen zijn geormerkt in het resultaat van 2023 opgenomen en zullen van daaruit worden gestort in de algemene reserve. Met deze mutatie worden de toegekende middelen weer onttrokken aan de algemene reserve en weer toegevoegd aan het budget. Zie voor de toevoeging aan het budget ook beleidsdoel 1.3 en 6.1.

4 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling

Programma 1 Bestuur

Beleidsdoel	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2024	Gewijzigd
1.2	Amsterdam Smart City Toelichting: Subsidie om als grote partner deel te kunnen nemen aan het kennisnetwerk Amsterdam Smart City	€ 200.000 € 100.000	Gewijzigd
1.3	Gemeente Huizen: bestuurlijk Interventieteam fase 2 Toelichting: Gooi en Vechtstreek zet gezamenlijk in op versterking van de bestuurlijke weerbaarheid. Hiertoe zetten de gemeenten zich onder andere in op voortzetting en doorontwikkeling van het BIT naar een duurzaam samenwerkingsverband in de strijd tegen oneerlijk ondernemerschap en vóór een weerbaar openbaar bestuur. Het bestuurlijk interventieteam sluit aan bij de doelstellingen van de Agenda Weerbaar Noord-Holland; een bijdrage leveren aan de versterking van lokale weerbaarheid. In het bestuurlijk interventieteam werken meerdere gemeenten samen. Hierdoor wordt de lokale uitvoeringskracht vergroot, de informatiepositie versterkt en lokaal steviger opgetreden tegen de ondermijnende criminaliteit. Deze werkwijze past daarmee geheel binnen de opgave om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan vanuit een maatschappelijke opgave	€ 40.000	

Programma 2 Klimaat en gezonde leefomgeving

Beleidsdoel	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2024	Gewijzigd
2.1	Greenport Aalsmeer Energieconsultant Greenport	€ 150.000	
2.1	Gemeente Hilversum, warmteregisseur	€ 70.000	Verwijderd
2.1	Gemeente Aalsmeer, warmteregisseur	€ 70.000	
2.1	OD IJmond, warmteregisseur	€ 70.000	
2.1	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, ecologische effecten van thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) installaties	€ 150.000	Verwijderd
2.1	Ontwikkelingsbedrijf NHN, Data Science Alkmaar	€ 150.000	
2.1	Natuur en milieufederatie Noord-Holland, Participatie coalitie, energieregio's	€ 150.000	Nieuw
2.1	Vattenfall Windpark Wieringermeer B.V., obstakel verlichting	€ 300.000	Nieuw
2.1	WP energiek BV, obstakel verlichting	€ 36.000	Nieuw
2.1	ASR Windpark Wieringermeer B.V., obstakel verlichting	€ 192.000	Nieuw
2.1	ECN Wind Energy Facilities B.V., obstakel verlichting	€ 94.800	Nieuw
2.2	Omgevingsdienst NZKG, capaciteit groen staal Van het Rijk ontvangen we een specifieke uitkering	€ 3.000.000	Verwijderd

voor de uitbreiding van de capaciteit van de
omgevingsdiensten Noord-Holland voor de
vergunningverlening in het kader van de
maatwerk aanpak Tata Steel

2.2	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, sanering waterbodembodem in de Amstel nabij Cindu	€ 1.400.000
2.2	Hoogheemraadschap Rijnland, Bodemsanering terrein voormalig AWZI Rijsenhout	€ 308.550
2.2	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, uitvoering waterbodemsaneringen	€ 2.860.000
2.2	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, waterbodemsaneringen Cluster 1 (Prinseneiland c.a. te Amsterdam)	€ 2.124.196
2.2	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, waterbodemsaneringen Cluster 1 (Prinseneiland c.a. te Amsterdam) en Cluster 2 (Kattenburg c.a. te Amsterdam)	€ 8.523.000
2.2	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Sanering waterbodembodem Amstel nabij Cindu deel 2	€ 1.582.680

Programma 3 Ruimte en Wonen

Beleidsdoel	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2024	Gewijzigd
3.2	Alkmaar Noord, knooppuntontwikkeling fase 1	€ 1.200.000	
3.2	Gemeente Haarlem, knooppuntontwikkeling Haarlem Nieuw-Zuid	€ 8.000.000	
3.2	Heerhugowaard, ketenreismiddelen	€ 150.000	
3.2	Alkmaar, ketenreismiddelen	€ 50.000	
3.2	Heiloo, ketenreismiddelen	€ 231.500	
3.2	Zaanstad, ketenreismiddelen	€ 70.000	
3.2	Heemskerk, ketenreismiddelen	€ 75.000	
3.2	Hoorn, ketenreismiddelen	€ 200.000	
3.2	Schagen, ketenreismiddelen	€ 75.000	
3.2	Uitgeest, ketenreismiddelen	€ 275.000	
3.2	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland, toekomstplan voor dorp en dorpshuis	€ 32.000	Verwijderd
3.2	MRA, flexibele schil, MRA-ASRE opleiding & Primanedmonitor	€ 400.000	Gewijzigd
3.2	MRA, huisvesting aandachtsgroepen	€ 200.000	
3.3	Gemeente Hoorn, 3 bruggen en fietspad	€ 4.700.000	Verwijderd
3.3	HHNK, programmaplan ruimtelijke adaptatie NK	€ 44.000	
3.3	Wageningen University & Research, WWW.veiligheidslandschappen (Waarderijke, Waterrijke en Waterveiligheidslandschappen)	€ 120.000	

Programma 4 Bereikbaarheid

Beleidsdoel	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2024
4.2	Regionaal Overlegorgaan Consumentenbelangen Openbaar Vervoer: Bijdrage 2024	€ 50.000

Toelichting:

Inhuur van een onafhankelijk voorzitter en secretaris

4.1	Gemeente Gooise Meren: OV SAAL inpassingsgelden: herontwikkeling locatie fietsenstalling <u>Toelichting</u> Bijdrage aan herontwikkeling van locatie ten oosten van station Naarden-Bussum vanuit het Rijksbudget OV SAAL. De provincie treedt op als beheerder van dit budget namens het Rijk	€ 2.000.000	
4.1	Gemeente Gooise Meren: OV SAAL inpassingsgelden: stationsweg aanpassen <u>Toelichting</u> Bijdrage aan de herinrichting van de Stationsweg nabij station Naarden-Bussum	€500.000	nieuw
4.1	Gemeente Gooise Meren: OV SAAL inpassingsgelden: Regionale fietsroutes <u>Toelichting</u> Bijdrage aan ontwikkeling regionaal doorfietsroutenetwerk in regio Gooi -en Vechtstreek	€ 375.000	nieuw
4.1	Gemeente Hilversum: OV SAAL inpassingsgelden: fietsenstalling station Hilversum <u>Toelichting</u> Bijdrage aan realisatie ondergrondse fietsenstalling op Hilversum Centraal	€ 2.750.000	nieuw
4.1	Gemeente Hilversum: OV SAAL inpassingsgelden: Kleine Spoorbomen <u>Toelichting</u> Subsidie voor het verbeteren van de verkeersveiligheid/doorstroming van de gelijkvloerse spoorwegovergang ten westen van station Hilversum	€ 1.000.000	
4.1	Gemeente Alkmaar: Havenontwikkeling Boekelermeer <u>Toelichting</u> Deze haven draagt bij aan de mobiliteitstransitie door het verminderen van vachtverkeer over de weg en verminderd brugopeningen van de Leeghwaterbrug, waarmee de doorstroming op de N242 verbetert	€ 7.500.000	vervallen
4.1	Stichting Breikers: Werkgeversaanpak Metropoolregio Amsterdam <u>Toelichting</u> Werkgevers adviseren/ondersteunen om woon-werkverkeer te verduurzamen/verminderen/buiten spits reizen	€ 1.800.000	wijzigen
4.1	Stichting Breikers: Werkgeversaanpak regio Noord-holland-Noord <u>Toelichting</u> Werkgevers adviseren/ondersteunen om woon-werkverkeer te verduurzamen/verminderen/buiten spits reizen	€ 200.000	
4.1	Stichting IJmond Bereikbaar: Werkgeversaanpak IJmond Bereikbaar	€ 400.000	nieuw

Toelichting

Werkgevers adviseren/ondersteunen om woon-werkverkeer te verduurzamen/verminderen/buiten spits reizen

4.1	Gemeente Velsen: Pont Velsen <u>Toelichting</u> Bijdrage aan de aanschaf van een pont, met als doel de pontverbinding bij Velsen structureel te voorzien van 2 ponten	€ 1.800.000	nieuw
4.1	Greenport Aalsmeer: Stimuleren vervoer over water en versterkte logistieke samenwerking binnen de Greenport-partners <u>Toelichting</u> Bijdrage voor het opzetten van een pilot voor transport van Rotterdam naar Aalsmeer via schepen voor de sierteelt en een bijdrage voor het versterken van het netwerk van ondernemers om ze beter in staat te stellen te verduurzamen en gebruik te maken van lopende subsidieregelingen.	€ 50.000	nieuw
4.1	Gemeente Gooise Meren: P+R Muiden <u>Toelichting</u> Subsidie voor verbetering ketenreisvoorzieningen nabij P+R muiden	€ 400.000	nieuw
4.1	Gemeente Zaanstad: Verbindingsweg Dorpsstraat – Communicatieweg <u>Toelichting</u> Aanleg van een verbindingsweg tussen de Communicatieweg en de Dorpsstraat in Assendelft aan te leggen. Deze verbindingsweg moet het verkeer op de Communicatieweg en de overlast die er mee gemoeid is verminderen, en de doorstroming te verbeteren. In het coalitieakkoord is er een leefbaarheidsfonds van 11 miljoen beschikbaar gesteld. Dit leefbaarheidsfonds is bedoeld om de leefbaarheid rondom de N203 (en onderliggend wegennet) bij Krommenie te verbeteren.	1.300.000	nieuw
4.1	Stichting CROW: CROW-KpVV bijdrage 2024-2027 <u>Toelichting</u> Met deze subsidie ontwikkelt CROW collectieve kennis op het gebied van mobiliteit, door middel van het programma Kennisplatform Verkeer en Vervoer (KpVV).	€ 156.000	nieuw
4.1	Gemeente Velsen: Velsertaverse fietsonderdoorgang <u>Toelichting</u> Subsidie voor het gemeentelijk deel van de aanleg van de fietsverbinding onder de Velsertaverse, tussen station Beverwijk en Velsen Noord	€ 1.300.000	Nieuw
4.1	Gemeente Den Helder: Project KVSS Renovatie Boerenverdrietbrug	€ 300.000	
4.1	Gemeente Den Helder: Project KVSS Verplaatsen jachthaven/museumhaven Willemsoord	€ 500.000	
4.4	Stichting CROW, Kennisprogramma Beheer en	€ 95.000	nieuw

Programma 5 Natuur en landelijk gebied

Beleidsdoel	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2024	Gewijzigd
5.1	WUR/Deltares, Living lab Koopmanspolder	€ 120.000	
5.1	HHNK, oplossen van het vismigratieknelpunt bij het Zaancomplex	€ 165.000	
5.1	Water, Land en Dijken, bodem- en vegetatieverbetering natuurgronden bij natuurboeren	€ 200.000	
5.1	Gebiedscoöperaties Noord Holland Zuid U.A., Integrale aanpak stikstofreductie Ronde Hoep	€ 938.562	
5.1	Gemeente Haarlemmermeer, Aanleg noodzakelijke natuurverbinding Groene As.	€ 591.220	
5.1	Recreatieschap Geestmerambacht, inrichten van 13ha moerasnatuur	€ 1.028.823	
5.1	Gemeente Haarlemmermeer, duurzaam watersysteem in Park 21	€ 5.697.359	
5.1	Gemeente Haarlemmermeer, recreatieve verbindingen	€ 2.070.000	
5.1	Gebiedscoöperatie Noord-Holland Zuid, Polderproces Noordelijke Vechtpolders Toelichting: Verkennend onderzoek samen met de boeren, het waterschap, de provincie en eventueel aanvullende experts om inzicht te verkrijgen in de exacte grond- en kwelposities in de 3 polders. ☐Op basis van het onderzoek een uitvoeringsplan ontwikkelen met geschikte maatregelen om veenoxidatie en bijbehorende CO ₂ emissies en bodemdaling te voorkomen, inclusief de kosten daarvan. ☐Uitvoeren van een pilot met geschikte maatregelen (bijvoorbeeld met relatief nieuwe druppelirrigatietechniek)	€ 235.000	
5.1	Gebiedscoöperatie Noord-Holland Zuid, polderproces Bovenkerkerpolder Toelichting: Opstellen van een volledig uitvoeringsplan inclusief financiering door de kwartiermaker NHZ op basis van de al in januari 2023 opgeleverde poldervisie. Start maken met uitvoering om concrete resultaten te boeken op de thema's: CO ₂ (onderzoek peilopzet cq. WIS/KiV (eventuele uitvoering maatregelen loopt grotendeels via veenweideloket); en N-emissie (installeren meetapparatuur op elk bedrijf). Hiermee kan het momentum in het proces en de energie van de boeren behouden worden, dat nu al een half jaar stagneert, afgezien van het proces om tot een intentieverklaring tussen betrokken gebiedspartijen te komen en een oeverherstelproject dat met financiering van de subsidie Landschapontwikkeling Amstelscheg uitgevoerd wordt.	€ 465.000	
5.1	Gemeente Gooise Meren, aanlegplaatsen trekvaart	€ 280.000	

Muiden			
5.1	Gemeente Gooise Meren, biodiversiteit kernen	€ 70.000	
5.1	LTO-projecten, boer actief in de Groene Uitweg	€ 80.000	
5.1	Gemeente Gooise Meren, entree Muiden	€ 1.511.500	
5.1	Natuurmonumenten, Horstermeer landschapsbeleving	€ 63.910	
5.1	Staatsbosbeheer, klimaatbos Diemerscheg fase 2	€ 500.000	
5.1	Gemeente Gooise Meren, Muiden Noord-West fase 2	€ 1.730.000	
5.1	Rijksmuseum Muiderslot, buitenruimte Muiderslot fase 2	€ 250.000	
5.1	Gemeente Gooise Meren, natuurboulevard 2.0	€ 1.050.000	
5.1	Stichting Monumentenbezit, recreatieve kwaliteit 's-Graveland	€ 1.800.000	
5.1	Gemeente Amsterdam, Rondje Diemerscheg	€ 70.000	
5.1	Gemeente Diemen, ecologische verbindingen Diemerscheg	€ 70.000	
5.1	Regio Gooi en Vechtstreek, vaarnetwerk	€ 142.500	
5.1	Gemeente Gooise Meren, Waterpoort Vecht	€ 265.000	
5.1	Rijksmuseum Muiderslot, buitenruimte Muiderslot fase 2	€ 707.000	
5.1	Gemeente Diemen: Strandje tweede Diem	€ 65.000	
5.1	Gebiedscoöperatie Noord-Holland Zuid Noordelijke Vechtpolders – Toekomstbestendig weidelandschap	€ 90.000	
5.1	Recreatie Noord-Holland; vitaal platteland Alkmaarder en Uitgeestermeer	€ 1.020.000	Verwijderen
5.1	ANV Water Land en Dijken, boerderijeducatie Laag Holland	€ 70.000	
5.1	Agrarische natuurvereniging Water, Land en Dijken, Loket Veenweideboeren Toelichting: Agrariërs die hun percelen willen vernatten om bodemdaling tegen te gaan kunnen een bijdrage ontvangen vanuit het loket. Het loket richt zich op de koplopers onder de agrariërs, die ervaring willen opdoen met diverse methoden om bodemdaling tegen te gaan. Water, Land en Dijken zorgt voor de verspreiding van alle opgedane kennis.	€ 300.000	Nieuw
5.1	Stichting RAVON afdeling FLORON, Borging en versterking Botanisch Erfgoed Noord-Holland. Toelichting: Ten behoeve van het behoud van bedreigde plantensoorten en hun leefgebieden in Noord-Holland borgen FLORON en WENR in dit project de staande genetische diversiteit van soorten en hun populaties. Samen met lokale vrijwilligers wordt over een tijdspanne van vijf jaar zaden verzameld van de meest bedreigde en belangwekkende plantensoorten van de provincie. De verzamelde zaden worden opgeslagen (voor de toekomst geborgd) onder geconditioneerde omstandigheden in de Nationale zadencollectie van het Levend Archief, als back-up voor de natuur en voor natuurherstelprojecten. Voor één van de bedreigde soorten voeren we een actieplan uit om	€ 330.000	Nieuw

de soort in de natuur te versterken.

5.1	Natuurmonumenten, Aanpak Waterteunisbloem en peilverhoging. Toelichting: Aanpak Waterteunisbloem en peilverhoging polder Achteraf, N2000 gebied Oostelijke Vechtplassen.	€ 350.000	Nieuw
5.1	Natuurmonumenten, natuurinrichtings- en herstelmaatregelen in het Hol. Toelichting: De natuurinrichtings- en herstelmaatregelen in het Hol is een nadere uitwerking van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en de Natura 2000 en Kaderrichtlijn water (KRW) doelen voor dit gebied. Het verbeteren van de waterkwaliteit is een belangrijk onderdeel in dat plan, omdat een goede waterkwaliteit de basis vormt voor een gezond ecosysteem en nodig is voor het realiseren van de natuurdoelen. De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en Natura2000 stellen dan ook eisen aan de waterkwaliteit.	€1.720.000	Nieuw
5.1	De Natuurverdubbelers, Toekomstversnellers Buitengewoon Noord-Holland. Toelichting: Het doel van Toekomstversnellers Buitengewoon Noord-Holland is om praktische en haalbare ideeën met sociaal-economische impact in het landelijke gebied van de provincie Noord-Holland te versnellen en om op deze manier bij te dragen aan één of meerdere PPLG-thema's (Natuur, Water en Bodem, Klimaat, Landbouw, Landschap en Erfgoed, Recreatie). Dit doen we aan de hand van een prijsvraag, waarbij er ideeën voor het landelijk gebied kunnen worden ingediend. Een jury selecteert 5 Topideeën (! Per PPLG gebied), de winnende ideeën krijgen een financiële bijdrage, advies en coaching om het idee een stap verder te brengen. De subsidie bestaat uit de financiële bijdrage van €5000,- per top idee. De natuurverdubbelers begeleiden het proces van advies en coaching en verzorgen dat de prijs naar de winnaars wordt overgemaakt.	€ 25.000	Nieuw
5.2	Stichting Natuurcollectief Noord-Holland, begeleiding kleine natuurbeheerders	€ 35.000	
5.2	UvB, begeleiding kleine natuurbeheerders	€ 10.000	
5.2	Natuurmonumenten, beheer vaarland vochtig en hellinghakhout. Toelichting: beheervergoeding voor 5-jaarlijks beheer van gebieden in de Oostvaardersplassen die alleen varende bereikt kunnen worden en waar beheertype 'vochtig en hellinghakhout (N17.06)' op ligt. In het gebiedsakkoord OVP is afgesproken dat de hakhoutbosjes intensiever beheerd worden. Beheerfrequentie is elke 5 tot 20 jaar afzetten. Hakhoutbosjes (en overige bostypen) worden niet jaarlijks beheerd, waardoor subsidie via de SVNL niet mogelijk is. De locatie van de beheergebieden wordt aangegeven op de vaarlandkaart van het Natuurbeheerplan.	€ 6.100	
5.2	Stichting Fietsplatform, coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken fietsen 2024	€ 35.000	

5.2	Stichting Wandelnet, coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken wandelen 2024	€ 47.605	
5.2	Recreatie Noord-Holland N.V.: boerenlandpaduitvoering/-beheer 2024	€ 150.000	
5.2	Gemeente Haarlemmermeer: bossenstrategie recreatieve voorzieningen bij de via de UVR Boscompensatie 2023 gesubsidieerde bosparken.	€ 100.000	Gewijzigd
5.2	Faunabeheereenheid, faunabeleid van de provincie Noord-Holland	€ 1.270.000	
5.2	Stichting RAVON afdeling FLORON, borging botanisch erfgoed Noord-Holland (fase 1)	€ 66.054	
5.2	Natuurcollectief Water Land en Dijken i.o. Provinciale bijdrage aan de oprichting van het natuurcollectief conform in IPO verband gemaakte afspraken.	€ 35.000	
5.2	Faunabeheereenheid NH, bestrijding van een exoot, Toelichting: bestrijding van een exoot – rosse stekelstaart voor een periode van vier jaar	€ 200.000	Nieuw
5.2	Faunabeheereenheid NH, Ganzenbeheerplan Omgeving Schiphol Toelichting: Faunabeheereenheid Noord-Holland; Incidentele Specifieke Uitkering (rijksbijdrage) t.b.v. wettelijke en noodzakelijke vernieuwing Ganzenbeheerplan Omgeving Schiphol 2024-2030.	€ 100.000	Nieuw
5.2	Recreatie Noord-Holland, transitie regeling boerenlandpaden	€ 65.000	
5.3	Landschap Noord-Holland, uitvoering programma 'Betrekken bij Groen'	€ 708.000 € 608.000	Gewijzigd
5.3	Nationaal Park Zuid-Kennemerland, uitvoeren van het jaarlijkse activiteitenplan	€ 160.789	
5.3	Nationaal Park Duinen van Texel, uitvoeren van het jaarlijkse activiteitenplan	€ 166.530	
5.3	Recreatie Noord-Holland, beleving Oer-IJ, E-bikeroute	€ 70.000	Verwijderen
5.3	Gemeente Castricum, Buitenpoort Castricum	€ 200.000	Verwijderen
5.3	Gemeente Castricum, brugleuningen hoofdlocatie. Toelichting: voorheen St. Oer-IJ € 70.000	€ 20.000 € 40.000	Gewijzigd
5.3	Recreatieschap Spaarnwoude, brugleuningen Toelichting: voorheen St. Oer-IJ € 70.000	€ 30.000	Verwijderen
5.3	Gemeente Uitgeest, brugleuningen voetgangerslocaties. Toelichting: voorheen St. Oer-IJ € 70.000	€ 20.000 € 30.000	Gewijzigd
5.3	Gemeente Schagen, iepenziekte Toelichting: aanpakken van de iepenziekte en herstel van de oude iepenstructuren	€ 802.000	Verwijderen
5.3	FME, Green Shipping Beurschip	€ 441.073 € 180.000	Gewijzigd
5.3	FME, Green Shipping Baggerschip	€ 405.529	Verwijderen
5.3	Stichting Wageningen Research, Wijs met Wormen. Toelichting: maagdwormen worden doorgaans bestreden met synthetische anti-parasitaire middelen. Het gebruik van deze middelen staat om allerlei redenen ter discussie, waaronder resistentie en de belasting van het ecosysteem door residuen. Voor de beheersing van maagdwormen zal in	€ 100.000	Nieuw

toenemende mate gebruik gemaakt moeten worden van alternatieve beheersstrategieën. Een veranderend watermanagement, waarbij ingezet wordt op het verhogen van het grondwaterpeil, zal de biotoop waarin de tussengastheer van leverbot kan gedijen, vergroten.

5.3	Vogelbescherming Nederland, Wij & Wadvogels fase 2: 2023-2026	€ 800.000	
5.3	Vogelbescherming Nederland, Waakvogels	€ 200.000	
5.3	Visit Wadden, Vermarkten Werelderfgoed Waddenzee	€ 167.000	Nieuw
5.3	Waddenbaai fase 2 (rondje)	€ 1.720.000	Nieuw
5.3	Landschap Noord-Holland, programma cultuurlandschappen	€ 700.000	Nieuw
5.3	Agrarische Natuurvereniging Noord-Holland Zuid, Uitvoering Toekomstvisie en intentieovereenkomst Bovenkerkerpolder. Toelichting: Om uitvoering te geven aan de intentieovereenkomst Bovenkerkerpolder, waarin overheden en agrariërs hebben aangegeven de doelen uit het toekomstbeeld van de agrariërs te willen gaan realiseren. Kern van het toekomstbeeld is dat de veehouders in de Bovenkerkerpolder deze prachtige groene oase in een grootstedelijke omgeving willen behouden en versterken met daarin een centrale rol voor de agrarische ondernemers. Tegelijkertijd willen ze inspelen op de urgente vraagstukken die nu en in de toekomst gaan spelen. Ze zien dit als een gezamenlijk belang en willen als polder samenwerken aan deze vraagstukken, mogelijk in coöperatief verband. Een kwartiermaker zal een uitvoeringsplan gaan maken en deze tot uitvoering brengen.	€ 665.000	Nieuw
5.3	Agrarische Natuurvereniging Noord-Holland Zuid, Polderproces Keverdijksepolder, tegengaan broeikasgassen veenweide en andere opgaven. Toelichting: In het gebied Keverdijkse Polder loopt een polderproces aangestuurd door de agrarisch ondernemers. Met dat proces willen de ondernemers komen tot het nemen van maatregelen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en tevens andere opgaven realiseren.	€ 435.000	Nieuw
5.4	Acacia, Zoete Toekomst, fase 2	€ 310.000	
5.4	Acacia, Zoete Toekomst, fase 2	€ 206.250	
5.4	Acacia, Zoete Toekomst, fase 1	€ 62.500	Nieuw
5.4	PWN, ondergrondse drinkwaterberging	€ 1.500.000	
5.4	Sportvisserij Midwest Nederland, pilotproject loodvrij vissen	€ 22.500	Gewijzigd
5.4	Amsterdamse Hengelsportvereniging, pilotproject loodvrij vissen	€ 12.500	Verwijderd
5.4	Rijkswaterstaat Verkeer en Watermanagement, afdeling vaarwegmarkeren, aanschaf van boeien	€ 265.000	Verwijderd

voor vaarwegmarkering lijn Hoorn-Volendam.

5.4	Gemeente Haarlemmermeer, Pontveer Aalsmeer - Rijsenhout. Toelichting: Het stimuleren van de elektrificatie pontveren en het verbeteren van recreatieve routenetwerken.	€ 100.000	Nieuw
5.4	stichting Verborgten Stad, Beleving Historische route trekvaart Leiden- Haarlem. Toelichting: Het beleefbaar maken van de historische trekvaart Leiden – Haarlem, door het toevoegen van een virtuele ervaring en informatieborden van het historisch landschap op een aantal aanlegplaatsen langs de trekvaart. In opvolging van een aantal soortgelijke aanlegplaatsen langs de trekvaart in Zuid-Holland.	€ 20.000	Nieuw
5.4	Stichting SAIL Amsterdam Toelichting: T.b.v. SAILHero project inzake ondersteuning jongeren op het gebied van arbeidsmarkt & onderwijs.	€ 405.000	Nieuw
5.4	Stichting SAIL Amsterdam Toelichting: T.b.v. verzamelen kennis, opdoen van ervaring en invoering van duurzame innovaties tijdens SAIL 2025 op het gebied van water, materiaal, energie, voedsel, mobiliteit, digitalisering en veiligheid.	€ 75.000	Nieuw
5.6	Greenport Aalsmeer/programmabureau Toelichting: Samenwerkingsverband glastuinbouw regio Aalsmeer	€ 150.000 €172.000	Gewijzigd
5.6	Greenport Aalsmeer/uitvoeringsprogramma Toelichting: Projecten op gebied van ruimtelijke clustering, versterking en verduurzaming glastuinbouw	€ 100.000	
5.6	Greenport Noord-Holland Noord /programmabureau Toelichting: samenwerkingsverband agrosector regio Noord-Holland Noord	€ 150.000	
5.6	Greenport Noord-Holland-Noord/uitvoeringsprogramma Toelichting: projecten op gebied van versterking en verduurzaming agrosector.	€ 100.000	
5.6	Greenports Nederland/programma Toelichting: landelijk samenwerkingsverband agrosector	€ 40.000 €100.000	Gewijzigd
5.6	Stichting Voedsel Verbindt/programmabureau Toelichting: het faciliteren van het regionaal organiserend vermogen op voedselvraagstukken	€ 125.000	
5.6	Stichting Voedsel Verbindt/uitvoeringsagenda Toelichting: het stimuleren van regionale korte keten projecten	€ 150.000	
5.6	Stichting Foodvalley/programmabureau TPC Toelichting: het stimuleren van de eiwittransitie van dierlijk naar plantaardig	€ 20.000	
5.6	Aeres Hogeschool/lectoraat bodem Toelichting: het brengen en verbinden van bodemkennis naar de boerenpraktijk	€ 50.000	
5.6	Collectief Noord-Holland Zuid/project GreenBASE 2.0 Haarlemmermeer	€100.000	Nieuw

Toelichting: vergroening en verduurzaming van de Bermen, Akkers, Sloten en Erven in de Haarlemmermeer

5.6	Stichting Urgenda/project 1001 hectare	€50.000	Nieuw
-----	--	---------	-------

Toelichting: het aanjagen met de agrarische sector van bloeiende akkerranden en kruidenrijk grasland in Noord-Holland

Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur

Beleids doel	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2024	Gewijzigd
6.1	Stichting projectbureau Noordzeekanaalgebied, Novi gebied	€ 60.000	Nieuw
6.1	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon B.V. Toelichting: garantstelling voor de lening die nodig is voor de aanleg van het glasvezelnetwerk in Hollands Kroon.	€ 12.200.000	
6.1	Gemeente Den-Helder, regionale detailhandelsvisie Kop van NH Toelichting: bijdrage voor de totstandkoming van de regionale detailhandelsvisie Kop van NH.	€ 10.000	Nieuw
6.1	Gemeente Alkmaar, regionale detailhandelsvisie omgeving Alkmaar Toelichting: bijdrage voor de totstandkoming van de regionale detailhandelsvisie omgeving Alkmaar.	€ 10.000	Nieuw
6.1	Gemeente Hilversum, regionale detailhandelsvisie Gooi & Vechtstreek Toelichting: bijdrage voor de totstandkoming van de regionale detailhandelsvisie Gooi & Vechtstreek.	€ 10.000	Nieuw
6.1	Gemeente Beverwijk, regionale detailhandelsvisie IJmond Toelichting: bijdrage voor de totstandkoming van de regionale detailhandelsvisie IJmond.	€10.000	Nieuw
6.1	Gemeente Haarlem, regionale detailhandelsvisie Zuid-Kennemerland. Toelichting: bijdrage voor de totstandkoming van de regionale detailhandelsvisie Zuid-Kennemerland.	€10.000	Nieuw
6.1	Gemeente Hoorn, regionale detailhandelsvisie West-friesland. Toelichting: bijdrage voor de totstandkoming van de regionale detailhandelsvisie West-Friesland	€10.000	Nieuw
6.1	SADC, samenwerking en verduurzaming op bedrijventerreinen. Toelichting: Binnen SADC is het Projectbureau Herstructurering Bedrijventerreinen (PHB) actief op het gebied van de kwaliteitsverbinding en verduurzaming van bestaande werklocaties in de Metropoolregio Amsterdam (MRA).	€250.000	Nieuw
6.1	Innovatiefonds Noord-Holland VFFNH BV Toelichting: deze subsidie is voor opzetten van het VFF fonds 2023.	€ 1.700.000	Gewijzigd
6.1	Innovatiefonds Noord-Holland VFFNH BV Toelichting: deze subsidie is voor opzetten van het VFF fonds 2024.	€ 1.700.000	Nieuw
6.1	Bouwmensen in samenwerking met Techlands, gemeenschappelijke restauratie opleiding van en met ROC's.	€ 250.000 €267.000	Gewijzigd

6.1	Hogeschool van Amsterdam, verduurzamingsfase mkb digitale circulaire werkplaats	€ 450.000	
6.1	RPA-NHN in samenwerking met Greenport-NHN, inclusieve leer- werklocaties en trajecten	€ 450.000	
6.1	Dudok XP, opzetten inclusieve circulaire bouwcampus NHN	€ 400.000	
6.1	Gemeente Velzen/ TIPPC-fonds, duurzaamheid door innovatie <u>en</u> ontwikkelen human capital (JTF).	€ 500.000	
6.1	Techport, opschalen en verduurzamen loopvermogen (ver)duurzamen haven- en maakindustrieketens (JTF-NGF)	€ 550.000	
6.1	Techport, doorontwikkeling SPT-IJmond-Zuid-Kennemerland. Bouwen aan de infrastructuur voor duurzame toeleiding naar de techniek (JTF), Techport	€ 250.000	
6.1	Techport, bijdragen in regio-campagne 'Work in Transition' Opzetten en uitvoeren doelgroepencampagne voor werken in de energietransitie, Techport (JTF)	€ 150.000	
6.1	Techport, Oriëntatiecentrum Werken in en aan een duurzaam en groene regio (JTF)	€ 350.000	
6.1	Techlands, ontwikkelen leer-werklocatie Poelenburg-Peldersveld, (regiodeal Zaan-IJ II)	€ 250.000	
6.1	Stichting InfraBindt, netwerk Weg en waterbouw en het nieuwe bouwen (Dudok XP)	€ 5.000	
6.1	Vakschool technische installaties, vergroten economische impact van de klimaatopgaven (NGF)	€ 500.000	
6.1	Greenport NHN/Aalsmeer, opschalen en verduurzamen loopvermogen duurzame agriketens (NGF)	€ 500.000	
6.1	C-creators, uitvoeren activiteiten om circulair bouwen te stimuleren	€ 80.000	
6.1	Circular Plastics Alliance Toelichting: bijdrage voor de versterking van het circulaire ondernemersnetwerk en uitvoeren van activiteiten gericht op ketensamenwerking op gebied van plastics	€37.000	Nieuw
6.1	Circulair West Toelichting: bijdrage van voor de versterking van het circulaire ondernemersnetwerk en het uitvoeren van circulaire ketenprojecten	€35.000	Nieuw
6.1	Gemeente Velsen, binnenvaartkade Grote Hout vervangen door Zeekade Toelichting: de Grote Hout is een havengebonden en deels kadegebonden bedrijventerrein in Velsen Noord met 2 kades: een zeekade en een binnenvaartkade. De binnenvaartkade is in slechte staat en buiten gebruik gesteld. De gemeente Velsen is voornemens de binnenvaartkade te vervangen door een zeekade zodat kan worden ingespeeld worden op de vraag naar kaderuimte voor het onderhouden van windparken op zee.	€ 1.000.000	
6.1	Gemeente Beverwijk, revitaliseren haven Beverwijk opstellen toekomstplan De zeehaven van Beverwijk is in slechte staat. De gemeente Beverwijk is voornemens de haven van Beverwijk te revitaliseren. Hierbij wordt ook afgewogen of de gemeente de exploitatie en het beheer en	€ 500.000	

onderhoud zelf blijft doen of dat dit wordt ondergebracht bij een andere partij. Met de bijdrage van de provincie Noord-Holland kan – samen met de havenbedrijven in de regio en de provincie – een toekomstplan worden opgesteld en kan dit traject meerjarige ambtelijk worden begeleid.

6.1	Gemeente Beverwijk, revitaliseren haven Beverwijk en herstel Noorderkade en talud De zeehaven van Beverwijk is in slechte staat. De gemeente Beverwijk brengt momenteel de technische staat van de haven nader in kaart. Op dit moment is een deel van de Noorderkade al buiten gebruik gesteld. Ook vraagt een talud om herstel. De gemeente Beverwijk is voornemens om als eerste stap in het revitaliseren van de haven de Noorderkade en het talud te herstellen.	€ 1.000.000	
6.2	ROP Midden West Toelichting: begeleiding leer-werktrajecten restauratiemarkt	€ 17.000	Vervallen
6.2	Gemeente Gooise Meren/ Verder met de Vesting Muiden Doel van dit programma is versterking van de cultuurhistorische en recreatieve waarde van Muiden. Een samenwerking tussen gemeente, Gewest, Rijkswaterstaat en provincie. Deelprojecten zijn: verbetering Vestingplein, herstel schootsvelden, herinrichten P1 en P2 en verleggen Mariahoeveweg met landschapsherstel	€ 3.265.000	Verwijderd
6.2	Regio Gooi- en Vechtstreek, nieuwe werken nieuwe Hollandse waterlinie Doelstelling is het bevorderen van de bekendheid en leesbaarheid van de late periode van de Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie en dit te verbinden aan recreatieve, cultuurhistorisch en ecologische doelstellingen	€ 490.000	
6.2	Gemeente Amsterdam, Schansen Doelstelling is het beter leesbaar maken en de recreatieve kwaliteit vergroten van belangrijke historische onderdelen van de vestingstad Weesp. Het gaat hierbij om het bastion Nieuw Agtkant en het realiseren van een coupure bij de Utrechtseweg als markering van de historische entree van Weesp	€ 510.000 € 400.000	Gewijzigd
6.2	Recreatie Noord-Holland, Fort benoorden Spaarndam Voor restauratie en herontwikkeling van het Fort	€ 1.000.000	
6.2	Hoogheemraadschap Noorderkwartier, conserveren sluizen Starnmeer en Marken Binnen	€ 17.000	Nieuw
6.2	Gemeente Gooise Meren, verder met de vesting Muiden Vestingwallen	€ 600.000	Verwijderd
6.2	Stichting Haarlemmermeermuseum De Cruquius, interactieve presentatie Interactieve presentatie over de rol van water in de Haarlemmermeer met daarin het watermanagementverhaal (inundatie) van de Stelling van Amsterdam verbeeld via een maquette en een animatie op deze maquette	€ 60.000	Verwijderd
6.2	Fort aan de Middenweg Het betreft een reservering van € 600.000 voor restauratie van het fort om een nieuwe economische	€ 600.000	Verwijderd

functie (waarschijnlijk kleinschalige verblijfsaccommodatie) mogelijk te maken			
6.2	Staatsbosbeheer, Fort bij Edam Het betreft een reservering van € 250.000 aan Staatsbosbeheer voor restauratie van de loods en mogelijk het fort om een nieuwe economische functie (waarschijnlijk horeca) mogelijk te maken	€ 250.000	
6.2	Stichting uiteraard Uitermeer, restauratie plofhuisjes Het betreft een reservering van € 250.000 aan de Stichting Uiteraard Uitermeer voor de restauratie van een aantal plofhuisjes op het terrein van het fort. Deze plofhuisjes worden onder andere gebruikt voor culturele activiteiten	€ 250.000	
6.2	Fort Pampus, nieuw entreegebouw/paviljoen Pampus Een reservering van extra € 250.000 voor de bouw van een duurzaam nieuw entreegebouw van Pampus	€ 250.000	
6.2	Landschap Noord-Holland, herstel van liniedijken Het betreft een reservering voor herstel en verbetering van de recreatieve benutting van de liniedijken van LNH en Beverwijk	€ 400.000	
6.2	Recreatieschap Spaarnwoude, herstel van liniedijk bij Spaarndam Het betreft een reservering voor herstel en verbetering van recreatieve benutting van de liniedijk bij Spaarndam en een verbetering van de entree aan het aan deze liniedijk gelegen Fort bezuiden Spaarndam	€ 600.000	
6.3	St Plein C Toelichting: schade als gevolg van corona.	€ 15.000	Vervallen
6.3	St NMF/Steunpunt Monumenten & Archeologie Toelichting: Schade als gevolg van corona.	€ 8.376	Vervallen
6.3	Plein C Toelichting: uitvoering programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024	€ 750.000	
6.3	Probiblio Toelichting: uitvoering van de provinciale wettelijke taken in het bibliotheekstelsel	€ 3.680.000 € 3.875.000	Gewijzigd
6.3	Molenfederatie Toelichting: projectsubsidie voor het organiseren van onder andere de Molencontactdag	€ 15.000	
6.3	Rijksmonument Artis-Aquarium Toelichting: ter uitvoering van Motie M187 Instandhouding en verduurzaming Artis, bijdragen in de opgave op voorwaarde van sluitende begroting	€ 2.700.000 € 12.700.000	Gewijzigd
6.3	Noord-Hollands Archief/ verhalenplatform Oneindig Noord-Holland. Toelichting: voor een breed publiek ontsluiten van cultuurhistorische verhalen uit Noord-Holland via verhalenplatform Oneindig Noord-Holland.	€ 124.000	
6.3	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland Toelichting: De provincie stimuleert de vitaliteit van gemeenschappen. Via Dorpswerk worden initiatieven ondersteund op het gebied van leefbaarheid en sociale samenwerking.	€ 65.000	Nieuw
6.3	NOC*NSF: challenges sport	€ 150.000	Nieuw

Toelichting: De provincie wil sportverenigingen stimuleren om de acceptatie van LHBTIQ bespreekbaar te maken binnen hun vereniging. Namens de provincie voert NOC*NSF een servicebudget uit om verenigingen tools te bieden om dit bespreekbaar te maken

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

J. Zweers

CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143573

jeroen.zweers@noord-holland.nl

1 | 1

Verzenddatum

23 JAN. 2024

Kenmerk

Uw kenmerk

2173170/2178886

Betreft: Eerste begrotingswijzigingen 2024

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over Eerste begrotingswijziging 2024

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

M.J.H. van Kuijk

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)

- Voordracht Eerste begrotingswijziging 2024

- Eerste begrotingswijziging 2024

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Dossiernummer 14336
Extern Zaak ID 2185927
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 februari 2024
Agendapunt 5.a
Titel Omgevingsdiensten: Zienswijze Provinciale Staten op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
Organisatieonderdeel CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Leefomgeving	15 februari 2024

Toelichting

Per 1-7-2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Voor 1-7-2024 moeten alle gemeenschappelijke regelingen in Nederland voldoen aan deze nieuwe wetgeving. Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland vraagt Provinciale Staten om een zienswijze op de voorgestelde wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Het college zal na het ontvangen van de zienswijze deze delen met de omgevingsdienst.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M.W. Vos

CZ/FIN/SKA

Telefoonnummer +31235145010

vosm@noord-holland.nl

1 | 1

**Betreft: Zienswijze Provinciale Staten op de gewijzigde
gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland
Noord**

Verzenddatum

24 JAN. 2024

Kenmerk

2185927/2185939

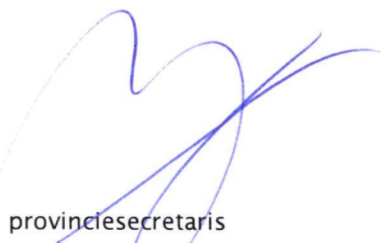
Geachte leden,

Uw kenmerk

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over Zienswijze Provinciale Staten op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

M.J.H. van Kuijk

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

bijlage(n)

1. Voordracht zienwijze wijziging GR ODNHN
2. Toelichting ODNHN wijziging GR ODNHN
3. Voorstel gewijzigde tekst GR ODNHN
4. Was-woordt Wijziging GR ODNHN

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 23 januari 2024

Onderwerp: Zienswijze Provinciale Staten op de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Kenmerk: 2185927/2185940

Bijlagen: 3

1. Gewijzigde tekst gemeenschappelijke regeling ODNHN;
2. Toelichting op de wijziging GR ODNHN;
3. Was-woordt tabel gewijzigde gemeenschappelijke regeling ODNHN.

1. Inleiding

Op 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. De wijziging heeft als doel de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen (GR) te vergroten. Uiterlijk op 1 juli 2024 moeten alle GR'en in Nederland aangepast worden aan deze nieuwe wetgeving. De GR van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (ODNHN) wordt getroffen door het college van Gedeputeerde Staten (GS). Op grond van de Wgr heeft Provinciale Staten (PS) de mogelijkheid om bij GS binnen acht weken een zienswijze naar voren te brengen over de nu voorliggende concept gewijzigde GR.

2. Wijziging gemeenschappelijke regeling ODNHN

De gemeenten in de regio Noord-Holland Noord hebben gezamenlijk besloten de GR'en in de regio tegelijkertijd en volgens een eenduidige lijn aan te passen. Hiervoor zijn zij gestart met een regiotafel waarmee in gezamenlijk overleg is gekomen tot een aantal kaders waarbinnen de wetswijziging in een GR zou moeten landen. De provincie is hier ambtelijk zijdelings bij betrokken geweest. Voor de provincie gaat het namelijk maar om 1 GR: de ODNHN. Het is niet in het belang van de provincie om invloed te hebben op de regelingen in de regio Noord-Holland Noord waarin de provincie niet deelneemt. Dit proces is daarmee anders verlopen dan

bij de overige GR'en van de provincie waar het proces steeds op de betreffende GR gericht is. Al kan op dit moment al wel de conclusie getrokken worden dat de meeste wijzigingen dezelfde lijn volgen.

In de wetswijziging zijn een aantal verplichte en niet verplichte aanpassingen opgenomen. Deze verplichte wijzigingen moeten worden opgenomen in het voorstel voor het wijzigen van de GR ODNHN of direct volgen uit de gewijzigde Wgr (en de Provinciewet¹). Dat zijn de volgende punten:

- Het verlengen van de zienswijze termijn van 8 naar 12 weken in het kader van de begrotingscyclus.
- De termijnen voor het aanleveren van P&C stukken aan het ministerie van Binnenlandse Zaken zijn ook verlengd.
- De mogelijkheid voor een gezamenlijke enquête naar gevoerd bestuur, als raden en PS geen deelnemer zijn in de regeling (is bij ODNHN sprake van) (artikel 151g Provinciewet).
- Uitbreiding van de bevoegdheid van de rekenkamer tot bestuur van het samenwerkingsverband (artikel 184–185 Provinciewet).

Echter in het huidige voorstel staat om uit te blijven gaan van de termijnen die in het afsprakenkader 'Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen' (FUGR) staan met betrekking tot de begrotingscyclus, dit zijn regionale afspraken tussen de Noord-Holland Noord gemeenten. In plaats van de wettelijk geldende termijn van 12 weken blijft de termijn 10 weken. Dit is in strijd met de wet. In plaats van vasthouden aan deze regionale afwijking dient de ODNHN zich te houden aan de wettelijke termijnen Net zoals alle andere GR'en waaraan de provincie deelneemt.

Daarnaast zijn er op grond van de Wgr 6 punten waarbij de deelnemers van de GR de vrijheid hebben om te kiezen of en zo ja op welke manier zij de wijzigingen implementeren in de eigen GR. Hieronder volgt per punt een korte toelichting:

1. Zienswijze over specifieke besluit van het bestuur (artikel 28 tot en met 32 ontwerp GR)

In de Wgr wordt in artikel 52 juncto 10, vijfde lid aangegeven dat er in de GR kan worden bepaald op welke besluiten van het bestuur van die GR een zienswijze gegeven kan worden door de raden en PS van de deelnemers. Dit is ter aanvulling op een aantal verplichte bestuursbesluiten die reeds voor zienswijze aan raden en PS moeten worden aangeboden: de ontwerpbegroting en het deelnemen door ODNHN in privaatrechtelijke rechtspersonen. Daarnaast moet er per GR aangegeven worden of en zo ja welke type bestuursbesluiten kunnen worden voorgelegd voor zienswijze.

¹ De wijziging van de Wgr heeft ook effect op de Provinciewet. Hierin komen de punten m.b.t. de mogelijkheid voor een gezamenlijke enquête en uitbreiding van de bevoegdheid van de rekenkamer terug.

ODNHN is met name gericht op de uitvoering van beleid dat vastgesteld wordt door de raden en staten van de deelnemers. In de huidige GR is opgenomen dat er een zienswijze gevraagd moet worden op de kadernota, de begroting en het rekeningresultaat. In het huidige voorstel worden daar strategische of meerjarenplannen aan toe gevoegd. In de toelichting is daarbij de volgende opmerking opgenomen: 'voor zover een GR een dergelijk plan of document heeft'. Op dit moment heeft de ODNHN zulke documenten niet. Immers de ODNHN voert beleid dat is vastgesteld door de individuele deelnemers in mandaat uit. Strategische of meerjarenplannen vinden hun plek al in dit beleid en worden uiteindelijk vertaald naar de (meerjaren)begroting van de ODNHN, het uitvoeringsprogramma van de ODNHN en de dienstverleningsovereenkomst tussen de ODNHN en de betreffende deelnemer. In de praktijk zal er dus geen gebruik worden gemaakt van het vragen om een zienswijze op een strategisch of meerjarenplan van de ODNHN.

2. *Participatie van inwoners en belanghebbenden (artikel 21 ontwerp GR)*

Zoals eerder aangegeven voert de ODNHN het beleid van haar deelnemers uit. Participatie van ingezetenen en andere belanghebbenden heeft daarom eerder zijn plek bij de deelnemers die dit beleid vaststellen (raden en staten van de deelnemers). Om te voorkomen dat de ODNHN ingaat tegen het door de deelnemers vastgestelde beleid, is er voor gekozen om in de GR aan te geven dat er geen participatieregeling wordt opgesteld (artikel 21 concept GR). Dit zou ook anders opgelost kunnen door participatie als maatwerkoplossing op te nemen in de regeling. Bij de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) hebben ze zo'n maatwerk bepaling opgenomen (deze is op 6 november 2023 behandeld tijdens de vergadering van Provinciale Staten). Het voorstel is om middels een zienswijze voor te stellen de bepaling zoals deze bij de OFGV is opgenomen.

3. *Actieve informatieplicht door het bestuur (artikel 16 ontwerp GR)*

Voor dit punt is artikel 16 toegevoegd aan de GR. In artikel 15 stond al de verplichting van het algemeen bestuur om alle inlichtingen die door één of meer leden van de vertegenwoordigende organen of de colleges van de deelnemers wordt gevraagd te verstrekken. Artikel 16 voegt hier aan toe dat het bestuur van de ODNHN aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers alle inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. Waarbij geldt dat informatie zo vroeg mogelijk gedeeld wordt en rechtstreeks en gelijktijdig aan de vertegenwoordigende organen en colleges van de deelnemers wordt verzonden.

4. *Gemeenschappelijke adviescommissie (artikel 52 jo 24a Wgr)*

Bij deze wijziging is het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie op voorstel van de raden en staten van de deelnemers niet opgenomen. Voor het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie is het wijzigen van de GR ook niet nodig omdat deze bevoegdheid rechtstreeks uit de Wgr voortvloeit. In de toekomst kan een gemeenschappelijke adviescommissie altijd worden ingesteld, mocht de wens daarvoor bestaan. Op dit moment is het beeld van de GR dat daar geen aanleiding toe is.

5. *Evaluatie (artikel 42 ontwerp GR)*

In de wetswijziging is in artikel 52 juncto 11a meegenomen dat elke GR een bepaling moet opnemen over evaluatie. Er is voor ODNHN gekozen dat er 1 keer per 4 jaar wordt

geëvalueerd. Het moment en de inhoud van de evaluatie wordt overgelaten aan het gremium waarin alle belangen van de provincies en gemeenten samenkomen: het algemeen bestuur. .

6. *Uittreding (artikel 38 ontwerp GR)*

In de huidige GR is slechts beperkt opgeschreven hoe er om gegaan wordt met een (gedeeltelijke) uittreding van een deelnemer. In de nu voorgestelde wijziging wordt hier uitgebreider op in gegaan. De nu voorgestelde regels bieden zowel de OD NHN als haar deelnemers meer houvast. De termijn van 4 jaar wat betreft minimale afname en die van 5 jaar m.b.t. definitieve uittreding zijn wel ruimer dan bijvoorbeeld bij de Omgevingsdienst IJmond en Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek. Het gebruik van langlopende termijnen bij (gedeeltelijke) uittreding kan als negatieve prikkel werken bij sommige deelnemers. Hierdoor kunnen zij ervoor kiezen om taken die eigenlijk structureel ingebracht moeten worden als incidentele opdrachten aan de OD NHN te gunnen. Het advies aan de OD NHN is om nogmaals goed naar deze termijnen te kijken en deze mogelijke aan te passen naar bijvoorbeeld 3 jaar. We onderschrijven dat duidelijkheid bij uittreding voor zowel de OD NHN als haar deelnemers zeer wenselijk is. Tegelijkertijd is het ook zo dat structurele taken bij de OD NHN ook op de juiste wijze worden gefinancierd, waardoor er voor structurele inzet ook structurele middelen beschikbaar zijn.

7. *Archief bepalingen (artikel 40)*

In de huidige GR is opgenomen dat de archivering van de dossiers van zaken het bevoegd gezag volgt. Wat inhoud dat bijvoorbeeld de archivering van de dossiers m.b.t. de provinciale terecht komt bij het Noord-Hollands Archief. In artikel 40 van de gewijzigde GR is dit niet op een dergelijke wijze opgenomen. Kan de OD NHN aangeven dat ook onder het nieuwe artikel 40 straks de archivering van de dossiers m.b.t. de provinciale taken ook bij de partij die het provinciale archief beheert? Zo niet, dan zien wij het nu voorgestelde artikel graag aangepast op dit punt.

3. **Proces en procedure**

Nadat PS haar zienswijze heeft kenbaar gemaakt aan GS, wordt deze door de portefeuillehouder gedeeld met de ODNHN. Aan de hand van de ontvangen zienswijzen van alle deelnemers, wordt voor de vergadering van het algemeen bestuur een definitieve conceptversie van de GR (met eventuele aanpassingen) opgesteld. Na deze vergadering wordt deze versie aan alle deelnemers gestuurd en kan goedkeuring aan PS en de deelnemende raden worden gevraagd voor het wijzigen van de GR. Na het instemmingsbesluit van PS kunnen GS de gewijzigde GR vaststellen. De ODNHN vertrouwt er op dat op deze wijze de wijziging voor 1 juli 2024 is geregeld. De nieuwe GR wordt gepubliceerd door de provincie Noord-Holland aangezien de ODNHN is gevestigd in Hoorn.

4. **Voorstel**

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. nummer PS-besluit vult de griffie in

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 23 januari 2024;

gelet op artikel 51 van de Wet gemeenschappelijke regelingen,

besluiten:

1. Gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de voorliggende concept wijziging van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord:
 - a. In het huidige voorstel wordt wat betreft de zienswijze op de financiële en strategische stukken uitgegaan van een termijn van 10 weken. De wettelijke termijnen zijn 12 weken volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen. Wij verwachten dat de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord in de definitieve stukken uitgaat van de wettelijke termijnen
 - b. De mogelijkheid tot participatie is belangrijk voor de provincie en het huidige voorstel reflecteert dat niet. Het voorstel is dan ook om de tekst voor artikel 21 met betrekking tot participatie te vervangen voor het volgende:
 - i. Ingezetenen van gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling al dan niet langs de elektronische weg betrokken, voor zover dat bij krachtens wet is vereist, of voor zover door het algemeen bestuur bepaald;
 - ii. Het algemeen bestuur kan, in afwijking van artikel 10, zevende lid, juncto 52, eerste lid van de wet (Wgr), een ander proces van participatie bepalen;
 - iii. Het algemeen bestuur betreft de reacties in haar besluitvorming en maakt kenbaar wat het met deze reacties heeft gedaan.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

AB-BESLUIT

Aan : Algemeen Bestuur OD NHN
Datum vergadering : 13-12-2023
Auteur : Alwine van Doornik
Onderwerp : aanpassing Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (GR OD NHN) aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR)
Agendapunt : 2.1a
Bijlage(n) : 2
Portefeuille : L.Hj. Voskui;

Voorgesteld Besluit DB voor AB op 8-11-2023

Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Op grond hiervan dienen alle gemeenschappelijke regelingen- waaronder die van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord- aangepast te worden. Het DB stelt het AB voor om de aan de Wgr aangepaste, gewijzigde Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (GR OD NHN) vast te stellen. Na vaststelling in het AB, wordt deze onder leiding van de Regietafel Gemeenschappelijke Regelingen Noord-Holland Noord aan de gemeenteraden en provinciale staten voor een zienswijze aangeboden.

Op grond van de wetswijziging is een zienswijzeprocedure verplicht bij het treffen, **het wijzigen van**, het toetreden tot en het uittreden uit een GR. Dus ook bij deze verplichte wijziging naar aanleiding van de wetswijziging.

Na besluitvorming in de gemeentebesturen en het provinciebestuur kan de gewijzigde GR OD NHN gepubliceerd worden, waarna deze in werking treedt. De procedure is erop gericht dat de gewijzigde GR OD NHN uiterlijk op 1 juli 2024 in werking treedt, zoals bepaald is in de gewijzigde WGR.

Het DB stelt het AB voor: met de tekst van de gewijzigde GR OD NHN in te stemmen.

Aanleiding

Per 1 juli 2022 zijn wijzigingen doorgevoerd in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De bedoeling van deze wetswijziging is dat gemeenteraden meer invloed hebben op de gemeenschappelijke regelingen. Een deel van de wijzigingen is verplicht en bij een deel is het aan de gemeenteraden en provinciale staten hierover te beslissen. Daarbij is het van belang dat raden en provinciale staten dezelfde keuzes maken. De gewijzigde wetgeving heeft een invoeringstermijn van twee jaar. Dit betekent dat uiterlijk 1 juli 2024 de teksten van alle gemeenschappelijke regelingen moeten zijn aangepast aan de wetswijziging. In Noord-Holland Noord heeft de Regietafel Gemeenschappelijke Regelingen Noord-Holland Noord het voortouw genomen om voor de gemeentes in deze regio het traject van de aanpassing van de gemeenschappelijke regelingen te stroomlijnen met als doel om zoveel mogelijk tot gelijklopende teksten in de verschillende gemeenschappelijke regelingen te komen.

Eind 2022, begin 2023 hebben alle raden in Noord-Holland Noord het plan van aanpak vastgesteld en daarmee, via de colleges, de opdracht gegeven aan de regietafel om regie te voeren op dit traject.

Daartoe hebben ambtelijke werkgroepen, bestaande uit ambtenaren vanuit de gemeentes en de gemeenschappelijke regelingen zich gebogen over de gewijzigde Wgr om tot gelijklopende, werkbaar teksten te kunnen komen. Vanuit de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord hebben de accounthouder, de directiesecretaris en de jurist bedrijfsvoering deelgenomen in verschillende ambtelijke werkgroepen.

Bijna alle gemeenteraden hebben het door de Regietafel voorgestelde kaderstellende besluit vastgesteld. Bij enkele gemeenteraden heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. Op grond van het kaderstellende besluit van de gemeenteraden legt het DB aan u de gewijzigde tekst van onze gemeenschappelijke regeling ter instemming voor, waarna deze aan de gemeenteraden en provinciale staten zal worden voorgelegd voor het afgeven van een zienswijze en besluitvorming (1^e helft 2024).

Achtergrond

In het voorliggende voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling OD NHN stemt het AB in met de voorgestelde tekst in de Gemeenschappelijke regeling over de volgende (gewijzigde) artikelen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Overzicht te wijzigen artikelen uit de Wgr

1.	Artikel 51	Zienswijzeprocedure aangaan / treffen / wijziging regeling
2.	Artikel 52	Opnemen voorwaarden uittreding en de gevolgen daarvan
3.	Artikel 52
+ Artikel 58, 58B en 59	Aanvullende zienswijze
Nieuwe uiterlijke termijnen kadernota & begroting
4.	Artikel 52	Participatie van ingezetenen
5.	Artikel 52	Evaluatie
6.	Artikel 52	Actieve informatieplicht vanuit het bestuur
7.	Artikel 52, lid 1 sub i	Mogelijkheid gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen
8.	Archiefparagraaf*	

*Het voorstel focust zich op de implementatie van wetswijzigingen. Andere aanpassingen die politiek gevoelig (kunnen) zijn vallen buiten de scope van het plan. Wel is er ruimte voor het meenemen van technische aanpassingen. Omdat niet alle gemeenschappelijke regelingen voldoen aan de eisen van de Archiefwet is het voorstel om naast de wetswijzigingen van het wgr-traject alle regelingen nu ook aan te passen voor de archiefparagraaf.

Inhoudelijk advies van DB aan AB

Voorgesteld kader per artikel

Artikel 51 Verplichte zienswijzeprocedure bij het treffen, het wijzigen van, het toetreden tot en het uittreden uit een GR

Dit artikel hoeft niet opgenomen te worden in de regelingen zelf. Deze verplichting vloeit direct voort uit de wet. Opnemen in de regelingen is daarom niet noodzakelijk.

NB De OD NHN neemt deze bepaling niet op in de GR OD NHN. Vloeit namelijk direct voort uit de wet.

Artikel 52 Voorwaarden uittreding

De uittredingsbepaling is een verplicht onderdeel van de gemeenschappelijke regeling. Het betreft een (vrij technische) wijziging waarbij wordt bepaald wat de minimale termijn van deelname, de opzegtermijn en de uittreedsom is.

Bij **uittreding** is het voorstel een **minimale termijn van deelname** te hanteren van 4 jaar, te rekenen vanaf de datum van deelname aan/toetreding tot de regeling en een **opzegtermijn** van tenminste één jaar in acht te nemen. De **uittreedsom** wordt berekend aan de hand van de directe reële schade, berekend over een overbruggingsperiode van 5 jaar. De hoogte van de reële schade wordt berekend door de accountant van de GR, aangevuld met een bindend advies van een onafhankelijke derde (bijvoorbeeld een externe accountant).

NB De OD NHN neemt deze bepaling over met een toevoeging, die al in onze GR was opgenomen. In onze GR wordt een terugneming van taken aangemerkt als een gedeeltelijke uittreding. Waar is deze bepaling terug te vinden in de GR OD NHN?: Deze bepaling staat in artikel 38 van de GR OD NHN.

Artikel 52 Aanvullende zienswijzeprocedure omtrent besluiten en Artikel 58, 58b en 59

Aanpassen termijnen voor indiening van kadernota, ontwerpbegroting en begroting

Voorstel is om naast de **verplichte zienswijzeprocedure** op de begroting een aanvullende zienswijze procedure vast te leggen voor drie besluiten: 1. Kadernota (is nu al het geval in Noord-Holland Noord en wordt hiermee bevestigd), 2. Bestemming van het rekeningresultaat (in plaats van de jaarrekening als geheel) en 3. Strategische of meerjarenplannen (voor zover een GR een dergelijk plan of document heeft). Voorstel is daarnaast om de **termijnen** te handhaven die in 2018 zijn overeengekomen in het kader van vaststelling van FUGR (en Spoorboekje) en deze op te nemen in de GR, met inbegrip van de onder 1 genoemde besluiten. Het handhaven van de huidige afspraken voorkomt vergaderingen voor raden in het zomerreces, en blijft binnen de nieuwe wettelijke termijnen.

NB De OD NHN neemt deze bepalingen over (voor zover deze nog niet in de GR waren opgenomen)

Waar zijn deze bepalingen terug te vinden in de GR OD NHN?:

Deze bepalingen staan respectievelijk in:

- Artikel 28 (kadernota);
- Artikel 31 lid 3 en lid 4 (bestemming rekeningresultaat);
- Artikel 29 (de meerjarenbeleidsplannen) is een nieuw artikel in de GR OD NHN.

Artikel 52 Participatie van ingezetenen en belanghebbenden

Het voorstel is om participatie voor ingezetenen en belanghebbenden alleen op te nemen in de gemeenschappelijke regeling als de raden bevoegdheden hebben overgedragen aan het algemeen bestuur van een openbaar lichaam. Het overgrote deel van de GR-en zijn collegeregelingen, en zijn er dus geen bevoegdheden overgedragen. Daar ligt het voor de hand om inspraak lokaal in te passen via reguliere inspraakmogelijkheden bij bijv. het vaststellen van beleidskaders die door de GR-en uitgevoerd worden. Wanneer de raden wel bevoegdheden hebben overgedragen aan het algemeen bestuur van een openbaar lichaam, ligt inspraak rechtstreeks bij de gemeenschappelijke regeling wel voor de hand. Hoe deze inspraak wordt geregeld is aan het Algemeen Bestuur van de regeling.

NB De OD NHN heeft hierover een bepaling opgenomen in de GR.

Waar is deze bepaling terug te vinden in de GR OD NHN?:

In artikel 21 is opgenomen dat de OD NHN geen participatieregeling opneemt, omdat aan de OD NHN geen beleidstaken in mandaat zijn opgedragen.

Artikel 52 Evaluatie gemeenschappelijke regeling

Elke GR dient een tekst op te nemen over de evaluatie van de regeling. Dit betekent dat in elke regeling wordt aangegeven of er wel of niet evaluaties plaats vinden, en zo ja, op welke wijze. Het voorstel is dat in elke GR evaluaties plaats vinden en om hierbij ruimte te geven voor maatwerk. Elke GR kan met een tekstvoorstel komen voor een evaluatieprocedure en deze wordt met het geheel van de gewijzigde regeling voor zienswijze en/of besluit aan de raden voorgelegd.

NB De OD NHN heeft deze bepaling in de GR opgenomen.

Waar is deze bepaling terug te vinden in de GR OD NHN?:

De OD NHN had al een evaluatiebepaling in artikel 39 lid 2.

Deze bepaling staat nu in het nieuwe artikel 42 in de GR OD NHN.

Artikel 52 Actieve informatieplicht van bestuur aan raden

Informatieverstrekking aan de raden (en staten) gebeurt zo vroeg mogelijk, schriftelijk en op hoofdlijnen. Het bestuur (DB, AB en/of voorzitter) zendt de informatie altijd schriftelijk, rechtstreeks naar en gelijktijdig aan de raden van de deelnemende gemeenten (en staten), in cc aan de colleges

van de deelnemers. Indien de informatie wordt verstrekt door DB of voorzitter dan worden de AB-leden vooraf geïnformeerd.

NB De OD NHN heeft deze bepaling in de GR opgenomen, met uitzondering van de tweede bullit. Dat is de volgende tekst: "Informatie op hoofdlijnen wordt verstrekt, behalve als een detail (politiek) relevant is of als er specifiek om is gevraagd". De begrippen genoemd in deze tekst zijn niet duidelijk. De OD NHN kan hieraan alleen voldoen als zij hiervan op de hoogte wordt gesteld. Dit vindt plaats in het accounthoudersoverleg.

Waar is deze bepaling terug te vinden in de GR OD NHN?:
Deze bepaling staat in het nieuwe artikel 16 in de GR OD NHN

Artikel 52, lid 1 sub i Gemeenschappelijke adviescommissie

Dit artikel hoeft niet opgenomen te worden in de regelingen zelf. Deze verplichting vloeit direct voort uit de wet. Opnemen in de regelingen is daarom niet noodzakelijk.

NB De OD NHN neemt deze bepaling niet op in de GR OD NHN. Vloeit namelijk direct voort uit de wet.

Archiefparagraaf

Het gaat om het actualiseren en in overeenstemming brengen van de archiefparagrafen met de Archiefwettelijke vereisten. De paragraaf bevat artikelen over Archiefzorg, Archiefbeheer, Archiefbewaarplaats, Toezicht, Verantwoording, Terbeschikkingstelling en Beheer.

NB De OD NHN heeft deze bepaling in de GR opgenomen.

Waar is deze bepaling terug te vinden in de GR OD NHN?:
Deze bepaling staat in het nieuwe artikel 40 in de GR OD NHN

Het advies van het DB aan het AB is: in te stemmen met de gewijzigde GR OD NHN. Zie hierboven de reactie van de OD NHN op de hierboven genoemde kaders.

Alternatieven

Het kaderstellende besluit, waarvan de inhoud hierboven is weergegeven, is leidend bij de doorvertaling naar alle gemeenschappelijke regelingen, waaronder die van de GR OD NHN. De wijziging van de GR OD NHN is dan ook grotendeels in lijn met het kaderstellende besluit van de gemeentes, welk besluit in nauwe samenwerking met griffiers, directeuren GR, juristen, controllers en inhoudsdeskundige ambtenaren van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen tot stand is gekomen.

Daar waar de wet daartoe ruimte biedt zijn in dit door de Regietafel geleide traject ook alternatieven en de bijbehorende voor- en nadelen afgewogen. Alternatieven zijn dus nadrukkelijk aan de orde geweest tijdens het traject.

Daar zijn conceptteksten uit voort gekomen die bij de gemeenteraden en provinciale staten ter besluitvorming voorliggen. Omdat de taken van de verschillende GR' en verschillend zijn en op verschillende wetgeving gebaseerd zijn, valt er in bepaalde artikelen niet aan te ontkomen om de teksten op onderdelen aan te passen (maatwerk). Waar dit voor de OD NHN het geval is wordt dit hierboven bij de verschillende artikelen weergegeven.

Gevolgen

De wet vereist dat alle gemeenschappelijke regelingen uiterlijk op 1 juli 2024 zijn gewijzigd. Gelet op doorlooptijden van besluitvormingsprocedures is dit ambitieus, maar naar verwachting (zonder grote tegenslagen) haalbaar.

Financiële gevolgen

Bepaalde wijzigingen zouden kunnen leiden tot hogere kosten voor onze GR, bijvoorbeeld het uitvoeren van een evaluatie op grond van de evaluatiebepaling of indien alle deelnemers besluiten tot het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie. Dit is op dit moment echter nog niet te voorzien, maar de extra kosten zullen in die gevallen opgenomen moeten worden in de begroting.

Juridische gevolgen

Door de aanpassing van onze GR voldoen we aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regeling.

Personele gevolgen

Zie onder financiële gevolgen. Een evaluatie of de instelling van een gemeenschappelijke adviescommissie zal tot meer personele inzet nopen.

Communicatieve gevolgen

Omdat de provincie Noord-Holland deelnemer is van onze GR, zal de gewijzigde GR OD NHN door Gedeputeerde Staten worden gepubliceerd, waarna deze in werking treedt. Daarnaast zal deze zowel op intranet als op de website worden geplaatst, zodat een ieder er kennis van kan nemen.

Overige gevolgen

Geen

Risico's

De wet vereist dat alle gemeenschappelijke regelingen uiterlijk op 1 juli 2024 zijn gewijzigd conform de wet. Gelet op doorlooptijden van besluitvormingsprocedures is dit ambitieus, maar naar verwachting (zonder grote tegenslagen) haalbaar. De laatste raden beslissen op 31 oktober 2023 over de kaders. Voorts is het bestuurlijke traject voor het aanpassen van onze GR een omvangrijke en tijdrovende klus, waarna de GR nog voor een zienswijze en besluitvorming aan de gemeentebesturen moet worden gezonden.

Echter:

Omdat de raden en provinciale staten aan de voorkant hun inbreng hebben kunnen leveren en die inbreng ook zorgvuldig is betrokken bij de totstandkoming van het voorstel van de Regietafel is de verwachting dat de raden en provinciale staten geen of beperkt gebruik zullen maken van het geven van een zienswijze.

Er is sprake van ambtelijke samenwerking binnen de Regietafel in dit project waardoor er redelijk snel geschakeld kan worden.

Vervolprocedure

1. Na instemming van het AB, komt de gewijzigde Gemeenschappelijke regeling OD NHN uiterlijk 15 december 2023 via de Regietafel naar de gemeenten en provincie voor een *zienswijzeprocedure*. In deze zienswijzeprocedure maken de gemeentebesturen en het provinciaal bestuur voor 1 maart 2024 hun zienswijze kenbaar.
2. De gemeentebesturen en het provinciebestuur ontvangen vervolgens een terugkoppeling op de zienswijzen en uiterlijk 15 april 2024 wordt de gewijzigde gemeenschappelijke regeling, met inachtneming van de zienswijzen, *ter besluitvorming*, aan deze besturen voorgelegd. Alle gemeenteraden en provinciale staten maken daarbij uiterlijk 25 juni 2024 hun besluit kenbaar.
3. Tussen 26 juni en 1 juli 2024 worden onze gewijzigde GR OD NHN door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland gepubliceerd. Daags na publicatie is deze dan van kracht.

Bijlagen

1. De gewijzigde GR OD NHN;
2. Was-wordt lijst van de wijzigingen

Besluit AB op 13-12-2023

Conform voorstel.

Ondertekening

De voorzitter,

De secretaris,

L.Hj. Voskuil

Q.M. Foppe

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Betreft: Besluit tot vaststelling van de gewijzigde Gemeenschappelijke regeling Regionale Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Gelet op de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen van 1 juli 2022;

Gelet op het besluit van het Algemeen bestuur van om de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord te wijzigen.

Gedeputeerde Staten van Noord Holland;

De colleges van Burgemeester en Wethouders van Alkmaar; Bergen; Castricum; Den Helder; Drechterland; Dijk en Waard, Enkhuizen; Heiloo; Hollands Kroon; Hoorn; Koggenland; Medemblik; Opmeer; Stede Broec; Schagen; Texel.

Besluiten:

De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord met ingang van 1 juli 2024 te wijzigen;

Hiermee komt de Gemeenschappelijke Regeling als volgt te luiden:

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1: Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

1. algemeen bestuur: algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord;
2. colleges: colleges van de deelnemers;
3. dagelijks bestuur: dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord;
4. deelnemers: de aan de regeling deelnemende bestuursorganen;
5. gedeputeerde staten: college van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;
6. Omgevingsdienst: Omgevingsdienst Noord-Holland Noord;
7. Regeling: Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord ;
8. vertegenwoordigende organen: provinciale staten van Noord-Holland en raden van de deelnemende gemeenten;
9. Voorzitter: voorzitter van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord;
10. Wet: Wet gemeenschappelijke regelingen.
11. Landelijk basispakket: het verplichte Landelijke Basistakenpakket zoals beschreven in Bijlage IV, behorende bij artikel 7.1, eerste lid, van het Besluit omgevingsrecht, na inwerkingtreding van de Omgevingswet bijlage VI van het Invoeringsbesluit Omgevingswet.

Hoofdstuk 2: Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Artikel 2: Instelling

1. Er is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam, genaamd Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
2. De omgevingsdienst is gevestigd op het grondgebied van de gemeente Hoorn.

Artikel 3: Belang

1. De regeling wordt getroffen voor de uitvoering van en ondersteuning bij taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de fysieke leefomgeving.
2. De taken, bedoeld in het eerste lid, betreffen in elk geval taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten, dan wel de daarvoor in de plaats getreden wet- en regelgeving.

Artikel 4: Landelijk Basistakenpakket milieu

1. De Omgevingsdienst is belast met het ten behoeve van de deelnemers uitvoeren van het Landelijk Basistakenpakket met inachtneming van het door de deelnemers vastgestelde beleid.
2. Als gevolg van gewijzigde wetgeving of anderszins wijziging van het Landelijke Basistakenpakket zal het dagelijks bestuur de consequenties hiervan aangeven aan het algemeen bestuur.
3. Tot het Landelijk Basistakenpakket wordt ook gerekend het in dit kader vervullen van adviserende taken op het terrein van de vergunningverlening, toezicht en handhaving ten behoeve van de deelnemers, alsmede coördinerende en afstemmende taken die voor de deelnemers tezamen worden verricht.

Artikel 5: Overige milieutaken en taken betreffende de fysieke leefomgeving

1. In aanvulling op de taken uit het Landelijk Basistakenpakket kan de Omgevingsdienst op verzoek van een deelnemer voor deze deelnemer ook andere adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden inzake de vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van de fysieke leefomgeving verrichten met inachtneming van het door de deelnemers vastgestelde beleid.
Het gaat onder andere om de volgende taken:
 - Alle overige wettelijke taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van de Wet milieubeheer
 - Specialistische adviezen behorend bij de overige milieutaken
 - Alle taken op het terrein van fysieke leefomgeving zoals klimaat, duurzaamheid, milieuzorg, communicatie en juridische zaken, geluid, lucht, externe veiligheid, bodem, water en RO-adviezen.
2. Op verzoek van een deelnemer kan de Omgevingsdienst voor deze deelnemer naast de in lid 1 van dit artikel vermelde taken, ook andere adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van de fysieke leefomgeving verrichten. Deze kunnen onder meer betrekking hebben op vergunningverlening, toezicht en handhaving voor bouwen, reclame, inritten, kappen, slopen (BRIKS), brandveiligheid, flora en fauna. Maar ook toezicht- en handhavingstaken in het kader van bijvoorbeeld Drank- en Horecawet of APV, voor zover dit de fysieke leefomgeving betreft, dan wel de daarvoor in de plaats getreden wet- en regelgeving.
3. Iedere deelnemer draagt de taken, genoemd in artikel 4 en de overige taken zoals bedoeld in dit artikel via een takenlijst op aan de Omgevingsdienst, met dien verstande dat met de uitvoering van deze taken moet worden ingestemd door het algemeen bestuur.
4. Een deelnemer kan een verzoek tot vermindering van het takenpakket of taakuitvoering schriftelijk ter kennis brengen van de omgevingsdienst. Het algemeen bestuur regelt de financiële en organisatorische gevolgen van de vermindering van taken en stelt de verschuldigde schadeloosstelling vast, conform het daarover bepaalde in artikel 38, lid 16 van de regeling.
5. Een verzoek tot vermindering van het takenpakket of taakuitvoering, zoals vermeld in lid 4 van dit artikel, wordt voor wat betreft deze taken gelijkgesteld met een verzoek tot gedeeltelijke uittreding zoals bedoeld in artikel 38 van de regeling.

Artikel 6: Verzoektaken

1. Onverminderd de verplichtingen die voortvloeien uit de in artikel 4 en 5 bedoelde taken, kan de Omgevingsdienst op verzoek van derden adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van zorg voor de omgeving verrichten.
2. Onder derden wordt verstaan: niet-deelnemers aan de regeling, niet zijnde een marktpartij.

Artikel 7: Overige bepalingen met betrekking tot de taken

1. Naast de in de artikelen 4, 5 en 6 genoemde taken, verricht de omgevingsdienst taken ten behoeve van de eigen bedrijfsvoering.
2. Met betrekking tot de reikwijdte, uitvoering en nadere invulling van de in de artikelen 4 en 5 genoemde taken, worden door of namens het dagelijks bestuur schriftelijk werkafspraken gemaakt met de deelnemers.
3. Indien ten gevolge van wijziging van wettelijke regelingen, ter bescherming van de leefomgeving, uitvoerende werkzaamheden als bedoeld in de artikelen 4 en 5 gaan strekken ter uitvoering van een andere regeling dan ter uitvoering waarvan zij ten tijde van het van kracht worden van deze gemeenschappelijke regeling strekten, dan wel indien in deze werkzaamheden ten gevolge van een dergelijke wijziging veranderingen optreden, blijven zij, voor zover hun strekking en omvang door die wijziging niet wezenlijk veranderen, behoren tot de taken die artikelen 4 en 5 aan de dienst opdragen.
4. Het algemeen bestuur beslist over de vraag of de omgevingsdienst bereid en in staat is om de in de artikelen 4 en 5 genoemde taken voor een deelnemende partij of een derde, als bedoeld in artikel 6 die daartoe een verzoek indient uit te voeren op basis van een privaatrechtelijke overeenkomst. Het algemeen bestuur bepaalt daarbij onder welke condities en in welke omvang deze uitvoering mogelijk wordt gemaakt.
5. De omgevingsdienst geeft aan de taken die zij verricht zo effectief en efficiënt mogelijk invulling.

Artikel 8: Bevoegdheden

1. Aan het bestuur worden geen bevoegdheden overgedragen door de deelnemers.
2. De colleges kunnen bevoegdheden mandateren aan het bestuur en de directeur.
3. Ambtenaren in dienst van de deelnemers kunnen ondermandaat verlenen aan de directeur, voor zover zij hiertoe bevoegd zijn.
4. Voor een geldig mandaat of ondermandaat als bedoeld in het tweede en derde lid is de instemming van het bestuur respectievelijk de directeur vereist, overeenkomstig artikel 10:4 van de Algemene wet bestuursrecht.
5. Een mandaat of ondermandaat als bedoeld in het tweede en derde lid wordt schriftelijk gegeven, overeenkomstig artikel 10:5 van de Algemene wet bestuursrecht.
6. Het dagelijks bestuur houdt een register bij van de aan het bestuur respectievelijk aan de directeur gemandateerde bevoegdheden.

Hoofdstuk 3: Inrichting en samenstelling van het bestuur

§1. Algemeen bestuur

Artikel 9: Inrichting en samenstelling van het bestuur

1. Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als er deelnemers zijn.
2. De colleges benoemen uit hun midden ieder één lid in het algemeen bestuur.
3. De colleges kunnen voor de door hen benoemde leden van het algemeen bestuur plaatsvervangende leden aanwijzen, die de door hen benoemde leden bij afwezigheid vervangen. Het bepaalde in deze regeling ten aanzien van de leden van het algemeen bestuur is op de plaatsvervangende leden van overeenkomstige toepassing.
4. De aanwijzing van de leden van het algemeen bestuur vindt plaats in de eerste vergadering van de colleges in nieuwe samenstelling.

5. Wanneer een lid van het algemeen bestuur ophoudt lid te zijn van het college, dat hem heeft aangewezen, dan houdt hij tevens op lid te zijn van het algemeen bestuur. Het desbetreffende college voorziet zo spoedig mogelijk in de opvulling van de vacature.
6. Het college kan zijn lid in het algemeen bestuur ontslaan bij gebrek aan vertrouwen. Na het ontslag wordt zo spoedig mogelijk voorzien in de opvulling van de vacature.

Artikel 10: Incompatibiliteiten

Onverminderd het bepaalde in artikel 20 van de wet is het lidmaatschap van het algemeen bestuur onverenigbaar met de betrekking van ambtenaar, door of vanwege het bestuur van een der deelnemers dan wel door of vanwege het bestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt. Met een ambtenaar worden voor de toepassing van dit artikel gelijkgesteld zij die in dienst van een der deelnemers dan wel de omgevingsdienst op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht werkzaam zijn.

Artikel 11: Vergaderingen

1. Het algemeen bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast.
2. Het algemeen bestuur vergadert jaarlijks ten minste tweemaal en voorts zo vaak als het daartoe beslist.
3. Voorts vergadert het indien de voorzitter of het dagelijks bestuur het nodig oordeelt of indien ten minste een lid van het algemeen bestuur schriftelijk, met opgave van redenen, daarom verzoekt.
4. De voorzitter roept de leden van het algemeen bestuur ten minste twee weken van tevoren schriftelijk tot de vergadering op. Tegelijkertijd met de oproeping brengt de voorzitter dag, tijdstip en plaats van de vergadering ter openbare kennis. De agenda en de daarbij behorende voorstellen, met uitzondering van de stukken waaromtrent geheimhouding is opgelegd, worden tegelijkertijd met de oproeping en op een bij openbare kennisgeving aan te geven wijze ter inzage gelegd.
5. De vergadering van het algemeen bestuur wordt niet geopend voordat blijkt de presentielijst een aantal leden tegenwoordig is dat minimaal twee derde van het aantal stemmen vertegenwoordigt.
6. Indien ingevolge het vijfde lid de vergadering niet kan worden geopend, belegt de voorzitter, onder verwijzing naar dit artikel, opnieuw een vergadering tegen een tijdstip dan ten minste vierentwintig uur na het bezorgen van de oproeping is gelegen.
7. Op de vergadering, bedoeld in het zesde lid, is het vijfde lid niet van toepassing. Het algemeen bestuur kan echter over andere aangelegenheden dan die waarvoor de ingevolge het vijfde lid niet geopende vergadering was belegd alleen beraadslagen of besluiten, indien blijkt de presentielijst meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden tegenwoordig is.

Artikel 12: Stemmen

1. Een lid van het algemeen bestuur neemt niet deel aan de stemming over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken, of de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welk bestuur hij behoort.
2. De artikelen 31 en 32 van de Provinciewet zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 13: Besluitvorming

1. Elk lid van het algemeen bestuur heeft in de vergadering een vastgesteld aantal stemmen, waarbij de stemverdeling voor de leden van het algemeen bestuur aangewezen door de colleges van Burgemeester en Wethouders is gebaseerd op de combinatie van inwonertal en in te brengen budget en het aantal stemmen voor de leden van het algemeen bestuur aangewezen door gedeputeerde staten is gebaseerd op het in te brengen budget. Het totaal aantal stemmen in het algemeen bestuur bedraagt 100. Het algemeen bestuur stelt nadere regels vast aangaande deze stemverdeling.

2. Voor het tot stand komen van een besluit is minimaal twee derde meerderheid vereist, tenzij in deze regeling anders is bepaald.

Artikel 14: Ambtelijke bijstand

Het algemeen bestuur regelt op welke wijze ambtelijke bijstand wordt verleend aan de leden van het algemeen bestuur.

Artikel 15: Verantwoordings- en informatieplicht

1. Het algemeen bestuur verstrekt aan de vertegenwoordigende organen alle inlichtingen die door één of meer leden van die organen worden verlangd.
2. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan het college dat hem heeft aangewezen alle inlichtingen die door dit college of één of meer leden daarvan worden verlangd.
3. Een lid van het algemeen bestuur is aan het college dat hem heeft aangewezen verantwoording verschuldigd voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid.
4. De colleges bepalen op welke wijze de door hen aangewezen leden aan hun plichten genoemd in de leden twee en drie van dit artikel moeten voldoen.
5. Het tweede, derde en vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de vertegenwoordigende organen respectievelijk een of meer leden van die vertegenwoordigende organen.

Artikel 16: Actieve informatieplicht van bestuur aan raden

Het bestuur van het openbaar lichaam, verstrekt de raden van de deelnemers de inlichtingen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

Bij de informatieverstrekking geldt dat

- Relevante informatie in een zo vroeg mogelijk stadium wordt verschaft;
- Schriftelijke inlichtingen zendt het bestuur (dagelijks bestuur, algemeen bestuur en/of voorzitter) rechtstreeks naar en gelijktijdig aan de raden en in cc aan de colleges van de deelnemers. Indien de informatie wordt verstrekt door dagelijks bestuur of voorzitter dan wordt het algemeen bestuur vooraf geïnformeerd.

§2. Voorzitter en plaatsvervangend voorzitter

Artikel 17: Aanwijzing

1. De voorzitter wordt in de eerste vergadering van iedere zittingsperiode van het algemeen bestuur door en uit het algemeen bestuur aangewezen.
2. Bij afwezigheid of ontstentenis van de voorzitter wordt hij vervangen door de plaatsvervangend voorzitter. Deze wordt aangewezen tijdens de eerste vergadering van het algemeen bestuur van iedere zittingsperiode door het algemeen bestuur uit de leden van het dagelijks bestuur.

§3. Dagelijks bestuur

Artikel 18: Samenstelling

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter, het door Gedeputeerde Staten aangewezen lid van het algemeen bestuur en drie andere leden, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen.
2. De voorzitter van het openbaar lichaam is voorzitter van het algemeen bestuur en tevens van het dagelijks bestuur.

3. Eén lid wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen van de colleges van de gemeenten Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en Texel.
4. Eén lid wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen van de colleges van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heiloo en Dijk en Waard.
5. Eén lid wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen van de colleges van de gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec.
6. Indien één lid van de op grond van de leden 1 of 3 tot en met 5 als voorzitter voor het dagelijks bestuur wordt aangewezen, kiest het algemeen bestuur uit zijn midden een ander vijfde lid voor het dagelijks bestuur. Dit lid is afkomstig uit de colleges van de gemeenten of de provincie, waaruit de voorzitter aangewezen is.
7. Elk lid van het dagelijks bestuur, behalve de voorzitter, heeft één stem in het dagelijks bestuur. Indien bij stemming, anders dan over personen voor het doen van benoemingen, voordrachten of aanbevelingen, de stemmen staken, wordt opnieuw gestemd. Bij het staken van de stemmen andermaal over hetzelfde voorstel, beslist de voorzitter.
8. Het dagelijks bestuur vertegenwoordigt nimmer meer dan 49 van de in totaal 100 stemmen in het algemeen bestuur.
9. Het dagelijks bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast.

Artikel 19: Ontslag

1. Een lid van het dagelijks bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het algemeen bestuur.
2. De aanwijzing van een lid van het dagelijks bestuur ter vervulling van een plaats die door ontslag of om andere redenen is opengevallen, vindt plaats uiterlijk acht weken na dat openvallen.
3. Een lid van het dagelijks bestuur verliest zijn functie wanneer hij ophoudt lid van het algemeen bestuur te zijn.

§4. Commissies

Artikel 20: Adviescommissies

Het algemeen bestuur kan commissies van advies instellen. Het regelt de bevoegdheden en de samenstelling.

§5. Participatie

Artikel 21: Participatieregeling

Op grond van de artikelen 4 tot en met 6 zijn aan de omgevingsdienst adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de fysieke leefomgeving in mandaat opgedragen. De participatie van ingezetenen en andere belanghebbenden vindt plaats bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij onze deelnemers. In verband hiermee stelt de omgevingsdienst geen participatieregeling op.

Hoofdstuk 4: Bevoegdheden van het bestuur

§1. Bevoegdheden algemeen bestuur

Artikel 22: Bevoegdheden algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van de omgevingsdienst.
2. Alle bevoegdheden, bedoeld in de regeling, berusten bij het algemeen bestuur voor zover deze niet bij of krachtens de wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of de voorzitter zijn toegekend.

3. Onverminderd het bepaalde in artikel 57 van de wet is het algemeen bestuur in ieder geval bevoegd tot:
 - a. Het vaststellen van de begroting en jaarrekening;
 - b. Het vaststellen van beleidsregels waarmee de andere organen van de omgevingsdienst rekening houden bij de uitoefening van hun bevoegdheden;
4. Het algemeen bestuur is bevoegd tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen als dat in het bijzonder aangewezen is voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.

§2. Bevoegdheden dagelijks bestuur

Artikel 23: Bevoegdheden dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur is in ieder geval bevoegd:
 - a. het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur of de voorzitter hiermee is belast;
 - b. beslissingen van het algemeen bestuur voor te bereiden en uit te voeren;
 - c. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam;
 - d. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van het openbaar lichaam te besluiten, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 55a van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
 - e. te besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover het het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.
2. Het dagelijks bestuur neemt, ook alvorens is besloten tot het voeren van een rechtsgeding, alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit.

Artikel 24: Verantwoording

1. Het dagelijks bestuur en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan het algemeen bestuur verantwoording schuldig over het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten een lid van het dagelijks bestuur ontslag te verlenen, indien dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. Op het ontslagbesluit is artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing. De rechter treedt niet in de beoordeling van de gronden waarop het algemeen bestuur tot ontslag van een lid van het dagelijks bestuur heeft besloten.

Artikel 25 Inlichtingen

1. Het dagelijks bestuur geeft het algemeen bestuur alle inlichtingen die het algemeen bestuur voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.
2. Twee keer per jaar, over het tijdvak van de eerste 4 maanden en het tijdvak van de eerste 8 maanden van het begrotingsjaar, licht het dagelijks bestuur het algemeen bestuur door middel van een bestuursrapportage in over de voortgang van de realisatie van de doelstellingen en over de afwijkingen op de daarvoor beschikbaar gestelde budgetten. Hierin zal ook aandacht worden besteed aan nieuwe ontwikkelingen, actualisering van het financieel perspectief, van het risicoprofiel en het weerstandvermogen alsmede de relevante besluitvorming van het algemeen bestuur.

§3. Bevoegdheden voorzitter

Artikel 26: Bevoegdheden voorzitter

1. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte.
2. De voorzitter kan de in het eerste lid bedoelde vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.
3. De voorzitter bevordert de goede behartiging van de zaken van het openbaar lichaam en ondertekent de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.

Hoofdstuk 5: Ambtelijke organisatie

Artikel 27: Ambtelijk apparaat, secretaris en directeur

1. De omgevingsdienst heeft een ambtelijk apparaat, met aan het hoofd een directeur. De directeur is, onder verantwoording van het dagelijks bestuur, belast met de dagelijkse leiding en de zorg voor een juiste taakvervulling van de omgevingsdienst.
2. De directeur is zowel ambtelijk secretaris van het algemeen bestuur als van het dagelijks bestuur.
3. De directeur staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en eventuele commissies bij de uitoefening van hun taak terzijde.
4. De directeur is in de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur aanwezig.
5. De directeur draagt zorg voor:
 - a. het voorbereiden, agenderen en notuleren van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur;
 - b. het coördineren en bewaken van en zorgdragen voor de uitvoering van de besluitvorming van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
6. De directeur ondertekent als secretaris mede alle stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.
7. Het dagelijks bestuur stelt in een instructie nadere regels vast betreffende de taak en de bevoegdheid van de directeur.
8. Het dagelijks bestuur regelt de vervanging van de directeur.

Hoofdstuk 6: Financiën en beheer van de omgevingsdienst

§1. Begroting

Artikel 28: Kadernota

1. Het dagelijks bestuur zendt uiterlijk 15 december van het jaar voorafgaande aan dat waarin de kadernota wordt vastgesteld de algemene financiële en beleidsmatige kaders (kadernota), opgesteld conform de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke regelingen Noord-Holland Noord aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers.
2. De vertegenwoordigende organen van de deelnemers kunnen voor 1 maart hun zienswijze op de kadernota naar voren brengen.
3. Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling stelt de vertegenwoordigende organen van de deelnemers voorafgaande aan het vaststellen van de kadernota schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het tweede lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
4. Het algemeen bestuur stelt de kadernota vóór 15 maart vast.
5. Het algemeen bestuur geeft in het besluit aan wat de overwegingen zijn geweest met betrekking tot de zienswijzen.

6. Het dagelijks bestuur zendt het besluit en de kadernota aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers, binnen twee weken na de vaststelling als bedoeld in het vierde lid.

Artikel 29: De meerjarenbeleidsplannen

1. Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling biedt een concept meerjarenbeleidsplan aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers aan voor zienswijze.
2. De vertegenwoordigende organen van de deelnemers geven binnen 10 weken na ontvangst van het concept meerjarenbeleidsplan hun zienswijze hierover aan het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
3. Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling stelt de vertegenwoordigende organen van de deelnemers voorafgaande aan het vaststellen van het meerjarenbeleidsplan schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het tweede lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Artikel 30: Vaststelling begroting

1. Het dagelijks bestuur stelt uiterlijk 15 april een ontwerp- begroting op conform de financiële uitgangspunten Gemeenschappelijke regelingen.
2. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerp- begroting uiterlijk 15 april aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers.
3. De colleges dragen er zorg voor dat de ontwerp- begroting voor een ieder ter inzage wordt gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar wordt gesteld. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarheid geschiedt openbare kennisgeving.
4. De vertegenwoordigende organen van de deelnemers kunnen tot uiterlijk 25 juni hun zienswijze over de ontwerp- begroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerp- begroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
5. Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling stelt de gemeenteraden vóór 15 juli schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het vierde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
7. In de begroting wordt vastgelegd welke bijdrage elke deelnemer verschuldigd is voor de door hem aan de omgevingsdienst opgedragen taken als bedoeld in de artikelen 4 en 5.
8. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur, zo nodig, de begroting aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers, die ter zake bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
9. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval voor 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
10. Het bepaalde in het tweede, vijfde en achtste lid is mede van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met dien verstande dat voor de datum in lid 4 in dat geval een andere datum kan worden aangegeven.
11. Van het bepaalde in het voorgaande lid kan worden afgeweken indien de begrotingswijziging niet van invloed is op de hoogte van de bijdrage van de deelnemers.

§2. Jaarrekening

Artikel 31: Vaststelling

1. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.

2. Het dagelijks bestuur zendt uiterlijk 15 april van het jaar, volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft, de voorlopige jaarrekening, die is opgesteld conform de financiële uitgangspunten Gemeenschappelijke regelingen, inclusief het accountantsrapport, aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers.
3. De vertegenwoordigende organen van de deelnemers kunnen uiterlijk 25 juni bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de concept bestemming van het rekeningresultaat naar voren brengen.
4. Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling stelt de gemeenteraden voorafgaande aan het vaststellen van de jaarrekening schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de voorlopige jaarrekening, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
5. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval uiterlijk 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 32: Resultaatsbestemming

1. Indien de rekening sluit met een batig saldo, besluit het algemeen bestuur, met inachtneming van artikel 31, dit saldo geheel of ten dele:
 - a. te bestemmen voor de algemene reserve of de bestemmingsreserve;
 - b. uit te keren aan de deelnemers naar rato van ieders bijdrage, zoals deze op basis van artikel 30, zevende lid, van deze regeling is vastgesteld voor het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft;
2. Indien de rekening sluit met een nadelig saldo, besluit het algemeen bestuur, met inachtneming van artikel 31, dit saldo geheel of ten dele af te boeken van de algemene reserves, voor zover aanwezig. Indien het algemeen bestuur dit noodzakelijk oordeelt, wordt een plan opgesteld dat is gericht op het afbouwen en/of dekken van het nadelig exploitatiesaldo, waarbij tevens wordt bepaald of en zo ja, tot welk bedrag de deelnemers zullen bijdragen in het nadelig exploitatiesaldo. Dit plan wordt eerst vastgesteld door het algemeen bestuur nadat de vertegenwoordigende organen van de deelnemers gedurende een termijn van ten minste twaalf weken in de gelegenheid zijn gesteld hierover hun mening te geven.
3. Wanneer het algemeen bestuur overeenkomstig het gestelde in het tweede lid een besluit heeft genomen omtrent het bijdragen door de deelnemers in het nadelig exploitatiesaldo, dan wordt dit door de deelnemers gedragen naar rato van ieders bijdrage, zoals deze op basis van artikel 30, zevende lid, van deze regeling is vastgesteld voor het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft.

§3. Beheer en garantstelling

Artikel 33: Financiële administratie

Het algemeen bestuur stelt een reglement vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en het financieel beheer van de omgevingsdienst.

Artikel 34: Betaling

1. De deelnemers betalen voor aanvang van een kwartaal 25 procent van de jaarlijkse bijdrage voor het betreffende boekjaar zoals dat is vastgesteld in de begroting.
2. De definitieve afrekening vindt plaats binnen twee maanden na vaststelling van de jaarrekening.

Artikel 35: Garantstelling

De deelnemers zullen er steeds zorg voor dragen dat de omgevingsdienst te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen.

Hoofdstuk 7: Wijziging, toetreding, uittreding en opheffing

Artikel 36: Wijziging van de regeling

1. Een deelnemer alsmede het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen voorstellen doen voor wijziging van de regeling.
2. Wijziging van deze regeling kan geschieden indien de bevoegde bestuursorganen van ten minste drie vierde van het aantal deelnemers, vertegenwoordigende ten minste twee derde van het aantal stemmen in het algemeen bestuur hiertoe besluiten.
3. De deelnemers besluiten niet tot wijziging dan nadat zij ingevolge artikel 51, tweede lid, of ingevolge een soortgelijk artikel in de wet toestemming hebben gekregen van hun vertegenwoordigende organen.
4. De wijziging wordt op de gebruikelijke wijze bekendgemaakt.
5. De wijziging bepaalt wanneer deze in werking treedt.

Artikel 37: Toetreding

1. Tot de regeling kunnen uitsluitend colleges van gemeenten, dagelijkse besturen van waterschappen en dagelijkse besturen van andere openbare lichamen, waartoe ook de Minister behoort die het aangaat, toetreden.
2. Toetreding is mogelijk op ieder moment.
3. Het betreffende bestuursorgaan dat wil toetreden, dient hiertoe een verzoek in bij het dagelijks bestuur. Het betreffende bestuursorgaan voegt hierbij het besluit tot toestemming als bedoeld in artikel 51, tweede lid, of ingevolge een soortgelijk artikel van de wet.
4. Het dagelijks bestuur brengt het verzoek ter kennis van het algemeen bestuur en geeft daarbij een advies over de toetreding.
5. Toetreding kan geschieden nadat het algemeen bestuur hiertoe heeft besloten.
6. Een lid van het algemeen bestuur kan slechts voor toetreding stemmen, dan nadat hij hiervoor de instemming van het college dat hem heeft aangewezen heeft verkregen. Dit college kan deze instemming pas verlenen na verkregen toestemming van zijn vertegenwoordigend orgaan als bedoeld in artikel 51, tweede lid, of ingevolge een soortgelijk artikel van de wet.

Artikel 38: Uittreding

1. Gedurende een termijn van 4 jaar, te rekenen vanaf de datum van deelname aan/toetreding tot de regeling, is uittreding niet mogelijk.
2. Een deelnemer kan (geheel of gedeeltelijk) uittreden door toezending aan het algemeen bestuur van de daartoe strekkende besluiten van de raad en het college van burgemeester en wethouders. De procedure voor uittreding vangt aan op de dag nadat het algemeen bestuur de betreffende besluiten heeft ontvangen. Van gedeeltelijke uittreding is sprake indien de deelnemer slechts een deel van de door het samenwerkingsverband ten behoeve van deze deelnemer uitgevoerde taken, als bedoeld in artikel 5 van deze regeling, wenst terug te nemen. De besluiten tot een vermindering van taken zoals bedoeld in artikel 5, leden 4 en 5, van deze Regeling wordt gelijkgesteld aan een (gedeeltelijke) uittreding voor wat betreft deze taken. Alle leden van onderhavig artikel zijn daarom tevens van toepassing in geval van vermindering van taken. Dit betekent dat onder 'uittreden' steeds ook wordt verstaan 'vermindering van taken'.
3. Het dagelijks bestuur zendt de besluiten tot (gedeeltelijke) uittreding van een deelnemer aan de raden en colleges van de overige deelnemende gemeenten.

4. Uittreding, geheel of gedeeltelijk, geschiedt per 1 januari van enig jaar, waarbij een opzegtermijn van tenminste één jaar in acht wordt genomen.
5. Na ontvangst van de in het tweede lid bedoelde besluiten, komen de uittredende deelnemer en het dagelijks bestuur, uiterlijk 6 maanden voor de datum van uittreding, een concept-uittredingsregeling overeen. De concept-uittredingsregeling wordt door de deelnemers vastgesteld. Hierbij worden de belangen van de uittredende deelnemer en die van de achterblijvende deelnemers op reële en evenwichtige wijze afgewogen. In de concept-uittredingsregeling worden de volgende gevolgen van de uittreding opgenomen. De personele, juridische, organisatorische en financiële gevolgen, waaronder de gevolgen voor het vermogen, van de uittreding worden geïnventariseerd. Voorts bevat de concept-uittredingsregeling de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan, de voorwaarden voor uittreding, de hoogte van de uittreedsom en de overname van personeel en/of overige verplichtingen door de uittredende deelnemer. Indien blijkt dat, als gevolg van een mogelijk verlies aan arbeidsplaatsen, een overleg met de bij de sector betrokken vakbonden noodzakelijk is ten behoeve van het opstellen van een sociaal plan, wordt de conclusie van dit overleg opgenomen in de concept-uittredingsregeling.
6. Indien het algemeen bestuur constateert dat de besluiten tot uittreding van de bestuursorganen van de deelnemer de vraag oproepen of continuering van de samenwerking in de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord redelijkerwijs nog wel mogelijk is, doet zij de deelnemers een voorstel tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord als bedoeld in artikel 39 van deze regeling.
7. Het algemeen bestuur van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord en de uittredende deelnemer zullen zich inspannen om de nadelige gevolgen van de uittreding voor het openbaar lichaam en de uittredende deelnemer zo veel mogelijk te beperken, bijvoorbeeld door personeel of andere verplichtingen over te nemen of anderszins in stand te doen houden.
8. Bij het vaststellen van de hoogte van de uittreedsom is het uitgangspunt dat de uittredende deelnemer de reële schade van het openbaar lichaam én de overblijvende deelnemers dient te vergoeden, die rechtstreeks gevolg is van het (gedeeltelijk) uittreden uit de gemeenschappelijke regeling. Bij het bepalen van de hoogte van de schade wordt in beginsel een afbouwperiode van 5 jaar gehanteerd, te rekenen vanaf de datum van uittreding.
9. De hoogte van de uittreedsom als bedoeld in lid 8 wordt slechts verhoogd indien er sprake is van substantiële langlopende en niet te mitigeren financiële verplichtingen, indien vast staat dat deze zich zullen voor doen én in die becijferde omvang, waarbij de bijdrage in de kosten door de uittredende deelnemer naar rato wordt vastgesteld.
10. De uittreedsom bestaat uit de zakelijke gerechtvaardigde kosten, te weten de kosten die rechtstreeks ontstaan uit de uittreding (frictiekosten) en de bijdragen aan de overtollige kosten (desintegratiekosten) in de in lid 8 genoemde afbouwperiode, waarbij geen verrekening van het vermogen plaats vindt.
11. Op de uittreedsom wordt het aandeel van de uittredende deelnemer in de algemene reserve van het openbaar lichaam op de datum van uittreding in mindering gebracht, voor zover deze algemene reserve het benodigde weerstandsvermogen overschrijdt. Het aandeel in de algemene reserve wordt berekend naar rato van de bijdrage die de uittredende deelnemer verschuldigd is als bedoeld in artikel 30, lid 7. Indien er sprake is van een tekort in de algemene reserve ten opzichte van het benodigde weerstandsvermogen wordt de uittreedsom met dit tekort verhoogd overeenkomstig de hiervoor benoemde berekeningswijze.
12. Onder frictiekosten wordt verstaan alle incidentele kosten in verband met de uittreding van de deelnemer, zoals de kosten van inhuur externe dienstverlening, kosten onderzoek accountant, kosten boventallig primair personeel, kosten opstellen sociaal plan, kosten boventallig decentrale personele overhead, kosten afwaardering activa.

De frictiekosten komen volledig ten laste van de uittredende deelnemer.

13. Onder desintegratiekosten wordt verstaan alle doorbelaste kosten als gevolg van overcapaciteit in personele en materiele sfeer en andere verplichtingen, die ontstaan als direct gevolg van de uittreding gedurende de in lid 8 genoemde afbouwperiode.

De desintegratiekosten die direct aan de uittredende deelnemer kunnen worden toegerekend, komen integraal voor rekening van de uittredende deelnemer voor de duur van maximaal 5 jaar. Desintegratiekosten die niet direct aan de uittredende deelnemer kunnen worden toegerekend, zoals investeringskosten, afschrijvingskosten, kantoorhuur, salariskosten en inhuur van personeel etc. komen naar rato van de kostenverdeelsleutel als bedoeld in artikel 30 van de regeling, voor rekening van de uittredende deelnemer bij algehele uittreding. Bij gedeeltelijke uittreding komen de desintegratiekosten voor rekening van de uittredende deelnemer naar rato van uittreding.

14. De kosten als bedoeld in lid 12 en lid 13 worden door de accountant van het openbaar lichaam bepaald aan de hand van de jaarrekeningen over de afgelopen 3 jaar voorafgaand aan de datum van uittreding. De beoordeling van de kosten van uittreden wordt gebaseerd op de feiten en omstandigheden die bekend zijn op het moment van de daadwerkelijke uittreding.
15. Met het oog op het vaststellen van de hoogte van de uittreedsom, als bedoeld in het achtste t/m tiende lid, vragen de uittredende deelnemer en het dagelijks bestuur gezamenlijk om een bindend advies aan een onafhankelijke externe deskundige. De kosten voor het inschakelen van de externe deskundige zijn, als onderdeel van de frictiekosten, voor rekening van de uittredende deelnemer.
16. Het algemeen bestuur stelt de concept-uittreedingsregeling inclusief de uittreedsom vast en stuurt deze aan de deelnemende bestuursorganen ter besluitvorming. De uittreedingsregeling is vastgesteld indien tenminste twee derde van het aantal deelnemers hiertoe besluiten.
17. Gedurende de periode tussen het besluit tot uittreding en effectuering daarvan is de uittredende deelnemer gehouden al haar verplichtingen na te komen.
18. De uittreedsom dient binnen een termijn van 6 maanden na vaststelling als bedoeld in het zestiende lid door de uittredende deelnemer te zijn voldaan, tenzij in de uittreedingsregeling een andere afspraak is gemaakt.

Artikel 39: Opheffing

1. Deze regeling kan op voorstel van het algemeen bestuur worden opgeheven door een daartoe strekkend besluit van ten minste drie vierde van het aantal deelnemers vertegenwoordigende ten minste twee derde van het aantal stemmen in het algemeen bestuur, na toestemming van hun vertegenwoordigende organen.
2. Het algemeen bestuur stelt een liquidatieplan vast om tot opheffing van de omgevingsdienst te komen. Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel.
3. Bij ontbinding van de omgevingsdienst in verband met opheffing van de regeling of anderszins, blijft de omgevingsdienst voortbestaan voor zover dat voor de vereffening van het vermogen noodzakelijk is.

Hoofdstuk 8: Slotbepalingen

Artikel 40: Archief

1. **Archiefzorg**
Het dagelijks bestuur draagt zorg voor de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam.

2. Archiefbeheer

De directeur is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats. Het dagelijks bestuur stelt voorschriften vast voor het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, die nog niet naar de archiefbewaarplaats zijn overgebracht.

3. Archiefbewaarplaats

Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam wordt aangewezen de archiefbewaarplaats van Westfries Archief.

4. Toezicht

Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats, is belast de archivaris van Westfries Archief.

5. Verantwoording

1. De archivaris van Westfries Archief brengt minimaal tweejaarlijks aan het dagelijks bestuur verslag uit over het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, die nog niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.

2. Het dagelijks bestuur brengt minimaal tweejaarlijks verslag uit aan het algemeen bestuur over de uitoefening van de aan hen opgedragen zorg voor de archiefbescheiden en de uitvoering van het archiefbeheer van de organen van het openbaar lichaam.

6. Terbeschikkingstelling

1. De deelnemers aan de regeling stellen aan het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam de archiefbescheiden beschikbaar, die nodig zijn voor de uitvoering van de overgedragen taken.

2. De zorgdragers van partijen, genoemd in lid 1, stellen een verklaring van terbeschikkingstelling op waarin de periode van terbeschikkingstelling en het toezicht op het beheer van de terbeschikkingstelling gestelde archiefbescheiden worden geregeld.

7. Beheer archiefbescheiden opgedragen taken

1. De deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling besteden het beheer van de archiefbescheiden, ontvangen en opgemaakt als gevolg van de opgedragen taken, uit aan de gemeenschappelijke regeling.

2. Voor de uitvoering van het beheer zoals bepaald in het vorige lid, dragen de deelnemers de bevoegdheden voortvloeiende uit de Archiefwet, Archiefbesluit en Archiefregeling over aan het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

Artikel 41: Klachtregelingen

1. Het algemeen bestuur stelt, met inachtneming van titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht, een interne klachtregeling vast.
2. De Nationale ombudsman is, onverminderd het bepaalde in de Wet Nationale ombudsman, bevoegd tot behandeling van klachtschriften als bedoeld in titel 9.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 42: Evaluatiebepaling

1. Een evaluatie vindt minimaal 1 keer per 4 jaar plaats en heeft pas doorgang als de evaluatie en het betreffende onderwerp met een meerderheid van stemmen, uitgebracht door de deelnemers, wordt aangenomen.

2. Het dagelijks bestuur van de regeling zorgt er voor dat 1 jaar vóór het tijdstip waarop een evaluatie zal plaatsvinden een signaal uit gaat naar de deelnemers van de regeling, met daarbij een procesbeschrijving over het aandragen van de onderwerpen
3. Wanneer met een evaluatie wordt ingestemd draagt het dagelijks bestuur zorg voor de uitvoering van de evaluatie.
4. De uitvoering van de evaluatie begint met een procesbeschrijving met daarin een beschrijving van het onderwerp, de manier waarop de evaluatie wordt uitgevoerd en binnen welke termijn. De procesbeschrijving vermeldt ook of de evaluatie extra kosten voor de deelnemers tot gevolg heeft.
5. Als de evaluatie conclusies en aanbevelingen bevat, dan verwerkt het dagelijks bestuur deze in een voorstel hoe hieraan gevolg wordt gegeven.
6. De gevolgen als bedoeld in het vorige lid, kunnen aanleiding zijn om te betrekken in de daarop volgende evaluatieperiode.

Artikel 43: Duur regeling

1. Deze Regeling is aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 44: Bekendmaking en inwerkingtreding

1. Deze regeling wordt bekend gemaakt conform de geldende wettelijke bepalingen.
2. Deze regeling treedt in werking op het in de bekendmaking genoemde tijdstip.

Artikel 45: Citeertitel

Deze regeling kan worden aangehaald als "Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

**Overzicht gewijzigde artikelen na wijziging van de Gemeenschappelijke regeling
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (was-woordt lijst)**

**Betreft wijziging in verband met gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen en het
overnemen van een standaard-archiefbepaling op voorstel van de archiefinspecteurs in
Noord-Holland Noord**

Huidige tekst	Tekst na wijziging
De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, en Texel,	De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Dijk en Waard, Enkhuizen, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, en Texel,
	Nieuw: Artikel 16: Actieve informatieplicht van bestuur aan raden Het bestuur van het openbaar lichaam, verstrekt de raden van de deelnemers de inlichtingen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. Bij de informatieverstrekking geldt dat • Relevante informatie in een zo vroeg mogelijk stadium wordt verschaft; • Informatie op hoofdlijnen wordt verstrekt, behalve als een detail (politiek) relevant is of als er specifiek om is gevraagd (NB dit onderdeel neemt de OD NHN niet op in de gewijzigde GR); • Schriftelijke inlichtingen zendt het bestuur (dagelijks bestuur, algemeen bestuur en/of voorzitter) rechtstreeks naar en gelijktijdig aan de raden en in cc aan de colleges van de deelnemers. Indien de informatie wordt verstrekt door dagelijks bestuur of voorzitter dan wordt het algemeen bestuur vooraf geïnformeerd.
	Nieuw; Artikel 21: Participatieregeling Op grond van de artikelen 4 tot en met 6 zijn aan de omgevingsdienst adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de

	fysieke leefomgeving in mandaat opgedragen. De participatie van ingezetenen en andere belanghebbenden vindt plaats bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij onze deelnemers. In verband hiermee stelt de omgevingsdienst geen participatieregeling op.
Artikel 26: Voorbereiding begroting 1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 december van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders (kadernota), opgesteld conform de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke regelingen Noord-Holland Noord aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers. 2. De vertegenwoordigende organen van de deelnemers kunnen uiterlijk 1 maart hun zienswijze op de kadernota naar voren brengen.	Artikel 28: Kadernota 1. Het dagelijks bestuur zendt uiterlijk 15 december van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders (kadernota), opgesteld conform de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke regelingen Noord-Holland Noord aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers. 2. De vertegenwoordigende organen van de deelnemers kunnen voor 1 maart hun zienswijze op de kadernota naar voren brengen. 3. Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling stelt de vertegenwoordigende organen van de deelnemers voorafgaande aan het vaststellen van de kadernota schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het tweede lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt. 4. Het algemeen bestuur stelt de kadernota vóór 15 maart vast. 5. Het algemeen bestuur geeft in het besluit aan wat de overwegingen zijn geweest met betrekking tot de zienswijzen. 6. Het dagelijks bestuur zendt het besluit en de kadernota aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers, binnen twee weken na de vaststelling als bedoeld in het vierde lid.
	Nieuw: Artikel 29: De meerjarenbeleidsplannen 1. Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling biedt een concept meerjarenbeleidsplan aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers aan voor zienswijze. 2. De vertegenwoordigende organen van de deelnemers geven binnen 10 weken na

	ontvangst van het concept meerjarenbeleidsplan hun zienswijze hierover aan het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling. 3. Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling stelt de vertegenwoordigende organen van de deelnemers voorafgaande aan het vaststellen van het meerjarenbeleidsplan schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het tweede lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
Artikel 27: Vaststelling begroting 1. Het dagelijks bestuur stelt vóór 15 april een ontwerp- begroting op conform de financiële uitgangspunten Gemeenschappelijke regelingen. 2. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerp- begroting vóór 15 april aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers. 3. De colleges dragen er zorg voor dat de ontwerp- begroting voor een ieder ter inzage wordt gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar wordt gesteld. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarheid geschiedt openbare kennisgeving. 4. De vertegenwoordigende organen van de deelnemers kunnen tot uiterlijk 25 juni hun zienswijze over de ontwerp- begroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerp- begroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. 5. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. 6. In de begroting wordt vastgelegd welke bijdrage elke deelnemer verschuldigd is voor de door hem aan de omgevingsdienst opgedragen taken als bedoeld in de artikelen 4 en 5. 7. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur, zo nodig, de begroting aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers, die ter zake bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval voor 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. 9. Het bepaalde in het tweede, vierde en zevende lid is mede van toepassing op	Artikel 30: Vaststelling begroting 1. Het dagelijks bestuur stelt uiterlijk 15 april een ontwerp- begroting op conform de financiële uitgangspunten Gemeenschappelijke regelingen. 2. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerp- begroting uiterlijk 15 april aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers. 3. De colleges dragen er zorg voor dat de ontwerp- begroting voor een ieder ter inzage wordt gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar wordt gesteld. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarheid geschiedt openbare kennisgeving. 4. De vertegenwoordigende organen van de deelnemers kunnen tot uiterlijk 25 juni hun zienswijze over de ontwerp- begroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerp- begroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. 5. Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling stelt de gemeenteraden vóór 15 juli schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het tweede lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt 6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. 7. In de begroting wordt vastgelegd welke bijdrage elke deelnemer verschuldigd is voor de door hem aan de omgevingsdienst opgedragen taken als bedoeld in de artikelen 4 en 5. 8. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur, zo nodig, de

besluiten tot wijziging van de begroting, met dien verstande dat voor de datum in lid 4 in dat geval een andere datum kan worden aangegeven. 10. Van het bepaalde in het voorgaande lid kan worden afgeweken indien de begrotingswijziging niet van invloed is op de hoogte van de bijdrage van de deelnemers.	begroting aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers, die ter zake bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 9. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval voor 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. 10. Het bepaalde in het tweede, vierde en zevende lid is mede van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met dien verstande dat voor de datum in lid 4 in dat geval een andere datum kan worden aangegeven. 11. Van het bepaalde in het voorgaande lid kan worden afgeweken indien de begrotingswijziging niet van invloed is op de hoogte van de bijdrage van de deelnemers.
Artikel 28: Vaststelling 1. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. 2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april van het jaar, volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft, de voorlopige jaarrekening, die is opgesteld conform de financiële uitgangspunten Gemeenschappelijke regelingen, inclusief het accountantsrapport, aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers. 3. De vertegenwoordigende organen van de deelnemers kunnen uiterlijk 25 juni bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de voorlopige jaarrekening naar voren brengen. Het dagelijks bestuur reageert gemotiveerd op deze zienswijzen en voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de voorlopige jaarrekening, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. 4. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval voor 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.	Artikel 31: Vaststelling 1. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. 2. Het dagelijks bestuur zendt uiterlijk 15 april van het jaar, volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft, de voorlopige jaarrekening, die is opgesteld conform de financiële uitgangspunten Gemeenschappelijke regelingen, inclusief het accountantsrapport, aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers. 3. De vertegenwoordigende organen van de deelnemers kunnen uiterlijk 25 juni bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de concept bestemming van het rekeningresultaat naar voren brengen. 4. Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling stelt de gemeenteraden voorafgaande aan het vaststellen van de jaarrekening schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de voorlopige jaarrekening,

	zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. 5. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval uiterlijk 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
Artikel 29: Resultaatsbestemming - Indien de rekening sluit met een batig saldo, besluit het algemeen bestuur dit saldo geheel of ten dele: - te bestemmen voor de algemene reserve of de bestemmingsreserve; - uit te keren aan de deelnemers naar rato van ieders bijdrage, zoals deze op basis van artikel 27, zesde lid, van deze regeling is vastgesteld voor het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft; - Indien de rekening sluit met een nadelig saldo, besluit het algemeen bestuur dit saldo geheel of ten dele af te boeken van de algemene reserves, voor zover aanwezig. Indien het algemeen bestuur dit noodzakelijk oordeelt, wordt een plan opgesteld dat is gericht op het afbouwen en/of dekken van het nadelig exploitatiesaldo, waarbij tevens wordt bepaald of en zo ja, tot welk bedrag de deelnemers zullen bijdragen in het nadelig exploitatiesaldo. Dit plan wordt eerst vastgesteld door het algemeen bestuur nadat de vertegenwoordigende organen van de deelnemers gedurende een termijn van ten minste twaalf weken in de gelegenheid zijn gesteld hierover hun mening te geven. - Wanneer het algemeen bestuur overeenkomstig het gestelde in het tweede lid een besluit heeft genomen omtrent het bijdragen door de deelnemers in het nadelig exploitatiesaldo, dan wordt dit door de deelnemers gedragen naar rato van ieders bijdrage, zoals deze op basis van artikel 27, zesde lid, van deze regeling is vastgesteld voor het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft.	Artikel 32: Resultaatsbestemming - Indien de rekening sluit met een batig saldo, besluit, met inachtneming van artikel 31, het algemeen bestuur dit saldo geheel of ten dele: - te bestemmen voor de algemene reserve of de bestemmingsreserve; - uit te keren aan de deelnemers naar rato van ieders bijdrage, zoals deze op basis van artikel 30, zevende lid, van deze regeling is vastgesteld voor het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft; - Indien de rekening sluit met een nadelig saldo, besluit, met inachtneming van artikel 31, het algemeen bestuur dit saldo geheel of ten dele af te boeken van de algemene reserves, voor zover aanwezig. Indien het algemeen bestuur dit noodzakelijk oordeelt, wordt een plan opgesteld dat is gericht op het afbouwen en/of dekken van het nadelig exploitatiesaldo, waarbij tevens wordt bepaald of en zo ja, tot welk bedrag de deelnemers zullen bijdragen in het nadelig exploitatiesaldo. Dit plan wordt eerst vastgesteld door het algemeen bestuur nadat de vertegenwoordigende organen van de deelnemers gedurende een termijn van ten minste twaalf weken in de gelegenheid zijn gesteld hierover hun mening te geven. - Wanneer het algemeen bestuur overeenkomstig het gestelde in het tweede lid een besluit heeft genomen omtrent het bijdragen door de deelnemers in het nadelig exploitatiesaldo, dan wordt dit door de deelnemers gedragen naar rato van ieders bijdrage, zoals deze op basis van artikel 30, zevende lid, van deze regeling

Artikel 35: Uittreding 1. Een deelnemer kan de omgevingsdienst schriftelijk verzoeken uit de regeling te treden na verkregen toestemming van zijn vertegenwoordigend orgaan. 2. Een (verzoek tot) vermindering van taken zoals bedoeld in artikel 5, leden 4 en 5, van deze Regeling wordt gelijkgesteld aan een (gedeeltelijke) uittreding voor wat betreft deze taken. Alle leden van onderhavig artikel zijn daarom tevens van toepassing in geval van vermindering van taken. Dit betekent dat onder 'uittreden' steeds ook wordt verstaan 'vermindering van taken'. 3. Uittreding geschiedt met inachtneming van een opzegtermijn van ten minste twaalf maanden, vanaf het moment dat de deelnemer zijn verzoek tot uittreding schriftelijk bij de Omgevingsdienst heeft ingediend. 4. Een deelnemer die uittreedt zoals bedoeld in lid 3, dient de schade te vergoeden die het rechtstreekse gevolg is van de uittreding uit de Regeling. 5. Het algemeen bestuur regelt de financiële en organisatorische gevolgen van de uittreding en stelt de verschuldigde schadeloosstelling vast. 6. Als sprake is van uittreden in de zin van het verminderen van taken, zoals bedoeld in artikel 5, leden 4 en 5, van deze Regeling, stelt het algemeen bestuur de verschuldigde schadeloosstelling vast aan de hand van de Beleidsregels vermindering extra takenpakket. 7. In bijzondere omstandigheden kan het algemeen bestuur een andere schadeloosstelling vaststellen.	is vastgesteld voor het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft. Artikel 38: Uittreding 1. Gedurende een termijn van 4 jaar, te rekenen vanaf de datum van deelname aan/toetreding tot de regeling, is uittreding niet mogelijk. 2. Een deelnemer kan (geheel of gedeeltelijk) uittreden door toezending aan het algemeen bestuur van de daartoe strekkende besluiten van de raad en het college van burgemeester en wethouders. De procedure voor uittreding vangt aan op de dag nadat het algemeen bestuur de betreffende besluiten heeft ontvangen. Van gedeeltelijke uittreding is sprake indien de deelnemer slechts een deel van de door het samenwerkingsverband ten behoeve van deze deelnemer uitgevoerde taken, als bedoeld in artikel 5 van deze regeling, wenst terug te nemen. De besluiten tot een vermindering van taken zoals bedoeld in artikel 5, leden 4 en 5, van deze Regeling wordt gelijkgesteld aan een (gedeeltelijke) uittreding voor wat betreft deze taken. Alle leden van onderhavig artikel zijn daarom tevens van toepassing in geval van vermindering van taken. Dit betekent dat onder 'uittreden' steeds ook wordt verstaan 'vermindering van taken'. 3. Het dagelijks bestuur zendt de besluiten tot (gedeeltelijke) uittreding van een deelnemer aan de raden en colleges van de overige deelnemende gemeenten. 4. Uittreding, geheel of gedeeltelijk, geschiedt per 1 januari van enig jaar, waarbij een opzegtermijn van tenminste één jaar in acht wordt genomen. 5. Na ontvangst van de in het tweede lid bedoelde besluiten, komen de uittredende deelnemer en het dagelijks bestuur, uiterlijk 6 maanden voor de datum van uittreding, een concept-uittredingsregeling overeen. De concept-uittredingsregeling wordt door de deelnemers vastgesteld. Hierbij worden de belangen van de uittredende deelnemer en die van de achterblijvende deelnemers op reële en evenwichtige wijze afgewogen. In de concept-uittredingsregeling worden de volgende gevolgen van de uittreding opgenomen. De personele, juridische, organisatorische en financiële gevolgen, waaronder de gevolgen voor het vermogen, van de uittreding worden geïnventariseerd. Voorts bevat de concept-uittredingsregeling de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan, de voorwaarden voor uittreding, de hoogte van de uittredsom en de overname van personeel en/of
--	---

	overige verplichtingen door de uittredende deelnemer. Indien blijkt dat, als gevolg van een mogelijk verlies aan arbeidsplaatsen, een overleg met de bij de sector betrokken vakbonden noodzakelijk is ten behoeve van het opstellen van een sociaal plan, wordt de conclusie van dit overleg opgenomen in de concept-uittredingsregeling. 6. Indien het algemeen bestuur constateert dat de besluiten tot uittreding van de bestuursorganen van de deelnemer de vraag oproepen of continuering van de samenwerking in de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord redelijkerwijs nog wel mogelijk is, doet zij de deelnemers een voorstel tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord als bedoeld in artikel 39 van deze regeling. 7. Het algemeen bestuur van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord en de uittredende deelnemer zullen zich inspannen om de nadelige gevolgen van de uittreding voor het openbaar lichaam en de uittredende deelnemer zo veel mogelijk te beperken, bijvoorbeeld door personeel of andere verplichtingen over te nemen of anderszins in stand te doen houden. 8. Bij het vaststellen van de hoogte van de uittreedsom is het uitgangspunt dat de uittredende deelnemer de reële schade van het openbaar lichaam én de overblijvende deelnemers dient te vergoeden, die rechtstreeks gevolg is van het (gedeeltelijk) uittreden uit de gemeenschappelijke regeling. Bij het bepalen van de hoogte van de schade wordt in beginsel een afbouwperiode van 5 jaar gehanteerd, te rekenen vanaf de datum van uittreding. 9. De hoogte van de uittreedsom als bedoeld in lid 8 wordt slechts verhoogd indien er sprake is van substantiële langlopende en niet te mitigeren financiële verplichtingen, indien vast staat dat deze zich zullen voor doen én in die becijferde omvang, waarbij de bijdrage in de kosten door de uittredende deelnemer naar rato wordt vastgesteld. 10. De uittreedsom bestaat uit de zakelijke gerechtvaardigde kosten, te weten de kosten die rechtstreeks ontstaan uit de uittreding (frictiekosten) en de bijdragen aan de overtollige kosten (desintegratiekosten) in de in lid 8 genoemde afbouwperiode, waarbij geen verrekening van het vermogen plaats vindt. 11. Op de uittreedsom wordt het aandeel van de uittredende deelnemer in de algemene reserve van het openbaar lichaam op de datum van
--	---

	uittreding in mindering gebracht, voor zover deze algemene reserve het benodigde weerstandsvermogen overschrijdt. Het aandeel in de algemene reserve wordt berekend naar rato van de bijdrage die de uittredende deelnemer verschuldigd is als bedoeld in artikel 30, lid 7. Indien er sprake is van een tekort in de algemene reserve ten opzichte van het benodigde weerstandsvermogen wordt de uittreedsom met dit tekort verhoogd overeenkomstig de hiervoor benoemde berekeningswijze. 12. Onder frictiekosten wordt verstaan alle incidentele kosten in verband met de uittreding van de deelnemer, zoals de kosten van inhuur externe dienstverlening, kosten onderzoek accountant, kosten boventallig primair personeel, kosten opstellen sociaal plan, kosten boventallig decentrale personele overhead, kosten afwaardering activa. De frictiekosten komen volledig ten laste van de uittredende deelnemer. 13. Onder desintegratiekosten wordt verstaan alle doorbelaste kosten als gevolg van overcapaciteit in personele en materiele sfeer en andere verplichtingen, die ontstaan als direct gevolg van de uittreding gedurende de in lid 8 genoemde afbouwperiode. De desintegratiekosten die direct aan de uittredende deelnemer kunnen worden toegerekend, komen integraal voor rekening van de uittredende deelnemer voor de duur van maximaal 5 jaar. Desintegratiekosten die niet direct aan de uittredende deelnemer kunnen worden toegerekend, zoals investeringskosten, afschrijvingskosten, kantoorhuur, salariskosten en inhuur van personeel etc. komen naar rato van de kostenverdeelsleutel als bedoel in artikel 30 van de regeling, voor rekening van de uittredende deelnemer bij algehele uittreding. Bij gedeeltelijke uittreding komen de desintegratiekosten voor rekening van de uittredende deelnemer naar rato van uittreding. 14. De kosten als bedoeld in lid 12 en lid 13 worden door de accountant van het openbaar lichaam bepaald aan de hand van de jaarrekeningen over de afgelopen 3 jaar voorafgaand aan de datum van uittreding. De beoordeling van de kosten van uittreden wordt gebaseerd op de feiten en omstandigheden die bekend zijn op het moment van de daadwerkelijke uittreding. 15. Met het oog op het vaststellen van de hoogte van de uittreedsom, als bedoeld in het achtste t/m tiende lid, vragen de uittredende deelnemer en het dagelijks bestuur gezamenlijk om een
--	--

	bindend advies aan een onafhankelijke externe deskundige. De kosten voor het inschakelen van de externe deskundige zijn, als onderdeel van de frictiekosten, voor rekening van de uittredende deelnemer. 16. Het algemeen bestuur stelt de concept-uittredingsregeling inclusief de uitreedsom vast en stuurt deze aan de deelnemende bestuursorganen ter besluitvorming. De uittredingsregeling is vastgesteld indien tenminste twee derde van het aantal deelnemers hiertoe besluiten. 17. Gedurende de periode tussen het besluit tot uittreding en effectuering daarvan is de uittredende deelnemer gehouden al haar verplichtingen na te komen. 18. De uitreedsom dient binnen een termijn van 6 maanden na vaststelling als bedoeld in het zestiende lid door de uittredende deelnemer te zijn voldaan, tenzij in de uittredingsregeling een andere afspraak is gemaakt.
Artikel 37: Archief 1. De archivering van de dossiers van zaken volgt het bevoegd gezag. De deelnemers van de omgevingsdienst zijn verantwoordelijk voor de zorg van het archief met betrekking tot de door hun aan de omgevingsdienst opgedragen taken. De deelnemers kunnen het beheer van het archief uitbesteden aan de omgevingsdienst. 2. De omgevingsdienst heeft, conform artikel 40 van de Archiefwet, een voorziening die in lijn is met de bepalingen in de Archiefwet. Dat betekent dat het bestuur verplicht is de onder hem berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden. 3. Het algemeen bestuur stelt een Archiefverordening en een Besluit Informatiebeheer vast en draagt het dagelijks bestuur de zorg op voor de archiefbescheiden van de omgevingsdienst. 4. Overeenkomstig de door het algemeen bestuur vastgestelde verordening komen de kosten, verbonden aan de uitoefening van de in het derde lid bedoelde zorg, ten laste van de omgevingsdienst. 5. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid en artikel 13, eerste lid van de	Artikel 40: Archief 1. Archiefzorg Het dagelijks bestuur draagt zorg voor de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam. 2. Archiefbeheer De directeur is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats. Het dagelijks bestuur stelt voorschriften vast voor het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, die nog niet naar de archiefbewaarplaats zijn overgebracht. 2. Archiefbewaarplaats Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam wordt aangewezen de archiefbewaarplaats van Westfries Archief. 3. Toezicht Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats, is belast de archivaris van Westfries Archief.

Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden van het bestuur wordt een archiefbewaarplaats aangewezen. 6. De in het vijfde lid bedoelde archiefbescheiden worden beheerd door de archivaris van de archiefbewaarplaats. 7. Ten aanzien van het beheer van de archiefbescheiden van het bestuur, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats, is, onder de bevelen van het dagelijks bestuur, met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995 belast de archivaris van de omgevingsdienst. Met betrekking tot dit toezicht heeft het algemeen bestuur een Archiefverordening en een Besluit Informatiebeheer vastgesteld conform het derde lid.	5. Verantwoording 1. De archivaris van Westfries Archief brengt minimaal tweejaarlijks aan het dagelijks bestuur verslag uit over het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, die nog niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats. 2. Het dagelijks bestuur brengt minimaal tweejaarlijks verslag uit aan het algemeen bestuur over de uitoefening van de aan hen opgedragen zorg voor de archiefbescheiden en de uitvoering van het archiefbeheer van de organen van het openbaar lichaam. 6. Terbeschikkingstelling 1. De deelnemers aan de regeling stellen aan het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam de archiefbescheiden beschikbaar, die nodig zijn voor de uitvoering van de overgedragen taken. 2. De zorgdragers van partijen, genoemd in lid 1, stellen een verklaring van terbeschikkingstelling op waarin de periode van terbeschikkingstelling en het toezicht op het beheer van de terbeschikkingstelling gestelde archiefbescheiden worden geregeld. 7. Beheer archiefbescheiden opgedragen taken 1. De deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling besteden het beheer van de archiefbescheiden, ontvangen en opgemaakt als gevolg van de opgedragen taken, uit aan de gemeenschappelijke regeling. 2. Voor de uitvoering van het beheer zoals bepaald in het vorige lid, dragen de deelnemers de bevoegdheden voortvloeiende uit de Archiefwet, Archiefbesluit en Archiefregeling over aan het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
Artikel 39: Duur regeling 1 Deze Regeling is aangegaan voor onbepaalde tijd. 2 Deze Regeling wordt in ieder geval elke vier jaar geëvalueerd.	Artikel 42: Evaluatiebepaling 1. Een evaluatie vindt minimaal 1 keer per 4 jaar plaats en heeft pas doorgang als de evaluatie en het betreffende onderwerp met een meerderheid van stemmen, uitgebracht door de deelnemers, wordt aangenomen. 2. Het dagelijks bestuur van de regeling zorgt er voor dat 1 jaar vóór het tijdstip waarop een evaluatie zal plaatsvinden een signaal uit gaat naar de deelnemers van de regeling,

	met daarbij een procesbeschrijving over het aandragen van de onderwerpen en, wanneer een stemverhouding ontbreekt, het stemmen daarover. 3. Wanneer met een evaluatie wordt ingestemd draagt het dagelijks bestuur zorg voor de uitvoering van de evaluatie. 4. De uitvoering van de evaluatie begint met een procesbeschrijving met daarin een beschrijving van het onderwerp, de manier waarop de evaluatie wordt uitgevoerd en binnen welke termijn. De procesbeschrijving vermeldt ook of de evaluatie extra kosten voor de deelnemers tot gevolg heeft. 5. Als de evaluatie conclusies en aanbevelingen bevat, dan verwerkt het dagelijks bestuur deze in een voorstel hoe hieraan gevolg wordt gegeven. 6. De gevolgen als bedoeld in het vorige lid, kunnen aanleiding zijn om te betrekken in de daarop volgende evaluatieperiode.
--	---

Dossiernummer 14335
Extern Zaak ID 2185931
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 februari 2024
Agendapunt 5.b
Titel Omgevingsdiensten: Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2025 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
Organisatieonderdeel CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Leefomgeving	15 februari 2024

Toelichting

Op 15 december 2023 is de Kadernota 2025 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) door het Dagelijks Bestuur verzonden aan de raden en staten van de deelnemers van de Omgevingsdienst. Provinciale Staten hebben tot 1 maart 2024 om hun zienswijze kenbaar te maken aan de OD NHN.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M.W. Vos

CZ/FIN/SKA

Telefoonnummer +31235145010

vosm@noord-holland.nl

1 | 1

**Betreft: Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2025 van de
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord**

Verzenddatum

24 JAN. 2024

Kenmerk

2185931/2185949

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2025 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

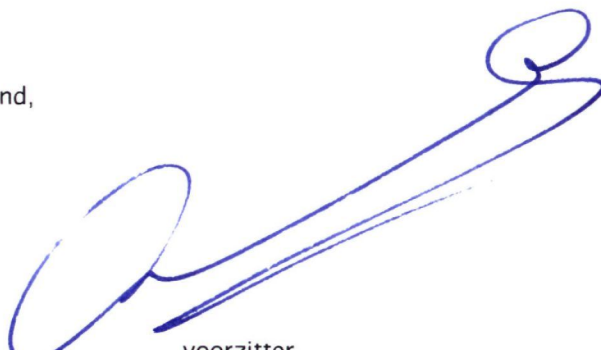
Uw kenmerk

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

3 bijlage(n)

1. Voordracht zienswijze kadernota 2025 ODNHN
2. Brief ODNHN kadernota 2025
3. Kadernota 2025 ODNHN

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 23 januari 2024

Onderwerp: Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2025 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Kenmerk: 2185931/2185950

Bijlagen:

1. Aanbiedingsbrief kadernota 2025 van de OD NHN
2. Kadernota 2025 van de OD NHN

1. Inleiding

Op 15 december 2023 is door het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) de Kadernota 2025 ter zienswijze aan Provinciale Staten (PS) gestuurd. PS heeft tot 1 maart 2024 de mogelijkheid om hierop een zienswijze in te dienen. PS kan hierdoor niet tijdig hun zienswijze kenbaar maken aan de OD NHN. Zie hiervoor ook voordracht xx/xx voor de zienswijze op het voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling OD NHN. Ambtelijk wordt de OD NHN na de commissie vergadering Leefomgeving van 15-2-2024 op de hoogte gebracht van de voorlopige zienswijze op de kadernota 2025. Onder voorbehoud van het definitieve besluit dat u Provinciale Staten van Noord-Holland neemt op 4 maart 2024

In de kadernota 2025 van de OD NHN worden een vijftal punten besproken die uiteindelijk, bij goedkeuring van de begroting 2024 effect kunnen hebben op de begroting van de provincie. Het gaat om de indexatie, budgetaanvragen voor de uitvoering van 2 provinciale taken, de financiële effecten van de invoering van de Omgevingswet en de gevolgen van het Interbestuurlijk Programma VTH bij de OD NHN. Waarvan de laatste twee als een PM post zijn

opgenomen, omdat de precieze gevolgen van de effecten van deze ontwikkelingen nog niet duidelijk en te begroten zijn. Bovenstaande punten worden hieronder verder toegelicht.

2. Wijzigingen opgenomen in de kadernota 2025 OFGV m.b.t. provinciale taken

Indexatie

Voor 2024 wordt uitgegaan van een gewogen loon- en prijsindexatie (82,2% looncomponent) conform opgave van het Centraal Planbureau en de opgestelde spelregels rondom indexatie bij de OD NHN. Het indexatiepercentage voor 2024 komt uit op 3,95%. De provincie is akkoord met de gevraagde indexatie zodat het huidige kwaliteitsniveau van de dienstverlening behouden kan blijven. Dit betekent voor de provincie een structurele extra bijdrage van afgerond € 701.155 per jaar.

Voorstel is om geen zienswijze op te nemen voor de gevraagde indexatie. De Omgevingsdienst zal dit interpreteren als een positieve zienswijze vanuit de provincie op dit punt.

Provinciale Taken: Soorten Management Plan en Groen Staalproductie

De OD NHN is reeds gestart met opstellen van een Soorten Management Plan (SMP). Het SMP heeft als doel om bij het verbouwen of verduurzamen van een woning de aanwezige populaties beschermde soorten in stand te houden of te verbeteren. Met een SMP maakt een gemeente op basis van uitgebreid ecologisch onderzoek een biodiversiteitsplan voor de gehele gemeente. Zo'n plan voorziet niet alleen in de wettelijke bescherming van kwetsbare dieren, maar ook in een "plus" voor duurzame bescherming van populaties. Hiermee kan een gemeente een gebiedsgerichte ontheffing aanvragen bij de provincie en daarmee individuele initiatiefnemers van een verbouwing ontlasten.

Bij de start van het opstellen van het SMP in 2024 is door PNH incidenteel geld beschikbaar gesteld. Hierbij was al bekend dat voor 2025 en verder structurele financiering nodig zou zijn voor het uitvoeren van deze taak. Binnen de bestaande PNH begroting zijn deze middelen reeds beschikbaar vanuit door het Rijk hiervoor beschikbaar gesteld budget.

De verduurzaming van Tata Steel door middel van de productie groen staal krijgt de komende jaren verder vorm. Voor de verlening van natuurvergunning is de OD NHN verantwoordelijk. Om dit proces in goede banen te kunnen leiden is er de komende jaren extra (tijdelijke) inzet nodig op het gebied van onder andere juridisch advies, tegenonderzoeken door onafhankelijke derden, inzet specifieke milieu deskundigheid bij natuurvraagstukken en extra inzet in het kader van toezicht en handhaving met betrekking tot soorten- en gebiedsbescherming. Binnen de bestaande PNH begroting zijn de gevraagde extra middelen reeds beschikbaar.

Voorstel is om geen zienswijze in te dienen op het SMP en Groenstaalproductie. De Omgevingsdienst zal dit interpreteren als een positieve zienswijze vanuit de provincie op dit punt.

P.M. Posten: Effecten Omgevingswet en Interbestuurlijk programma versterking VTH

In de kadernota zijn twee P.M. posten opgenomen: Effecten Omgevingswet en het Interbestuurlijk programma versterking VTH (IBP). Beide kunnen financiële gevolgen hebben voor de deelnemers van de OD NHN. De Omgevingswet treedt op 1 januari 2024 in werking. De processen zijn hier op ingericht maar de invoering zal daarnaast naar verwachting nog niet in geld uit te drukken effect hebben op de uitvoering en werkzaamheden van de omgevingsdienst. De opgedane ervaring in 2024 zal uiteindelijk effect hebben op en verwerkt moeten worden in de begroting 2025.

Op dit moment voldoet OD NHN niet aan de robuustheidscriteria zoals die vanuit het IBP zijn opgesteld. In Q1 van 2024 dient de OD NHN een transitieplan op te stellen en voor te leggen aan het algemeen bestuur en deze vervolgens aanbieden het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Mogelijke effecten voortkomend uit het transitieplan worden verwerkt in de begroting 2025. Een eerste raming die op 15 januari is gedeeld met het algemeen bestuur van de OD NHN laat zien dat de provincie waarschijnlijk zo'n €740.000 extra moet gaan bijdragen. Hiervoor wordt een concreet voorstel gedaan bij de begroting 2025. Wij zullen op dat moment het voorstel op zijn merites beoordelen.

Voorstel is om geen zienswijze in te dienen op het de mogelijke doorwerking van IBP en de Effecten Omgevingswet op de begroting 2025. De Omgevingsdienst zal dit interpreteren als een positieve zienswijze vanuit de provincie op dit punt.

3. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. XX

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 23 januari 2024;

gelet op artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 27 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord,

besluiten:

1. Geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze te formuleren op de Kadernota 2025 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Aan de eigenaren van de OD NHN
T.a.v. de colleges van B&W en GS

Kenmerk : 43600497/ dvdkolk/ 13 december 2023
:
Betreft : Kadernota 2025

Geachte colleges,

Bijgaand ontvangt u de kadernota 2025 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Deze vormt het startsein voor de begroting 2025. De basis van de kadernota is volgens de aan de regionale Regietafel gemaakte afspraken.

Wij verzoeken u mogelijke standpunten ten aanzien van onze financiële - en beleidsmatige kaders vóór 1 maart 2024 aan ons algemeen bestuur kenbaar te maken door toezending van het besluit over uw standpunten.

Dit stelt het dagelijks bestuur in staat deze te verwerken in de begroting 2024. De begroting wordt u vóór 15 april 2024 toegezonden, met de uitnodiging haar van eventuele zienswijzen te voorzien. De begroting 2025 wordt op 10 juli 2024 ter vaststelling in het algemeen bestuur besproken.

Hoogachtend namens het dagelijks bestuur,

L.Hj. Voskuil,

Q.M. Foppe,

Voorzitter

Secretaris

KADERNOTA 2025

13 december 2023

OPSTELLER

Organisatie	:	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
Afdeling	:	Concern ondersteuning
Projectcoördinator	:	Diana van der Kolk
Telefoon	:	Klik en typ Telefoonnummer
E-mail	:	Klik en typ E-mailadres
Kenmerk	:	Klik en typ Kenmerk

Adres	:	Postbus 2095 1620 EB HOORN
Bezoekadres	:	Dampten 2 1624 NR HOORN

OPDRACHTGEVER

Organisatie	:	Klik en typ Organisatie
Contactpersoon	:	Klik en typ Contactpersoon
Telefoon	:	Klik en typ Telefoonnummer opdrachtgever
E-mail	:	Klik en typ E-mailadres opdrachtgever

DATUM

13 december 2023

INHOUDSOPGAVE

1	HOOFDDOELSTELLING	4
1.1	Inleiding.....	4
1.2	Takenpakket	5
1.3	Maatschappelijke meerwaarde.....	5
1.4	Ambitie	6
2	DOELSTELLINGEN: WAT WILLEN WE BEREIKEN IN 2025	7
2.1	Omgevingswet	7
2.2	U&H-strategie 2024-2027	7
2.3	Energiebesparingsplicht bij bedrijven	7
2.4	Klimaat en circulair	8
2.5	Indirecte lozingen	8
2.6	Verduurzaming – soortenmanagementplan	8
2.7	Groen staalproductie	9
2.8	Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel	9
3	VERWACHTINGEN VOOR 2024 – 2027	10
4	REGULIERE BEDRIJFSVOERING	11
5	DOORONTWIKKELINGEN STAAND BELEID	11
6	NIEUW BELEID	11
7	TOT SLOT	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
8	FINANCIËN	12
8.1	verloop meerjarenperspectief 2025-2028	12
9	BIJLAGEN	13
9.1	Financiële kengetallen begroting 2025	13
9.2	Financiële meerjarenraming	14
9.2.1	Specificatie inkomsten	14
9.3	Financiële meerjarenraming per deelnemer	15

1 HOOFDDOELSTELLING

1.1 Inleiding

Dit jaar, 2023, bestaat de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord tien jaar. Dat was reden voor een feestje: met de besturen, raden, Staten en de ambtenaren van onze deelnemers.

De OD NHN heeft in 2023 voornamelijk complimenten gekregen voor de uitvoering van zijn dienstverlening door zijn bijna 250 vaste en tijdelijk betrokken medewerkers. Door omstandigheden ontstonden er echter op zeker moment ook achterstanden in de verschillende processen. Door extra inzet van onze medewerkers, door ingrepen in de organisatie en door actief overleg met betrokken partijen is de dienstverlening weer op een acceptabel niveau gebracht. De arbeidsmarktproblematiek gaat helaas ook niet aan onze deur voorbij.

Als organisatie heeft de OD NHN zich in 2023 verder ontwikkeld. Er is een stevige basis gelegd voor het werken onder de Omgevingswet in 2024. De implementatie van ons nieuwe zaaksysteem OpenWave en het ontwerpen van de (her)nieuw(d)e, integrale processen in onze organisatie waren belangrijke stappen, mede nodig voor de afhandeling in het kader van de Omgevingswet en het werken in het bijbehorende Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Ook is de inrichting van de organisatie na de start tien jaar geleden passend gemaakt bij de huidige omvang. Zo zijn teams opnieuw ingericht en te grote teams opgesplitst.

De OD NHN opereert steeds meer als een onafhankelijke, eigenstandige organisatie, met stevige wortels in de brede regio. De rol van strategische uitvoeringspartner past steeds meer en leidt tot extra taken en opdrachten van onze deelnemers. Ondertussen wordt steeds actiever contact met andere omgevingsdiensten in Nederland onderhouden om kennis en ervaring uit te wisselen. De vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten werken binnen de provincie inmiddels al een aantal jaar samen op belangrijke onderwerpen aan de hand van een concrete samenwerkingsagenda. Denk hierbij aan onderwerpen als stikstof, waterstof en energiesystemen.

In deze samenwerking is ook de basis gelegd voor onze nieuwe Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2024 - 2027. Alle Noord-Hollandse omgevingsdiensten maken gebruik van dezelfde bouwstenen waarmee de strategie voor de eigen, regionale situatie wordt vormgegeven. Hierdoor ontstaat een gelijk speelveld binnen de gehele provincie, terwijl tegelijkertijd in de eigen uitvoeringsprogramma's de lokale accenten aangebracht kunnen worden.

Het stelsel van de omgevingsdiensten wordt kritisch bekeken als gevolg van de rapportage van de adviescommissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) in maart 2021. Ook de OD NHN is in 2023 onderworpen aan een onafhankelijke visitatie. De visitatiecommissie constateerde een unieke en zware, drievoudige opgave als gevolg van de stevige maatschappelijke ontwikkelingen in het fysieke domein:

1. Maatschappelijke transitie door ontwikkelingen op het gebied van energie, duurzaam, circulair en landbouw.
2. Transitie van uitvoeringsorganisatie naar strategische partner, en;
3. Transitie om te komen tot een verdere professionalisering van de bedrijfsvoering.

Complimenten waren er voor de gedrevenheid en vakbekwaamheid van het personeel. Dit beeld is enige maanden later herbevestigd tijdens de formele uitvraag vanuit het Interbestuurlijk Programma (IBP) Versterking VTH-stelsel* rondom de robuustheid van de dienst. Conclusie is dat de dienst op de goede weg is, maar dat in de komende jaren nog een been moet worden bijgetrokken om de genoemde opgaven aan te kunnen.

Ondanks het gegeven dat het jaar 2023 nog niet achter ons ligt, betreft deze Kadernota het begrotingsjaar 2025. Het jaar 2025 zal naar verwachting een bijzonder jaar worden aangezien het het eerste volledige jaar is waarin de uitrol van het transitieplan Robuustheidscriteria zijn beslag krijgt. Het Interbestuurlijk Programma waarin een bijdrage wordt gevraagd van alle omgevingsdiensten en zijn deelnemers loopt van eind 2022 tot en met 1 april 2026, met ook nog niet bekende (financiële) effecten voor 2025 e.v.

Wij beseffen ons dat er bij deelnemers nog financiële onduidelijkheden bestaan voor 2026 en volgende jaren. Tegelijkertijd verwachten wij de komende jaren de nodige financiële consequenties als gevolg van een behoorlijke maatschappelijke opgave en het moeten voldoen aan de robuustheidscriteria.

**Het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-Stelsel is een programma van: Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO) en de drie ministeries: Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Infrastructuur en Waterstaat, en Justitie en Veiligheid. De koepelorganisatie van de omgevingsdiensten Omgevingsdienst NL is binnen deze stuurgroep agenda lid.*

1.2 Takenpakket

Gemeenten en de provincie brengen naast het verplichte landelijke basistakenpakket ook extra taken in. De huidige opdracht aan de OD NHN omvat dan ook een breed scala aan taken op het gebied van de fysieke leefomgeving. In grote lijnen betreft het: bedrijfsgebonden (milieu)taken, duurzaamheidstaken, natuurbescherming (waaronder regulering van en toezicht op het onderwerp stikstof), zwemwater, (vaar-) wegen en advisering bij ruimtelijke plannen. In toenemende mate nemen onze eigenaren structureel multidisciplinaire takenpakketten af bij de omgevingsdienst. Het streven is dat al onze eigenaren dit doen, zodat binnen de diverse disciplines vast personeel kan worden aangetrokken in de huidige lastige arbeidsmarkt.

Momenteel wordt daarnaast onder auspiciën van de bevoegde gezagen, de gemeenten, samen met de andere omgevingsdiensten in Noord-Holland en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier samengewerkt binnen de pilot Indirecte Lozingen. Na de pilot wordt dit onderwerp in een driejarig programma verder uitgewerkt, waarna deze taak structureel belegd zal moeten worden. Dit betreft een basistaak waarvoor nog geen structurele financiering vanuit de bevoegde gezagen (waterketen) voor de OD NHN gereserveerd is.

1.3 Maatschappelijke meerwaarde

De OD NHN staat voor het schoon, gezond, veilig en duurzaam wonen, werken en recreëren in de regio Noord-Holland (Noord). Dit doet de OD NHN door de uitvoering van wettelijke- en plustaken voor de provincie Noord-Holland en de zestien gemeenten: Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Dijk en Waard, Enkhuizen, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel. Daarnaast levert de OD NHN bijdragen aan de diverse regionale samenwerkingen, waaronder het *Pact van Westfriesland*.

Kernwaarden

De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord werkt volgens de kernwaarden: samen, deskundig, maatschappelijke bewust en dichtbij. Hieronder volgt een nadere uitwerking van deze kernwaarden.

Samen

Wij zetten ons in voor de leefomgeving. Dit doen we door actieve samenwerking met alle belanghebbenden. Wij vullen elkaar aan vanuit de eigen rol, taak en verantwoordelijkheid. Dit betekent dat onze producten en diensten integraal door onze professionals zijn opgesteld.

Deskundig

Deskundigheid vormt onze hoeksteen. Onze professionals bezitten en delen hoogwaardige, actuele en integrale vakkennis. Wij zijn omgevingsbewust en hanteren onze missie en kernwaarden in onze dienstverlening.

Dichtbij

Vanuit onze rol hebben wij oog voor de belangen van onze inwoners, ondernemers, samenwerkingspartners en overige relaties. We onderhouden in- en extern actief contact en

hebben vaste aanspreekpunten. Wij zijn voor iedereen zichtbaar. Heldere en directe communicatie staat bij ons centraal. Daarom zijn we laagdrempelig benaderbaar.

Maatschappelijk bewust

Wij staan voor duurzame keuzes en integrale maatschappelijke afwegingen. Dit laten wij zien in onze maatschappelijke meerwaarde, bereikte resultaten en bedrijfsvoering.

1.4 Ambitie

Ook in 2025 is de OD NHN de gezaghebbende leefomgevingsautoriteit, waarbij de focus vooral ligt op complexe milieu-, duurzaamheids- en natuurtaken, het bevorderen van veiligheid in de regio, incidentpreventie en het bieden van meerwaarde voor de eigenaren vanuit bundeling van specialistische kennis. De OD NHN is een onafhankelijke partner die op inspirerende wijze mensen en kennis verbindt om maatschappelijke ambities in de fysieke leefomgeving te realiseren.

Daarnaast neemt de OD NHN, zoals alle omgevingsdiensten, vanaf 2023 deel aan het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel zoals in 2022 door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is ingezet na de publicatie van het onderzoek van de commissie Van Aartsen in 2021. De uitwerking hiervan zal in de jaren 2024- 2026 zijn verdere beslag krijgen aan de hand van het bestuurlijk vastgestelde plan van aanpak in maart 2024, om per 1 april 2026 te voldoen aan de robuustheidscriteria. Dit betreft een verplichting vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord werkt, naast de landelijke vakberaden, op diverse onderwerpen samen met de andere drie omgevingsdiensten die werkzaam zijn in Noord-Holland. In 2022 – 2024 betreft dit de volgende thema's:

- Uitvoerings- en handavingsstrategie (U&H-strategie),
- stikstof
- datagedreven uitvoering,
- milieucriminaliteit,
- ketentoezicht asbest en bodem,
- energietransitie op de onderwerpen:
 - bodemenergiesystemen,
 - waterstof
 - energiebesparing,
- bodemtaken in relatie tot de Omgevingswet,
- circulaire economie en
- samenwerking in de bedrijfsvoering.
- gezamenlijk overleg met de Officier van Justitie,

Bij dit laatste moet gedacht worden aan een gezamenlijke aanpak om schaars personeel te werven en te behouden voor de omgevingsdiensten.

De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord wil ook in haar eigen bedrijfsvoering in toenemende mate voorbeeldgedrag laten zien als het gaat om de maatschappelijke opgaves op het gebied van energie, duurzaamheid en klimaat. De verdere invulling van het hybride werken en verduurzaming van het wagenpark gaan hierin een belangrijke rol spelen.

Door kennisoverdracht, opleiding en het cultiveren van talent, streeft de OD NHN ernaar om een significante impact te hebben op de duurzaamheid en leefbaarheid van onze omgeving. We streven er dan ook naar een plek te zijn waar talenten kunnen groeien en waar ervaren professionals hun expertise enthousiast willen inzetten.

2 DOELSTELLINGEN: WAT WILLEN WE BEREIKEN IN 2025

2.1 Omgevingswet

Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2024 zal 2025 het eerste jaar zijn dat de Omgevingswet volledig geïntegreerd is in de bedrijfsvoering. Vanuit de in 2024 opgedane ervaringen omtrent de implementatie van deze nieuwe wet in bedrijfsvoering, logistiek, producten en diensten zal blijken welke onderwerpen bijsturing behoeven voor 2025. Dit kan aanvullende financiële gevolgen voor de verschillende partijen hebben die nu nog niet te kwantificeren zijn. Bij het opstellen van de begroting 2025 kunnen deze na de eerste ervaringen mogelijk beter ingevuld worden.

2.2 U&H-strategie 2024-2027

Met het vaststellen van de Uitvoerings- & Handhavingsstrategie 2024 – 2027 door de colleges in 2024, werkt de omgevingsdienst in 2025 onder meer met de Omgevingswet als basis. Hierin staan thema's als veiligheid, gezondheid, omgevingskwaliteit en de waarde van de natuur centraal. Daarnaast wordt ook gewerkt aan de transities waar de maatschappij als geheel voor staat, zoals de energie-, landbouw- en woningbouwtransitie, klimaatadaptatie, vervanging infrastructuur en de circulaire economie. Daarmee is het vaststellen van deze strategie in de colleges een belangrijke mijlpaal en vormt deze strategie de inhoudelijke basis van een toekomstbestendige omgevingsdienst.

Met het oog op: 1) duurzame ontwikkeling, 2) bewoonbaarheid van het land en 3) bescherming en verbetering van het leefmilieu									
Waarborgen voor kwaliteit (OW 1.3, onder a)				Ruimte voor ontwikkeling (OW 1.3, onder b)					
Veiligheid	Gezondheid	Omgevingskwaliteit	Waarde van natuur	Energie transitie	Landbouw transitie	Woningbouw opgave	Klimaat adaptatie	Vervanging Infrastructuur	Circulaire economie

Bron: Uitvoerings- & Handhavingsstrategie 2024 – 2027, algemeen bestuur 13 december 2023

De lokale aandachtspunten, ambities en uitdagingen komen vervolgens tot uiting in de individuele uitvoeringsprogramma's met 2024 als startjaar. Hieronder volgt de toelichting op een aantal van de uitgelichte thema's.

2.3 Energiebesparingsplicht bij bedrijven

Het toezicht op de wettelijke energiebesparingsplicht bij bedrijven is één van de pijlers van het Klimaatakkoord. Om dat toezicht te versnellen zijn diverse subsidieregelingen beschikbaar. De Rijkssubsidie Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparing bedrijven (SPUK-THE) loopt tot eind 2026.

Vanaf 2027 heeft het Rijk een structurele bijdrage in het vooruitzicht gesteld voor omgevingsdiensten om toezicht te houden op de energiebesparingsplicht van bedrijven. In welke vorm die bijdrage wordt gegeven is nog niet bekend. De rijkssubsidies gaan rechtstreeks naar de omgevingsdiensten. De provinciale subsidie voor gemeenten uit het provinciale Energiebesparingsakkoord (EBA) loopt tot en met eind 2026.

De OD NNH streeft ernaar om alle locaties die vallen onder de energiebesparingsplicht in 2025 te hebben bezocht, zodanig dat deze locaties voldoen aan de wettelijke eisen. Het jaar 2026 wordt hierbij gezien als uitloopjaar. Het toezicht op de energiebesparingsplicht is een erg dynamisch werkveld door aanscherpingen in de wet en ontwikkelingen rondom de registratie en monitoring van data. De OD NNH werkt waar mogelijk samen met de andere omgevingsdiensten in Noord-Holland.

2.4 Klimaat en circulair

Eind 2018 is landelijk het Klimaatakkoord gesloten met daarin de doelstellingen om in 2030 minimaal 49% CO₂ reductie te realiseren, en om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Dat betekent dat de uitstoot van broeikasgassen de komende decennia sterk moet dalen. Als tussenstap naar klimaatneutraliteit heeft de EU haar ambitie voor 2030 opgevoerd: de emissies moeten tot en met dat jaar met minstens 55% naar beneden. De regering volgt dit en heeft hiervoor het programma 'Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving' opgesteld.

De doelstellingen uit het Klimaatakkoord hebben als gevolg dat exponentieel meer duurzaamheidstaken bij de gemeenten en de regio worden belegd. Daarnaast vraagt het om nieuwe manieren van intensieve samenwerking tussen overheden, netwerkbeheerders, inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners.

De OD NHN vervult taken binnen de energietransitie en de circulaire transitie op drie niveaus:

- **lokaal:** door mee te denken en mee te werken bij het ontwikkelen van kaders en visie in beleidsondersteuning en uitvoering;
- **regionaal:** door verbinder en coördinator te zijn, zoals bij de meerjarenaanpak verduurzaming bedrijventerreinen, de bestaande particuliere woningbouw en door inbreng van expertise bij de uitwerking van de zogenaamde zoekgebieden voor de Regionale Energietransitie Noord-Holland- Noord (RES NHN; NHN, regionaal en lokaal);
- **bovenregionaal:** door expertsessies te organiseren, door partijen te verbinden en door projecten op NHN-niveau te organiseren.

Binnen de energietransitie, waaronder ook de uitvoering van de RES NHN, speelt de robuustheid van het energienet een cruciale rol. In Noord-Holland is in 2022 de Taskforce Energie-infrastructuur van start gegaan. De OD NHN faciliteert de partijen binnen de *taskforce* door vroegtijdig betrokken te zijn bij vergunningstrajecten en advisering voor de omgevingsplannen.

Een circulaire economie kan niet zonder ketensamenwerking. Alle schakels in de keten zijn samen verantwoordelijk voor het behoud van de grondstoffen in de eigen keten. De OD NHN zal daarom naast de reguliere controles ook inzetten op ketentoezicht. Daarnaast blijft de OD NHN samen met partners ketensamenwerking stimuleren, onder andere vanuit de Actieagenda Circulair Westfriesland 2023 – 2026.

2.5 Indirecte lozingen

De pilot Indirecte Lozingen is een pilot waarin het Hoogheemraadschap, de gemeenten en de omgevingsdiensten in Noord-Holland deelnemer zijn. Na de pilot wordt dit onderwerp voortgezet in een driejarig programma in de jaren 2024 – 2026. De verwachting is dat de bevoegde gezagen dit werk in de toekomst structureel zullen onderbrengen bij de omgevingsdiensten. Deze pilot heeft de landelijke belangstelling binnen het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH.

2.6 Verduurzaming – soortenmanagementplan

Binnen de grenzen van de provincie Noord-Holland wordt met diverse gemeentes gewerkt aan een soortenmanagementplan (SMP) met als doel om bij kleine verbouwingen goed voor de fauna te zorgen. Met een SMP is het voor gemeenten mogelijk tot een gebiedsgerichte ontheffing voor soortenbescherming te komen.. Vervolgens kunnen onder andere particulieren gebruik maken van deze ontheffing bij het uitvoeren van, bijvoorbeeld, verduurzamingsmaatregelen. Dit is een gezamenlijke opgave van de Noord-Hollandse gemeenten, de provincie en de omgevingsdienst.

Om uitvoering te kunnen geven aan deze langdurige uitdaging is het nodig om de capaciteit per 2025 structureel uit te breiden met minimaal een specialist (1 fte) op het gebied van soortenbescherming. Hoewel de OD NHN al geruime tijd bij dit onderwerp betrokken is, is nog niet alles structureel financieel geborgd. In 2024 wordt deze, en eventuele overige benodigde capaciteit, gefinancierd uit incidenteel geld dat vanuit de provincie beschikbaar wordt gesteld. Voor 2025 en verder is voor dit onderwerp structurele financiering vanuit de provincie nodig.

2.7 Groen staalproductie

De komende tijd geeft Tata Steel de plannen voor de productie van groen staal verder vorm. Zo wordt nagedacht over de nadere invulling van de waterstofroute en het type smelter. Begin 2024 start hierover het vooroverleg met het bevoegd gezag. Na de zomer van 2024 volgt het indienen van de milieueffectrapportage, waarna begin 2025 de aanvraag voor de natuurvergunning bij de OD NHN binnenkomt. Het jaar 2026 zal in het teken staan van de procedures bij de Raad van State. In dat jaar is de verwachting dat op onderdelen ook gestart wordt met de voorbereiding van de bouw op het bedrijfsterrein.

Om deze procedure goed te kunnen begeleiden en af te ronden, is bij de OD NHN – tijdelijk - extra inzet nodig. Die extra inzet is naar verwachting nodig voor: de vraag naar juridisch advies en - vertegenwoordiging bij het vooroverleg met het bedrijf, de inzet van de huisadvocaat, het communicatietraject, (ecologische) tegenonderzoeken door onafhankelijke derden, de inzet van milieukundige deskundigheid bij de natuurvraagstukken en de inzet van toezicht en handhaving tijdens de voorbereidende fase, de aanlegfase en de bedrijfsfase met betrekking tot soorten- en gebiedsbescherming.

2.8 Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel

In het kader van het Interbestuurlijk programma (IBP) VTH zijn op 27 september 2023 de uitkomsten van het toetsingskader voor de robuustheidscriteria door het dagelijks bestuur vastgesteld en ingediend bij het ministerie Infrastructuur en Waterstaat (I&W). De conclusie luidt dat de OD NHN nog niet volledig voldoet aan de gestelde robuustheidscriteria en de genormeerde kritische prestatie-indicatoren (KPI's). Om aan deze vereisten te voldoen, wordt momenteel gewerkt aan een transitieplan dat de komende periode wordt opgesteld en op 20 maart 2024 bestuurlijk zal worden vastgesteld. Dit plan beschrijft hoe de omgevingsdienst de benodigde aanpassingen zal doorvoeren. Daarnaast worden ook de aanbevelingen uit het visitatierapport meegenomen bij het opstellen van dit plan. Uiterlijk 1 april 2024 moet dit plan worden ingediend bij het ministerie van I&W, zodat de OD NHN uiterlijk 1 april 2026 voldoet aan de gestelde criteria en KPI's.

Uit het toetsingskader IBP VTH en de aanbevelingen van de visitatiecommissie blijkt dat verdere versterking van de bedrijfsvoering noodzakelijk is. Vooral op het gebied van structurele personeelsontwikkeling, innovatie en informatiegestuurd werken is nog ruimte voor verbetering. Deze aspecten zijn van cruciaal belang om adequaat in te spelen op maatschappelijke uitdagingen en de arbeidsmarktproblematiek.

De beschikbaarheid van gekwalificeerde medewerkers binnen het domein van de fysieke leefomgeving is beperkt. De schaarste aan gekwalificeerde professionals op de arbeidsmarkt is om die reden een voortdurende uitdaging. Daarnaast bemoeilijkt deze schaarste het binden en boeien van deze medewerkers aan de OD NHN. Dit wordt nog versterkt door het ongunstige verschil in functionele inschaling van dezelfde functie bij andere omgevingsdiensten die werken op basis van een andere cao.

Binnen het interbestuurlijk programma worden daarnaast minimale normen gesteld, zoals een opleidingsbudget van 3% van de loonsom (momenteel: 1,5%) en een vrij besteedbaar innovatiebudget van 1% van de begroting (momenteel afwezig). Ook het voldoen aan de VTH-kwaliteitscriteria, een wettelijke eis, zijn hierin een onderwerp. Daarnaast bestaat ook een begrotingstechnisch verschil ten aanzien van het aantal genormeerde productieve uren, waarbij het interbestuurlijk programma uitgaat van een lager aantal uren dan waarop de begroting van de OD is gebaseerd. Dit en andere robuustheidsaspecten zoals de capaciteit voor informatiegestuurd werken werkt de OD NHN uit in het transitieplan.

Naast de robuustheidscriteria is een van de ambities van het interbestuurlijk programma om te komen tot een adequate financiering van de omgevingsdiensten. Hiervoor is een landelijke werkgroep Financiering ingesteld die als opdracht heeft om een financieringssysteem te ontwerpen die de basis gaat vormen voor een robuuste taakuitvoering. De contourennota voor de financieringssysteem is naar verwachting eind 2023 gereed, waarna besluitvorming kan

plaatsvinden binnen de deelnemers van het IBP-VTH. Zodra OD NHN zicht heeft op de impact hiervan op de begroting van de dienst, informeren wij u hierover.

In het eind september 2023 gepubliceerde onderzoek 'Omgevingsdiensten in Beeld 2023', is af te lezen dat de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord wat betreft de omzetomvang in de wereld van de omgevingsdiensten een goede 'middenmoter' is. Het tweejaarlijkse onderzoek is geïnitieerd vanuit het ministerie I&W en uitgevoerd door SPSS/ TwynstraGudde. In dit onderzoek staat de omzetomvang van de OD NHN op plaats 11 (van de 29 omgevingsdiensten). Tegelijkertijd blijkt de bijdrage van € 856,- per inrichting gemiddeld erg laag is. Van de 29 omgevingsdiensten ontvangen elf omgevingsdiensten een bijdrage van minimaal € 1700,-. Daarnaast is zichtbaar dat het totale personeelsbestand bij omgevingsdiensten de afgelopen twee jaar met 8% is gegroeid, terwijl bij de OD NHN een stabilisatie/ lichte daling in het personeelsbestand zichtbaar is. Stabilisatie van het personeelsbestand in een tijd waarin de complexiteit van taken alleen maar toeneemt, is een grote zorg.

Kortom, er is veel beweging in de wereld om ons heen: vakinhoudelijk, wettelijk, maar ook maatschappelijk. Met aan de ene zijde de nieuwe Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2024 – 2027 en aan de andere zijde het Rijk met het toetsingskader robuustheidscriteria. Ook de complimenten en aanbevelingen voortkomend uit de visitatie in 2023, en het uitgekomen rapport 'Omgevingsdiensten in Beeld 2023' maken 2024 tot een spannend jaar waarin de toekomst voor de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord gelegd gaat worden. In maart 2024 wordt een transitieplan voorgelegd aan het algemeen bestuur dat vervolgens aangeboden zal worden aan het ministerie van I&W. Een verplichting voortkomend uit het nog niet voldoen aan alle robuustheidscriteria. Daar waar mogelijk worden effecten in de begroting 2025 verwerkt.

3 VERWACHTINGEN VOOR 2024 – 2027

Drie grote, van belang zijnde, relatief nieuwe onderwerpen zijn:

- Het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel en het transitieplan vragen de komende jaren de nodige aandacht. Op 20 maart 2024 is dit transitieplan aan de orde in het algemeen bestuur om per 1 april 2026 te voldoen aan de robuustheidscriteria;
- De begin 2024 in de colleges vast te stellen Uitvoerings- & Handhavingsstrategie 2024 – 2027 vormt de basis voor de individuele uitvoeringsprogramma's;
- Per 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking en wordt met – een overgangperiode tot 2029 – voor het eerst onder deze wet gewerkt.

Daarnaast:

- De OD NHN kent van oudsher twee verantwoordingscycli die een ander ritme kennen. Enerzijds de P&C-cyclus, waarin de nadruk ligt op de financiële ontwikkeling en de verwachtingen ten aanzien van het lopende jaar. En daarnaast de cyclus van de uitvoeringsprogramma's (UP's), waarin de nadruk ligt op de uitvoering van taken. De P&C-cyclus kent een viermaandelijke verantwoording, de UP-cyclus een driemaandelijke. In 2024 wil de OD NHN deze verantwoording gelijktrekken om zo de individuele deelnemers een meer integraal inzicht te bieden in de kengetallen. De forse ambtelijke capaciteit die het huidige productieproces met zich meebrengt, wil de OD NHN bovendien verlichten door het herinrichten van de rapportages.
- Het aantrekken van nieuw personeel en het vasthouden van het huidige personeel blijft een punt van zorg voor omgevingsdiensten. Beschikbaarheid van personeel op het vlak van toezicht, de diverse specialisaties en juridische zaken is niet een vanzelfsprekendheid. Dit mede gezien het feit dat enkele opleidingen gesloten zijn. Het intern opleiden van talentvolle nieuwe medewerkers, vaak in een meester-/ gezelschap-aanpak, zal naar verwachting steeds meer noodzakelijk zijn.

4 REGULIERE BEDRIJFSVOERING

Indexatie

De OD NHN wijkt – in overeenstemming met het bepaalde in de FUGR – gemotiveerd af van de standaard verhouding voor loon- en prijsontwikkeling. De gehanteerde verhouding (82,8/17,2) is berekend door de totale werkelijk begrote loonkosten (exclusief overige personeelskosten enz.) te delen door de totale lasten. Indien de OD NHN van de standaard (70/30) uitgaat ontstaat er een door de Regietafel en binnen de FUGR onbedoelde taakstellende bezuiniging.

5 DOORONTWIKKELINGEN STAAND BELEID

Overige

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Voor zover bekend zijn de kosten van de Omgevingswet in de loop van 2023 meegenomen in de vastgestelde begroting van 2024. Voor de nog niet te voorziene kosten blijft een P.M. Post openstaan. De OD NHN informeert de deelnemers actief indien zich hierin ontwikkelingen voordoen.

6 NIEUW BELEID

In 2024 wordt vanuit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH de basis gelegd voor de jaren 2025 en volgende jaren.

In 2024 worden de Uitvoerings- & Handhavingsstrategie 2024 – 2027 in de colleges vastgesteld.

7 TOT SLOT

Het afgelopen jaar, 2023, stonden de omgevingsdiensten in Nederland in de schijnwerpers in de onderzoeken 'Omgevingsdiensten in Beeld 2023' en in de ingevulde toetsingskaders robuustheidscriteria, beide geïnitieerd vanuit het ministerie van I&W. Daarnaast is de omgevingsdienst gevisiteerd en worden de complimenten en aanbevelingen meegenomen in het Transitieplan Robuustheidscriteria dat eind maart voorgelegd gaat worden aan het algemeen bestuur.

Omdat er vele nieuwe ontwikkelingen zijn die nader uitgewerkt moeten worden, de uitkomsten om te voldoen aan de robuustheidscriteria nog niet duidelijk én nog niet vastgesteld zijn, zijn deze kosten nog niet meegenomen in deze Kadernota 2025. De verwachting is dat eind maart 2024 meer duidelijkheid bestaat over mogelijke aanvullingen van de bijdragen van alle partijen voor 2025 en verder. De verwachting is dat dit mogelijk bedragen zijn die voor het eerst tot uiting komen in de begroting van 2025.

Het onderzoek naar de robuustheid van omgevingsdiensten en het vervolg hierop is een opdracht vanuit de VNG, IPO, de drie ministeries Infrastructuur en Waterstaat, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Justitie en Veiligheid, en de Omgevingsdienst NL – deze laatste is agenda lid -.

Wij komen de Kadernota 2025 graag toelichten tijdens de regionale raadsbijeenkomsten in de komende maanden.

8 FINANCIËN

8.1 verloop meerjarenperspectief 2025-2028

ONDERDEEL	2025	2026	2027	2028
Stand primaire begroting 2025 - 2028	27.692	27.692	26.325	26.325
Wijzigingen nadien (met AB besluit)	-	-	-	-
Totaal wijzigingen nadien	-	-	-	-
Autonome ontwikkelingen / reguliere bedrijfsvoering				
Indexatie 3,95%	1.094	1.094	1.040	1.040
Effecten Omgevingswet	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal autonome ontwikkelingen / reguliere bedrijfsvoering)	1.094	1.094	1.040	1.040
Nieuw beleid				
IBP	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Verduurzaming - Soorten Management Plan (PNH)	140	140	140	140
Groen staalproductie (PNH)	163	195	-	-
Totaal ingezet / nieuw beleid	302	335	140	140
Totaal aan wijzigingen	1.396	1.429	1.180	1.180
Dekkingsmiddelen (- = inkomsten)	-	-	-	-
Totaal dekkingsmiddelen kadernota 2025	-	-	-	-
Stand kadernota lasten begroting 2025 - 2028	29.088	29.121	27.505	27.505

9 BIJLAGEN

9.1 Financiële kengetallen begroting 2025

Financiële uitgangspunten Omgevingsdienst Noord- Holland Noord

Element	Omschrijving	Percentage 2025
Indexatie	Conform de geldende financiële uitgangspunten voor gemeenschappelijke regelingen in Noord-Holland Noord (FUGR) gaan we in deze kadernota uit van de volgende gegevens: * Loonindexatie 2025 4,00% * Prijsindexatie 2025 3,70% * Gewogen gemiddelde bij 82,8% looncomponent 3,95% In deze uitgangspunten is tevens aangegeven dat een gemeenschappelijke regeling af kan wijken van de standaard verhouding loon-/prijsontwikkeling. Bij de OD NHN zijn de loonkosten in verhouding tot de begroting 82,8%. Dit percentage is gebruikt bij de indexatie in deze kadernota.	
Rente	De OD NHN rekent geen interne rente	0%
Overhead	Percentage overhead conform BBV	30,65%
Flexibele schil	Naast het eigen personeel in vaste of tijdelijke dienst heeft de OD NHN in 2025 geen flexibele schil	0%
Weerstandvermogen	In de FUGR is opgenomen dat een weerstandvermogen van maximaal 2,5% van de lasten mag worden aangehouden.	Max. 2,5%

9.2 Financiële meerjarenraming

(bedragen x € 1.000)

Meerjarenraming 2025 - 2028	BATEN 2025	LASTEN 2025	SALDO 2025	BATEN 2026	LASTEN 2026	SALDO 2026
Programma 1 Milieutaken	19.338	14.272	-5.066	19.338	14.271	-5.067
Programma 2 VTH plustaken	9.735	7.168	-2.567	9.767	7.193	-2.574
Programma 3 Overhead OD NHN	16	7.519	7.503	16	7.527	7.512
Onvoorzien Milieutaken	-	62	62	-	62	62
Onvoorzien VTH plustaken	-	67	67	-	67	67
Rente	-	-	-	-	-	-
VPB (vrijgesteld)	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	29.088	29.088	-	29.121	29.121	-
Toevoegingen en onttrekking aan de reserves per programma	<i>Toevoeging</i>	<i>Onttrekking</i>		<i>Toevoeging</i>	<i>Onttrekking</i>	
Resultaat	29.088	29.088	-	29.121	29.121	-
Meerjarenraming 2025 - 2028	BATEN 2027	LASTEN 2027	SALDO 2027	BATEN 2028	LASTEN 2028	SALDO 2028
	17.917	12.850	-5.067	17.917	12.850	-5.067
Programma 1 Milieutaken	9.572	7.043	-2.529	9.572	7.043	-2.529
Programma 2 VTH plustaken	16	7.482	7.467	16	7.482	7.467
Programma 3 Overhead OD NHN	-	62	62	-	62	62
Onvoorzien Milieutaken	-	67	67	-	67	67
Onvoorzien VTH plustaken	-	-	-	-	-	-
Rente	-	-	-	-	-	-
VPB (vrijgesteld)	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen						
Saldo van baten en lasten	27.505	27.505	-	27.505	27.505	-
Toevoegingen en onttrekking aan de reserves per programma	<i>Toevoeging</i>	<i>Onttrekking</i>		<i>Toevoeging</i>	<i>Onttrekking</i>	
Resultaat	27.505	27.505	-	27.505	27.505	-

9.2.1 Specificatie inkomsten

(bedragen x € 1.000)

Totale inkomsten	BATEN 2025	BATEN 2026	BATEN 2027	BATEN 2028
Bijdrage deelnemers LS	25.825	25.858	25.663	25.663
Extra opdrachten deelnemers (buiten LS)	1.827	1.827	1.827	1.827
Specifieke uitkeringen	762	762	-	-
Overige bijdragen	659	659	-	-
Rentebaten	16	16	16	16
Totaal	29.088	29.121	27.505	27.505

9.3 Financiële meerjarenraming per deelnemer

(bedragen x € 1.000)

Bijdrage per deelnemer	Lumpsum Bijdrage 2025 Begroting 2024	Aanv. taken onde- brengen in LS	SMP (PNH)	Groen staal- productie (PNH)	Indexatie	Bijdrage 2025	Bijdrage 2026	Vervallen Groen staal- productie	Bijdrage 2027	Bijdrage 2028
Gemeente Alkmaar	1.560	-	-	-	62	1.622	1.622	-	1.622	1.622
Gemeente Bergen	834	-	-	-	33	867	867	-	867	867
Gemeente Castricum	826	-	-	-	33	859	859	-	859	859
Gemeente Den Helder	1.069	-	-	-	42	1.111	1.111	-	1.111	1.111
Gemeente Drechterland	563	-	-	-	22	585	585	-	585	585
Gemeente Dijk en Waard	1.163	-	-	-	46	1.209	1.209	-	1.209	1.209
Gemeente Enkhuizen	605	-	-	-	24	629	629	-	629	629
Gemeente Heiloo	397	-	-	-	16	413	413	-	413	413
Gemeente Hollands Kroon	2.044	-	-	-	81	2.124	2.124	-	2.124	2.124
Gemeente Hoorn	1.790	-	-	-	71	1.861	1.861	-	1.861	1.861
Gemeente Koggenland	233	-	-	-	9	243	243	-	243	243
Gemeente Medemblik	1.572	-	-	-	62	1.634	1.634	-	1.634	1.634
Gemeente Opmeer	126	231	-	-	14	371	371	-	371	371
Gemeente Schagen	1.027	-	-	-	41	1.068	1.068	-	1.068	1.068
Gemeente Stede Broec	133	-	-	-	5	138	138	-	138	138
Gemeente Texel	631	-	-	-	25	656	656	-	656	656
Provincie Noord-Holland	675	-	-	-	27	702	702	-	702	702
Totaal bijdrage Milieutaken	15.248	231	-	-	611	16.090	16.090	-	16.090	16.090
Provincie Noord-Holland VTH-plustaken	9.074	-	135	156	370	9.735	9.767	-195	9.572	9.572
Totalen bijdragen OD NHN	24.322	231	135	156	981	25.825	25.858	-195	25.663	25.663

Discussienota Impactanalyse Wind- en zonneladder

Commissie Leefomgeving, 15 februari 2024

Waar gaat het over?

Tijdens het fractiedebat in de vergadering van de Provinciale Staten op 5 februari 2024 kwam naar voren dat het college van Gedeputeerde Staten op korte termijn een “windladder” wil presenteren. Dit is een uitwerking van de afspraak in het coalitieakkoord, waarin staat:

Wij vinden dat bij windmolens locaties waar zich minder geluidsgevoelige objecten bevinden (zoals industrieterreinen) de voorkeur hebben. Wij werken de voorkeursvolgorde verder uit in een afwegingskader in de vorm van een zonneladder en een windladder. (pag. 24)

In het debat werd eveneens duidelijk dat de coalitiepartijen verwachten dat dit afwegingskader duidelijkheid zal geven over de voorwaarden waar locaties aan moeten beantwoorden om te voldoen aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening.

Het coalitieakkoord spreekt eveneens uit dat de RES-aanpak zal worden voortgezet:

De huidige aanpak in het kader van de Regionale Energiestrategieën (RES'en) wordt voortgezet. Dit is een zorgvuldig proces van de partners in de regio geweest. We geven ruimte aan onze partners voor het uitvoeren van de RES'en en zullen daar waar nodig ondersteuning bieden.

Naast de windladder is de coalitie voornemens ook een zonneladder presenteren. Hier zullen onder andere de nieuwe afspraken worden uitgewerkt die zijn gemaakt tussen het Rijk, de provincies, gemeenten en de waterschappen over het ‘Nee tenzij’ beleid voor zonnepanelen op landbouw- en natuurgronden.

De fractie van de ChristenUnie ziet uit naar duidelijkheid over de voorwaarden voor de plaatsing van windmolens en zonnepanelen, want dit geeft initiatiefnemers zekerheid en voorkomt frustratie door onverwachte politieke keuzes. Tegelijk maakt de ChristenUnie zich wel zorgen over de impact die deze afwegingskaders kunnen hebben voor zowel de realisatie van de RES-doelen als de lopende initiatieven.

Wat vragen wij van de commissie?

Wij zijn voornemens een motie in de dienen (zie bijlage) waarin we GS vragen om tegelijk met de aanbidding van de windladder en zonneladder een impactanalyse te presenteren, waarin wordt aangegeven wat de verwachte effecten zijn van de nieuwe afwegingskaders op de haalbaarheid van de RES-doelen, de timing van de projecten, en de lopende initiatieven.

Graag gaan wij met de commissie Leefomgeving in gesprek over de motie.

Fractie ChristenUnie

Voor een impact-analyse van de wind- en zonneladder uit

De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 4 maart 2024, ter bespreking van agendapunt 2, “Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden”,

constaterende dat:

- GS momenteel werkt aan een afwegingskader voor de plaatsing van windmolens, de zogenaamde “windladder”;
- GS ook voornemens is een “zonneladder” te maken, waarin onder andere de afspraken worden uitgewerkt die zijn gemaakt tussen het Rijk, de provincies, gemeenten en de waterschappen over het ‘Nee tenzij’ beleid voor zonnepanelen op landbouw- en natuurgronden;
- de coalitie heeft afgesproken ruimte te bieden aan andere partijen binnen de Regionale Energie Strategieën voor de uitvoering daarvan, en waar nodig ondersteuning zal bieden;

overwegende dat:

- het van belang is dat er duidelijkheid is over de voorwaarden waar locaties aan moeten beantwoorden om te voldoen aan de eisen van goede ruimtelijke ordening;
- dit zekerheid biedt aan initiatiefnemers en partners in de RES'en;

voorts overwegende dat:

- nieuwe voorwaarden effect kunnen hebben op de snelheid en mate waarin eerder afgesproken ambities gerealiseerd kunnen worden;
- initiatieven die al in ontwikkeling zijn geconfronteerd kunnen worden met nieuwe voorwaarden;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

- tegelijk met de presentatie van de windladder en de zonneladder een impactanalyse te aan te bieden, waarin wordt aangegeven wat de verwachte effecten zijn van de nieuwe afwegingskaders op:
 - reeds in ontwikkeling zijnde initiatieven,
 - de haalbaarheid van de RES-doelen, en
 - de timing van projecten en het moment waarop de doelen bereikt zijn,

en gaan over tot de orde van de dag.

Dossiernummer 14584
Extern Zaak ID 2194841
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 februari 2024
Agendapunt 8.a
Titel Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven
d.d. 29 januari 2024
Organisatieonderdeel BEL/GLK

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Leefomgeving	15 februari 2024

Toelichting

Het college van Gedeputeerde Staten informeert voorafgaand aan ieder vergadering van de Commissie Leefomgeving over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening , toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

R.E. Reijners

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144957

rob.reijners@noord-holland.nl

1 | 19

**Betreft: Informatievoorziening VTH provinciale bedrijven en verzoek tot
afdoening moties M252-2022 en M192-2023**

Verzenddatum

- 7 FEB. 2024

Kenmerk

2194841/2194848

Geachte leden,

Uw kenmerk

In deze brief informeren wij u over de ontwikkelingen tot 29 januari 2024 op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven waar de provincie bevoegd gezag is.

U ontvangt deze informatie in 2024 volgens afspraak tweemaandelijks ter bespreking. Deze informatie is op hoofdlijnen en in deze brief verwijzen we voor specifieke informatie naar de websites van de provincie en de omgevingsdiensten.

Daarnaast stellen wij in deze brief voor om moties M252-2022 'Borgen dat 50% reductie PAK's over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten' en M192-2023 'Zorgvuldige check op claims van Tata' af te doen.

Givaudan

Op 27 juli 2023 is de beroepstermijn voor de omgevingsvergunning voor de geur- en smaakfabriek Givaudan in Naarden verstreken. De revisievergunning is per 28 juli 2023 van kracht geworden.

Nu de revisievergunning in werking is getreden, dient Givaudan aan de voorschriften en normen in deze vergunning te voldoen. De revisievergunning is voor de OD NZKG het uitgangspunt voor toezicht en handhaving. Givaudan kan praktisch gezien pas aan alle normen voldoen, nadat verschillende maatregelen zijn geïmplementeerd, zoals in het bijzonder de verhoging van vier schoorstenen. Om deze reden is tijdens het bestuurlijk overleg (van juli 2021) een Afsprakenkader

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

Kvk-nummer 34362354

Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

opgesteld waarin is afgesproken dat Givaudan de verhoging van de schoorstenen en andere maatregelen zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen twee jaren ná inwerkingtreding van de revisievergunning realiseert. De OD NZKG neemt dit Afsprakenkader in acht tijdens het toezicht.

De gemeente Gooise Meren heeft op 12 juli 2023 het Bestemmingsplan Huizerstraatweg 113b ('V/d. Roest-terrein') vastgesteld voor woningbouw tegenover Givaudan. Daarbij gaat de gemeente uit van een geurbelasting van 0,6–0,8 geureenheden, terwijl in de revisievergunning een realistische geurbelasting van iets meer dan 1 geureenheid is opgenomen op basis van actueel onderzoek. Er zijn inmiddels 4 beroepen ingediend tegen het vastgestelde bestemmingsplan. Ook de provincie Noord-Holland heeft, afgestemd met de OD NZKG, beroep aangetekend tegen het bestemmingsplan met betrekking tot het Bijzonder Provinciaal landschap, het NNN gebied en het feit dat in het bestemmingsplan onvoldoende rekening is gehouden met de actuele en geldende omgevingsvergunning van Givaudan, waar de provincie het bevoegd gezag is. De resultaten van de beroepsprocedures zijn nog niet bekend.

Op 1 december 2023 is er een constructief gesprek geweest tussen Gooise Meren en de directie van Givaudan. Het resultaat daarvan is dat Givaudan onderzoekt hoe de geurbelasting verder naar beneden kan worden gebracht, bijvoorbeeld door verdere verhoging van de schoorstenen.

ICL Fertilizers

ICL Fertilizers is een fabriek voor kunstmest aan de Fosfaatweg (Coenhaven). Deze fabriek wordt gezien als één van de veroorzakers van geuroverlast in Tuindorp Oostzaan (Amsterdam Noord). Er wordt onderzoek gedaan naar de oorzaak van de toename van meldingen.

De OD NZKG wil de resultaten van de diverse geuronderzoeken van de afgelopen jaren bij de bedrijven op industrieterrein Houthavens vastleggen in een geactualiseerde vergunning. ICL heeft eind september 2023 een concept revisievergunningsaanvraag ingediend. Deze aanvraag voldeed niet aan de verwachtingen van de OD NZKG. Aan ICL is aangegeven dat de OD NZKG door gaat met het ambtshalve actualiseren van de vergunning en verwacht dit proces te kunnen afronden in het eerste kwartaal van 2024.

Eind 2023 heeft ICL, zonder verder vooroverleg, toch een revisievergunning ingediend bij de OD NZKG. Deze wordt op dit moment beoordeeld.

Ketjen (voorheen Albemarle)

De provincie Noord-Holland is bevoegd gezag van het bedrijf Ketjen. Ketjen is een chemisch bedrijf, dat gevestigd is in het Hamerkwartier in de gemeente Amsterdam. Het bedrijf heeft een risicocontour met betrekking tot externe veiligheid en veroorzaakt geluidhinder. De gemeente Amsterdam is voornemens om een woningbouwlocatie te ontwikkelen met 6.500 appartementen in de directe nabijheid van het bedrijf. Ketjen en de gemeente Amsterdam zijn verwikkeld geraakt in een belangenstrijd over deze voorgenomen woningbouwlocatie. Zo heeft het bedrijf beroep aangetekend op het bestemmingsplan 'Exclusiva Hamerkwartier'. Het bedrijf maakt zich zorgen over het aantal potentieel gehinderden in haar nabijheid en daarmee ook de toekomstplannen van het bedrijf.

De OD NZKG heeft twee rollen ten aanzien van deze ontwikkeling: zij voert namens de provincie Noord-Holland het bevoegd gezag uit van dit bedrijf *en* de OD NZKG is betrokken als adviseur van de gemeente Amsterdam.

Op 18 oktober 2023 heeft, in verband met het geschil rond de ruimtelijke ontwikkelingen (RO) een zitting plaatsgevonden bij de Raad van State. De uitspraak is nog niet bekend.

Ontwikkelingen Tata steel en Harsco Metals

Toezicht en handhaving

Kooks- en gasfabrieken

Verscherpt toezicht

De recente toename in het aantal ongewone voorvallen en handhavingsmaatregelen die nodig zijn om naleving te bevorderen, zijn reden geweest om met ingang van 20 juni 2023 de werkeenheid kooksgasfabrieken van het staalbedrijf Tata Steel onder verscherpt toezicht te plaatsen¹.

Tata Steel heeft op 4 oktober 2023 een verbeterplan bij de OD ingediend. De OD heeft per brief aanvullingen gevraagd op het verbeterplan en Tata Steel in de gelegenheid gesteld om voor 15

¹ [Kooksgasfabrieken Tata Steel onder verscherpt toezicht - Toezicht op Tata Steel \(odnzk.nl\)](#)

november 2023 het verbeterplan aan te passen. Op 14 november 2023 heeft de OD van Tata Steel een aangepaste versie van het verbeterplan ontvangen. In deze versie heeft Tata Steel aanpassingen doorgevoerd. De OD heeft besloten versie 2 van het plan van aanpak te zien als voorlopig vertrekpunt voor het verscherpt toezicht-traject. Hierbij is door de OD opgemerkt dat aanpassing of aanscherping van het plan van aanpak op basis van controles of ander verkregen informatie mogelijk is. De wijzigingen zullen worden besproken op management- dan wel directieniveau.

Cameratoezicht Kooks- en gasfabrieken

Het cameratoezicht op de kooks- en gasfabrieken (KGF-en) van Tata Steel is in december 2023 uitgebreid met een tweede camera. Op beide KGF-en staat nu een camera gericht om eventuele onrechtmatige emissies te detecteren.

Ongare kooks

Op Tata Steel rust een last onder dwangsom (verder: LOD) inzake ongare kooks. Inmiddels is de invorderingsbeschikking voor de vijfde verbeuring aan Tata Steel verstuurd van deze LOD-3. De eerdere dwangsommen inzake ongare kooks LOD- 1 en 2 zijn voldaan. De OD verwacht op korte termijn een invorderingsbeschikking te versturen voor de zesde verbeuring aan Tata Steel.

Continue stofmonitor beoordeeld

De OD heeft op 20 juni 2023 Tata Steel een definitieve LOD opgelegd van € 160.000, – omdat de continue stofmonitoren van de KGF-en niet valide gekalibreerd bleken te zijn. Hiervan is melding gedaan bij het Openbaar Ministerie. Bij de KGF 1 heeft Tata Steel inmiddels de kalibratie uitgevoerd en zijn de resultaten door de OD beoordeeld. De conclusie is dat de metingen niet correct zijn uitgevoerd, omdat een bepaalde parameter gemeten had moeten worden conform de geldende meetnorm (en niet: berekend). Hierdoor kan in onvoldoende mate getoetst worden aan de emissiegrenswaarden. Op 26 oktober jl. is hierover een openbare hoorzitting geweest bij de Hoor- en adviescommissie van de Provincie Noord-Holland. Het bezwaar is ongegrond verklaard, waardoor het bestreden besluit in stand wordt gelaten. De begunstigingstermijn is middels de beslissing op bezwaar verlengd tot 12 februari. Deze termijn is verlengd om te beoordelen of berekenen in dit geval gelijkwaardig kan zijn aan meten.

Metingen naar diffuse emissies kooksgasfabriek 2

In opdracht van de OD zijn eind juni 2023 door een geaccrediteerd meetbureau de eerste diffuse emissiemetingen uitgevoerd aan de KGF 2. De OD NZKG heeft de resultaten begin oktober besproken met de klankbordgroep van bewoners en Tata Steel. Voor deze diffuse emissies zijn geen normen in de vergunning om aan te toetsen. Het resterende deel van de diffuse emissiemetingen en de herhaalmeting voor zware metalen bij batterij 23 worden naar verwachting in week 6/7 in 2024 uitgevoerd. Het uitvoeren van de overige diffuse emissiemetingen blijft deels afhankelijk van de weersomstandigheden. De OD vindt het belangrijk dat de metingen ondanks deze omstandigheden zo spoedig mogelijk doorgang vinden en is met Tata Steel in overleg over de operationele en technische details.

Onderzoek naar intrekken vergunning Kooks- en gasfabrieken

De mogelijkheid voor het intrekken van de vergunning voor de KGF-en wordt door de OD NZKG onderzocht. De verwachting is dat de OD de stand van zaken over deze ontwikkeling kan delen in het eerste kwartaal van 2024. Het proces is juridisch complex en vraagt om grote zorgvuldigheid.

Overschrijding stofnorm Oxystaalfabriek

Tata Steel heeft een last onder dwangsom (LOD) opgelegd gekregen voor het overschrijden van de emissienorm voor stof uit de vergunning bij een van de continugietmachines van de Oxystaalfabriek ² Tata Steel heeft tot 31 december 2023 de tijd gekregen om maatregelen te nemen om de overtredingen te beëindigen en in de toekomst te voorkomen. Hierbij is rekening gehouden met de verwachte tijdsduur die hiervoor redelijkerwijs nodig is en de juridische proportionaliteit. Eind 2023 heeft Tata Steel maatregelen genomen in de vorm van 2 waterseparatoren³ en deze zijn inwerking.

In het eerste kwartaal van 2024 zal Tata middels een emissiemeting aantonen of met deze voorziening aan de emissiegrenswaarde voor stof wordt voldaan. Dit is een vereiste vanuit de LOD dat aangetoond moet worden dat de overtreding ongedaan is gemaakt. Ook is belangrijk om de goede werking van dit ontwerp vast te stellen zodat ook bij de

² <https://tata.odnzk.nl/last-onder-dwangsom-tata-steel-voor-overschrijdingstofnorm-oxystaalfabriek/>

³ Doel van een waterseparator is om de waterdamp met stof in contact brengen met een inwendige structuur waardoor de damp condenseert. De damp wordt dus weer vloeibaar met daarin het stof. Het water met stof wordt dan afgevoerd en niet uitgeblazen.

andere continuugietmachines van de Oxystaalfabriek een dergelijke maatregel kan worden ingezet.

Wanneer uit metingen blijkt dat Tata Steel niet aan de norm voldoet, zal over worden gegaan tot het verbeuren van een dwangsom. Deze zal 250.000 euro per geconstateerde overtreding bedragen, met een maximum van 500.000 euro.

Kookgasfabriek 1 zwavelzuurfabriek actief koolfilter

In november 2021 heeft de OD een besluit genomen om de daggemiddelde zwaveldioxide (SO₂)-concentratie van de KGF 1 per 1 januari 2024 te verlagen. Dit komt neer op een vermindering van de emissieconcentratie van rond de 2000 mg/m³ naar 450 mg/m³. Om aan de vereisten te voldoen heeft Tata Steel een actief koolfilter in gebruik genomen. De OD heeft bij de oplevering geconstateerd dat er een tweetal intermediate bulk containers (IBC's)⁴ (met natronsulfaat en zwavelzuur) aan de installatie zijn verbonden. Deze zijn niet in de vergunningaanvraag als zodanig vermeld en daarmee dus niet vergund. Ook zijn de IBC's zijn niet geplaatst op lekbakken wat conform wet- en regelgeving wel moet. De OD heeft Tata Steel hiervoor een waarschuwingsbrief gestuurd.

Chroom-6 grondwater

Het aanvullend grondwateronderzoek fase 2 naar chroom-6 van Tata Steel is op 27 oktober jl. door de OD ontvangen en is samen met de OD NHN en ODIJ beoordeeld. Het nader onderzoek naar zware metalen in het grondwater van het Noordwest (NW)-terrein is overeenkomstig het onderzoeksvoorstel uitgevoerd en beschreven. Uit het grondwateronderzoek 2e fase blijkt dat het grondwater van het NW-terrein en omliggende terreinen in verschillende gradaties verontreinigd is met chroom, vanadium en molybdeen. Ook is de pH en temperatuur verhoogd. Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat de elementen chroom (dus chroom-3 en chroom-6) en molybdeen ter plaatse van een aantal peilbuizen ten opzichte van de streefwaarde verhoogd worden aangetroffen (licht verontreinigd). De interventiewaarden⁵ worden niet overschreden. De sterk verhoogde gehalten aan vanadium zijn een belangrijk aandachtspunt.

⁴ IBC (Intermediate Bulk Container) is een industriële container ontworpen voor de massale behandeling, transport en opslag van vloeistoffen, semi-vaste stoffen, pasta's, of vaste stoffen

⁵ Op basis van de interventiewaarden wordt vastgesteld of sprake is van een (bodem)verontreiniging waarbij mogelijk maatregelen, zoals een sanering, genomen dienen te worden. De Interventiewaarden worden ook gebruikt om te bepalen wat de omvang is van een verontreiniging.

De grondwaterverontreiniging op het NW-terrein van Tata Steel vormt geen humaan risico, dat is bevestigd door de GGD Kennemerland. Het grondwater zit diep (meer dan 4 meter) en het betreft een bedrijventerrein. Op een aantal plaatsen buiten het terrein, waar zich oppervlaktewater bevindt, zijn na onderzoeken geen verontreinigingen aangetroffen. Daarnaast is de grondwaterstroming nogmaals onderzocht. In het onderzoek wordt bevestigd dat de stromingsrichting van het grondwater zuidwestelijk is. De meest nabijgelegen drinkwaterwinning ligt op ruime afstand ten noorden van het terrein van Tata Steel. De grondwaterverontreiniging vormt geen risico voor de drinkwaterinname.

Aan Tata Steel is verduidelijking en een vervolgonderzoek gevraagd op de volgende onderwerpen:

- De opslag en de geluidswal voldoen volgens de OD's niet aan de Regeling bodemkwaliteit (Rbk). Tata Steel moet nu met een onderbouwing aantonen dat de opslag en de geluidswal voldoen aan de Regeling Bodemkwaliteit.
- Een onderzoek moet worden gedaan naar de omvang (incl. diepte) van de verontreiniging met vanadium.
- Om een verslechtering van de huidige verontreinigingssituatie te voorkomen is het noodzakelijk de zuurgraad, actief, terug te brengen naar een neutralere waarde (<9) en de gehalten aan vanadium in het grondwater te verlagen.
- Een herziening/uitbreiding van het huidige onderzoeksgebied van de monitoring wordt in het rapport aanbevolen. De OD's kunnen zich vinden in dit voorstel.

Tata Steel moet voor deze bovenstaande punten een plan van aanpak opstellen en aanleveren binnen 2 maanden (eind februari) ter goedkeuring.

Door de continue aan- en afvoer van staalslak binnen Pelt & Hooykaas is sprake van blijvende uitloging van zware metalen en beïnvloeding van de pH van het grondwater. Zolang er geen verwaarloosbaar bodemrisico bij Pelt & Hooykaas is gerealiseerd, gaan de OD's ervan uit dat de bodemverontreiniging nog gevoed wordt. Maatregelen met betrekking tot het ontbreken van een verwaarloosbaar bodemrisico moeten op korte termijn worden gerealiseerd. Tata Steel heeft tot eind februari de tijd om op de beoordeling te reageren.

Vergunningverlening

BBT-conclusie monitoring geïmplementeerd

De OD NZKG heeft de monitoringvoorschriften voor Tata Steel aangescherpt en geactualiseerd in de vergunning.⁶ Deze voorschriften geven aan hoe vaak de uitstoot van bepaalde stoffen moet worden gemeten bij een bepaalde fabriek of werkeenheid en conform welke norm.

De monitoringsvoorschriften zijn de laatste BBT-conclusies van de BREF IJzer en Staal en de REF Monitoring die zijn geïmplementeerd in de vergunning. Hiermee zijn alle BBT-conclusies van de BREF IJzer en Staal geïmplementeerd in de vergunning van Tata Steel. De BBT-conclusies en de REF Monitoring geven echter niet voor alle stoffen een handvat voor de monitoring. Voor zover dat niet het geval is, zijn de voorschriften met name gebaseerd op de algemene regels vanuit het Activiteitenbesluit milieubeheer (onder de Omgevingswet is dit opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving).

BBT-conclusie 44 emissiebeperking vulsystemen geïmplementeerd

De OD heeft de vergunning van Tata Steel aangescherpt eind november om de emissies vanuit de KGF 1 verder terug te brengen⁷. Een rookloos vulsysteem moet voorkomen dat tijdens het vullen van de kookskamers giftige stoffen vrijkomen. Ook is de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen en stof bij de kookskamers in de vergunning aangescherpt.

Tijdelijke opslag kooks in verband met de renovatie Hoogoven 6

Op 30 juni 2023 heeft OD een omgevingsvergunning verleend voor de tijdelijke opslag van kooks aan de Van Deldenweg ⁵ (voor maximaal twee jaar). Deze opslag is nodig voor de kooks die niet in de Hoogoven 6 (H06) verwerkt kan worden (vanwege renovatie van de hoogoven) en er geen ruimte is op bestaande opslaglocaties. In de aanvraag is voldoende aangetoond dat deze opslag geen andere of grotere nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken dan al is toegestaan. Hiertegen is door enkele omwonenden bezwaar ingediend. Op donderdag 26 oktober 2023 is een openbare hoorzitting geweest bij de Hoor- en adviescommissie van de Provincie Noord-Holland. Het bezwaar is ongegrond verklaard. Het bestreden besluit is ongewijzigd in stand gelaten.

⁶ <https://tata.odnzkq.nl/monitoringvoorschriften-aangepast-in-vergunning-tata-steel/>
Het besluit is genomen op 22 december 2023 en ligt ter inzage tot 21-02-2024.

⁷ <https://tata.odnzkq.nl/aanscherping-vergunning-tata-steel-moet-uitstoot-bij-vullen-kookskamers-verminderen/>

Aanvraag DeNOx installatie Pelletfabriek

Om geen vertraging op te lopen bij de bouw van de DeNOx installatie, wordt de vergunning gefaseerd behandeld. Op 8 september 2023 is het onderdeel bouw ingediend. De bouwaanvraag DeNOx en Combibio⁸ installatie is in procedure. Tata Steel heeft een gedoogverzoek ingediend voor het starten van de werkzaamheden vooruitlopend op het besluit. De OD heeft de gedoogbeslissing genomen zodat er gestart mag worden met de bouwwerkzaamheden. Het testen en in gebruik nemen van de installaties valt niet onder deze gedoogbeslissing. Begin 2024 wordt de aangepaste m.e.r. aanmeldnotitie verwacht en daarna volgt de aanvraag voor het onderdeel milieu.

Aanvraag windscherm

Op 28 september 2023 is de vergunning verleend voor een windscherm bij de opslagen⁹. De bezwaartermijn is afgelopen. Door omwonenden is bezwaar ingediend met als voornaamste reden dat gezien belangen gezondheid mens, dier en plant omwonenden overal een overkapping willen hebben en een windscherm onvoldoende achten.

Schrootcatering

In de vergunning is vastgelegd dat er 's nachts geen schroot meer gebruikt wordt. Hierdoor wordt deze belangrijke bron van geluidsoverlast nu vermeden. Het definitieve besluit heeft van 7 september tot 20 oktober 2023 ter visie gelegen. Hier is geen beroep op ingediend.

Kookgasfabriek 1 zwavelzuurfabriek actief koelfilter

In november 2021 heeft de OD een besluit genomen om de daggemiddelde SO₂-concentratie van de KGF 1 per 1 januari 2024 te verlagen. Dit komt neer op een vermindering van de emissieconcentratie van rond de 2000 mg/m³ naar 450 mg/m³. Ook heeft Tata steel de verplichting om onderzoek te verrichten om de

⁸ DeNOx-installatie: In de pelletfabriek wordt ijzererts gebakken tot pellets, een soort knikkers die dienen als voeding van de hoogovens. Bij dit proces komt veel stikstofoxide (NOx) en stof vrij. Om de NOx-emissie te reduceren is een DeNOx-installatie aangevraagd. Deze dient om de NOx uit de afgassen af te vangen na de ontstoffingsinstallatie.

CombiBIO: De huidige biologische waterzuivering B102000 wordt uitgebreid tot de CombiBIO. Onder andere het afvalwater dat vrijkomt bij de nog te realiseren DeNOx-installatie van de pelletfabriek en de kooks- en gasfabriek 1 wordt straks in de CombiBIO gezuiverd.

⁹ <https://tata.odnzk.nl/vergunning-windscherm-verleend-aan-tata-steel/>

emissie van SO₂ verder terug te dringen naar 100 mg/m³. Door Tata Steel is op 6 december 2023 een MER-aanmeldnotitie ingediend, voor het plaatsen van een SO₂ wassysteem om te voldoen aan de 100 mg/m³. Door de OD wordt de aanmeldnotitie beoordeeld.

NOx onderzoeksverplichting reductie naar 500 mg/m³ KGF1

De onderzoeksverplichting voor het terugdringen van stikstofoxide (NOx) uitstoot naar 500 mg/m³ bij KGF1 volgt uit de vergunning. Deze onderzoeksverplichting is door de OD op 10 mei 2022 aan het bedrijf opgelegd. De onderzoeksverplichting dient om inzicht te krijgen in mogelijke reductiemaatregelen en de kosten daarvan voor het reduceren van de NOx-emissie tot een emissiegrenswaarde van 500 mg/m³. De onderzoeksresultaten kunnen aanleiding geven voor een verdere aanscherping van de NOx-normering in de vergunning bij KGF 1. Het onderzoek is inmiddels ingediend, de OD NZKG heeft aanvullingen gevraagd. De OD is de aanvullingen aan het beoordelen samen met externe partners en zal met Tata Steel hierover in overleg treden. Het onderzoek is theoretisch van aard.

Groen Staal

Tata Steel heeft op 24 januari 2024 de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau ingediend. De informatieavonden van de OD staan begin februari gepland. Tijdens deze informatieavonden zal de OD samen met de ketenpartners de bewoners en belanghebbenden informeren over het proces, is er de mogelijkheid om aan de experts vragen te stellen en om zienswijze in te dienen.

Impel en Europese ontwikkelingen

Impel is het netwerk van de Europese Unie voor de tenuitvoerlegging en handhaving van milieuwetgeving. In Impel-verband wordt er een projectplan opgesteld waarin de nieuwe installaties voor Groen Staal initiatieven een centrale rol spelen. De resultaten van dit project zullen bijdragen en de revisie van de BREF (Best Available Techniques) ijzer en staal. Daarnaast staan er voor 2024/2025 bedrijfsbezoeken in de planning om ten behoeve van het project groen staal installaties in het buitenland te bekijken (o.a. overkapping grondstoffen, electric arc furnace (EAF) etc.).

Beoordeling e-MJV 2022 voor de gerapporteerde jaarvrachten van de polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK)

Het e-MJV 2022 van Tata Steel is door de OD NZKG beoordeeld. De OD NZKG controleert het e-MJV binnen de ruimte die de wet daarvoor

biedt. De ruimte is begrensd. De OD NZKG controleert of de informatie van de inrichting tijdig is verstrekt en toereikend is uit het oogpunt van:

- Volledigheid: Zijn bijvoorbeeld alle bronnen en stoffen gerapporteerd?
- Consistentie: Zijn er bijvoorbeeld grote afwijkingen in vrachten van een stof t.o.v. vorige jaren? Zo ja, dan zal de OD NZKG nagaan wat de verklaring hiervoor is. Maar ook andersom, als bekend is dat een installatie meer geëmitteerd heeft wegens omstandigheden zoals storing dan is dat naar verwachting ook terug te zien in de jaarvracht. Zo niet, dan is dat reden om vragen te stellen.
- Geloofwaardigheid: Zijn bijvoorbeeld de gehanteerde kengetallen herleidbaar, zijn de juiste/meest actueel beschikbare meetgegevens ingevoerd?

Deze beoordeling wordt door de OD NZKG jaarlijks gedaan aan de hand van alle beschikbare informatie, zoals meetrapporten. Op basis van die beoordeling kan worden gesteld of Tata Steel zich houdt aan de wettelijke eisen voor emissieregistratie in het e-MJV. Als voorbeeld heeft de OD NZKG op basis van het e-MJV 2022 (ingediend in 2023) Tata Steel om aanvullingen, verduidelijking en om herleidbaarheid gevraagd. Dit bedroeg ruim 130 bespreekpunten (deze punten leiden niet allen tot een correctie, het gaat vaak ook om een verduidelijking over de herleidbaarheid van gegevens).

Uit de gerapporteerde jaarvrachten in het e-MJV kan blijken dat er in een jaar minder wordt geëmitteerd, maar dat is geen garantie voor een zelfde reductie voor de daarop volgende jaren.

PAK emissies in 2019 en 2022

De vracht aan PAK in het e-MJV over 2022 kan worden vergeleken met de Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)-inventarisatie¹⁰ over het jaar 2019. De vracht over het jaar 2019 uit de ZZS -inventarisatie bedraagt 2547 kg/jaar aan PAK. In het e-MJV over 2022 wordt een vracht van 1635 kg/jaar aan polycyclische aromatische koolwaterstoffen (verder: PAK) gerapporteerd. Uit het e-MJV van 2022 volgt daarmee een reductie van 36% van de PAK emissie t.o.v. de ZZS-inventarisatie over het jaar 2019.

¹⁰ Het e-MJV wordt jaarlijks opgesteld, de ZZS-inventarisatie is onderdeel van een vijfjaarlijkse informatieplicht vanuit het Besluit activiteiten leefomgeving opgenomen in paragraaf 5.4.3, voorheen Activiteitenbesluit (artikel 2.4).

Deze reductie is gebaseerd op jaarvrachten, dit betreft dus de uitstoot op jaarbasis¹¹.

Het belangrijkste verschil tussen de ZZS-inventarisatie over 2019 en het e-MJV over 2019 betreft de totale PAK-emissie over datzelfde jaar. Dit wordt met name veroorzaakt door het feit dat in het e-MJV wettelijk een beperkte groep PAK hoeft te worden gerapporteerd conform de stoffenlijst¹², terwijl in de ZZS-inventarisatie een veel groter aantal PAK moet worden gerapporteerd. In de e-MJV's over 2021 en verder (ook 2022) rapporteert Tata Steel de emissies van een grotere groep PAK, hoewel dit niet wettelijk verplicht is. De PAK die in het e-MJV 2022 zijn gerapporteerd zijn ook onderdeel van de ZZS-inventarisatie van 2019, hierdoor is een vergelijking tussen het e-MJV van 2022 en de ZZS-inventarisatie van 2019 mogelijk.

Benzo(a)pyreen

Voor B(a)P is een toename te zien van de jaarvracht voor de gehele inrichting van Tata Steel. De B(a)P-emissies van KGF1 zijn beperkt afgenomen tussen 2019 en 2022 (van 16,0 kg/jaar naar 14,5 kg/jaar). De B(a)P-emissies van KGF2 zijn toegenomen van 10,6 kg/jaar naar 14,8 kg/jaar. Dit komt doordat de resultaten van de emissiemeting bij de kookszijdige ontstopping (KZO) die zijn uitgevoerd door de OD zijn meegenomen in het e-MJV van 2022. Deze emissie-gegevens waren nog niet bekend bij het opstellen van de ZZS-inventarisatie over 2019. Dit hoeft dus niet te betekenen dat de uitstoot feitelijk hoger was in 2022 dan in 2019.

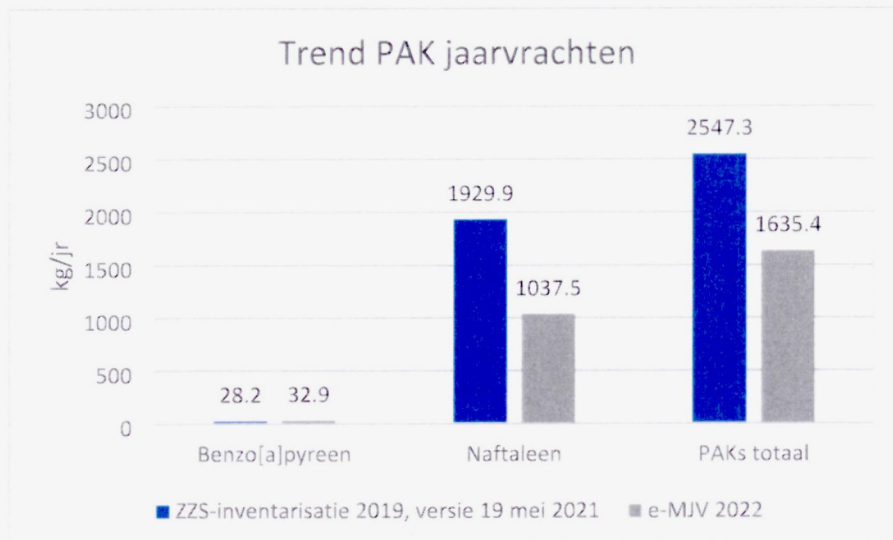
Naftaleen

De reductie van PAK wordt met name bereikt door een reductie van de stof naftaleen met 46%. Dit komt doordat de PAK emissies voor het grootste deel bestaan uit naftaleen. Vanwege de getroffen maatregel bij de rookgasreiniging van de sinterfabriek is deze reductie voor naftaleen behaald.

Voor verdere informatie zie memo in bijlage 1.

¹¹ Jaarvrachten consequenties maatregelen: Het kan zijn dat een bedrijf bijvoorbeeld in het derde kwartaal van het kalenderjaar maatregelen heeft genomen die leiden tot een halvering, echter op basis van de methodiek, jaarvrachten, leidt dit niet tot een halvering van de jaarvracht over het hele kalenderjaar. De reductie geldt dus alleen voor het derde kwartaal dus de totale reductie op jaarbasis is lager.

¹² https://www.e-mjv.nl/sites/default/files/2018-07/stoffenlijst_integraal_prtr-verslag.pdf

Motie Borgen dat 50% reductie PAK's over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten (M252-2022)

In deze motie vraagt u te verkennen waar de provincie wel ruimte kan vinden om de ambities van Tata Steel over de halvering van PAK's onafhankelijk te laten controleren, bijvoorbeeld door zich toe te spitsen op in ieder geval de beloftes zoals geformuleerd in het VRP en op het meest zorgwekkende onderdeel KGF2.

Wat hierboven in deze brief is toegelicht en wat u in de bijgevoegde memo van de OD NZKG is opgenomen (bijlage 1), is wat wij kunnen doen om de ambities van Tata Steel voor een halvering van PAK uitstoot te controleren. Voorgesteld wordt de [motie M252-2022](#) hiermee als afgedaan te beschouwen.

Motie Zorgvuldige check op claims van Tata (M192-2023)

Een vergelijking tussen gegevens van 2019 (zeer zorgwekkende stoffen inventarisatie) en 2022 (elektronisch milieujaarverslag, e-MJV) laat zoals hierboven toegelicht een PAK uitstoot reductie zien van 36%. In lijn met motie M192-2023 verbinden wij hier verder geen conclusies aan. Voorgesteld wordt de [motie M192-2023](#) hiermee als afgedaan te beschouwen.

Juridische stand van zaken

Hieronder geeft de OD een overzicht van de lopende juridische zaken.

- Beroep omwonenden tegen het besluit inzake implementatie van BBT-conclusie 49 bij de werkeenheid Kooks- en

gasfabrieken. Het besluit heeft betrekking op het stookstelsel (2022): wachten op zittingsdatum.

- Beroep Tata Steel en omwonenden tegen Geurbesluit I en II besluit (2022): wachten op zittingsdatum.
- Beroep Tata tegen LOD III ongere kooks (en bijbehorende invorderingsbesluiten): wachten op zittingsdatum.
- Beroep Tata Steel tegen weigering vergunningaanvraag ongere kooks (2023): wachten op beroepschrift Tata Steel (pro forma beroep aangekend gronden ontbreken): Wachten op zittingsdatum.
- Beroep Tata Steel tegen intrekken maatwerkbesluit in het kader vermijdings- en reductieprogramma (2022): wachten op zittingsdatum.
- Beroep MOB tegen afwijzing actualisatieverzoek (2022): wachten op zittingsdatum.
- Hoger beroep omwonenden tegen de uitspraak van de rechtbank inzake zwaveldioxide emissie zwavelzuurfabriek besluit 2021: wachten op zittingsdatum.
- Hoger beroep Tata Steel inzake omgevingsvergunning bouw werktijdenonthefing.
Betreft het afwijzing van een verzoek om ontheffing van de werktijdenregels. In de uitspraak van de rechtbank is de OD in het gelijk gesteld: wachten op een zittingsdatum.
- Hoger beroep omwonenden inzake handhaving ten aanzien van Tata Steel met betrekking tot de ISO-certificering. In de uitspraak van de rechtbank is de OD in het gelijk gesteld: wachten op een zittingsdatum.

Tot slot

Heeft u vragen over deze brief? Vanzelfsprekend zijn we bereid uw vragen over deze brief in de eerstvolgende commissievergadering te beantwoorden.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

M.J.H. van Kuijk

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Bijlage 1

Memo

Aan Kopie aan Datum	Provincie Noord-Holland 17-01-2024
Van Telefoon E-mail	OD NZKG
Onderwerp:	Beoordeling e-MJV 2022 voor de gerapporteerde jaarvrachten van de polycyclische aromatische koolwaterstoffen door de OD NZKG

Inleiding

Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (verder: PAK) vormen een groep van enige honderden organische verbindingen. De PAK-stoffen verschillen sterk in hun fysisch-chemische eigenschappen en in hun risico's voor mens en ecosystemen. Aan een aantal PAK worden kankerverwekkende eigenschappen voor de mens toegeschreven. Benzo[a]pyreen (B(a)P) is een PAK en heeft een belangrijk aandeel in de kankerverwekkende eigenschappen van PAK in de buitenlucht en is daarmee de marker stof voor de PAK-groep.

Controle elektronisch milieujaarverslag

De wettelijke verplichting om een elektronisch milieujaarverslag (verder: e-MJV) in te dienen, geldt voor de bedrijven die opgenomen zijn in bijlage 1 van de Europese Pollutant Release Transfer Register (PRTR). Nadat een bedrijf de emissiegegevens gerapporteerd heeft via het e-MJV, worden deze gecontroleerd en geaccordeerd door het bevoegd gezag.

De OD NZKG controleert het e-MJV binnen de ruimte die de wet daarvoor biedt. De ruimte is begrensd¹³. De OD NZKG controleert of de informatie van de inrichting tijdig is verstrekt en toereikend is uit het oogpunt van:

- *Volledigheid*: Zijn bijvoorbeeld alle bronnen en stoffen gerapporteerd?
- *Consistentie*: Zijn er bijvoorbeeld grote afwijkingen in vrachten van een stof t.o.v. vorige jaren? Zo ja, dan zal de OD NZKG nagaan wat de verklaring hiervoor is. Maar ook andersom, als bekend is dat een installatie meer geëmitteerd heeft wegens omstandigheden zoals storing, is dat naar verwachting ook terug te zien in de jaarvracht. Zo niet, dan is dat reden om vragen te stellen.

¹³ Meer informatie over PRTR: [Regelgeving integraal PRTR-verslag | Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)

- *Geloofwaardigheid*: Zijn bijvoorbeeld de gehanteerde kengetallen herleidbaar, zijn de juiste/meest actueel beschikbare meetgegevens ingevoerd?¹⁴

Deze beoordeling wordt door de OD NZKG jaarlijks gedaan aan de hand van alle beschikbare informatie, zoals meetrapporten. Op basis van die beoordeling kan worden gesteld of Tata Steel zich houdt aan de wettelijke eisen voor emissieregistratie in het e-MJV. Als voorbeeld heeft de OD NZKG op basis van het e-MJV 2022 (ingediend in 2023) Tata Steel om aanvullingen, verduidelijking en om herleidbaarheid gevraagd. Dit bedroeg ruim 130 besprekpunten (deze punten leiden niet allen tot een correctie, het gaat vaak ook om een verduidelijking over de herleidbaarheid van gegevens). Ook zijn er diverse overleggen geweest met Tata Steel en achterliggende rapportages opgevraagd om de uitstoot duidelijk te krijgen, de brongegevens correct en de berekeningen herleidbaar te maken. Daarmee zijn bijvoorbeeld de gegevens uit het e-MJV en de Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)-inventarisatie zoveel mogelijk gelijk getrokken.

Dit is conform de afspraken uit de expertmeeting van mei 2022, naar aanleiding van het RIVM rapport "Onderzoek naar de herkomst van neergedaald stof en stoffen in de lucht in de IJmond regio", januari 2022. Naar aanleiding van het verschil van een factor 1000 voor de PAK hebben er twee expertmeetings plaatsgevonden, hierdoor zijn de verschillen tussen gemodelleerde en gemeten concentraties een stuk lager (tot factor 5) geworden. Een factor 5 hoeft niet te betekenen dat Tata Steel zoveel keer meer uitstoot heeft dan gerapporteerd. Hier kunnen ook andere omstandigheden aan ten grondslag liggen, zoals bronkenmerken waaronder de hoogte en de warmte van de uitstoot.

Uit de gerapporteerde jaarvrachten in het e-MJV kan blijken dat er in een jaar minder wordt geëmitteerd, maar dat is geen garantie voor een zelfde afname voor de daarop volgende jaren.

Totale PAK jaarvrachten over 2019 en 2022

Emissies over 2019 (referentiejaar)

Ter vergelijking voor het bepalen van een reductie wordt het referentiejaar 2019 gehanteerd. Dit is gelijk aan wat Tata Steel aangeeft in het vermijdings- en reductieprogramma (VRP) 2020-2025. Naar aanleiding van de ingediende ZZS-inventarisatie en het VRP 2020-2025, treft Tata Steel maatregelen om de uitstoot van onder andere PAK te reduceren.

Voor het jaar 2019 wordt de ZZS-inventarisatie¹⁵ als maatgevend beschouwd en niet het e-MJV over 2019. Hoewel beide rapportages een overzicht geven

¹⁴ De gehanteerde meetgegevens kunnen afkomstig zijn van Tata Steel, maar ook van anderen, zoals de OD NZKG in haar rol van toezichthouder.

¹⁵ Het e-MJV wordt jaarlijks opgesteld, de ZZS-inventarisatie is onderdeel van een vijfjaarlijkse informatieplicht vanuit het Besluit activiteiten leefomgeving opgenomen in paragraaf 5.4.3, voorheen Activiteitenbesluit (artikel 2.4).

van de emissies vanuit de inrichting Tata Steel, komen de gegevens niet volledig overeen.

Dit komt door een combinatie van factoren, zo zijn de uitgangspunten van de twee rapportages niet helemaal gelijk doordat ze uit verschillende wettelijke kaders voortkomen.

Het belangrijkste verschil tussen de ZZS-inventarisatie over 2019 en het e-MJV 2019 betreft de totale PAK-emissie over datzelfde jaar. Dit wordt met name veroorzaakt door het feit dat in het e-MJV wettelijk een beperkte groep PAK hoeft te worden gerapporteerd conform de stoffenlijst¹⁶, terwijl in de ZZS-inventarisatie een veel groter aantal PAK moet worden gerapporteerd. In de e-MJV's over 2021 en verder (dus ook over 2022) rapporteert Tata Steel de emissies van een grotere groep PAK, hoewel dit niet wettelijk verplicht is. *Een e-MJV geeft dus binnen de kaders van de wet- en regelgeving een beeld van de uitstoot van de gehele inrichting, maar dit betreft geen totaal beeld van de uitstoot, omdat niet alle stoffen gerapporteerd hoeven te worden.* Voor de PAK rapporteert Tata Steel dus wel een grote groep PAK verbindingen in de e-MJV's over 2021 en verder.

Emissies over 2022

Voor het jaar 2022 is alleen het e-MJV beschikbaar als informatiebron en geen ZZS-inventarisatie, omdat deze rapportageverplichting conform de wet- en regelgeving eens per 5 jaar geldt. Voor het jaar 2022 rapporteert Tata Steel een grotere groep PAK-verbindingen (de 16 EPA-PAK + benzo[j]fluorantheen) zoals hierboven weergegeven. Het meenemen van meer PAK-verbindingen zoals gedaan wordt voor het e-MJV 2022 leidt tot een hogere totaalvracht t.o.v. de e-MJV's voor 2021, waarin een kleinere groep PAK-verbindingen werd gerapporteerd conform de wet- en regelgeving.

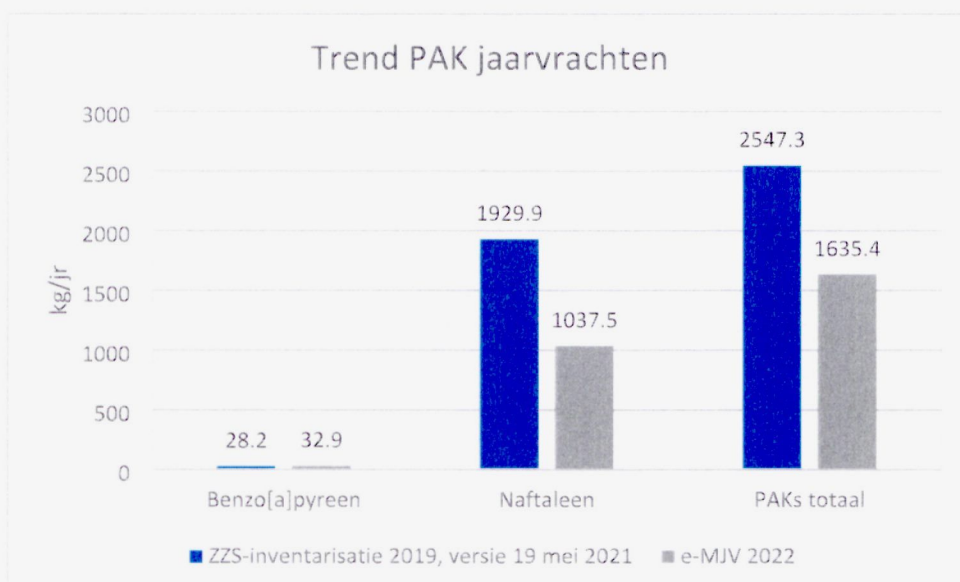
De PAK die in het e-MJV 2022 zijn gerapporteerd zijn ook onderdeel van de ZZS-inventarisatie van 2019, hierdoor is een vergelijking tussen het e-MJV van 2022 en de ZZS-inventarisatie van 2019 goed mogelijk.

Voorgaande in acht nemende zijn in tabel 1 de trends weergegeven tussen de ZZS-inventarisatie 2019 en e-MJV 2022 en in grafiek 1 is weergegeven de trends aan PAK tussen 2019 en 2022.

Tabel 1. Trendontwikkeling jaarvrachten PAK 2019 versus 2022

Jaarvracht (kg)	ZZS-inventarisatie 2019 (kg/jaar)	e-MJV 2022 (kg/jaar)	Percentage toe-/afname (%)
Benzo[a]pyreen	28,2	32,9	+14%
Naftaleen	1929,9	1037,5	-46%
PAK totaal	2547,3	1635,4	-36%

¹⁶ https://www.e-mjv.nl/sites/default/files/2018-07/stoffenlijst_integraal_prtr-verslag.pdf

Grafiek 1. Trends aan PAK 2019 en 2022

De totale hoeveelheid PAK van 1635 kg/jaar over 2022 zoals nu gerapporteerd leidt tot een reductie van 36% ten opzichte van de ZZS-inventarisatie over 2019. Deze reductie is bepaald op basis van jaarvrachten: een eventuele halvering van emissies die bereikt wordt met een maatregel vanaf bijvoorbeeld derde kwartaal leidt niet tot een halvering van de jaarvracht over het hele kalenderjaar.

Naftaleen

De belangrijkste eigenschap van de stof naftaleen is dat de emissie van naftaleen geuroverlast kan veroorzaken. De reductie van PAK wordt met name bereikt door een reductie van de stof naftaleen met 46%. Dit komt doordat de PAK emissies voor het grootste deel bestaan uit naftaleen. Vanwege de getroffen maatregel bij de rookgasreiniging van de sinterfabriek is deze reductie voor naftaleen behaald. Door de inzet van een ander type actief kool (en kalk) is het verwijderingsrendement voor naftaleen in de rookgassen sterk verhoogd. Dit is gebleken tijdens het proevenprogramma, maar moet nog worden verankerd in de vergunning.

Benzo[a]pyreen

Voor de PAK verbindingen wordt voor gezondheid vooral gekeken naar B(a)P als marker voor het carcinogene risico van PAK in de buitenlucht. Voor B(a)P is een toename te zien van de jaarvracht vanuit tabel 1 voor de gehele inrichting van Tata Steel. De B(a)P-emissies van kookgasfabriek 1 (KGF1) zijn beperkt afgenomen tussen 2019 en 2022 (van 16,0 kg/jaar naar 14,5 kg/jaar). De B(a)P-emissies van KGF2 zijn toegenomen van 10,6 kg/jaar naar 14,8 kg/jaar. Dit komt doordat de resultaten van de emissiemeting bij de kookszijdige ontstopping (KZO) die zijn uitgevoerd door de OD NZKG zijn meegenomen in

het e-MJV van 2022. Deze emissie-gegevens waren nog niet bekend bij het opstellen van de ZZS-inventarisatie over 2019. Dit hoeft dus niet te betekenen dat de uitstoot feitelijk hoger was in 2022 dan in 2019.

De B(a)P-emissies betreffen met name de deuremissies bij de kooksfabrieken. Deze deuremissies ontstaan door lekkage aan de ovendeuren, en worden berekend op basis van het aantal deurlekkages en bijhorende kengetallen. Deze emissies zijn gebaseerd op een berekening en niet op een emissiemeting. Als gevolg van deze methodiek rapporteert Tata Steel al jarenlang vergelijkbare hoeveelheden emissies door deurlekkages in het e-MJV, hoewel het algemene beeld is dat het aantal deurlekkages is afgenomen.

In de vergunning van Tata Steel is vastgelegd dat voor beide Kooksfabrieken het emissiekengetal voor deuremissies 5(%) is. Tata Steel zit hiermee aan de ondergrens van de BBT-(percentage)-range <5 – 10%.

Door Tata Steel is een verzoek ingediend om de emissiegegevens voor de deurlekkages zoals opgegeven in het e-MJV te verminderen. De OD NZKG wacht eerst de meting af aan de diffuse bronnen bij de KGF2 die nog uitgevoerd moet worden, om te bepalen of nieuwe kengetallen kunnen worden vastgesteld. De verwachting is dat de meting wordt uitgevoerd in het eerste kwartaal van 2024. Diffuse metingen zijn experimenteel en zeer complex in de uitvoering.

Resumerend

Het e-MJV 2022 van Tata Steel is door de OD NZKG beoordeeld, daaruit volgt een reductie van 36% voor de PAK t.o.v. de ZZS-inventarisatie over het jaar 2019. Deze reductie is bepaald op basis van jaarvrachten.

Op basis van de e-MJV's 2023 en verder zal door de OD NZKG de trend van de PAK vrachten worden gemonitord. Ook zal bekeken worden of de metingen aan de diffuse bronnen die plaatsvinden in het eerste kwartaal van 2024 gebruikt kunnen worden voor de verificatie van de reductie of dat er nog aanvullende metingen nodig zijn voor PAK aan overige bronnen. Deze meetgegevens, indien voldoende bruikbaar en representatief, worden dan ingevoerd als meest actueel beschikbare meetgegevens in een e-MJV over het jaar/periode dat de metingen hebben plaatsgevonden.

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Noord-Holland

DENK
NOORD-HOLLAND**SP****Partij
van de
Ouderen****Motie borgen dat 50% reductie kankerverwekkende PAK's over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 19 december 2022, ter behandeling van motie vreemd aan de orde van de dag 'borgen dat 50% reductie kankerverwekkende PAK's over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten';

constaterende dat:

- Tata Steel een van de grootste bronnen is van uitstoot van CO₂, stikstof en Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS);
- het verouderde (50 jaar) en verouderde onderdeel Kookgasfabriek 2 (KGF2) daar een belangrijke bijdrage aan levert;
- de OD en RIVM bevestigen dat het aannemelijk is dat de KGF2 fabriek het meeste bijdraagt aan uitstoot van kankerverwekkende PAK's met een gezondheidsrisico op lokaal niveau;¹
- onlangs bij metingen bij KGF2 bleek dat de fabriek milieunormen overschrijdt en te veel kankerverwekkende PAK's uitstoot;²³

overwegende dat:

- Tata Steel in haar Roadmap Plus de belofte heeft gedaan van 50% reductie (t.o.v. 2019) van de emissie van kankerverwekkende PAK's, voor het hele terrein, in het eerste kwartaal van 2022;⁴
- Tata Steel deze reductie ook heeft opgenomen in haar wettelijk verplichte Vermijdings- en Reductieprogramma en in haar brief d.d. 4 oktober 2021 aan staatssecretaris I&W over de uitvoering van de Roadmap Plus-maatregelen⁵ en in haar Groen staal plan;⁶
- Tata Steel zowel op haar website⁷ als in de media⁸⁹ beweert dat zij deze 50% reductie heeft gerealiseerd;
- deze bewering door niemand is geverifieerd, ook niet door de provincie Noord-Holland, zijnde het Bevoegd gezag;
- tegelijkertijd in het recente RIVM-depositieonderzoek IJmond¹⁰ nog steeds geen meetbare verbetering te zien is in de afname van PAK's;
- het belangrijk is zoveel mogelijk te verifiëren of Tata Steel haar ambities nakomt, aangezien dit de eerste grote testcase is over de vraag of het bedrijf is te vertrouwen in haar beloftes in haar route naar schoner produceren;
- er vooral grote zorgen zijn als het gaat om PAK's bij KGF2, komende uit diffuse bronnen;

¹ Onderzoek naar de herkomst van neergedaald stof en stoffen in de lucht in de IJmondregio (rivm.nl)

² Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK's) | RIVM

³ Onderzoek uitstoot Kookgasfabriek reden voor waarschuwing en nader onderzoek - Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (odnzk.nl)

⁴ Roadmap Plus | Tatasteel Omgeving

⁵ brief-van-tata-steel-roadmap-plus.pdf (overheid.nl)

⁶ Factsheet Groen staal in schone omgeving_2303202201.pdf (tatasteel.nl)

⁷ RIVM-rapport over depositie in de IJmond | Tatasteel Omgeving

⁸ Tata Steel-uitstoot in omgeving laatste twee jaar onveranderd: nog steeds te veel lood en paks | Noordhollands Dagblad

⁹ RIVM-rapport over depositie in de IJmond | Tatasteel Omgeving

¹⁰ Depositie onderzoek IJmond voorjaar 2022. Monsternamen en analyse van PAK en metalen in neergedaald stof in de IJmondregio | RIVM

gehoord de discussie,

dragen het college van GS op:

- te verkennen waar de provincie wél de ruimte kan vinden om de ambities van Tata Steel over de halvering van PAK's onafhankelijk te laten controleren, bijvoorbeeld door zich toe te spitsen op in ieder geval de beloftes zoals geformuleerd in VRP en op het meest zorgwekkende onderdeel KGF2;
- en daarover PS zo snel mogelijk te informeren;

en gaan over tot de orde van de dag.

Ines Kostić

Partij voor de Dieren

Süleyman Koyuncu

DENK

Anna de Groot

SP

Wil van Soest

PvdO

AANGENOMEN

Motie Zorgvuldige check op claims van Tata

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 11 december '23, ter behandeling van motie vreemd aan de orde van de dag;

constaterende dat;

- het RIVM dit voorjaar concludeerde dat de gemeten concentraties PAK's en metalen in de omgeving van Tata Steel 'ongewenst zijn voor de gezondheid van kinderen;
- er een motie bijna unaniem is aangenomen die vroeg om een onafhankelijke controle om te bepalen of Tata Steel de claim van de 50% reductie van kankerverwekkende PAK's over het hele terrein inderdaad heeft waargemaakt;
- GS zich in de uitvoering van de motie echter opnieuw voornamelijk gaat baseren op cijfers van Tata Steel zelf, te weten het elektronisch Milieujaarsverslag (e-MJV), terwijl dit precies niet de bedoeling van de motie was;
- eerder is gebleken dat het e-MJV op zijn minst niet volledig is, er te weinig metingen zijn, en diffuse emissies niet worden meegenomen;
- onlangs de Reclame Code Commissie oordeelde dat Tata de 50% reductie van PAK's niet kan claimen, omdat het bedrijf geen zicht heeft op de totale uitstoot van PAK's vanaf het Tata-terrein. Tata kan geen cijfers leveren over de PAK-uitstoot van de verouderde en lekkende kookgasfabrieken en PAK's die vrijkomen door opwaaiend stof van de kolenbergen;

overwegende dat;

- Tata haar PAK-claim baseert op visuele inspecties op een klein deel van het terrein en op basis van een proef bij de Sinterfabriek. De OD heeft ter controle nog steeds geen aanvullende emissiemetingen hier van Tata gekregen;
- de kookgasfabrieken volgens RIVM een grote bron zijn PAK's, maar juist de PAK-uitstoot van die fabrieken nog altijd niet goed in beeld is en ondertussen blijkt dat metingen daar niet correct zijn uitgevoerd en de stofmonitoren niet goed gekalibreerd;
- het onafhankelijk onderzoek dat de ODNZKG hier laat uitvoeren door SGS komt nog steeds niet goed van de grond;
- omwonenden door dit alles het vertrouwen kwijtraken;
- het daarom van groot belang is dat de provincie/OD heel zorgvuldig is in het verifiëren van de PAK-claim van Tata Steel en geen voorbarige uitspraken gaat doen op basis van voornamelijk de data van Tata in de e-MJVs;

gehoord de discussie,

verzoeken GS:

- geen conclusies te trekken over de reductie van PAK's op basis van voornamelijk de e-MJVs van Tata Steel;

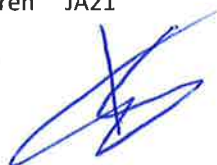
en gaan over tot de orde van de dag.

Ines Kostic
Partij voor de Dieren

Kelly Uiterwijk
JA21

Remine Alberts
SP

Julia Schneemann
Volt

Dossiernummer 14301
Extern Zaak ID 2163411
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 februari 2024
Agendapunt 8.b.1
Titel Vaststelling Programma Tata Steel 2024–2030
Organisatieonderdeel BEL/GLK

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Leefomgeving	15 februari 2024

Toelichting

De provincie en de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen hebben het geactualiseerde Programma Tata Steel 2024–2030: 'Een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel' vastgesteld. Dit programma richt zich op het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. R.L. Baars

BEL/OMB

Telefoonnummer +31 235144550

baarsr@noord-holland.nl

1 | 5

Betreft: Actualisatie Programma Tata Steel (2024-2030)

Verzenddatum

17 JAN. 2024

Geachte leden,

Kenmerk

2163411/2163414

Met voorliggende brief informeren wij u graag over het volgende
onderwerp: de actualisatie van het Programma Tata Steel (2024-2030).

Uw kenmerk

Op 16 januari hebben wij net als de colleges van de gemeenten
Beverwijk, Heemskerk en Velsen een geactualiseerd Programma Tata
Steel vastgesteld.

Inleiding

De afgelopen jaren zijn de zorgen over gezondheidsrisico's in de
IJmond toegenomen. Onderzoek wijst uit dat een belangrijk gedeelte
van de gezondheidseffecten en overlast wordt veroorzaakt door Tata
Steel. Als verantwoordelijke overheid delen wij de zorgen van inwoners
en vinden we het belangrijk om de IJmond gezonder te maken. Er is
namelijk alleen toekomst voor industriële bedrijven in Noord-Holland
als die de transitie naar schone en duurzame productie kunnen en
willen maken. Dat geldt in het bijzonder voor Tata Steel.

Vanuit deze visie werken wij aan een gezondere IJmond en duurzaam
Tata Steel via 4 verschillende sporen zoals die beschreven staan in het
geactualiseerde Programma Tata Steel 2024-2030.

**Het geactualiseerde Programma Tata Steel 2024-2030: Een
gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata
Steel**

Op 17 november 2020 hebben de provincie Noord-Holland en de
gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen het Programma Tata Steel
2020-2050: *Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond*
vastgesteld.

In 2022 en 2021 zijn rapportages verschenen over de voortgang van
het programma op basis van de in het programma geformuleerde
acties. In de Interim-Statenscommissie van 26 juni 2023 is aangegeven
(toezegging [2602](#)) dat met de actualisatie van het programma Tata
Steel aandacht wordt gegeven aan de vorderingen en/of afronding van

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

het vorige programma (Programma Tata Steel 2020-2050). Vrijwel alle acties uit het programma Tata Steel 2020 - 2050 zijn uitgevoerd. Enkele acties zijn niet of niet volledig uitgevoerd. Dit betreft de voorbereiding op de Omgevingswet (vanwege de uitgestelde invoering) en het opzetten van een "Omgevingsoverleg". Deze actiepunten zijn in het Programma Tata Steel 2024 - 2030 opnieuw opgenomen.

Drie jaar na vaststelling is dit programma toe aan een actualisatie. Om tot een geactualiseerd programma te komen, heeft intensieve afstemming tussen de provincie, IJmondgemeenten, Omgevingsdiensten, de beide ministeries en de GGD plaatsgevonden. Mede op basis van de inbreng van al deze partijen is nu het geactualiseerde Programma Tata Steel 2024-2030 opgesteld.

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied stelt wederom een geactualiseerd Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel (2024-2026) op. Deze is dit keer niet samen met het geactualiseerde programma vastgesteld, maar wordt u begin 2024 toegestuurd.

Het doel van het geactualiseerde programma blijft het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond. Om dit doel te bereiken wordt in het Programma Tata Steel 2024-2030 wederom actie ondernomen op 4 sporen:

1. Monitoring en Onderzoek
2. Versterken vergunningen, toezicht & handhaving (VTH) en verbeteren wet- en regelgeving
3. Een schonere IJmond door verduurzaming van de staalproductie
4. Omgeving en Communicatie

De belangrijkste ontwikkelingen, wijzigingen en actualisatie op de sporen ten opzichte van het Programma Tata Steel 2020-2050 zijn:

Spoor 1: Monitoring en Onderzoek

- In 2023 publiceerde het RIVM het onderzoek "[De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving](#)", waarin een direct verband tussen de uitstoot van Tata Steel en gezondheidsrisico's voor omwonenden en de kwaliteit van de leefomgeving werd gelegd. Deze gezondheidsrisico's zijn vooral toe te schrijven aan blootstelling aan fijnstof en stikstofdioxide en aan hinder door neergedaald stof, geur, geluid. Ook is er gezondheidswinst te halen door de vermindering van polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) en lood. De studie laat zien dat gezondheidswinst kan worden behaald door de uitstoot hiervan te verminderen. We leggen in het geactualiseerde programma daarom de nadruk op het zoveel mogelijk verminderen van uitstoot op deze onderdelen.
- De Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OVV) roept in het rapport [Industrie & Omwonenden](#) overheden op om de kennis over de impact op gezondheid van de bedrijven waar zij bevoegd gezag voor zijn verder te ontwikkelen en beter te benutten. Ook is er sinds het vorige programma Tata Steel een duidelijke maatschappelijke vraag ontstaan naar aantoonbare resultaten voor minder uitstoot en een gezondere leefomgeving. Om aan de oproep van de OVV en de maatschappelijke vraag te

voldoen, werken we aan een meer inzichtelijke en samenhangende manier van monitoring.

Spoor 2: Versterken vergunningen, toezicht & handhaving (VTH) en verbeteren wet- en regelgeving

- De OVV roept overheden ook op om de mogelijkheden binnen het systeem van normering en VTH beter te benutten. Daarom blijven we de vergunning van Tata Steel voortdurend aanscherpen. Mede naar aanleiding van het bovengenoemde RIVM-onderzoek versterken we de focus op emissies naar de lucht en op de hinderaspecten geluid, grof stof en geur.
- Het OVV-rapport en verschillende gezondheidsonderzoeken van het RIVM vragen aandacht voor het beter verankeren van gezondheid in wet- en regelgeving. Nu gesteund door het OVV-rapport blijven we dit bepleiten bij het Rijk en in Europa.

Spoor 3: Een schonere IJmond door verduurzaming van de staalproductie

- Tata Steel heeft de ambitie uitgesproken voor een route naar CO₂-vrije staalproductie in 2045, waarbij groen staal wordt gemaakt met behulp van eerst aardgas en later groene waterstof in plaats van kolen. De verduurzamingsplannen van het bedrijf zijn ten opzichte van 2020 verder geconcretiseerd met het project Heraclius-Groen Staal. Wij ondersteunen deze ambitie omdat de schadelijke gevolgen van klimaatverandering vragen om een forse reductie van CO₂-uitstoot, maar ook omdat deze transitie inherent leidt tot een gezondere leefomgeving in de IJmond door reductie van emissies die afkomstig zijn van de inzet van kolen.
- Bovendien bieden de maatwerkafspraken een kans om aanvullende bovenwettelijke (milieu)maatregelen met Tata Steel af te spreken voor een gezondere leefomgeving. De provincie is betrokken bij het opstellen van de maatwerkafspraken.

Spoor 4: Omgeving en Communicatie

- We signaleren dat het vertrouwen van de omwonenden van Tata Steel in de overheid onder druk staat. Dit blijkt uit o.a. een juridificering van de relatie tussen overheid en omwonenden: het aantal formele handhavings- en WOO-verzoeken en het aantal bezwaar- en beroepsprocedures tegen de overheid is toegenomen. Het herstellen van dit vertrouwen verdient onze grootste mogelijke aandacht, waarbij we een proactievare houding willen aannemen richting de omgeving.
- De schaal van het maatschappelijk debat rondom Tata Steel is groter geworden. De provincie en de IJmondgemeenten zijn hierom de afgelopen jaren steeds intensiever gaan samenwerken in het dossier Tata Steel, en trekken op als één overheid richting de omgeving en omwonenden. Deze samenwerking is sinds 2021 structureel uitgebreid met het Rijk. Waar in 2020 een betere samenwerking met elkaar en met het Rijk nog een apart doel was, is dit nu de dagelijkse praktijk. De provincie en gemeenten werken samen via het Bestuurlijk Overleg Industrie & Gezondheid. Het ministerie van IenW maakt hier sinds 2023 ook onderdeel van uit. Met het gezamenlijke geactualiseerde Programma Tata Steel bouwen we voort op deze samenwerking.
- We willen beter contact en meer dialoog met de omgeving. Dit vereist een voortdurende goede samenwerking van alle verschillende overheden die een rol hebben ten aanzien van

Tata Steel zodat er door alle overheden met één mond wordt gesproken. Werken als één overheid maakt zowel de dialoog met Tata Steel als de dialoog met de omgeving effectiever. Daarnaast organiseren we als gezamenlijke overheden een Omgevingsoverleg tussen verschillende belanghebbende partijen in de IJmond. De IJmondgemeenten nemen hierbij het voortouw in de organisatie.

De inzet van de overheid richting Tata Steel is vanwege de dynamiek op dit dossier niet volledig planbaar. Dit onderstreept de noodzaak voor een aanpasbare aanpak, zodat we kunnen bijsturen als dat nodig is. We formuleren in dit programma acties voor de komende 3 jaar. Concrete acties voor de langere termijn, na 2030, zijn vanwege deze dynamiek niet goed te formuleren op dit moment. In 2026 actualiseren we dit programma daarom opnieuw zodat we vanaf 2027 met een opnieuw geactualiseerd programma verder kunnen. We kunnen in 2026 beter bepalen welke concrete acties er na 2030 nodig zijn. We hanteren het jaar 2030 als keerpunt, omdat dan de eerste fase van het project Heracless-Groen Staal afgerond moet zijn.

Tot slot

Er is in de IJmond een nieuwe balans nodig tussen industrie en de omgeving. Hier ligt een taak voor de overheid, maar Tata Steel is en blijft als bedrijf als eerste verantwoordelijk om zorg te dragen voor een goede naleving van de vergunning en een verantwoorde bedrijfsvoering. Ook moet het bedrijf zich rekenschap geven van de gevolgen voor de leefomgeving. Hoewel Tata Steel negatieve effecten heeft op de gezondheid en veiligheid in de regio, opereert het staalbedrijf over het algemeen binnen de wettelijke kaders en normen. Dit is een belangrijk dilemma, want tegelijkertijd blijkt uit onderzoek dat inwoners van de IJmond verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Hier zit een discrepantie die moeilijk uit te leggen is aan bewoners in de IJmond. Het vertrouwen van inwoners in de overheid komt mede hierdoor onder druk te staan. Omwonenden moeten erop kunnen vertrouwen dat we hen zo goed mogelijk beschermen tegen de gezondheidsrisico's van industriële emissies, en het herstellen van dit vertrouwen verdient dan ook onze grootst mogelijke aandacht. We beseffen goed dat we dit samen met de omgeving moeten doen – overheid en inwoner kunnen niet zonder elkaar. Immers, mede door de inspanningen van omwonenden zijn er concrete verbetertrajecten gestart bij Tata Steel.

Wij gaan onverminderd door met onze inspanningen voor een gezondere IJmond en een duurzaam Tata Steel. Wij vertrouwen erop u middels deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Programma Tata Steel 2024-2030

Een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel

Provincie Noord-Holland

Gemeente Beverwijk
Gemeente Heemskerk
Gemeente Velsen
(IJmondgemeenten)

Programma Tata Steel 2024-2030
17 december 2023

INHOUD

Inhoud

- 5 | Inleiding: Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond
- 10 | 1 Spoor 1: Monitoring en Onderzoek
- 15 | 2 Spoor 2: Versterken Vergunningen, toezicht & handhaving (VTH) en verbeteren wet- en regelgeving
- 20 | 3 Spoor 3: Een schonere IJmond door verduurzaming van de staalproductie
- 23 | 4 Spoor 4: Omgeving en Communicatie
- 25 | 5 Nawoord
- 26 | 6 Bijlage

VOORWOORD

Voor u ligt het Programma Tata Steel 2024-2030: een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel. In november 2020 is het Programma Tata Steel 2020-2050: Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond door de provincie en de IJmondgemeenten gepresenteerd. Sindsdien zijn er veel ontwikkelingen geweest rondom Tata Steel. Daarom hebben we het programma en de acties geactualiseerd. De provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten werken hierin verder aan ons gezamenlijke doel: de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond zoveel mogelijk verminderen. De ervaring heeft ons geleerd dat de dynamiek in het dossier Tata Steel zo groot is, dat het verstandig is om concrete acties en beleid te richten op de periode tot 2030. De eerste verduurzamingsstap voor groen staal moet voor 2030 zijn afgerond. Daarmee is 2030 een logische tijdshorizon. In de periode 2024-2030 leggen we met concrete acties de basis voor de transitie die het bedrijf gaat maken.

De nadruk ligt wederom op onze concrete activiteiten voor de komende drie jaar. Tegelijkertijd houden we wel het perspectief op de periode na 2030. Wat we vandaag doen is immers bepalend voor de toekomst. De door Tata Steel ingezette eerste verduurzamingsstap moet er onder andere toe leiden dat de Kookgasfabriek 2 en Hoogoven 7 voor 2030 sluiten. Dat is voor ons een belangrijke tussenstap, maar geen einddoel. Wij willen ook zicht op verdere verbetering en verdere verduurzaming na 2030. Tata Steel heeft de ambitie om in 2045 CO₂-neutraal staal te maken. Het is daarom belangrijk om tijdig vooruit te kijken naar wat er nodig is tussen 2030- 2045 voor de ambitie van Tata Steel.

De afgelopen jaren zijn de zorgen over gezondheidsrisico's in de IJmond toegenomen. Onderzoek wijst uit dat een belangrijk gedeelte van de gezondheidseffecten en overlast wordt veroorzaakt door Tata Steel. Dit maakt een programmatische aanpak noodzakelijk. Wij als verantwoordelijke overheden delen de zorgen van inwoners en vinden het belangrijk om de IJmond gezonder te maken. Tegelijkertijd zorgt Tata Steel voor economische groei en werkgelegenheid, en is het bedrijf onderdeel van de regionale identiteit. Er is daarom plaats voor Tata Steel in de IJmond, maar er is alleen toekomst voor industriële bedrijven in Noord-Holland die de transitie naar schone en duurzame productie kunnen en willen maken. Dat geldt in het bijzonder voor Tata Steel. Wij willen dat Tata Steel in Nederland de kans krijgt om te verduurzamen: beter groen hier, dan grijs elders. Dat is de manier waarop wij werken aan een duurzamere wereld en een gezondere IJmond, met behoud van werkgelegenheid en de mede door Tata Steel gevormde regionale identiteit die wij koesteren.

Omdat er in de IJmond dicht op de industrie wordt gewoond en gerecreëerd, zal er altijd een bepaalde mate van hinder en negatieve effecten op de gezondheid blijven: Met de verduurzamingstransitie van Tata Steel zal de uitstoot steeds verder afnemen, maar een uitstoot van 0 is onmogelijk. Daarom is de vraag die we met elkaar moeten beantwoorden, welke gezondheidsrisico's we acceptabel vinden. Die vraag komt rondom Tata Steel scherp naar voren, maar geldt voor alle plekken in Nederland waar wonen, recreëren, industrie en mobiliteit dicht bij elkaar zitten. Daarmee is het een grotere vraag die voor heel Nederland of voor heel Europa beantwoord zal moeten worden en niet in voorliggend Programma Tata Steel. Wel geeft het dossier Tata Steel een belangrijke impuls aan het opwerpen van deze vraag en kan het mede richting geven voor de beantwoording ervan.

Er is in de IJmond een nieuwe balans nodig tussen industrie en de omgeving. Hier ligt een taak voor de overheid, maar Tata Steel is en blijft als bedrijf als eerste verantwoordelijk om zorg te dragen voor een goede naleving van de vergunning en een verantwoorde bedrijfsvoering. Ook moet het bedrijf zich rekenschap geven van de gevolgen voor de leefomgeving. Hoewel Tata Steel negatieve effecten heeft op de gezondheid en veiligheid in de regio, opereert het staalbedrijf over het algemeen binnen de wettelijke kaders en normen. Dit is een belangrijk dilemma, want tegelijkertijd blijkt uit onderzoek dat inwoners van de IJmond verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Hier zit een discrepantie die moeilijk uit te leggen is aan bewoners in de IJmond. Het vertrouwen van inwoners in de overheid komt mede hierdoor onder druk te staan. Verschillende rapporten, zoals van de [Randstedelijke Rekenkamer](#) in 2021 en van de [Onderzoeksraad voor Veiligheid](#) in 2023, wijzen daar ook op. Omwonenden moeten erop kunnen vertrouwen dat we hen zo goed mogelijk beschermen tegen de gezondheidsrisico's van industriële emissies, en het herstellen van dit vertrouwen verdient dan ook onze grootst mogelijke aandacht.

We beseffen goed dat we dit samen met de omgeving moeten doen – overheid en inwoner kunnen niet zonder elkaar. Immers, mede door de inspanningen van omwonenden zijn er concrete verbetertrajecten gestart bij Tata Steel. We beseffen echter ook dat dit een proces van de lange adem is, waarin het vertrouwen pas echt kan worden hersteld als de leefomgeving in de IJmond aantoonbaar gezonder is geworden.

Jeroen Olthof, gedeputeerde provincie Noord-Holland
Brigitte van den Berg, wethouder gemeente Beverwijk
Aad Schoorl, wethouder gemeente Heemskerk
Jeroen Verwoort, wethouder gemeente Velsen

INLEIDING: SAMENWERKEN AAN EEN GEZONDERE EN VEILIGE IJMOND

BELEIDSONTWIKKELINGEN IN DE IJMOND

Na de grafietregens van 2018 steeg de aandacht voor de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid. Dit onderstreepte de noodzaak voor een gezamenlijk Programma Tata Steel. Ook kwam er meer onderzoek naar onder andere gezondheidsklachten, stofdepositie en PAK en metalen in de IJmond. Hoewel de verschillende soorten emissies van Tata Steel de afgelopen jaren afnamen, zijn de zorgen over de gezondheidsrisico's en de kwaliteit van de leefomgeving in de IJmond toegenomen. Het onderzoek "[De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving](#)" van het RIVM uit 2023 toont een direct verband aan tussen de emissies van Tata Steel en extra gezondheidsrisico's voor omwonenden en de kwaliteit van de leefomgeving. Deze extra gezondheidsrisico's zijn vooral toe te schrijven aan blootstelling aan fijnstof en stikstofdioxide en aan hinder door neergedaald stof, geur en geluid. De studie laat zien dat gezondheidswinst kan worden behaald door de uitstoot hiervan te verminderen. Ook is gezondheidswinst te halen door de vermindering van polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) en lood. Ons doel is om de leefomgeving in de IJmond voortdurend te verbeteren. Hierbij gebruiken we het uitgangspunt van de GGD: iedere verbetering van luchtkwaliteit en vermindering van hinder geeft gezondheidswinst. Deze richting is ook opgenomen in het door de provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten ondertekende landelijke [Schone Lucht Akkoord](#) (SLA), en in de regionale uitwerking hiervan: het Programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond. Het [Programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond](#) richt zich op bronnen in de IJmond naast Tata Steel.

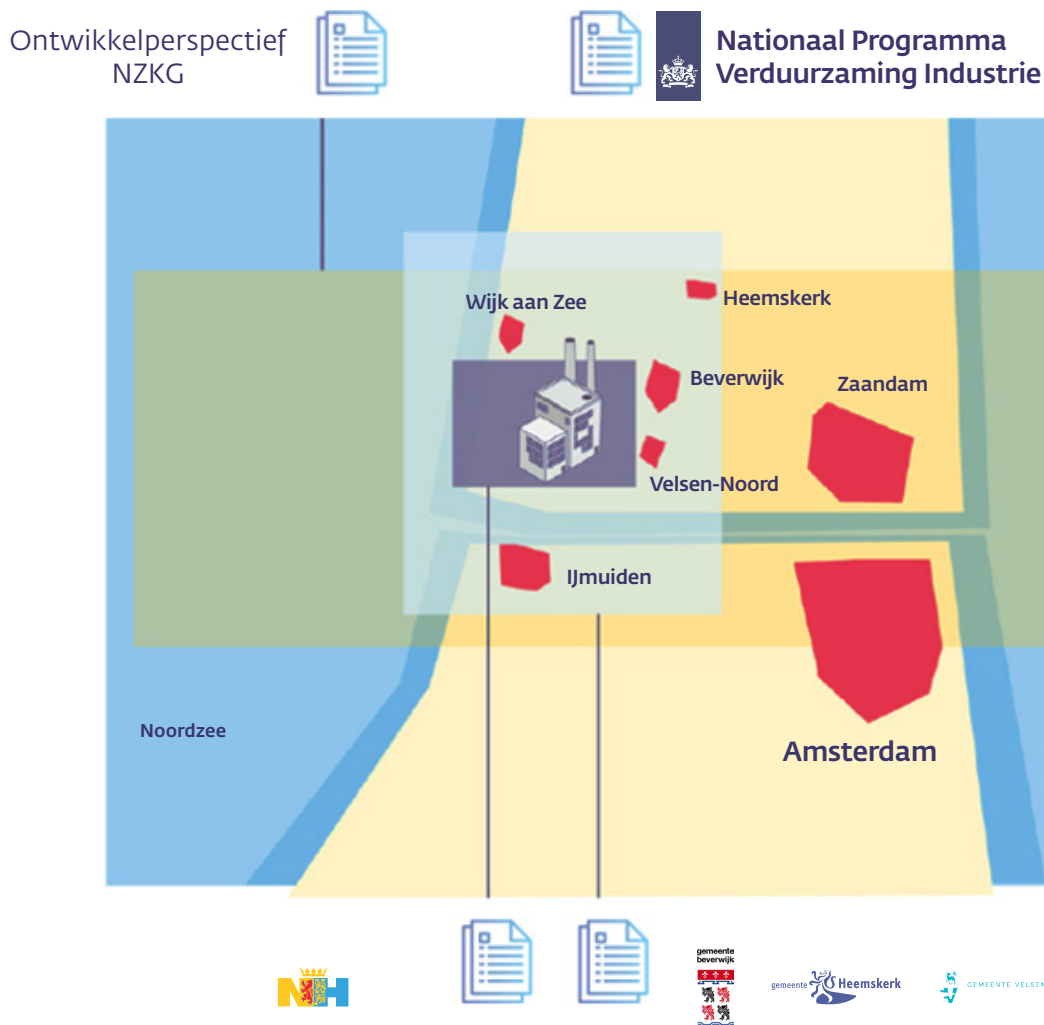
Verder is de IJmond en in het bijzonder Tata Steel een belangrijk onderdeel van het Noordzeekanaalgebied. In het [Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied](#) wordt geschetst welke ontwikkelingen er allemaal op het gebied afkomen en welke dilemma's en keuzes er ontstaan bij het verdelen van de beperkte (milieu) ruimte. In het Ontwikkelperspectief komen meerdere opgaven zoals een gezonde leefomgeving en de energietransitie samen; opgaven waar Tata Steel en acties in dit programma ook invloed op hebben. Zo zijn er vanuit de provincie, maar ook vanuit de gemeenten, het Rijk en het Programmabureau Noordzeekanaalgebied verschillende beleidsontwikkelingen die invloed hebben op Tata Steel. De samenhang tussen al deze beleidsontwikkelingen in de IJmond wordt weergegeven in de figuur op de volgende pagina.

VERDUURZAMING INDUSTRIE EN GROEN STAAL

Op de langere termijn is alleen het terugdringen van emissies bij de bestaande installaties op het terrein van Tata Steel niet voldoende voor een gezondere leefomgeving. Als grootste industriële uitstoter van CO₂ en stikstof in Nederland zal Tata Steel moeten verduurzamen, wat ook bijdraagt aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. Met de huidige verduurzamingsplannen van Tata Steel verdwijnen onder meer de CO₂-uitstotende hoogovens. Hetzelfde geldt voor de kookgasfabrieken, die van steenkool cokes maken. Tata Steel heeft als doel om in 2045 CO₂-neutraal staal te maken. Dit past in de huidige nationale en provinciale doelen voor 2050. De route naar het halen van deze doelen is vooral de verantwoordelijkheid van Tata Steel, binnen de kaders en randvoorwaarden die de overheid daarvoor stelt. Het project [Heracless-Groen Staal](#) is de eerste stap. Bij dit project spelen de provincie en het Rijk een belangrijke rol.

Met het [Nationaal Programma Verduurzaming Industrie](#) (NPVI) ondersteunt het Rijk de verduurzaming van het industriecoluster Noordzeekanaalgebied, inclusief Tata Steel. Ondersteuning vanuit het NPVI ziet onder andere toe op de tijdige realisatie van energie-infrastructuur als randvoorwaarde, en een maatwerk-aanpak voor de verduurzamingsplannen van Tata Steel. In de maatwerk-aanpak ligt een kans om aanvullende bovenwettelijke (milieu)maatregelen overeen te komen voor een gezondere leefomgeving in de IJmond, als voorwaarde voor mogelijke financiële ondersteuning van de verduurzamingsplannen van

Tata Steel. Voor de provincie en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied ligt er een grote opgave in de ruimtelijke ordening en vergunningverlening om Heracleus-Groen Staal mogelijk te maken.

Programma Tata Steel
2024-2030

Programma Gezondheid en
Luchtkwaliteit IJmond

Samenhang tussen verschillende beleidsontwikkelingen in de IJmond.

MEERDERE SAMENWERKENDE OVERHEDEN

De provincie Noord-Holland is het wettelijk bevoegde gezag (vergunningverlener, toezichthouder en handhaver, VTH) binnen het VTH-stelsel voor Tata Steel op het gebied van het omgevingsrecht. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NKZG) voert namens de provincie deze VTH-taken uit richting Tata Steel. Tata Steel ligt op het grondgebied van de gemeenten Velsen, Heemskerk en Beverwijk: de IJmondgemeenten. Zij zijn de eerstverantwoordelijke overheid voor de gezondheid van inwoners en voor de ruimtelijke ordening. De gemeenten worden daarbij ondersteund door de GGD Kennemerland. De Omgevingsdienst IJmond (OD IJmond) voert voor de IJmondgemeenten de VTH-taken uit. De OD IJmond ziet niet toe op Tata Steel, maar ondersteunt de IJmondgemeenten in hun adviesrol richting de provincie over (concept)vergunningen voor Tata Steel. Sinds november 2019 overleggen de provincie Noord-Holland, de IJmondgemeenten, de OD NKZG, de OD IJmond en de GGD Kennemerland periodiek in het Bestuurlijk Overleg Industrie & Gezondheid IJmond. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is hier sinds 2023 ook bij aangesloten. Tata Steel is in het Bestuurlijk Overleg niet het enige, maar wel een zeer belangrijk onderwerp. Via dit overleg, en via een ambtelijke werkgroep met vertegenwoordiging vanuit alle betrokken partners, houden wij elkaar op de hoogte en maken we waar nodig afspraken. Optreden naar buiten als één overheid krijgt met het Bestuurlijk Overleg Industrie & Gezondheid op bestuurlijk niveau vorm.

Ook richting de bewoners in de IJmond en Tata Steel vormen we met andere overheden één overheid. Daarbij heeft ieder haar eigen rol of bevoegdheid richting Tata Steel ([Bijlage](#)). Naast de direct bij dit programma betrokken overheden zijn er meer overheden met een rol of bevoegdheid richting Tata Steel. Rijkswaterstaat is bevoegd gezag voor water(lozings) vergunningen en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) is betrokken bij gezamenlijke inspecties. Het ministerie van Infra-

structuur en Waterstaat (IenW) is een belangrijke partner in verschillende gezondheidsonderzoeken en het verantwoordelijke ministerie voor veel relevante wet- en regelgeving. Het ministerie van Economische Zaken en klimaat (EZK) wil dat Tata Steel verduurzaamt en de invloed op het klimaat via CO₂-uitstoot vermindert. De doelen van de provincie, IJmondgemeenten en beide ministeries zijn in lijn met elkaar en kunnen elkaar versterken. Dit komt onder andere tot uitdrukking in de gezamenlijke ondertekening van de “[Expression of Principles](#)” met Tata Steel in 2022.

DOEL PROGRAMMA TATA STEEL 2024-2030

Met dit Programma Tata Steel 2024-2030 presenteren de provincie Noord-Holland en de gemeenten Velsen, Heemskerk en Beverwijk onze gezamenlijke aanpak rond Tata Steel. Met “Tata Steel” bedoelen wij in dit programma een groot deel van het Tata Steel terrein, namelijk zowel Tata Steel als de bedrijven Harsco Metals en Pelt & Hooykaas. Voor het leesgemak hanteren wij hiervoor in dit programma de aanduiding “Tata Steel”. Het doel van het Programma Tata Steel is een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel. Dat bereiken we met acties voor de korte en langere termijn. We richten ons op het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en de veiligheid in de IJmond. Met “negatieve effecten op de gezondheid en veiligheid in de IJmond” bedoelen wij in dit programma:

- (Ultra) fijnstof
- Stikstofoxiden (NO_x/NO en NO₂)
- Hinderaspecten (geur, grof stof, geluid)
- Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), waaronder PAK en zware metalen
- Externe veiligheid
- Bodemverontreiniging

Niet alle hier genoemde effecten kunnen altijd evenveel prioriteit krijgen. Daarom kijken we ook naar het eerdergenoemde onderzoek “[De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving](#)” van het RIVM uit 2023. Voor het bereiken van zoveel mogelijk gezondheidswinst, richten wij ons op de onderdelen uit deze studie. We werken aan het doel van het programma door op 4 sporen acties te ondernemen. Naast het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel, is het ook belangrijk dat omwonenden goed geïnformeerd worden. Zij moeten hun zorg bij de overheid kwijt kunnen, en erop kunnen vertrouwen dat ze beschermd worden tegen de gezondheidsrisico's van industriële uitstoot. Dit draagt bij aan het mentale welzijn van de omwonenden van Tata Steel.

Door het uitvoeren van het Programma Tata Steel wordt ook bijgedragen aan doelen uit aanpalende beleidsvelden. Dit zijn:

1. Het Schone Lucht Akkoord dat streeft naar de [WHO-advieswaarden](#) (van 2005) in 2030 in heel Nederland. Zowel in de IJmond als daarbuiten, omdat fijnstof en NO₂ ook verder weg terechtkomen
2. Verminderen van stikstofdepositie in kwetsbare natuurgebieden
3. Het [Klimaatakkoord van Parijs](#) en de [nationale CO₂-doelstelling](#) voor 2030
4. De [Europese doelstelling](#) voor *Zero Pollution* in 2050

PROGRAMMA TATA STEEL 2024-2030 IN 4 SPOREN

1. Monitoring en Onderzoek

Het doel van dit spoor is: meer inzicht krijgen in de uitstoot van Tata Steel en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in de IJmond door te monitoren en te onderzoeken. Monitoren en onderzoek geven inzichten in de emissies van Tata Steel, en over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in de IJmond door immissie- en depositiemetingen en belevingsonderzoek naar onder andere hinder van geluid, geur en stof. Dit spoor geeft ons inzicht of de uitstoot van Tata Steel afneemt, en of de leefomgeving schoner en gezonder wordt, en daarmee of het doel van het programma dichterbij komt. Daarnaast geeft het ons informatie om te bepalen of het actualiseren van beleid en regelgeving nodig is. Via een digitaal informatiepunt willen we de resultaten van de monitoring overzichtelijk, toegankelijk en zo actueel mogelijk presenteren.

2. Versterken vergunningen, toezicht & handhaving (VTH) en verbeteren wet- en regelgeving

Dit spoor heeft als doel: minder emissie door het optimaliseren van de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhavingstaken (VTH). Tata Steel opereert over het algemeen binnen de wettelijke kaders van dit stelsel. We blijven onze VTH-taken intensiveren en zoeken hierbij zo ver mogelijk de wettelijke randen van het stelsel op. De OD NZKC voert de VTH-taken uit en stelt hiervoor een eigen Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2024-2026 op. De hoofdpunten van dit uitvoeringsprogramma staan beschreven in Spoor 2.

De OD NZKC werkt binnen de bestaande wetten en regelgeving: wat wettelijk niet mag kan de OD NZKC ook niet doen. Op verschillende punten knelt de wet- en regelgeving en kunnen wij met VTH minder doen dan we zouden willen om de leefomgeving in de IJmond gezonder te maken. Onderdeel van Spoor 2 is daarom om te werken aan betere wet- en regelgeving die ons uiteindelijk meer mogelijkheden moeten geven in de uitvoering van de VTH-taken.

3. Een schonere IJmond door verduurzaming van de staalproductie

Spoor 3 heeft als doel om minder emissie te bereiken vanaf 2030, door vanuit onze rol nu al bij te dragen aan de verduurzaming van Tata Steel en het bijbehorende energiesysteem. Verduurzaming betekent: staal maken eerst op basis van aardgas en later op basis van waterstof in plaats van kolen, en meer gebruik van schroot. Het perspectief is CO₂-neutraal staal in 2045. Het project Heracless-Groen Staal behelst de eerste grote stap in deze transitie en de planning is dat dit voor 2030 wordt afgerond. Kooksgasfabriek 2 en Hoogoven 7 worden in dit project uiterlijk in 2029 uit bedrijf genomen. Vanuit dit spoor draagt de provincie nu al zorg voor een zo snel mogelijke, maar zorgvuldige procedure om te komen tot de benodigde vergunningen voor de nieuwe installaties. De OD NZKG doet bij de nieuwe installaties een zo scherp mogelijke beoordeling van de vergunningaanvragen. Buiten het Programma Tata Steel is de provincie via het Programmabureau Noordzeekanaalgebied betrokken bij de tijdige realisatie van randvoorwaardelijke energie-infrastructuur ter verduurzaming van de industrie in het Noordzeekanaalgebied, inclusief Tata Steel.

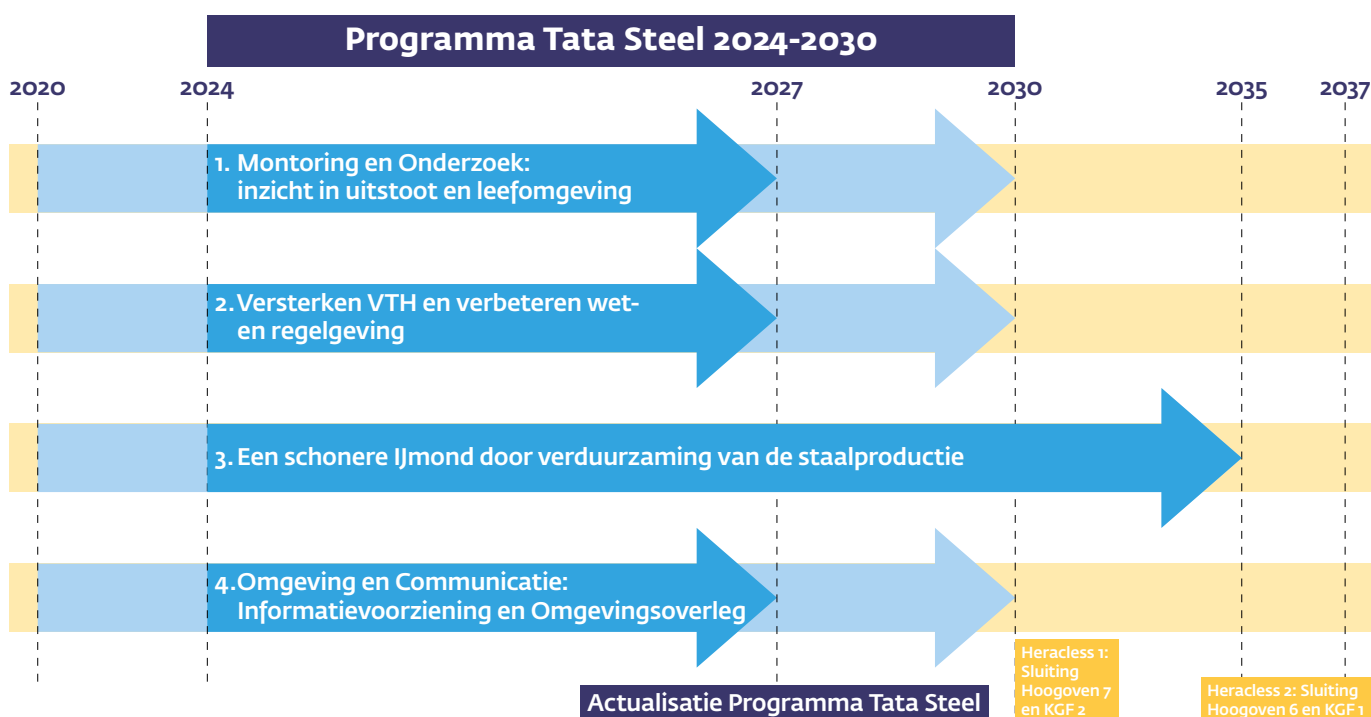
Het Rijk werkt aan een maatwerkaanpak voor de grootste uitstoters van CO₂ in Nederland. De provincie voert samen met de ministeries van IenW en EZK overleg met Tata Steel over welke aanvullende, bovenwettelijke maatregelen voor minder uitstoot in deze maatwerkafspraken worden opgenomen.

4. Omgeving en Communicatie

Het doel van dit laatste spoor is zorgen voor beter contact en meer gesprek met de omgeving. Gemeenten, de provincie en het Rijk werken samen met de uitvoerende diensten als één overheid richting de omgeving en Tata Steel. Dit doen we onder andere door het verbeteren van onze informatievoorziening en het voortzetten van het OD NZKG-loket in Wijk aan Zee en een vaste Omgevingsmanager. Daarnaast organiseren de IJmondgemeenten een Omgevingsoverleg tussen verschillende betrokken partijen in de IJmond, in samenwerking met het ministerie van IenW, ondersteund door de provincie.

Tijdspad EN DYNAMIEK

Het Programma Tata Steel 2024-2030 geeft aan wat we belangrijk vinden, waar we naartoe willen en wat we gaan doen. In de praktijk zullen acties regelmatig moeten worden bijgesteld aan de hand van nieuwe inzichten, ontwikkelingen en veranderende wet- en regelgeving. Het eerdergenoemde RIVM-onderzoek is een voorbeeld van een nieuw onderzoek dat invloed heeft op hoe we werken rond Tata Steel. Ook de nieuwe ambitie van Tata Steel om in 2045 CO₂-neutraal staal te maken met groene waterstof en Direct Reduced Iron (DRI)-technologie is belangrijk voor het verloop van dit geactualiseerde programma. In het [Coalitie-akkoord 2023-2027](#) van de provincie Noord-Holland staat dat er naar wordt gestreefd om uiterlijk in 2029 de eerste fase van groen staal te realiseren, waarbij de Kooksgasfabriek 2 en Hoogoven 7 zo snel mogelijk (uiterlijk 2029) worden gesloten. De provincie vervult als bevoegd gezag een belangrijke rol in de verduurzamingsstappen die nodig zijn om tot sluiting van deze bedrijfs-onderdelen en tot een CO₂-neutrale fabriek in 2045 te komen, maar Tata Steel is in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de planning tot en met 2045.

Tijdspad Programma Tata Steel

De inzet van de overheid richting Tata Steel is vanwege de dynamiek op dit dossier niet volledig planbaar. Dit onderstreept de noodzaak voor een aanpasbare aanpak, zodat we kunnen bijsturen als dat nodig is. We formuleren in dit programma acties voor de komende 3 jaar. Concrete acties voor de langere termijn, na 2030, zijn vanwege deze dynamiek niet goed te formuleren op dit moment. In 2026 actualiseren we dit programma daarom opnieuw zodat we vanaf 2027 met een opnieuw geactualiseerd programma verder kunnen. We kunnen in 2026 beter bepalen welke concrete acties er na 2030 nodig zijn. We hanteren het jaar 2030 als keerpunt, omdat dan de eerste fase van het project Heracless-Groen Staal afgerond moet zijn.

VISIE OP DE TOEKOMST

Naar verwachting rond 2035 – 2037 wordt de tweede fase van Heracless-Groen Staal gerealiseerd, waarbij ook de Kooksgasfabriek 1 en Hoogoven 6 worden vervangen. Dit brengt de emissie verder terug, onder andere omdat het gebruik van kolen in deze fase geminimaliseerd wordt. Ook het sluiten van andere fabrieksonderdelen wordt dan mogelijk. Tata Steel wil in 2045 een volledig CO₂-neutrale staalfabriek hebben gerealiseerd.

Hoewel we nu niet precies kunnen weten hoe de transitie bij Tata Steel zich na 2030 gaat ontwikkelen, ondersteunen wij deze verdere verduurzamingsplannen van Tata Steel. Dit past bij onze uiteindelijke visie: een IJmond mét een schoner en duurzaam Tata Steel. Op die manier kunnen een gezondere leefomgeving, verduurzaming, een meer circulaire samenleving en een robuuste diverse economie met voldoende werkgelegenheid samengaan. Wij zetten ons hier met dit programma voor in - nu met een tijdshorizon op 2030 - maar ook daarna.

SPOOR 1: MONITORING EN ONDERZOEK

INLEIDING

Sinds de grafietregens in 2018 zijn er verschillende onderzoeken uitgevoerd naar de leefomgeving en de gezondheid in de IJmond. Meerdere depositieonderzoeken hebben de aard en hoeveelheid grof stof die in het gebied neerslaat geanalyseerd. Het RIVM en de GGD Kennemerland hebben diverse onderzoeken gedaan naar gezondheid in de IJmond. Daarnaast zijn in 2020 de emissies van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) van Tata Steel geïnventariseerd. We zijn in 2020 ook gestart met een uitgebreid netwerk van eNoses voor “bronduiding” voor geurhinder. Een actie uit het Programma Tata Steel 2020 – 2050 was om alle (gezondheids)onderzoeken overzichtelijk in kaart te brengen. Dit is gebeurd, het [overzicht](#) staat op de website van de provincie Noord-Holland. Het omvangrijke [onderzoek van het RIVM](#) uit 2023 laat zien dat er een directe relatie is tussen de emissie van Tata Steel en invloed op de gezondheid. Deze studie signaleert dat er vooral gezondheidswinst te behalen valt met het verder terugdringen van blootstellingsroutes van fijnstof en stikstofoxides via inhalatie, en bronnen van hinder zoals geur, geluid en stof. Ook is aangegeven dat er nog gezondheidswinst gehaald kan worden door de uitstoot van PAK en lood te verminderen zodat ook deze stoffen minder in de leefomgeving terechtkomen.

Het [rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid](#) over Industrie en Omwonenden uit 2023 roept overheden op om de kennis over de impact op gezondheid van de bedrijven waar zij bevoegd gezag voor zijn verder te ontwikkelen en beter te benutten. Vanuit onze taak om de gezondheid van omwonenden te beschermen, past een proactieve houding. Ook is er sinds het vorige Programma Tata Steel een duidelijke maatschappelijke vraag ontstaan naar aantoonbare resultaten. Hoe kunnen we zien dat Tata Steel echt minder uitstoot en dat de IJmond schoner en gezonder wordt? En hoe wordt er bijgedragen aan de doelen van dit Programma Tata Steel? Deze vraag naar aantoonbaarheid vraagt om een goede en inzichtelijke manier van monitoren.

DOEL

We willen door te monitoren en te onderzoeken meer inzicht krijgen in de uitstoot van Tata Steel en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in de IJmond. We streven naar samenhangende monitoring en onderzoeken. Dat dient een drietal doelen:

- Inzichtelijk maken in hoeverre maatregelen bij Tata Steel bijdragen aan minder emissie vanuit Tata Steel, en aan het doel van het Programma Tata Steel voor een gezondere en veilige IJmond;
- Laten zien dat de leefomgeving verbetert, in het bijzonder voor de omwonenden van Tata Steel. Deze inzichten dienen daarmee ook een communicatief doel;
- Inzichten gebruiken om het Programma Tata Steel en/of ander beleid voor een gezonde leefomgeving te verbeteren.

De vraag naar aantoonbare resultaten van de inspanningen om emissies te reduceren vraagt in sommige gevallen om verder onderzoek en om een goede, samenhangende manier van monitoring. Wij vinden het belangrijk dat de monitoring inzicht geeft in zowel de emissie van Tata Steel, de immisie en depositie in de IJmond, als in hinderbeleving, en waar mogelijk in effecten op de gezondheid van omwonenden. Op deze manier kunnen de verbanden tussen deze onderdelen en tussen de verschillende onderzoeken inzichtelijk worden gemaakt. Onderstaand kader gaat verder in op de samenhang tussen drie niveaus van monitoring.

SAMENHANGENDE MONITORING OP DRIE NIVEAUS: EEN COMPLEXE OPGAVE

Om informatie zo veel mogelijk met elkaar te verbinden en in samenhang weer te geven willen wij samenhangende monitoring op drie niveaus ontwikkelen:

1. **Uitstoot/emissieniveau:** wat stoot Tata Steel uit?
 2. **Immissie of depositieniveau:** wat treffen we in de leefomgeving aan, in de lucht en op de grond (depositie)?
 3. **Het gezondheidsniveau van omwonenden:** wat voor effecten op de gezondheid zien we bij bewoners in de omgeving?
- Hier valt ook de beleving van hinder onder.

Deze drie niveaus hebben verbanden met elkaar en lopen in elkaar over. De relaties tussen deze niveaus zijn niet altijd vanzelfsprekend en evenredig. Uitstoot van Tata Steel kan bijvoorbeeld ook ver buiten de IJmond terecht komen, als die uitstoot door een hoge schoorsteen in de lucht komt. Een emissiereductie bij Tata Steel zal zich dan niet of maar weinig vertalen in een immissiereductie in de IJmond (maar kan wel een effect hebben op de landelijke achtergrondconcentratie). Andersom kan ook: een kleine emissiereductie van een lage bron dichtbij een meetpunt kan een groot effect hebben op de lokaal gemeten immissie. Daarbij komt immissie en depositie van meerdere bronnen zoals industrie, verkeer, scheepvaart, huishoudens. Een af- of toename kan, maar hoeft niet perse, een relatie met Tata Steel te hebben. Dit is in de praktijk niet altijd makkelijk vast te stellen.

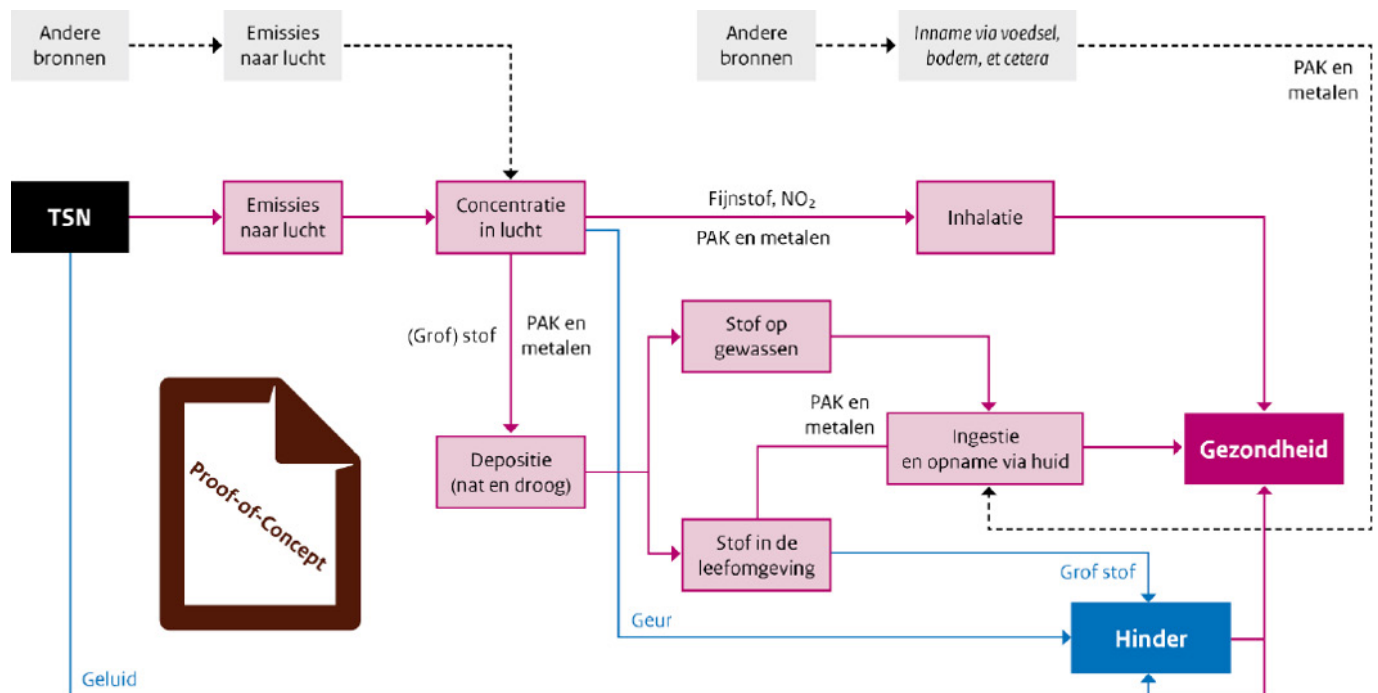
Het RIVM onderzoek uit 2023 ([“De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving”](#)) legt een duidelijke relatie tussen de uitstoot van Tata Steel en gezondheidseffecten. Het is echter niet altijd makkelijk om reducties van emissies of immissies meteen door te vertalen naar gezondheidswinst. Hier speelt ook mee dat gezondheidseffecten soms pas op hele lange termijn optreden. Op het niveau van de gezondheid kijken we ook naar hinderbeleving: soms is een relatie met uitstoot van Tata Steel duidelijk, bijvoorbeeld bij bepaalde vormen van geuroverlast. “Beleving” heeft echter ook een subjectief onderdeel: wat de een als hinder ervaart, ervaart de ander niet als zodanig.

Een aantal onderdelen voor monitoring bestaan al. Sinds de jaren '80 is er een luchtmeetnet in de IJmond. Het luchtmeetnet wordt nu geëvalueerd (resultaten volgen in 2024). Hierover voeren we ook het gesprek met omwonenden. Sinds 2020 voeren we periodiek depositieonderzoeken uit in de IJmond. Het RIVM heeft de afgelopen twaalf jaar drie keer een “gezondheidsmonitor” uitgebracht die nu wordt geëvalueerd. De provincie en IJmondgemeenten hebben de afgelopen drie jaar meerdere keren een belevingsonderzoek uitgevoerd; een vorm van periodiek belevingsonderzoek zal worden voortgezet.

Tata Steel stelt jaarlijks een Elektronisch Milieujaarverslag (E-MJV) op waarin emissiegegevens zijn opgenomen. De OD NZKG controleert hierop. Het kader op pagina 13 geeft een toelichting op de functie van en het toezicht op het E-MJV. Naast de E-MJV start 2024 een ZZS-emissiedatabase die bedrijven verplicht om de vijfjaarlijkse verplichting om de ZZS-gegevens inzichtelijk te maken in te voeren in deze database en openbaar te maken. Die gegevens moeten de ZZS-emissiereductie inzichtelijk maken.

Om goed te kunnen monitoren wordt een aantal onderdelen al verder ontwikkeld. De OD NZKG voert nu eigen emissiemetingen uit bij de Kookgasfabriek 2. We onderzoeken of het zinvol en mogelijk is vaker zelf emissiemetingen uit te voeren, onder andere ter verificatie van de emissiegegevens van Tata Steel. Naast dit type emissiemetingen, starten we bijvoorbeeld een pilot grof stofmonitoring in de IJmond op immissieniveau. De bedoeling is om de trend in beeld te krijgen over hoe de hoeveelheid grof stof in de IJmond zich ontwikkelt, en of op basis van de gegevens ook bronduiding mogelijk is.

De resultaten van het RIVM-onderzoek uit 2023 gebruiken we waar nodig als leidraad in het opzetten van de monitoringsystematiek. Dat betekent dat aandacht moet gaan naar de componenten die volgens dit onderzoek het meest van belang zijn voor de gezondheid: de blootstellingsroute via inhalatie en de hinderbeleving door geluid, geur en grof stof. Met daarbij dat er ook gezondheidswinst te halen valt door de uitstoot van PAK en lood te verminderen. Onderstaand figuur bevat een schematische weergave van de blootstellingsroutes vanaf het Tata Steel terrein als bron, naar de leefomgeving en gezondheid van omwonenden.

Agentia en blootstellingsroutes die in de omgeving van het TSN-terrein kunnen leiden tot gezondheidsrisico's en aantasting van de kwaliteit van de leefomgeving. (Bron RIVM, 2023)

Aanpak ontwikkelen samenhangende monitoring op hoofdlijnen

Om tot een samenhangende monitoring te komen is nog veel uitwerking nodig. Het is ten eerste van belang om te bepalen wat je precies wilt weten, en wat je met elkaar wilt vergelijken. Om vervolgens te kunnen bepalen welke informatie je nodig hebt en hoe je gaat meten en monitoren. Zo geeft het E-MJV een beeld van de totale jaarlijkse emissie van Tata Steel, maar niet zo gedetailleerd als de vijfjaarlijkse inventarisatie van ZZS. Ook geeft het E-MJV geen volledig inzicht in emissies van incidenten, en bevat het schattingen voor aspecten die je niet kunt meten. Voor de emissie van open opslagen wordt bijvoorbeeld gewerkt met kengetallen om de emissie te schatten. En de emissie bij incidenten kan je ook niet meten. Verder is inzicht in de totale emissie van een stof in een heel jaar bijvoorbeeld nog iets anders dan inzicht in de effecten van specifieke bronnen bij specifieke weersomstandigheden. Je kunt niet altijd alles meten, en dat is ook niet nodig. Iedere systematiek en iedere informatiebron heeft beperkingen. Van belang is dat wat je wel meet, een goede afspiegeling vormt van wat je wil weten en dat dit betrouwbare kennis oplevert.

Er is behoefte aan een goede, inzichtelijke manier van monitoren. Zoals hierboven genoemd, vraagt de inrichting hiervan nog om veel uitwerking. In de loop van 2024 willen wij de monitoringssystematiek ontwikkelen en onder andere met bewoners in de IJmond in gesprek om te kijken waar de behoeften aan inzicht precies liggen.

Uitgangspunt in de uitwerking is voor ons om zo veel mogelijk aan te sluiten bij databronnen, ontwikkelingen en meetinstrumenten die al bestaan. Denk aan het E-MJV, het luchtmeetnet, het stofdepositieonderzoek en de toekomstige ZZS-emissiedatabase. Een belangrijk deel van de opgave is namelijk ook om bestaande informatie en onderzoeken overzichtelijk en toegankelijk bij elkaar te brengen, bijvoorbeeld op een website. Waar nodig kunnen aanvullende methoden en onderzoeken worden toegevoegd, zoals de pilot grof stofmonitoring.

EMISSIES MONITOREN MET EEN ELEKTRONISCH MILIEU JAARVERSLAG (E-MJV)

In Nederland is de wet- en regelgeving zo ingericht dat de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van emissiemetingen bij een bedrijf ligt. Aan een emissiegrenswaarde per (punt)bron zit altijd een meet- en monitoringsverplichting gekoppeld. Dit kunnen metingen zijn, maar ook bijvoorbeeld controleverplichting door het bewaken van bepaalde emissierelevante parameters. Ook zijn er criteria gesteld aan het mogen uitvoeren van emissiemetingen; die moeten altijd uitgevoerd worden door een geaccrediteerd meetbureau conform de daarvoor geldende meetnormen onder representatieve omstandigheden. Het toezicht op de geaccrediteerde meetbureaus gebeurt door Raad voor Accreditatie (RvA). De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) beoordeelt de emissiemetingen en de meetrapportages van Tata Steel om te bepalen of deze metingen voldoen aan de criteria conform de meetnormen en/of onder representatieve bedrijfsomstandigheden is gemeten. Er is dus een controleregime dat borgt dat er voldoende toezicht is op de metingen. Deze systematiek van emissiemetingen is de basis van het stelsel in Nederland.

De resultaten van alle emissiemetingen worden door het bedrijf (onder andere) gebruikt om het jaarlijkse Elektronisch Milieu Jaarverslag (E-MJV) te vullen. De OD NZKG controleert ook de cijfers van Tata Steel die voor het E-MJV worden geleverd. Dat doen zij binnen de ruimte die de wet daarvoor biedt. De OD NZKG controleert of de informatie van de inrichting tijdig is verstrekt en toereikend is uit het oogpunt van:

- **Volledigheid.** Zijn bijvoorbeeld alle bronnen en stoffen gerapporteerd?
- **Consistentie.** Zijn er bijvoorbeeld grote afwijkingen in vrachten van een stof t.o.v. vorige jaren? Zo ja, dan zal de OD NZKG nagaan wat de verklaring hiervoor is. Maar ook andersom, als bekend is dat een installatie meer geëmitteerd heeft wegens omstandigheden zoals storing dan verwacht je dat ook terug te zien in de jaarvracht. Zo niet, dan is dat reden om vragen te stellen.
- **Geloofwaardigheid.** Zijn bijvoorbeeld de gehanteerde kengetallen herleidbaar, zijn de juiste meetgegevens ingevoerd?

Deze beoordeling wordt door de OD NZKG jaarlijks gedaan aan de hand van alle beschikbare informatie, zoals van meetrapporten. Op basis van die beoordeling kan worden bepaald of Tata Steel zich houdt aan de wettelijke eisen voor emissieregistratie in het E-MJV.

Er is dus een controleregime dat borgt dat er toezicht is op de metingen. Deze systematiek van emissiemetingen is de basis van het stelsel in Nederland.

ACTIES EN GEWENSTE RESULTATEN

Wat	Wie	Wanneer	Gewenst resultaat
Algemene acties			
Ontwikkelen samenhangende monitoring	PNH (in samenspraak met IenW, RIVM, OD NZKG)	2024 opzetten, Q4 2024 evalueren, verder verbeteren in 2025	Samenhangend zicht op vermindering uitstoot Tata Steel en verbetering leefomgeving IJmond
Aanvullend of nieuw (gezondheids) onderzoek als daar aanleiding voor is	Afhankelijk van het onderzoek	Wanneer nodig	Extra inzicht wanneer nodig
Aanpassen programma, beleid of vervolgactie na onderzoek	Per onderzoek bepalen	Afhankelijk van het onderzoek	Beleidsaanpassingen en maatregelen naar aanleiding van onderzoeksresultaten
Inzicht emissie			
Aanvullende emissiemetingen	OD NZKG	In 2024 meting KGF 2 afronden, begin 2024 evalueren en vervolg bepalen	Steekproefsgewijze validatie emissies Tata Steel
Inzicht immissie, depositie en hinderbeleving			
Luchtmeetnet	PNH, OD NZKG	Jaarlijkse rapportage	Inzicht in luchtkwaliteit IJmond
Evaluatie luchtmeetnet	PNH	Q3 2023 - Q1 2024	Inzicht in bijdragen, functies en verbeterpunten luchtmeetnet
Vervolg depositieonderzoek	PNH, IenW, IJmondgemeenten	Najaar 2024	Inzicht of depositie afneemt en/of samenstelling verandert
Pilot grof stofmonitoring	OD NZKG, PNH	2024, pilot duurt 1 jaar	Inzicht of deze methodiek helpt voor de monitoring van grof stof
Duiding geurhinder met uitwisselen gegevens eNoses en klachten	PNH, OD NZKG	Maandelijks	Inzicht in mate en bronduiding van geurhinder
Onderzoek geluidzonebeheermodel	OD NZKG	Q1 2024	Beter inzicht in werking geluidzonebeheermodel en effect van geluid op de gezondheid
Inzicht effect op hinderbeleving en gezondheid omwonenden IJmond			
Belevingsonderzoek aanpassen en voortzetten (in afstemming met eventueel vervolg gezondheidsmonitor)	PNH	Nog te bepalen	Inzicht in ervaring van omwonenden van de leefomgeving waaronder hinderbeleving
Bepalen uitvoering onderdelen uit cluster B van het RIVM gezondheidsonderzoek (dagboekonderzoek, biomonitoring en eten uit de omgeving)	Gemeenten IGGD Kennemerland	2024	Verder inzicht in gezondheidseffecten

SPOOR 2: VERSTERKEN VERGUNNINGEN, TOEZICHT & HANDHAVING (VTH) EN VERBETEREN WET- EN REGELGEVING

INLEIDING

De provincie Noord-Holland is het wettelijk bevoegde gezag (vergunningverlener, toezichthouder en handhaver) voor Tata Steel op het gebied van het omgevingsrecht binnen het VTH-stelsel. De VTH-taken worden door omgevingsdiensten uitgevoerd, en voor Tata Steel doet de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (NZKG) dit namens de provincie in mandaat. Tata Steel moet zich houden aan de vergunningen, maar ook aan andere wet- en regelgeving. De OD NZKG houdt hier toezicht op en gaat zo nodig over op handhaving. De OD NZKG opereert hierbij binnen de wettelijke kaders van Europese en landelijke wet- en regelgeving en van beleidskaders van de provincie Noord-Holland. De Omgevingsdienst IJmond (OD IJmond) vervult namens de gemeenten een adviesrol bij het verlenen van vergunningen aan Tata Steel.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn effectieve instrumenten om, indien nodig, maatregelen van bedrijven te kunnen afdwingen. In het rapport [Industrie & Omwonenden](#) roept de OVV overheden op om de mogelijkheden binnen het systeem van normering en VTH beter te benutten. Deze oproep nemen wij ter harte. Met het Programma Tata Steel is door de OD NZKG sinds 2020 veel gedaan aan scherper vergunnen en toezicht en handhaving. Zo heeft de OD NZKG tussen 2020 – 2023 een eigen “Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel” uitgevoerd waarmee de VTH-taken over de volle breedte zijn geïntensiveerd. Verschillende maatregelen uit het Programma Tata Steel 2020 – 2050 zijn inmiddels in een vergunning vastgelegd. Bijvoorbeeld voor de doekfilter- en deNO_x-installatie bij de Pelletfabriek waarmee de uitstoot van fijnstof, zware metalen en NO_x fors omlaag gaat (2023); een vergaand geurbesluit ten aanzien van verschillende fabrieken om de overlast van geur te verminderen (2022); scherpe eisen voor de tertiaire afzuiging bij de Oxystaalfabriek tegen stofuitstoot; en een verbod op schrootverhandeling in de nacht om geluidsoverlast tegen te gaan (2023). Daarnaast zijn de maatregelen uit de Roadmap Plus van Tata Steel voor een groot deel in vergunningen vastgelegd en zijn - op basis van het Vermijdings- en Reductieprogramma (VRP) voor ZZS-inventarisatie van 2021 - verschillende vergunningvoorschriften verder aangescherpt. De komende jaren gaan wij door met scherper vergunnen en toezicht en handhaving.

Een scherpe en strenge uitvoering van de VTH-taken is nodig. Tegelijkertijd weten we dat Tata Steel over het algemeen voldoet aan de vergunning en wet- en regelgeving en dat aan wettelijke normen voor bijvoorbeeld luchtkwaliteit wordt voldaan. Voldoen aan wettelijke normen is echter nog niet hetzelfde als gezond, zo veel is duidelijk na de gezondheidsonderzoeken van de afgelopen jaren. Er zit bijvoorbeeld een gat tussen de huidige landelijke wettelijke normen en de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit. En vergunningen kunnen voldoen aan de Europese “Best Beschikbare Technieken” (BBT) -normen, dat betekent nog niet dat gezondheid van omwonenden voldoende beschermd is. Wij beschikken echter lang niet altijd over de instrumenten om maatregelen (met VTH) af te kunnen dwingen. We zijn beperkt tot de kaders van wet- en regelgeving. Hier hebben wij hogere overheden, zoals het Rijk of de Europese Unie, voor nodig.

In de afgelopen jaren hebben wij het Rijk – ook naar aanleiding van het OVV-rapport - meerdere malen gewezen op de grenzen in wet- en regelgeving waar wij tegenaan lopen bij het uitvoeren van onze VTH-taken. De Rijksoverheid heeft inmiddels – mede als reactie op het OVV-rapport – aangegeven om te bezien op welke manier hier gehoor aan kan worden gegeven. Zo wordt gekeken naar strengere normen voor luchtkwaliteit en voor verouderde installaties, waaronder de stikstofnormen voor Kookgasfabriek 1 als dat met de VTH-instrumenten onvoldoende haalbaar is. Daarnaast zullen nieuwe Europese regels van kracht worden op het gebied van luchtkwaliteit en industriële emissies en zullen de BBT-conclusies voor onder andere IJzer en Staal worden geactualiseerd. Daarnaast werkt het Rijk in het Impulsprogramma Chemische Stoffen aan vraagstukken op het gebied van ZZS en cumulatie. Wijzigingen in de regelgeving die uit deze trajecten voortkomen kunnen vervolgens in de vergunning worden verwerkt. We bereiden ons hierop voor door scherp mee te kijken op de ambitie en uitvoerbaarheid van de nieuwe regelgeving.

DOEL 1 : STERKE UITVOERING VTH-TAKEN MET EEN VERNIEUWD UITVOERINGSPROGRAMMA

Het doel van dit spoor is tweeledig. Ten eerste werken we aan het versterken van de VTH-taken. Dit doen we met een Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel dat de OD NZKG opnieuw eigenstandig opstelt, nu voor de periode 2024 – 2026. Met dit Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2024 - 2026 blijft de OD NZKG haar taken zelfstandig uitvoeren, in mandaat van de provincie Noord-Holland. In dit Programma Tata Steel zijn de belangrijkste kaders van het nieuwe uitvoeringsprogramma VTH opgenomen. De OD NZKG stelt het uitvoeringsprogramma begin 2024 binnen deze kaders zelf vast. Na 2026 wordt gekeken of het opnieuw nodig is om een VTH-uitvoeringsprogramma Tata Steel op te stellen.

ACHTERGROND: UITVOERING VTH-TAKEN TATA STEEL

De verantwoordelijkheid om te voldoen aan geldende wet- en regelgeving ligt in eerste instantie bij Tata Steel zelf. Een vergunning begint bij een goede vergunningaanvraag. De volledige vergunning van Tata Steel bestaat uit een basisvergunning met daarbij een groot aantal deelvergunningen. Tata Steel, bestaande uit circa 18 verschillende werkeenheden, dient met enige regelmaat aanvragen in voor wijzigingen op de vergunning. Het actueel houden van de vergunningen aan de gewijzigde regelgeving, zoals gewijzigde BBT-conclusies (Best Beschikbare Technieken) is een continu proces. Er zijn meerdere BBT-conclusies op Tata Steel van toepassing. Onder andere die voor IJzer en Staal en op- en overslag.

Tata Steel valt onder de Omgevingswet onder de werkingssfeer van Complexe bedrijven. Bij Tata Steel wordt gewerkt met relatief grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen waardoor het risico op ongevallen en milieurisico's potentieel groter is. Bij inspecties bij Complexe bedrijven is Omgevingsveiligheid het belangrijkste aandachtspunt. Deze inspecties worden volgens een vaste frequentie uitgevoerd.

In het toezicht worden rapportages beoordeeld en er wordt fysiek op locatie getoetst aan de vergunningsvoorschriften. Bij thematisch toezicht wordt de diepte ingegaan op specifieke thema's zoals bijvoorbeeld geluid of stof. Ook klachten en ongewone voorvallen kunnen aanleiding zijn om het toezicht te intensiveren. Als bij toezicht overtredingen worden geconstateerd volgt handhaving. De OD NZKG kan meerdere handhavingsinstrumenten inzetten, waarbij het primaire doel het oplossen van de overtreding is. De OD NZKG werkt volgens de vastgelegde [Landelijke Handhavingsstrategie](#). Bij zware overtredingen worden vaak instrumenten vanuit strafrecht en bestuursrecht gecombineerd.

Een groot deel van de VTH-taken moeten altijd worden uitgevoerd, ook zonder benoeming in dit Programma Tata Steel 2024- 2030. Een vergunningaanvraag moet in behandeling worden genomen, op een handhavingsverzoek wordt gereageerd. Ook voor onderwerpen die in dit document niet specifiek worden genoemd of voor zaken die niet binnen de afbakening van gezondheid en veiligheid vallen binnen dit programma.

Niet alleen de OD NZKG heeft VTH-taken richting Tata Steel. De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) gaat over de Omgevingsvergunning natuur. In dat kader is het plafond voor de uitstoot van stikstofverbindingen van Tata Steel begrensd. De natuurvergunning van Tata Steel wordt door de OD NHN in 2026 opnieuw tegen het licht gehouden en geactualiseerd. Ook Rijkswaterstaat heeft een VTH-taak, namelijk op het gebied van directe waterlozingen (in het Noordzeekanaalgebied).

De vergunning van Tata Steel aanscherpen binnen bestaande wet- en regelgeving

De vergunning van Tata Steel actualiseren we voortdurend. De vergunning is nooit voor 100% af, actualisaties en vernieuwingen gaan altijd door. Met verschillende trajecten houden we de vergunning zo actueel mogelijk en waar mogelijk scherp en deze aan. De OD NZKG staat met hun vergunningentaak voor een gezondere leefomgeving door het zo veel mogelijk terugdringen van emissies. Daarom willen we de focus versterken op emissies naar de lucht en op de hinderaspecten geluid, grof stof en geur. Dit is in lijn met het [RIVM-onderzoek](#) uit 2023 en het doel om de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de leefomgeving van de IJmond zoveel mogelijk te verminderen. De huidige trajecten voor de vergunning betreffen op hoofdlijnen:

- **Actualiseren:** De actualisatie is bedoeld om voorschriften van de vergunning langs te lopen om na te gaan of deze aan de meest actuele wet- en regelgeving voldoet en of de vergunningvoorschriften kunnen worden aangescherpt. Actualiseren van de vergunning blijft een continu proces. In de toekomst zullen er immers opnieuw wijzigingen in wet- en regelgeving plaatsvinden die we weer in de vergunning verwerken, bijvoorbeeld zodra nieuwe BBT-conclusies voor IJzer en Staal worden gepubliceerd of naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Omgevingswet.
- **Digitalisering:** Via digitalisering maken we de vergunning overzichtelijk en voor iedereen beter raadpleegbaar. Met het digitaliseringsproces lopen we vergunningvoorschriften ook meteen door om na te gaan of deze actualisatie behoeven. De vergunning is digitaal toegankelijk via de [Omgevingsvergunningen op een digitale kaart](#). De komende jaren wordt dit nog verder verbeterd.

- **Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS):** Iedere 5 jaar moeten bedrijven informatie aanleveren over ZZS en de mogelijkheden voor minimalisatie. Tata Steel heeft dit in 2020 gedaan, op basis daarvan is een Vermijdings- en reductieprogramma (VRP) voor ZZS opgesteld. Voor 1 januari 2026 moet de volgende inventarisatie worden opgeleverd voor een nieuw VRP (voor de periode 2026 – 2030). Op basis van de inventarisatie en VRP volgt een overzicht van de emissie-eisen in de vergunning die aangescherpt moeten worden.
- **Maatregelen Roadmap Plus vastleggen in vergunningsvoorschriften:** Tata Steel rondt de huidige Roadmap Plus in 2025 af. Waar nog nodig verlenen wij de vergunningen voor Roadmap Plus maatregelen zo scherp mogelijk.
- **Afronden traject geurbesluit:** Met het geurbesluit van 2022 is de vergunning van Tata Steel op het gebied van geur fors aangescherpt. Tata Steel moet voor 2027 verschillende maatregelen treffen om de geuremissie te verminderen, onder andere bij de Kookgasfabriek 2 en bij Hoogoven 6. Wij zien erop toe dat alle onderdelen van het geurbesluit worden uitgevoerd.
- **Vergunningverlening vervolg Roadmap Plus:** Wij verwachten dat, na het afronden van de Roadmap Plus, aanvullende (bovenwettelijke) maatregelen volgen om de uitstoot vanuit Tata Steel terug te dringen. Bijvoorbeeld het voornemen van Tata Steel om de grondstoffen op verschillende plekken te [overkappen](#). Het initiatief voor de vergunningaanvraag ligt bij Tata Steel. Wij zullen vervolgens zo scherp mogelijk vergunnen.
- **Transitie naar groen staal (project Heracless-Groen Staal):** Voor de transitie naar groen staal zijn een groot aantal nieuwe vergunningen nodig. Er zullen nieuwe fabrieken moeten worden gebouwd. Dit geeft ons de mogelijkheid om voor deze nieuwe fabrieken de installaties scherp te vergunnen, bijvoorbeeld door aan de onderkant van de BBT-bandbreedte te gaan zitten.
- **Implementatie financiële zekerheidsstelling onder de Omgevingswet:** Onder de Omgevingswet bestaat de verplichting voor een zogenoemde “financiële zekerheidsstelling”. Het idee hiervan is dat er een soort verzekering of waarborg is om kosten voor bijvoorbeeld het saneren van de bodem te kunnen betalen als een bedrijf vertrekt of krimpt. Onderzocht wordt hoe dit het beste kan worden vormgegeven voor Tata Steel.
- **Vergunnen op basis van de Omgevingswet:** De Omgevingswet wordt 1 januari 2024 van kracht. Dit heeft gevolgen voor de vergunningverlening. In het uitvoeringsprogramma wordt beschreven hoe de OD NZKG hier de komende jaren mee aan de slag gaat.

ONDERZOEK MOGELIJKHEDEN INTREKKEN VERGUNNING KOOKSGASFABRIEKEN

De Kookgasfabrieken verdienen bijzondere VTH-aandacht. Sinds 2020 handhaaft de OD NZKG op rauwe kooks bij beide Kookgasfabrieken. Deze handhaving wordt onverkort doorgezet. De Kookgasfabrieken hebben eerder onder intensief toezicht gestaan vanwege geuroverlast en ook medio 2023 is verscherpt toezicht ingezet. Ook wordt er toezicht gehouden met camera's: Dit is een bijzondere vorm van milieutoezicht die in Nederland verder niet of nauwelijks voorkomt.

De handhaving op rauwe kooks loopt al meerdere jaren. Hoewel het aantal rauwe kooks is verminderd komen deze nog wel voor. Dit is aanleiding geweest om te onderzoeken wat de volgende stap moet zijn als het huidige handhavingstraject op rauwe kooks afloopt. Dat traject loopt af zodra het maximaal aantal te verbeuren dwangsommen (15) is behaald. We weten niet wanneer dat precies het geval is.

Het onderzoek richt zich op de mogelijkheden voor het intrekken van de vergunning van de Kookgasfabrieken. Het intrekken van een vergunning is een vergaande stap die juridisch complex is en grote consequenties heeft. Bovendien zal, als deze stap wordt gezet, dit naar verwachting door Tata Steel bij de rechter worden aangevochten. Tot op heden vecht Tata Steel iedere stap in dit traject – bijvoorbeeld te verbeuren dwangsommen en het plaatsen van camera's - bij de rechter aan. De stap om een vergunning in te trekken moet daarom heel zorgvuldig worden genomen. Vanwege het juridische traject wat er op volgt, maar ook omdat het een vergaande stap is waarvoor de consequenties goed moeten worden gewogen en die uitlegbaar moet zijn. Wij verwachten dat dit onderzoek in het eerste kwartaal van 2024 is afgerond. Daarna zullen wij de vervolgstappen bepalen.

Kaders en grenzen bij vergunningverlening, toezicht en handhaving

De vergunning scherpen we met bovenstaande punten op alle manieren aan waar de wet- en regelgeving dat mogelijk maakt. De provincie doet daarmee wat binnen de grenzen van haar bevoegdheid ligt. Daarnaast zijn we met het Rijk in gesprek om te kijken hoe de landelijke wet- en regelgeving nog meer kan worden aangescherpt. De Rijksoverheid heeft inmiddels – mede als reactie op het OVV-rapport – aangegeven om te bezien op welke manier hier gehoor aan kan worden gegeven.

Maar er zijn grenzen aan de bevoegdheid van de provincie. Er wordt bijvoorbeeld gevraagd om een deadline op te nemen in de vergunning met een datum waarop Tata Steel de (eerste fase van) de groen staal plannen moet hebben gerealiseerd. Dat Tata Steel in de vergunning een productieplafond heeft, terwijl de daadwerkelijke productie lager ligt, leidt ook regelmatig tot vragen. Het verzoek is dan om deze “ruimte in de productie” met een aangepaste vergunning weg te nemen.

De provincie is echter aan verschillende wettelijke regels gebonden. De juridische mogelijkheid voor bovenstaande verzoeken bestaat niet of is gebonden aan zeer strenge voorwaarden. Zie bijvoorbeeld het kader over het onderzoek naar het intrekken van de vergunning van de Kookgasfabrieken. Een vergunning is namelijk ook een verkregen recht: de overheid kan een verkregen recht niet zo maar wegnemen zonder hiervoor te compenseren, dat is in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel.

Toezicht & Handhaving Tata Steel

Toezicht is bedoeld om te controleren of Tata Steel zich houdt aan de vergunning en andere wettelijke voorwaarden die niet in de vergunning staan. Als dit niet het geval blijkt volgt handhaving. De inzet bestaat uit:

- **Toezicht op met name de fabrieken van Tata Steel met de meeste invloed op de gezondheid en veiligheid:** De komende jaren houden we net als de afgelopen jaren toezicht met extra inspecteurs, conform de prioriteiten uit het RIVM-onderzoek "[De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving](#)" uit 2023. Waar nodig volgt handhaving.
- **Toezicht dichterbij Tata Steel:** Sinds 2 jaar is er een OD NZKG-loket in Wijk aan Zee om letterlijk dichterbij Tata Steel en omwonenden te zitten. Hiermee kunnen we beter toezicht houden en kan sneller worden gereageerd op klachten. Dit loket zetten wij de komende jaren voort.
- **Innovatie en versterken van het toezichtinstrumentarium:** De OD NZKG heeft de afgelopen jaren vernieuwende manieren voor toezicht toegepast. Er wordt met camera's proactief toezicht gehouden op (mogelijke) milieuovertredingen, dit is uniek in Nederland. De OD NZKG gaat hier de komende jaren mee door, waarbij ook meer en vaker camera's worden ingezet. Een ander voorbeeld is kijken of met data-analyses toezicht gericht in kan worden gezet.
- **Controle Elektronisch – Milieujaarverslag (E-MJV):** De OD NZKG controleert jaarlijks het E-MJV van Tata Steel. De OD NZKG gaat daarnaast ter controle vaker eigen emissiemetingen uitvoeren, waarmee we ook de betrouwbaarheid van de emissies en daarmee het E-MJV beter kunnen toetsen.

DOEL 2: BETERE WET- EN REGELGEVING

Ten tweede werken we aan betere wet- en regelgeving. Op basis van de gezondheidsonderzoeken van het RIVM en naar aanleiding van het OVV-rapport Industrie & omwonenden hebben de provincie, OD NZKG en de gemeenten hier aandacht voor gevraagd. Zo pleit de provincie in de [reactie op het OVV-rapport](#) "Industrie en Omwonenden" voor aanpassing van regelgeving voor ZZS, normstelling voor de cumulatie van emissies en piekbelasting, en een landelijke standaard voor het vergunnen aan de onderzijde van de BBT-bandbreedte. Ook wordt een wettelijk vastgelegde milieutechnische afschrijvingstermijn voorgesteld om te bepalen wanneer een bedrijf verouderde installaties moet vervangen. Ook het provinciale [Coalitieakkoord 2023-2027](#) pleit ervoor om gezondheid beter te verankeren in wet- en regelgeving.

Wij blijven inzetten op betere wet- en regelgeving door het Rijk te wijzen op knelpunten waar wij tegenaan lopen. Het ministerie van IenW heeft in oktober 2023 haar [reactie op het OVV-rapport](#) gegeven. Daarin wordt langs vijf actielijnen een aanpak geformuleerd. Deze aanpak wordt verder uitgewerkt in een Actieagenda Industrie en Omwonenden. Zo wordt gekeken naar strengere normen voor luchtkwaliteit en voor verouderde installaties. Onze inzet is erop gericht dat de door ons gesignaleerde knelpunten op het gebied van wet- en regelgeving zo veel mogelijk in deze actieagenda terecht komen en vervolgens concreet worden aangepakt.

Daarbij zullen nieuwe Europese regels van kracht worden op het gebied van luchtkwaliteit en industriële emissies en zullen onder andere de BBT-conclusies voor IJzer en Staal worden geactualiseerd. Daarnaast werkt het Rijk in het Impulsprogramma Chemische Stoffen aan vraagstukken op het gebied van ZZS en cumulatie. Verder wordt op 1 januari 2024 de Omgevingswet van kracht. De OD NZKG voert vanaf die datum de VTH-taken conform de Omgevingswet uit. De vergunningverlening voor de transitie van groen staal via Heracless-Groen Staal is sinds 2022 al in de geest van de Omgevingswet voorbereid. De provincie en de gemeenten onderzoeken welke aanvullende mogelijkheden de Omgevingswet nog meer biedt voor een gezondere leefomgeving. De vraag hierbij is onder andere of eigen beleidskaders van de provincie verbeterd kunnen worden, bijvoorbeeld op het gebied van geur.

Uiteindelijk moeten deze aanscherpingen van wet- en regelgeving leiden tot meer VTH-mogelijkheden om emissies te verminderen en de leefomgeving in de IJmond gezonder te maken. De wijzigingen in de regelgeving moeten vervolgens in de vergunningen worden verwerkt. We bereiden ons hierop voor door scherp mee te kijken op de ambitie en uitvoerbaarheid van de nieuwe regelgeving, en door onze Nota Uitvoering & Handhaving voor de VTH-taken van de Omgevingsdiensten te actualiseren.

ACTIES EN GEWENSTE RESULTATEN

Wat	Wie	Wanneer	Gewenst resultaat
Versterken VTH			
Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2024 2026	OD NZKG	Vaststellen programma 2024 Uitvoering 2024-2026	Een integrale uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel
Afronden vergunningverlening Roadmap Plus	OD NZKG	2025	Maatregelen Roadmap Plus vergund en uitvoerbaar
Afronden onderzoek mogelijkheden intrekken vergunningen Kooksgasfabrieken	OD NZKG	Q1 2024, daarna vervolg bepalen	Besluit over vergunning Kooksgasfabrieken
Actualiseren Omgevingsvergunning natuur	OD NHN	Vanaf 2026	Actuele en aangescherpte Omgevingsvergunning natuur
Toepassen nieuwe regelgeving zodra dat mogelijk is (bijvoorbeeld Omgevingswet en nieuwe BBT's of andere Europese of nationale wetgeving)	OD NZKG, provincie	Doorlopend	Geactualiseerde vergunningen en andere provinciale of gemeentelijke beleidskaders
Inzet voor betere wet- en regelgeving			
Inbreng knelpunten wet- en regelgeving in Actieagenda Rijk	Provincie, OD NZKG	2024	Knelpunten wet- en regelgeving in beeld bij het Rijk, met een actietraject
In samenwerking met Rijk werken aan betere wet- en regelgeving (aan de hand van de actieagenda)	Provincie, OD NZKG	2024 - 2026	Betere wet- en regelgeving: Meer mogelijkheden voor emissiereductie en een gezondere leefomgeving in het VTH-stelsel
Mogelijkheden Omgevingswet en andere (provinciale en gemeentelijke) beleidskaders	Provincie, gemeenten	Vanaf 2024	Inzicht in mogelijkheden Omgevingswet

SPOOR 3: EEN SCHONERE IJMOND DOOR VERDUURZAMING VAN DE STAALPRODUCTIE

INLEIDING

Europees en landelijk beleid stuurt aan op 55% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990, onder andere via normerend en beprijzend beleid voor de industrie. Tata Steel is de grootste industriële CO₂-uitstoter van Nederland en staat daarmee dus voor een grote verduurzamingsopgave. Het bedrijf heeft de ambitie uitgesproken voor een route naar CO₂-vrije staalproductie in 2045, waarbij groen staal wordt gemaakt met behulp van groene waterstof in plaats van kolen. Als eerste stap in deze route is Tata Steel met het project Heracless-Groen Staal van plan Hoogoven 7 en Kooksgasfabriek 2 vóór 2030 uit bedrijf te nemen en te vervangen met nieuwe installaties. Daarmee realiseert Tata Steel richting 2030 circa 5 megaton CO₂-reductie. Wij ondersteunen deze ambitie omdat de schadelijke gevolgen van klimaatverandering vragen om een forse reductie van CO₂-uitstoot, maar ook omdat deze transitie inherent leidt tot een gezondere leefomgeving in de IJmond door reductie van emissies die afkomstig zijn van de inzet van kolen.

OVERZICHT TRANSITIEROUTE TATA STEEL

De figuur hieronder biedt een schematisch overzicht van de transitieroute in de verduurzamingsplannen van Tata Steel. Voor een uitgebreide beschrijving van het project Heracless-Groen Staal verwijzen we naar de [website van Tata Steel](#).

Gefaseerde transitie naar groen staal

Transitieroute in de verduurzamingsplannen van Tata Steel (Bron Tata Steel, 2023)

DOEL: MINDER EMISSIES VIA HET PROJECT HERACLESS-GROEN STAAL

Wij vinden het Heracless-Groen Staal-project belangrijk omdat het moet leiden tot minder emissies en daarmee moet bijdragen aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. De provincie werkt mee aan de verduurzamingsplannen van Tata Steel om de impact op de leefomgeving, het milieu en het klimaat verder terug te dringen. De inzet van de provincie en de OD NZKG in dit spoor is driedelig:

- **Versnelling:** Om de moderne en schonere installaties van Tata Steel versneld te kunnen realiseren, hanteert de provincie voor de ruimtelijke procedure het projectbesluit als instrument onder de Omgevingswet. Met dit instrument is er sprake van 'beroep in een instantie' direct bij de Raad van State, wat circa 1,5 jaar scheelt in de procedure om te komen tot onherroepelijke vergunningen voor het project Heracless-Groen Staal. Ook zijn er met een projectbesluit geen aparte procedures nodig voor de omgevingsplannen van de IJmondgemeenten Velsen en Beverwijk en eventueel de gemeente Heemskerk. Meer actuele informatie over het projectbesluit en de voortgang van de (vergunningen) procedures zijn te vinden op [Groen Staal - Provincie Noord-Holland](#).
- **Scherpe beoordeling:** Tegelijk met de procedure voor het projectbesluit worden de procedures voor de vergunningen doorlopen. De OD NZKG is door de provincie gemandateerd om de benodigde vergunningverlening te coördineren. Tijdens de voorbereiding voor de aanvraag van de vergunningen wordt een Milieu Effect Rapportage (MER) opgesteld, die is bedoeld om het milieubelang volwaardig

mee te wegen bij de plannen en besluiten. Bij de beoordeling van de vergunningaanvraag zal de OD NZKG scherp aan de wind varen door te vergunnen aan de onderkant van BBT-bandbreedte (Best Beschikbare Technieken). Ook is de OD NZKG gemandateerd om gedurende de realisatie van de nieuwe installaties toezicht te houden en te handhaven waar nodig. De OD ziet daarbij toe op tijdelijke risico's en overlast die gepaard gaan met de complexe verbouwing.

- **Bovenwettelijke (milieu)maatregelen:** Voor de transitie naar een duurzame industrie stelt het Rijk financiering beschikbaar voor een maatwerkaanpak voor de grootste industriële CO₂-uitstoters van Nederland (zie tekstkader hieronder). In dat verband is het Rijk in overleg met Tata Steel over een mogelijke maatwerkafspraken en daarbij horende mogelijke financiële ondersteuning voor Heraclius-Groen Staal. De provincie is hierbij betrokken om samen met de ministeries van EZK en IenW in overleg te gaan met Tata Steel welke aanvullende, bovenwettelijke (milieu)maatregelen voor minder uitstoot in deze maatwerkafspraken worden opgenomen voor een gezondere leefomgeving. Het gaat hierbij voor ons nadrukkelijk om maatregelen naast wat er nodig is voor CO₂-reductie. Verder levert de provincie inbreng aan het Rijk over het vergunningentrajec en over een gezondere IJmond. Want een maatwerkafpraak tussen het Rijk en Tata Steel is een instrument om aanvullende bovenwettelijke milieumaatregelen overeen te komen die niet kunnen worden afgedwongen via bestaande wet- en regelgeving (spoor 2). Zo denkt Tata Steel momenteel bijvoorbeeld aan het overkappen van een deel van de grondstoffenlogistiek. Wanneer overeenstemming is bereikt over bovenwettelijke milieumaatregelen als onderdeel van de maatwerkaanpak, zal ook hier de provincie zorgdragen voor een zorgvuldige en snelle procedure om te komen tot de benodigde vergunningen.

NATIONAAL PROGRAMMA VERDUURZAMING INDUSTRIE (NPVI)

In maart 2023 kondigde de Rijksoverheid het [Nationaal Programma Verduurzaming Industrie](#) (NPVI) aan. In het NPVI is bestaand en nieuw beleidsinstrumentarium ter verduurzaming van de industrie ondergebracht. Daarnaast wordt met het NPVI prioriteit gegeven aan verduurzaming van de vijf geografische industrieclusters, waaronder het industriecluster Noordzeekanaalgebied. In het NPVI kijkt het kabinet nadrukkelijk breder dan alleen naar CO₂-emissies en stikstofuitstoot: ook de impact op de leefomgeving moet verminderen.

Het Rijksbeleid ter verduurzaming van de industrie zet in op een mix van normeren, beprijzen, subsidiëren en het faciliteren van de energie-infrastructuur. Het blijven gebruiken van fossiele energie met bijbehorende CO₂-uitstoot zal dan ook duurder en moeilijker worden. Dit beleidsinstrumentarium is relevante context waarbinnen, ook vanuit voorliggend Programma Tata Steel, wordt gewerkt aan de verduurzaming van de staalproductie in de IJmond. Achtereenvolgens beschrijft dit kader de beprijzing van industriële CO₂-uitstoot, de maatwerkaanpak van het Rijk ter verduurzaming van de industrie, en de manier waarop de industrie in het Noordzeekanaalgebied wordt gefaciliteerd met realisatie van de benodigde energie-infrastructuur.

• Beprijzing van industriële CO₂-uitstoot

Via het Europese Emission Trading System (EU ETS) wordt het recht op CO₂-uitstoot binnen een Europees plafond beprijsd. Het aantal beschikbare rechten neemt ieder jaar af. Daardoor wordt de prijs van CO₂-uitstoot steeds duurder, wat het investeren in duurzame technieken aantrekkelijk maakt. Dit systeem is op EU-niveau de primaire prikkel voor industriële bedrijven zoals Tata Steel Nederland om te verduurzamen, want op termijn is het produceren met fossiele uitstoot niet langer rendabel. Omdat Nederland ervoor kiest om sneller te gaan, wordt meer reductie van de industrie verwacht dan het Europese ETS. Het Rijk zet daarom een aanvullende CO₂-heffing in, bovenop het EU ETS.

• Maatwerkaanpak ter verduurzaming van de industrie

Het kabinet wil met de circa 15 grootste industriële uitstoters, waaronder Tata Steel Nederland, afspraken maken voor snellere en/of ambitieuzere CO₂-reductie en tegelijkertijd de impact op de leefomgeving verminderen. Een mogelijke maatwerkafspraken tussen het Rijk en Tata Steel is een instrument om extra CO₂-reductie te realiseren, en aanvullende bovenwettelijke (milieu)maatregelen overeen te komen die niet kunnen worden afgedwongen via bestaande wet- en regelgeving.

• Energie-infrastructuur in het Noordzeekanaalgebied

De verduurzaming van de industrie vraagt om grote aanpassingen van de energie-infrastructuur. Elk industriecluster, waaronder het Noordzeekanaalgebied, werkt aan een cluster energiestrategie (CES) waarin de concrete verduurzamingsambities met bijbehorende vraag aan energie(infrastructuur) van grote bedrijven zichtbaar worden. Vanuit het [Cluster Energiestrategie Noordzeekanaalgebied](#) (CES NZKG) wordt onder andere de benodigde energie-infrastructuur voor de verduurzamingsplannen van Tata Steel gefaciliteerd via het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK). Voor de periode tot 2030 gaat het hierbij onder meer om het waterstofnetwerk. Binnen het MIEK worden de risicovolle energie-infrastructuurprojecten voor industrie en andere sectoren vastgesteld en ontwikkeld. Het Programma-bureau Noordzeekanaalgebied is een publiek- private samenwerkingsverband dat overzicht houdt in de voortgang en samenhang van de verduurzaming van de industrie in het Noordzeekanaalgebied.

ACTIES EN GEWENSTE RESULTATEN

Wat	Wie	Wanneer	Gewenst resultaat
Projectprocedure voor een versnelde realisatie van Heracless-Groen Staal	Provincie	Doorlopend tot het moment van een onherroepelijk projectbesluit (2026)	Een onherroepelijk projectbesluit voor het project Heracless-Groen Staal
(Coördinatie van de) vergunningverlening Heracless-Groen Staal	OD NZKG	Doorlopend tot het moment van onherroepelijke vergunningen	Onherroepelijke vergunningen voor het project Heracless-Groen Staal, waarin scherpe emissiereductie is verankerd binnen kaders van wet- en regelgeving.
Toezicht en waar nodig handhaving tijdens bouwfase van Heracless-Groen Staal	OD NZKG	Doorlopend vanaf start bouwfase (nu voorzien rond Q4 2025) tot afronden bouwfase (nu voorzien in 2029).	Veiligheid tijdens bouwfase geborgd met zo min mogelijk overlast voor omgeving.
Inbreng aan het Rijk in de maatwerkaanpak met Tata Steel	Provincie	Doorlopend tot het moment van een definitieve maatwerk-afspraken	Bovenwettelijke milieumaatregelen overeengekomen voor aanvullende emissiereductie in een definitieve maatwerkafpraak

SPOOR 4: OMGEVING EN COMMUNICATIE

INLEIDING

Na de grafietregens van 2018 hebben de provincie en de OD NZKG met meer aandacht voor de gezondheid van omwonenden opgetreden. Het is echter ook een realiteit dat omwonenden in de IJmond zich lange tijd niet gehoord hebben gevoeld door de overheid in hun zorgen over hun gezondheid. Als reactie op de grafietregens in 2018 zijn we in eerste instantie beter gaan toetsen of Tata Steel wel aan de gestelde normen en voorschriften voldeed. Pas eind 2020 zijn we ons met het Programma Tata Steel 2020-2050 meer gaan richten op de gezondheidszorgen en op de effecten van Tata Steel op de gezondheid.

Wij werken aan een gezondere IJmond voor de bewoners en voor de omgeving. Juist de bredere maatschappelijke betrokkenheid van omwonenden heeft ertoe geleid dat er bij overheden meer aandacht is voor gezondheid. We streven daarom naar beter contact en meer dialoog met de omgeving. Het vertrouwen van de omwonenden van Tata Steel en de overheid staat onder druk. Dit blijkt onder andere uit een verdere juridificering. Het aantal formele handhavings- en WOO-verzoeken en het aantal bezwaar- en beroepsprocedures tegen de overheid is toegenomen. Het herstellen van dit vertrouwen verdient onze grootst mogelijke aandacht. Omwonenden moeten er op kunnen vertrouwen dat we hen beschermen tegen de gezondheidsrisico's van industriële emissies. Waar in het verleden reactief werd gereageerd op ontwikkelingen past nu een proactieve houding.

De provincie en de IJmondgemeenten zijn de afgelopen jaren steeds intensiever gaan samenwerken in het dossier Tata Steel, en trekken op als één overheid richting de omgeving en omwonenden. Deze samenwerking is sinds 2021 structureel uitgebreid met het Rijk. Waar in 2020 een betere samenwerking met elkaar en met het Rijk nog een apart doel was, is dit nu de dagelijkse praktijk. De provincie en gemeenten werken samen via het Bestuurlijk Overleg Industrie & Gezondheid. Het ministerie van IenW maakt hier sinds 2023 ook onderdeel van uit. Met dit gezamenlijke Programma Tata Steel bouwen we voort op deze samenwerking.

Er is al veel contact met de bewoners van de IJmond. Soms als onderdeel van formele procedures waarbij inspraak mogelijk is zoals bij de participatie voor het project Heracleus-Groen Staal of via zienswijzen op ontwerpvergunningen. Ook wordt er inspraak georganiseerd voor specifieke onderwerpen, zoals voor de evaluatie van het luchtmeetnet in de IJmond.

DOEL

We willen beter contact en meer dialoog met de omgeving. Dit vereist een voortdurende goede samenwerking van alle verschillende overheden die een rol hebben ten aanzien van Tata Steel (bijlage) zodat er door alle overheden met één mond wordt gesproken. Zowel met het Rijk als met de gemeenten, de Omgevingsdiensten en de GGD Kennemerland blijven we daarom intensief samenwerken. Werken als één overheid maakt zowel de dialoog met Tata Steel als de dialoog met de omgeving effectiever. Daarnaast organiseren de IJmondgemeenten een Omgevingsoverleg tussen verschillende belanghebbende partijen in de IJmond, in samenwerking met het ministerie van IenW, ondersteund door de provincie.

• Verbeteren van onze websites en proactieve informatievoorziening

De afgelopen jaren is onze publiekscommunicatie en informatievoorziening aanzienlijk verbeterd. Actuele meldingen en ongewone voorvallen bij Tata Steel worden actief bijgehouden op de website van de OD NZKG. Het klachtenloket in Wijk aan Zee functioneert naar behoren, er is een vaste Omgevingsmanager bij de OD NZKG en we organiseren regelmatig bewonersbijeenkomsten zoals op 25 september 2023 in Velsen. Het [rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid](#) over Industrie en Omwonenden uit 2023 geeft de provincie Noord-Holland als concrete aanbeveling om proactief te communiceren en transparant te zijn over incidenten, zorgen en klachten om dit vertrouwen terug te winnen. Dit onderstreept de noodzaak om transparanter, duidelijker en proactiever te communiceren.

De informatievoorziening rond een complex dossier als Tata Steel blijft echter uitdagend omdat er veel partijen bij betrokken zijn met elk hun eigen rol, verantwoordelijk en informatiekkanalen. Wij willen onderzoeken hoe wij de informatievoorziening steeds verder kunnen verbeteren. Wij willen hierbij ook van bewoners horen welke informatie zij belangrijk vinden. Hierbij gaat het onder andere om het ontsluiten van de milieujaarverslagen en inspectieverslagen. De precieze invulling van de manier waarop monitoring (Spoor 1) wordt weergegeven willen wij ook met bewoners bespreken.

• **Omgevingsoverleg Industrie & Gezondheid**

In het Omgevingsoverleg willen wij als overheden met de omgeving – bewoners en bedrijven – in gesprek over industrie en gezondheid in de IJmond. De voortgang van de verduurzaming van Tata Steel en dit Programma Tata Steel komen daar aan de orde, maar ook onderzoeken die worden uitgevoerd. Een belangrijk eerste doel is om naar elkaar te luisteren en in dialoog te gaan. Wij streven ernaar met een brede vertegenwoordiging van bewoners in gesprek te gaan, juist ook om standpunten te bespreken die we nu minder goed in beeld hebben. Een belangrijk kenmerk van het Omgevingsoverleg is dat overheden, bewoners en bedrijven (in het bijzonder Tata Steel) tegelijk aan tafel zitten.

ACTIES EN GEWENSTE RESULTATEN

Wat	Wie	Wanneer	Gewenst resultaat
Verbeteren websites en proactieve informatievoorziening, in samenspraak met omwonenden	Gemeenten, OD NZKG en provincie	Doorlopend	Betere publiekscommunicatie
Omgevingsoverleg Industrie & Gezondheid IJmond	Gemeenten, provincie en IenW	Vanaf 2024	Podium voor de dialoog met de omgeving

NAWOORD

Dit programma loopt tot 2027, voor de periode daarna actualiseren wij het programma opnieuw. Van het vorige Programma Tata Steel weten wij dat het voor een periode van drie jaar redelijk goed is te plannen welke activiteiten wij gaan ondernemen. Daarnaast moet in 2030 de eerste grote verduurzamingsronde van Tata Steel zijn afgerond (Heracless-Groen Staal). Wij hebben er daarom voor gekozen dit programma af te bakenen tot 2030. Na 2030 zullen de ontwikkelingen rond Tata Steel doorgaan. Wij verwachten van Tata Steel dat zij daarna doorgaat met verduurzamen en met het verminderen van de uitstoot. De CO₂-uitstoot moet uiteindelijk naar 0 en in de periode 2035 – 2037 is de volgende grote stap in de transitie van Tata Steel voorzien. Ook dat zal samen moeten gaan met de vermindering van de uitstoot en daarmee met een gezondere IJmond. Zeker na 2030 nemen de onzekerheden en de omvang van de opgaven toe. Niet alleen voor Tata Steel, maar ook voor heel Nederland is een aantal belangrijke vragen nog niet volledig beantwoord. Wanneer is er bijvoorbeeld op grote schaal waterstof beschikbaar? Lukt het om de netcongestie op het elektriciteitsnet voldoende het hoofd te bieden en is er in 2035 voldoende elektriciteit voor een betaalbare prijs?

Daarnaast is het belangrijk om te beseffen dat industrie – net als veel andere menselijke activiteiten – altijd een mate van hinder en negatieve effecten op de gezondheid zal hebben. Geen uitstoot en geen hinder is onmogelijk. In dit programma streven we naar zo min mogelijk uitstoot en zo min mogelijk negatieve effecten op de gezondheid, en dat blijven we in de toekomst doen. Het is wel van belang om onszelf een andere vraag te stellen: wanneer is de leefomgeving gezond genoeg? Als we alle belangen met elkaar afwegen, welke gezondheidsrisico's vinden we dan acceptabel? Het Programma Tata Steel is niet bedoeld om deze vraag te beantwoorden. Ten eerste omdat de gezondheid van de leefomgeving niet alleen wordt bepaald door Tata Steel en daarom niet aan één bedrijf kan worden gekoppeld. Ten tweede omdat het een vraag is die breder geldt dan de IJmond: het antwoord op de vraag wanneer de leefomgeving 'gezond genoeg' is heeft gevolgen voor heel Nederland. Onderzoek wijst steeds beter uit welke onderdelen onze aandacht behoeven. De RIVM-studie laat bijvoorbeeld zien dat gezondheidswinst kan worden behaald door de uitstoot van fijnstof, stikstofdioxide, PAK en lood, en hinder door neergedaald stof, geur en geluid.

Door het dossier Tata Steel is duidelijk geworden dat voldoen aan de huidige wettelijke normen niet hetzelfde is als een gezonde leefomgeving, en dat het beter moet. Anders gezegd: de norm die eerder is gesteld om te bepalen wat alles afwegende gezond genoeg is, voldoet niet meer. Met alle onderzoeken rond Tata Steel weten en vinden we dat gezondheid in die afweging meer gewicht verdient. De maatschappelijke discussie over wat een gezonde leefomgeving is heeft daarmee een belangrijke impuls gekregen. Het is uiteindelijk aan de nationale of Europese politiek om vast te stellen wat 'gezond genoeg' is. Het instellen van de Expertgroep Gezondheid IJmond door het ministerie van IenW is daarvoor een goede stap, de eerste adviezen van deze expertgroep worden in 2024 verwacht. In de tussentijd zullen we de uitstoot van Tata Steel zoveel mogelijk verminderen. Want welk advies er ook komt en wat we uiteindelijk met elkaar ook 'gezond genoeg' vinden, minder uitstoot is in ieder geval altijd gezondheidswinst.

BIJLAGE

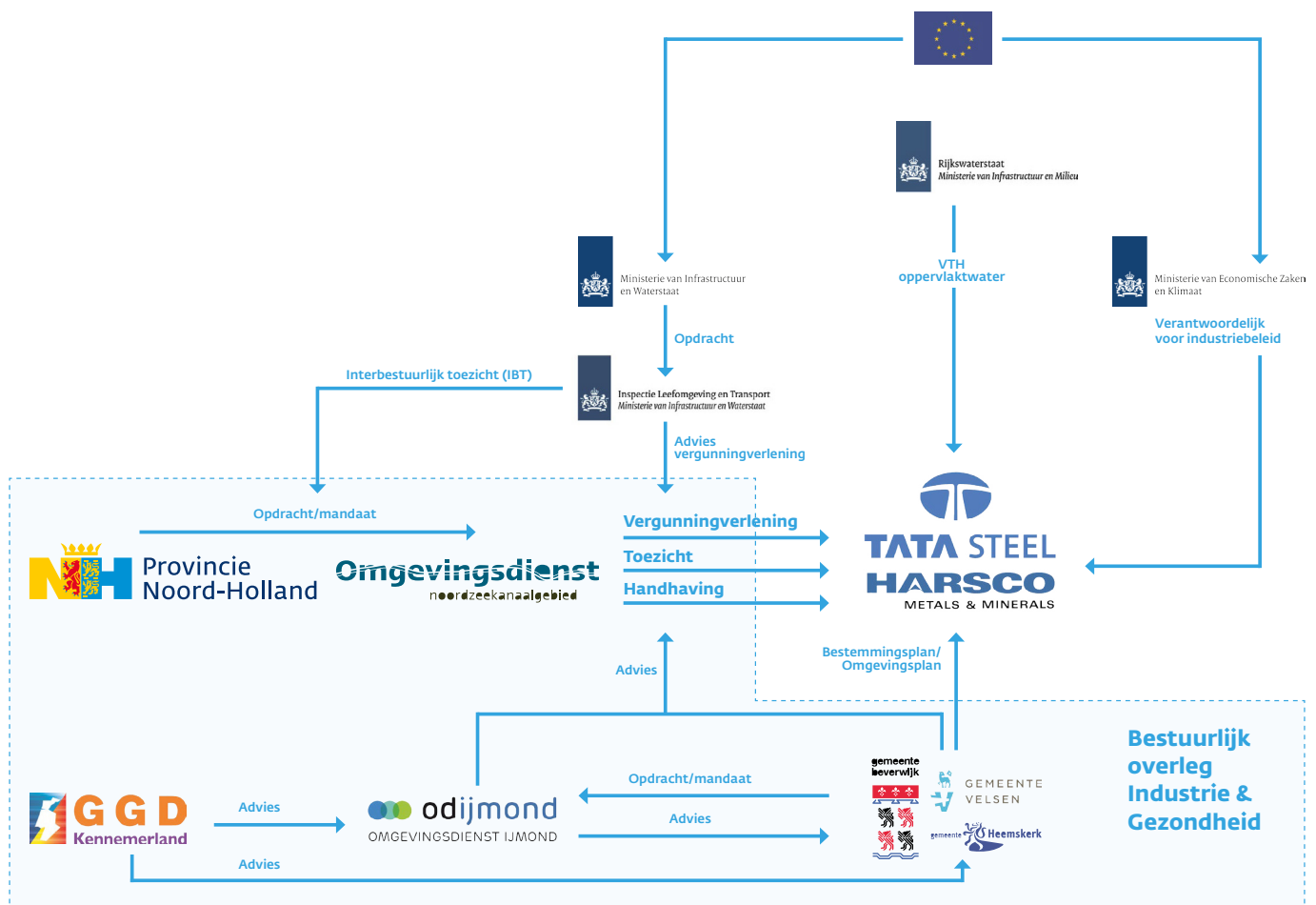
ROLVERDELING OVERHEDEN

Met dit Programma Tata Steel 2023-2035 presenteren de provincie Noord-Holland en gemeenten Velsen, Heemskerk en Beverwijk onze gezamenlijke aanpak voor een gezondere en veiligere IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel. Samen met diverse andere overheden opereren we als één overheid richting de omgeving en het staalbedrijf, waarbij ieder hun eigen rol of bevoegdheid richting Tata Steel heeft:

- **Provincie Noord-Holland:** De provincie is het wettelijk bevoegde gezag (vergunningverlener, toezichthouder en handhaver) binnen het VTH-stelsel voor Tata Steel op het gebied van het omgevingsrecht. Het VTH-stelsel is zo ingericht dat de uitvoering van de milieutaken wordt gedaan door omgevingsdiensten.
- **Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied:** De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) voert de milieutaken namens de provincie in mandaat uit ten aanzien van Tata Steel. Het bedrijf heeft een vergunning en moet zich aan de vergunning en andere wet- en regelgeving houden. Daar wordt met toezicht op gecontroleerd en zo nodig op gehandhaafd. De OD NZKG voert haar werkzaamheden uit binnen de wettelijke kaders van Europese en landelijke wet- en regelgeving en binnen de beleidskaders van de provincie Noord-Holland.
- **IJmondgemeenten:** Tata Steel ligt op het grondgebied van de gemeenten Velsen, Heemskerk en Beverwijk. Gemeenten dragen de eerste verantwoordelijkheid voor de gezondheid van de inwoners, en voor de ruimtelijke ordening.
- **GGD Kennemerland:** De GGD houdt zicht op gezondheidsrisico's van inwoners. GGD Kennemerland vervult de gezondheidkundige adviesrol voor de IJmondgemeente.
- **Omgevingsdienst IJmond:** De Omgevingsdienst IJmond (OD IJ) vervult de adviesrol voor de IJmondgemeenten bij belangrijke vergunningen die aan Tata Steel worden verleend.
- **Omgevingsdienst Noord-Holland Noord:** De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) voert de Omgevingsvergunning natuur-taken namens de provincie in mandaat uit ten aanzien van Tata Steel. Het bedrijf heeft een Omgevingswet natuur-vergunning en moet zich aan die vergunning. Daar wordt met toezicht op gecontroleerd en zo nodig op gehandhaafd.
- **Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat:** Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) is verantwoordelijk voor het VTH-stelsel als geheel. Dit houdt in dat IenW ervoor zorgt dat de actoren binnen het VTH-stelsel in staat zijn om hun wettelijke taken naar behoren uit te kunnen voeren. De staatssecretaris van IenW is verantwoordelijk voor de deelonderwerpen milieu en bodem binnen het VTH-stelsel. IenW heeft daarnaast een belangrijke taak in het maken van wetten en voorschriften die relevant zijn voor Tata Steel. Het ministerie is beleidsverantwoordelijk voor het terugdringen van luchtverontreiniging, en voor het halen van de nationale en Europese luchtkwaliteitsnormen. IenW is verder betrokken bij het opstellen van de maatwerkafspraken die het Rijk met Tata Steel wil maken. IenW is daarbij een partner van de provincie en de IJmond gemeenten om in de maatwerkafspraken voorwaarden op te nemen over de reductie van de uitstoot door Tata Steel om zo bij te dragen aan een gezondere leefomgeving in de IJmond.
- **Rijkswaterstaat:** De minister van Infrastructuur en Waterstaat is verantwoordelijk voor de waterkwaliteit van het Noordzeekanaal en de Noordzee. Rijkswaterstaat treedt namens de minister van IenW op als bevoegd gezag en is vergunningverlener voor diverse watervergunningen voor het lozen van gezuiverd afvalwater op deze onderdelen van het hoofdwatersysteem. Rijkswaterstaat ziet erop toe dat Tata Steel Nederland de watervergunningen naleeft en controleert ook op de lozingen.
- **Inspectie Leefomgeving en Transport:** De Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT) heeft een adviserende rol naar de vergunningverlener bij de verlening van omgevingsvergunningen aan Complexe bedrijven (bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn boven een bepaalde drempelwaarde).
- **Ministerie van Economische Zaken en Klimaat:** Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) is beleidsverantwoordelijk voor zowel het Nederlandse klimaatbeleid (CO₂ terugdringen) als voor het industriebeleid. De verduurzaming van de Nederlandse industrie, waaronder van Tata Steel, is

hier een onderdeel van. Het beleid van EZK voor de verduurzaming van de industrie in Nederland laat zich kort samenvatten in “beter groen hier, dan grijs elders”.

Naast bovenstaande overheden zijn er meer overheden met een rol of bevoegdheid richting Tata Steel waar de provincie De samenhang tussen deze overheden is in onderstaand overzicht weergegeven:

EXPERTGROEP GEZONDHEID IJMOND

Op 26 september 2023 presenteerde de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat de expertgroep Gezondheid IJmond. Deze expertgroep bestaat uit deskundigen die adviseren over milieu- en leefomgevingsonderzoeken die betrekking hebben op de IJmond. Daarnaast adviseert de expertgroep over de verduurzamingsplannen van Tata Steel en over de milieu- en gezondheidswinst die de plannen zullen genereren, en over eventuele aanvullende maatregelen. Dit gebeurt in overleg met onder andere bewoners uit de IJmond. Het instellingsbesluit voor de expertgroep met daarin in meer detail de opdracht voor de expertgroep is hier te vinden.

Colofon

Uitgave

Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

In samenwerking met

Gemeente Beverwijk
Gemeente Heemskerk
Gemeente Velsen

Eindredactie

Provincie Noord-Holland

Grafische verzorging

The Creative Hub - Canon

Haarlem, december 2023

Van: Voskuil, Donald <Donald.Voskuil@tatasteeleurope.com>

Verzonden: donderdag 18 januari 2024 16:56

Aan: Secretariaat Olthof <secretariaat.olthof@noord-holland.nl>; Jeroen Olthof <jeroen.olthof@noord-holland.nl>; Commissie Leefomgeving <commissieleefomgeving@noord-holland.nl>; Statengriffie <statengriffie@noord-holland.nl>

CC: Rogier Baars <baarsr@noord-holland.nl>; Katja Bolt <boltk@noord-holland.nl>; Lützen van den Dobbelsteen <lutzen.van.den.dobbelsteen@noord-holland.nl>; Berg, Hans (TSN) van den <hans.vandenberg@tatasteeleurope.com>; Bestuurssecretariaat Beverwijk <bestuurssecretariaat@beverwijk.nl>; Bestuurssecretariaat Heemskerk <bestuurssecretariaat@heemskerk.nl>; 'bestuurssecretariaat Velsen' <bestuurssecretariaat@velsen.nl>

Onderwerp: Voortgang Groen staal en Roadmap plus

Geachte heer Olthof, Beste Jeroen,
Namens Hans van den Berg stuur ik je bijgaande brief.

Beste Katja,
Kan deze brief ook reeds worden gestuurd aan PS?

Met vriendelijke groet / Kind regards,
Donald

Donald Voskuil
Manager Regional Affairs

Corporate Communications and Public Affairs

Tata Steel Nederland

T: +31 (0)251 496283

M: +31 (0)6 53715728

E: donald.voskuil@tatasteeleurope.com

www.tatasteelnederland.com

Bekijk onze
nieuwe website op:
TataSteelNederland.com

TATA STEEL

[Klik hier >](#)

Please consider the environment before printing this e-mail

Hartelijke groet,

This transmission is confidential and must not be used or disclosed by anyone other than the intended recipient. Neither Tata Steel Europe Limited nor any of its subsidiaries can accept any responsibility for any use or misuse of the transmission by anyone.

For address and company registration details of certain entities within the Tata Steel Europe group of companies, please visit <https://www.tatasteeleurope.com/en/legal-notice/entities>

Sensitivity: general

Provincie Noord-Holland
Gedeputeerde Staten
Dreef 3
2012 HR Haarlem
Cc: Colleges B en W Beverwijk, Heemskerk, Velsen.

Velsen-Noord, 18 januari 2024

Betreft: Voortgang groen staal en Roadmap plus

Geachte heer Olthof, Met deze brief informeer ik u over de voortgang van de transitie van Tata Steel op het gebied van maatregelen voor een verminderde invloed van ons bedrijf op de gezondheid in de omgeving (Roadmap plus) alsmede de transitie naar groen staal (HeraCless). De aanleiding van dit moment is gelegen in het feit dat juist nu een aantal grote mijlpalen op gebied van een schonere leefomgeving, onderdeel van Roadmap plus worden bereikt. Er is hard gewerkt aan tijdige oplevering van de diverse grote Roadmap plus projecten, zoals de ontstoffsinstallatie van de pelletfabriek waar 25 januari as. speciale aandacht voor zal zijn op onze site, waarvoor u ook bent uitgenodigd. Hierna volgt een overzicht van de voortgang van de grotere projecten.

Schonere leefomgeving Roadmap plus

In december 2023 is de testfase van de ontstoffsinstallatie bij de pelletfabriek afgerond. Deze reusachtige milieu-installatie zal 25 januari as definitief in gebruik worden genomen in aanwezigheid van omwonenden, bestuurders en andere belanghebbenden en geïnteresseerden. Op diezelfde dag zal tevens de start zijn voor de bouw van de DeNox installatie bij deze zelfde fabriek. Bij elkaar een investering van 200 mln euro. Deze milieu-installatie zal ca 30% NOx reduceren in 2025. Dat is ca 2000 ton kg NOx per jaar. Verder zal op 25 januari as ook de eerste paal worden geslagen voor het 1,2 km lange windscherm van 18 meter hoog om verdere verspreiding van stof tegen te gaan.

Reeds eind vorig jaar zijn eveneens aanvullende maatregelen van de Roadmap-plus opgeleverd voor een verdere reductie van uitstoot. Zo zijn in november de extra afzuigkappen bij de hoogovens geplaatst ([Extra afzuigkappen van de Hoogovens zijn geplaatst.](#)) en is in december een aanvullende afzuiginstallatie bij de staalfabriek in gebruik genomen. ([Tertiaire afzuiginstallatie bij de Staalfabriek is in testfase.](#))

Op de pagina [Tata Steel start de bouw van twee grote projecten uit het verbeterprogramma staat meer informatie over de bouw van het windscherm en de bouw van de DeNox installatie bij de pelletfabriek.](#)

HeraCless Groen Staal - hoe verder?

Met het besluit van GS van 7 november 2023 is een volgende stap gezet in de weg naar groen staal, te weten het besluit op de gewijzigde Notitie voornemen en het aangepaste participatieplan HeraCless groen staal. De aanpassing in ons Groen Staal-plan is ontstaan door de keuze voor een nieuw type smelter voor meer circulariteit, te weten een zogenaamde EAF smelter. Dit betekent dat nu is gekozen voor de zogenaamde DRP techniek in combinatie met een vlamboogoven (EAF). De combinatie van DRP en EAF is belangrijk om alle staalkwaliteiten staal te kunnen blijven leveren en tegelijkertijd over te kunnen gaan op waterstof. Er wordt gestart met aardgas, waarmee reeds deels afscheid wordt genomen van kolen, conform het oorspronkelijke plan. Ons doel is om zowel de Hoogoven 7 en Kooks- en gasfabriek 2 (KGF2) hierdoor voor 2030 te kunnen sluiten. Hiermee gaan we van kolen via aardgas naar waterstof. Dit is de eerste fase naar een CO2 neutraal staalbedrijf. Dit betekent in deze fase een reductie van ca. 5 mln ton CO2 en een verdere reductie van andere emissies, waaronder fijnstof. Dit is ca 40% reductie van onze totale CO2 uitstoot. De volgende fase van HeraCless Groen Staal zal na 2030 plaatsvinden. Dan zullen ook Hoogoven 6 en de andere Kooks- en gasfabriek (KGF1) worden gesloten. In de bijlage treft u specifiek over de verdere verbetering voor de leefomgeving een aanvullende maatwerkbrief die ook op onze website is terug te vinden.

Op 28 november heeft een aanvullende participatiebijeenkomst plaats gevonden in Beverwijk, opgevolgd door focusgesprekken met de omgeving voor de thema's gezondheid, techniek en participatie. Het participatieverslag van de twee participatiefasen en de beantwoording van de participatiereacties zullen binnenkort worden gepubliceerd. Gelijktijdig met de afronding van deze fase wordt de Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD) ingediend bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en volgt de volgende participatiefase met onder ander een bijeenkomst van de OD. Daarna volgt de MER procedure en zal de eerste tranche vergunningen worden ingediend.

Maatwerkafspraken

De maatwerkgesprekken zijn in volle gang en vinden plaats met de ministeries van EZK en IenW en de provincie. Op 3 november jl. heeft Tata Steel Nederland het volledige Groen Staalplan ingediend bij de betreffende ministeries. In andere Europese landen is reeds positief over geoorloofde staatssteun besloten voor de transitie naar groen staal.

Ik hoop u hiermee voldoende vertrouwen te hebben gegeven in de weg voorwaarts naar groen staal in een schone omgeving. Indien u nog vragen heeft staan wij vanzelfsprekend open voor overleg of een toelichting in uw Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten.

Namens Tata Steel in IJmuiden,
Met vriendelijke groet,

Hans van den Berg
CEO Tata Steel Nederland

Bijlage: [Brief Groen Staal 211129.pdf \(tatasteelnederland.com\)](#)

Discussienota PvdA: een gezonde leefomgeving voor alle Noord-Hollanders

Aanleiding: onacceptabele gezondheidsverschillen

Gezondheid is niet gelijk verdeeld. Dat is helaas niet alleen afhankelijk van biologische factoren, maar ook van de omgeving waarin je opgroeit, woont en werkt.¹ Eens in de zoveel tijd verschijnt er weer een nieuw schokkend verhaal over deze scheefgroei.² Dat verhaal krijgt dan kort de aandacht, maar verdwijnt ook snel weer van de radar. Het lijkt bijna alsof we geaccepteerd hebben dat gezondheidsverschillen van deze omvang 'er nou eenmaal bij horen'. De pijnlijke conclusie van analyses is dan ook dat de gezondheidsverschillen bij ongewijzigd beleid in de toekomst alleen maar groter zullen worden.³

De laatste jaren lijkt de houding ten aanzien van de gezondheid wel wat te veranderen. Zo is er sinds de grafietregens veel aandacht voor de gezondheidseffecten van Tata Steel. Ook wordt in het coalitieakkoord "Verbindend vooruit!" gesteld dat we ons inzetten "voor een goede balans tussen wonen, werken en gezondheid".⁴ Toch lijkt de Noord-Hollandse inzet nog grotendeels beperkt tot de industrie in de IJmond. Als PvdA willen we echter een lans breken voor bredere aandacht voor gezondheidsverschillen binnen het provinciale beleid. Wat ons betreft is het namelijk onacceptabel dat je leefomgeving zoveel invloed kan hebben op je gezondheid.

Behandeldoel: verbreding en versmalling van het gesprek over de gezonde leefomgeving

Enerzijds proberen we daarom met deze discussienota het gesprek over gezondheid op twee manieren te verbreden. Allereerst streven we naar geografische verbreding; we willen kijken of we ook in gebieden buiten de IJmond kunnen werken aan de gezonde leefomgeving. Daarnaast zoeken we inhoudelijke verbreding; gezondheidsongelijkheid is een veelkoppig monster waaraan veel factoren bijdragen. Omgekeerd kunnen veel factoren bijdragen aan het verkleinen van gezondheidsverschillen. Anderzijds proberen we ook het gesprek over de gezonde leefomgeving te versmallen. Eventuele provinciale actie moet namelijk niet algemeen zijn, maar zich specifiek richten op het bestrijden van gezondheidsverschillen.

Het doel van dit stuk is om een eerste gesprek te voeren over dit onderwerp. De ideeën voor mogelijke provinciale actie zijn dus nadrukkelijk mogelijke denkrichtingen en geen uitgewerkte voorstellen. Zelf zijn we namelijk ook nog zoekende naar wat een effectieve provinciale bijdrage kan zijn. We betrekken de commissie graag vroeg in die zoektocht, zodat we toe kunnen werken naar slimme en breed gedragen oplossingen.

Leeswijzer

Hieronder stellen we eerst een aantal vragen aan de commissie. Vervolgens delen we wat theoretische inzichten over gezondheidsverschillen. Op basis daarvan schetsen we vier denkrichtingen voor mogelijke provinciale actie. In de bijlage is een overzicht genomen van de inzet van andere provincies op dit terrein.

Vragen aan de commissie

- Is de commissie het met ons eens dat gezondheidsverschillen brede aandacht verdienen binnen het provinciale beleid aangaande de leefomgeving?
- Deelt de commissie de opvatting dat gezondheidsverschillen vragen om een gerichte aanpak, wat betekent dat we investeren in de groepen en plaatsen waar de gezondheid nu nog achterblijft?
- Hoe kijkt de commissie naar de denkrichtingen voor mogelijke provinciale inzet?
- Heeft de commissie nog andere ideeën voor een provinciale bijdrage aan het verkleinen van gezondheidsverschillen?

Theorie: complexe ongelijkheid achter gezondheidsverschillen

Het probleem: gezondheid wordt beïnvloed door samenspel van factoren

De Raad voor Volksgezondheid en Welzijn (RVS) pleitte in 2020 voor een nieuwe aanpak met aandacht voor de “complexe ongelijkheid” achter gezondheidsverschillen.⁵ Gezondheid wordt namelijk niet louter bepaald door sociaaleconomische status, maar door een complex samenspel van verschillende factoren. Ongelijkheid in onderwijs, arbeidsmarkt, sociale zekerheid, leefomgeving, gezondheid en sociale relaties staan niet op zichzelf. Ze beïnvloeden elkaar soms in negatieve, maar soms ook in positieve zin. Gezondheidsachterstanden zijn dus de uitkomst van een werkelijkheid waarin verschillende factoren stapelen en met elkaar verweven zijn.

Het nationale beleid richt zich echter vooral op individuele leefstijl en gedrag. Hierdoor wordt het symptoom bestreden, maar niet de kwaal. Veel factoren die gezondheid beïnvloeden, liggen immers buiten de invloedssfeer van individuen. Daarom vereist het bestrijden van deze ongelijkheid een brede aanpak; het is een domein overstijgend probleem dat de inzet van alle bestuurslagen vereist. Ook de Sociaal-Economische Raad (SER) adviseerde recent om aandacht aan gezondheid te geven op alle beleidsterreinen.⁶ Daarbij moet niet alleen gekeken worden naar ‘ziekmakende’ factoren, maar ook naar het idee van ‘positieve gezondheid’. De WHO definieert dit idee als volgt: “Gezondheid is een toestand van volledig lichamelijk, geestelijk en sociaal welbevinden en niet alleen maar de afwezigheid van ziekte of aandoening.”⁷

Doorbraakmogelijkheid: de leefomgeving

Bij het verkleinen van gezondheidsverschillen wordt de leefomgeving genoemd als een van de vier doorbraakmogelijkheden (naast bestaanszekerheid, mentale veerkracht en onderwijs).⁸ De leefomgeving beïnvloedt namelijk op verschillende manieren de gezondheid.

Ten eerste is er een sociale component: door de krapte op de woningmarkt is het voor bepaalde groepen moeilijker geworden om in de stad te wonen.⁹ Hierdoor zijn er wijken en gemeenten ontstaan waarin een onevenredig groot aantal mensen woont met eenzelfde kwetsbare sociale positie. Woningen, sportfaciliteiten en publieke voorzieningen zijn in deze wijken en gemeenten vaak van mindere kwaliteit. Inwoners van deze wijken kunnen zich dus moeilijker gezond gedragen dan inwoners van andere wijken. Daar komt bij dat deze inwoners vaak al te maken hebben met andere problematiek.

Daarnaast heeft de invloed van de leefomgeving op de gezondheid een fysieke component. Ten eerste gaat het daarbij om de luchtkwaliteit.¹⁰ De lucht in Nederland is de afgelopen decennia een stuk schoner geworden en voldoet nu vrijwel overal aan de Europese normen. Desondanks leiden concentraties fijnstof, stikstofdioxide en ozon in de lucht naar schatting tot 12.000 vroegtijdige sterfgevallen per jaar. Er is dus nog aanzienlijke gezondheidswinst te behalen. Ten tweede maakt de beschikbare hoeveelheid groen uit. Toegang tot de natuur kan positieve effecten hebben op de (mentale) gezondheid en het welbevinden, doordat het mensen stimuleert elkaar te ontmoeten, te ontspannen en te bewegen.¹¹ Tot slot beïnvloedt een aantal andere losse factoren de gezondheid. Denk bijvoorbeeld aan geluidshinder, hittestress en bodemverontreiniging.

Effectief beleid tegen gezondheidsverschillen: ongelijk investeren in gelijke gezondheid

Gezondheidsbeleid kent nu over het algemeen een universeel karakter: iedereen profiteert van de maatregelen. De verzorgingsstaat is namelijk niet goed in het inspelen op verschillen tussen mensen: iedereen heeft in dezelfde mate toegang tot hulpverlening en regelingen. Ten aanzien van de gezondheidsverschillen is dat problematisch. De algemene maatregelen leiden namelijk weliswaar tot gezondheidswinst, maar de mensen bovenaan de maatschappelijke ladder profiteren hiervan meer dan degenen onderaan de ladder. De verschillen tussen groepen nemen hierdoor nauwelijks af en dreigen zelfs groter te worden.¹² De pijnlijke conclusie is dus dat beleid dat zich richt op de gezondheid van iedereen, bijdraagt aan grotere ongelijkheid.

Gezondheidsverschillen vragen daarom om een gerichte aanpak; je moet je middelen zo specifiek mogelijk richten op de groepen die nu de grootste achterstelling ervaren.

Denkrichtingen voor mogelijke provinciale inzet

Onderstaande ideeën voor provinciale inzet zijn gebaseerd op de initiatieven van andere provincies en theoretische kennis over gezondheidsverschillen. Ze moeten gelezen worden als mogelijke denkrichtingen en nog niet als uitgewerkte voorstellen. Eventuele actie vereist immers een grondigere analyse van de Noord-Hollandse situatie. De denkrichtingen zijn in het stuk opgenomen om het gesprek over de voorkeursbenadering van de commissie te concretiseren. Uiteraard is de lijst niet uitputtend en zijn andere ideeën ook meer dan welkom.

Strategisch integraal gezondheidsbeleid

Gezondheid loopt door een hoop beleidsterreinen heen. Strategisch integraal gezondheidsbeleid kan helpen om afwegingen beter en explicieter te maken. Zo zou daarin opgenomen kunnen worden dat we ons vooral richten op de meest kwetsbare regio's, in lijn met de aanbeveling van de SER om gebiedsgerichte programma's te versterken.¹³ Ook zou in dit beleid een overkoepelende doelstelling geformuleerd kunnen worden, zoals Noord-Brabant bijvoorbeeld gedaan

Beleidskader Gezondheid Noord-Brabant (2021-2030): Drie gezonde levensjaren erbij voor iedere Brabander!

“Drie gezonde levensjaren voor elke Brabander erbij in 2030. Daar willen we samen met andere partijen aan werken door alle provinciale programma's in te zetten. [...] De ambitie van drie gezonde jaren erbij voor iedere Brabander in 2030 gaat uit van positieve gezondheid. Mensen met een positieve gezondheid ervaren zingeving en hebben vaardigheden om de uitdagingen van het leven aan te kunnen. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en aanpassingsvermogen. We willen verder meer inzetten op preventie. Want aan de voorkant van het zorgstelsel is veel meer gezondheidswinst te realiseren dan aan de achterkant”.

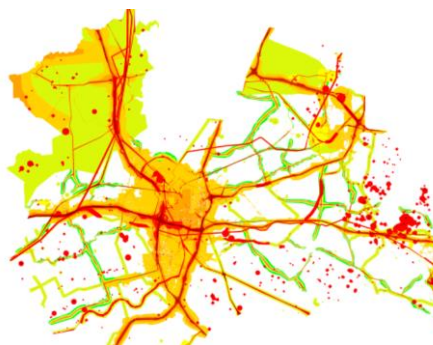
heeft. De vraag wanneer wij als Noord-Holland de leefomgeving “schoon genoeg” vinden kan hier dus ook mogelijk een plek krijgen. Bovendien kan zo aandacht voor gezondheid binnen alle beleidsthema's op de lange termijn gegarandeerd worden. Op die manier wordt voorkomen dat de aandacht alleen gaat naar de onderwerpen die op dat moment aandacht krijgen in de media. Het formuleren van een langetermijnbeleidskader kan ook een mooie gelegenheid bieden om het gesprek over gezondheid te voeren met de Provinciale Staten, inwoners en binnen de organisatie.

De invloed van de leefomgeving op de gezondheid in kaart

Gezondheidsknelpunten totaalkaart van de Provincie Utrecht

Op de gezondheidsknelpunten
totaalkaart zijn alle
gezondheidseffectcontouren van
verschillende milieuaspecten
gezamenlijk weergegeven.

De afgelopen jaren is door verschillende onderzoeken van het RIVM duidelijk geworden welke impact Tata Steel heeft op de leefomgeving in de IJmond. Buiten de IJmond hebben we echter weinig zicht op de precieze invloed van de leefomgeving op gezondheidsverschillen. Als provincie zouden we bijvoorbeeld (kunnen laten) onderzoeken wat de vijftig Noord-Hollandse postcodegebieden zijn met de laagste levensverwachting. Andersom zouden we ook kunnen onderzoeken in welke gebieden de factoren die positief bijdragen aan gezondheid het minste aanwezig zijn in de leefomgeving (sportvelden, gezondheidszorg, fietsroutes, afwezigheid van industrie enzovoort). Dit kan dan weergegeven worden in bijvoorbeeld een dashboard of gezondheidsmonitor.

Beweegvriendelijke leefomgeving

Voor een goede gezondheid is het noodzakelijk dat mensen voldoende bewegen. Een leefomgeving die uitnodigt tot sporten, spelen en bewegen, levert hieraan een belangrijke bijdrage. Een beweegvriendelijke omgeving zet namelijk aan tot meer bewegen en draagt bij aan zowel het verminderen van overgewicht als een betere lichamelijke en geestelijke gezondheid.¹⁴

Daarbij zijn vier factoren van belang:

De schoolpleinenrevolutie in Zuid-Holland

Met de schoolpleinenrevolutie bouwt de provincie Zuid-Holland aan een netwerk dat zich samen inzet om meer schoolpleinen in Zuid-Holland te transformeren tot groenblauwe schoolpleinen. Het doel is om met een coalitie van verschillende organisaties voor 2030 575 Zuid-Hollandse schoolpleinen te vergroenen.

1. Aanwezigheid, nabijheid en hoeveelheid van recreatief groene en blauwe openbare ruimte die geschikt is voor recreatief gebruik (bijvoorbeeld bos, parken en fietsroutes)
2. Aanwezigheid, nabijheid en diversiteit van sportaccommodaties
3. Aanwezigheid en nabijheid van sport- en speelplekken in de openbare ruimte
4. Nabijheid van voorzieningen (huisarts, apotheek, supermarkt, kinderdagverblijf, school, trein)

Inzet van Gelderland voor gezonde leefomgeving

Een van de actielijnen van het sportbeleid van provincie Gelderland is 'gezonde inwoners in een gezonde leefomgeving'. Om vooral voor tieners bewegen in de buitenruimte aantrekkelijk te maken, stelt de provincie samen met Stichting 3x3 Unites en de Nederlandse Basketball Bond een subsidie beschikbaar om een 3x3 Basketbalplein aan te leggen. Bij deze subsidie zit een cursus inbegrepen, waarbij 12 jongeren worden opgeleid om de buurt rondom het plein te activeren en te verbinden. De subsidie wordt verhoogd, wanneer er ook andere sporten gebruik kunnen maken van het plein.

Hieruit blijkt dat een beweegvriendelijke omgeving raakt aan veel verschillende provinciale portefeuilles. Denk bijvoorbeeld aan doorfietsroutes die uitnodigen om vaker de fiets te pakken naar werk, of de aanleg van meer natuur waarin mensen bijvoorbeeld kunnen hardlopen. Een integraal plan voor het beweegvriendelijker maken van Noord-Holland ontbreekt echter. Dit is mogelijk een aandachtspunt voor de voorzieningenakkoorden of het ruimtelijke arrangement waar Gedeputeerde Staten mee bezig is.

Ondersteuning van andere partijen en kennisuitwisseling

De provincie kan ook gemeentes, regio's en andere betrokken ondersteunen bij het gezonder maken van de leefomgeving. Denk aan het op gang brengen van het gesprek over het thema of het delen van ervaringen. De provincie kan ook, mogelijk in samenwerking met de omgevingsdienst, actief kennis beschikbaar stellen voor gemeentes die met het onderwerp aan de slag willen. Dit kan bijvoorbeeld gedaan worden met kennisbijeenkomsten, praktijkgerichte leertrajecten, 1-op-1 advies, praktische tools en kennisproducten. Voor de energietransitie in de

gebouwde omgeving doet de provincie dit immers ook al actief met het Servicepunt Duurzame

Programma in Zuid-Holland: Positieve gezondheid op de tekentafel

Zuid-Holland bouwt aan een coalitie met partijen uit het sociale en fysieke domein die samen zorgen voor een gezonde leefomgeving. Het gaat dan om stedenbouwkundigen, ontwikkelaars en woningcorporaties aan de ene kant en wijkteams, de gezondheidszorg en bewonersverenigingen aan de andere kant. Daarbij werkt de provincie aan een toolkit die gebruikt kan worden om gezondheid in de plannen voor de leefomgeving te verankeren.

Energie. Mogelijk zou gezondheid zelfs bij dit servicepunt ondergebracht kunnen worden.

Een onderwerp dat daarbij bijzonder de aandacht verdient is de (her)inrichting van de woonomgeving. Hierbij is aandacht voor (positieve) gezondheid immers niet vanzelfsprekend.

Dag van de Gezondheid in Noord-Brabant

Elk jaar organiseert de provincie Noord-Brabant een Dag van de Gezondheid. Op deze dag brengt de provincie partners bij elkaar om het gesprek te voeren over hoe de positieve gezondheid versterkt kan worden in Brabant. Afgelopen jaar was het thema "van strategie naar actie": er zijn enorm veel goede ideeën en mooie ambities, maar hoe worden deze omgezet naar praktijk?

Bijlage: activiteiten van andere provincies

Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland heeft speciale aandacht voor kwetsbare groepen en wijken als het gaat om gezondheid: “Het concept positieve gezondheid gebruiken wij hiervoor als leidraad. Wij verstaan daarmee onder gezondheid, niet de afwezigheid van ziekte, maar de zelfregie, veerkracht, netwerk en betekenisgeving van mensen. Wij richten onze leefomgeving zo in dat het positief ondersteunend werkt aan de gezondheid van al onze inwoners.”¹⁵

Hierom heeft de provincie een Ontwikkelprogramma Gezond en Veilig Zuid-Holland met de volgende doelstellingen:

- Verkennen hoe het beleid van de Provincie Zuid-Holland bijdraagt aan de gezondheid en veiligheid van inwoners en bekijken waar kansen liggen om deze bijdrage te versterken;
- Zorgen voor het ontwikkelen van kennis over en inzicht in de bijdrage van provinciale opgaven op het gebied van gezondheid en veiligheid, door het uitvoeren van projecten die op gezondheid zijn gericht;
- Bekijken hoe de provincie kan samenwerken met relevante partijen om de gezondheid van inwoners verder te verbeteren.

In 2022 is de tweede voortgangsrapportage van het Ontwikkelprogramma Gezond en Veilig Zuid-Holland verschenen.¹⁶ Een van de conclusies was als volgt:

“Er zijn kansen om vanuit provinciale taken bij te dragen aan gezondheid en een gezonde leefomgeving. Uit de verschillende activiteiten blijkt dat de provincie vanuit haar taken een bijdrage kan leveren aan gezondheid. Bestaande taken op het terrein van schone lucht, geluid, klimaatadaptatie en extern veiligheid ontwikkelen zich verder en zorgen ervoor dat de provincie een natuurlijke positie heeft in het debat over gezondheid en een gezonde leefomgeving. De verantwoordelijkheid thema's als de leefomgeving en een concurrerende economie geeft de provincie de kans om kansen te verzilveren op het terrein van het bevorderen van gezondheid. Dit is een positief frame: kunnen we de leefomgeving en de economie zo inrichten dat deze bijdraagt aan gezondheid (en deze niet schaadt).”

Wat betreft de concrete acties heeft de provincie een ‘toolbox positieve gezondheid op de tekentafel’, waarbij er rekening gehouden wordt met de behoeftes van bewoners die ‘per wijk verschillen’, zoals een gebrek aan groen of mogelijkheden om groente en fruit te kopen. Hierbij wordt er in samenwerking met het Instituut voor Positieve Gezondheid een Positieve Gezondheidsscan van een wijk gemaakt. Daarna volgt als tweede stap een gesprek met de bewoners en vervolgens wordt vanuit de ‘opbrengsten’ een aantal opgaven gedestilleerd. De verantwoordelijke gemeente ‘zorgt er daarna voor dat de gevonden opgave landen in een (lopend) traject’. Verder heeft de provincie een netwerk bijeengebracht van ‘bestuurders,

hoogleraren en andere partners' waarmee "Gezond Verstand"-bijeenkomsten worden georganiseerd. Met experts wordt bij deze bijeenkomsten vanuit verschillende invalshoeken kennis over gezondheid uitgewisseld. De plannen hebben zijn voor een deel in de Zuid-Hollandse Omgevingsvisie opgenomen. Tot slot heeft de Provincie ook nog het Groene Cirkel/Groene Stad-project lopen, waarmee ze proberen de stedelijke leefomgeving te vergroenen.

Utrecht

De Provincie Utrecht een netwerkprogramma om verschillende initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan een gezonde (stedelijke) leefomgeving. Het doel is dat gelukkig en gezond leven in 2030 voor iedereen bereikbaar is. Het programma heet de Gezond Stedelijk Leven Hub.¹⁷ Concrete en praktische oplossingen 'met impact' zijn het doel. Projecten die hieruit voortkomen zijn betere meetmethodes, inzicht in betere inrichting van ruimtelijke projecten, 'een Living Lab voor sociale gezondheid', het stimuleren van het OV en de fiets en meer groen. De Provincie draagt bij met de financiering en maakt gebruik van de data die uit de projecten rollen. Bovendien heeft de Provincie Utrecht een "Innovatieprogramma gezonde leefomgeving" om innovatie en creatief denken te stimuleren.¹⁸ Doelen zijn bijvoorbeeld samenwerken in vernieuwende netwerken, datagedreven kennis toepassen in de praktijk en het stimuleren van innovatieve praktijkvoorbeelden.

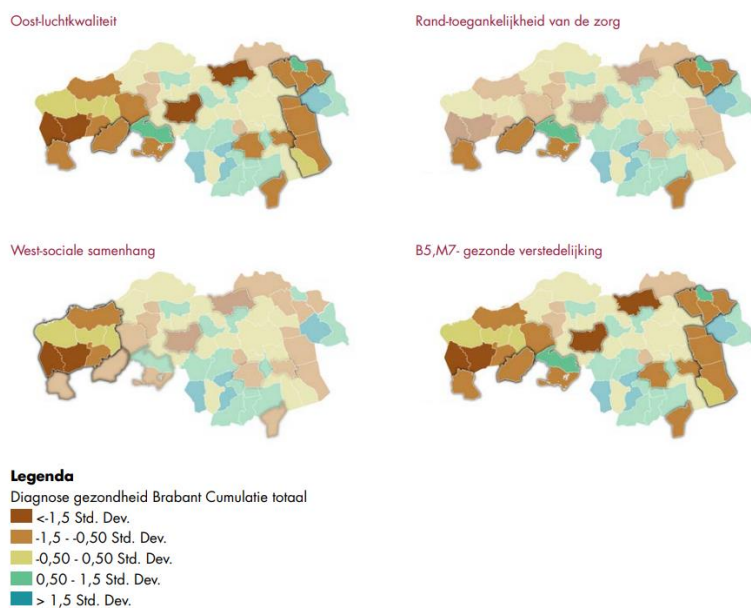
Limburg

De provincie Limburg heeft een Sociale Agenda gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van de inwoners van Limburg, omdat dit deels bijdraagt aan een gezonde samenleving.¹⁹ Daarbij richt de provincie zich ook nadrukkelijk op het verkleinen van gezondheidsachterstanden.²⁰ Zo werkt de provincie aan integrale wijkenplannen voor wijken die een stevige sociale en fysieke opgave hebben. Ook worden gemeenschappelijke voorzieningen gestimuleerd die het sociale en fysieke domein

Limburg zet ook in op kennisdeling; de provincie heeft een site 'Burgerkracht Limburg' waar initiatieven op het gebied van gezondheid in de provincie worden onderzocht en ontwikkeld in samenwerking met experts.²¹ In dat verband worden er ook workshops georganiseerd voor gemeenten en zorgorganisaties.

Noord-Brabant

Het doel van Noord-Brabant is drie gezonde levensjaren erbij voor alle Noord-Brabanders in 2030. Allereerst beschrijft het beleidskader de huidige stand van zaken en de gebiedsgebonden uitdagingen (zie afbeelding hieronder).²²

Figuur 1: Gebiedsgebonden uitdagingen in Noord-Brabant

In het beleidskader worden twee doelen geformuleerd. Het eerste doel is “van norm naar continue verbetering” waarbij wordt ingezet op een verbeterfilosofie binnen alle begrotingsprogramma’s”. Ten tweede is het uitgangspunt dat er gewerkt wordt “van zorg naar gezondheid”. Hiervoor wordt er ingezet op gezondheidsbevordering en collectieve preventie door middel van acties in meerdere beleidsdomeinen. Bijvoorbeeld door in fysiek omgevingsbeleid, mobiliteitsbeleid en sport- en cultuurbeleid de randvoorwaarden voor een gezond leven te scheppen.

De provincie heeft ook in kaart gebracht welke rol andere partijen voor de provincie zien: “De Provincie wordt met klem verzocht om niets nieuws te verzinnen, niet te gaan ‘overkoepelen’ of regisseren. In plaats daarvan dient de provincie te faciliteren, stimuleren, verbinden, een platform te bieden, kennis te ontwikkelen en verspreiden, partijen samen te brengen en samen met hen te leren van ervaringen. Een illustratieve uitspraak: “Het zou goed zijn als de provincie leiderschap pakt. Bij voorkeur is dat dienstbaar leiderschap, door aan te sluiten bij lopende zaken en daar waar energie zit. Sluit daarom aan bij de lopende, grote burgerparticipatieprogramma’s met groeiambities, zoals GROZ. Je hoeft niet iedereen zelf te betrekken als je aansluit bij initiatieven waar al veel relevante stakeholders bij zijn betrokken.””

Daarnaast gaat Noord-Brabant een eigen gezondheidsmonitor ontwikkelen. De reden hiervoor is als volgt: “Over gezondheid zijn veel onderzoeken en losse cijfers beschikbaar, maar het overzicht ontbreekt. Daarom gaan we een monitor gezondheid ontwikkelen. Het belangrijkste doel hiervan is dat partijen die betrokken zijn bij het dossier gezondheid en gezonde leefomgeving in Brabant, een snel en accuraat overzicht krijgen van hoe Brabant ervoor staat. De monitor wordt met regelmaat, afhankelijk van de beschikbare cijfers, gedurende meerdere jaren geactualiseerd en als afwegingsinstrument gebruikt bij beleidsmatige ontwikkelingen en

ambities.” De Provincie heeft €500.000,- vrijgemaakt voor procesmiddelen om het beleidskader te ontwikkelen en de monitor gezondheid, onderzoek en netwerkbijeenkomsten op te starten.

Gelderland

De provincie Gelderland richt zich vooral op de beweegvriendelijke omgeving met het programma “Gelderse Buitenkansen”. Hierover zegt de provincie: “Onze omgeving is ongemerkt van grote invloed op hoe we ons gedragen. Een aantrekkelijke buitenruimte is voor alle Gelderse inwoners van belang. Het stimuleert tot bewegen, ontmoeten, ontspannen, sporten en recreëren.”²³

Concreet werkt de provincie aan de volgende ambities:

- Natuur de stad in – een natuurinclusieve stad tot in alle haarvaten
- Trage netwerken – een buitenruimte waar wandelen en fietsen de inrichting bepalen
- De straat als speeltuin – een buitenruimte die is ingericht om overal te kunnen spelen
- Het dorpse in de wijk – wijken waar men levenslang samen kan wonen
- De stad als sportschool – alle ruimte voor de sporter in de buitenruimte
- Buitenkunst – de cultuur en het erfgoed worden beleef- en speelbaar

Overijssel

De provincie Overijssel stelt positieve gezondheid centraal. Haar rol daarbij omschrijft ze als volgt: “De provincie Overijssel is de kennisverbinder en netwerkpartner in netwerken. Kennis samenbrengen, mensen aan elkaar koppelen en lobby naar de landelijke politiek. Als provincie Overijssel investeren wij in elke regio. Met deze financiële investering kunnen projecten in de regio verder geholpen worden. Samen, stap voor stap, gezondheid naar een hoger plan brengen”.²⁴ Concreet is ze actief in drie netwerken:

- Salland United werkt aan “hoogwaardige, laagdrempelige en betaalbare zorg, nu en in de toekomst”. Het netwerk bestaat uit vier gemeenten, meer dan 40 zorg- en welzijnsorganisaties, de zorgverzekeraar, het zorgkantoor en de provincie Overijssel.
- Positief Gezond IJsselland: “De Regionale beweging Positief Gezond IJsselland verbindt partijen met elkaar om inwoners en professionals te inspireren en hun kennis en mogelijkheden op het gebied van gezondheid te vergroten”.
- De Twentse Koers: een strategische samenwerking tussen de 14 Twentse gemeenten, Menzis, GGD Twente en provincie Overijssel. Het doel is een “integraal, passend en houdbaar aanbod van zorg en ondersteuning in Twente.”

-
- ¹ Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, 2020. "Gezondheidsverschillen voorbij".
- ² Héman, R., 2023. "Inzetten op 'gelijke gezondheid', dus onafhankelijk van postcode". <https://www.ntvg.nl/artikelen/inzetten-op-gelijke-gezondheid-dus-onafhankelijk-van-postcode>
- ³ RIVM, 2018. "Volksgezondheid Toekomst Verkenning".
- ⁴ BBB, VVD, PvdA en Groenlinks, 2023. "Verbindend vooruit!".
- ⁵ Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, 2020. "Gezondheidsverschillen voorbij".
- ⁶ SER, 2024. "Gezond opgroeien, wonen en werken".
- ⁷ Institute for positive health, 2023. "A broader perspective on health, yielding a better result". <https://www.iph.nl/en/>
- ⁸ Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, 2020. "Gezondheidsverschillen voorbij".
- ⁹ Hochstenbach, C. & S. Musterd, 2018. Gentrification and the suburbanization of poverty: changing urban geographies through boom and bust periods. *urban geography*, 39(1): 26–53.
- ¹⁰ Gezondheidsraad, 2018. "Gezondheidswinst door schonere lucht".
- ¹¹ RIVM, 2018. "Het gebruik van natuur voor gezondheid in de praktijk".
- ¹² WRR, 2018. "Van verschil naar potentieel: Een realistisch perspectief op de sociaal-economische gezondheidsverschillen".
- ¹³ SER, 2024. "Gezond opgroeien, wonen en werken".
- ¹⁴ Kenniscentrum sport & bewegen, 2022. <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=9821&m=1695707493&action=file.download>
- ¹⁵ Provincie Zuid-Holland. "Gezonde en veilige leefomgeving". <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/gezonde-veilige-leefomgeving/>
- ¹⁶ Provincie Zuid-Holland, 2022. "Ontwikkelprogramma Gezond en Veilig Zuid-Holland. Tweede voortgangsrapportage". https://www.zuid-holland.nl/publish/pages/30935/tweede_voortgangsrapportage_gezond_en_veilig_december_2022.pdf
- ¹⁷ Provincie Utrecht. "Data- en kennishub Gezond Stedelijk Leven". <https://gezondstedelijklevenhub.nl/>
- ¹⁸ Provincie Utrecht, 2022. "Innovatieprogramma Gezonde Leefomgeving". https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2022-02/Innovatieprogramma%20Gezonde%20Leefomgeving%20%2807-02-2022%29_0.pdf
- ¹⁹ Provincie Limburg. "Sociale Agenda Limburg". <https://www.limburg.nl/onderwerpen/gezondheid/sociale-agenda/>
- ²⁰ Provincie Limburg, 2020. "Uitvoeringskader Sociale Agenda". <https://www.limburg.nl/onderwerpen/gezondheid/sociale-agenda/>
- ²¹ Burgerkracht Limburg. <https://burgerkrachtlimburg.nl/>
- ²² Provincie Noord-Brabant. "Beleidskader Gezondheid 2021-2030". <https://www.brabant.nl/onderwerpen/gezondheid/beleidskader-gezondheid-2021-2030>
- ²³ Provincie Gelderland. "Gelderse Buitenkanalen". <https://www.gelderland.nl/projecten/gelderse-buitenkanalen>
- ²⁴ Provincie Overijssel. "Vitaliteit en positieve gezondheid". <https://www.overijssel.nl/onderwerpen/sociale-kwaliteit/vitaliteit-en-positieve-gezondheid>

Rondvraag Wesley van der Heijden (D66) in Commissie Leefomgeving
Onderwerp: NRD Heracless Groen staal

Deze maand is de NRD van Heracless Groen staal vrijgegeven voor inspraak. Het is de fractie van D66 opgevallen dat er termijn van vier weken voor wordt gegeven. Wij vinden het niet uit te leggen dat bij dit ontzettend grote project, met veel impact op de leefomgeving in Noord-Holland er een dusdanig beperkte termijn voor inspraak is. Daarom de volgende vragen.

1. Kan de gedeputeerde uitleggen waarom er in tegenstelling tot de meeste inspraak periodes maar 4 weken de tijd wordt gegeven?
2. Heeft de gedeputeerde bij de OD erop aangedrongen om toch voor 6 weken te kiezen?
3. Is de gedeputeerde het met D66 eens dat de participatie bij Heracless van een dusdanig belang is dat we inwoners alle gelegenheid moeten geven om in te spreken en dat 6 weken daar de minimale termijn zou moeten zijn?

Rondvraag GroenLinks in Commissie Leefomgeving

Onderwerp: Zwembad Baafje moet blijven

Provincies hebben een rol om de ambities van het Rijk op het gebied van sport uit te werken en de gemeenten te ondersteunen in het uitvoerende werk door advisering, uitvoering, voorlichting en coördinatie.

In het coalitieakkoord wordt op dit punt door uw college nog onderschreven het belang om ondersteuning te bieden aan sport waarbij vooral gaat om het adresseren van knelpunten, kennisontwikkeling en het versterken van de netwerken.

GroenLinks heeft deze week kennisgenomen van de petitie gestart door de inwoners van Heiloo om ervoor te zorgen dat het enige zwembad in hun omgeving, te weten zwembad het Baafje niet voor altijd gesloten wordt. Ondanks initiatieven uit de gemeenschap is het echter kennelijk nog onduidelijk of het gemeentebestuur het zwembad open gaat houden.

Gezien het belang van sport voor de gezondheid van de inwoners, de bijdrage die het Baafje volgens de inwoners levert voor het in stand houden van sociale contacten waarbij jong en oud bij elkaar komen, gezien de ambitie van uw college om ondersteuning te bieden waarbij het gaat om adresseren van knelpunten en waar kan bijdragen aan oplossingen voor die knelpunten, stelt GroenLinks de navolgende vragen aan de Gedeputeerde:

1. Bent u bekend met het dreigende sluitingsgevaar van zwembad het Baafje?
2. Zo ja, is er al contact geweest met het gemeentebestuur om te zien of ondersteuning vanuit de Provincie kan worden geboden?
3. Zo niet, bent u het met GroenLinks eens dat zwembad het Baafje een regionale functie vervult?
4. Bent u bereid de regionale functie van het zwembad mee te nemen in de ontwikkeling van de voorzieningenakkoorden?
5. Wilt u de Staten schriftelijk informeren over de mogelijke stappen dan wel maatregelen waarmee de Provincie zou kunnen helpen om te voorkomen dat zwembad het Baafje voor altijd dicht blijft?
6. Wil u de Staten schriftelijk informeren welke van die 'mogelijke' stappen de Provincie ten uitvoer zal zetten en dan op welke termijn en indien uw college besluit van niet, om welke reden(en) afgezien wordt om een bijdrage te leveren voor een duurzame oplossing voor het behoud van het zwembad?

Verzoek bezoek Provinciale staten - commissie leefomgeving en achtergrond Liberta Care

Goedendag,

Vanuit Liberta Care voeren wij projecten uit waarin educatie wordt geboden aan jongeren over thema's zoals duurzaamheid, persoonlijke ontwikkeling, healing (vrede) en permacultuur. Wij werken hierbij met non-formele educatie op internationaal niveau binnen de EU, in samenwerking met Erasmus+.

Het meest recente project waaraan wij werken, heet de 'Vrije Aarde generatie'. Binnen dit project leren jongeren meer over democratische participatie en werken ze binnen de drie thema's: samenwerken, ondernemen en communiceren op het gebied van duurzaamheid. We hebben al verschillende activiteiten georganiseerd en een festival gehouden in het kader van dit project.

De jongeren die deelnemen aan dit project hebben al kennis opgedaan over de werking van verschillende overheidsentiteiten. Echter, ontbreekt nog informatie over de provinciale staten. Daarom willen wij graag een bezoek brengen. De commissie leefomgeving lijkt voor ons een geschikte match. We zouden graag de vergadering van 15 februari bijwonen en indien mogelijk voorafgaand aan de vergadering in gesprek gaan met leden van de commissie. Om ons voor te bereiden, zullen wij de vergadering online bijwonen op 22 januari.

Op dit moment kunnen wij nog geen zekerheid geven over het aantal jongeren dat aanwezig zal zijn. Op 19 januari zullen wij jongeren benaderen en enthousiasmeren om deel te nemen. Na dat weekend kunnen wij exacte aantallen doorgeven.

Graag horen wij welke mogelijkheden er zijn om met elkaar in gesprek te gaan!

Met vriendelijke groet,

Team Liberta Care

Contact persoon: [REDACTED], vierde jaar student vanuit de opleiding management van de leefomgeving aan de Hogeschool Van Hall Larenstein, [REDACTED]

15 januari 2024

Beste leden van de commissie Leefomgeving,

Graag wil ik een initiatief van Liberta Care onder uw aandacht brengen, die projecten uitvoert waarbij jongeren onderricht en betrokken worden bij verschillende maatschappelijke vraagstukken.

Een van deze projecten focust zich op de educatie van democratische participatie.

Een groep jongeren vanuit Liberta Care is van plan een bezoek te brengen aan de provincie en op 15 februari de commissievergadering Leefomgeving bij te wonen. Dit wordt mede georganiseerd door Lotte Hartkamp, Vierdejaars studente "management van de leefomgeving" aan de Hogeschool Van Hall Larenstein.

Voorafgaand aan de commissievergadering zouden zij ook graag in gesprek willen gaan met enkele leden van de commissie. Hiervoor is ca. een half uur gepland.

Wij zijn op zoek naar een aantal commissieleden die bereid zijn om met deze jongeren in gesprek te gaan. Indien u interesse heeft, vraag ik u aan te melden door een reply op deze mail.

Voor meer informatie over het project, kunt u de bijgevoegde brief raadplegen.

Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

Rozemarijn Rijsman

Secretaris commissies Landelijk Gebied en Leefomgeving – Statengriffie

M: +31651166366

Dreef 3 2012 HR Haarlem

www.noord-holland.nl

rozemarijn.rijsman@noord-holland.nl

Aanwezig: maandag t/m donderdag

Provincie Noord-Holland

Commissie Leefomgeving

Dossiernummer	14337
Extern Zaak ID	2167337
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 februari 2024
Agendapunt	11.b
Titel	Gezondheid en Milieu: 4e Inwonersonderzoek naar de leefomgeving in de IJmond (Ipsos) (C-agenda Leefomgeving 15-02-2024)
Organisatieonderdeel	BEL/GLK

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Leefomgeving	15 februari 2024

Toelichting

Het Inwonersonderzoek dat naar de leefomgeving in regio IJmond is uitgevoerd, is onderdeel van het Programma Tata Steel 2020 – 2050: *Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond*. Het 4de onderzoek is uitgevoerd in het najaar van 2023. Met het onderzoek wordt gemonitord hoe inwoners de leefomgeving in de IJmond ervaren.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

C.C.M. Kolster

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144656

KOLSTERC@Noord-Holland.nl

113

Betreft: 4e Inwonersonderzoek naar de leefomgeving in de IJmond (Ipsos)

Verzenddatum

- 1 FEB. 2024

Kenmerk

2167337/2167342

Geachte leden,

Uw kenmerk

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
4e Inwonersonderzoek naar de leefomgeving in de IJmond

Inleiding

Bijgevoegd vindt u het rapport "Inwonersonderzoek naar de leefomgeving in regio IJmond – meting 4", uitgevoerd door het bureau Ipsos. Het onderzoek is uitgevoerd in het najaar van 2023. Met het onderzoek wordt gemonitord hoe inwoners de leefomgeving in de IJmond ervaren. De monitor haalt een breed beeld op bij inwoners uit de IJmond, over hoe zij hun leefomgeving ervaren, de rol en aanpak van de overheid, informatievoorziening en Tata Steel. Dit is de 4e en laatste meting vanuit het lopende Programma Tata Steel 2020 – 2050: *Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond*.

Belangrijkste bevindingen

De algemene conclusie van de onderzoekers luidt:

"Het woongenot in de regio IJmond is onveranderd hoog en verschilt niet van het landelijk gemiddelde. Inwoners wonen er met veel plezier en een grote groep overweegt niet om te verhuizen. Toch maken ze zich wel vaker dan gemiddeld zorgen over de rol van de leefomgeving voor de gezondheid. Inwoners zijn bekend met de aanpak van de negatieve effecten van Tata Steel, maar ze zijn er niet erg tevreden over. Over Tata Steel verandert de opinie langzaam: Waar in 2021 Tata als grootste oorzaak van gezondheidsproblemen in de regio werd gezien, zijn inwoners daar nu – ondanks gepubliceerde rapporten – meer

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

verdeeld over. Ook lijken inwoners meer tevreden over de afhandeling van klachten door Tata, dan door de eigen gemeente."

Inwoners beoordelen hun woongenot nog altijd hoog in de regio IJmond. Net als in 2022 beoordelen IJmonders hun woongenot met een 7,5 (waar Nederland gemiddeld 7,4 scoort) en ziet driekwart zichzelf niet binnen een jaar verhuizen uit de regio. Inwoners in Beverwijk scoren hun woongenot gemiddeld het laagst met een 6,9. Velsen scoort een 7,4 (gelijk aan het landelijke gemiddelde). Net als de afgelopen jaren, geven inwoners van Heemskerk de hoogste beoordeling voor het woongenot (8,2).

Toch is het aandeel inwoners dat zich zorgen maakt over de rol van de leefomgeving voor de gezondheid van naasten dubbel zo groot in de regio IJmond dan in de rest van Nederland. Als IJmonders willen verhuizen, spelen deze zorgen ook vaker een rol. Ook ervaart vier tiende minstens wekelijks overlast van stof of geluid en een derde ervaart hinder in de luchtkwaliteit. Vergeleken met 2021 is de ervaren hinder in luchtkwaliteit wél afgenomen.

Reactie van Gedeputeerde Staten

GS vinden het belangrijk om goed geïnformeerd te zijn over de leefomgeving in de IJmond, en nemen daarom met belangstelling kennis van het rapport. Zij vinden het belangrijk te weten wat de mening van de inwoners van de IJmond is over Tata Steel en de gezondheid in hun leefomgeving. Dit is het vierde onderzoek in een reeks in de afgelopen jaren om geïnformeerd te blijven.

Bij brief van 20 januari 2021 (1768142/1768201) hebben wij u geïnformeerd over de resultaten van de eerste meting van Ipsos naar beleving van inwoners van de leefomgeving in de IJmond. Bij brief van 20 juli 2022 (1861266/1861289) bent u geïnformeerd over de resultaten van de tweede meting. En bij brief van 25 januari 2023 (1962642/1062648) informeerden wij u over de derde meting.

Zoals aangekondigd in het geactualiseerde Programma Tata Steel (16 januari 2024, 2167337/2167345), bekijken we in de loop van 2024 hoe we verder gaan met onderzoek en monitoring in de IJmond. Daarbij

streven we naar een samenhangende monitoring, die inzicht geeft in de ontwikkeling van de relevante emissies, immissies en gezondheidskenmerken in de IJmond. In de loop van 2024 wordt besloten over een vervolg op deze Ipsos monitoring.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
E.A.S. Rommel

1 bijlage

Rapportage Ipsos over 4e inwonersonderzoek IJmond

Inwonersonderzoek naar de leefomgeving in regio IJmond – meting 4

Rapport voor Provincie Noord-Holland

Project: 21038320
Amsterdam, 6 december 2023

© Ipsos 2023. All rights reserved. Contains Ipsos' confidential and proprietary information and may not be disclosed or reproduced without the prior written consent of Ipsos.

03 Introductie

07 Conclusies

09 Belangrijkste inzichten

10 Beoordeling leefomgeving

18 Rol van de overheid

23 Informatievoorziening leefomgeving

26 Tata Steel

31 Onderzoeksopzet

Eind september kwam het RIVM met een langverwacht rapport over de invloed van de uitstoot van Tata Steel op de gezondheid van de inwoners in de regio IJmond. Conclusie: “Bewoners van de IJmond hebben extra kans om ziek te worden door de huidige uitstoot vanaf het terrein van Tata Steel”. Daarbij blijkt uit het onderzoek dat door de uitstoot van fijnstof en stikstofoxiden de verwachte levensduur daar 2,5 maand korter is. Duidelijke taal, waarbij de vraag rijst hoe dit nieuws is geland bij de omwonenden. Ervaren zij hun leefomgeving nu anders dan voorheen en heeft dit rapport hun beeld over Tata Steel veranderd of was het juist een bevestiging van iets dat ze al vermoeden?

In dit onderzoek brengen we in kaart hoe bewoners van de regio IJmond hun leefomgeving ervaren. Doordat we dit al sinds november 2021 meten, kunnen we zien of en in hoeverre het beeld van de omwonenden verandert. Ook zien we of zaken als onvrede en overlast gelijk blijven of gegroeid zijn afgelopen jaren.

In deze meting zien we dat het woongenot onveranderd hoog is in de regio en niet verschilt van het landelijk gemiddelde. De zorgen over de leefomgeving zijn er echter wel, al zijn deze niet toegenomen. Tata Steel wordt nog steeds vaak als grootste veroorzaker gezien van gezondheidsproblemen, al lijkt dit aandeel door de jaren heen af te nemen.

We lichten de resultaten in dit rapport verder toe voor zowel de inwoners van regio IJmond samen, als voor de drie IJmondgemeenten afzonderlijk. Daarnaast hebben we een aantal vragen voorgelegd aan een representatieve steekproef van de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

Sander Nieuwkerk
Senior Research Executive
sander.nieuwkerk@ipsos.com

Nicole Nibbering
Research Executive
nicole.nibbering@ipsos.com

Introductie

Op weg naar een gezondere en veilige IJmond

Van waar jullie zijn...

Een situatie waarin vooral de geluiden van voor- en tegenstanders van de aanwezigheid van Tata Steel in de IJmond luid doorklinken in het publieke debat. Voor de provincie Noord-Holland is het niet eenvoudig om informatie op te halen over hoe bewoners hun omgeving ervaren.

... naar waar jullie willen zijn

Weten hoe bewoners hun omgeving ervaren, zodat de provincie kan inspelen op wat er speelt bij omwonenden als het gaat om de leefbaarheid en gezondheid van de regio IJmond.

...met...

Een periodieke monitor die een betrouwbaar inzicht geeft in hoe omwonenden van Tata Steel hun leefomgeving ervaren.

Hoofdvraag om te beantwoorden

Hoe ervaren inwoners van de gemeenten Heemskerk, Velsen en Beverwijk hun leefomgeving en welke zorgen leven er onder de inwoners als het gaat om hun leefomgeving?

Wat we moeten begrijpen om dit te beantwoorden:

1.

Leefomgeving in het algemeen

- Hoe ervaren inwoners hun leefomgeving?
- Welke zorgen leven er onder inwoners?

2.

De rol van de overheid

- Hebben inwoners vertrouwen in de overheid dat die zich inzet voor het beschermen van hun leefomgeving?
- Wat is ervoor nodig om dat vertrouwen te krijgen?
- Zijn inwoners bekend met de aanpak die de Provincie en gemeenten hebben opgesteld?

3.

Informatievoorziening over leefomgeving

- Hoe informeren inwoners zich over hun leefomgeving? Welke kanalen gebruiken ze om zich te informeren?
- Hoe beoordelen inwoners deze kanalen?

4.

Tata Steel

- Melden inwoners hun klachten over Tata Steel?
- Waarom melden inwoners hun klachten over Tata Steel niet (altijd)?
- Waar melden inwoners hun klachten over Tata Steel en worden hun klachten goed opgepakt?
- Wat is het beeld dat inwoners hebben van Tata Steel?

Introductie

Leeswijzer

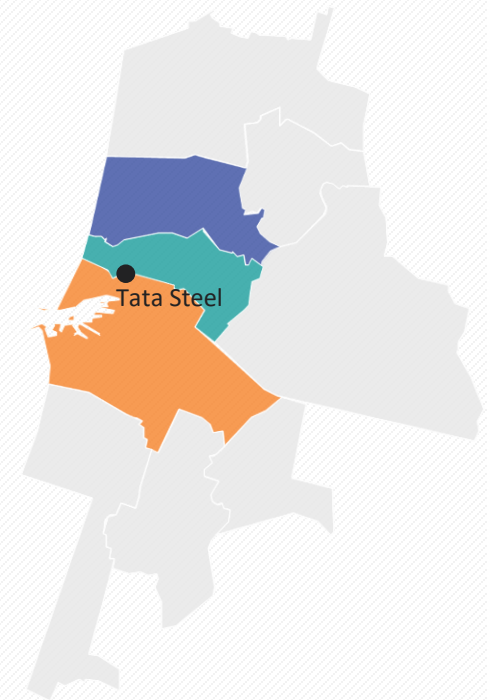
In het rapport spreken we over inwoners. Hiermee bedoelen we alle inwoners van de regio IJmond. Wanneer we verwijzen naar inwoners van één van de drie gemeenten hebben we dit vermeld.

Bij opvallende verschillen tussen de inwoners van de drie gemeenten (Heemskerk, Beverwijk en Velsen) hebben we een uitsplitsing gemaakt tussen de drie groepen.

De pijltjes geven aan of er sprake is van een significant verschil op basis van 95% betrouwbaarheid.

Daarnaast hebben we ook een aantal vragen voorgelegd aan een steekproef van de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder (in de grafieken weergegeven als Nederlanders 18+). Significante verschillen tussen deze groep en de totale groep inwoners uit de regio IJmond zijn ook met pijltjes aangegeven.

Beide steekproeven zijn representatief voor de totale groep op de kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Representativiteit is geborgd door het trekken van een gestratificeerde steekproef, het stellen van quota tijdens het veldwerk en het toepassen van weegcorrecties op de data. Meer over de onderzoeksopzet op pagina 31.

Conclusie

Conclusie

Het woongenot in de regio IJmond is onveranderd hoog en verschilt niet van het landelijk gemiddelde. Inwoners wonen er met veel plezier en een grote groep overweegt niet om te verhuizen. Toch maken ze zich wel vaker dan gemiddeld zorgen over de rol van de leefomgeving voor de gezondheid. Inwoners zijn bekend met de aanpak van de negatieve effecten van Tata Steel, maar ze zijn er niet erg tevreden over. Over Tata Steel verandert de opinie langzaamaan: Waar in 2021 Tata als grootste oorzaak van gezondheidsproblemen in de regio werd gezien, zijn inwoners daar nu – ondanks gepubliceerde rapporten – meer verdeeld over. Ook lijken inwoners meer tevreden over de afhandeling van klachten door Tata, dan door de eigen gemeente.

1.

Leefomgeving

Woongenot nog altijd hoog in de regio IJmond; minder hinder in luchtkwaliteit dan twee jaar geleden.

Net als in 2022 beoordelen IJmonders hun woongenot met een 7,5 (7,4 NL) en ziet driekwart zichzelf niet binnen een jaar verhuizen uit de regio.

Toch is het aandeel inwoners dat zich zorgen maakt over de rol van de leefomgeving voor de gezondheid van naasten dubbel zo groot in de regio IJmond dan in de rest van Nederland. Als IJmonders willen verhuizen, spelen deze zorgen ook vaker een rol.

Ook ervaart vier tiende minstens wekelijks overlast van stof of geluid en een derde ervaart hinder in de luchtkwaliteit. Vergeleken met 2021 is de ervaren hinder in luchtkwaliteit wél afgenomen.

2.

Rol van de overheid & informatievoorziening

Bekend- en tevredenheid over aanpak negatieve effecten Tata Steel onveranderd.

Net als voorgaande jaren, hebben inwoners van de regio IJmond wat betreft de zorg voor de leefomgeving het vaakst vertrouwen in de GGD, gemeente of provincie. In Tata Steel hebben ze het minst vaak vertrouwen, al neemt het vertrouwen sinds 2021 wel toe.

Negen op de tien inwoners is (deels) bekend met de aanpak van de negatieve effecten van Tata Steel door de provincie en gemeenten. Deze aanpak wordt met een 5,8 maar net voldoende beoordeeld. Drie op de tien inwoners zijn ontevreden over de aanpak.

Inwoners gebruiken, net als in 2022, vooral regionale kranten en huis-aan-huisbladen voor informatie over de leefomgeving.

3.

Tata Steel

(Negatieve) berichtgeving over Tata Steel beïnvloedt perceptie inwoners nauwelijks.

Afgelopen jaar kwam het RIVM met een rapport waarin een directe relatie tussen de uitstoot van Tata Steel en hinder en kans op ziektes werd aangetoond. Inwoners zijn door dit rapport niet negatiever naar Tata gaan kijken. Sterker nog, het aandeel dat Tata niet de grootste oorzaak van gezondheidsproblemen in de regio vindt, is gegroeid – al blijft deze groep kleiner dan het aandeel mensen dat Tata wel de grootste veroorzaker vindt.

Ook is het aandeel inwoners met klachten niet gestegen (het lijkt zelfs afgenomen). Klachten worden – net als afgelopen jaren – sporadisch gemeld. Vooral door een gebrek aan vertrouwen dat er iets met de klacht gebeurt. Een kwart weet niet waar ze voor de klacht terecht kunnen.

4.

Verschillen tussen de gemeentes

De rol van Tata Steel op het woongenot lijkt kleiner in Heemskerk dan in de andere gemeentes.

Net als de afgelopen jaren, geven inwoners van Heemskerk de hoogste beoordeling voor het woongenot (8,2). Daarnaast wonen zij vaker met plezier in de gemeente dan inwoners van Velsen en Beverwijk en maken zij zich minder vaak zorgen over de rol van de leefomgeving op de gezondheid.

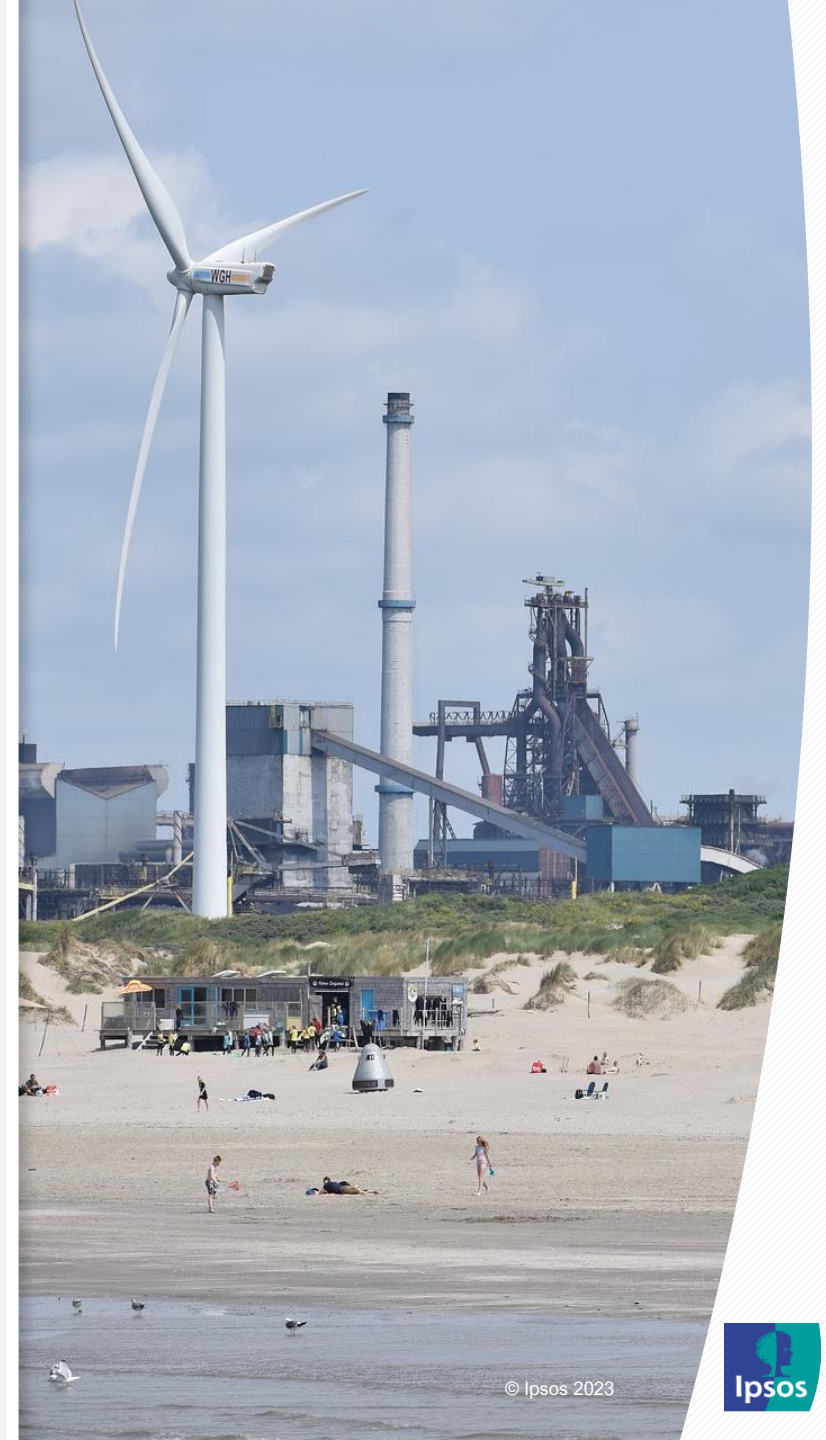
Wat betreft de zorg voor de leefomgeving, hebben inwoners van Heemskerk ook meer vertrouwen in zowel de gemeente als Tata Steel en zijn ze positiever over de regionale aanpak van Tata Steel dan inwoners van Velsen of Beverwijk.

Belangrijkste inzichten

1.

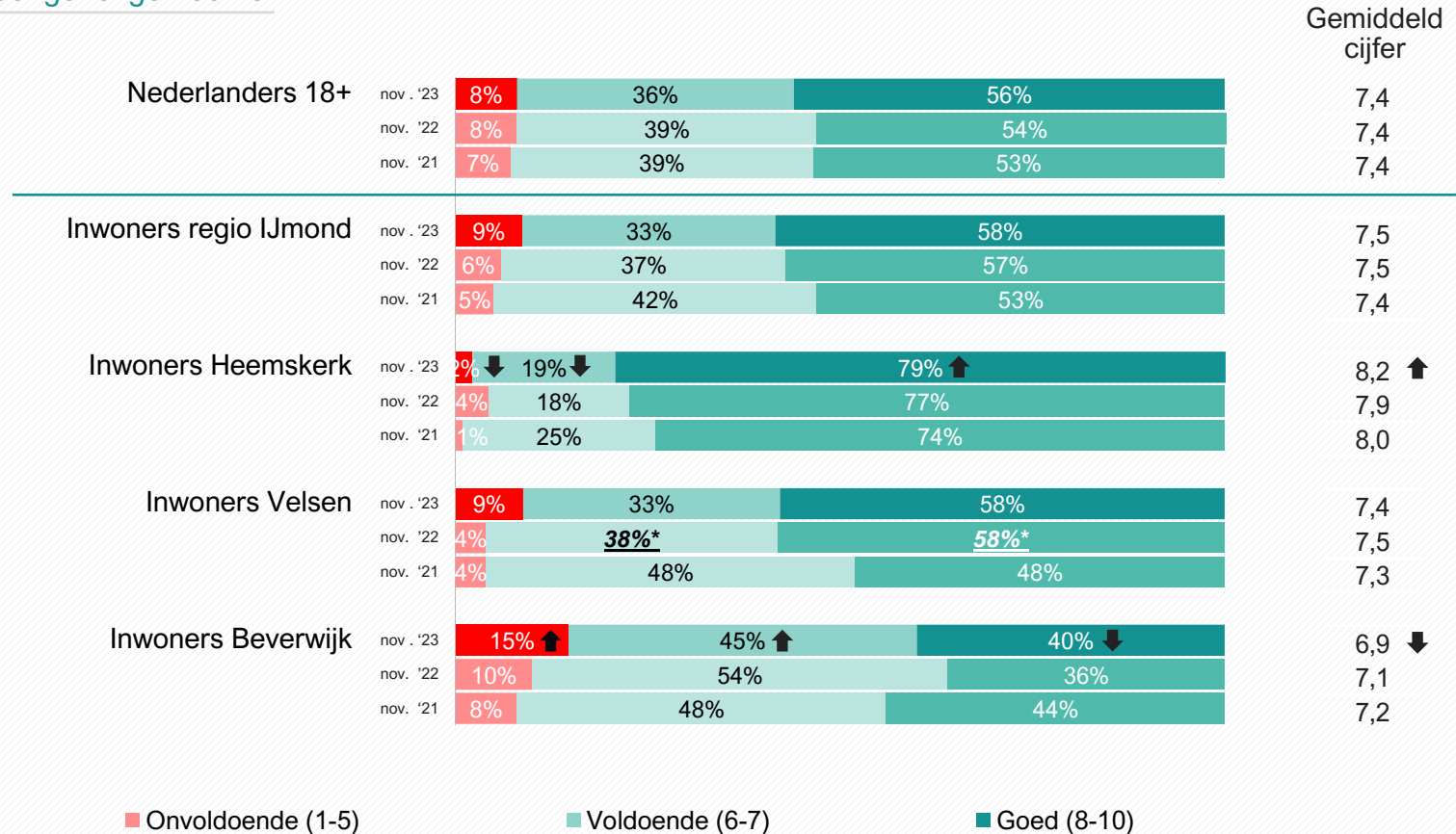
Beoordeling leefomgeving

1. Beoordeling leefomgeving

Inwoners regio IJmond beoordelen woongenot vergelijkbaar met de rest van het land; rapportcijfer woongenot het laagst in Beverwijk en het hoogst in Heemskerk

Cijfer woongenot gemeente

↑↓ Significant hoger/lager dan andere gemeente(s)
 X%* Significant hoger/lager dan vorige meting

B2) Als u het woongenot in uw gemeente een cijfer zou moeten geven, welk cijfer zou u dan geven?

Basis nov. '23: Nederlanders 18+ (n=2052), Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=172), Inwoners Velsen (n=296), Inwoners Beverwijk (n=184)

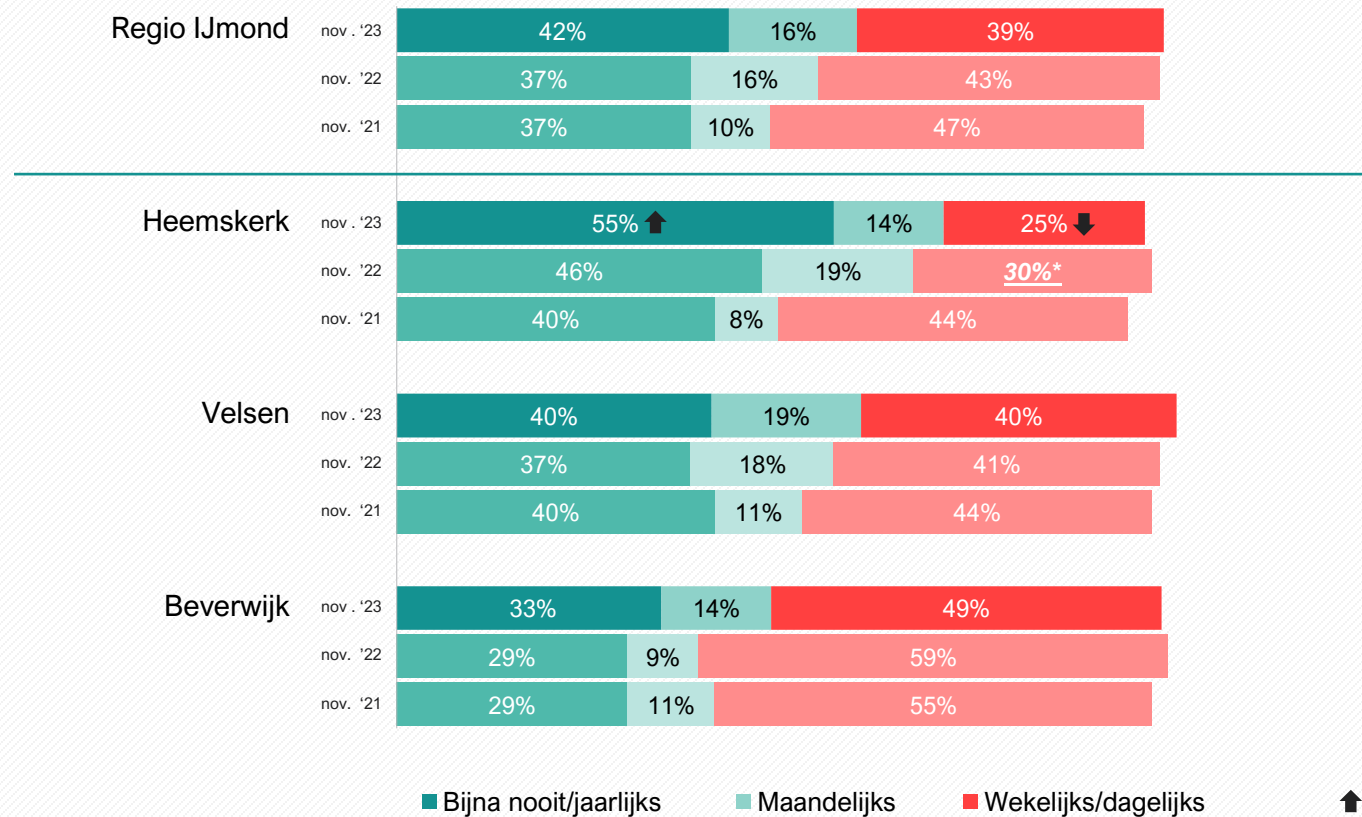
Basis nov. '22: Nederlanders 18+ (n=1040), Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=184), Inwoners Velsen (n=293), Inwoners Beverwijk (n=175)

Basis nov. '21: Nederlanders 18+ (n=1026), Inwoners regio IJmond (n=651), Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180)

1. Beoordeling leefomgeving

Twée vijfde van de inwoners ervaart regelmatig overlast van stof; in Heemskerk ervaart men relatief het minst vaak overlast

Frequentie hinder/overlast van stof

↑↓ Significant hoger/lager dan andere gemeente(s)
X%* Significant hoger/lager dan vorige meting

B3) Hoe vaak ondervindt u hinder/overlast van stof/*Rest tot 100% weet ik niet/geen mening

Basis nov. '23: Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=172), Inwoners Velsen (n=296), Inwoners Beverwijk (n=184)

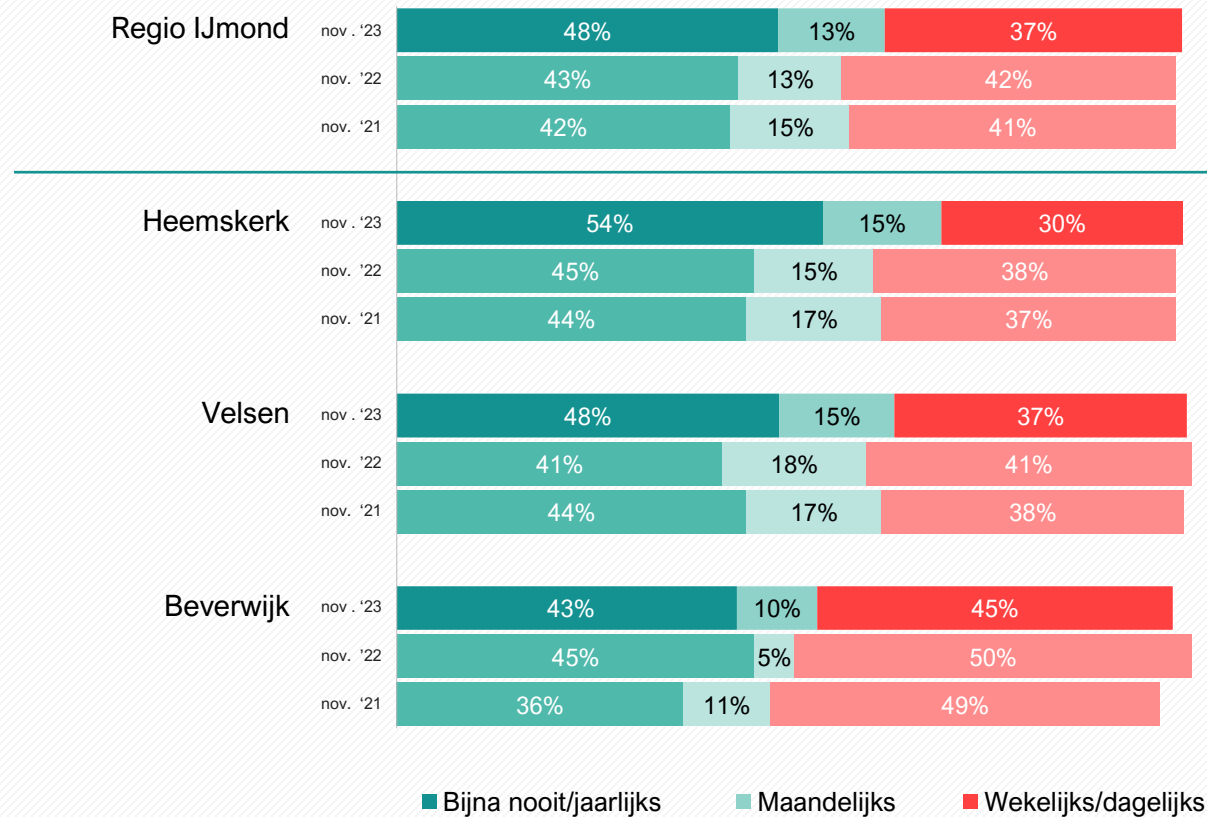
Basis nov. '22: Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=184), Inwoners Velsen (n=293), Inwoners Beverwijk (n=175)

Basis nov. '21: Inwoners regio IJmond (n=651), Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180)

1. Beoordeling leefomgeving

Net als voorgaande jaren ervaren twee op de vijf inwoners geluidsoverlast

Frequentie hinder/overlast van geluid

↑↓ Significant hoger/lager dan andere gemeente(s)
X%* Significant hoger/lager dan vorige meting

B3) Hoe vaak ondervindt u hinder/overlast van geluid/*Rest tot 100% weet ik niet/geen mening

Basis nov. '23: Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=172), Inwoners Velsen (n=296), Inwoners Beverwijk (n=184)

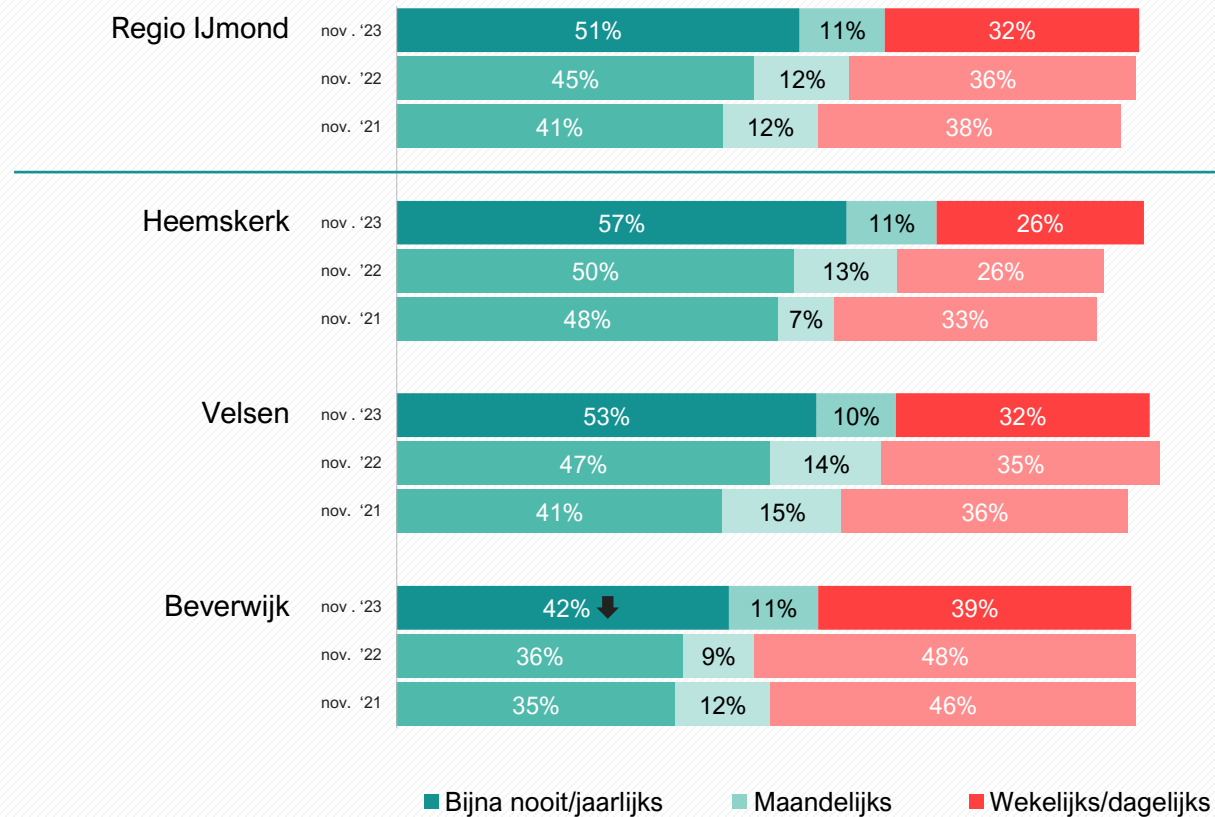
Basis nov. '22: Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=184), Inwoners Velsen (n=293), Inwoners Beverwijk (n=175)

Basis nov. '21: Inwoners regio IJmond (n=651), Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180)

1. Beoordeling leefomgeving

Vergeleken met 2021 ervaren inwoners minder vaak hinder van de luchtkwaliteit; vooral in Velsen lijkt het aandeel inwoners dat bijna nooit / jaarlijks hinder ervaart toe te nemen

Frequentie hinder/overlast van luchtkwaliteit

↑↓ Significant hoger/lager dan andere gemeente(s)
X%* Significant hoger/lager dan vorige meting

B3) Hoe vaak ondervindt u hinder/overlast van luchtkwaliteit/Rest tot 100% weet ik niet/geen mening

Basis nov. '23: Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=172), Inwoners Velsen (n=296), Inwoners Beverwijk (n=184)

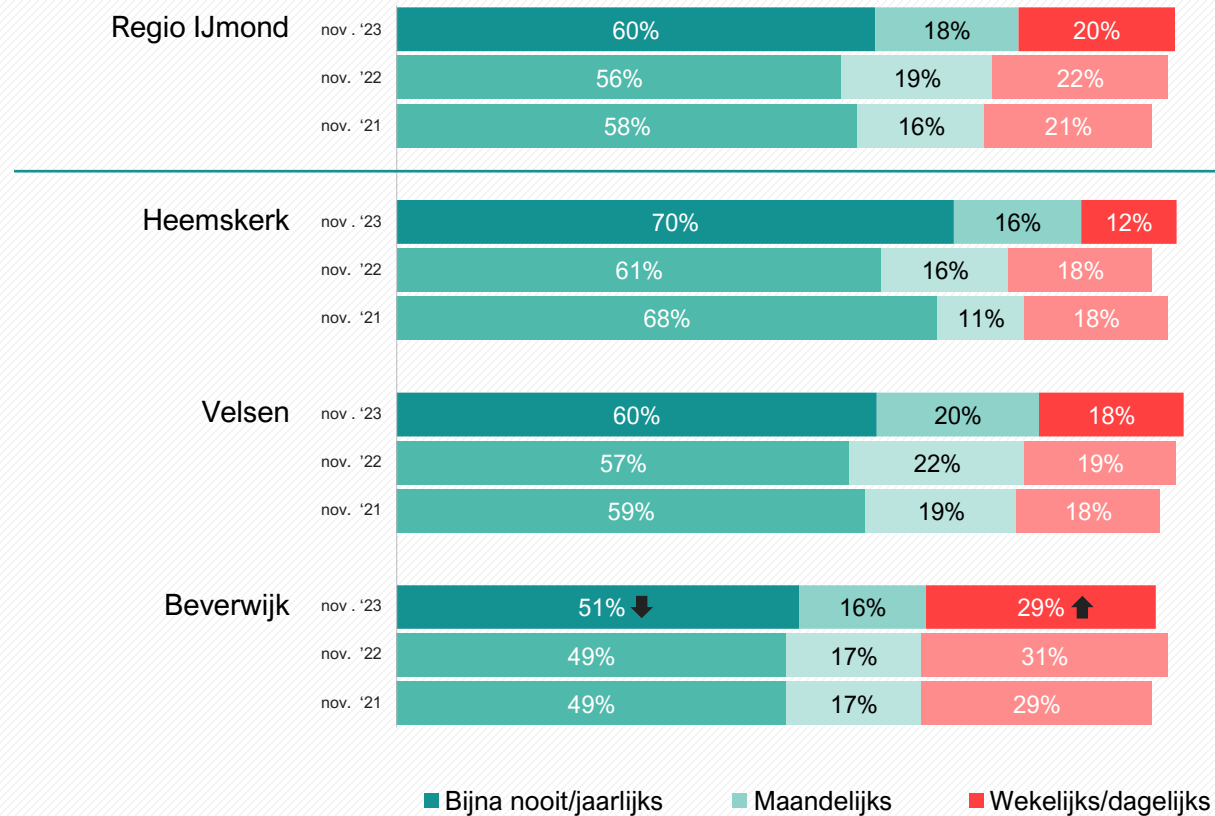
Basis nov. '22: Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=184), Inwoners Velsen (n=293), Inwoners Beverwijk (n=175)

Basis nov. '21: Inwoners regio IJmond (n=651), Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180)

1. Beoordeling leefomgeving

Een op de vijf inwoners ervaart geuroverlast, aandeel ligt – net als in voorgaande jaren – het hoogst in Beverwijk

Frequentie hinder/overlast van geur

↑↓ Significant hoger/lager dan andere gemeente(s)
X%* Significant hoger/lager dan vorige meting

B3) Hoe vaak ondervindt u hinder/overlast van:/*Rest tot 100% weet ik niet/geen mening

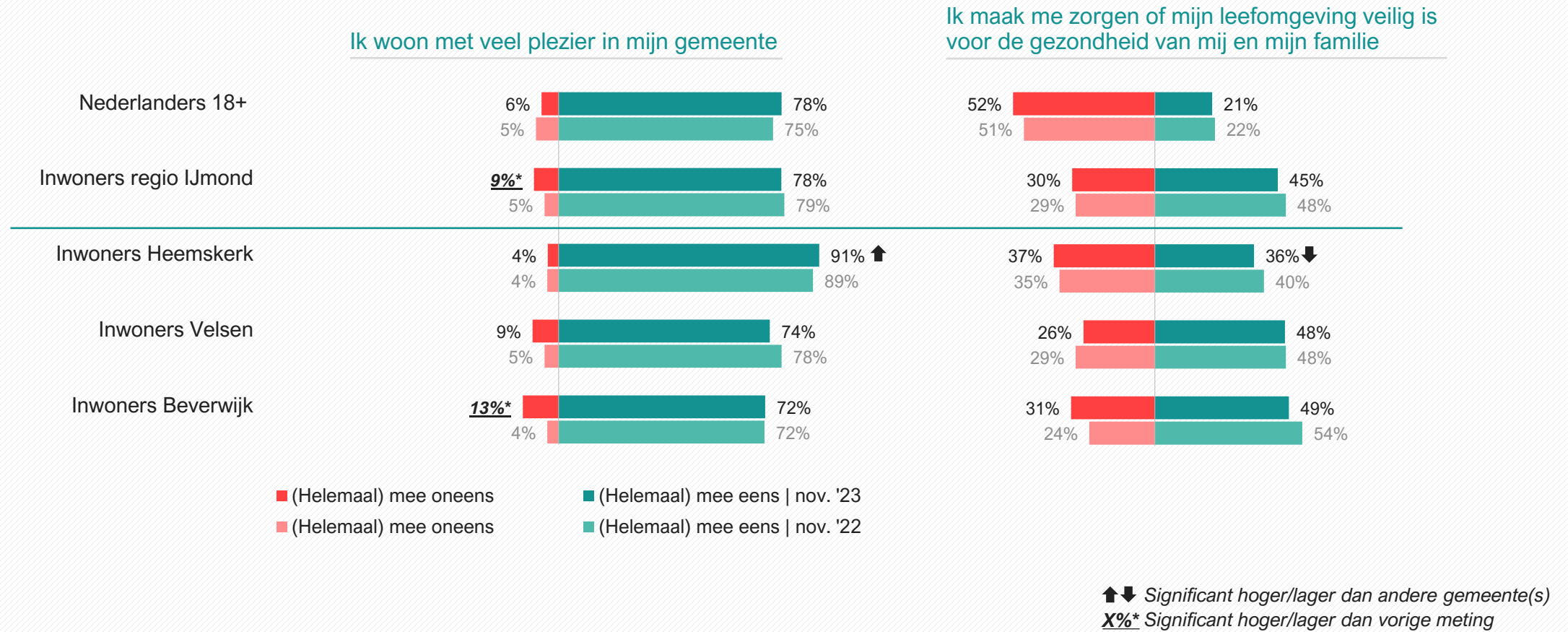
Basis nov. '23: Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=172), Inwoners Velsen (n=296), Inwoners Beverwijk (n=184)

Basis nov. '22: Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=184), Inwoners Velsen (n=293), Inwoners Beverwijk (n=175)

Basis nov. '21: Inwoners regio IJmond (n=651), Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180)

1. Beoordeling leefomgeving

Inwoners van de regio IJmond maken zich vaker dan gemiddeld zorgen over de invloed van de leefomgeving op de gezondheid, tóch woont men even vaak met plezier in de eigen gemeente. Groeiend aandeel Beverwijkers woont niet met plezier in de gemeente

B4) In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen/ *Rest tot 100% neutraal of weet ik niet/geen mening

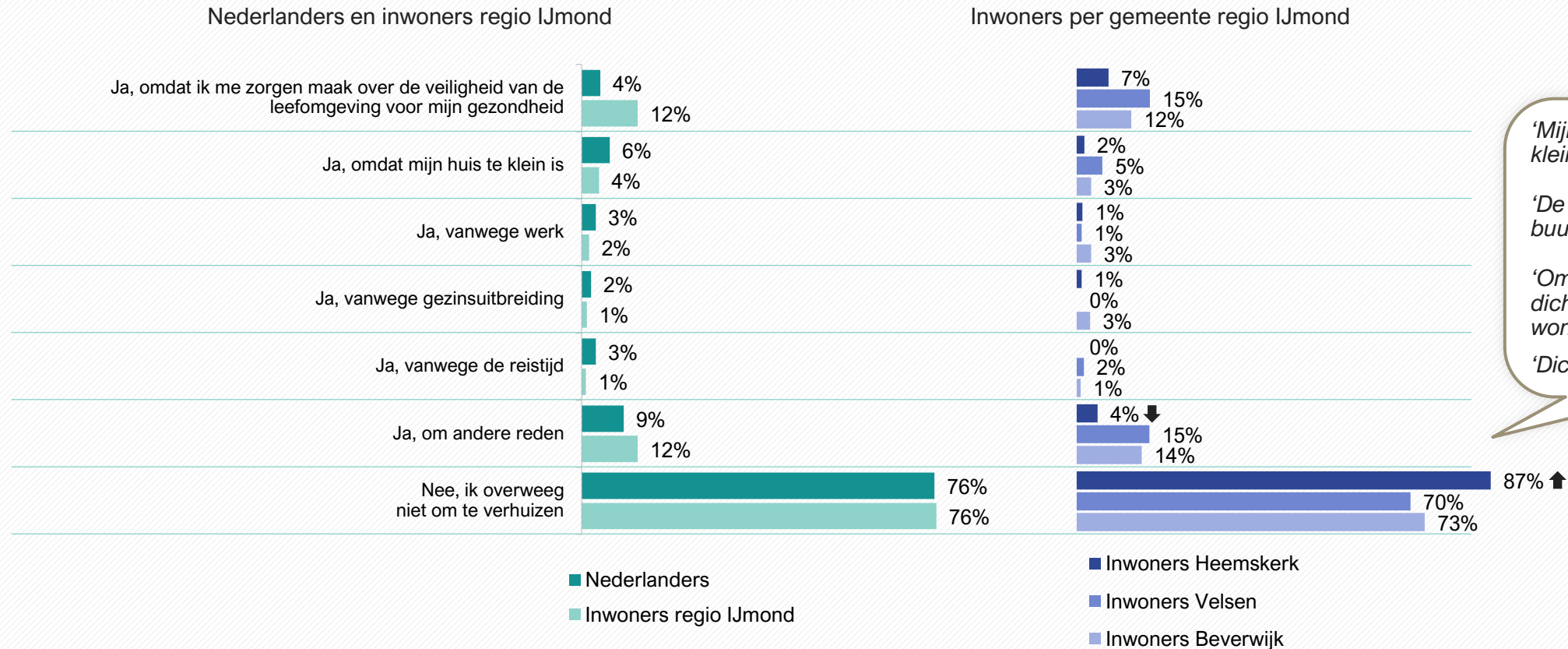
Basis nov. '23: Nederlanders 18+ (n=2052), Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=172), Inwoners Velsen (n=296), Inwoners Beverwijk (n=184)

Basis nov. '22: Nederlanders 18+ (n=1040), Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=170), Inwoners Velsen (n=293), Inwoners Beverwijk (n=175)

1. Beoordeling leefomgeving

Inwoners Velsen overwegen het vaakst om te verhuizen, ook vaker dan de gemiddelde Nederlander, met name omdat zij zich zorgen maken over hun gezondheid

Reden overweging verhuizen

B6) Overweegt u om te verhuizen uit uw gemeente en zo ja, wat is de reden?

Basis nov. '23: Nederlanders 18+ (n=2052), Inwoners regio IJmond (n=652), Inwoners Heemskerk (n=172), Inwoners Velsen (n=296), Inwoners Beverwijk (n=184)

2.

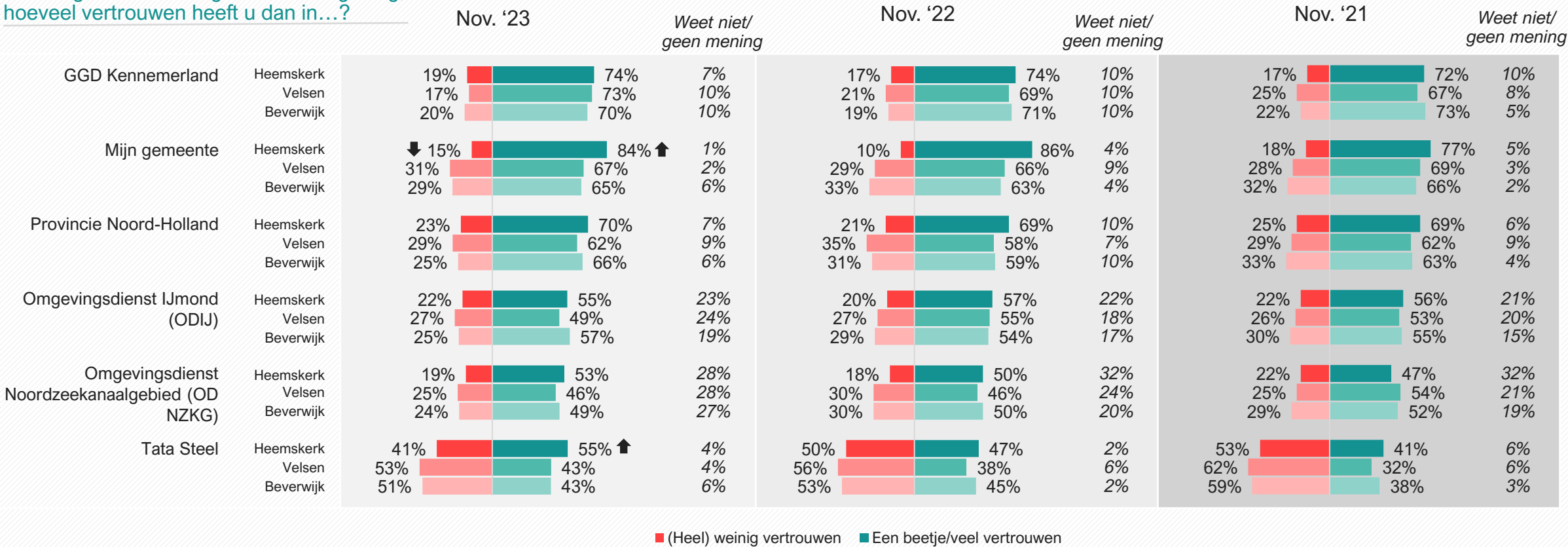
Rol van de overheid

2. Rol van de overheid

Inwoners IJmond hebben het meeste vertrouwen in de GGD omtrent de zorg voor hun leefomgeving; in Heemskerk is het vertrouwen in de gemeente het hoogst

Als het gaat om de zorg voor leefomgeving, hoeveel vertrouwen heeft u dan in...?

C1) Als het gaat om de zorg voor uw leefomgeving, hoeveel vertrouwen heeft u dan in...:
Basis nov. '23: Inwoners Heemskerk (n=172), Inwoners Velsen (n=296), Inwoners Beverwijk (n=184)
Basis nov. '22: Inwoners Heemskerk (n=184), Inwoners Velsen (n=293), Inwoners Beverwijk (n=175)
Basis nov. '21: Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180)

↑↓ Significant hoger/lager dan andere gemeente(s)
X%* Significant hoger/lager dan vorige meting

Bewoners verwachten meer handhaving en een luisterend oor van de provincie en gemeenten voor hun leefomgeving in de regio IJmond

Wat zou de **provincie Noord-Holland** kunnen doen om uw vertrouwen in het beschermen van uw leefomgeving te verhogen?*

'Strenger optreden en zich niet laten afwimpelen. Meer daadkracht en zichtbaarheid met resultaten op de korte termijn.'

'Meer delen wat zij doen, nu heb ik echt geen idee.'

'Niet steeds nieuwe onderzoeken doen naar Tata Steel maar nu eens echt werk maken van het naleven van de milieuregels. Denken aan de gezondheid van de bewoners van de provincie Noord-Holland.'

'Reële afspraken maken met de industrie met doelen die ook daadwerkelijk gehaald kunnen worden.'

'Beter toezicht, hoger tempo/minder bureaucratie, stevige gesprekken voeren met mensen die de regels overtreden. Geen waterige compromissen.'

'Beter alle kanten bekijken, informeren, onderzoeken en Tata Steel steunen. Kritisch zijn op Tata Steel zijn prima. Adviseren prima. Maar niet verwachten, dat iets morgen al lukt. Geef Tata Steel de tijd om zijn plannen uit te werken. Minder laten beïnvloeden door actiescomités.'

'Ik denk dat er weinig te veranderen valt. Bij Tata Steel zijn ze al druk bezig om alles te vergroenen. Ik vind het prima.'

Wat zou **uw gemeente** kunnen doen om uw vertrouwen in het beschermen van uw leefomgeving te verhogen?*

'Ik vind dat ze wel goed bezig zijn en aandacht besteden aan de leefomgeving.'

'De klachten van de burgers serieus nemen. Hangt samen met het voorgaande antwoord over de provincie. Eigenlijk is het wonen uitstekend behalve deze factoren van vervuiling en lawaai. We kunnen hier wonen voor de mooie duingebieden maar ervoeren later pas de invloed van Tata Steel en Schiphol.'

'Mij gewoon te woord staan. Wanneer ik mensen uitnodig om te komen kijken en dan ook langs te komen. De burgemeester zegt mijn uitnodiging niet te hebben ontvangen. Ik word van het kastje naar de muur gestuurd.'

'Ik woon met 100% plezier hier. Misschien dat er openbaar vervoer geregeld zou kunnen worden voor naar en van het station want het station is niet met een bus te bereiken.'

'Aan het afvalprobleem werken en ook weer de groenvoorziening.'

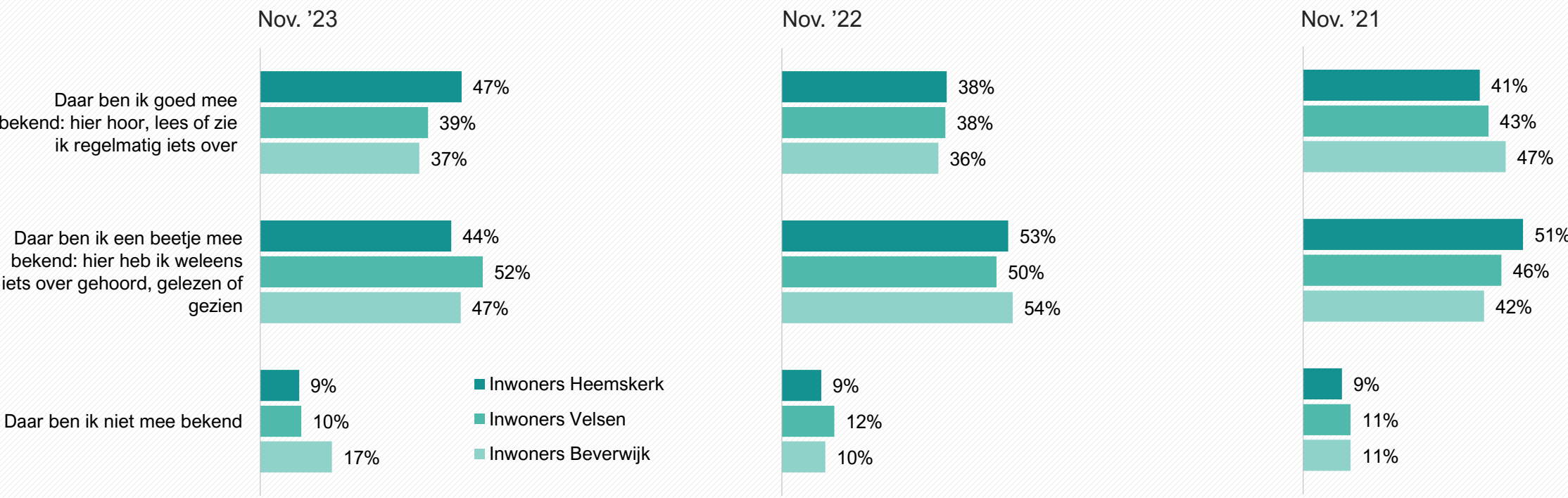
'Meer luisteren naar de burger.'

'Strenger optreden, wetten handhaven, betere afweging milieueconomie.'

2. Rol van de overheid

Bijna alle inwoners zijn (deels) bekend met de aanpak van de negatieve effecten van Tata Steel in de regio IJmond, al is twee vijfde hier maar goed mee bekend

Bekendheid aanpak negatieve effecten Tata Steel op de gezondheid en veiligheid door provincie en gemeenten

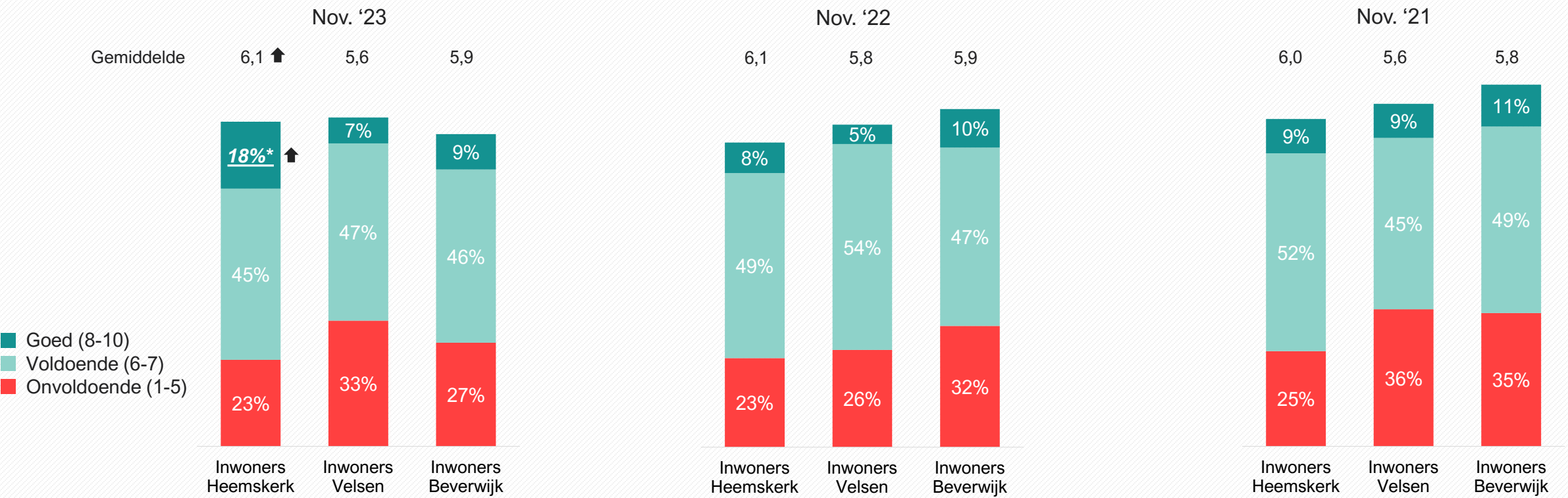
C4) De provincie Noord-Holland en de regio IJmond (gemeente Beverwijk, Velsen en Heemskerk) werken samen aan de aanpak van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de regio IJmond. In hoeverre bent u hier mee bekend?
*Rest tot 100% weet ik niet/geen mening
Basis nov. '23: Inwoners Heemskerk (n=172), Inwoners Velsen (n=296), Inwoners Beverwijk (n=184)
Basis nov. '22: Inwoners Heemskerk (n=184), Inwoners Velsen (n=293), Inwoners Beverwijk (n=175)
Basis nov. '21: Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180)

↑↓ Significant hoger/lager dan andere gemeente(s)
X%* Significant hoger/lager dan vorige meting

2. Rol van de overheid

Drie op de tien inwoners die bekend zijn met de aanpak, beoordelen deze met een onvoldoende; vooral in Velsen zijn inwoners ontevreden

Beoordeling aanpak

C5) Als u deze aanpak als geheel een cijfer zou moeten geven op een schaal van 1-10, welk cijfer zou u dan geven?
*Rest tot 100% weet ik niet/geen mening
Basis nov. '23: C5: Inwoners die bekend zijn met aanpak: Heemskerk (n=160), Velsen (n=271), Beverwijk (n=157)
Basis nov. '22: C5: Inwoners die bekend zijn met aanpak: Heemskerk (n=169), Velsen (n=267), Beverwijk (n=160)
Basis nov. '21: C5: Inwoners die bekend zijn met aanpak: Heemskerk (n=171), Velsen (n=263), Beverwijk (n=162)

↑↓ Significant hoger/lager dan andere gemeente(s)
X%* Significant hoger/lager dan vorige meting

3.

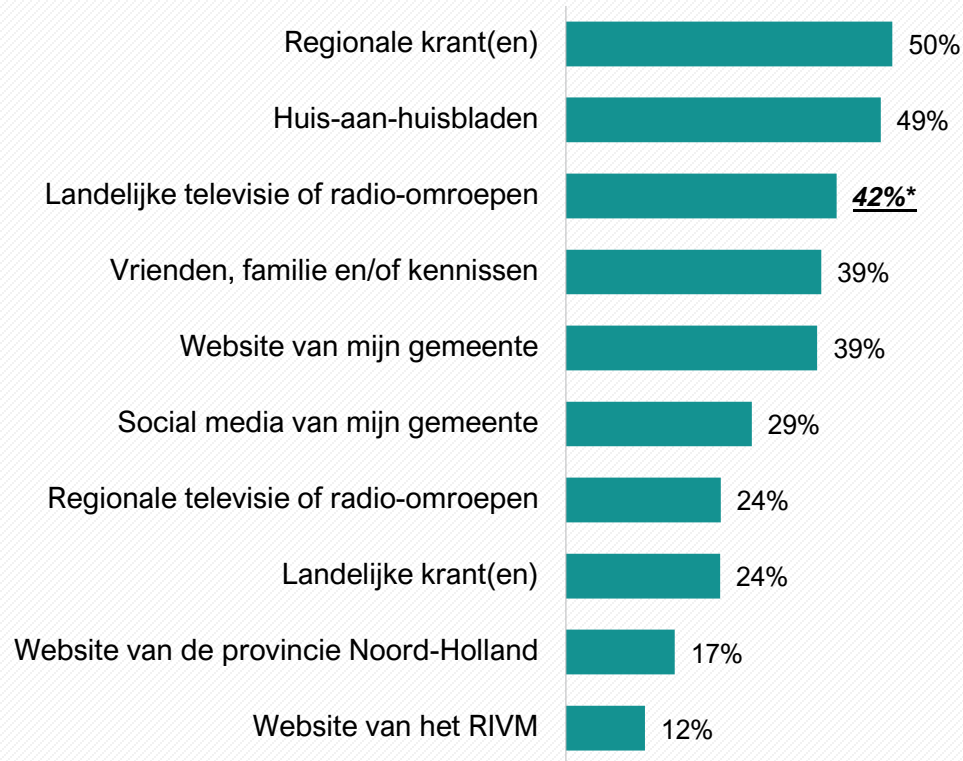
Informatievoorziening over leefomgeving

3. Informatievoorziening over leefomgeving

Inwoners regio IJmond informeren zich vooral via regionale kranten en huis-aan-huisbladen over de eigen leefomgeving; gebruik landelijke TV of radio toegenomen

Top 10 meest gebruikte kanalen voor informatie leefomgeving

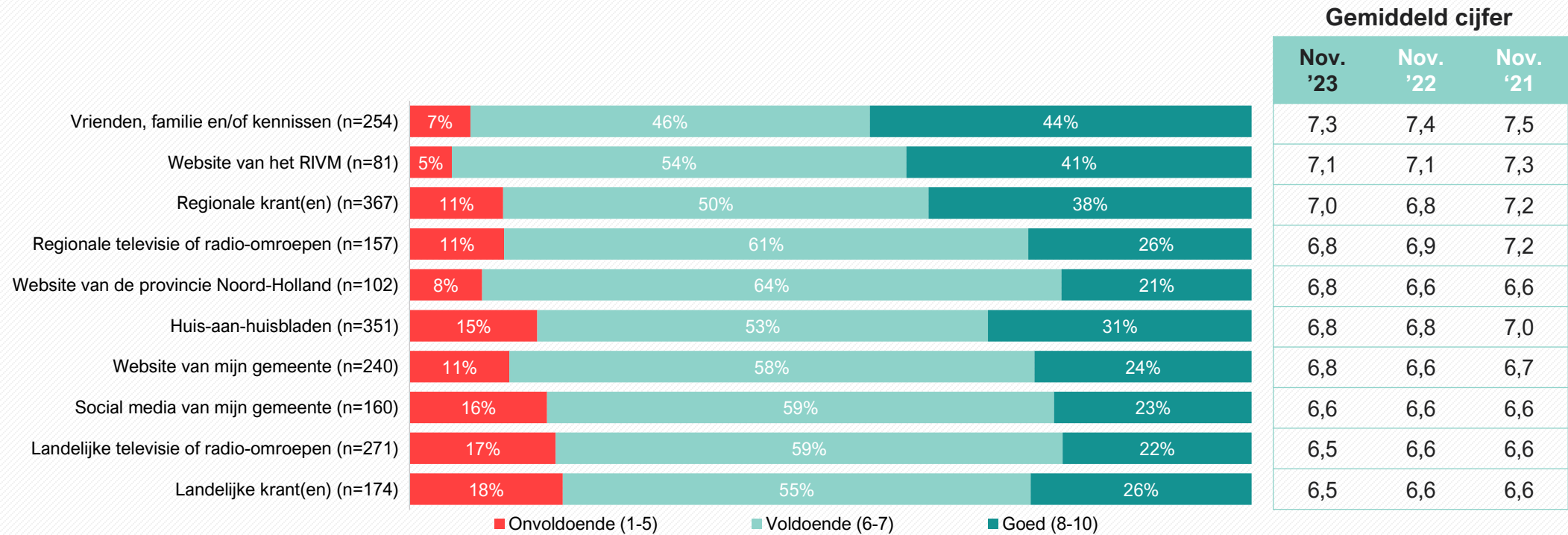
X%* Significant hoger/lager dan vorige meting

D1) Als u op zoek bent naar informatie over uw leefomgeving, welk kanaal of welke kanalen gebruikt u dan?
Basis nov. '23: Inwoners regio IJmond (meting 4: n=652).

3. Informatievoorziening over leefomgeving

Als het gaat om informatie over de eigen leefomgeving, beoordelen inwoners van regio IJmond de eigen kennissen het hoogst; ook lijkt de informatievoorziening vanuit de lokale media beter dan die vanuit de landelijke media

Beoordeling meest gebruikte kanalen*

D2) Hoe beoordeelt u de volgende kanalen als het gaat om de informatie over uw leefomgeving? Op een schaal van 1-10, waarbij 1 staat voor heel slecht en 10 voor heel goed. Basis nov. '23: Inwoners regio IJmond (nov. '23: n=652, nov. '22: n=652, nov. '21: n=651) /* Alleen mensen die gebruik hebben gemaakt van de kanalen, hebben deze beoordeeld.

4.

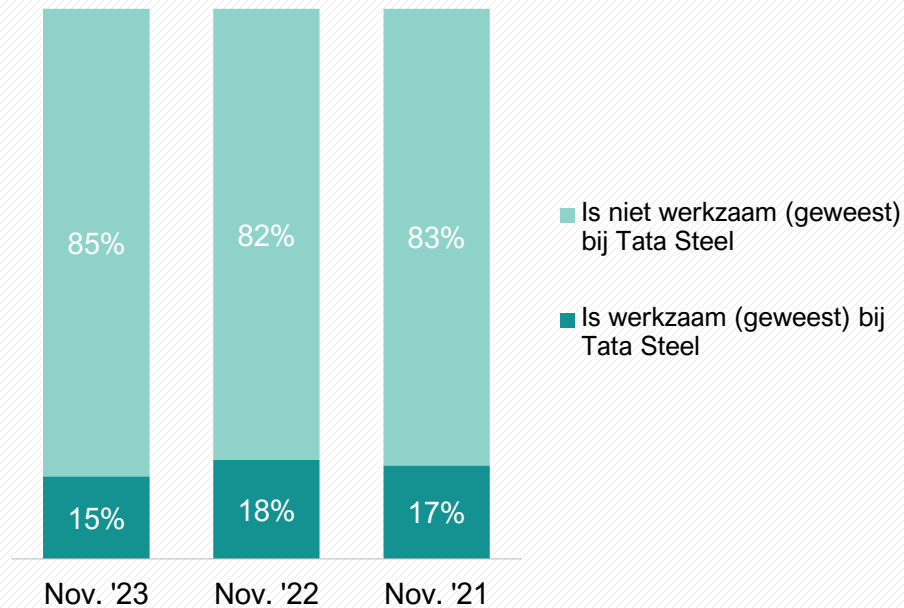
Tata Steel

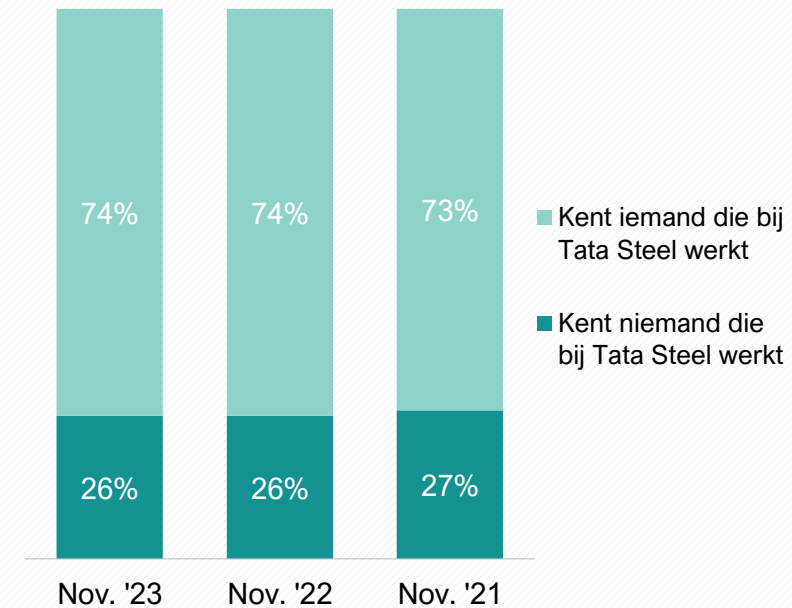
4. Tata Steel

Driekwart van de inwoners van de regio IJmond kennen iemand die bij Tata Steel werkt

Werkzaam (geweest) bij Tata Steel

Kent iemand in directe omgeving die bij Tata Steel werkt

4. Tata Steel

Klachten worden – net als voorgaande jaren – veelal niet gemeld. Inwoners hebben niet het vertrouwen dat er iets met de klacht gedaan wordt of ze hebben er geen zin in of weten niet waar ze terecht kunnen

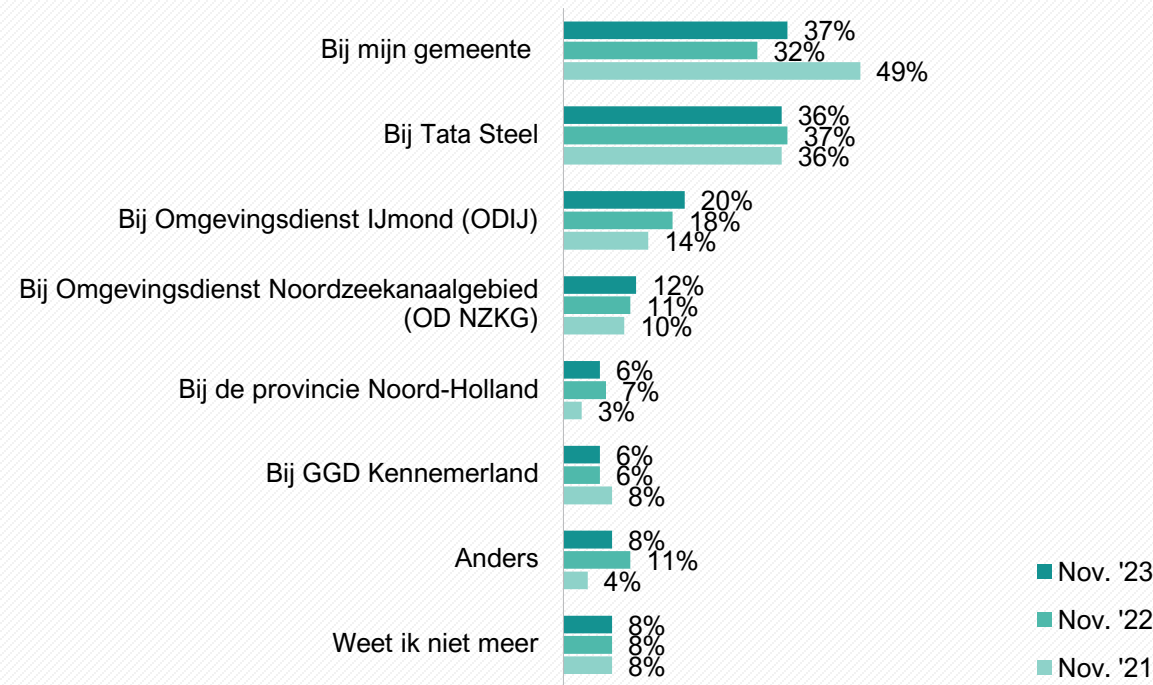

E2) Als u een klacht heeft over Tata Steel, meldt u deze dan?/E3) Waarom meldt u uw klachten over Tata Steel (soms) niet?
Basis: E2: Basis: Inwoners regio IJmond (nov. '23: n=652, nov. '22: n=652, nov. '21: n=651) /E3: Inwoners regio IJmond die klacht over Tata Steel (soms) niet melden (nov. '23: n=319, nov. '22: n=356, nov. '21: n=347)

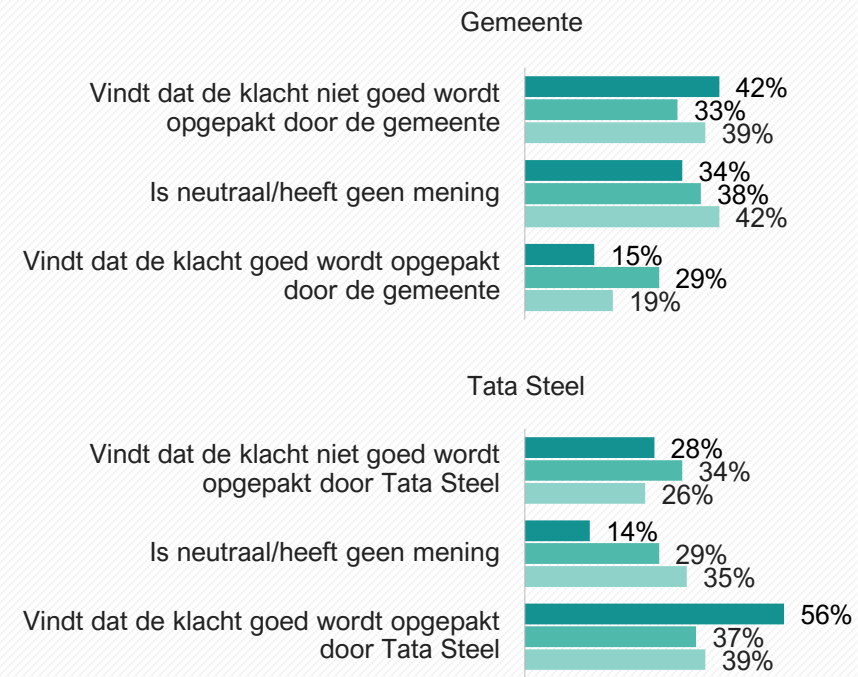
4. Tata Steel

Als inwoners klachten melden, doen ze dat bij de gemeente of Tata Steel. De tevredenheid over de afhandeling van klachten verschilt: Waar de gemeente klachten niet goed lijkt op te pakken, doet Tata Steel dat volgens inwoners wél

Organisatie waar klacht over Tata Steel meestal wordt gemeld:

Beoordeling afhandeling klacht over Tata Steel – door...*

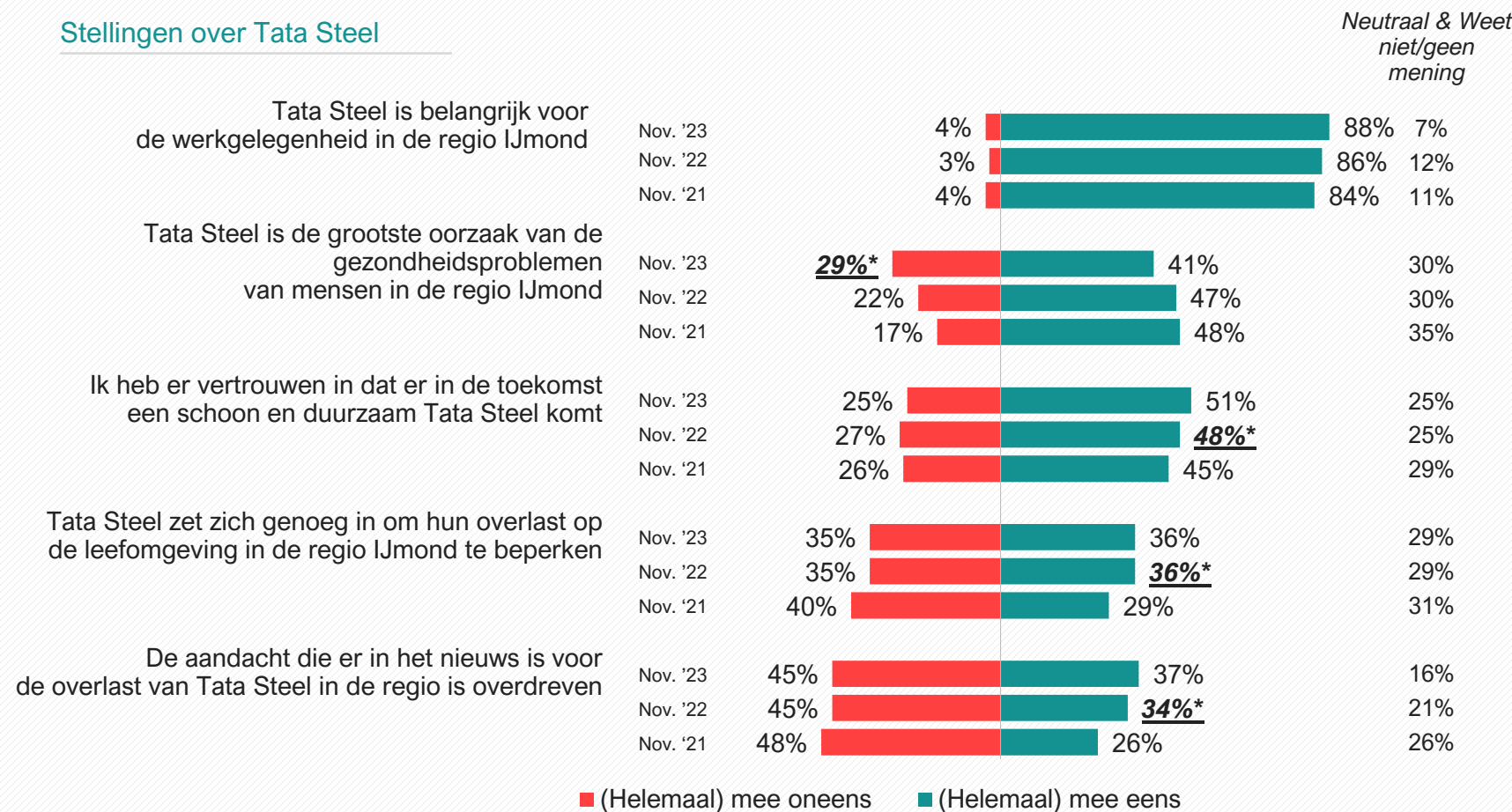
* De andere partijen uit vraag E4 zijn niet weergegeven door het lage aantal waarnemingen (n<20)

E4) Waar meldt u uw klacht meestal? / E5-1) Als ik mijn klacht meld dan wordt dit goed opgepakt door de gemeente.
Basis: E4: Inwoners regio IJmond die klacht over Tata Steel soms/(bijna) altijd melden (nov. '23: n=66, nov. '22: n=99, nov. '21: n=84) / E5: Inwoners regio IJmond die klacht over Tata Steel meestal bij de gemeente melden (nov. '23: n=19, nov. '22: n=29, nov. '21: n=37); Inwoners regio IJmond die klacht over Tata Steel meestal bij Tata Steel melden (nov. '23: n=23, nov. '22: n=39, nov. '21: n=29).

4. Tata Steel

Inwoners vinden Tata Steel belangrijk voor de werkgelegenheid in de regio; groeiend aandeel vindt Tata niet de grootste veroorzaker van gezondheidsproblemen

Stellingen over Tata Steel

! Net als bij voorgaande metingen, zijn inwoners die bij Tata Steel werkzaam zijn (geweest), positiever over Tata Steel dan de rest van de inwoners.

Vergeleken met vorige jaren, is in alle gemeentes het aandeel inwoners dat Tata Steel de grootste veroorzaker vindt van gezondheidsproblemen in de regio afgenomen.

Ook vinden inwoners van Heemskerk en Velsen vaker dan in 2021 dat de aandacht in het nieuws overdreven is (resp. 44% & 35% vs. resp. 32% & 22%).

E6) In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over Tata Steel?
Basis: Inwoners regio IJmond (nov. '23: n=652, nov. '22: n=652, nov. '21: n=651)

X%* Significant hoger/lager dan vorige meting

Onderzoeksopzet

Hoe we dit onderzocht hebben

Met wie we hebben gesproken

Doelgroep: Inwoners van de gemeenten Beverwijk, Velsen en Heemskerk van 18 jaar en ouder.

De **steekproef** vormt een representatieve afspiegeling van de inwoners van deze drie gemeenten op de kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Representativiteit is geborgd door het trekken van een gestratificeerde steekproef, het stellen van quota tijdens het veldwerk en het toepassen van weegcorrecties op de data.

De **onnauwkeurigheidsmarges** bij dit onderzoek (uitgaande van een betrouwbaarheidsinterval van 95%) lopen uiteen van ongeveer 1% tot 4%.

Hoe hebben we met ze gesproken

Aanpak: We hebben gebruik gemaakt van zowel online veldwerk op ons online panel als telefonisch veldwerk. In totaal hebben 652 inwoners de vragenlijst ingevuld: 452 online vragenlijsten en 200 telefonische vragenlijsten. Overzicht per gemeente: gemeente Beverwijk: n=184; gemeente Velsen: n=296; gemeente Heemskerk: n=172.

Online veldwerk: 19 oktober t/m 31 oktober 2023

Telefonisch veldwerk: 31 oktober t/m 14 november 2023

Extra groep: Nederlandse bevolking 18+

Een aantal vragen is ook voorgelegd aan een groep Nederlanders van 18 jaar en ouder via ons online panel: n=2.052. Deze steekproef vormt een representatieve afspiegeling van de Nederlandse bevolking op de kenmerken geslacht, leeftijd, regio en opleidingsniveau.

Veldwerk: 10 t/m 13 november 2023

**BE
SURE.
ACT
SMARTER.**

Bedankt

Frisse Wind. Nu!

GREENPEACE

Dorpsraad
Wijk aan Zee

gezondheidop1

Datum: 12 februari 2024

Onderwerp: Commissiedebat Leefomgeving 15 februari 2024, Tata Steel

Geacht Statenlid,

Op donderdag 15 februari vergadert de Commissie Leefomgeving. Via deze brief wil willen wij u namens Dorpsraad Wijk aan Zee, Frisse Wind.Nu!, Stichting Gezondheid op 1, Dirk Weidema en Stichting Greenpeace Nederland input geven voor wat betreft het onderwerp Tata Steel.

Het gaat structureel mis bij Tata Steel

Het rapport “*Vervolganalyse: Met regelmaat voorkomende voorvallen Tata Steel tot Q2 2023*” van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied geeft een ontluisterend beeld. Over 2022 waren er ongeveer 3.000 ‘voorvallen’ bij Tata Steel, waarvan het merendeel met schadelijke emissies tot gevolg. Dit zijn dan ook geen voorvallen of incidenten, het gaat structureel mis bij Tata Steel. In het [RIVM-onderzoek naar de gezondheidseffecten van Tata Steel](#) zijn deze ‘incidenten’ niet meegenomen, geeft het RIVM zelf aan, dus de feitelijke gezondheidsschade door Tata Steel is groter en de RIVM conclusies vormen een absolute ondergrens.

Het is daarom belangrijk dat er aanvullend onderzoek komt naar de gezondheidseffecten van al deze ‘voorvallen’.

Een deel van deze voorvallen, waarbij gifwolken vrijkomen, ontstaat simpelweg door regulier onderhoud aan milieu-installaties, die dan buiten werking zijn. Echter, de productie mag dan gewoon doorgaan en zo krijgt Tata Steel een ‘license to kill’. Eenvoudigweg omdat werken met back-up milieu-installaties, of het tijdelijk stilzetten van de productie te duur zou zijn. Bevoegd gezag is op grond van de nieuwe Omgevingswet verplicht om hier een eind aan te maken (zie volgende pagina).

Tata Steel moet verplicht worden om altijd te zorgen voor werkende milieu-installaties zonder dat onderhoud nog kan worden opgevoerd als reden om meer schadelijke stoffen uit te stoten.

Handhavingsverzoeken niet opgevolgd

Via drie camera's en de website [Spotdegifwolk.nl](#) hebben Frisse Wind.nu en Greenpeace Nederland sinds mei 2023 725 gifwolken gesignaleerd en gemeld bij de omgevingsdienst. Dat is gemiddeld drie per dag. Daartussen zitten een flink aantal gevallen van verboden ‘rauwe kooks’

waarvoor een verbeuring van 100.000 euro moet gelden in de derde Last onder Dwangsom die Tata Steel opgelegd heeft gekregen. Echter, handhavingsverzoeken bleven onbeantwoord. Daarop hebben Frisse Wind.nu en Greenpeace Nederland afgelopen november een invorderingsverzoek ingesteld voor 16 gevallen van rauwe kooks die wij hebben waargenomen en vastgelegd in de periode april t/m oktober 2023. Bijgevoegd vindt u de reactie van de omgevingsdienst op dit invorderingsverzoek. Daarin vallen twee zaken op:

1. Drie handhavingsverzoeken op rauwe kooks van april tot en met juli worden niet meer opgevolgd omdat Tata Steel kennelijk de eigen beelden al heeft verwijderd en de omgevingsdienst die klaarblijkelijk nodig heeft om vast te stellen of het een geval van rauwe kooks was. De omgevingsdienst heeft dus verzuimd te handhaven terwijl het bewijs voor dit zware milieudelict door omwonenden met camerabeeld werd overlegd. En Tata Steel hoeft eigen camerabeelden maar voor een beperkte tijd op te slaan, terwijl het gaat om bewijsmateriaal voor mogelijke milieuovertredingen.
2. De omgevingsdienst heeft twee rauwe kooks waarvoor wij een handhavingsverzoek hebben ingediend intussen omgezet in een dwangsom (6 en 18 september). Vier handhavingsverzoeken heeft de omgevingsdienst nog in onderzoek, 10 werden er afgewezen. Het is voor ons echter volkomen ontransparant op welke gronden dit besluit werd genomen. De vastgestelde definitie van rauwe/ongare kooks in de derde Last onder Dwangsom spreekt voor zich:

“6. Definitie ongare kooks”

U verzoekt om een verduidelijking te geven van de definitie van ongare kooks. Het is volgens u namelijk niet altijd duidelijk wanneer daar sprake van is. Tegen die achtergrond stelt u, dat u daarom momenteel volledigheidshalve ook situaties meldt die niet (evident) een ongare oven zijn. U stelt de volgende definitie voor en verzoekt ons deze te bevestigen: ‘Indien voorafgaande aan de blus(stoom)wolk eerst een zwarte rookwolk uit de blustoren verschijnt is er sprake van ongare kooks’.

Reactie

Het gaat om kooks die onvoldoende gegaard zijn en dientengevolge in meer of mindere mate zwarte rook veroorzaken. Op het moment dat de kooks uit de oven worden ‘gedrukt’ is duidelijk of de kooks gaar of niet gaar zijn. Een nadere definiëring van dat begrip achten wij dan ook niet nodig.” (LOD3, p. 8).

Een extra teken van rauwe kooks is de zwarte wolk die zich richting de blustoren beweegt (omdat de wagen met uitgestoten rauwe kooks naar de blustoren rijdt) en in beginsel zwarte rook uit de blustoren als de blussing aanvangt. Dit alles is goed zichtbaar op alle beelden van de 16 rauwe kooks in ons invorderingsverzoek. Als deze zouden worden verbeurd dan is de derde Last onder Dwangsom vol en rest intrekken van de vergunning. Wij kunnen ons niet aan het vermoeden onttrekken dat dit een rol speelt bij het afwijzen van handhavingsverzoeken zonder duidelijke opgaaf van reden. In

elk geval is meer transparantie vereist. Waarbij wij er ook op wijzen dat omwonenden hier in hun vrije tijd het werk doen dat de omgevingsdienst zelf zou moeten doen.

Bevoegd gezag moet gezondheid leidend maken bij vergunde uitstootruimte

De Omgevingswet is per 1 januari van kracht. Daarin is opgenomen dat bevoegd gezag alle passende én preventieve maatregelen moet nemen ter bescherming van de gezondheid. De Provincie Noord-Holland mag dus niet alleen leunen op de bestaande emissienormen in de Europese Richtlijn Industriële Emissies (RIE) als de gezondheid van omwonenden en werknemers daarmee onvoldoende is beschermd, hetgeen het RIVM-rapport van afgelopen september heeft aangetoond. De provincie moet op basis van de Omgevingswet dus scherper vergunnen, en wel tot een niveau dat de gezondheid van omwonenden voldoende beschermt. Eerst een discussie opstarten over “Hoe gezond is gezond genoeg?” is daarbij ongepast. De gezondheidsschade die is aangetoond dwingt de provincie om direct in te grijpen.

Wij wijzen u erop dat de Bref/BBT uitzonderingen toestaat als de lokale situatie daartoe aanleiding biedt. Tot nog toe heeft Tata daarvan gebruik gemaakt, maar alleen om verruiming van de norm te bewerkstelligen. De vergunning van de verouderde kooksfabriek 2 is daarvan het navrante voorbeeld. De uitzonderingsregel kan echter ook ingezet worden voor verscherping.

Overigens heeft een rechter in Milaan in december [een advies gegeven](#) naar aanleiding van de gezondheidsproblematiek rond de staalfabriek in Taranto, die het Europees Hof waarschijnlijk gaat overnemen. Daarin staat dat in artikel 11 a) van de RIE zo moet worden geïnterpreteerd dat een bedrijf alle passende preventieve maatregelen moet nemen ter bescherming van de gezondheid. Dit komt overeen met de Omgevingswet. Bevoegd gezag moet dus aan de bak en de vergunningen snel aanscherpen om zo de uitstoot van fijnstof, NOx, ZZS en grof stof naar een gezond niveau te krijgen. Voor ZZS betekent dit de uitstoot zo snel mogelijk terugbrengen naar nul, wat Tata Steel eigenlijk allang verplicht zou moeten zijn op basis van de huidige minimalisatieplicht. Tata Steel komt ermee weg en loost bijvoorbeeld volgens het e-MJV 2022 nog steeds op het Noordzeekanaal ruim 56 kg Arseen, 8 kg Cyaniden, 24 kg Koper, 3 kg Kwik, 169 kg Lood, 83 kg Nikkel en 853 kg Zink, Dit is meer dan voorgaande jaren. Dit kan voorkomen worden; de techniek is er; het is een centenkwestie.

Ook voor het Heracles Plan van Tata Steel moet het verplicht nemen van alle passende en preventieve maatregelen ter bescherming van de gezondheid het uitgangspunt zijn.

Tata Steel India staat niet garant voor kosten eventuele bodemsanering

In de Omgevingswet is vastgelegd dat een bedrijf financiële zekerheidsstelling moet bieden voor eventuele bodemsanering. Dat betekent dat Tata India financieel garant moet staan voor de kosten van bodemsanering, mocht het gebeuren dat Tata Steel Nederland verdwijnt. Dit moet in de vergunning worden vastgelegd. Echter, eerder was al bekend dat Tata India de groepsgarantie voor Tata Steel Nederland heeft ingetrokken en daaruit volgt dat het moederbedrijf deze garantie dus niet biedt. In een [stenogram](#) van een aandeelhoudersvergadering van Tata India van mei 2023 staat:

So, just on Europe again, like we used to -- *like we were used to maintain that there is not going to be any cash support from India*. But now with this -- the TS Holdings providing some support to the TS U.K. debt. Is it essentially like some change in policy or stance that we are kind of having on that now?

this cash and this *letter of support* has been in place for possibly a decade. It's not something -- *it is neither a guarantee nor a binding letter of comfort*. This is as I said earlier, it is required for audit purposes because when you do the going concern testing, there are various stress tests that are done. And one of the stress tests is that if the company does not have the ability to support or refinance the loan that comes due and these loans are fundamentally working capital loans. So if that is -- that comes up for renewal, etcetera, then will there be a support from Tata Steel. *And that is an intent letter and not a guarantee*. So that is -- nothing has changed between what has been given in the last decade versus today. It's more explicit today because that's the part of the stress test that has been done. So I think there is no change in policy. We focus on the businesses to ensure that they are cash neutral to cash positive. In Netherlands case, the focus is to push them towards being or the way the plans are done is to become cash positive which is one of the reasons why I mentioned that they are sitting on EUR0.5 billion of cash -- free cash.

Dit vormt een enorm financieel risico voor de provincie, gezien de toekomst van Tata Steel Nederland onzeker is en ernstige bodemverontreiniging zich elke dag blijft ophopen. Als voorwaarde voor verdere vergunningverlening moet gelden dat Tata India financiële zekerheidsstelling biedt voor eventuele bodemsanering. Tata Steel moet verder verplicht worden om alle passende maatregelen te nemen om verdere bodemverontreiniging te stoppen.

Gezondheidsultimatum

De vergroeningsplannen die Tata Steel wil doorvoeren zijn *'too little, too late'* en doen veel te weinig voor gezondheid, natuur en klimaat. Slechts voor de vervanging van kooksfabriek 2 en hoogoven 7 zijn de plannen concreet, voor kooksfabriek 1 en hoogoven 6 is nog in het geheel geen plan, terwijl het onrealistisch is dat de stoude kooksfabriek 1 nog eens meer dan tien jaar mee zou gaan.

De [Notitie Reikwijdte en Detailniveau \(NRD\)](#) die Tata Steel heeft gepubliceerd is vaag en vrijblijvend en bevat geen concrete emissiegegevens. Het maakt duidelijk dat reductie van CO2 het doel is en gezondheidsverbetering hooguit bijvangst. En dat Tata Steel zo lang mogelijk ruw ijzer wil blijven maken in de dichtbevolkte IJmond. Ook doet Tata Steel geen harde toezegging op de omschakeling naar groene waterstof, en lijkt het structureel in te zetten op aardgas in combinatie met ondergrondse opslag van CO2 (CCS).

We wijzen u graag op het plan voor de toekomst van staalproductie in de IJmond dat door diverse omwonenden-organisaties is ingebracht: www.gezondheidsultimatum.nl. Omwonenden-organisaties willen dat de ziekmakende uitstoot van het bedrijf stopt. En niet pas bij de volgende generatie. Met het Heracles-plan is daar geen zicht op. Met het alternatief willen

zij laten zien dat er wel degelijk mogelijkheden zijn om de staalproductie te behouden met een gezonde leefomgeving als harde randvoorwaarde is. Het plan voorziet in het terugbrengen van de productiecapaciteit van Tata Steel met 40%, tot 4 miljoen ton staal per jaar. Een capaciteit die meer in lijn is met de bevolkingsdichtheid en de druk op de leefomgeving in de IJmond. De antieke en lekkende kooksfabriek 2 moet per 1 januari 2025 dicht en kooksfabriek 1 sluit per 1 januari 2030. Tata Steel is dan in 2030 kolenvrij in lijn met het verbod op kolen voor elektriciteitsproductie, dat in 2030 ingaat. Tata Steel gaat meer inzetten op staalrecycling aangevuld met import van groene ijzerspons uit regio's in Europa waar de businesscase beter is dan hier.

De provincie speelt als vergunningverlener en toezichthouder een cruciale rol in de opvolging van de teleurstellende en vage NRD van Tata Steel. Wij vragen u dringend om ervoor te zorgen dat gezondheid van de omgeving werkelijk een ijkpunt is, gebaseerd op actuele advieswaarden en met harde deadlines. De expertcommissie gezondheid komt in maart met een advies. Daarnaast zou een scenario waarin Tata Steel wordt afgeschaald en in 2030 duurzaam is eveneens onderdeel moeten worden van de NRD.

Wij wensen u een goede vergadering toe.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED], namens Stichting Frisse Wind.nu

[REDACTED]

[REDACTED], namens Stichting Gezondheid op 1

[REDACTED], namens Stichting Greenpeace Nederland

[REDACTED]

BIJLAGE: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, voornemen tot besluit op invorderingsverzoek

Ebbehout 31
1507 EA Zaandam

www.odnzkg.nl

Prakken d'Oliveira Human Rights Lawyers

T.a.v. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Betreft: voornemen tot besluit op invorderingsverzoek

Zaaknummer
12444576

Geachte [REDACTED]

Documentnummer
26081827

Op 16 november 2023 hebben wij uw verzoek tot invordering met betrekking tot Tata Steel IJmuiden BV gelegen aan de Wenckebachstraat 1, Velsen-Noord namens Stichting Frisse Wind.nl, [REDACTED] en Stichting Greenpeace Nederland ontvangen.

Uw kenmerk
D20231383/BK/bk

Datum
30 januari 2024

U verzoekt ons over te gaan tot invordering van een door Tata Steel IJmuiden B.V. (hierna: "Tata Steel") verbeurde dwangsom, op grond van het derde besluit tot oplegging van een last onder dwangsom van 19 september 2022, met kenmerk 11288550, aan Tata Steel wegens het ontstaan van ongere kooks.

Uw verzoek tot invordering betreft zestien incidenten die volgens u, tot verbeuring van voornoemde last onder dwangsom zouden moeten leiden. Uit videobeelden van Stichting Frisse Wind en [REDACTED] zou blijken dat in de periode van 26 april 2023 tot 30 oktober 2023 zestien keer sprake zou zijn geweest van het ontstaan van ongere kooks bij Tata Steel. Deze incidenten zijn eerder bij de Omgevingsdienst gemeld door Stichting Frisse Wind en/of [REDACTED], onder toezending van de camerabeelden aan de Omgevingsdienst voor elk van die meldingen.

Naar aanleiding van uw invorderingsverzoek hebben wij onderzocht of sprake is van verbeuring van de last onder dwangsom van 19 september 2022 op de door u aangegeven data.

Wettelijk kader

De last onder dwangsom van 19 september 2022 vloeit voort uit de overtreding van artikel 2.1, eerste lid, onder e, onder 2° en 3° van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (verder ook: Wabo). Dit artikel bevat een verbodsbepaling ten aanzien van het zonder

De belangrijkste veranderingen rond de Omgevingswet? Ga naar odnzkg.nl/omgevingswet

omgevingsvergunning uitvoeren van een project, voor zover dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit het veranderen of veranderen van de werking van een inrichting. Bij besluit van 16 januari 2007, met kenmerk: 2007-00001 hebben wij aan Tata Steel een omgevingsvergunning verleend (de zgn. revisievergunning).

In de daaraan ten grondslag liggende aanvraag is opgenomen:

Het thermisch niveau van de batterij wordt op een zodanig niveau gestuurd dat ongere kooks wordt vermeden (onderdeel kooks en gasfabrieken, par. 1.2.9 (KGF 1), p. 1-69 en par 1.2.10 (KGF 2), p. 1-70).

Het ontstaan van ongere kooks is dan ook niet vergund.

Handhavingsbeleid

Wij houden rekening met de Regionale uniforme Uitvoerings- en handhavingstrategie OD NZKG 2024-2027, dat wij op 29 december 2023 hebben vastgesteld.¹

Overeenkomstig § 3.3 van genoemd document sluit ons beleid aan bij de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht van 12 oktober 2022. Dit heeft onder meer tot gevolg dat wij onze sanctionering afstemmen op de interventiematrix zoals bedoeld in hoofdstuk 4.1 van de strategie.

Bevoegdheid

Op grond van het bepaalde in artikel 2.4, tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) juncto artikel 3.3, eerste lid van het Besluit omgevingsrecht (Bor) en de daarbij horende bijlage I, onderdeel C, zijn wij het bevoegd gezag. In artikel 5.2, eerste lid, van de Wabo is bepaald, dat wij als bevoegd gezag de zorg hebben voor de bestuursrechtelijke handhaving van de voorschriften die voor degene die de inrichting drijft, gelden.

Beoordeling verzoek

Hieronder geven wij de zestien incidenten zoals omschreven in uw verzoek om invordering weer, onder vermelding van ons zaaknummer en datum/tijd waarneming, met onze reactie daarop en de wijze waarop deze verzoeken worden afgedaan.

1) 11995376, 26-04-2023, 20:15 uur

Omschrijving: 'Rauwe kooks bij kofa 2'

Onze reactie

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. De camerabeelden van Tata Steel worden slechts een beperkte tijd bewaard waardoor zij niet meer over de beelden kan beschikken. Op de vaste camera van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, welke opgesteld is op de Reyndersweg te Wijk aan Zee bij Kooksgasfabriek 2, is op de datum van deze melding niets waargenomen dat tot nader onderzoek heeft geleid. Aan de hand van de voor de toezichthouder beschikbare informatie is er dan ook geen overtreding geconstateerd ten aanzien van dit incident.

¹ Provinciaal Blad 2023, nr. 15843, 29 december 2023.

2) 12060142, 04-06-2023, 15:32 uur

Omschrijving: *'Rauwe kooks bij kofa 1. Gaarne handhaven.'*

Onze reactie

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. De camerabeelden van Tata Steel worden slechts een beperkte tijd bewaard waardoor zij niet meer over de beelden van de datum van het betreffende incident kan beschikken. Uit onze bevindingen van de ingezonden camerabeelden blijkt in dit geval geen sprake te zijn van rauwe/ongare kooks. Aan de hand van de voor de toezichthouder beschikbare informatie is er voor het overige ook geen overtreding geconstateerd ten aanzien van dit incident

3) 12125472, 06-07-2023, 21:02 uur

Omschrijving: *'Wij zagen een rauwe kooks bij kofa 2 en dienen een handhavingsverzoek in.'*

Onze reactie

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. De camerabeelden van Tata Steel worden slechts een beperkte tijd bewaard waardoor zij niet meer over de beelden kan beschikken. Op de vaste camera van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, welke opgesteld is op de Reyndersweg te Wijk aan Zee bij Kooksgasfabriek 2, is op de datum van deze melding niets waargenomen dat tot nader onderzoek heeft geleid. Aan de hand van de voor de toezichthouder beschikbare informatie is er dan ook geen overtreding geconstateerd ten aanzien van dit incident

4) 12352749, 06-09-2023, 08:55

Omschrijving: *'Vandaag 06.09.2023 om 08.55.24 legde de webcam van Frisse Wind voor de 6e keer dit jaar een rauwe oven vast. Zie bijlage. Op 08.55.58 zien wij links van de schoorsteen de zwarte rookpluim zich via de bluswagen verplaatsen. Op 08.56.16 bevindt de zwarte pluim zich net voor de gashouder. Op 08.56.33 verschijnt de eerste tekenen van een zwarte pluim uit de blustoren 11 Op 08.56.45 wordt deze gevolgd door de witte stoompluim.'*

Onze reactie

Deze melding, betreffende een incident op dezelfde datum en dezelfde tijd, is ook ontvangen in zaaknummer 12240191:

'Zeer waarschijnlijk rauwe kooks bij kooksfabriek 2. Graag handhaven.'

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. Naar aanleiding van het bekijken van de beelden van Frisse Wind is er een afspraak gemaakt op 16 oktober 2023 om de camerabeelden van Tata Steel zelf te bekijken bij Tata Steel op het terrein. Onze bevindingen naar aanleiding van het bekijken van de beelden en de procesgegevens van Tata Steel zijn dat dit beelden van oven 943 van Kooksfabriek 2 betreft, batterij 19. De beelden laten geen afwijkingen zien die duiden op rauwe kooks, er is een deur-emissie zichtbaar. De Kookseindtemperatuur en de klimpijptemperatuur laten tevens geen afwijkingen zien. Aan de hand van de voor de toezichthouder beschikbare informatie is er dan ook geen overtreding geconstateerd ten aanzien van dit incident.

5) 12230087/11288550, 05-09-2023, 16:19-16:22 uur

Omschrijving: *'Op 05.09.2023 om 16.19.22 constateerde de webcam van de Stichting Frisse Wind een 100% rauwe oven bij de KGF 1. Zwart stof/rook werd tijdens het drukken van de oven naar de lucht geëmitteerd. Tijdens het transport van de bluswagen steeg ditzelfde zwarte stof/rook door de warmteinhoud van de bluswagen naar de lucht. Nog voor het daadwerkelijke blussen was een zwarte stof/rookwolk uit de blustoren 11 zichtbaar. In deze zwarte stof/rookpluimen bevinden zich ZZS . Voor dit ongewone voorval geldt een 3e Last Onder Dwangsom om de overtreder te dwingen zijn overtredding te staken en te voorkomen.'*

Onze reactie

Deze vraag is tevens afgehandeld in de melding met zaaknummer 12230117:

'Op 05.09.23 om 16.19.22 is een 100% Rauwe oven gezien op de camera van Frisse Wind bij KGF1. Dit is een overtredding, hierop moet gehandhaafd worden.'

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. Naar aanleiding van het bekijken van de beelden van Frisse Wind is er een afspraak gemaakt op 16 oktober 2023 om de camerabeelden van Tata Steel zelf te bekijken bij Tata Steel op het terrein. Onze bevindingen naar aanleiding van het bekijken van de beelden en de procesgegevens van Tata Steel zijn dat dit beelden van oven 960 van Kooksfabriek 1 betreft, batterij 19. De beelden laten geen afwijkingen zien die duiden op rauwe kooks. De Kookseindtemperatuur en de klimpijptemperatuur laten tevens geen afwijkingen zien. Aan de hand van de voor de toezichthouder beschikbare informatie is er dan ook geen overtredding geconstateerd ten aanzien van dit incident

6) 12236838, 09-09-2023, 11:37-11:43 uur

Omschrijving: *'Rauwe oven, kofa 2, Tata steel, 9 september 2023, 11:37 uur'*

'Hierbij een handhavingsverzoek tbv opnieuw een rauwe oven op 9 September 2023 11:37 uur.'

Onze reactie

Deze melding, betreffende een incident op dezelfde datum en dezelfde tijd, is ook ontvangen in zaaknummer 12240211:

'Mogelijk geval van rauwe kooks bij kooksfabriek 2.'

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. Naar aanleiding van het bekijken van de beelden van Frisse Wind is er een afspraak gemaakt op 16 oktober 2023 om de camerabeelden van Tata Steel zelf te bekijken bij Tata Steel op het terrein. Onze bevindingen naar aanleiding van het bekijken van de beelden van Tata Steel zijn dat de beelden geen afwijkingen laten zien die duiden op rauwe kooks. Aan de hand van de voor de toezichthouder beschikbare informatie is er dan ook geen overtredding geconstateerd ten aanzien van dit incident

7) 12236930, 09-09-2023, 15:19 uur

Omschrijving: *'Hierbij doen we nog een handhavingsverzoek voor een rauwe oven op 9 september 2023, om 15:19 bij kooksgasfabriek.'*

Onze reactie

Deze melding, betreffende een incident op dezelfde datum en dezelfde tijd, is ook ontvangen in zaaknummer 12240217:

'Rauwe kooks bij kooksfabriek 1. Graag handhaven.'

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. Ons oordeel naar aanleiding van het bekijken van de beelden van Greenpeace zijn dat de beelden geen afwijkingen laten zien die duiden op rauwe kooks. Aan de hand van de voor de toezichthouder beschikbare informatie is er dan ook geen overtreding geconstateerd ten aanzien van dit incident.

8) 12236832, 09-09-2023, 10:03-10:09 uur

Omschrijving: *'Hierbij maak ik melding van een rauwe kookswolk bij kooksgasfabriek 2, Tata Steel, op 9 September 2023 om 10:03 uur.'*

Onze reactie

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. Naar aanleiding van het bekijken van de beelden van Frisse Wind is er een afspraak gemaakt op 16 oktober 2023 om de camerabeelden van Tata Steel zelf te bekijken bij Tata Steel op het terrein.

Onze bevindingen naar aanleiding van het bekijken van de beelden van Tata Steel zijn dat de beelden geen afwijkingen laten zien die duiden op rauwe kooks. Aan de hand van de voor de toezichthouder beschikbare informatie is er dan ook geen overtreding geconstateerd ten aanzien van dit incident

9) 12240183, 11-09-2023, 18:47-18:53 uur

Omschrijving: *'Rauwe oven bij kooks 2 fabriek. Rook verplaats zich en eindigt in blustoren. Graag handhaven !'*

Onze reactie

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. Naar aanleiding van het bekijken van de beelden van Frisse Wind is er een afspraak gemaakt op 16 oktober 2023 om de camerabeelden van Tata Steel zelf te bekijken bij Tata Steel op het terrein.

Onze bevindingen naar aanleiding van het bekijken van de beelden van Tata Steel zijn dat de beelden geen afwijkingen laten zien die duiden op rauwe kooks. Aan de hand van de voor de toezichthouder beschikbare informatie is er dan ook geen overtreding geconstateerd ten aanzien van dit incident

10) 12299997, 14-09-2023, 14:58 uur

Omschrijving: *'Op 14.09.23 starttijd 14.58.37 is op de camera van FW vermoedelijke rauwe kooks gezien bij de kofa 1. Graag handhaven.'*

Onze reactie

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. Dit incident wordt afzonderlijk afgehandeld vanuit de zaak met zaaknummer 12299997. Het handhavingsverzoek is ontvangen op 7 oktober 2023 en reeds in behandeling genomen

vanuit de zaak. Het voornemen tot een besluit met betrekking tot dit incident ligt bij Stichting Frisse Wind.nl voor een zienswijze hierop. De zienswijze termijn loopt tot en met 15 februari 2024. Wij zullen dit verzoek afdoen in een separaat besluit.

11) 12256811, 19-09-2023, 08:50 uur

Omschrijving: *'Vermoedelijke rauwe oven graag handhaven !'*

Onze reactie

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. Het onderzoek met betrekking tot dit incident loopt nog. Over de verder uitkomst van ons onderzoek zullen wij vanuit de zaak communiceren. Dit verzoek om invordering wordt daarom buiten beschouwing gelaten in het onderhavige besluit. Wij zullen dit verzoek afdoen in een separaat besluit.

12) 12287992, 02-10-2023, 10:04 uur

Omschrijving: *'We zagen een rauwe kooks bij kooksgasfabriek 2 en doen hierbij een handhavingsverzoek.'*

Onze reactie

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. Het onderzoek met betrekking tot dit incident loopt nog. Over de verder uitkomst van ons onderzoek zullen wij vanuit de zaak communiceren. Dit verzoek om invordering wordt daarom buiten beschouwing gelaten in het onderhavige besluit. Wij zullen dit verzoek afdoen in een separaat besluit.

13) 12288243, 02-10-2023, 18:21 uur

Omschrijving: *'Wij zagen vandaag om 18:21 uur nog een rauwe kooks en verzoeken jullie ook hier handhaving op toe te passen.'*

Onze reactie

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. Het onderzoek met betrekking tot dit incident loopt nog. Over de verder uitkomst van ons onderzoek zullen wij vanuit de zaak communiceren. Dit verzoek om invordering wordt daarom buiten beschouwing gelaten in het onderhavige besluit. Wij zullen dit verzoek afdoen in een separaat besluit.

14) 12334979, 22-10-2023, 15:10 uur

Omschrijving: *'We zagen vandaag nogmaals een dikke zwarte rauwe kookswolk bij kofa 1. We verzoeken hierop te handhaven.'*

Onze reactie

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. Naar aanleiding van het bekijken van de beelden van Frisse Wind hebben wij camerabeelden van Tata Steel zelf bekeken. Uit deze beelden hebben wij kunnen opmaken dat op 22 oktober 2023 om 15:10 uur geen sprake is geweest van ongere kooks bij Kooksgasfabriek 2 van Tata Steel. De zichtbare emissie is veroorzaakt door een verstopte

klimpijp. Aan de hand van de voor de toezichthouder beschikbare informatie is er dan ook geen overtreding geconstateerd ten aanzien van dit incident.

15) 12350023, 29-10-2023, 13:26-13:52

Omschrijving: *'Rauwe Kooks gezien op de camera's van FW om 13:36:52 bij de kofa2. Graag handhaven.'*

Onze reactie

De Omgevingsdienst kan in beginsel niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. Het onderzoek met betrekking tot dit incident loopt nog. Over de verder uitkomst van ons onderzoek zullen wij vanuit de zaak communiceren. Dit verzoek om invordering wordt daarom buiten beschouwing gelaten in het onderhavige besluit. Wij zullen dit verzoek afdoen in een separaat besluit.

16) 12354024, 30-10-2023, 09:30 uur

Omschrijving: *'Op 30-10-23 om 09:31:15 rauwe kooks gezien bij de kofa2 op de camera's van FW. Graag handhaven.'*

Onze reactie

De Omgevingsdienst kan niet handhaven op enkel camerabeelden van derden. De camerabeelden van Tata Steel worden slechts een beperkte tijd bewaard waardoor zij niet meer over de beelden kan beschikken. Op de vaste camera van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, welke opgesteld is op de Reyndersweg te Wijk aan Zee bij Kookgasfabriek 2, is op de datum van deze melding niets waargenomen dat tot nader onderzoek heeft geleid.

Conclusie

Tijdens het onderzoek is, zoals onder 'beoordeling verzoek' weergegeven, geconstateerd dat er in elf van de zestien incidenten geen sprake is van een verbeuring, en daaruit voortvloeiend van invordering, van de last onder dwangsom van 19 september 2022 op de door u aangegeven data.

In vijf van de zestien incidenten, te weten incident van 14-09-2023/14:58 uur, 19-09-2023/08:50 uur, 02-10-2023/10:04 uur, 02-10-2023/18:21 uur, 29-10-2023/13:26-13:52 uur, loopt nog een onderzoek of is het incident al inhoudelijk in behandeling genomen vanuit de betreffende zaak. Om deze reden wordt met betrekking tot deze incidenten geen besluit op uw invorderingsverzoek genomen middels onderhavig besluit. De conclusies die uit de afzonderlijke zaken volgen zullen vanuit de betreffende zaken worden gecommuniceerd aan belanghebbende(n).

Zienswijze

PM

Besluit

Gezien de hiervoor opgenomen overwegingen besluiten wij uw verzoek tot invordering van 15 november 2023 af te wijzen.

Hoogachtend,

Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland,
namens deze,
de directeur van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied,

voor deze,
PM

Dit document is [digitaal vastgesteld](#). Vandaar dat een zichtbare handtekening ontbreekt.

Bezwaarclausule

PM

Op 12 oktober 2023

Conceptagenda

Betreft	BAC Regionale Economie en Cultuur
Vergaderdatum en -tijd	12 oktober 2023 van 10:00 tot 12:00
Locatie	Provinciehuis Utrecht
Deelnemers	Willemien Meeuwissen-Dekker (Dr), Jisse Otter (Dr), Chris Jansen (FI), Jurie van den Berg (FI), Friso Douwstra (Fr), Peter Drenth (Gld), Helga Witjes (Gld), Henk Emmens (Gr), Stephan Satijn (Li), Jasper Kuntzelaers (Li), Peter Díez (Li), Martijn van Gruijthuijsen (NB), Jos van der Horst (NB), Esther Rommel (NB), Erwin Hoogland (Ov), Gert Harm ten Bolscher (Ov), André van Schie (Utr), Rob van Muilekom (Utr), Harry van der Maas (Zld), Jo-Annes de Bat (Zld), Jeanette Baljeu (ZH), Meindert Stolk (ZH), Mirjam Maasdam (IPO), Marieke van Engelen (IPO), Pamela Young (IPO), Pelle de Hamer (IPO), Vincent Grubben (IPO)

1. Opening en verslag

- 1a. Kennismaking
- 1b. Vaststellen agenda
- 1c. Vaststellen verslag BAC Regionale Economie d.d. 15 juni 2023 en verslag BAC Cultuur d.d. 22 juni 2023.

2. Mededelingen

- 2a. Voorzitterschap
- 2b. Kennismakingsronde van Minister van Economische Zaken en Klimaat langs gedeputeerden Regionale Economie.
- 2c. MIT-regeling 2024

3. Algemene besprekpunten

Algemeen

3a. Portefeuilleverdeling en voorstel werkwijze BAC's

Kern van het onderwerp

Elke BAC organiseert zijn eigen werkproces aan de hand van portefeuillehouders en mandaten. Het IPO-bestuur heeft recent nadrukkelijk gevraagd om een gelijksoortig proces voor alle BAC's. Elke BAC bespreekt het voorstel voor de werkwijze en spelregels van een BAC; op basis van de uitkomsten van alle besprekingen stelt het IPO-bestuur een algemene werkwijze vast. Tevens zal tot een portefeuilleverdeling gekomen moeten worden. Ook deze zal door het IPO-bestuur worden bekrachtigd.

Voorstel/gevraagd besluit

De leden van de BAC Regionale Economie en Cultuur worden gevraagd om een:

- 1. Oriënterende bespreking van de werkwijze van de BAC Regionale economie en Cultuur;
- 2. Oriënterende bespreking van de te verdelen portefeuilles.

3b. Lobbyfiches

Kern van het onderwerp

In de zomer 2023 zijn in aanloop naar de verkiezingsprogramma's lobbyfiches geschreven. Deze lobbyfiches zijn ter informatie en inspiratie toegevoegd aan de agenda van het IPO-

bestuur van 7 september 2023. Het IPO-bestuur verzoekt de individuele BAC's om de fiches voor de kabinetsformatie te bespreken.

Voorstel/gevraagd besluit

De BAC Regionale Economie en Cultuur wordt gevraagd:

1. De bijgevoegde fiches op verzoek van het IPO-bestuur te bespreken en ter vergadering aan te geven of aanpassingen wenselijk zijn.
2. In te stemmen met de vervolgstappen.

4. Strategische agenda/bespreekpunten

MKB Dienstverlening

4a. Actieagenda MKB Dienstverlening

Kern van het onderwerp

Juni 2022 is het advies 'Dienstbare Dienstverlening' van het Comité voor Ondernemerschap verschenen. In vervolg daarop heeft de minister van EZK Rob Schouten als Kwartiermaker aangesteld. In samenspraak met uitvoeringsorganisaties en medeoverheden heeft de kwartiermaker de 'Actieagenda MKB Dienstverlening 2024 -2026' opgesteld.

Voorstel/gevraagd besluit

1. De AAC RE adviseert de BAC REC zich te committeren aan de Actieagenda MKB Dienstverlening 2024 – 2026 en als de basis te gebruiken voor de vervolgstappen in de ontwikkeling richting een stelsel waarbij de vraag vanuit het MKB centraal staat. De agenda biedt voldoende ruimte om er regionale inkleuring aan te geven.
2. De AAC RE adviseert de BAC REC in te stemmen met het inbrengen van het kennisprogramma dat door PTvT wordt vormgegeven in vervolg op de Regioscan Digitalisering in de Actieagenda MKB Dienstverlening.
3. De BAC wordt gevraagd Erwin Hoogland (gedeputeerde Overijssel) namens de provincies te mandateren voor besluitvorming over de eindversie van de Actieagenda MKB Dienstverlening 2024-2026 in de stuurgroep van 25 oktober 2023.

Innovatiebeleid

4b. Herijking Missiegedreven Innovatiebeleid

Kern van het onderwerp

Het missiegedreven innovatiebeleid wordt momenteel herijkt. Voorzien is dat op 2 november een herzien Kennis- en Innovatieconvenant (KIC) kan worden ondertekend. Voor de komende convenants periode zal het accent meer op valorisatie en marktcreatie komen te liggen. Provincies en ROM's zullen partners binnen dit missiegedreven innovatiebeleid een nadrukkelijker plek krijgen.

Voorstel/gevraagd besluit

1. De BAC RE&C wordt gevraagd om in te stemmen met het definitieve concept van het Kennis- en Innovatieconvenant 2024-2027.
2. De BAC RE&C wordt gevraagd om de voorlopige portefeuillehouder Innovatie in de Regio te mandateren om namens de gezamenlijke provincies het KIC op 2 november de ondertekenen.

Vergaderdatum en -tijd: 12 oktober 2023 van 10:00 tot 12:00

Locatie: Provinciehuis Utrecht

Circulaire Economie

4c. Plan van aanpak NPCE

Kern van het onderwerp

Op 25 oktober vindt het BO Circulaire Economie plaats. Op de agenda staat het Plan van aanpak Krachtenbundeling Rijk en regio in het kader van het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE). Hierin wordt het proces vastgelegd om concrete afspraken te maken over samenwerking in de regio. Het gaat daarbij om afspraken tussen overheden onderling en om een set aan afspraken tussen de multihelix partijen. Het hoofdstuk over afspraken tussen overheden onderling moet nog nader worden ingevuld. Vanuit IPO is gewerkt aan een voorstel hiervoor.

Voorstel/gevraagd besluit

1. Uw BAC wordt gevraagd in te stemmen met het Plan van Aanpak NPCE;
2. Uw BAC wordt gevraagd in te stemmen met de outline voor het hoofdstuk 'nadere invulling tussen overheden onderling'.

Ruimtelijke Economie

4d. Stand van zaken Grip op grote bedrijfsvestigingen

Kern van het onderwerp

In het Bestuurlijk Overleg Grip op grootschalige bedrijfsvestigingen van 8 maart jl. is afgesproken dat provincies toewerken naar een eerste zicht op thema's/gebieden waar interprovinciale en interbestuurlijke afstemming nodig is en in kaart brengen welk instrumentarium eventueel nog nodig is om gericht op de vestiging van grote bedrijven te kunnen sturen. De BAC RE wordt gevraagd kennis te nemen van de laatste stand van zaken.

Voorstel/gevraagd besluit

1. De BAC RE wordt gevraagd kennis te nemen van de indicatieve inventarisatie grootschalige ruimtevraag;
2. De BAC RE wordt gevraagd kennis te nemen van de voorgenomen vervolgstappen, te weten inrichting van afstemmingstafels en eerste toetsing via provinciale proeftafels (langs corridor Zuid en ZuidOost en in Noord-Nederland).

5. Hamerstukken

5a. Circulair en Duurzaam Opdrachtgeverschap (CDO)

Kern van het onderwerp

In het voorjaar van 2023 zijn de mogelijkheden verkend tot het ontwikkelen van een Redenatiekader voor Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). Een voorstel om dit via een promotietraject te doen wordt voorgelegd aan uw BAC REC.

Daarnaast moet eind van 2023 helderheid komen over de besteding van de subsidie voor Circulair en Duurzaam Opdrachtgeverschap (CDO). Het voorstel is om dit te besteden aan a) het opstellen van het uitvoeringsplan Circulair en duurzaam opdrachtgeverschap provincies en b) het bijdragen aan het promotieonderzoek voor het opzetten van het Redenatiekader MVOI.

Voorstel/gevraagd besluit

De BAC REC wordt gevraagd in te stemmen met:

1. De inzet om, gezamenlijk met de partners van het MVOI, het Redenatiekader MVOI te laten ontwikkelen via een promotieonderzoek, onder voorbehoud dat dit onderzoek ook tussenresultaten oplevert waar de partijen gebruik van kunnen maken.

Vergaderdatum en -tijd: 12 oktober 2023 van 10:00 tot 12:00

Locatie: Provinciehuis Utrecht

2. Het indienen van het voorstel bij IenW om de Subsidie voor Circulair en Duurzaam Opdrachtgeverschap te verlengen en als volgt in te vullen:
 - a. de inhuur van een adviseur die de rol van penvoerder op zich neemt voor het opstellen van het Uitvoeringsplan Circulair en Duurzaam Opdrachtgeverschap voor Provincies (CDOP);
 - b. de bijdrage namens de provincies aan het onderzoek naar en het opstellen van het Redenatiekader MVOI, onder voorbehoud dat de andere betrokken partijen ook een bijdrage leveren.

6. Ter informatie

6a. Eindrapport Routenetwerken voor ontdekken en bewegen

6b. Leidraad Ruimte voor Recreatie en Toerisme

7. Rondvraag en sluiting

Provincie Noord-Holland

Commissie Leefomgeving

Dossiernummer	14345
Extern Zaak ID	2176936
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 februari 2024
Agendapunt	13.a
Titel	Energie/Mobiliteit: Energieroute Noord-Holland (C-agenda Leefomgeving –leidend– 15-02-2024 en Ruimte 12-02-2024)
Organisatieonderdeel	BEL/ODB

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Leefomgeving	15 februari 2024

Toelichting

Rijk, provincie en gemeenten werken langs de A9-A5-A22 en noordelijke gedeelten van de A1 en A2 samen aan de Energieroute Noord-Holland. Dit project in het kader van het Rijks OER (Opwek Energie Rijksvastgoed) programma is bedoeld om de opwekking van hernieuwbare energie langs deze wegen te realiseren. De provincie Noord-Holland gaat een samenwerkingsovereenkomst aan met de projectpartners voor de volgende fase van planvorming.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

T. Stam en B. van Leeuwen
BEL/IOT

Telefoonnummer +31235145601
thijs.stam@noord-holland.nl

1 | 3

**Betreft: Planvormingsfase Energieroute Noord-Holland en update
Opwek Energie Rijksgronden (OER)**

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Afronden verkenningfase en opstarten planvormingsfase voor de
Energieroute Noord Holland als onderdeel van het Rijksprogramma
Opwek Energie Rijksvastgoed (OER).

Inleiding

In de Regionale Energie Strategieën (RES) Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid is opgenomen om langs de Rijkswegen de combinatie te maken met het opwekken van hernieuwbare energie. Het Rijk, gemeenten, provincie en de netbeheerder werken in het kader van het Rijks OER-programma sinds 2022 samen aan de Energieroute Noord-Holland. Dit project omvat de Rijkswegen A5, A9, A22, en de noordelijke delen van de A1 en A2. In oktober 2022 zijn Gedeputeerde Staten een intentieovereenkomst aangegaan met de projectpartners voor de zogenoemde verkenningfase van dit project. Hier hebben wij u destijds per brief (1912240/1912497) over geïnformeerd.

De verkenningfase is in de afrondende fase en Gedeputeerde Staten hebben besloten om de samenwerking voor dit project met de partners voort te zetten in de hierop volgende projectfase: de planvormingsfase. Noord-Holland gaat hiertoe een samenwerkingsovereenkomst aan met de projectpartners (Rijksdiensten, betrokken gemeenten en de netbeheerder).

In Noord-Holland lopen er inmiddels ook OER-projecten voor de A1-A6, A7-A8 en wordt er binnenkort gestart met de A10. Bij relevante ontwikkelingen en/of mijlpalen binnen deze projecten houden we u op de hoogte.

Resultaten verkenningfase

Vanaf november 2022 is een verkenning uitgevoerd voor de Energieroute Noord-Holland. Een van de doelen van deze

Verzenddatum

24 JAN. 2024

Kenmerk

2176936/2176961

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

verkenningfase was om te komen tot door de omgeving gedragen ruimtelijke ontwerputgangspunten waar zonne-opstellingen aan dienen te voldoen alsmede concrete percelen. Het eindproduct van het ruimtelijke ontwerp spoor in de verkenningfase is een voorkeursvariant voor de Energieroute Noord-Holland.

Nader onderzoek UNESCO en BPL

Binnen de voorkeursvariant bevindt zich nog een aantal locaties die een nadere onderbouwing en/of onderzoek vraagt. Dit zijn enkele locaties die liggen binnen het UNESCO werelderfgoed, de Hollandse Waterlinies en een aantal locaties die liggen binnen het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL). In de voorkeursvariant is duidelijk aangegeven waar dit het geval is. Dit aanvullende onderzoek wordt opgepakt bij de volgende projectfase (zie planvormingsfase). De locaties zijn: A9 ter hoogte van Heiloo (BPL), A5 Tuinen van West, Amsterdam (BPL), Zijkanaal C, Haarlemmermeer (BPL), Haarlemmermeer Bermen A9/A5 (BPL), Diemerscheg (BPL), Tunnelmonden Wijkertunnel (UNESCO), Knooppunt Beverwijk (UNESCO), Afslag Heemskerk (BPL en UNESCO) en Afslag Akersloot (BPL).

Participatie

Ten behoeve van het opstellen van de voorkeursvariant heeft er binnen het proces in elke gemeente inwonersparticipatie plaatsgevonden. Hierbij is bij omwonenden en stakeholders reflectie op, en input voor de voorkeursvariant gevraagd.

Planvormingsfase

Het doel van de planvormingsfase is om een volgende stap richting uitvoering te zetten. Met het aangaan van de overeenkomst tot samenwerking legt de provincie vast dat het de verantwoordelijkheid voor de projectbesluitprocedure op zich neemt. Het projectbesluit is het voorgenomen planologische instrument en vervangt met het ingaan van de omgevingswet in 2024 het provinciaal inpassingsplan.

Tijdens de verkenningfase is door de provincie toegezegd dit te willen doen met als voorwaarde dat alle gemeenten hierachter staan. Afgelopen periode hebben alle betrokken colleges van B&W van de gemeenten een officieel verzoek ingediend om een projectbesluit procedure te starten voor dit project. Daarmee is dit een gedragen voorstel.

Samenwerkingsovereenkomst

De samenwerkingsovereenkomst bevat afspraken tussen partijen over de planvorming en de procedure tot de openbare aanbesteding van het project. In een vervolgfase kan via een openbare biedboekprocedure een exploitant worden geselecteerd.

Noord-Holland vervult naast de planologische rol op basis van de overeenkomst ook de rol van omgevingsmanager. Voor financiële participatie wordt projectbeleid opgesteld met als uitgangspunt 50% lokaal eigendom overeenkomstig met de doelstelling in de RES.

Tot slot

Bij nieuwe relevante ontwikkelingen en/of mijlpalen met betrekking tot dit project zullen we u hiervan op de hoogte stellen.

Hoogachtend,

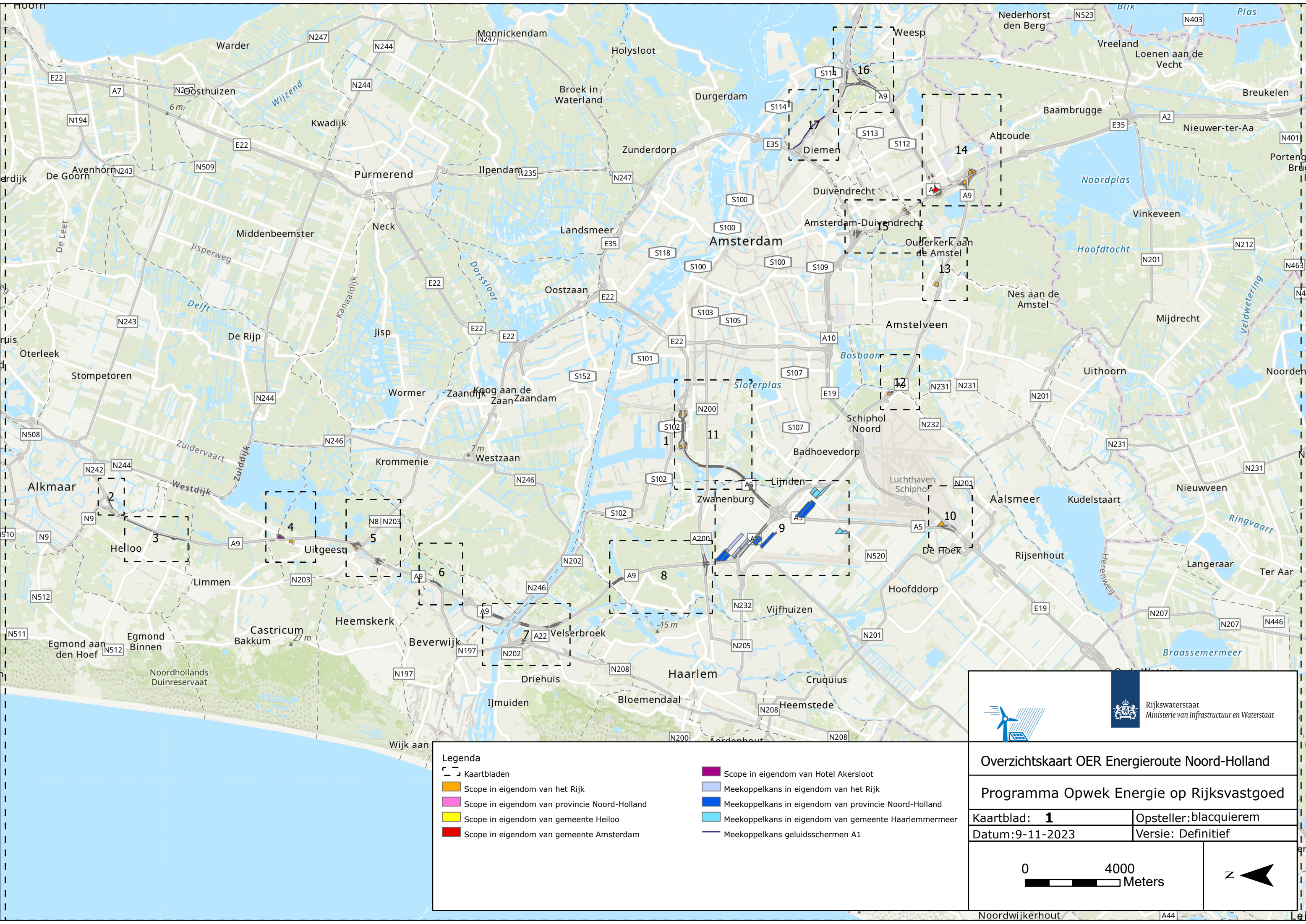
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Overzichtskaart OER Energieroute Noord-Holland

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: 1	Opsteller: blacquierem
Datum: 9-11-2023	Versie: Definitief

04000
Meters

Legenda

 Kaartbladen

 Scope in eigendom van het Rijk

 Scope in eigendom van provincie Noord-Holland

 Scope in eigendom van gemeente Heiloo

 Scope in eigendom van gemeente Amsterdam

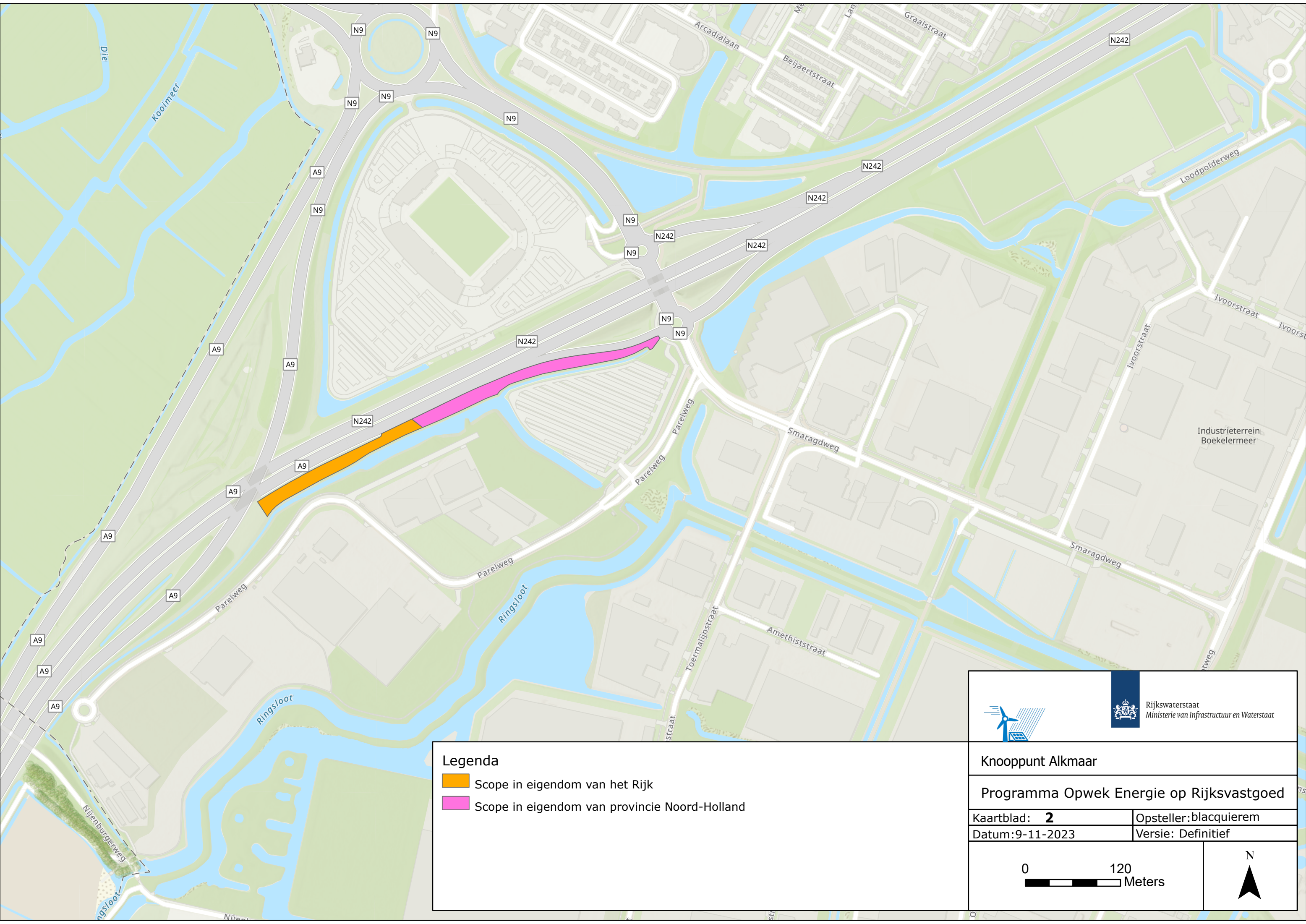
 Scope in eigendom van Hotel Akersloot

 Meekoppelkans in eigendom van het Rijk

 Meekoppelkans in eigendom van provincie Noord-Holland

 Meekoppelkans in eigendom van gemeente Haarlemmermeer

 Meekoppelkans geluidsschermen A1

Legenda

 Scope in eigendom van het Rijk

 Scope in eigendom van provincie Noord-Holland

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Knooppunt Alkmaar

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: 2	Opsteller:blacquierem
Datum:9-11-2023	Versie: Definitief

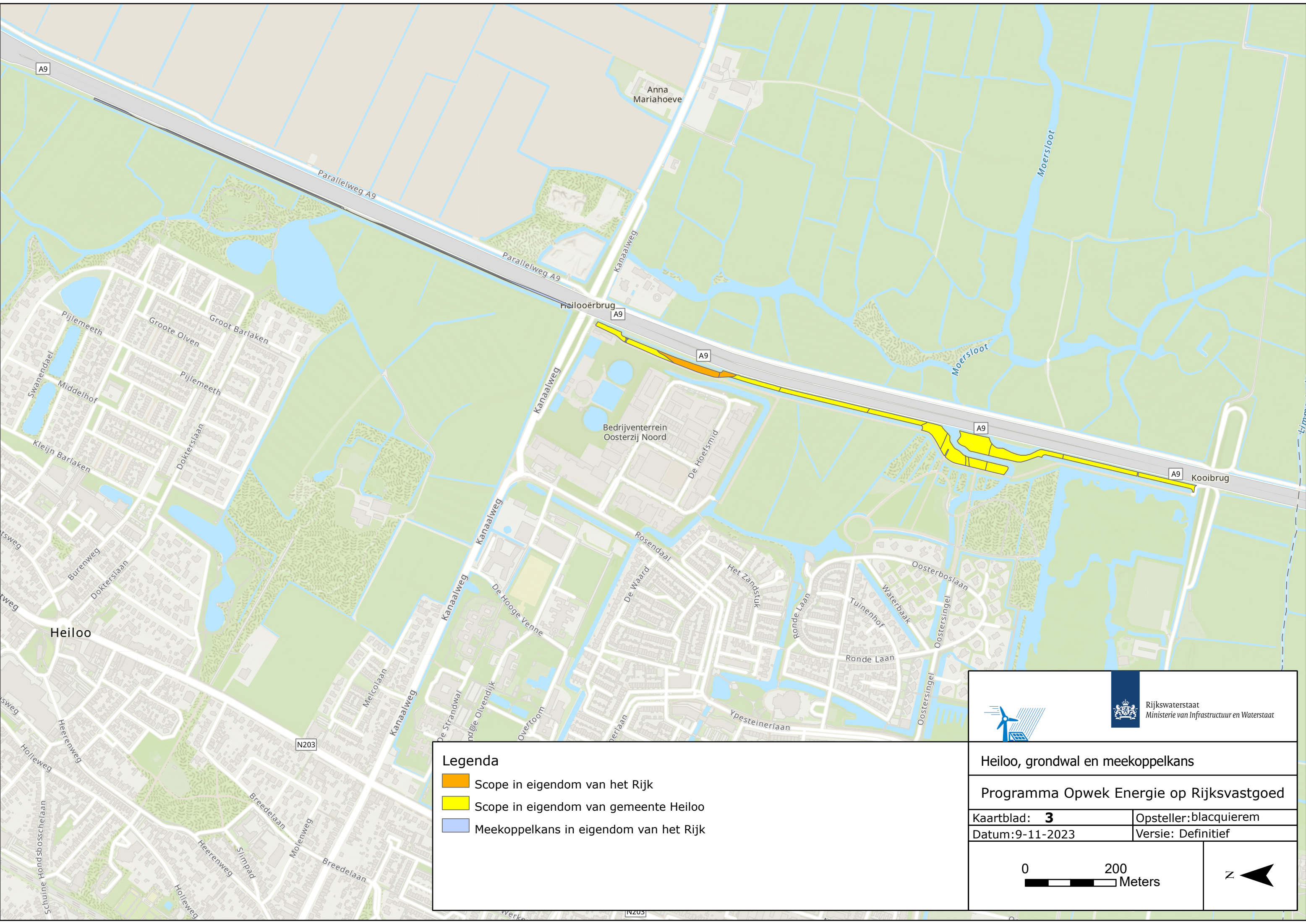
0

120

Meters

N

Legenda

- Scope in eigendom van het Rijk
- Scope in eigendom van gemeente Heiloo
- Meekoppelkans in eigendom van het Rijk

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Heiloo, grondwal en meekoppelkans

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: 3	Opsteller:blacquierem
Datum:9-11-2023	Versie: Definitief

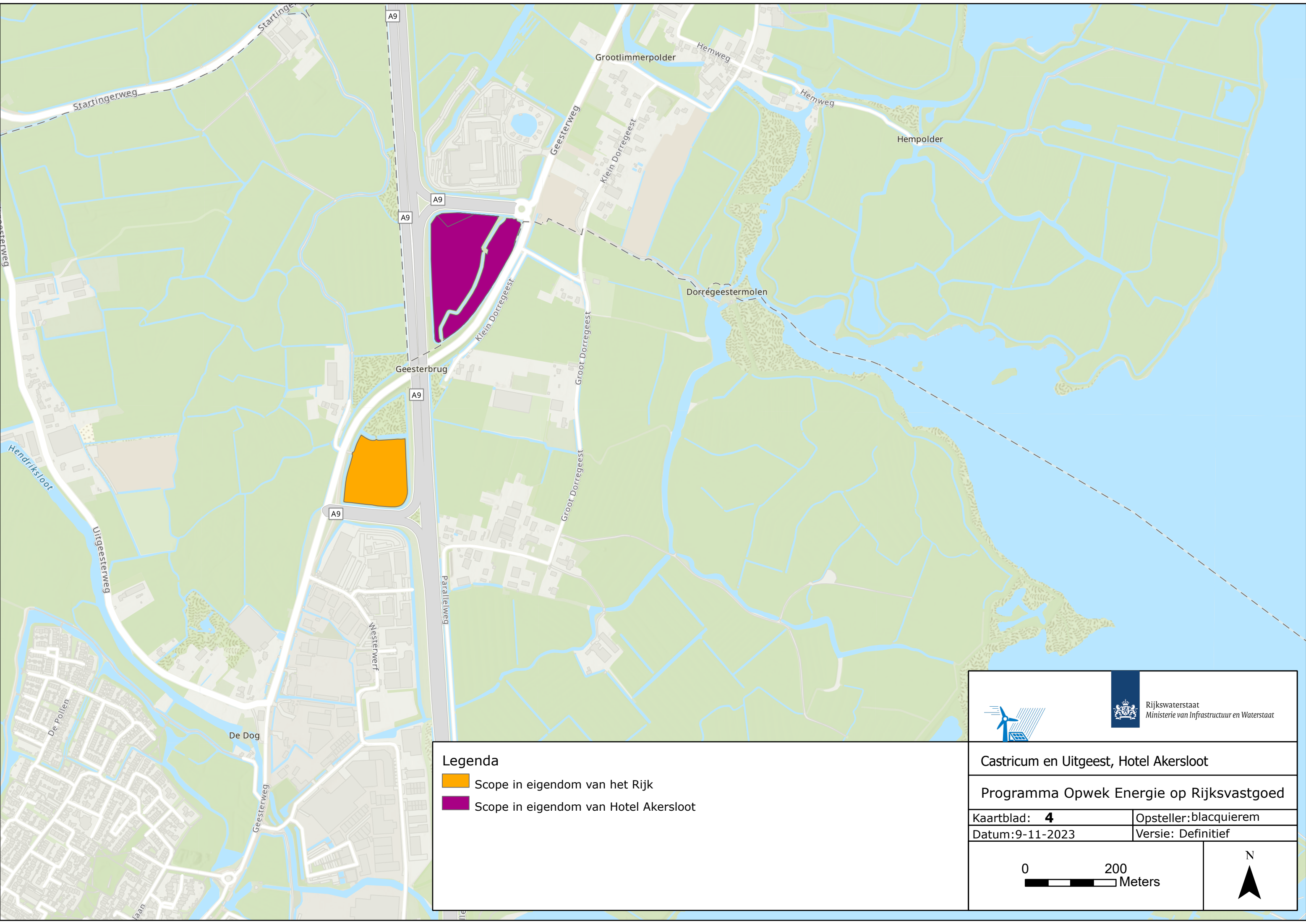
0

200

Meters

Z

Legenda

Scope in eigendom van het Rijk

Scope in eigendom van Hotel Akersloot

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Castricum en Uitgeest, Hotel Akersloot

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: **4**

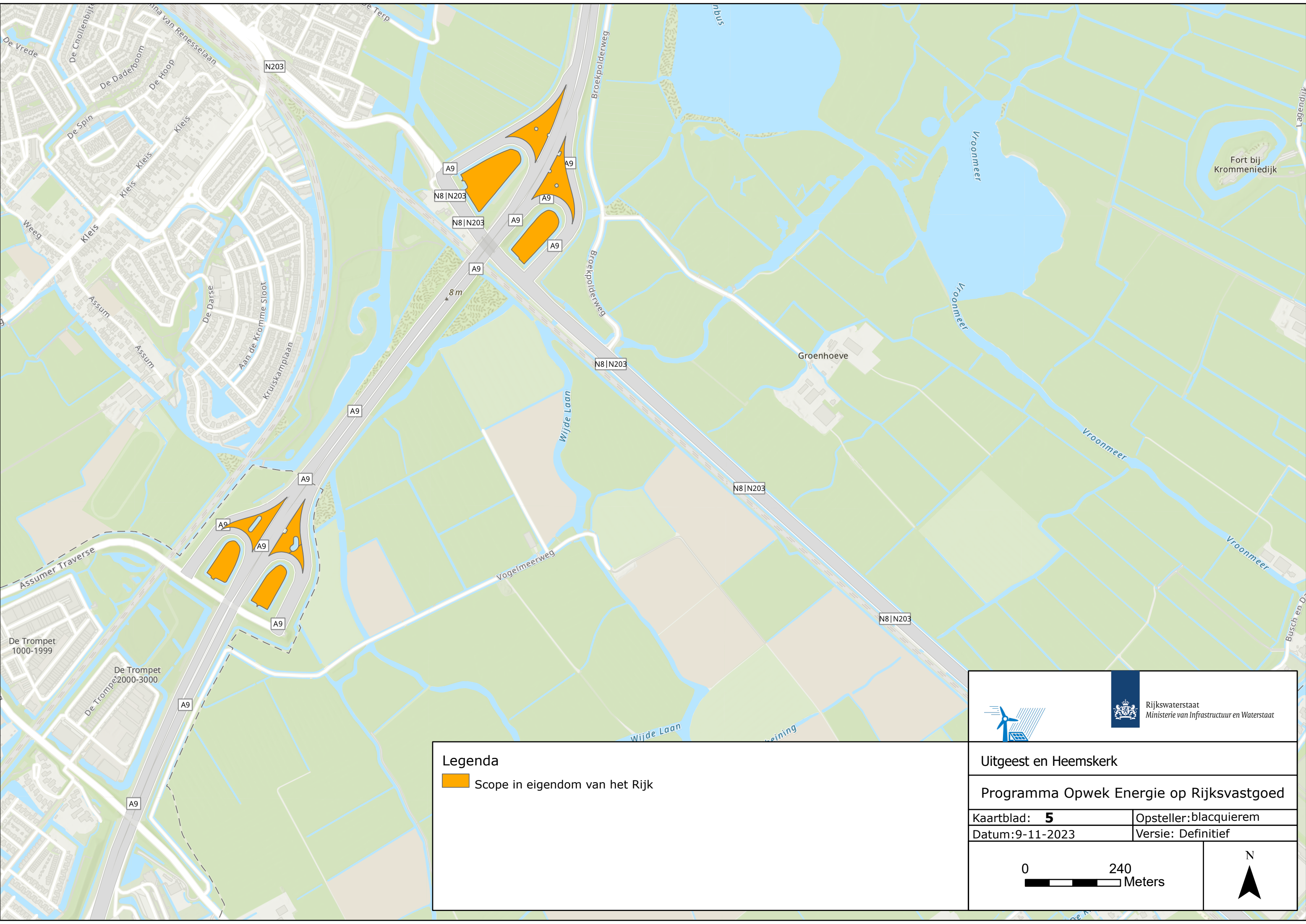
Opsteller:blacquierem

Datum:9-11-2023

Versie: Definitief

0200Meters

Legenda

Scope in eigendom van het Rijk

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Uitgeest en Heemskerk

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: **5**

Opsteller:blacquierem

Datum:9-11-2023

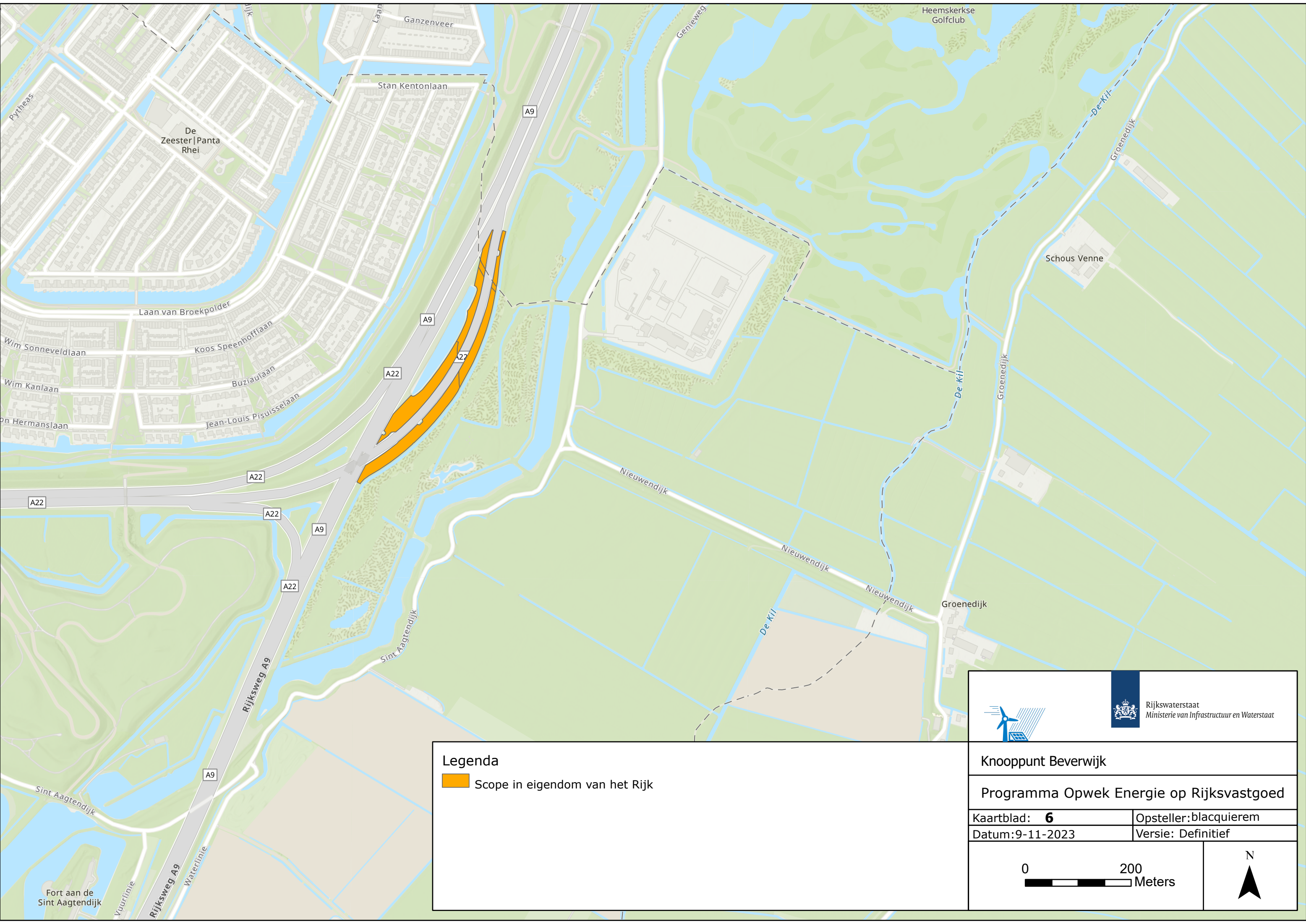
Versie: Definitief

0240

Meters

N

Legenda

Scope in eigendom van het Rijk

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Knooppunt Beverwijk

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: **6**

Datum:9-11-2023

Opsteller:blacquierem

Versie: Definitief

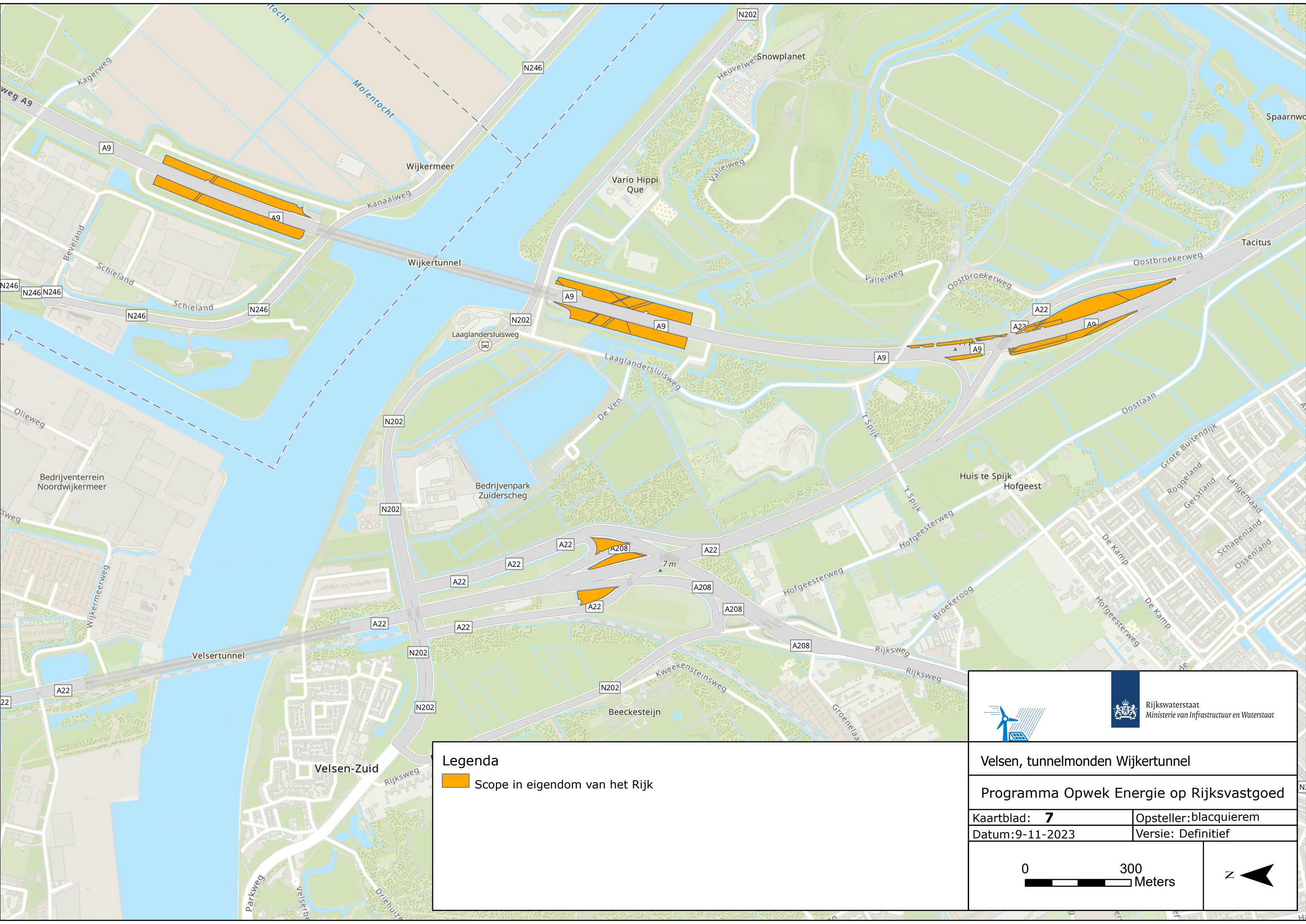
0

200

Meters

N

Legenda

 Scope in eigendom van het Rijk

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Velsen, tunnelmonden Wijkertunnel

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: 7	Opsteller:blacquierem
Datum:9-11-2023	Versie: Definitief

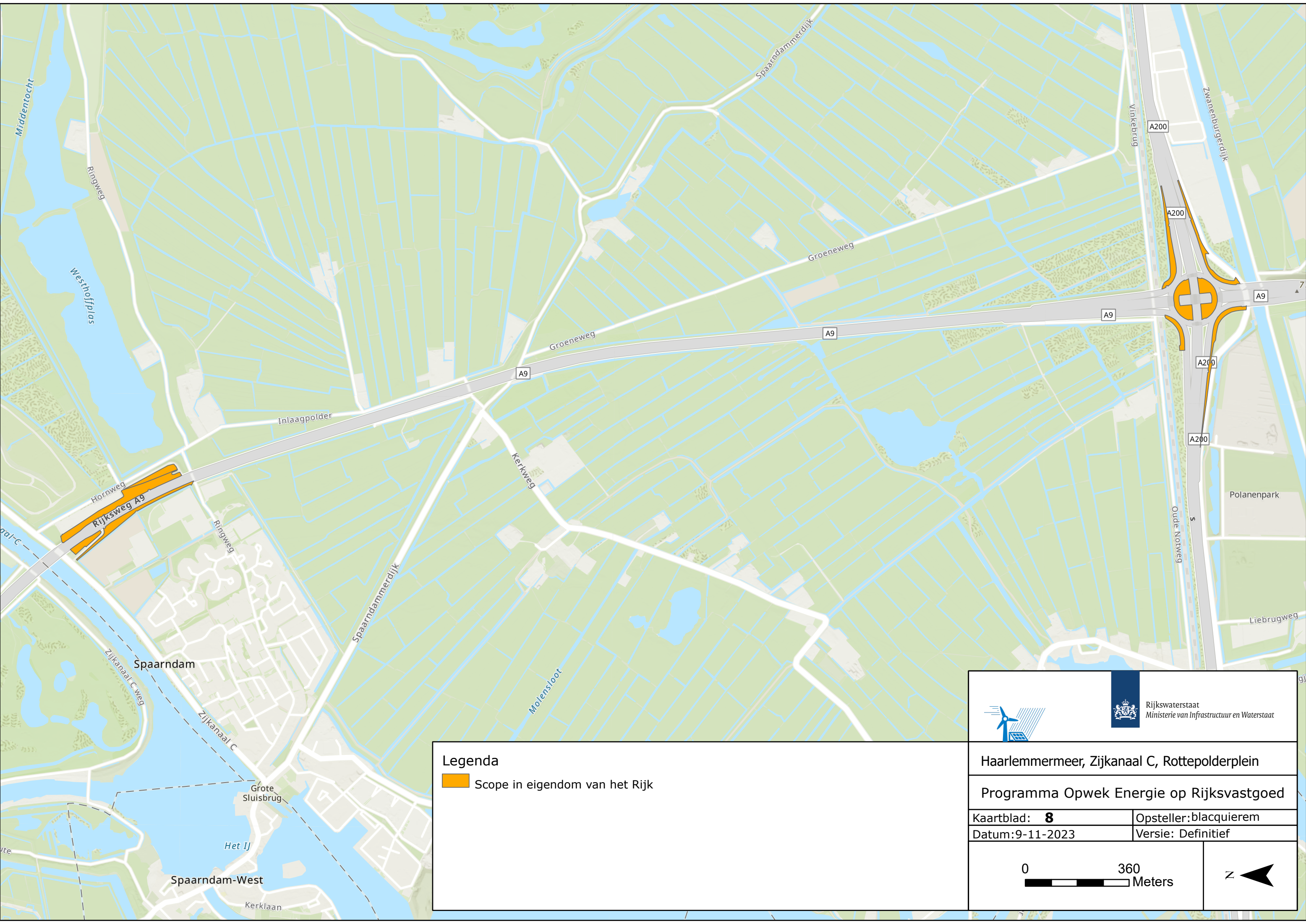
0

300

Meters

Z

Legenda

Scope in eigendom van het Rijk

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Haarlemmermeer, Zijkanaal C, Rottepolderplein

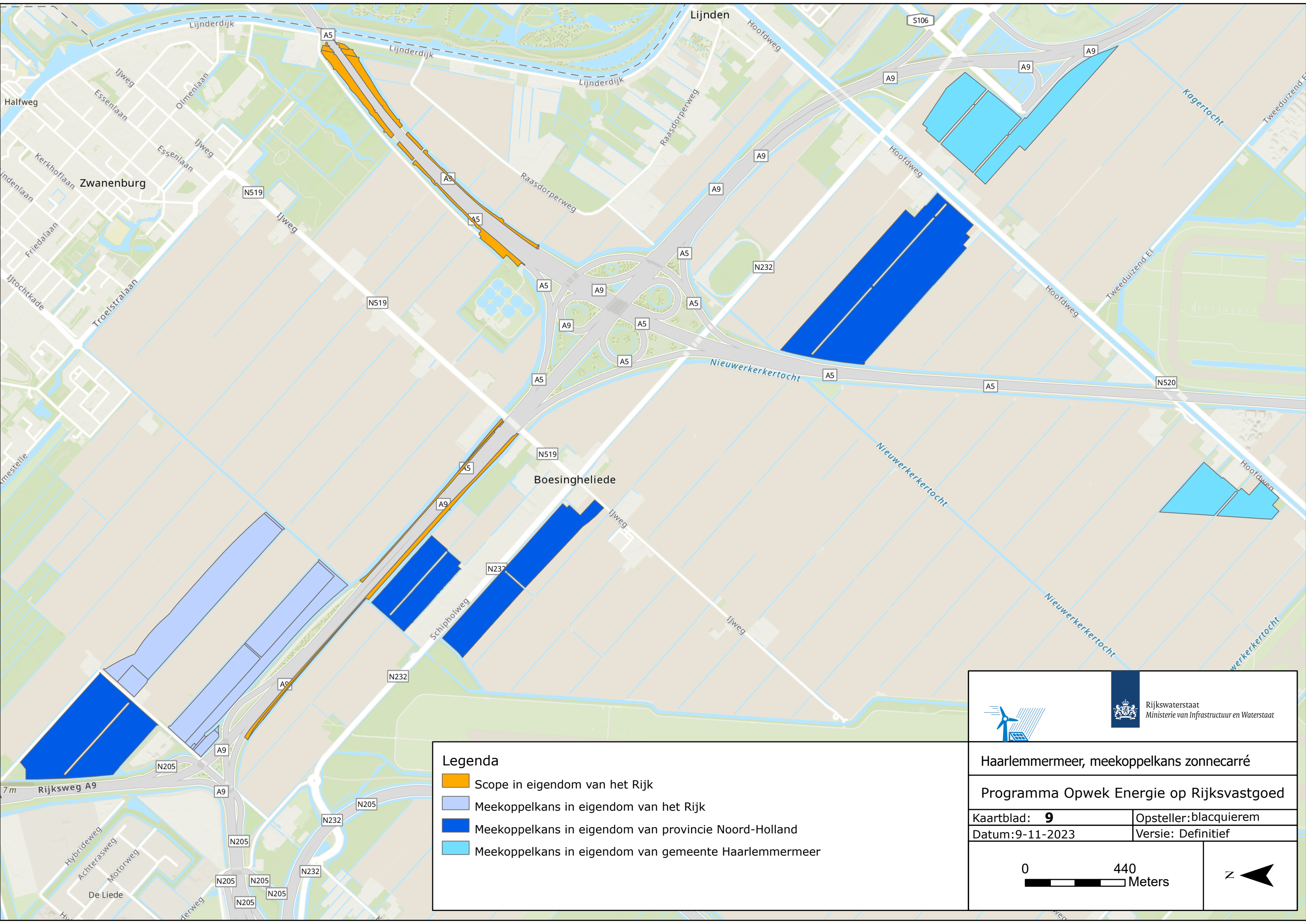
Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: 8	Opsteller:blacquierem
Datum:9-11-2023	Versie: Definitief

0360
Meters

z

Legenda

Scope in eigendom van het Rijk

Meekoppelkans in eigendom van het Rijk

Meekoppelkans in eigendom van provincie Noord-Holland

Meekoppelkans in eigendom van gemeente Haarlemmermeer

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Haarlemmermeer, meekoppelkans zonnecarré

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: **9**

Opsteller:blacquierem

Datum:9-11-2023

Versie: Definitief

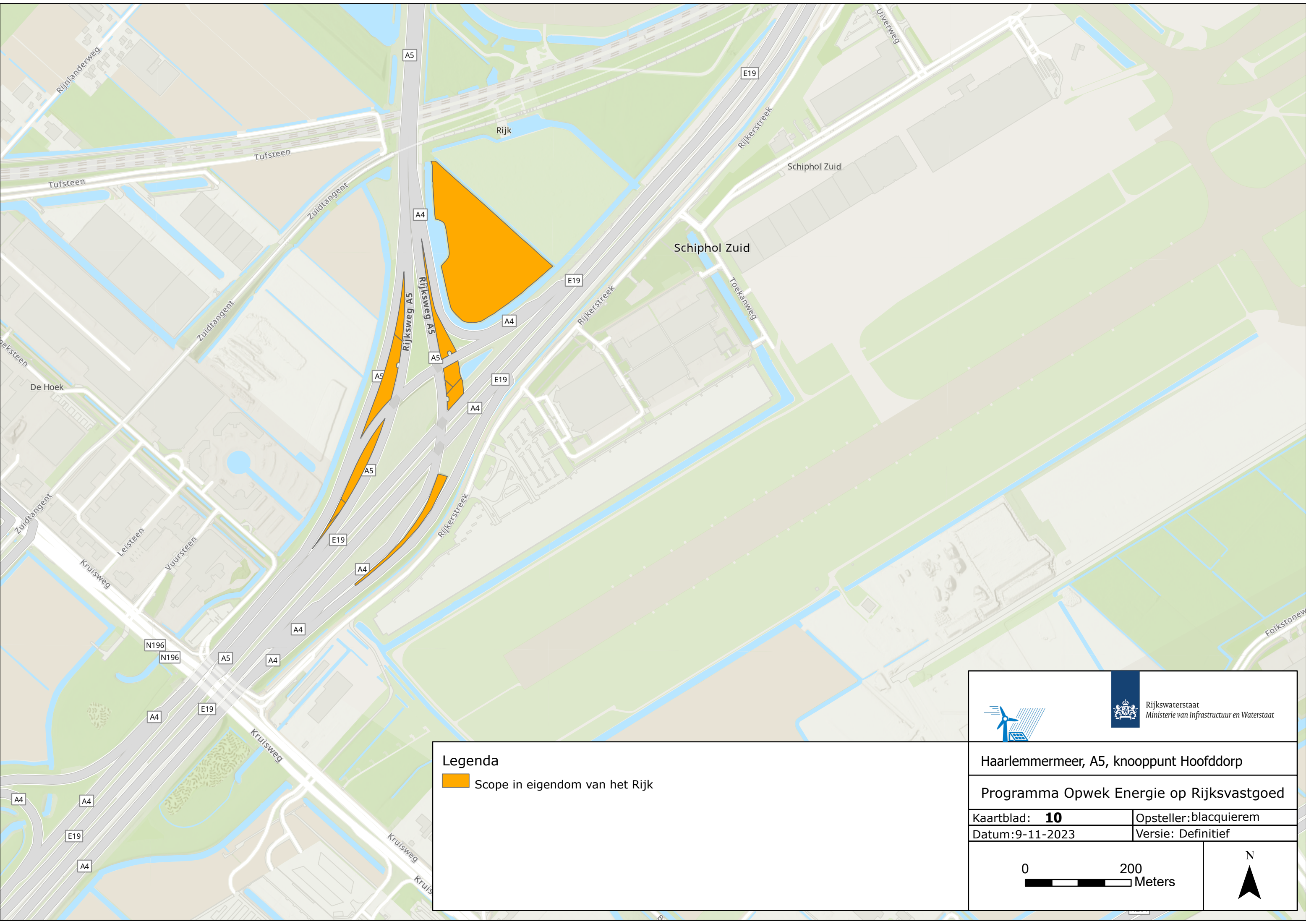
0

440

Meters

Z

Legenda

Scope in eigendom van het Rijk

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Haarlemmermeer, A5, knooppunt Hoofddorp

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: **10**

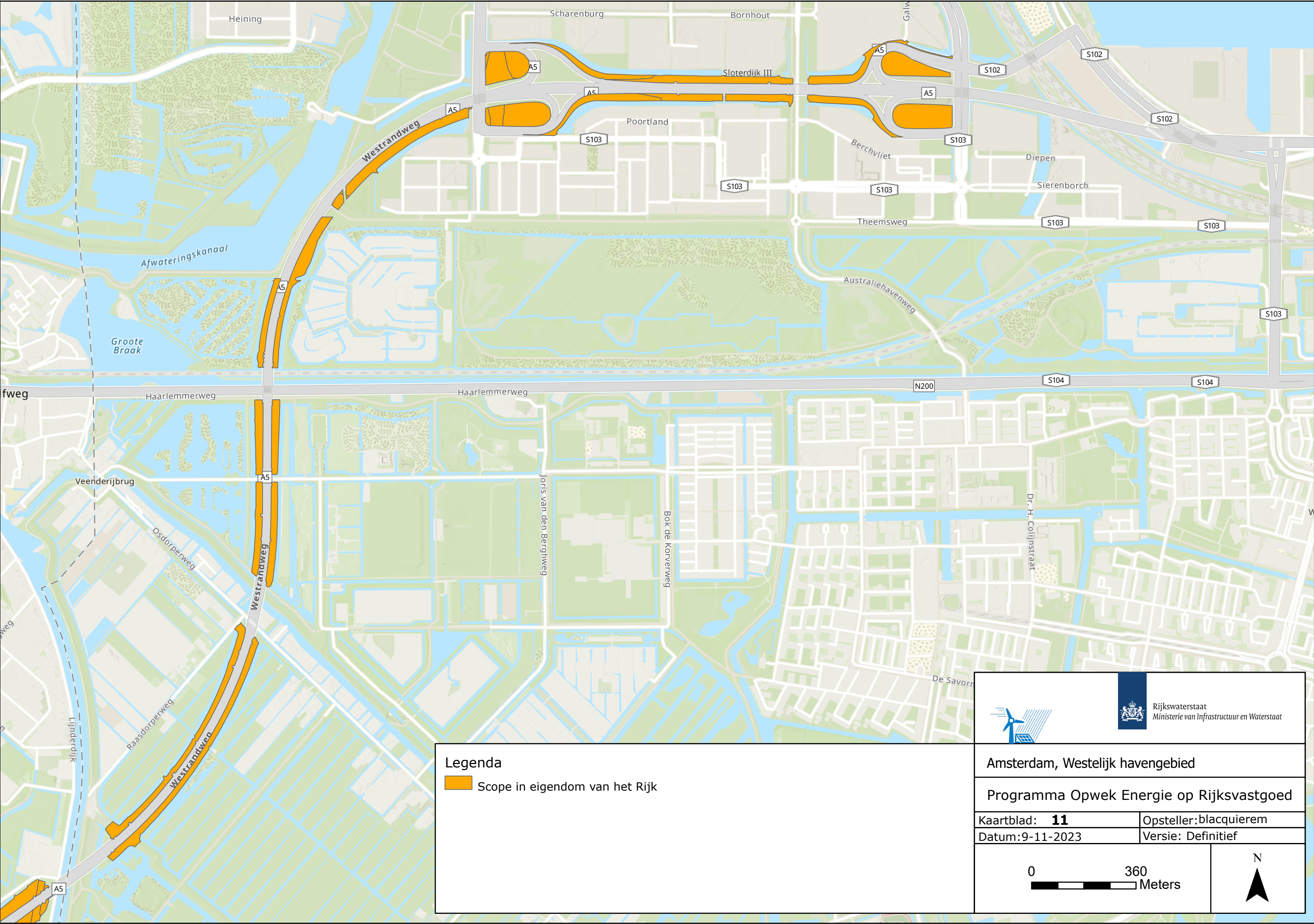
Opsteller:blacquierem

Datum:9-11-2023

Versie: Definitief

0200Meters

N

Legenda

Scope in eigendom van het Rijk

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Amsterdam, Westelijk havengebied

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: **11**

Opsteller:blacquierem

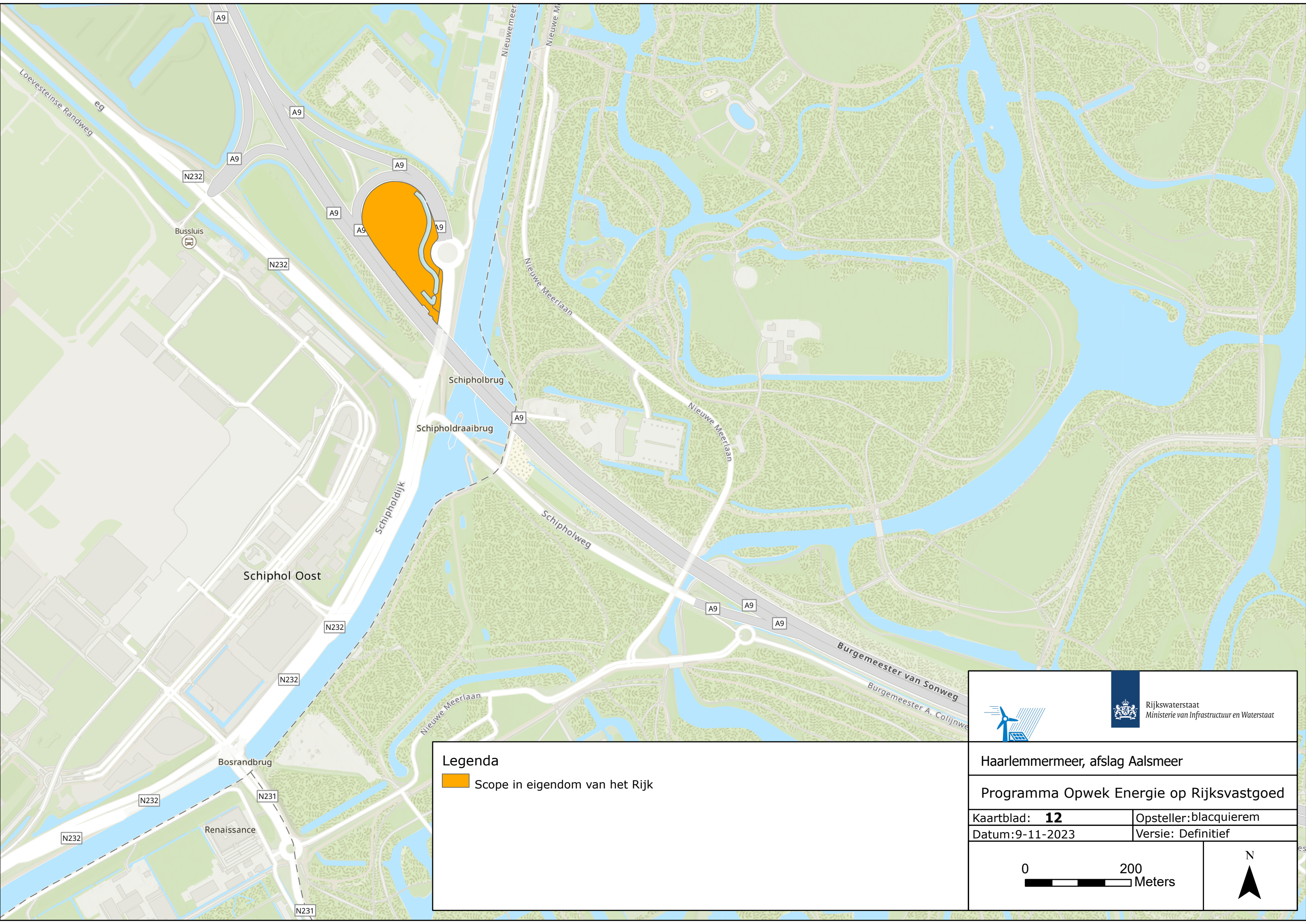
Datum:9-11-2023

Versie: Definitief

0360
Meters

N

Legenda

Scope in eigendom van het Rijk

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Haarlemmermeer, afslag Aalsmeer

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: **12**

Opsteller:blacquierem

Datum:9-11-2023

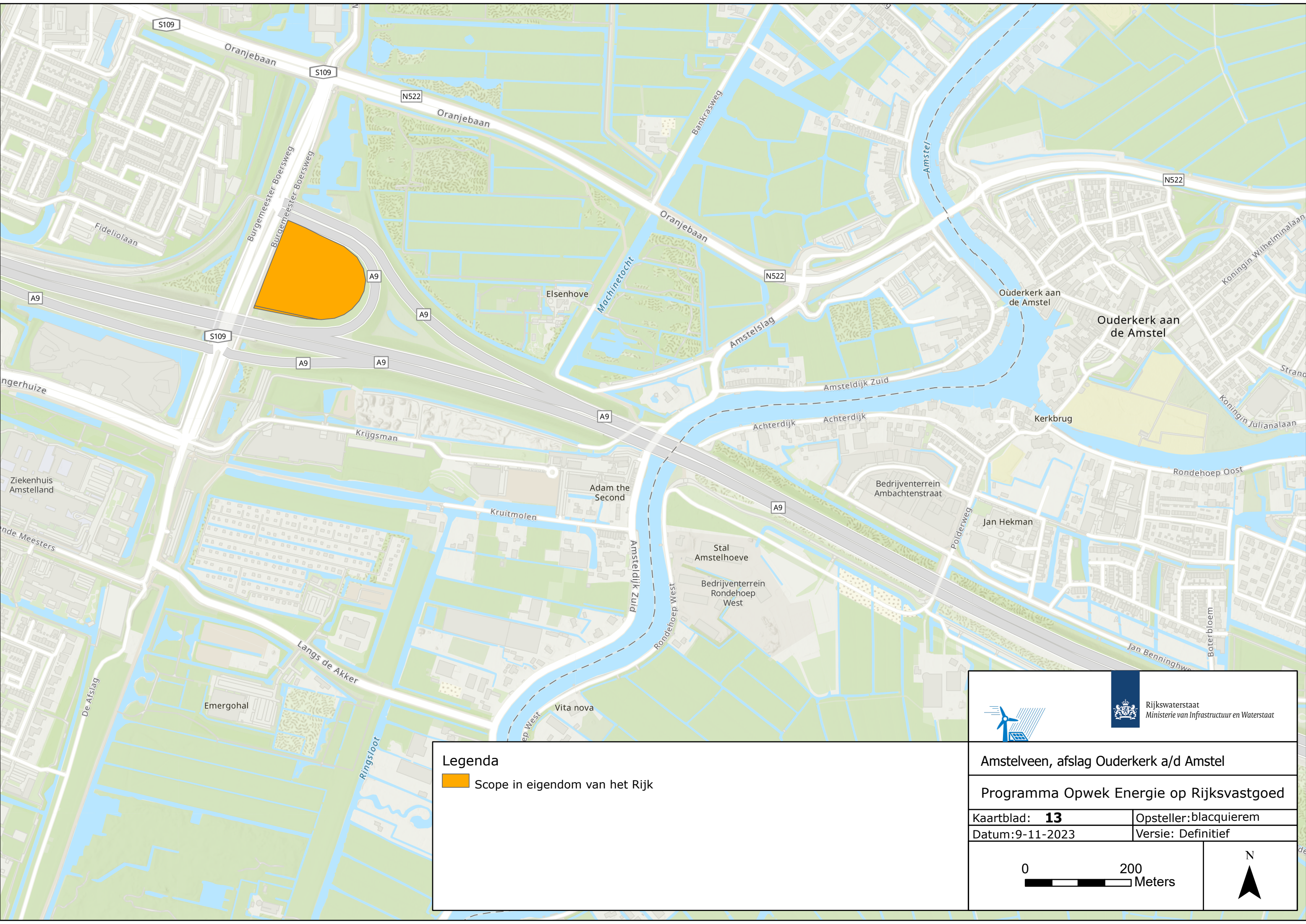
Versie: Definitief

0200

Meters

N

Legenda

Scope in eigendom van het Rijk

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Amstelveen, afslag Ouderkerk a/d Amstel

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: **13**

Datum:9-11-2023

Opsteller:blacquierem

Versie: Definitief

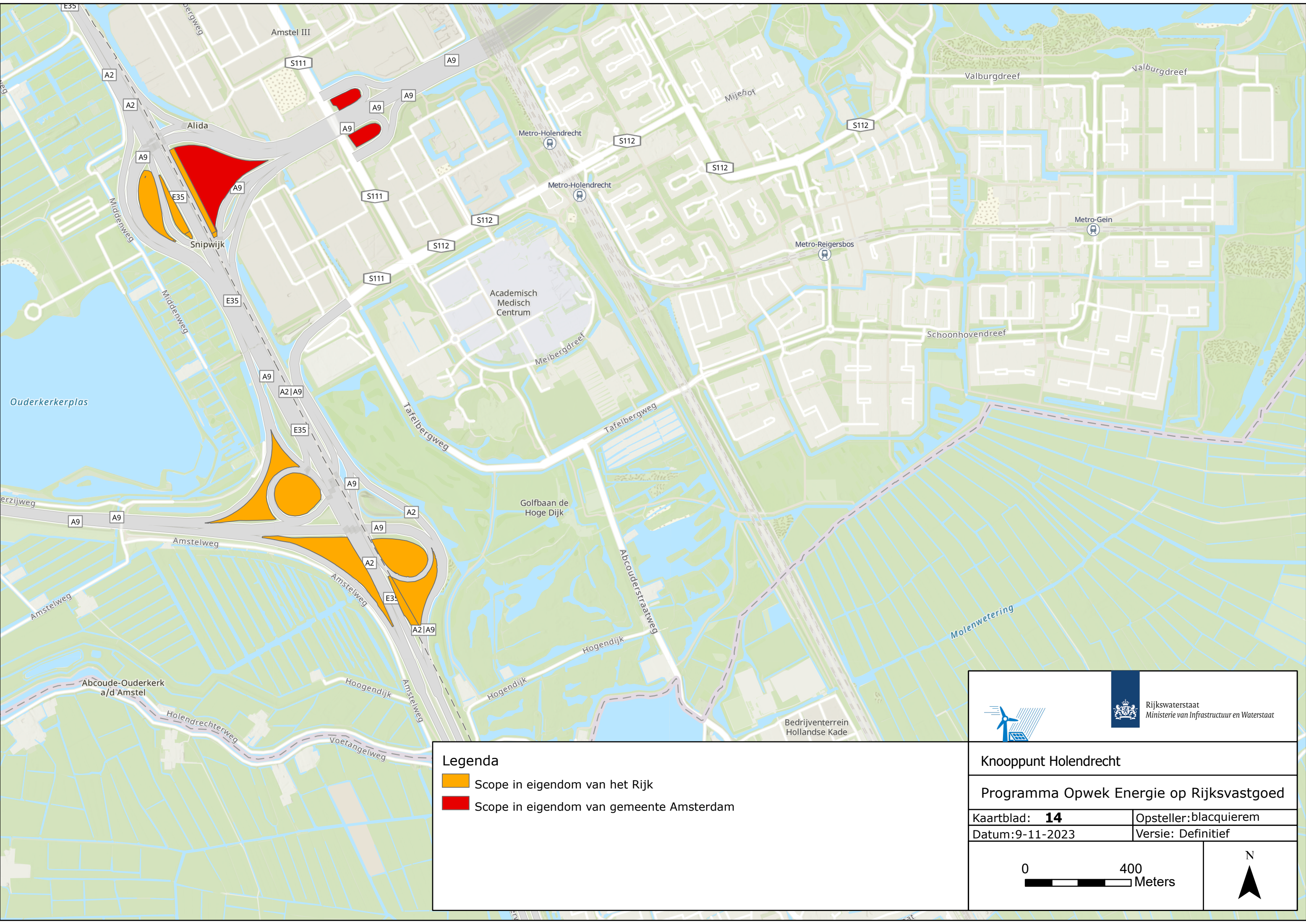
0

200

Meters

N

Legenda

Scope in eigendom van het Rijk

Scope in eigendom van gemeente Amsterdam

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Knooppunt Holendrecht

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: **14**

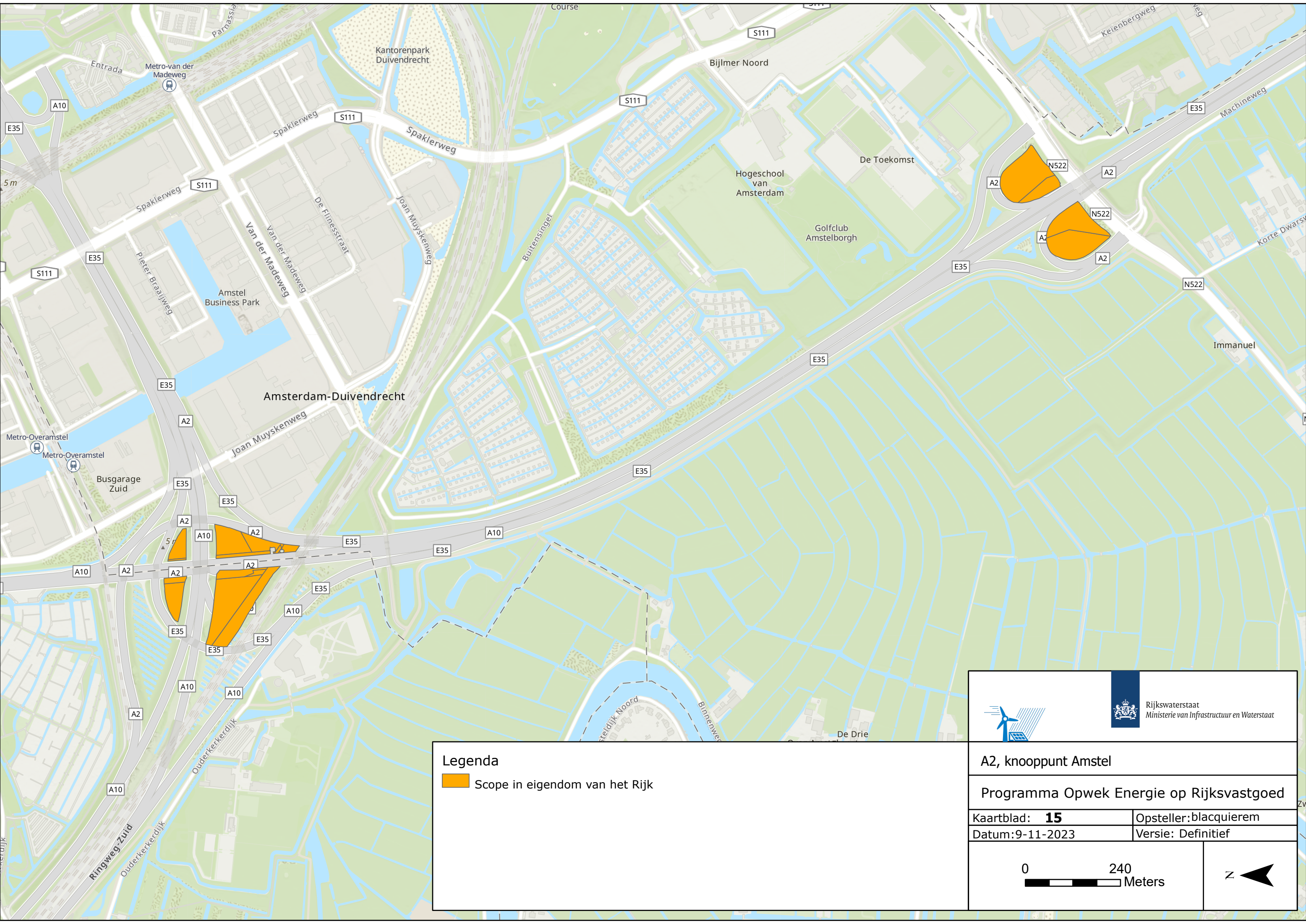
Opsteller:blacquierem

Datum:9-11-2023

Versie: Definitief

0400
Meters

Legenda

Scope in eigendom van het Rijk

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

A2, knooppunt Amstel

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: **15**

Opsteller:blacquierem

Datum:9-11-2023

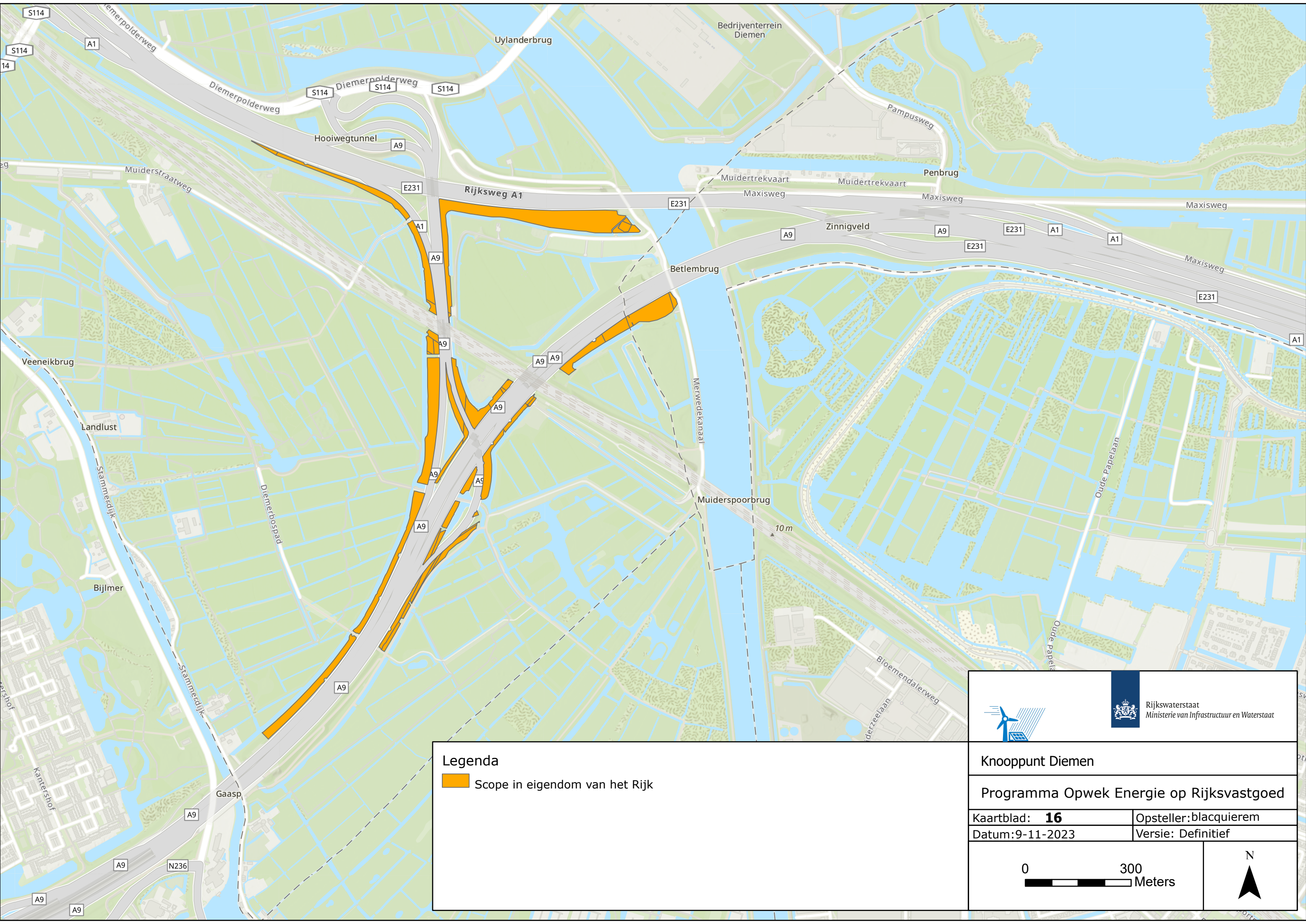
Versie: Definitief

0240

Meters

Z

Legenda

 Scope in eigendom van het Rijk

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Knooppunt Diemen

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

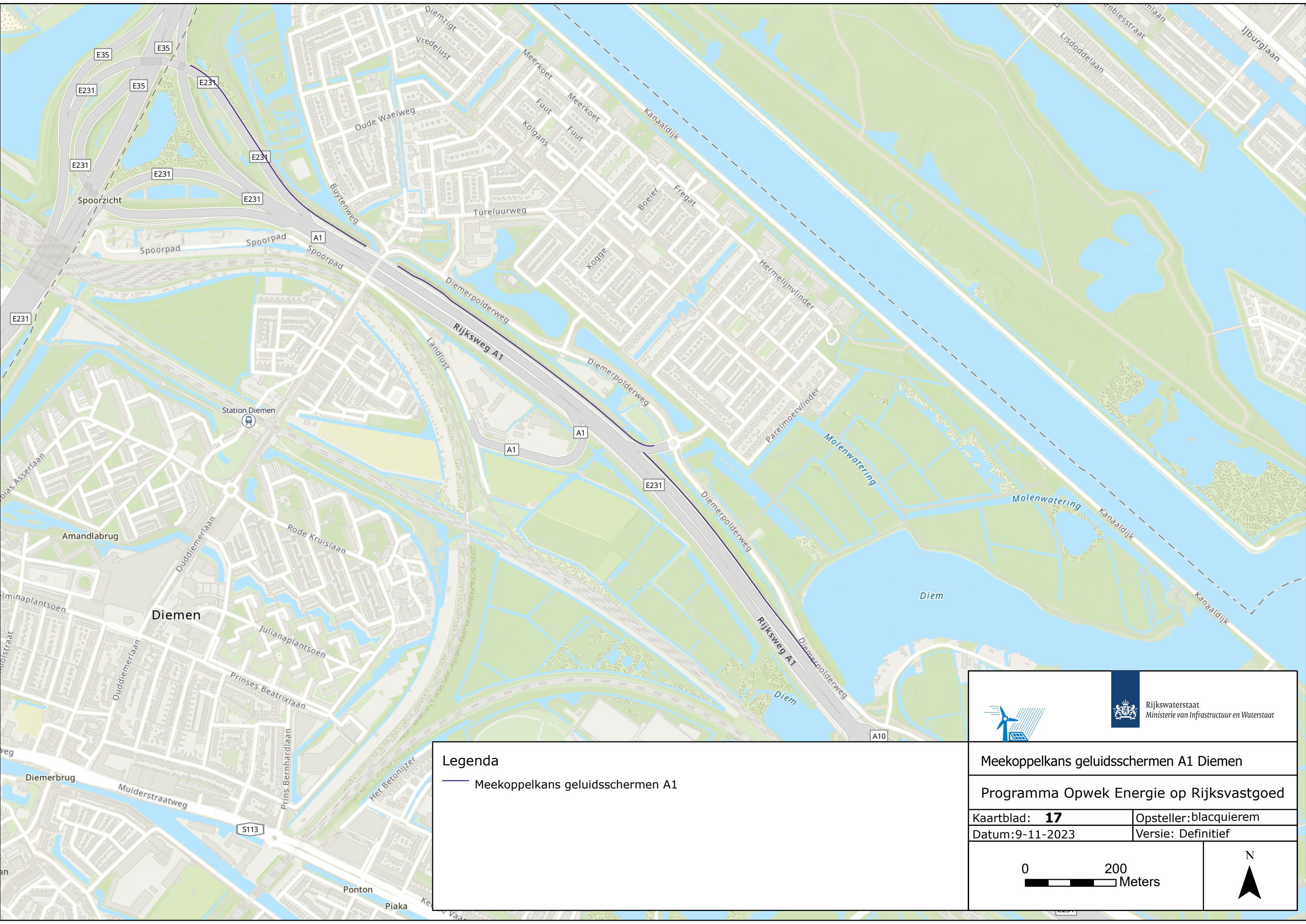
Kaartblad: 16	Opsteller:blacquierem
Datum:9-11-2023	Versie: Definitief

0 300 Meters

N

Legenda

Meekoppelkans geluidsschermen A1

Meekoppelkans geluidsschermen A1 Diemen

Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed

Kaartblad: **17**

Datum:9-11-2023

Opsteller:blacquierem

Versie: Definitief

0200

Meters

N

Op 2 februari 2023

Concept verslag

Vergaderdatum en -tijd 2 februari 12.30 – 14.30 uur

Locatie Digitaal via teams

aanwezig Jop Fackeldey (FI), voorzitter, Renée Bergkamp (NH), secretaris,
Melissa van Hoorn (Gr), Tjisse Stelpstra (Dr), Jan van der Meer (GI), Berend Potjer (ZH),
Anne-Marie Spierings (NB), Maarten van Gaans (Li), Jo-Annes de Bat (Zld), Huib van Essen
(Utr), Edward Stigter (NH), Michel Schoemaker, Marieke Hofstee, Tara Geerdink, Tamara
Franken (IPO)

afwezig Tijs de Bree (Ov), Sietske Poepjes (Fr)

11. Opening, mededelingen en verslag

1. (Mondelinge) mededelingen en vaststellen agenda
 - Terugkoppeling BO Gebouwde Omgeving 18 januari 2023

- 1a. Vaststellen verslagen BAC Energie 24 november jl.
De BAC E stelt het verslag vast.

- 1b. Overzicht Tweede Kamer debatten/ briefings

2 februari 2023 Commissie debat Systeemtransitie en Klimaatbeleid na 2030

15 februari 2023 Commissiedebat Klimaat & Energie Algemeen*

9 maart 2023 Commissiedebat Electriciteitsnet, energie-infra en RES*

29 maart 2023 Commissiedebat Verduurzaming Industrie*

PM (uitgesteld) Commissiedebat Klimaat en Energie (onder meer Wcw)

Voor * wordt een position paper voorbereid.

12. Strategische agenda/besprekpunten

- 2a. Voorbereiden agenda Bestuurlijk Overleg Klimaat en Energie 23 februari 2023
Concept agenda:

1. Kabinetsvisie burgerbetrokkenheid in de energietransitie
2. Verankering voorkeursvolgorde zon
3. Prioriteringskaders netbeheerders

De BAC E neemt kennis van de agenda en geeft de volgende aandachtspunten mee.

1. Hier wordt al veel op gedaan laat het Rijk vooral focussen op delen van kennis en kunde en aansluiten op bestaande netwerken o.a. RES, het moet niet de energietransitie gaan vertragen.

2. Er moet maatwerk mogelijk blijven, belemmeringen moeten worden weggenomen.

3. Iedereen moet op dezelfde manier toegang krijgen tot dezelfde infrastructuur. Er is een zorg over de voorrangspositie wind op zee als dat betekent dat we op land vastlopen.

Gesprek over aanlandingsplekken wind op zee wordt doorgeschoven naar de volgende

BAC E vergadering. IPO bereid dit voor met (ZL,LI,NH)

2b. PMIEK (Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat)

De BAC E spreekt af eind maart minimaal een 0.1 versie op te leveren van de PMIEK zodat netbeheerders de benodigde infra mee kunnen nemen in de investeringsplannen. Prioritering moet dan nog wel gedaan worden.

2c. Landelijk Actieprogramma Netcongestie

De BAC E neemt kennis van het LAN. Er wordt steeds meer inzet gevraagd op de uitvoering. IPO is bezig hiervoor ook financiën te regelen.

2d. Vervolgtraject Wcw (Wet collectieve warmtevoorziening)

De BAC E neemt kennis van het voorgestelde vervolgtraject.

2e. Overdrachtsdossier Klimaat & Energie (nazending)

De BAC E neemt kennis van het dossier en geeft ter aanvulling de volgende suggesties mee:

- Iets meer zeggen over Waterstof en Warmtetransitie*
- Ook aandacht vragen voor arbeidsmarkt, grote druk over ruimtelijke inpassing en voor wet- en regelgeving.*

2f. Kwaliteitsbudget rapport Berenschot en voorstel voor vervolg

De BAC E neemt kennis van het rapport en het voorstel en geeft aan dat het begrip Ruimtelijke Kwaliteit beter gedefinieerd moet worden want dat is nu niet duidelijk.

2g. IPO inzet verduurzaming bedrijfsmatig vastgoed

De BAC E geeft aan dat provinciale inbreng leveren nodig is.

13. Hamerstuk/ter kennisname

3a. Meerjarenprogramma NPLW (Nationaal Programma Lokale warmtetransitie)

De BAC E neemt kennis van het meerjarenprogramma NPLW en geeft mee dat er samen met de gemeentes gesprekken moeten worden gevoerd en dat er ruimte moet zijn voor maatwerk. Er zijn verschillende beelden bij gemeentes over waar ze mee geholpen zijn. Ondersteuningsstructuur laten aansluiten bij wat we al doen.

3b. Kamerbrief Hoofdlijnen Programma Energiehoofdstructuur (PEH)

De BAC E neemt kennis van de kamerbrief en er zijn verdere opmerkingen

3c. Inzet Natuurinclusief (na)isoleren

De BAC E neemt kennis van het stuk en er zijn geen verdere opmerkingen

3d. Planning IPO team Klimaat en Energie 2023 (nazending)

De BAC E neemt kennis van deze planning en er zijn geen verdere opmerkingen.

3e. Werkplan HNP 2023

De BAC E neemt kennis van het werkplan en er zijn geen verdere opmerkingen.

14. Rondvraag en sluiting

De BAC E bedankt Renee Bergkamp voor haar rol als secretaris zij zal worden opgevolgd door Miriam Nienhuis (provinciesecretaris Gelderland)

Op 6 april 2023

Conceptverslag

Vergaderdatum en -tijd	6 april 15.00 – 17.00 uur
Locatie	Provinciehuis Utrecht
aanwezig	Jop Fackeldey (FI), voorzitter, Miriam Nienhuis (Gld), secretaris, Melissa van Hoorn (Gr), Jan van der Meer (Gl), Berend Potjer (ZH), Anne-Marie Spierings (NB), Maarten van Gaans (Li), Jo-Annes de Bat (Zld), Huib van Essen (Utr), Edward Stigter (NH), Michel Schoemaker, Marieke Hofstee, Tara Geerdink, Tamara Franken (IPO)
verhindert	Huib van Essen (Ut), Sietske Poepjes (Fr), Tijs de Bree (Ov), Tjisse Stelpstra (Dr)

11. Opening, mededelingen en verslag

1a. (Mondelinge) mededelingen en vaststellen agenda

- Terugkoppeling BO 5 april voorjaarsnota en IBO
- Gezamenlijk overleg vanuit Mobiliteit, Landbouw, Stikstof, MTH, Industrie over IBO
- [ACM bericht](#) over ontwikkelen alternatief voor FCFS bij netcongestie
- LAN: toevoeging 4e werkspoor over congestie laagspanningsnet; BO 13 april en 22 juni over voortgang LAN
- Terugkoppeling NPVI (Nationaal Programma Verduurzaming Industrie)
- Waterstof pilots regionale distributie
- Voorjaarsnota/Kaderbrief
- Terugkoppeling BO Wcw
- Consultatie regiostructuur NPLW
- Inwerkprogramma nieuwe statenleden
- Windnormering

1b. Vaststellen verslagen BAC Energie 2 februari jl.

Het verslag wordt vastgesteld

1c. Overzicht Tweede Kamer debatten/ briefings

12 april 2023 Commissiedebat IBO en aanvullend klimaatbeleid
20 april 2023 Commissiedebat systeemtransitie en klimaatbeleid na 2030
28 juni 2023 Commissiedebat Klimaat & Energie Algemeen*

Voor * wordt een position paper voorbereid.

12. Strategische agenda/bespreekpunten

2a. Resultaten en vervolg Transform Hackathon

Xander Smit projectleider Transform geeft een presentatie over de resultaten van de Hackathon en het voorstel voor vervolg. De BAC E neemt kennis van de resultaten.

Voor het vervolg stelt Noord Brabant Brainport als Casus voor. Er wordt afgesproken dat er nog goed naar de onderwerpen gekeken wordt en aanvullende bijpassende casussen worden aangeleverd.

2b. Kennismaking Maureen van Eijk (Programmadirecteur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie)

De BAC E maakt kennis en spreekt af dat het belangrijk is dat er een signaal gaat naar het Rijk dat er ownership komt voor het versnellen van de vergunningverlening.

2c. PMIEK (Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat)

De BAC E neemt kennis van een samenvatting van de opgeleverde pMIEK (versies 0.1/1.0) en spreekt af dat alle provincies uiterlijk 1 juli 2023 een 1.0 versie opleveren.

Ondertussen wordt er een Governance uitgewerkt: wie stelt vast en hoe worden gemeentes betrokken.

2d. Vervolg Greetje Bos advies: verzilveren RES bod

De BAC E neemt kennis van de proces update en stemt in met het vervolg. Geen extra opgave wind op land wel wegnemen van belemmeringen. Accoord met de prioriteiten maar hieraan toevoegen: Defensie Radar er is Rijks inzet nodig om dit te tackelen.

2e. WcW (Wet collectieve Warmte)

De BAC E neemt kennis van de stand van zaken. Er wordt gewerkt naar een eindproduct dat richting de kamer gaat voor behandeling.

De BAC E stemt in met een aanjaagfunctie voor provincies. Wel goed opletten dat deze rol voor provincies ook goed wordt geborgd.

2f. Zonnebrief en normering voorkeursvolgorde zon

Stukken zijn niet nagezonden waren nog niet beschikbaar. Dit onderwerp zal waarschijnlijk wel op het BO 31 mei worden besproken. Met de BAC E wordt afgesproken dat de POHO Energie en ROWW dit samen met IPO voorbereiden.

2g. Data en Monitoring

De BAC E neemt kennis en stemt in met het AAC E besluit om een eenmalige doorrekening van de KEV te laten doen.

De BAC E stemt ermee in Data & Monitoring inclusief bijbehorende budget structureel onder te brengen bij klimaat en energie

13. Hamerstuk/ter kennisname

3a. Overdrachtsdocument

De BAC E neemt kennis van het document. Er zijn geen aanvullende vragen

3b. Kamerbrief prioriteringskader investeringen netbeheerders

De BAC E neemt kennis van de brief. Er zijn geen aanvullende vragen

3c. LAN (Landelijk Actieprogramma Netcongestie)

De BAC E neemt kennis van het document. Er zijn geen aanvullende vragen.

14. Rondvraag en sluiting

- Onderwerp voor rondvraag vanuit Flevoland en Brabant: Vanuit TenneT (ambtelijk) vraag gesteld aan IPO/provincies om gezamenlijk de ontwikkeling van **grootschalige batterij-opslag** op te pakken. Provincies en gemeenten zijn nog zoekende over hoe hierop te reageren. Willen we daar als IPO/provincies standpunt op ontwikkelen, over hoe we ons verhouden tot dit soort voorstellen – die ruimtelijk en energetisch een behoorlijke impact kunnen hebben en waarvan meerwaarde voor regio niet altijd evident is?

Batterijopslag ook betrekken bij de pMIEK. De ruimtelijke vraag apart bekijken in het noorden zijn ze hier al mee bezig. Het is goed om met de AAC E en AAC ROWW samen te bekijken of dit zinvol is.

Op 29 juni 2023

Conceptverslag

Vergaderdatum en -tijd	29 juni 2023 12.30 – 14.30 uur
Locatie	Microsoft-teams
Aanwezig	Jop Fackeldey (FI), voorzitter, Miriam Nienhuis (Gld), secretaris, Tijs de Bree (Ov), Melissa van Hoorn (Gr), Ans Mol van de Camp (GI), Berend Potjer (ZH), Stijn Smeulders (NB), Marc van Caldenberg (Li), Huib van Essen (Utr), Michel Schoemaker, Hans van der Zwan, Tara Geerdink, Tamara Franken (IPO)
afwezig	Sietske Poepjes (Fr), Jo-Annes de Bat (Zld), Edward Stigter (NH), Tjisse Stelpstra (Dr), Marieke Hofstee (IPO)

11. Opening, mededelingen en verslag

1a. (Mondelinge) mededelingen en vaststellen agenda

- Terugkoppeling bestuurlijke overleggen:
 - o BO KE 31 mei
Uitstel besluit over normering voorkeursvolgorde zon door Hugo de Jonge, vervolgggesprek zal volgen. Milieunormen wind worden opgesteld door IenW, in samenspraak met de koepels.
 - o BO LAN 22 juni
 - o BO GO 28 juni
Is komen te vervallen. Verplaatst naar 7 september.
 - o SG NPVI 2 juni
- Bestuurlijke vertegenwoordiging Benen op Tafel gesprek met Jetten en De Jonge 13 juli; *Dit overleg wordt opnieuw ingepland na het zomerreces.*
- Update Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw)
De wettekst is met de provincies gedeeld. Input voor de reactie is opgehaald via het Kernteam Warmte en AAC E, bestuurlijke afstemming heeft plaatsgevonden met Voorzitter BAC E, Portefeuillehouder Warmte, Portefeuillehouder Gebouwde Omgeving. Wettekst is op hoofdlijnen positief ontvangen (ook door de VNG). Wel nog de nodige vragen ten aanzien van het overgangsrecht (treft voornamelijk grote gemeenten) en borging van publieke sturing op warmte. Input zal door EZK in de zomer worden verwerkt, IPO blijft hierbij betrokken. De wet wordt in 2024 in de Kamers behandeld. Beoogde inwerkingtreding op 1 januari 2025.
- Update meerjarenprogramma NPLW
Het NPLW heeft de afgelopen maanden veel van de gemeenten in Nederland gesproken. Op basis van deze gesprekken is het NPLW bezig met het herijken van haar meerjarenplan. Belangrijke beelden zijn: veel gemeenten zijn met isoleren en fix-maatregelen bezig, maar veel minder met planmatig organiseren van wijk/gebiedsgerichte aanpak. Via de werkgroep HEAT is input op het MJP meegegeven, aandachtspunten liggen bij: zo ver mogelijk concretiseren van de doelstelling en rol van NPLW t.a.v. de opgaven en het verduidelijken van de rol provincies in de warmtetransitie.

Vergaderdatum en -tijd: 29 juni 12.30-14.30

Locatie: Oldenzaal

- Update maatschappelijk prioriteren netaansluitingen (alternatief FCFS)
Dit gaat om het prioriteren van aansluitingen. ACM komt op 6/7 met een codewijziging en een concept prioriteringskader. De netbeheerder gaat prioriteren op basis van het kader en als het een grijs gebied is doen ze dat iom Provincie.
- Update Groengas
Min van EZK, IPO, VNG en Netbeheer Nederland gaan in kader van nationaal Programma Groen gas gezamenlijke kennisbasis ontwikkelen. Gaat om feitelijke doorvertaling van bestaande landelijke onderzoeken naar praktische en realistische productiescenario's per provincie. CE Delft en New Energy Coalition zijn in beeld om de scenario's uit te werken. Daarbij zullen ook openstaande vragen van provincies worden beantwoord over onder meer lock-in van dierlijke mest voor groen gas-productie en de potentie van vergassing. Op basis van de potentie per provincie kunnen provincies een eigen oordeel vormen en een besluit nemen over de provinciale rol bij ruimtelijke inpassing van productie-installaties. Op verzoek van de AAC-Energie wordt er in dit potentieonderzoek nog geen relatie gelegd met concrete locaties voor nieuw te realiseren installaties. De samenwerking IPO-provincies verloopt via de IPO-werkgroep Groen gas waaraan elf provincies deelnemen; Zuid-Holland geeft nu geen prioriteit aan Groen gas. De BAC-Energie zal worden geïnformeerd over de uitkomsten van het potentieonderzoek en voorstellen voor besluitvorming over vervolgstappen. Het potentieonderzoek komt omstreeks februari 2024 beschikbaar. Provincie Noord-Brabant start met een serie scenario-onderzoeken 2050 ten behoeve van de warmtetransitie en de ruimtelijke puzzel. Bij het opstellen van deze scenario's wordt ook groen gas meegenomen.
- Update Waterstof
Min van EZK, IPO en Netbeheer Nederland laten gezamenlijk verkenning uitvoeren naar regionale waterstofdistributie vanuit landelijk transportnet van Gasunie naar o.m. Cluster 6-bedrijven en tankstations. Bij positieve bevindingen zullen vervolgens randvoorwaarden zoals regionale marktordening moeten worden georganiseerd om tot realisatie van regionale waterstofinfrastructuur te kunnen komen. VNG heeft ambtelijk aangegeven nu niet aan verkenning deel te nemen. Anders dan eerder vanuit Min van EZK gecommuniceerd is er geén sprake van maximum van 5 provincies voor deelname aan verkenning. Zie bijgaande notitie voor toelichting. Min van EZK, IPO en NBNL hebben verkenning inmiddels gezamenlijk gepitcht in landelijk overleg van Nationaal Waterstof Programma en deelnemers in gelegenheid gesteld om als klankbord op te treden. BAC-Energie zal omstreeks maart 2024 worden geïnformeerd over uitkomsten van verkenning en voorstellen voor besluitvorming over vervolgstappen. Samenwerking IPO-provincies verloopt via IPO-werkgroep Waterstof waar twaalf provincies aan deelnemen. Min van EZK heeft inmiddels laten weten € 130 k voor verkenning te hebben gereserveerd en als opdrachtgever voor externe inhuur op te zullen treden; externe consultant zal verkenning in rechtstreeks contact met deelnemende provincies uitwerken. Vooralsnog is er vanuit Min van EZK geen sprake van verzoek om financiële bijdrage van IPO of provincies.
- NPE: publieke consultatie in aantocht
Publicatie op 3 juli, waarna het Rijk 'dialoog' aangaat met samenleving, vaststelling pas eind 2023.
- Energiewet: nieuwe versie met Tweede Kamer gedeeld
- Reactie NP RES op SMR's in Nederland zie kamerbrief
Uitspraak Kamer/Jetten: Kleine kerncentrales (SMRs) mogen na 2030 opgenomen worden in de RESsen. Signaal afgegeven aan EZK/NPRES dat duidelijk(er) gecommuniceerd moet worden dat SMRs niet in plaats van wind/zon energie bod

kan voor 2030. Dat het gaat om na 2030 en aanvullend op RES bod, geen onderdeel van RES bod is.

1b. Vaststellen verslagen BAC Energie 6 april jl.
Het verslag wordt vastgesteld.

1c. Overzicht Tweede Kamer debatten/ briefings

04/07 plenair debat tijdelijke wet klimaatfonds
06/09 technische briefing energiewet
07/09 technische briefing TenneT TSO BV over Target Grid
13/09 commissiedebat energiesysteem 2050 & kernenergie

Voor * wordt een position paper voorbereid.

12. Strategische agenda/bespreekpunten

2a. Verkenning verdere versnelling procedures energie-infraprojecten

Voorstel/gevraagd besluit:

- Standpunt innemen of meer provinciale actie nodig is om de doorlooptijden van energietransitieprojecten te verkorten, ter aanvulling op de acties die via het LAN in ontwikkeling zijn.

Verslag:

Er loopt op al veel en energyboards zijn goede ervaringen mee. Vanuit de BAC E worden de volgende tips meegegeven:

- Inzetten op aanwijzen gebieden zou een vrijstelling op kunnen leveren.
- Onderzoekslast vraagt veel capaciteit en die is ook bij netbeheerders heel krap. Deze last verminderen zou helpend zijn.
- Meer naar gestandaardiseerde vergunningverlening kan ook versnellen.
- Ook kijken naar optimalisatie van het net.
- RO processen versnellen.

2b. PMIEK (Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat)

Verslag

De BAC E:

- Stemt in met het procesvoorstel voor optimalisatie van de notitie en stelt deze bestuurlijk vast.
- Constateert dat alle provincies op 1 juli het pMIEK 1.0 zullen opleveren.
- Neemt kennis van de voorbereidingen voor de tweede ronde van het Integraal programmeren

2c. Voortgang hernieuwbare opwek

Verslag

De BAC E neemt kennis van de voortgang van het NP RES (nationaal programma energiestrategie) en dat de publicatie op 6 juli zal plaatsvinden.

2d. Rijksinstructieregel voorstel voorkeursvolgorde zon

Verslag:

Er hebben bestuurlijke gesprekken plaatsgevonden de afgelopen weken olv Jan Jacob van Dijk. De uitkomst hiervan is dat een bestuurlijke afspraak over de voorkeursvolgorde zon is uitgesteld tot september. Eerst vindt namelijk een zorgvuldige gezamenlijke probleemanalyse plaats om te bekijken of en zo ja waar nodig provinciale verordeningen aangepast moeten worden.

de BAC E stemt in met het procesvoorstel om te komen tot bestuurlijke afspraken voor de voorkeursvolgorde zon.

2e. Milieunormen wind

Verslag:

De BAC E neemt kennis van de gedeelde koers van de nieuwe milieunormen. Inwerkingtreding van de nieuwe milieunormen is waarschijnlijk niet eerder dan zomer 2024. Provincies en gemeenten kunnen in de tussentijd door met het bepalen van lokale milieunormen. IPO en VNG zijn uitgenodigd om te reageren op het Rijksvoorstel van de afstandsnorm.

2f. Voorstel energie delen.

Verslag:

De BAC E steunt de Nota van Wijziging voor Energiedelen.

2g. Expertpool maatwerkafspraken industrie

Verslag:

De BAC E stemt in om de BAC MTH te mandateren dit goed met EZK en partners uit te werken.

13. Hamerstuk/ter kennisname

3a. Cluster6

Verslag:

De BAC E stemt in met de aanpak.

3b. Grootschalige batterij-initiatieven

Verslag:

De BAC E stemt in met deze inzet.

3c. Nationaal Klimaat Platform provincietour

Verslag:

De BAC E is ermee akkoord dat Kees Vendriks van het Nationaal Klimaat Platform het eerste Signalenrapport aan Rob Jetten toelicht op de volgende BAC E vergadering.

3d. Kamerbrief Burgerparticipatie

Verslag:

De BAC E neemt kennis van de kamerbrief.

14. Rondvraag en sluiting

VNO-NCW heeft gevraagd of wij hun kunnen ondersteunen. Er is afgesproken dat we geen gezamenlijke reactie maken.

Dossiernummer 14413
Extern Zaak ID 2176924
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 februari 2024
Agendapunt 13.e
Titel Subsidies/havens/energietransitie: Evaluatie eenmalige subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland (C-agenda Cie Bestuur en Cie Leefomgeving 15-02-2024)
Organisatieonderdeel BEL/O&I

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Leefomgeving	15 februari 2024

Toelichting

Conform de programmering van het Evaluatiekader Subsidies voor 2023 is één eenmalige subsidie uit het subsidieregister van 2020 geëvalueerd. Het gaat om de subsidie voor de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw. M.E. de Winter

BEL/OI

Telefoonnummer +31 2351 43566

winterm@noord-holland.nl

1 | 3

**Betreft: Evaluatie eenmalige subsidie Regio Deal Maritiem Cluster
Kop van Noord-Holland**

Verzenddatum

31 JAN 2024

Kenmerk

2176924/2176931

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp: Evaluatie eenmalige subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland. U ontvangt het evaluatierapport hierbij ter kennisneming.

Uw kenmerk

Inleiding

Het rapport bevat de evaluatie van de eenmalige subsidie voor de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland. Deze subsidie is door de provincie Noord-Holland in 2020 verstrekt aan de gemeente Den Helder, die optreedt als trekker en kassier voor de Regio Deal. Deze evaluatie is uitgevoerd door de provincie volgens het Evaluatiekader Subsidies (vastgesteld door PS op 14 januari 2019). Hierin is vastgelegd dat eenmalige subsidies steekproefsgewijs worden geëvalueerd.

De gebruikte evaluatiemethode in dit onderzoek kijkt af van die in het Evaluatiekader. De Regiodeal loopt nog tot en met 2024, veel activiteiten zijn nog in uitvoering. Omdat het doelbereik daardoor nog niet kan worden vastgesteld, kan deze evaluatie nog geen betrekking hebben op de doeltreffendheid van de regeling. De evaluatie richt zich daarom op de robuustheid van de inhoudelijke onderbouwing van de gesubsidieerde activiteit en de voortgang van de uitvoering. Onder robuustheid wordt verstaan: is het beleid samenhangend, consistent en zijn de doelstellingen voldoende scherp. Daarnaast kijkt dit onderzoek als extra thema naar hoe binnen de onderzochte Regio Deal wordt geleerd en bijgestuurd. Dit thema is gekozen omdat het Rijk binnen de Regio Deal-aanpak veel aandacht besteedt aan leren binnen de Regio Deals.

Subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland

De Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland is een afspraak gemaakt in 2020 tussen de Rijksoverheid, de provincie Noord-Holland en de regio Kop van Noord-Holland. Rijk, provincie en de regio investeren hiervoor in totaal € 10 miljoen, waarvan €5.000.000,- van het Rijk, €3.500.000,- provinciale subsidie en €1.500.000,- van de gemeente Den Helder. De Regio Deal heeft vooral tot doel een impuls te geven aan al aanwezige initiatieven in de regio. De deal richt zich daarbij op het tegengaan van de krimp van de regio, het bevorderen

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

van maritieme technologische innovatie, een betere aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs voor de (maritieme) technische sector en het bevorderen van de ontwikkeling van de waterstofeconomie. De doelen van de Regio Deal worden aangepakt via drie programmalijnen: 1) Human Capital, 2) Maritieme opkomende technologieën en 3) Waterstofeconomie.

Belangrijkste conclusies van het rapport

Uit de evaluatie komt naar voren dat de onderbouwing van de subsidie aan de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland voldoende *robuust* is. De subsidie sluit aan bij meerdere beleidsdoelen van de provincie op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, economie & arbeidsmarkt en energietransitie (waterstof). De gesubsidieerde werkzaamheden zijn nog niet geheel afgerond, omdat de Regio Deal nog in uitvoering is tot eind 2024. Ten aanzien van de *voortgang* van de gesubsidieerde werkzaamheden blijkt dat deze *redelijk* is voor de programmalijn Human Capital en *goed* voor de programmalijnen Maritieme opkomende technologieën en Waterstofeconomie.

De voortgang van de programmalijn Human Capital is redelijk: de activiteiten zijn vertraagd op gang gekomen, doordat deze voor de start deels afhankelijk waren van de twee andere programmalijnen. Ook is er vertraging ontstaan door het tussentijdse vertrek van de programmadirecteur van Tech@connect.

De voortgang van de programmalijn Maritieme opkomende technologieën is goed: de beoogde organisatie en plek voor samenwerking aan innovatie (het Maritime Emerging Technologies Innovation Parc Noord-Holland, kortweg METIP) is gerealiseerd en er zijn al verschillende technische maritieme innovaties via METIP

(door)ontwikkeld. De huidige inrichting van de organisatie is nog niet toekomstbestendig, met name de financiering is nog een zorgpunt.

De voortgang van de programmalijn Waterstofeconomie is goed. Zo is o.a. het platform waterstof gelanceerd, en is de business-analyse voor de blauwe waterstoffabriek afgerond.

Uit het onderzoek blijkt dat de provinciale subsidie noodzakelijk was voor de totstandkoming van de Regio Deal als geheel en voor de huidige omvang en het tempo van projecten binnen de deal.

Aanbevelingen

Er zijn twee aanbevelingen naar aanleiding van deze evaluatie geformuleerd:

Aanbeveling 1: Steek energie in een eindevaluatie van de Regio Deal in plaats van in de huidige monitoring

Voor het bijsturen tijdens de uitvoering loont het niet om de indicatorensets in de monitor nog compleet te maken (de daarvoor benodigde inspanningen wegen niet op tegen de beperkte meerwaarde). Een mogelijke meerwaarde is het laten uitvoeren van een eindevaluatie, gericht op verantwoording en leren voor (vervolg)trajecten met vergelijkbare doelstellingen. Daarbij kan de huidige monitoringdata gebruikt worden, aangevuld met het ophalen van aanvullende informatie bij de betrokken partijen.

Voor de eindevaluatie is het belangrijk om vooraf te bedenken wie de ontvanger van de resultaten hiervan zou moeten zijn, omdat de Regio Deal zelf afloopt. Wie de juiste ontvanger is, is afhankelijk van de oplossingen die worden gevonden voor continuering van diverse activiteiten (met name Tech@Connect en METIP).

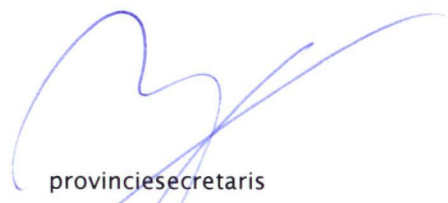
Aanbeveling 2: Wees bij nieuwe Regio Deals terughoudend met het opzetten van omvangrijke monitoring

Voor nieuwe Regio Deals mag het opzetten van de monitoring meer kritisch bekeken worden. Welke indicatoren zijn zinvol om jaarlijks te meten en welke kunnen bijvoorbeeld alleen met een nul- en slotmeting worden uitgevoerd? Hoeveel inspanning mag het verzamelen van de gegevens kosten? De inspanning voor de monitoring moet proportioneel zijn ten opzichte van wat het oplevert voor verantwoording en leereffect binnen de deal.

De aanbevelingen zijn relevant bij het uitwerken van eventuele nieuwe Regio Deals. Tot 1 november 2023 hadden regio's de mogelijkheid om opnieuw voorstellen voor Regio Deals in te dienen. De provincie heeft haar steun betuigd bij drie voorstellen voor Regio Deals: Regio Deal Noord-Holland Noord, Regio Deal Sierteeltregio en Regio Deal MRA-West. Daarbij is overigens aangegeven dat de steunbetuiging geen toezegging is voor financiële steun. Midden februari 2024 maakt het Rijk bekend welke voorstellen worden uitgewerkt tot Regio Deals.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1 bijlage

Rapport Evaluatie eenmalige subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland

Kenmerk: 2176924/2176930

EVALUATIE EENMALIGE SUBSIDIE REGIO DEAL MARITIEM CLUSTER KOP VAN NOORD-HOLLAND

Sector Onderzoek
& Informatie

22-1-2024

Esther de Winter

winterm@noord-holland.nl

Directie Beleid, sector Onderzoek & Informatie

Inhoud

Samenvatting.....	5
1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Doel en werkwijze	8
2 Subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland.....	11
2.1 Gegevens subsidie	11
2.2 Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland.....	11
2.2.1 Context.....	11
2.2.3 Aanpak van de Regio Deal	13
2.2.4 Organisatie van de Regio Deal	15
2.3 Relevant provinciaal beleid	15
3 Beoordeling robuustheid onderbouwing en voortgang.....	18
4 Leren binnen de Regio Deal	29
4.1 Programmatheorie en monitoring	29
4.1.1. Programmatheorie	29
4.1.2 Monitoring van de Regio Deal	31
4.2 Leren binnen de Regio Deal.....	34
4.2.1 Gebruik van de monitoring	34
4.2.2 Leren en bijsturen	36
4.2.3 Reflectie op leren binnen de regio deal.....	37
5 Conclusies en aanbevelingen.....	39
Bijlage 1 Bronnen	41
Bijlage 2 PBL-onderzoek werking Regiodealbeleid.....	43
Bijlage 3 Provinciale beleidskaders	45
Bijlage 4 Indicatoren per programmalijn.....	47

Samenvatting

Dit rapport betreft de evaluatie van de eenmalige subsidie die door de provincie Noord-Holland is verstrekt in 2020 aan de gemeente Den Helder als bijdrage aan de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland. De evaluatie van deze subsidie is uitgevoerd door de provincie in het kader van het Evaluatiekader Subsidies dat in 2019 is vastgesteld door PS. Het Evaluatiekader beschrijft de manier waarop de provincie invulling geeft aan haar wettelijke taak op het gebied van de evaluatie van subsidies. De subsidie voor de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland kwam hierbij in aanmerking voor een evaluatie.

De Regiodeal loopt nog tot en met 2024, veel activiteiten zijn nog in uitvoering. Omdat het doelbereik daardoor nog niet kan worden vastgesteld, kan deze evaluatie nog geen betrekking hebben op de doeltreffendheid van de regeling. De evaluatie richt zich daarom op de *robuustheid* van de inhoudelijke onderbouwing van de gesubsidieerde activiteit en de *voortgang van de uitvoering*. Onder robuustheid wordt verstaan: is het beleid samenhangend, consistent en zijn de doelstellingen voldoende scherp. Daarnaast kijkt dit onderzoek als extra thema naar hoe binnen de onderzochte Regio Deal wordt geleerd en bijgestuurd. Dit thema is gekozen omdat het Rijk binnen de Regio Deal aanpak veel aandacht besteedt aan leren binnen de Regio Deals. Het gaat om een beknopte evaluatie, op basis van documentenonderzoek en een beperkt aantal interviews.

Kenschets Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland

De Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland is een afspraak gemaakt in 2020 tussen de Rijksoverheid, de provincie Noord-Holland en de regio Kop van Noord-Holland. Het Rijk en de regio investeren samen € 10 miljoen. De provinciale bijdrage is € 3.500.000,-. De deal richt zich op het tegengaan van de krimp van de regio, het bevorderen van maritieme technologische innovatie, een betere aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs voor de (maritieme) technische sector en het bevorderen van de ontwikkeling van de waterstofeconomie.

De doelen van de Regio Deal worden aangepakt via drie pijlers, die in het convenant voor de Regio Deal als volgt worden omschreven:

1. Human Capital: Doel: Meer jongeren, maar ook andere doelgroepen zoals werkenden (ook uit krimpsectoren), niet- werkenden en mensen van buiten de regio, kiezen voor de technische, maritieme en energiesector. Zij gaan in de regio Kop van Noord-Holland opleidingen volgen voor en werken in deze sector. Het daarvoor benodigde instrumentarium om te kiezen voor de techniek, te leren in de techniek, te blijven ontwikkelen en te innoveren is in 2024 gerealiseerd. Hierdoor zijn voor bedrijven de juiste en goed gekwalificeerde medewerkers duurzaam beschikbaar. Deze mensen kunnen zich ook toekomstbehendig bewegen op de arbeidsmarkt. Geraamd budget €1.400.000,- (rijksbijdrage €700.000,-, provinciale bijdrage €490.000,-, bijdrage regio €210.000,-).

2. Maritieme opkomende technologieën: Doel: De Kop van Noord-Holland is in 2024 het kennis-, ontwikkelings- en testcentrum geworden voor maritieme technologie-toepassingen, productinnovaties en -validatie van met name maritieme en technische maritiem toepasbare opkomende technologieën en verbindt innovatieve

bedrijven, onderwijs en wetenschap en werknemers uit de regio en daarbuiten. Geraamd budget €4.800.000,- (rijksbijdrage €2.400.000,-, provinciale bijdrage €1.680.000,-, bijdrage regio €720.000,-).

3. Energietransitie - waterstofeconomie: Doel: In 2024 zijn stappen gezet om de productie van blauwe en groene waterstof in de Kop van Noord-Holland mogelijk te maken en waterstof in te zetten als oplossing voor knelpunten in het elektriciteitsnet (ten behoeve van datacenters, glastuinbouw en windparken) en als energiedrager voor mobiliteit. Geraamd budget €3.800.000,- (rijksbijdrage €1.900.000,-, provinciale bijdrage €1.330.000,-, bijdrage regio €570.000,-).

Conclusie robuustheid en voortgang

De onderbouwing van de eenmalige subsidie voor de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland is voldoende robuust. De subsidie sluit aan bij meerdere beleidsdoelen van de provincie op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, economie & arbeidsmarkt en energietransitie. De ontwikkelrichtingen uit de omgevingsvisie voor de haven van Den Helder zijn voldoende scherp en consistent uitgewerkt in een nota, visie en intentieverklaring voor integrale gebiedsontwikkeling. Het beleid voor economie en arbeidsmarkt is voldoende robuust. Voor techniek/technologie heeft nog een uitgebreide nadere analyse en planvorming plaatsgevonden via het Manifest Werken en ontwikkelen 2030. De waterstofstrategie is voldoende scherp en consistent geformuleerd voor zover dat mogelijk is gezien de aard van dit beleid (transitiebeleid).

De subsidie van de provincie was noodzakelijk voor de totstandkoming van de Regio Deal als geheel. De Regio Deal heeft vooral tot doel een impuls te geven aan al aanwezige initiatieven in de regio. Zonder deze impuls zouden de in de deal opgenomen projecten niet in hun huidige tempo en omvang hebben plaatsgevonden, naar de mening van de geïnterviewden in dit onderzoek.

De voortgang van de uitvoering van de Regio Deal is redelijk voor de programmalijn Human Capital en goed voor de andere twee programmalijnen. De gesubsidieerde werkzaamheden zijn nog niet geheel afgerond, omdat de Regio Deal nog in uitvoering is tot eind 2024. De voortgang van de programmalijn Human Capital is redelijk. De activiteiten in deze lijn zijn vertraagd op gang gekomen, doordat deze voor de start deels afhankelijk waren van de twee andere programmalijnen. Ook is er vertraging ontstaan door het tussentijdse vertrek van de programmadirecteur van Tech@connect. Recent is de nieuw aangestelde directeur ook vertrokken. Er wordt een plan opgesteld hoe om te gaan met deze situatie. Er is nieuw leeraanbod gerealiseerd bij onderwijsinstellingen in de regio. Op het gebied van de skillsaanpak en leerwerkvoucher blijven de resultaten nog achter. De voortgang van de programmalijn Maritieme opkomende technieken is goed. De beoogde organisatie en plek voor samenwerking aan innovatie (het Maritime Emerging Technologies Innovation Parc Noord-Holland, kortweg METIP) is gerealiseerd en er zijn al verschillende technische maritieme innovaties via METIP (door)ontwikkeld. De huidige inrichting van de organisatie is nog niet toekomstbestendig, met name de financiering is nog een zorgpunt. Een nog te realiseren resultaat is het dronevliegveld. Ook de verbinding met het onderwijs kan nog steviger. De voortgang van de programmalijn Waterstofeconomie is goed. Het platform waterstof is gelanceerd, er wordt aan gewerkt om dit tot een levende community te maken. De business-analyse voor de blauwe waterstoffabriek is afgerond. Op basis hiervan kan verdere besluitvorming over vervolgstappen plaatsvinden. Dit wordt opgepakt door private partijen. Het

aanjagen van de vraagaggregatie en van innovaties is deels gerealiseerd. Het lukt niet altijd om de beschikbare financiële bijdrage snel uit te geven omdat het om complexe projecten gaat. De gemeentelijke waterstofsubsidieregeling heeft nog niet tot aanvragen geleid. Er wordt onderzocht waar dit aan ligt en de regeling zal worden aangepast.

Conclusies leren binnen de Regio Deal

De beleidstheorie¹ voor deze Regio Deal is goed uitgewerkt en voldoende onderbouwd en er is een hierop aansluitend monitoringplan opgesteld. Voor het leren en bijsturen tijdens de uitvoering van de Regio Deal is de monitoring gericht op het niveau van resultaten bij deze regiodeal voldoende. De gehanteerde indicatoren op effect- en impactniveau voegen hieraan weinig toe, doordat de tijdshorizon voor deze indicatoren niet goed past binnen de duur van de Regio Deal. Ook blijkt het voor diverse indicatoren lastig om de benodigde data te verkrijgen.

Er is op operationeel niveau veel geleerd binnen deze Regio Deal. Dat leren gebeurt vooral door middel van gesprekken tussen programmamanager en projectleiders van de programmalijnen, door gesprekken met uitvoerenden binnen de projecten zelf en door eigen reflectie van de projectleiders. Er is in deze fase van de uitvoering weinig behoefte aan bijsturen vanuit de Stuurgroep en het Rijk-regio-overleg.

Op basis van de situatie in deze Regio Deal worden de volgende aanbevelingen geformuleerd:

Aanbeveling 1: Steek energie in een eindevaluatie van de Regio Deal in plaats van in de huidige monitoring

Voor het bijsturen tijdens de uitvoering zal het voor het programmteam niet lonen om nog veel energie in te steken in het compleet maken van de indicatorensets in de monitor. Mogelijk heeft het laten uitvoeren van een eindevaluatie, gericht op verantwoording en leren voor (vervolg)trajecten met vergelijkbare doelstellingen wel een meerwaarde. Daarbij kan een uitvoerend bureau gebruik maken van bestaande data en actief informatie ophalen bij betrokken partijen. Er kan dan ook aandacht zijn voor kwalitatieve resultaten, die niet in cijfers uit te drukken zijn.

Bij het uitvoeren van een eindevaluatie is het belangrijk om vooraf te bedenken wie de ontvanger van de resultaten hiervan zou moeten zijn, omdat de Regio Deal zelf afloopt. Wie de juiste ontvanger is, is afhankelijk van de oplossingen die worden gevonden voor continuering van diverse activiteiten (met name Tech@Connect en METIP).

Aanbeveling 2: Wees bij nieuwe Regio Deals terughoudend met het opzetten van omvangrijke monitoring

Voor nieuwe Regio Deals mag het opzetten van de monitoring meer kritisch bekeken worden. Welke indicatoren zijn zinvol om jaarlijks te meten en welke kunnen bijvoorbeeld alleen met een nul- en slotmeting worden uitgevoerd? Hoeveel inspanning mag het verzamelen van de gegevens kosten? De inspanning voor de monitoring moet proportioneel zijn ten opzichte van wat het oplevert voor verantwoording en leereffect binnen de deal.

¹ Daarbij gaat het over het aannemelijk maken dat het beleid de doelen realiseert.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Dit rapport bevat de evaluatie van de eenmalige subsidie die door de provincie Noord-Holland in 2020 is verstrekt aan de gemeente Den Helder voor de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland. De evaluatie van deze subsidie is uitgevoerd door de provincie in het kader van het Evaluatiekader Subsidies².

Evaluatiekader Subsidies

Het Evaluatiekader subsidies geeft aan op welke manier de provincie Noord-Holland uitvoering geeft aan haar wettelijke verplichting op grond van de Algemene wet bestuursrecht (art. 4:24) om subsidies periodiek op doeltreffendheid te evalueren. Het Evaluatiekader is door Provinciale Staten vastgesteld³ en heeft tot doel de provincie meer inzicht te geven in de mate van doeltreffendheid van de door haar verstrekte subsidies. Het Evaluatiekader bevat criteria, randvoorwaarden en uitgangspunten op basis waarvan bepaald wordt welke subsidies en subsidieregelingen op welk moment op doeltreffendheid geëvalueerd moeten worden.

Op 6 december 2022 (kenmerk 1929521/1929524) zijn Provinciale Staten geïnformeerd door Gedeputeerde Staten over de programmering van het Evaluatiekader Subsidies 2023. In 2020 zijn 23 eenmalige subsidies groter dan €500.000,- verstrekt. Daarvan komt de subsidie voor de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland in aanmerking voor een evaluatie. De gebruikte evaluatiemethode in dit onderzoek wijkt af van die in het Evaluatiekader. De Regiodeal loopt nog tot en met 2024, veel activiteiten zijn nog in uitvoering. Omdat het doelbereik daardoor nog niet kan worden vastgesteld, kan deze evaluatie nog geen betrekking hebben op de doeltreffendheid van de regeling. De evaluatie richt zich daarom op de robuustheid van de inhoudelijke onderbouwing van de gesubsidieerde activiteit en de voortgang van de uitvoering. Onder robuustheid wordt verstaan: is het beleid samenhangend, consistent en zijn de doelstellingen voldoende scherp.

1.2 Doel en werkwijze

Doel

Evaluaties uitgevoerd voor het Evaluatiekader subsidies richten zich in principe op het evalueren op doeltreffendheid⁴ van een subsidieregeling. Hierbij wordt gekeken in welke mate een subsidie heeft bijgedragen aan de realisatie van provinciale doelen. Uit eerdere evaluaties van eenmalige subsidies is gebleken dat het dikwijls niet zinvol of mogelijk is om eenmalige subsidies op doeltreffendheid te evalueren. Bijvoorbeeld wanneer de uitvoering van de gesubsidieerde werkzaamheden niet ver genoeg gevorderd is. Ook bij de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland is de uitvoering nog niet ver genoeg gevorderd om de subsidie

² GS-besluit 26 januari 2021 (kenmerk 1558791/1558794)

³ Het Evaluatiekader is voor het eerst in 2013 vastgesteld. Op 14 januari 2019 is een geactualiseerde versie van het evaluatiekader subsidies vastgesteld, met aangepaste criteria.

⁴ Voor een positieve beoordeling van de doeltreffendheid van een subsidie, moet er aan drie voorwaarden zijn voldaan:

- Er moet sprake zijn van (tenminste gedeeltelijk) doelbereik;
- De subsidie moet noodzakelijk (of minimaal bevorderlijk) zijn voor dat doelbereik;
- Er moet (idealiter) een causaal verband zijn tussen het doelbereik en de subsidie.

te kunnen toetsen op doeltreffendheid. Bovendien geldt in dit geval dat de doelen van de Regiodeal zich richten op de ontwikkelingen in de regio op langere termijn. Om deze reden richt de evaluatie zich op de inhoudelijke onderbouwing van de subsidie en de mate van *voortgang* van de uitvoering. Onder robuustheid wordt verstaan: is het beleid samenhangend, consistent en zijn de doelstellingen voldoende scherp.

Leren in en van Regio Deals over werken vanuit brede welvaart

In de Regio Deals wordt gewerkt vanuit het relatief nieuwe concept van brede welvaart, waarbij het gaat om het breed beschouwen en integraal afwegen van belangen op economisch, sociaal en fysiek vlak. Daarbij wordt in de Regio Deals gewerkt aan complexe opgaven. Het Rijk heeft aan het PBL gevraagd om te onderzoeken hoe hiermee in de Regio Deals kan worden omgegaan. Daarbij komt het PBL met het advies om uit te gaan van een lerende aanpak. De evaluatie van deze Regio Deal wordt benut om te onderzoeken of en hoe sprake is van leren of een lerende aanpak binnen de Regio Deal. Daarbij wordt ook gekeken wat mogelijkheden zijn om het lerend vermogen binnen de werkwijze voor eventueel toekomstige deals te vergroten.

Werkwijze

De eerste hoofdvraag van de evaluatie luidt: *Wat is de robuustheid van de onderbouwing voor de eenmalige subsidie voor de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland en wat is de voortgang van de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten?* Deze vraag wordt onderzocht aan de hand van een aantal vaste vragen die we voor de evaluatie van eenmalige subsidies op robuustheid en voortgang gebruiken:

1. Is het beleidskader waarbinnen de subsidie is verstrekt voldoende scherp en consistent geformuleerd? We beperken ons bij de beschrijving en toetsing tot de kaders die golden bij het verstrekken van de subsidie.
2. Komen de daadwerkelijke uitgaven overeen met de voorgenomen subsidie?
3. Zijn de met de subsidie beoogde activiteiten uitgevoerd?
4. Zijn de met de uitgevoerde activiteiten beoogde resultaten gerealiseerd?
5. Sluiten de gesubsidieerde activiteiten en resultaten voldoende aan bij de beoogde provinciale doelen (beleidseffecten)?
6. Was de subsidie noodzakelijk (of minimaal bevorderlijk) voor het realiseren van de provinciale doelen?

Een tweede hoofdvraag van de evaluatie luidt: *Hoe wordt binnen de Regio Deal geleerd en bijgestuurd en hoe draagt dit bij aan het bereiken van de doelen van de Regio Deal?* Deze onderzoeksvraag onderzoeken we aan de hand van de volgende onderzoeksvragen:

7. Hoe ziet de programmatheorie voor de Regio Deal eruit?
8. Hoe sluiten de indicatoren waarop wordt gemonitord aan bij de beleidstheorie van de Regio Deal en de aspecten van brede welvaart, is duidelijk wat de nulsituatie is en wat de gewenste waarde/ontwikkelrichting van deze indicatoren is?
9. Hoe wordt de monitoring binnen de Regio Deal gebruikt om te sturen richting de bredewelvaartsdoelen?
10. Op welke andere manieren wordt er binnen de Regio Deal geleerd en bijgestuurd richting de doelen?
11. Welke veranderingen/koerswijzigingen zijn ingezet op basis van opgedane inzichten?

12. Welke verbetermogelijkheden voor het leren en bijsturen richting de bredewelvaartsdoelen zijn er uit deze Regio Deal af te leiden voor toekomstige Regio Deals?

Uitvoering van het onderzoek

Allereerst heeft een documentenonderzoek plaatsgevonden. Daarbij is een analyse uitgevoerd van de basisstukken in het subsidiedossier, relevante beleidsnota's, GS- en PS-verslagen en relevante websites. Op basis van deze bevindingen is aanvullende informatie verzameld via gesprekken met twee betrokken provinciale beleidsmedewerkers en zeven betrokkenen van externe partijen (zie bijlage 1). Daarnaast heeft een reflectiegesprek plaatsgevonden met het externe programmateam naar aanleiding van de eerste bevindingen over leren binnen de Regio Deal uit de interviews. De bevindingen uit de documentenanalyse en het contact met betrokkenen zijn in onderlinge samenhang geanalyseerd en beschreven in dit rapport.

2 Subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland

2.1 Gegevens subsidie

Naam project:	Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland
Locatie project:	Kop van Noord-Holland (voornamelijk Den Helder)
Omvang subsidie:	€ 3.500.000,- (verleend bedrag, nog niet vastgesteld). De subsidie wordt verleend over een periode van vier jaar in drie tranches.
Ontvanger subsidie:	Gemeente Den Helder
Doel subsidie:	Financieren van activiteiten genoemd in de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland onder de drie daarin beschreven programmalijnen.
Overige betrokkenen bij subsidie: (bv. andere financiers):	Het Rijk heeft € 5 miljoen gereserveerd voor deze Regiodeal, uitgaande van cofinanciering waarbij de provincie en de regio samen ook 5 miljoen inbrengen. De regio (gemeente Den Helder) draagt €1,5 miljoen bij. Naast de gemeente Den Helder heeft een vertegenwoordiger van de regionale samenwerking in de Kop van Noord-Holland de Regio Deal mede ondertekend (via gemeente Hollands Kroon).

2.2 Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland

2.2.1 Context

Beleid Regio Deals

In de Regio Deals werken Rijk en regio samen aan een betere woon- en leefomgeving voor bewoners en ondernemers in de regio. In de periode 2018 tot en met 2022 investeerde het Rijk in drie rondes via 30 deals in totaal € 950 miljoen voor maatregelen. De regio's verdubbelen dat bedrag. In de periode 2018-2022 was een bijdrage van private partijen vanuit de regio niet mogelijk. In de nieuwe periode 2022-2025 kan het bedrijfsleven ook financieel bijdragen aan Regio Deals. Inmiddels heeft het Rijk 900 miljoen beschikbaar gesteld voor nieuwe Regio Deals. In november zijn 14 Regio Deals voor de vierde ronde gestart. In 2024 en 2025 volgen een vijfde en een zesde tranche. De Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland maakt onderdeel uit van de 3e tranche.

Het doel van de Regio Deals is om de brede welvaart in Nederland te versterken. Er wordt daarbij gekozen voor een insteek via regio's omdat daar veel maatschappelijke opgaven samenkomen. Het Rijk wil met de Regio Deals de eigen kracht van een gebied benutten en vanuit partnerschap van regionale partijen en de Rijksoverheid deze kracht versterken. De intentie van de Regio Deals is om in een specifieke regio op een passende manier het verschil te maken voor de inwoners, het bedrijfsleven en de leefomgeving, en een impuls te geven aan het

integraal aanpakken van meervoudige vraagstukken in de regio. De deals spelen in op knelpunten in een regio, waarbij de regio zelf de voorstellen van wat ze wil aanpakken (dus als knelpunt beschouwen) aandraagt.

Brede Welvaart in de Regio Deals

Het concept van Brede Welvaart wordt steeds vaker door beleidsmakers op verschillende niveaus gebruikt. De drie planbureaus (PBL, SCP en CBP) definiëren Brede Welvaart als 'alles wat mensen van waarde vinden' oftewel: welzijn. Een complex begrip dus, dat naast materiële welvaart ook gaat over gezondheid, sociale cohesie, milieu, persoonlijke ontplooiing en veiligheid. Het Rijk heeft ervoor gekozen om dit concept als onderlegger te gebruiken voor de Regio Deals. In de voorstellen voor Regio Deals moet worden beschreven hoe de verschillende projecten bijdragen aan de Brede Welvaart in de regio. Het idee achter Brede Welvaart als concept is dat economische, ecologische en sociale kwaliteit voor een belangrijk deel het welzijn van de inwoners in de regio bepalen. Door het gebruik van het concept Brede Welvaart wordt ook geborgd dat de opgave in de regio meervoudig van aard is. De breedte van het begrip Brede Welvaart is zowel een voordeel als een nadeel. Het voordeel is dat de blik verbreed wordt van alleen economie naar ook sociale en ecologische aspecten. Brede Welvaart biedt zo een integraal kader, waarin alle aspecten van het welzijn van mensen in samenhang bekeken worden, inclusief effecten op welzijn 'elders' en 'later'. Tegelijkertijd levert dit zoveel indicatoren op (de monitor brede welvaart van het CBS heeft er 42) dat het moeilijk wordt om hierop te sturen. Uiteindelijk moeten daarom binnen een Regio Deal toch keuzes gemaakt worden tussen de aspecten van brede welvaart en de groepen inwoners waarop men zich wil richten. Aan de hand van het overzicht van de verschillende aspecten van Brede Welvaart in een regio kan dit op een meer geïnformeerde en integrale wijze plaatsvinden.

Onderzoeksprogramma PBL

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) voerde tussen 2019-2022 op verzoek van het ministerie van LNV een onderzoeksprogramma uit ter ondersteuning van het Regiodealbeleid. Het PBL-onderzoeksprogramma had tot doel kennis te ontwikkelen, te verdiepen en te ontsluiten om zo te komen tot nader inzicht in wat waar werkt om de brede welvaart in de regio te verbeteren. De [resultaten van het onderzoeksprogramma](#) zijn samengevat in drie notities, die betrekking hebben op de keuzes die spelen de inhoud, vormgeving en uitvoering van beleid voor regionale brede welvaart, de manier waarop monitoring kan bijdragen aan meer inzicht in de effecten van het beleid en een lerende aanpak die kan bijdragen aan toenemend inzicht in de geschikte aanpak voor het oplossen van complexe opgaven in de regio. Bijlage 2 geeft een korte samenvatting van de in het onderzoeksprogramma opgedane inzichten over monitoring en leren binnen de regiodeals. Dit thema komt verder terug in hoofdstuk 4 over leren binnen de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland.

2.2.2 Ambitie en doelen van de Regio Deal

Ambitie

De Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland is een afspraak gemaakt in 2020 tussen de Rijksoverheid, de provincie Noord-Holland, de gemeente Den Helder en vertegenwoordiging van de regionale samenwerking in de Kop van Noord-Holland (via gemeente Hollands Kroon). In de Regio Deal formuleren de partijen een aantal ambities voor de regio. Allereerst wil men de

verwachte krimp⁵ van de bevolking ombuigen naar groei. Daarnaast wil men in de regio innovatie bevorderen en meer werkgelegenheid creëren. Daarbij wil men tevens bereiken dat meer mensen kiezen voor banen in bedrijfssectoren waar veel vacatures zijn die nu niet ingevuld worden. Dit betreft o.a. banen bij de Koninklijke Marine, in de energiesector en in maritieme en technische sectoren. Men richt zich daarbij op een betere aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Er wordt ook gekeken naar de toekomstige werkgelegenheid voor de bevolking, omdat de huidige banen in de energiesector, die zich vooral richt op fossiele energie, zullen veranderen door de verschuiving naar meer duurzame energie. De regio richt zich daarbij vooral op de toekomstige waterstofeconomie. De Regio Deal is getekend in juli 2020 en richt zich op realisatie van de doelen in 2024.

Doelen

De Regio Deal bestaat uit drie met elkaar samenhangende programmalijnen. Onderstaand schema geeft per programmalijn de beoogde beleidseffecten (outcome) weer zoals geformuleerd in de stukken van de Regio Deal.

Beoogde beleidseffecten (outcome)		
1. Human capital	2. Maritieme opkomende technologieën	3. Energietransitie-waterstofeconomie
- Meer jongeren, maar ook andere doelgroepen zoals werkenden (ook uit krimpsectoren), niet-werkenden en mensen van buiten de regio, kiezen voor de technische, maritieme en energiesector. - Meer jongeren gaan in de regio Kop van Noord-Holland opleidingen volgen voor en werken in deze sector. - Er zijn meer goed gekwalificeerde medewerkers duurzaam beschikbaar voor bedrijven. - Werknemers kunnen zich ook toekomstbehendig bewegen op de arbeidsmarkt	- De Kop van Noord-Holland is in 2024 het kennis-, ontwikkelings- en testcentrum geworden voor technologie-toepassingen, productinnovaties en -validatie van met name maritieme en technische maritiem toepasbare opkomende technologieën. - Steviger triple helix samenwerkingen tussen bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen waardoor innovatie bevorderd wordt en werkgelegenheid gecreëerd	- In 2024 zijn (de mogelijkheden voor) productie van groene en blauwe waterstof in de regio vergroot - De bijdrage van waterstof als oplossing voor knelpunten in het elektriciteitsnet (ten behoeve van bv. datacenters glastuinbouw en windparken) is vergroot. - waterstof wordt meer ingezet als energiedrager voor mobiliteit.

2.2.3 Aanpak van de Regio Deal

De doelen van de Regio Deal worden aangepakt via de hiervoor genoemde drie programmalijnen. De algemene insteek van de Regio Deal is om initiatieven die al in de regio bestaan te versterken en te versnellen. De programmalijnen bestaan elk uit een groot aantal projecten en activiteiten. Onderstaand schema geeft een korte samenvatting van de beoogde resultaten (output) van de activiteiten in de programmalijnen. Daarnaast wordt per

⁵ Inmiddels is de verwachting dat de bevolking van de regio niet zal krimpen maar redelijk stabiel zal blijven (rapport Elke Regio Telt!, Raad voor de Leegomgeving en Infrastructuur, maart 2023)

programmalijs de geraamde benodigde financiering weergegeven (input) en de bijdrage van de provincie Noord-Holland hieraan.

Beoogde resultaten (output)		
1. Human capital	2. Maritieme opkomende technologieën	3. Energietransitie-waterstofeconomie
• versterken verbeteren en versnellen van <i>bestaande</i> human capital-activiteiten: - versterken Tech@Connect - Sluiten leer-werkakkoord • Uitvoeren <i>nieuwe</i> initiatieven gericht op aantrekken en op peil houden van Human Capital in de regio. Het benodigde instrumentarium om te kiezen voor de techniek, te leren in de techniek, te blijven ontwikkelen en te innoveren is in 2024 gerealiseerd. Concreet betekent dit: - Kiezen voor techniek: samenhang in onderwijsaanbod en een centrale plek (Tekpark) - Leren voor techniek: een passende maritieme onderwijs-infrastructuur (leeraanbod, meer verbinding tussen bedrijven en onderwijs en omscholingsmogelijkheden) - Leren/werken in techniek: inzet skillsaanpak (voor 40 mensen) - Werken in techniek: inzet leerwerk vouchers (50 vouchers) • Er is een verbinding tussen deze activiteiten en de activiteiten in de programmalijnen 'maritieme opkomende technologieën' en 'waterstofeconomie'.	• Er is een zelfstandige organisatie met een governance-structuur ingericht (METIP⁶). Door het METIP is een gestructureerde en groeiende samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijven en studenten en starters tot stand gekomen. • Er is een fysieke plek (test en demonstratie) gerealiseerd. METIP bestaat uit meerdere fysieke onderdelen, soms grondgebonden, maar ook mobiel: - fysieke locatie voor METIP bestaande uit gronden en/of opstallen - materieel en materiaal, zoals testbeds en (mobiele) outdoor fieldlabs - ruimte voor een dronevliegveld • via METIP zijn (technische) maritieme innovaties (door)ontwikkeld.	• Regionaal ecosysteem voor waterstof: Platform Waterstof, dat waterstofontwikkelingen in de regio structureert en coördineert. • Organiseren vraagaggregatie: versterken van de vraag naar waterstof • Versnelde uitvoering van innovatieve activiteiten waarmee de waterstofeconomie in de Kop van Noord-Holland de komende jaren een impuls krijgt en die tevens bijdragen aan de energietransitie in de regio en ook in Nederland. Concreet: - bijdrage aan voorbereidingsfase blauwe waterstoffabriek, - bijdragen aan onderzoek en projecten onder de noemer 'Proeftuin Waterstof Kop van Noord-Holland (focus op: Walstroom binnenhaven, H2 Maritiem Den Helder, Waterstofmolen Wieringermeer pijpleiding, Systeemintegratie Winkelerzand en Verduurzaming Bollensector Kop van Noord-Holland).
Input (geraamd) en bijdrage provincie Noord-Holland		
Geraamd: €1.400.000 Subsidie PNH: € 490.000	Geraamd: €4.800.000 Subsidie PNH: 1.680.000	Geraamd: €3.800.000 Subsidie PNH: 1.330.000

⁶ METIP staat voor: Maritime Emerging Technologies Innovation Parc Noord-Holland

2.2.4 Organisatie van de Regio Deal

Voor de uitvoering van de Regio Deal is een eigen governancestructuur ingericht. Deze bestaat uit:

- *Rijk-Regio-overleg.* Dit overleg komt twee keer per jaar bij elkaar. Hieraan nemen vertegenwoordigers deel van:
 - o Rijk: de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Defensie, Infrastructuur en Waterstaat en Economische zaken.
 - o Regio: provincie Noord-Holland, gemeente Den Helder (tevens regiokassier) en gemeente Hollands Kroon (namens regionale samenwerking in de Kop)
- *Regionale Stuurgroep Regio Deal.* Ook dit overleg komt twee keer per jaar bij elkaar. Het vormt het voorportaal voor het Rijk-Regio-overleg, waarin alle daarin in te brengen stukken (zoals de jaarlijkse voortgangsrapportage) worden vastgesteld. Deelnemers van de Stuurgroep zijn bestuurders van de provincie Noord-Holland en de gemeenten Den Helder en de Regionale Samenwerking Kop (gemeente Hollands Kroon). Daarnaast is er een vertegenwoordiger van de Koninklijke Marine en de programmamanager van de Regio Deal. Enkele deelnemers in de Regionale Stuurgroep nemen ook deel in twee andere regionale governancestructuren, die nauw met de Regio Deal verbonden zijn. Dit betreft het Opdrachtgeversoverleg Maritiem Cluster en het portefeuillehoudersoverleg Fysiek dat de regionale samenwerkingsagenda voor de Kop aanstuurt.
- *Programmamanager en Programmeam.* Het programmeam overlegt regelmatig. De programmamanager is in dienst van de gemeente Den Helder en is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Regio Deal. Hij zorgt voor de inhoudelijke coördinatie en uitvoering van de regionale uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal en rapporteert aan de Regionale Stuurgroep over de uitwerking en voortgang van de uitvoering. Het programmeam houdt zich bezig met de regionale uitvoeringsactiviteiten en bestaat o.a. uit drie projectleiders van de drie programmalijnen, een communicatieadviseur en een beleidsmedewerker van de provincie Noord-Holland. De projectleiders van de programmalijnen en de programmamanager overleggen ook nog apart met elkaar.

De projecten en activiteiten uit de Regio Deal raken aan bredere programma's die al in de regio lopen. De Regio Deal geeft een impuls aan die programma's door een aantal onderdelen uit die programma's te realiseren. Daarom vindt regelmatig afstemming plaats vanuit de programmalijnen en het programmeam met relevante andere overleggen, zoals de regiegroep Tech@Connect, de regiegroep METIP en de stuurgroep Waterstof NHN.

2.3 Relevant provinciaal beleid

Aansluiting bij coalitieakkoord

De subsidie voor de Regio Deal past op de volgende onderdelen in het Coalitieakkoord 2019-2023:

- Klimaatopgaven/energietransitie en economisch beleid zeehavens
"Waterstof en energiehavens: Waterstof heeft veel potentie als duurzame-energieoplossing voor personen- en vrachtvervoer. De havens in het Noordzeekanaalgebied en Den Helder kunnen zich ontwikkelen tot energiehavens voor het onderhoud van de windparken op zee en de productie en opslag van waterstof."
- Arbeidsmarkt en onderwijs
"Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is belangrijk voor onze economie en arbeidsparticipatie. Iedereen moet kunnen meedoen, ook mensen met een grotere afstand tot de

arbeidsmarkt. We stimuleren de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden, die plaatsvindt op campussen en in programma's zoals House of Skills. Vanuit deze samenwerking ondersteunen we projecten uit het Regionaal Investeringsfonds. We continueren de extra inzet op Techport. Daarom willen we, na evaluatie, de huidige regeling voor ondersteuning van de campusvorming voortzetten. Wij continueren de inzet van onze werkambassadeur en kiezen daarbij voor extra focus op energietransitie, verduurzaming van de havens en transformatie van de agrarische sector. Hierbij is een inclusieve arbeidsmarkt een belangrijk uitgangspunt."

Provinciale beleidskaders

De inhoud van de Regio Deal raakt aan de volgende beleidskaders die ten tijde van het verstrekken van de subsidie van toepassing waren. Sommige beleidskaders zijn inmiddels geactualiseerd en doorontwikkeld. We richten ons hier in de beschrijving en toetsing vooral op de kaders die golden bij het verstrekken van de subsidie. Onderstaande tabel 1 geeft een overzicht van de relevante beleidskaders. Een meer uitgebreide beschrijving is opgenomen in bijlage 3.

Tabel 1: Relevante beleidskaders voor Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland

Beleidskader	Raakvlak met Regio Deal
Omgevingsvisie NH2050 (2018)	Rol Den Helder in energietransitie door aanlanding op zee opgewekte windenergie en in toekomst omzetting naar waterstof.
Nota Zeehavens (2022)	Uitwerking ontwikkeling haven van Den Helder in relatie tot energietransitie en economisch beleid.
Waterstofstrategie (2020)	Schetst ontwikkelmogelijkheden en -pad voor waterstof in Noord-Holland
Strategisch beleidskader en Uitvoeringsagenda Economie/Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt 2016-2019	Hoofdlijnen economisch beleid, o.a. met betrekking tot vestigingsklimaat, waaronder sterk innovatieklimaat en veerkrachtige arbeidsmarkt

Regionale samenwerking in de Kop

Op 1 mei 2016 werd het convenant 'De Kop werkt' van kracht waarin de gemeenten Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en Texel en de provincie Noord-Holland aangeven samen te willen werken met als doel het creëren van een optimaal klimaat om te wonen, werken, recreëren en voor bedrijven om zich in de Kop van Noord-Holland te vestigen en te groeien. Aanleiding voor de samenwerking was o.a. het rapport 'Krimp of niet' over de problematiek van de krimpende bevolking in de regio (W. Deetman en J. Mans (2010), Krimp of niet). In de regionale samenwerking De Kop Werkt werden onderwerpen aangepakt die ook in de Regio Deal weer terugkomen, zoals ontwikkeling van de havens en de aansluiting van arbeidsmarkt en onderwijs. In 2015 zijn vier bestuursopdrachten opgesteld, die als basis dienen voor de regionale samenwerking. Voor de uitvoering van concrete projecten (looptijd 2017-2020) binnen het Programma De Kop Werkt! is een bijdrage van € 15 miljoen beschikbaar gesteld door de raden van de vier gemeenten en een cofinanciering van ook € 15 miljoen door de provincie Noord-Holland. De vijf partijen hebben in het voorjaar van 2017 een Samenwerkingsovereenkomst voor de uitvoering van het programma 'De Kop Werkt!' opgesteld

waarin afspraken zijn gemaakt over projecten, financiering en samenwerking. In februari 2022 is een evaluatie van 'De Kop werkt' gepubliceerd.

De regionale samenwerking is voortgezet via het Regioakkoord 'De Kop groeit'. In dit kader werd een samenwerkingsagenda ontwikkeld, waarin de activiteiten in de samenwerking verder worden geconcretiseerd. Deze is in augustus 2022 ondertekend onder de naam 'Samen op Kop'. De opgaven die in deze samenwerkingsagenda zijn opgenomen zijn (in cursief de raakvlakken met de Regio Deal):

- Energie & Duurzaamheid: Via de Regionale Energiestrategie Strategie (RES) en de aanpak van de energie-infrastructuur voor de warmtetransitie bij inwoners en bedrijven.
- Klimaatadaptatie: Maatregelen om wateroverlast tegen te gaan en toekomstbestendig te bouwen.
- Wonen & Werken: Realiseren van (extra) woningen en afstemming rondom (mogelijke) bedrijventerreinen.
- Recreatie & Toerisme: Het aantrekkelijker maken van recreatieparken en de promotie van de regio voor toeristisch bezoek.
- Agri: Het samenwerken via Greenport aan een toekomstbestendige sector.
- *Arbeidsmarkt en Onderwijs: Een arbeidsmarkt waarbij vraag en aanbod in balans zijn. Daarom zetten we in op de programma's: kiezen, leren, werken & innoveren.*
- Mobiliteit & Bereikbaarheid: Samen de mobiliteit in de kop veiliger, slimmer en schoner maken.

Daarnaast vindt de samenwerking ook plaats in de gebiedsprogramma's *Maritiem (Haven)*, Waddenbaai, IJsselmeerkust, Noordzeekust en Achter de kusten.

3 Beoordeling robuustheid onderbouwing en voortgang

1. *Is het beleidskader waarbinnen de subsidie is verstrekt voldoende scherp en consistent geformuleerd?*

Antwoord: Ja.

De Regio Deal is raakt aan meerdere beleidsvelden:

- De Omgevingsvisie is uitgewerkt in ontwikkelrichtingen in plaats van concreet uitgewerkte beleidsdoelen en specifieke acties. Dit is in lijn met de aard van een dergelijk visiedocument. De geschetste ontwikkelrichting is in de loop van de tijd steeds verder geconcretiseerd via de Nota Zeehavens, de Visie Maritiem Cluster Den Helder/Kop van Noord-Holland en in de intentieverklaring voor integrale gebiedsontwikkeling 'Ontwikkeling Maritiem Cluster Den Helder'. Dit beleid is hiermee voldoende scherp en consistent uitgewerkt.
- Het startpunt van waterstofbeleid, de waterstofstrategie, is voldoende scherp en consistent geformuleerd voor zover dat mogelijk is gezien de aard van dit beleid (transitiebeleid).
- Het beleidsveld Economie en Arbeidsmarkt is scherp en consistent uitgewerkt. Voor techniek/technologie heeft een uitgebreide nadere analyse en planvorming plaatsgevonden via het Manifest Werken en ontwikkelen 2030.

Toelichting:

Omgevingsvisie NH2050 en Nota Zeehavens

De omgevingsvisie is geen beleidskader, maar een visie met daarin verschillende doelen in termen van *ontwikkelrichtingen*. Beleid en activiteiten van de provincie moeten bijdragen aan die richting, maar de visie is niet in specifieke acties uitgewerkt. In de visie is aangegeven (hoofdstuk 'van visie naar uitvoering') dat de visie een meer specifieke uitwerking zal krijgen via regioagenda's. De Nota Zeehavens Noord-Holland schetst de uitgangspunten van de provincie bij de verdere ontwikkeling van de haven van Den Helder. In de Visie Maritiem Cluster Den Helder/Kop van Noord-Holland is de ontwikkelrichting voor de haven, Den Helder zelf en de nabije omgeving beschreven. De provincie werkt hierin samen met het Rijk, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Port of Den Helder en de gemeente Den Helder. De realisatie vindt plaats via een programma 'Ontwikkeling van het Maritiem Cluster Den Helder'. Voor de uitvoering hiervan is in juni 2023 een bestuursakkoord getekend door rijk, gemeente Den Helder en de provincie. In dit akkoord zijn de uit te voeren projecten en governancestructuur uitgewerkt.

Waterstofstrategie

De strategie voor waterstof vormt een onderdeel van het provinciale beleid voor klimaat en energie en past binnen het Rijksbeleid op dit terrein. Dit beleidsveld betreft een langjarige en ingrijpende transitie. Kenmerkend voor transitiebeleid is dat niet op voorhand bepaald kan worden welke acties de juiste zijn. Er moet bij uitstek sprake zijn van adaptief beleid. De waterstofstrategie vormt dus een momentopname. In de strategie zijn de provinciale speerpunten duidelijk uitgewerkt op basis van de potentie voor waterstof in Noord-Holland en deze zijn vervolgens vertaald naar concrete handelingsperspectieven. Ook is een ontwikkelpad voor langere termijn aangegeven. Aanpassing van het beleid voor waterstof is een continu

proces. De tweejaarlijkse update van het Actieprogramma Klimaat bevat een weergave van de actuele provinciale inzet op het waterstofdossier. De acties op het gebied van waterstof worden verder meegenomen in de CO2-impact analyse, die tweejaarlijks plaatsvindt.

Economie en arbeidsmarkt

De beleidskaders voor economie en arbeidsmarkt zijn gelaagd opgebouwd met strategische, tactische en operationele doelen. De activiteiten binnen het programma Human Capital van de Regio Deal sluiten aan bij het thema arbeidsmarkt en onderwijs. De beleidsstukken geven een scherp en consistent overzicht van de activiteiten in de periode 2016-2019 en de gewenste output en maatschappelijke effecten. Er wordt gebruik gemaakt van een goed uitgewerkte doelenboom, die rekening houdt met de specifieke rol van de provincie. De beleidskaders voor economie en arbeidsmarkt zijn daarmee in deze beleidsdocumenten voldoende scherp en consistent geformuleerd. In 2021 verscheen het Manifest Werken en Ontwikkelen 2030 Noord-Holland, dat dient als basis voor het arbeidsmarktbeleid voor de komende jaren zowel voor alle actoren in de provincie als voor de provincie zelf. Dit manifest is in co-creatie met partijen in het veld opgesteld en bevat een uitgebreide beleidsanalyse, ambities en actieplan, dat in lijn ligt met het al lopende arbeidsmarktbeleid voor de technische en technologische arbeidsmarkt.

Het arbeidsmarktbeleid van de provincie sluit aan bij het beleid op landelijk niveau in het kader van (met name) onderwijsvernieuwing in het MBO (zoals het Regionaal Investeringsfonds (RIF) en legt verbandingen naar Sterk Techniekonderwijs van het ministerie van OCW dat is gestart in 2018. Voor het beleid op Sterk Techniek Onderwijs loopt tot eind 2024 een monitoring- en evaluatietraject. In de evaluatierapportage van 2023 (Monitor en evaluatieonderzoek Sterk Techniek Onderwijs (STO), Rapportage 2023, KBA Nijmegen) is de nadruk gelegd op het kernpunt 'samenwerkingen'. Dit element is ook in het provinciale beleid opgenomen. De conclusie in het evaluatierapport luidt *"In het algemeen is men zowel vanuit het vmbo als vanuit andere actoren positief over de ontwikkelde en lopende samenwerkingen en wordt een meerwaarde daarvan ervaren. Desondanks komen niet alle samenwerkingen in de praktijk even soepel tot stand; verschillende bedrijfsculturen, onderlinge concurrentie en regionale spreiding vragen om een aanpak op maat met in elke regio eigen uitdagingen"*. Ook andere elementen uit dit landelijk beleid zijn herkenbaar in het provinciale beleid, zoals meer vraaggericht onderwijsaanbod, verbeterde aansluiting op arbeidsmarkt en zorgen voor innovatief onderwijsaanbod. Met betrekking tot het functioneren en het verduurzamen van de technisch georiënteerde RIF's in Noord-Holland heeft het Platform Talent voor Technologie/Katapult een analyse opgeleverd in mei 2021. Dit was dus na de afsluiting van deze deal, doch diverse elementen zijn evengoed meegenomen in de planvorming aangezien diverse ontwikkelingen zich al aftekenden, Katapult dergelijke analyses in het gehele land uitvoert en uit benchmarking vergelijkbare resultaten waar te nemen zijn.

2. Komen de daadwerkelijke uitgaven overeen met de voorgenomen subsidie?

Antwoord: Nog niet bekend, omdat nog geen eindverantwoording heeft plaatsgevonden.

Toelichting: Omdat de Regio Deal nog loopt, is op dit moment nog geen eindrapportage voor de subsidie ingediend met een verantwoording van de uitgaven. Daardoor kan niet worden beoordeeld of de werkelijke kosten afwijken van de begroting. Ten opzichte van het totale geraamde budget is op basis van de gerapporteerde uitgaven 41% besteed. Op basis van de aanvullende informatie uit de interviews is ongeveer 57% besteed. De mate van uitputting van het geraamde budget op basis van deze rapportage verschilt per programmalijn.

Er is in totaal €3.500.000,- subsidie verleend. Dit bedrag bestaat uit drie gedeelten. Voor het jaar 2020 is een bedrag van € 2.000.000,- verleend en voor elk van de jaren 2022 en 2023 een bedrag van € 750.000,-. De bijdrage van de provincie is verdeeld over de drie programmalijnen zoals weergegeven in onderstaande tabel 2. Over de uitgaven per programmalijn wordt gerapporteerd in de voortgangsrapportages van het programmteam. De meest recente voortgangsrapportage loopt tot en met het tweede kwartaal 2023. Hierin zijn de uitgaven tot en met het eerste kwartaal van 2023 (voor Human Capital) dan wel het vierde kwartaal van 2022 (voor de andere twee programmalijnen) opgenomen. In de tabel is weergegeven welke uitgaven tot dat moment voor de verschillende programmalijnen zijn gerapporteerd. In de interviewronde die in het kader van het onderzoek is uitgevoerd is aan de leden van het programmteam gevraagd om de informatie uit de rapportage aan te vullen met actuele ontwikkelingen en een inschatting te maken over de verdere besteding van het budget.

Tabel 2: Provinciale subsidie, geraamd totaal budget en uitgaven per programmalijn

Programmalijn	Verleende subsidie provincie	Totaal geraamd budget	Gerapporteerde uitgaven*	Uitgaven inclusief verplicht op basis interviews	Verwachtingen besteding resterend budget op basis interviews
Programmalijn 1 Human Capital	€490.000	€1.400.000	€265.000	€900.000,-	Besteding resterende €500.000,- nog onzeker
Programmalijn 2 Maritieme opkomende technologieën	€1.680.000	€4.800.000	€ 3.011.010	€ 3.011.010	Volledige besteding budget verwacht
Programmalijn 3 Waterstof	€1.330.000	€3.800.000	€ 823.714	1.783.714 (€900.000 subsidie verleend voor waterstof pijpleiding)	Aandachtspunten zijn besteding gemeentelijke waterstofsubsidie (€525.000,-) en bijdrage innovatieonderzoek cryogene waterstoftoepassing (begroot €415.327,-)
Totaal	€3.500.000	€10.000.000	€4.099.724	€5.694.724	

** t/m Q1 2023 voor programmalijn 1 en t/m Q4 2022 voor andere twee programmalijnen. Bij uitgaven per programmalijn wordt geen onderscheid gemaakt tussen budget van verschillende financieringsbronnen.*

Als toelichting op de in de tabel 2 weergegeven resultaten uit de interviews kan het volgende dienen:

- *Programmalijn Human Capital:* Deze programmalijn is relatief laat gestart, omdat de opstart afhankelijk was van de voortgang op de twee andere programmalijnen. Human Capital loopt als het ware achter deze andere twee lijnen aan. De uitgaven zijn deels laag omdat er gewerkt wordt met overeenkomsten die uitgaan van deelbetalingen op basis van tussenrapportages. Er is dus wel al meer verplicht. Op basis van de al aangegane verplichtingen zouden de uitgaven op €900.000,- uitkomen. Het is op dit moment nog

niet zeker of de overige €500.000 van het geraamde budget in zijn geheel besteed zal kunnen worden.

- *Programmalijn Maritieme opkomende technologieën*: Voor deze programmalijn is de verwachting dat het budget volledig besteed zal worden.
- *Programmalijn Waterstof*: De uitgaven zijn inmiddels hoger dan in de voortgangsrapportage is aangegeven. Recent is een subsidie voor €900.000,- beschikbaar voor een innovatie pijpleiding voor waterstof van de waterstofmolen in de Wieringermeer naar een waterstoftankstation. Een onzekere factor is de uitgave van €525.000,- die is gereserveerd voor een gemeentelijke subsidieregeling voor het ombouwen van voertuigen (waaronder schepen) naar waterstof. Er zijn nog geen subsidieaanvragen voor deze regeling ontvangen. Onderzocht wordt waar dit aan ligt. Op grond van de bevindingen zal de subsidieregeling worden aangepast. Een ander aandachtspunt is de bijdrage aan het onderzoek naar de cryogene waterstoftoepassing.

3. Zijn de met de subsidie beoogde activiteiten uitgevoerd?

Antwoord: Deels voor programmalijn Human Capital, grotendeels voor de andere twee programmalijnen

Toelichting: De looptijd van de Regio Deal is nog niet voorbij, dus er zijn nog veel activiteiten in uitvoering. Daarnaast zijn ook al activiteiten afgerond. De activiteiten in de programmalijn Human Capital zijn vertraagd, doordat deze voor de start deels afhankelijk waren van de twee andere programmalijnen.

Voor de uitvoering van de Regio Deal is een uitgebreid uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin vooral de te bereiken resultaten zijn vastgelegd. Het aantal uit te voeren activiteiten in de Regio Deal is groot. De activiteiten ontstaan deels ook gaandeweg, om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen en kansen. Om deze redenen wordt hier geen compleet overzicht gegeven van alle al afgeronde en nog lopende activiteiten, maar wordt een beeld op hoofdlijnen geschetst op basis van de gevoerde gesprekken met betrokkenen bij de programmalijnen, aangevuld met bevindingen uit het documentenonderzoek.

Programmalijn Human Capital

- De activiteiten in deze programmalijn sluiten aan bij de activiteiten voor het realiseren van de zelfstandige organisatie voor maritieme opkomende technologieën (METIP, programmalijn 2) en de waterstofactiviteiten voor programmalijn 3. In feite zorgt de programmalijn Human Capital voor een doorvertaling van de activiteiten van de andere twee programmalijnen naar het onderwijs. Doorvertaling naar het onderwijs was lastig zolang de activiteiten uit de andere twee lijnen nog niet concreet genoeg waren, waardoor deze programmalijn een wat tragere start heeft gehad.
- In afwachting van de ontwikkeling van de twee andere programmalijnen is in de eerste periode veel geïnvesteerd in de versteviging van het netwerk Tech@connect. De activiteiten gericht op het sluiten van een leerwerkakkoord zijn afgerond, die voor het aanstellen van een programmadirecteur waren dat ook, maar door het recent vertrek van de huidige directeur is hier weer actie op nodig.
- Een deel van de activiteiten gericht op nieuwe initiatieven voor het aantrekken en op peil houden van Human Capital in de regio is uitgevoerd en de bijbehorende resultaten zijn gerealiseerd. Zo zijn er keuzedelen voor het MBO gerealiseerd in de vorm van makkelijk

toegankelijke modules over drones, 3D-printing en XR⁷. Er zijn drie Associate Degree's gestart te weten AD Maintenance van Inholland en AD Maritiem en AD Maritieme techniek van Stenden Hogeschool. Het instellen van een practor in het MBO-onderwijs heeft veel inspanning gevraagd en is nu bijna gerealiseerd. De ontwikkeling van waterstofvakken moet nog plaatsvinden.

- Activiteiten die nog lopen zijn o.a. die rond de realisatie van één duidelijke plek voor techniekonderwijs (Tekpark), het realiseren van een campusstructuur met METIP, de skillsaanpak en de leerwerk vouchers.

Programmalijn 2 Maritieme opkomende technologieën

- In het kader van het opzetten van een zelfstandige organisatie met een governance-structuur (METIP) zijn samenwerkingsovereenkomsten gesloten met innovatieve startups, kennisorganisaties, universiteiten en beroepsopleidingen en RaboBank Regio Noord-Holland. Met het oog op het zelfstandig kunnen voortbestaan van METIP na afloop van de Regio Deal is een onderzoek uitgevoerd door Twijnstra Gudde naar de randvoorwaarden waaronder deze verzelfstandiging vorm kan krijgen. Naar aanleiding van de conclusies van dit onderzoek zijn aanvullende activiteiten uitgevoerd, wat heeft geleid tot het opstellen van een concept-businessplan, dat o.a. meer scherpheid moet geven over 'de bedoeling' van METIP. Er is een strategische werkgroep opgericht die op basis hiervan verdere stappen bespreekt, waaronder de financiële kant van de verzelfstandiging. Intussen zijn ook nieuwe partners aangesloten: Den Helder airport (voor de drone-ontwikkeling) en Port of Den Helder (aansluiting bij de ontwikkelingen in de haven).
- Terwijl aan de organisatie voor de toekomst wordt gewerkt, functioneert METIP intussen vanaf de gerealiseerde fysieke locatie waar allerlei activiteiten en events worden uitgevoerd die bijdragen aan samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijven, de Koninklijke Marine, studenten en starters. Op het Willemsoord 51D is hiervoor een ruimte ingericht, inclusief de inrichting van een XR Campus. Er is een Fieldlab voor drones gerealiseerd, er worden vervolgvactiteiten uitgevoerd gericht op het realiseren van een Maritime drone command center en uiteindelijk een dronevliegveld. Tevens is een "workshop" aan de haven gerealiseerd. Hier vindt de opslag van het Fieldlab plaats. Tevens is dit een werkruimte voor partijen die aan ontwikkelingen werken die behoefte hebben aan een bedrijfshal in plaats van de faciliteiten in Willemsoord 51.
- Via METIP worden (technische) maritieme innovaties getest en (door)ontwikkeld op het gebied van o.a. drones, onderwaterrobots, extended en virtual reality ten behoeve van maritieme lesomgevingen, datagedreven technologieën ten behoeve van de watersport en 3D-(metaal)printing voor onderhoud (Expertise Centrum Additive Maintenance). Er is een groot aantal events in METIP of op locatie georganiseerd (44 in 2022), dan wel er is actie deelgenomen aan events o.a. om het bewustzijn van studenten over emerging & enabling technologies te bevorderen en nieuwe startups en scale-ups hierin te werven en bevorderen.

Programmalijn 3 Waterstofeconomie

- In het kader van het realiseren van een netwerkorganisatie voor waterstof is niet alleen gewerkt aan realisatie van een digitaal Platform Waterstof, maar hebben ook andere gezamenlijke netwerkactiviteiten plaatsgevonden, waaronder lobby-activiteiten voor het

⁷ XR staat voor Extended Reality en is de overkoepelende term voor virtual reality (VR), augmented reality (AR), mixed reality (MR) en andere immersieve technologieën. Het biedt de mogelijkheid om de fysieke wereld en de digitale wereld te verbinden.

project H2Gateway (blauwe waterstoffabriek), en is gewerkt aan het verkrijgen van de Europese status van Hydrogen Valley. Ook is met een consortium een aanvraag ingediend voor een Interreg-subsidie voor het ontwikkelen van een netwerk van 5 waterstof ports, wat ondersteunend moet zijn voor de ontwikkeling van Den Helder als één van die waterstof ports.

- De bijdrage aan de businessanalyse voor de blauwe waterstof fabriek is gerealiseerd. De businessanalyse is gereed. Op basis hiervan wordt besloten of doorgestart kan worden naar de businesscase-fase en welke partijen daarbij het financiële en operationele risico gaan dragen. Deze stap wordt opgepakt door private partijen.
- Om de vraag naar waterstof te versterken is een groot aantal activiteiten gericht op de afzet van waterstof in de mobiliteit. Aandachtspunten waren o.a. de waterstoftractor, varen op waterstof (waterstofproeftuin) en waterstoftankstations. Daarnaast is in april 2023 een Waterstofsubsidie ingesteld voor het ombouwen van voer- en vaartuigen naar een waterstofaandrijving door ondernemingen in de scheepvaart en de agri-sector.
- Om te komen tot een versnelde uitvoering van innovatieve activiteiten is met aanjaaggeld bijgedragen aan verschillende projecten onder de noemer 'Proeftuin H2 Kop'. Gewerkt is aan bijdragen aan de projecten Walstroom Binnenhaven, Waterstofmolen Wieringermeer (versnelling van de ontwikkeling van innovatieve kunststofpijpleiding vanaf deze molen naar waterstoftankstation), Systeemintegratie Winkelerzand en Verduurzaming Bollensector Kop van Noord-Holland (tractoren).

4. Zijn de met de uitgevoerde activiteiten beoogde resultaten gerealiseerd?

Antwoord: Deels voor de programmalijn Human Capital, grotendeels voor de andere twee programmalijnen.

Toelichting: De looptijd van de Regio Deal is tot eind 2024, zodat nog niet verwacht mag worden dat de beoogde resultaten al volledig zijn gerealiseerd. Per programmalijn wordt hierna een indruk gegeven van de resultaten die al wel zijn gerealiseerd. Ook wordt op basis van de gevoerde gesprekken weergegeven wat de verwachtingen van de betrokkenen zijn over realisatie van nog niet gerealiseerde resultaten in de resterende uitvoeringsperiode. Over het geheel werd door twee geïnterviewden aangegeven dat zij een belangrijk resultaat vinden dat door de Regio Deal de samenwerking en het vertrouwen tussen de betrokken partijen zijn verbeterd.

Programmalijn 1 Human Capital:

- Met het aanstellen van een programmadirecteur en het sluiten van een leerwerkakkoord (Manifest getekend op 6 juli 2023) tussen (technische) onderwijs- en onderzoeksinstellingen, (technisch) bedrijfsleven en overheden, zijn de organisatie en activiteiten van de netwerkorganisatie Tech@connect versterkt. Het aanstellen van de directeur heeft wel veel tegenslagen gekend, waaronder het vertrek van een eerste directeur. Recent is de nieuw aangestelde directeur ook vertrokken. Er wordt een plan opgesteld hoe om te gaan met deze situatie. Door dit verloop staat het met de organisatie nog niet zover als men had gewild. Het realiseren van het leerwerkakkoord heeft veel tijd gekost. Het onderwijsveld kent veel verschillende inzichten die bij elkaar gebracht moeten worden. Ook het bedrijfsleven rondom Den Helder was bij aanvang van de deal erg versnipperd. Hierin komt inmiddels verbetering. Nu het Manifest er is kan de realisatie van de nog uit te voeren projecten vlotter verlopen.
- Er is nieuw leeraanbod gerealiseerd bij onderwijsinstellingen in de regio, via keuzedelen en Associate Degree's. Dit zal verder worden aangevuld met de ontwikkeling van

waterstofonderwijs en de aanstelling van de practor. Het realiseren van een centrale plek voor techniekonderwijs, met daarin een doorgaande leerlijn voor basisonderwijs, voortgezet onderwijs en MBO, is nog niet gelukt. De uitkomst van dit traject is nog onzeker. Dat geldt ook voor de realisatie van een campusstructuur rondom METIP, inclusief de mogelijkheid van studentenhuysvesting. Men heeft een potentiële locatie voor lessen op het oog, maar het resultaat is afhankelijk van meerdere actoren en nog onzeker.

- Op het gebied van de skillsaanpak geldt dat door het uitvoeren van een onderzoek de benodigde kwaliteiten en vaardigheden voor de nieuwe markten (zoals maritieme innovaties, waterstofeconomie en wind op zee) inmiddels bekend zijn. De aanpak via een skillspaspoort heeft vertraging opgelopen. De ontwikkeling van het fenomeen skillspaspoort is de afgelopen jaren langzaam verlopen, omdat het niet eenvoudig is en ook nog soms weerstand oproept. Recent begint het weer meer vorm te krijgen. Een dergelijk paspoort zou in de toekomst een (gedeeltelijke) vervanging kunnen zijn voor diploma's, en daarmee meer kansen geven voor bepaalde doelgroepen, maar dan moet wel de interpretatie ervan eenduidig zijn. Binnen de Regio Deal wordt nu gezocht naar een andere manier om vanuit een aanpak gericht op vaardigheden mensen te helpen zich voor te bereiden op de banen van de toekomst. Het beoogde resultaat is om 40 mensen met behulp van deze aanpak, aan banen in de technische, maritieme en energiesector te helpen. Het is nog niet duidelijk of dit resultaat (binnen de huidige termijn) behaald kan worden.
- De beoogde inzet van leerwerk vouchers heeft nog niet plaatsgevonden. Het beoogde resultaat was om minimaal 50 leerwerk vouchers te gaan uitgeven, waarmee werknemers hun vaardigheden kunnen aanscherpen, zich voorbereiden op nieuwe toekomstige ontwikkelingen of een overstap maken vanuit een ander beroep of sector naar de techniek. Deze aanpak heeft nu een plek gekregen in het Manifest, waarbij het geld voor de leerwerk vouchers gecombineerd zal worden met andere fondsen via één loket. Het Manifest is pas recent ondertekend (juli 2023), het resultaat is daardoor nog niet bekend.

Programmalijn 2 Maritieme opkomende technologieën

- Alhoewel de METIP-organisatie al functioneert op een fysieke plek, is de governance en financiering voor de toekomst nog niet gerealiseerd. De samenwerkingsovereenkomsten die bij aanvang zijn gesloten en waarmee een snelle start is gemaakt, worden geleidelijk herzien, gericht op het verzekeren van continuïteit voor de toekomst.
- Een beoogd resultaat is dat door het METIP een gestructureerde en groeiende samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijven en studenten en starters tot stand is gekomen. Dit resultaat is gerealiseerd en er wordt gewerkt aan verdere verbetering hiervan. De relatie met het onderwijs nog minder stevig dan gewenst. Er wordt overlegd met onderwijsinstellingen over samenwerking om dit op te lossen. Ook zou het realiseren van een campus hiervoor kunnen helpen, maar dit is een zaak van langere adem (zie ook programmalijn Human Capital). Om de gerealiseerde samenwerkingen tot een blijvend resultaat te maken is het cruciaal dat men erin slaagt de continuïteit van de METIP-organisatie in de toekomst te verzekeren en dat de aanwas van nieuwe start-ups blijft groeien.

- De beoogde resultaten de fysieke plek zijn gerealiseerd met uitzondering van het dronevliegveld. Er zijn een centrale fysieke locatie op Willemsoord 51D, een 'workshop' in de haven en een mobiel fieldlab.
- Via METIP zijn verschillende (technische) maritieme innovaties (door)ontwikkeld. Dit resultaat is dus behaald. Er worden door METIP veel activiteiten georganiseerd dan wel aan deelgenomen die erop gericht zijn de aandacht voor nieuwe technologieën te vergroten en nieuwe studenten en startups te vinden die van METIP gebruik kunnen maken.

Programmalijn 3 Waterstofeconomie

- Het digitale [Platform waterstof](#) is in juni 2022 gelanceerd. Het bestaat uit een website, met daarachter een afgeschermd omgeving waar bedrijven elkaar kunnen ontmoeten. Het platform functioneert nog niet zoals beoogd, het moet nog 'tot leven' komen. Dat wil zeggen dat het initiatief tot activiteiten meer vanuit de bedrijven en minder vanuit de overheid moet komen. Om dit te bereiken worden o.a. fysieke bijeenkomsten georganiseerd rond thema's en wordt geprobeerd meer ontmoetingen via het platform te laten lopen door bepaalde interessante content bij uitstek via het platform aan te bieden. Een ander aandachtspunt is het voortbestaan van het platform na afloop van de Regio Deal. Geprobeerd wordt om verdere ontwikkeling van het platform mee te nemen in het voorstel voor een nieuwe Regio Deal voor de regio Noord-Holland Noord. De status van Hydrogen Valley is toegekend in mei 2023 en hierdoor heeft de regio nu betere toegang tot kennis en financiering vanuit Europa.
- Het organiseren van de vraagaggregatie is deels gerealiseerd via het opzetten van allerlei activiteiten, het ondersteunen van partijen en het begeleiden van ondernemers bij subsidieaanvragen. De waterstofsubsidieregeling loopt nog niet, er zijn nog geen aanvragen hiervoor ingediend. Men gaat onderzoeken waarom de regeling niet aantrekkelijk is, om deze waar nodig aan te passen.
- Het bijdragen aan het versnellen van innovaties heeft in een aantal gevallen geleid tot een financiële bijdrage: voor de innovatieve pijpleiding vanaf de waterstofmolen, onderzoek Systeemintegratie Winkelerzand en de verkenning naar mogelijkheden voor verduurzaming van de bollensector. Omdat de projecten complex zijn en bij de uitvoering meerdere partijen betrokken zijn, lukt het niet altijd om de gehele beoogde financiële bijdrage uit te geven, zoals bv. bij het project Walstroom Binnenhaven. De verkenning naar de verduurzaming van de bollensector heeft tot meerdere spin-offprojecten geleid, die buiten de Regio Deal verder lopen via o.a. de New Energy Coalition, Greenport NHN en het Ontwikkelbedrijf NHN.

5. Sluiten de gesubsidieerde activiteiten en resultaten voldoende aan bij de beoogde provinciale doelen?

Antwoord: Ja.

Toelichting: De gesubsidieerde activiteiten van de Regio Deal sluiten goed aan bij aan de provinciale doelen die volgen uit de Omgevingsvisie NH2050, het beleid voor waterstof en het arbeidsmarktbeleid. Ook sluiten ze goed aan bij de samenwerkingsagenda voor de Kop van Noord-Holland. Hieronder wordt de aansluiting voor de relevante beleidsvelden uitgewerkt.

Omgevingsvisie NH2050/Nota Zeehavens

De Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland sluit aan bij de Omgevingsvisie NH2050

voor wat betreft de daarin genoemde rol van Den Helder in de energietransitie, al wordt de waterstofontwikkeling in deze visie nog niet zo sterk benoemd. In de Nota Zeehavens van 2022, is dit wel het geval, hierin wordt de rol van de haven van Den Helder in de transitie naar waterstof specifiek benoemd. De in de Omgevingsvisie NH2050 geformuleerde ambitie, om de positie van Den Helder als sterke kern in de regio Noord-Holland Noord te bestendigen en uit te bouwen, staat centraal bij de provinciale inzet in de haven van Den Helder. Het aantrekkelijker maken van het vestigingsklimaat door de inzet op innovatie en een betere aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs binnen de regiodeal sluit hier goed bij aan.

Waterstofstrategie

De provinciale Waterstofstrategie noemt Den Helder als een van de vijf waterstofhubs in de provincie en beschrijft wat het belang en de kansen van waterstof zijn voor de Port of Den Helder. Ook het Platform Waterstof, het belang van pilots op diverse terreinen, de waterstofmolen en de realisatie van een blauwe waterstoffabriek in Den Helder worden genoemd. De inhoudelijke focus van de Waterstofstrategie ligt op regionale infrastructuur, waaronder regionale waterstofleidingen, haveninfrastructuur als terminals en bunkerfaciliteiten, vulpunten en tankstations, opslagsystemen, compressors en productiefaciliteiten. Met o.a. de subsidie voor de innovatieve pijpleiding voor de waterstofmolen en de ondersteunende activiteiten voor de realisatie van de blauwe waterstoffabriek, draagt de Regio Deal bij aan dit doel. Een provinciaal medewerker die inhoudelijk betrokken is bij het waterstofbeleid maakt onderdeel uit van het programmateam van de Regio Deal, om voor goede afstemming te zorgen met het provinciale beleid.

Regionale economie en arbeidsmarkt

De aanpak in de programmalijn Human Capital sluit naadloos aan bij het provinciale beleid voor arbeidsmarkt en onderwijs. Dat komt o.a. tot uiting in de toepassing van de skilssaanpak en leervouchers en de nadruk op campusontwikkeling. De provinciale beleidsmedewerker arbeidsmarkt is betrokken bij de activiteiten in de Regio Deal via deelname aan de regiegroep Tech@Connect en via activiteiten voor de samenwerkingsagenda 'Samen op Kop'. Daarnaast zijn er veel directe contacten met de programmalijn Human Capital. De Regio Deal sluit met name in het thema arbeidsmarkt en onderwijs goed aan bij de samenwerkingsagenda voor de Kop. Tech@Connect is een onderdeel van deze samenwerking, die vanuit de Regio Deal een extra impuls heeft gekregen. De focus op het gebied van arbeidsmarkt en onderwijs verschilt wel: in die Regio Deal ligt die op techniek, in samenwerkingsagenda is de focus breder.

6. Was de subsidie noodzakelijk (of minimaal bevorderlijk) voor het realiseren van de provinciale doelen?

Antwoord: Ja.

Toelichting: Bij de voorgaande vragen is geconstateerd dat de binnen de Regio Deal uitgevoerde activiteiten goed aansluiten bij de diverse provinciale doelen. Daarom is het aannemelijk dat de resultaten die binnen de deal geboekt worden bijdragen aan de realisatie van de provinciale doelen. In de interviews is gevraagd of men dacht dat de binnen de Regio Deal uitgevoerde projecten ook uitgevoerd zouden zijn als de provincie niet met een subsidie aan de Regio Deal had bijgedragen. Van de zeven geïnterviewden zijn er vier van mening dat de Regio Deal zonder de provinciale bijdrage niet gesloten zou zijn. De overige drie hebben geen zicht op deze fase van de Regio Deal. Of de in de deal opgenomen projecten ook zonder de deal uitgevoerd zouden zijn is moeilijker te beoordelen. Dit komt omdat de Regio Deal vooral tot doel heeft al

bestaande initiatieven te versterken en te versnellen. Het is dus zeker mogelijk dat de projecten via andere kanalen ook zonder de deal uitgevoerd zouden zijn, maar dan langzamer en mogelijk anders van vorm. Het is ook mogelijk dat sommige projecten zouden zijn gestopt. METIP wordt door twee geïnterviewden genoemd als een project dat mogelijk zelfs helemaal niet van de grond gekomen zou zijn zonder de deal. Ook wordt genoemd dat binnen METIP projecten zijn ontstaan die vooraf niet bedacht waren, en die voortkomen uit de samenwerking met de provincie binnen de deal.

De geïnterviewden zien ook andere voordelen van de deal. Zo noemen verschillende geïnterviewden het een toegevoegde waarde dat de regio via de deal dat men met de provincie en het rijk aan tafel zit. Dit biedt de mogelijkheid mee te liften met provinciaal beleid, gebruik te maken van de provinciale blik en connecties (volgens een geïnterviewde: *‘Zonder de provincie hadden METIP en Den Helder airport elkaar niet gevonden’*) en de betrokkenheid van de provincie is ook een signaal naar betrokken partijen dat de projecten in de deal belangrijk zijn. Eén geïnterviewde ziet het betere contact tussen rijk en regio en met de provincie als grootste winst: dit *‘heeft geleid tot een versterking van de aandacht voor de lastige situatie van de regio bij zowel rijk als provincie.’* Die aandacht ziet de geïnterviewde ook terug in de opname van de regio als voorbeeld in het rapport ‘Elke regio telt’. Een ander voordeel van de deal dat naar voren wordt gebracht door twee geïnterviewden, is de programmatische aanpak ervan. Dit leidt tot een aanpak met focus, waarbij ook geschakeld kan worden met mensen dwars door de lijnorganisaties heen.

Tenslotte benoemen twee geïnterviewden ook nadelen van de deal. Beiden zien de tijdelijkheid van de deal als problematisch: de aandacht en het budget zijn beperkt tot vier jaar. Die periode is voor sommige gestelde doelen best kort. Het kan ertoe leiden dat sommige resultaten na afloop van de deal weer verloren gaan. Het meeste risico hiervoor zit bij METIP en Tech@Connect. Dit aspect heeft vanaf het begin van de Regio Deal al aandacht gehad in het Rijk Regio Overleg. Binnen de deal wordt actief gezocht naar oplossingen voor continuering, maar het is nog onzeker of dit ook lukt. Naarmate het einde van de uitvoeringstermijn dichterbij komt, kan dit van invloed zijn op de besluitvorming van bedrijven of onderwijsinstellingen over hun deelname aan initiatieven. Eén geïnterviewde is kritisch op de hele opzet van de Regio Deals: het competitie-element, de grote druk waaronder de voorstellen tot stand moeten komen en de voorwaarden en procedures gaan ten koste van de kwaliteit en leiden tot veel extra kosten voor uitbesteding voor het meedoen. Deze geïnterviewde is voorstander van meer structurele samenwerking tussen rijk en regio. Dit sluit aan bij de adviezen in het rapport ‘Elke regio telt! Een nieuwe aanpak van verschillen tussen regio’s’ van de Raad voor leefomgeving en infrastructuur (maart 2023) aan de rijksoverheid om uit te gaan van meer langjarige programma’s bij de ontwikkeling van regio’s (zie kader).

Uit 'Elke regio telt!'

Investeer in langjarige en substantiële programma's voor regionale ontwikkeling

Samenwerkende partijen in de regio's moeten een 'kansenagenda' maken voor de ontwikkeling van brede welvaart voor de lange termijn. Zij bepalen gezamenlijk inhoudelijke prioriteiten op basis van regiospecifieke kansen, behoeften en opgaven. De 'kansenagenda's' moeten ook aansluiten bij de aanpak van grote nationale en Europese opgaven voor de toekomst. Het Rijk moet op basis van de kansenagenda's langjarig extra financiële ruimte vrijmaken (dus boven op de reguliere budgetten) om ongewenste verschillen tussen regio's te verkleinen. Er zal altijd een onafhankelijke toets op bredewelvaartseffecten van die agenda's gedaan moeten worden.

Zo'n langjarige investeringsstrategie zou een koerswijziging betekenen ten opzichte van de huidige strategie. Het Rijk beperkt zich vooralsnog tot het verstrekken van bijdragen voor korte periodes, bedoeld voor het repareren van achterstanden. De door ons voorgestelde langjarige en substantiële budgetten voor de ontwikkeling van brede welvaart zou het Rijk in principe kunnen volgen voor alle regio's in Nederland. Maar wij vinden dat de prioriteit moet liggen bij de regio's die op dit moment sterk achterlopen.

4 Leren binnen de Regio Deal

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

7. Hoe ziet de programmatheorie voor de Regio Deal eruit?
8. Hoe sluiten de indicatoren waarop wordt gemonitord aan bij de beleidstheorie van de Regio Deal en de aspecten van brede welvaart, is duidelijk wat de nulsituatie is en wat de gewenste waarde/ontwikkelrichting van deze indicatoren is?
9. Hoe wordt de monitoring binnen de Regio Deal gebruikt om te sturen richting de bredewelvaartsdoelen?
10. Op welke andere manieren wordt er binnen de Regio Deal geleerd en bijgestuurd richting de doelen?
11. Welke veranderingen/koerswijzigingen zijn ingezet op basis van opgedane inzichten?
12. Welke verbetermogelijkheden voor het leren en bijsturen richting de bredewelvaartsdoelen zijn er uit deze Regio Deal af te leiden voor toekomstige Regio Deals?

De vragen 7 en 8 worden beantwoord in paragraaf 4.1, de overige vragen in paragraaf 4.2

4.1 Programmatheorie en monitoring

4.1.1. Programmatheorie

De programmatheorie voor de Regio Deal is goed uitgewerkt. Dit gebeurt in de tekst van de Regio Deal zelf (juli 2020), het Uitvoeringsprogramma (januari 2021) en het Plan voor aanpak Monitoring en nulmeting (januari 2021). In paragraaf 2.2.2 en 2.2.3 van dit rapport zijn de doelen en resultaten van de Regio Deal samengevat.

De tekst van de Regio Deal bevat een uitgebreide onderbouwing van de gekozen speerpunten en activiteiten. Daarbij valt op dat de dealtekst al heel specifiek omschrijft welke innovatieve werkvelden en/of projecten in de deal opgenomen zijn. Dit is in lijn met het uitgangspunt van de deal om zich zoveel mogelijk te richten op het versterken en versnellen van wat er al is. Het plan van aanpak voor nulmeting en monitoring bevat een duidelijke omschrijving van waarom de gekozen doelen bijdragen aan de brede welvaart in de regio. De ‘als-dan’ redeneringen voor de verschillende programmalijnen luiden als volgt:

Programmalijn 1 Human Capital: “Als er wordt geïnvesteerd in vooral jongeren (maar ook andere doelgroepen) en deze mensen kiezen daardoor voor de technische, maritieme en energiesector, dan kunnen bedrijven in deze sectoren en de marine de juiste gekwalificeerde mensen vinden, waardoor deze sectoren zich verder kunnen ontwikkelen. En dan wordt voorkomen dat jongeren wegtrekken uit de regio en vermindert de krimp van de regio.” Wat niet expliciet is aangegeven is waarom je krimp zou willen voorkomen. Het tegengaan van krimp is belangrijk omdat hiermee de negatieve spiraal wordt voorkomen die door krimp kan ontstaan, die zorgt voor verschraling van voorzieningen (spiraal van verschraling, Elke regio telt!, Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur, 2023)

De gekozen lijnen om jongeren tot techniek en technologie te verleiden voor opleiding en werk sluiten aan bij die in het provinciale en landelijke beleid voor arbeidsmarkt en onderwijs voor

deze beleidsvelden. Deze lijnen zijn in samenwerking met onderwijs en arbeidsmarkt tot stand gekomen.

Programmaliijn 2 Maritieme opkomende technologieën: “Met het Maritime Emerging Technologies Innovation Parc Noord-Holland (METIP) wordt een hoogwaardig, op maritieme techniek gebaseerd bedrijfsklimaat gecreëerd met een zelfstandige METIP-organisatie voor de samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijven, studenten en starters. Als bedrijven, studenten en kennisinstellingen zich aansluiten bij het METIP en werken aan innovaties die in de techniek, energie en maritiem toepasbaar zijn, *dan* ontstaat een ecosysteem dat een bijdrage levert aan de brede welvaart omdat mensen zich verder ontwikkelen, nieuwe bedrijven werkgelegenheid opleveren en bedrijven aan de juiste werknemers kunnen komen.” Als bedrijven aan de juiste werknemers kunnen komen ondersteunt dit de lokale economie. De samenwerking met studenten leidt voor de programmalijn Human Capital tot meer innovatief onderwijsaanbod.

Programmaliijn 3 Waterstofeconomie: “Met de Regio Deal willen Partijen de komende jaren de ontwikkeling van de waterstofeconomie in de Kop van Noord-Holland een impuls geven en waar mogelijk versnellen. Als de kennis over waterstof in een netwerk in de regio is geborgd, er meer vraag is naar waterstof en mede met de bijdrage uit de Regio Deal diverse waterstofprojecten verder zijn gebracht, *dan* komt de waterstofeconomie dichterbij. De verbinding tussen energietransitie en de nieuwe technologieën is hiervoor noodzakelijk. En daarmee de doorvertaling naar onderwijs en opleidingen. De toename van innovatieve producten (economie) en werkgelegenheid die hieruit volgen verbeteren de brede welvaart.”

Effectevaluatie

In 2023 is een effectevaluatie van de regiodeal opgeleverd die in opdracht van de Regio Deal is uitgevoerd (De koppositie versterken, effectanalyse Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland, mei 2023, SEO Economisch onderzoek). Het doel van dit rapport was inzicht te krijgen in wat de Regio Deal kan brengen voor de arbeidsmarkt, zodat de samenwerkende partijen in de deal (overheden, onderwijs en bedrijfsleven) daarop van te voren kunnen ingeven. SEO Economisch Onderzoek analyseert in dit rapport met name de verwachte kwantitatieve effecten van de regiodeal op de werkgelegenheid⁸. Daarnaast wordt beperkt aandacht besteed aan kwalitatieve aspecten van brede welvaart. Deze ex-ante effectevaluatie onderschrijft de aannames die in de Regio Deal zijn gedaan wat betreft werkgelegenheid, positief effect op ontwikkelmogelijkheden van inwoners en bijdragen aan een impuls voor de waterstofeconomie. Daarbij worden ook onzekerheden in de beoogde impact aangegeven. De grootste onzekerheid zijn de private investeringen in de beoogde waterstoffabriek. De verwachting is dat eind 2023 er meer duidelijkheid komt of deze fabriek gebouwd zal worden. De conclusies over het effect op brede welvaart worden in het rapport als volgt verwoord:

“Programmaleiders en organisaties zien de Regio Deal vooral als eerste stap op weg naar een toekomstbestendige en duurzame regio. De Regio Deal dient als voorbeeld voor hoe de regio een grotere rol kan spelen als grondstofleverancier voor de toekomstige duurzamere industrie van Nederland. Verlies van banen in de olie- en gasector wordt opgevangen door nieuwe werkplekken in de waterstof- en windenergieindustrie. Praktijkgerichte opleidingen bieden leerlingen een toekomstperspectief in de arbeidsmarkt en versterken de arbeidsvraag naar

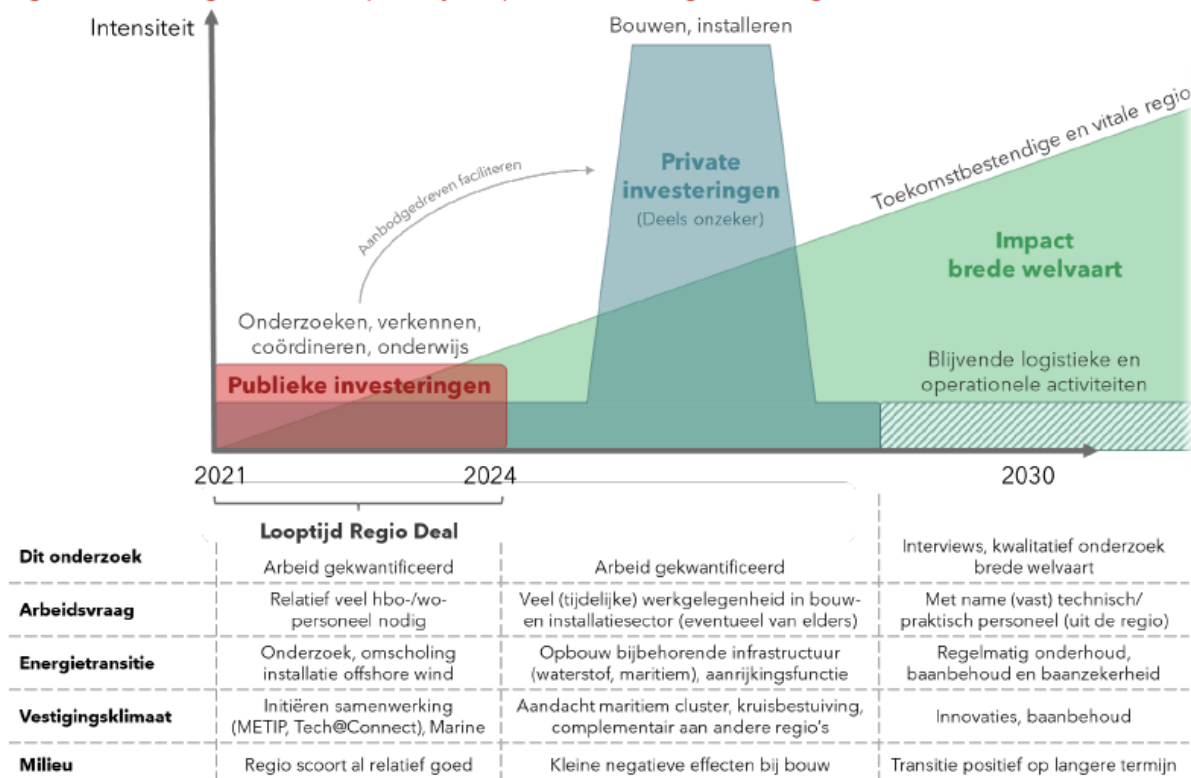
⁸ In de terminologie die in onderliggend rapport wordt gehanteerd, gaat het dan om de impact van de regiodeal.

technisch personeel. Een uitdaging is in de beginfase de vraag naar universitair geschoold personeel voor innoverende bedrijven. De match tussen mbo-opleidingsprogramma's en deze bedrijven wordt pas na de opschalingsfase verwacht. Programma's zoals Tech@Connect adresseren de verbinding tussen bedrijfsleven en leerlingen en spelen tegelijkertijd in op de transitie van banen van de fossiele naar een duurzame economie. Initiatieven zoals het SimCenMar van de Koninklijke Marine bevorderen daarnaast de integratie tussen de Koninklijke Marine en civiele bedrijven.

Het is nog minder duidelijk of de investeringen in Human Capital uit de Regio Deal tot permanente arbeidsplekken en vestiging van personeel leiden aangezien werknemers met de juiste kwalificaties overal in Nederland een arbeidsplek kunnen vinden. Ook de afstand en werkgelegenheid voor partners van werknemers in de regio speelt een rol.”

De resultaten van het onderzoek zijn in het rapport samengevat door middel van onderstaande figuur:

Figuur 5.1 De Regio Deal leidt op termijn tot private investeringen en een groei van de brede welvaart

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2023)

Noot: Schematische weergave ter illustratie, geen daadwerkelijke verhoudingen

4.1.2 Monitoring van de Regio Deal

Centraal in de monitoring van de Regio Deal staat de jaarlijkse rapportage van de regio aan het Rijk. De jaarlijkse rapportage aan het Rijk bevat informatie over:

- De voortgang van de uitvoering van de drie programmalijnen en de meerjarige projectenplanning
- De behaalde resultaten van de uitvoering van de programmalijnen
- De monitoring van de afgesproken beleidsindicatoren.

De monitoring van de Regio Deal vindt plaats op de drie niveaus waarop de doelen zijn geformuleerd: verandering in de maatschappij (impact), beleidseffect (outcome) en resultaten (output). De indicatoren op het niveau van impact en beleidseffect zijn bepaald op verzoek van en in overleg met het Rijk.

Monitoring op niveau van impact

Om de verandering in de maatschappij (impact) te meten wordt gebruik gemaakt van (al bestaande) indicatoren op het gebied van welzijn, bevolking, banen, werkloosheid en arbeidsparticipatie. Tabel 3 geeft een overzicht van de gekozen indicatoren en de verandering die men daarin wil zien. Er wordt alleen een richting van de gewenste verandering aangegeven, geen streefgetallen.

Tabel 3: Beleidsindicatoren op impactniveau⁹

Indicator	Wat willen we zien
Tevredenheid met het leven (percentage)	Stijging
Hoogopgeleide bevolking * (percentage)	Stijging
Bevolking (totaal aantal)	Ombuiging van krimp naar groei
Bevolking naar leeftijdsklassen (percentage van de bevolking per leeftijdsklasse)	Door vestiging meer jongeren, stijging van bevolking in de jongere leeftijdsklassen
Banen (totaal aantal)	Stijging van de werkgelegenheid (<i>stijging aantal banen</i>)
Banen naar sector ¹⁰ (aantal)	Stijging van de werkgelegenheid (<i>stijging van aantal banen in de geselecteerde sectoren</i>).
Vestigingen (totaal aantal)	Stijging van de werkgelegenheid (<i>stijging aantal vestigingen</i>)
Vestigingen naar sector (aantal)	Stijging van de werkgelegenheid (<i>stijging aantal vestigingen in geselecteerde sectoren</i>)
Werkloosheidspercentage	Meer mensen aan het werk (<i>daling werkloosheidspercentage</i>)
Werkloosheidspercentage naar opleidingsniveau	Meer mensen met laag en middelbaar onderwijsniveau aan het werk (<i>daling werkloosheidspercentage voor genoemde groepen</i>)
Netto arbeidsparticipatie naar opleidingsniveau	Hogere arbeidsparticipatie van mensen met laag en middelbaar onderwijsniveau (
Profielkeuze VMBO	Toename van keuze voor de profielen maritiem en techniek, vormgeving en ICT, produceren, installeren en energie.

⁹ Omschrijvingen zoals in monitoringplan. Cursieve teksten staan niet in monitoringplan, maar zijn voor dit onderzoek toegevoegd.

¹⁰ Gekozen is voor de sectoren die relevant zijn voor de regiodeal: delfstoffenwinning, industrie, energie, vervoer- en opslag, advies- en onderzoek, openbaar bestuur en onderwijs

De gekozen indicatoren sluiten goed aan bij de algemene doelen van de Regio Deal. De indicatoren vormen een beperkte uitsnede van het totaal aan aspecten dat relevant is voor brede welvaart¹¹, omdat de regiodeal zich focust op economische factoren en de bevolkingsomvang en -samenstelling. De indicator 'tevredenheid met het leven' is de enige indicator die buiten deze focus valt. In 2021 is een nulmeting uitgevoerd op basis van gegevens van 2019, daarna zijn nog twee metingen toegevoegd. De resultaten worden bepaald voor de vier gemeenten afzonderlijk en de regio De Kop als geheel. Niet voor alle indicatoren is een jaarlijkse update van de cijfers in de monitor aanwezig. Dit heeft ermee te maken dat in de praktijk zo'n jaarlijkse update niet altijd beschikbaar blijkt bij de gekozen bron. Hierdoor zijn de monitoringreeksen voor werkloosheidspercentage naar opleidingsniveau, netto arbeidsparticipatie naar opleidingsniveau en bevolking naar leeftijdsklassen niet helemaal compleet. De indicator 'profielkeuze VMBO' kan in de praktijk niet gemeten worden. In de beoogde bron voor deze indicator (www.waarstaatjegemeente.nl) blijkt deze indicator sinds 2016 niet meer te zijn geactualiseerd.

De meetreeksen laten kleine veranderingen in de gekozen indicatoren zien, soms in de gewenste richting, soms niet. Deze veranderingen kunnen door een breed scala aan factoren veroorzaakt zijn. Voor de betreffende indicatoren zijn veranderingen op langere termijn meer relevant.

Monitoring op niveau van (beleids)effect per programmalijn

Voor elk van de drie programmalijnen is een uitgebreide set van indicatoren uitgewerkt voor het meten van de beoogde beleidseffecten. De weergegeven indicatoren richten zich niet allemaal op het niveau van effect: deels hebben ze betrekking op de beoogde resultaten of impact van de programmalijnen. Bijlage 3 geeft een overzicht van deze indicatoren. De effect-indicatoren blijken in de praktijk moeilijk te meten. In de laatste voortgangsrapportage is voor alle programmalijnen (ruim) minder dan de helft van de indicatoren ingevuld.

Monitoring op niveau van resultaten

Het programmteam rapporteert door middel van een uitgebreide tabel over de activiteiten die zijn of worden uitgevoerd en de daarmee behaalde resultaten voor alle uit te voeren projecten. Daarbij wordt aangegeven welke resultaten al zijn behaald en wat aandachtspunten of knelpunten zijn bij de realisatie van wat nog loopt. De uitgebreide tabel met alle activiteiten wordt in de voortgangsrapportage vervolgens samengevat in een tabel met uitsluitend de resultaten. Met behulp van kleuren wordt aangegeven welke resultaten zijn behaald, op koers liggen of waar inzet van de stuurgroep op nodig is om het resultaat te kunnen behalen.

In de voortgangstabel zijn ook enkele streefgetallen voor resultaten opgenomen, zoals percentages instroom en doorstroom in het techniekonderwijs, aantal bedrijven in de regio dat in beter contact staat met het onderwijs, aantal mensen dat geholpen is met de skillsaanpak en aantal uitgegeven leerwerk vouchers. Voor geen van deze indicatoren is een tussentijdse waarde in de rapportages opgenomen.

¹¹ De aspecten van de monitor brede welvaart van het CBS zijn subjectief welzijn, arbeid en vrije tijd, materiele welvaart, gezondheid, wonen, samenleving, veiligheid en milieu.

4.2 Leren binnen de Regio Deal

4.2.1 *Gebruik van de monitoring*

De opgezette monitoring heeft een beperkte toegevoegde waarde voor een goede uitvoering van de regiodeal. Centraal in de monitoring staat de voortgangstabel met uitgevoerde activiteiten en gerealiseerde prestaties. Omdat de voortgangstabel tevens uitvoeringsprogramma is, biedt deze het benodigde overzicht van uit te voeren activiteiten en aandachtspunten in de voortgang. Met de tabel wordt gecommuniceerd over de voortgang in de stuurgroep en het rijk-regio-overleg, waarbij zo nodig bijsturing plaats kan vinden.

Uit het monitoringplan blijkt dat Rijk en regiopartners zich ervan bewust zijn dat de gebruikte indicatoren voor de monitoring op impactniveau pas op lange termijn verandering laten zien. Zij passen daarmee niet goed bij de looptijd van de Regio Deal, die slechts enkele jaren bedraagt. Daarnaast realiseert men zich ook dat de genoemde indicatoren van veel verschillende factoren afhankelijk zijn, zodat het niet goed mogelijk zal zijn om vast te stellen wat de bijdrage is van de activiteiten binnen de Regio Deal aan eventuele veranderingen in de indicatoren. In het monitoringplan wordt dan ook aangegeven dat deze indicatoren niet worden gebruikt als sturingsindicatoren voor eventueel bijstellen van de Regio Deal, maar uitsluitend dienen als signaalwaarden. In de gesprekken die in het kader van het onderzoek zijn gevoerd wordt deze beperkte waarde van de impact-indicatoren herkend. De monitoring op dit niveau (en op het niveau van effect) lijkt vooral plaats te vinden 'omdat het Rijk dat zo wilde'. Een geïnterviewde gaf aan dat bij het uitwerken van de deal het ministerie van LNV veel belang hechtte aan de uitwerking van de monitor, maar dat de aandacht hiervoor inmiddels is verslapt omdat het ministerie van BZK, dat de aansturing van de deals inmiddels heeft overgenomen, hier minder belang aan lijkt te hechten. Met het aflopen van de Regio Deal zal ook de monitoring stoppen, zodat de beoogde lange termijn veranderingen niet meer gevolgd worden. De vraag is dan wat de toegevoegde waarde ervan is geweest om de monitoring op impactniveau voor deze beperkte tijd op te zetten.

De monitoring op effectniveau zou binnen de termijn van de regiodeal een verandering kunnen laten zien, die in vergelijking met de impactmonitoring beter (maar ook niet uitsluitend) aan de activiteiten binnen de regiodeal toegeschreven zouden kunnen worden. In de praktijk blijken deze indicatoren ingewikkeld om te meten, zeker op jaarlijkse basis. Uit de gesprekken komen verschillende meningen naar voren over of deze monitoring de moeite waard is (tabel 4).

Tabel 4 Uitspraken in interviews over huidige opzet monitoring

Voor	Tegen
Belangrijk om beweging over jaren te zien en daarmee succes te kunnen bepalen van je beleid	Het kost veel tijd en is ingewikkeld, als je het goed wilt doen zou dat wel een extra fte vragen
Je moet niet alleen op buikgevoel zeggen dat 'het goed gaat', je moet je inspannen om het ook te meten, hoe lastig dat ook is.	Met uitzondering van de monitoring op voortgang van de activiteiten kun je met de monitoring niet sturen binnen de termijn van de deal
	Het is moeilijk om goede effectindicatoren te vinden. Daarbij is niet alleen kwantiteit belangrijk, kwaliteit is moeilijk te meten
	Effecten zijn iets van langere termijn, misschien moet je monitoren hiervan niet nastreven binnen een regiodeal

Sommige geïnterviewden vinden investeren in deze indicatoren dus belangrijk, maar de meeste zien weinig toegevoegde waarde of vinden het te ingewikkeld. Inderdaad lijken ook deze indicatoren minder geschikt om mee te sturen binnen de termijn van de regiodeal, gezien de tijd die de activiteiten nodig hebben om tot ontwikkeling te komen. Er zijn nauwelijks tot geen activiteiten binnen de deal waarop je binnen bijvoorbeeld twee jaar al resultaten zou kunnen zien op effectniveau en waarop je dan ook nog in de uitvoering zou kunnen bijsturen binnen de resterende twee jaar. De indicatoren binnen de programmalijn METIP gericht op de vestiging van bedrijven worden door een geïnterviewde specifiek genoemd als te ambitieus voor binnen de termijn van de regiodeal. De tijdsduur van start-up tot bedrijf duurt al snel 2,5 jaar. Daarnaast zijn allerlei andere factoren van invloed op waar een bedrijf zich na de start-upfase uiteindelijk gaat vestigen. Een andere geïnterviewde vraagt zich af of de omvang van de deal (een impuls van ca. €2,5 miljoen per jaar) wel genoeg is om indicatoren op effectniveau in beweging te brengen. Er zit überhaupt een spanning tussen de in de Regio Deal geformuleerde doelen en de beperkte looptijd ervan. Het realiseren van ambities op het niveau van brede welvaart vraagt een lange tijd. En ook de doelen op het niveau van effect vragen deels een langere inspanning dan binnen een Regio Deal kan worden gerealiseerd. Veel activiteiten hebben een (soms lange) aanloopfase en op het moment dat ze dan goed staan is de deal al weer bijna afgelopen. In de fase van de Regio Deal waarin dit onderzoek plaatsvond (na ca. 1,5 jaar te gaan) wordt er al nagedacht over de continuïteit van de activiteiten na afloop van de deal, terwijl de uitvoering ook nog veel aandacht vraagt.

Het uitvoeren van monitoring op beleidseffecten en impact voor een langere periode van de Regio Deal kan zinvol zijn wanneer de gestelde doelen voor langere tijd worden nagestreefd. Op dit moment lijkt dit echter nog niet haalbaar. Een probleem is bijvoorbeeld wie dan verantwoordelijk zou zijn voor het verzamelen van de gegevens en ook dat er na afloop van de regiodeal geen logische plaats is waar de resultaten van de monitoring kunnen landen. In andere samenwerkingsverbanden binnen de regio zijn de doelen deels vergelijkbaar, maar weer anders geformuleerd. Deze hebben weer hun eigen monitoring- en evaluatiesystematiek. Voor elk inhoudelijk vraagstuk kunnen bovendien weer andere grenzen van 'de regio' gelden.

Wanneer een meer langdurige monitoring deels op gemeentelijke gegevens wordt gebaseerd, doet zich ook nog het probleem voor dat de indicatoren op gemeenteniveau elke vier jaar (met nieuwe coalities) kunnen veranderen. Kortom: een goede doorlopende monitor op brede welvaart en beleidsdoelen op regionaal niveau organiseren is niet eenvoudig.

4.2.2. Leren en bijsturen

In het in het kader van dit onderzoek gehouden reflectiegesprek met het programmteam werd aangegeven dat het leren binnen de regiodeal vooral plaatsvindt via gesprekken met de programmamanager en het programmteam, gesprekken met bij projecten betrokken collega's en externe partijen en door eigen reflectie over opgehaalde informatie. De uitwisseling binnen het programmteam richt zich vooral op het elkaar op de hoogte brengen van de stand van zaken van de eigen programmalijn. Daarbij wordt benadrukt dat het belangrijk is niet alleen te praten over wat goed gaat, maar ook over wat niet werkt. Niet iedereen is ervan overtuigd dat informatie uitwisselen over de stand van zaken per se een meerwaarde heeft. Er moeten wel voldoende raakvlakken zijn tussen projecten om op zo'n manier van elkaar te kunnen leren, is het idee.

Ook bijsturing van de uitvoering van de deal vindt hoofdzakelijk plaats via de hiervoor genoemde gesprekken en overleggen. Het gaat in deze regiodeal vooral om tactisch-operationele uitvoering van een uitgebreid uitvoeringsplan, waarbij hooguit kleine verschuivingen in focus nodig kunnen zijn. Het programmteam heeft voldoende ruimte om zelf eventueel benodigde focusverschuivingen uit te voeren. Of zoals iemand het verwoordt: *"In het uitvoeringsplan zit voldoende ruimte om de uitvoering van de deal met ervaring en gezond verstand in te vullen."* Het komt dan ook nauwelijks voor dat in het overleg met de stuurgroep of het rijk-regio-overleg om sturing moet worden gevraagd. In deze overleggen in vooral sprake van 'zenden' vanuit het programmteam. In het reflectiegesprek werd aangegeven dat de stuurgroep ook moeilijk ingezet kan worden om bij te sturen door de afstand waarop de stuurgroep staat van de uitvoering, het beperkte aantal contactmomenten en de wisselingen in de bezetting. Ook in het rijk-regio-overleg zijn veel personele wisselingen geweest. Deze overleggen dragen er vooral aan bij dat de betrokken bestuurders met elkaar van gedachten kunnen wisselen over de thema's in de deal. Dit is ook van belang voor de verbinding met andere lopende bestuurlijke trajecten die inhoudelijk raken aan de deal.

In de interviews zijn de volgende voorbeelden naar voren gekomen van leren en vervolgens bijsturen binnen de regio deal:

- Kenniswerkplaatsen (Human Capital): Ervaren is dat het niet alleen belangrijk is grote aantallen deelnemers halen. Een gerichte inzet met een kleiner aantal deelnemers bleek een beter resultaat te geven, met uiteindelijk meer effect. Dit inzicht kan bij nieuwe activiteiten worden ingezet.
- Skillsaanpak (Human Capital): het is moeilijk om skillspaspoorten geldig te krijgen. Deze ontwikkeling vraagt nog veel tijd. Binnen de Regio Deal wordt nu gezocht naar een andere manier om vanuit een aanpak gericht op vaardigheden mensen te helpen zich voor te bereiden op de banen van de toekomst.
- Er is veel strategische denkkraft nodig voor de verzelfstandigingsfase van METIP, het is niet eenvoudig om de financiële zelfstandigheid vorm te geven. De bij aanvang snel gesloten samenwerkingsovereenkomsten hebben gezorgd voor een vliegende start, maar bieden onvoldoende basis voor continuïteit voor de lange termijn. Daarom is de oorspronkelijke

regiegroep vervangen door een nieuwe strategische kerngroep, die de verzelfstandigingsfase verder vorm moet geven.

- Een start-up ondernemer binnen METIP moet naast de technische innovatie veel leren over het starten van een bedrijf. Het bleek nodig hierop begeleiding te geven. Daarom heeft METIP een ondernemer ingehuurd die starters kan begeleiden.
- De aansluiting tussen de Human Capital-lijn en METIP is lastig. Een geïnterviewde zegt hierover: "Vooraf is niet goed met elkaar bedacht dat een ondernemer die een start-up heeft financiële problemen heeft, klanten wil vinden en vermogen om te gaan produceren. Het is dan een ongelukkig moment om ze te vragen om lessen te gaan verzorgen. Terwijl het tegelijkertijd wel belangrijk is om jongeren te laten zien wat er aan vernieuwing komt, via contact met een ondernemer die aan het front van nieuwe technologische ontwikkelingen staat. Dit loopt nog niet goed. Maar inmiddels kan door de huidige arbeidsmarkt richting ondernemers ook worden genoemd dat lesgeven hen kan helpen met het vinden van personeel. Dat was vooraf niet bedacht." Omdat ook de inrichting van METIP zich niet goed leent voor lesgeven, worden andere oplossingsrichtingen onderzocht, bijvoorbeeld in de vorm van een samenwerking met een hogeschool en het verkennen van de mogelijkheden van campusontwikkeling op Willemsoord.
- Het verbinden van waterstofprojecten tot ketens, zoals met de pijpleiding bij de waterstofmolen in de Wieringermeer gebeurt, leidt tot meer beweging en grotere resultaten. Uit één project kan een groter resultaat ontstaan: "Het hele fieldlab waterstof in de agri-business is gestart omdat wij een projectje hadden met een onderzoekje naar de toepassing van waterstof in de agri-sector". Er ontstaan uit projecten spin-offs die buiten de deal lopen.
- Het digitale Waterstofplatform lanceren is één ding, het ook levend en betekenisvol krijgen is nog een zoektocht. Deze zoektocht vindt plaats door ideeën voor verbetering in de praktijk uit te proberen.
- De subsidieregeling voor de ombouw van schepen naar waterstof werkt niet in zijn huidige vorm (er zijn geen aanvragen). Mogelijk heeft dit te maken met de grote onzekerheid over de toekomstige ontwikkelingsrichting op dit gebied, waardoor men nog niet kan/durft te kiezen voor een oplossing. Dit wordt verder geanalyseerd en de regeling wordt aangepast.

Uit bovenstaande voorbeelden blijkt dat het leren in deze regiodeal vooral betrekking heeft op eerste orde leren (Doen we de dingen goed?). Dit past helemaal in de programmatische aanpak die wordt toegepast. Vragen die betrekking hebben op tweede orde leren (Doen we de goede dingen?) komen op dit moment eigenlijk niet aan de orde. Het uitvoeringsplan is opgesteld vanuit een ver uitgewerkte beleidstheorie. In principe is het mogelijk dat tijdens de uitvoering blijkt dat in de beleidstheorie van verkeerde veronderstellingen is uitgegaan. Tot op heden zijn nog geen grote koerswijzigingen nodig gebleken. Het is ook mogelijk om bij een Regio Deal de aanpak vooraf minder gedetailleerd uit te werken. Dan kunnen bijvoorbeeld initiatieven worden ingediend bij een programmabureau, waardoor de aanpak binnen de deal zich meer gaandeweg ontwikkelt. Voor dergelijke regiodeals kan leren van projecten en aan de hand daarvan bijsturen op programmaniveau, bijvoorbeeld op de wijze zoals PBL heeft uitgewerkt in het kader van haar onderzoeksprogramma, wel aan de orde zijn.

4.2.3 Reflectie op leren binnen de regio deal

Leren in de uitvoering

Wat opviel in de interviews en het reflectiegesprek is de openheid waarmee alle betrokkenen praten over zaken die minder goed zijn gegaan of gaan. Het vraagt vertrouwen in elkaar om

hierover uit te wisselen. Dat vormt een goede basis om van elkaar te leren. Toch lijkt het leren in de vergaderingen beperkt te blijven tot het elkaar informeren over de stand van zaken. Ook als er minder raakvlakken lijken te zijn tussen projecten, is het echter wel mogelijk van elkaar te leren. Het gaat dan niet om het benutten van de directe ervaring uit verwante projecten, maar van de algemene denkkraft en ervaring die in het projectteam aanwezig is. Dat betekent dat een teamvergadering meer is dan alleen het uitwisselen van de stand van zaken. Door het formuleren van concrete ‘hulpvragen’ kan de kracht van het team nog beter benut worden. Dat betekent bijvoorbeeld: niet melden dat onderdeel x niet vooruit komt, doordat partijen niet met goede voorstellen komen, maar: vragen ‘heeft iemand suggesties hoe ik kan bereiken dat partijen met betere voorstellen komen, zodat project x vooruit komt?’.

Leren door monitoren

Voor deze regiodeal geldt dat de opgezette monitor praktisch niet goed uitvoerbaar is in de gegeven context van beschikbare menskracht en looptijd. De vereiste inspanning voor een goede uitwerking van de monitoring staat niet in verhouding tot de omvang en looptijd van de deal en wat de monitoring zou kunnen opleveren. De monitoring op het niveau van effect en impact is binnen de looptijd van de deal niet bruikbaar om mee bij te sturen, waardoor het ook niet bijdraagt aan een beter doelbereik van de regiodeal. Dit heeft ook te maken met de aard van deze regiodeal: deze heeft een programmatische opzet met een uitgebreid uitvoeringsplan, waarbij de belangrijkste strategische beslissingen al aan de voorkant genomen zijn. Bijsturen vindt plaats op operationeel niveau, daar voegt de informatie uit de monitoring op het niveau van effect en impact niets aan toe. Terwijl met name de monitoring op effectniveau nog een flinke inspanning zou vergen als men echt alle bedachte indicatoren zou willen gebruiken. De benodigde data zijn voor een aantal indicatoren ook moeilijk verkrijgbaar.

Tenslotte is het goed om te beseffen dat de uitgebreid opgezette monitor maar voor vier jaar wordt gebruikt, want na afloop van de regiodeal stopt ook de monitoring. Terwijl een deel van de effecten en impact mogelijk pas op langere termijn zichtbaar worden, wordt dit niet meer gemeten.

Leren door evalueren

De indicatoren op effectniveau en impactniveau kunnen wel nuttig zijn voor een afsluitende evaluatie van de deal, gericht op verantwoording én op lessen voor eventuele vervolgactiviteiten die na de deal gaan lopen op de gekozen thema’s. Ook voor zo’n slotevaluatie is het belangrijk vooraf na te denken over welke indicatoren je zou willen gebruiken, om daarvoor tijdens de uitvoering van de deal de benodigde meetactiviteiten te organiseren. In de opzet van een slotevaluatie kunnen ook meer kwalitatieve aspecten worden meegenomen, bijvoorbeeld door middel van interviews of reflecties met betrokkenen, zoals studenten, docenten en bedrijven.

5 Conclusies en aanbevelingen

Conclusie robuustheid: De onderbouwing van de eenmalige subsidie voor de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland is voldoende robuust.

De subsidie sluit aan bij meerdere beleidsdoelen van de provincie op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, economie & arbeidsmarkt en energietransitie. De ontwikkelrichtingen uit de omgevingsvisie zijn voldoende scherp en consistent uitgewerkt in een nota, visie en intentieverklaring voor integrale gebiedsontwikkeling. Het beleid voor economie en arbeidsmarkt is voldoende robuust. Voor techniek/technologie heeft nog een uitgebreide nadere analyse en planvorming plaatsgevonden via het Manifest Werken en ontwikkelen 2030. De waterstofstrategie is voldoende scherp en consistent geformuleerd voor zover dat mogelijk is gezien de aard van dit beleid (transitiebeleid).

De subsidie van de provincie was noodzakelijk voor de totstandkoming van de Regio Deal als geheel. De Regio Deal heeft vooral tot doel een impuls te geven aan al aanwezige initiatieven in de regio. Zonder deze impuls zouden de in de deal opgenomen projecten niet in hun huidige tempo en omvang hebben plaatsgevonden, naar de mening van de geïnterviewden in dit onderzoek.

Conclusie voortgang: De voortgang van de uitvoering van de Regio Deal is redelijk tot goed. De gesubsidieerde werkzaamheden zijn nog niet geheel afgerond, omdat de Regio Deal nog in uitvoering is tot eind 2024. Sommige onderdelen hebben wat vertraging opgelopen.

Een deel van de met de deal beoogde resultaten is al gerealiseerd, een deel van de activiteiten is nog in uitvoering. De voortgang van de programmalijn Human Capital is redelijk. De activiteiten in deze lijn zijn vertraagd op gang gekomen, doordat deze voor de start deels afhankelijk waren van de twee andere programmalijnen. Ook is er wat vertraging ontstaan door het tussentijdse vertrek van de programmadirecteur van Tech@connect. Recent is de nieuw aangestelde directeur ook vertrokken. Er wordt een plan opgesteld hoe om te gaan met deze situatie. Er is nieuw leeraanbod gerealiseerd bij onderwijsinstellingen in de regio. Op het gebied van de skillsaanpak en leerwerkvoucher blijven de resultaten nog achter. De voortgang van de programmalijn Maritieme opkomende technieken is goed. De beoogde organisatie en plek voor samenwerking aan innovatie (METIP) is gerealiseerd en er zijn al verschillende technische maritieme innovaties via METIP (door)ontwikkeld. De huidige inrichting van de organisatie is nog niet toekomstbestendig, met name de financiering is nog een zorgpunt. Een nog te realiseren resultaat is het dronevliegveld. Ook de verbinding met het onderwijs kan nog steviger. De voortgang van de programmalijn waterstofeconomie is goed. Het platform waterstof is gelanceerd, er wordt aan gewerkt om dit tot een levende community te maken. De business-analyse voor de blauwe waterstoffabriek is afgerond. Op basis hiervan kan verdere besluitvorming over vervolgstappen plaatsvinden. Dit wordt opgepakt door private partijen. Het aanjagen van de vraagaggregatie en van innovaties is deels gerealiseerd. Het lukt niet altijd om de beschikbare financiële bijdrage snel uit te geven omdat het om complexe projecten gaat. De waterstofsubsidieregeling heeft nog niet tot aanvragen geleid. Er wordt onderzocht waar dit aan ligt en de regeling zal worden aangepast.

Conclusies leren binnen de Regio Deal: De beleidstheorie voor deze Regio Deal is goed uitgewerkt en voldoende onderbouwd. Het uitgebreide monitoringplan helpt bij het inzicht

krijgen in de beleidslogica. Het lukt nog niet om dit monitoringplan in zijn geheel uit te voeren. De gehanteerde indicatoren op effect- en impactniveau voegen weinig toe voor het leren en bijsturen tijdens de uitvoering van de regiodeal. Daarvoor is de monitoring op resultaten bij deze regiodeal voldoende.

Er is op operationeel niveau veel geleerd binnen deze Regio Deal. Dat leren gebeurt vooral door middel van gesprekken tussen programmamanager en projectleiders van de programmalijnen, door gesprekken met uitvoerenden binnen de projecten zelf en door eigen reflectie van de projectleiders. De Stuurgroep en het Rijk-regio-overleg spelen voor het leren en bijsturen in de uitvoering een zeer beperkte rol. Dit geldt ook voor de monitoring op beleidseffecten en impact. In de overleggen met de Stuurgroep en in het Rijk-regio-overleg staat de monitor op activiteiten en resultaten centraal. Op basis van de situatie in deze Regio Deal kunnen de volgende aanbevelingen worden geformuleerd:

Aanbeveling 1: Steek energie in een eindevaluatie van de Regio Deal in plaats van in de huidige monitoring

Voor het bijsturen tijdens de uitvoering zal het voor het programmateam niet lonen om nog veel energie in te steken in het compleet maken van de indicatorensets in de monitor. Mogelijk heeft het laten uitvoeren van een eindevaluatie, gericht op verantwoording en leren voor (vervolg)trajecten met vergelijkbare doelstellingen wel een meerwaarde. Daarbij kan een uitvoerend bureau gebruik maken van bestaande data en actief informatie ophalen bij betrokken partijen. Er kan dan ook aandacht zijn voor kwalitatieve resultaten, die niet in cijfers uit te drukken zijn. Een eindevaluatie leent zich er ook voor om achteraf de aannames in de gehanteerde beleidstheorie nog eens kritisch te toetsen.

Bij het uitvoeren van een eindevaluatie is het belangrijk om vooraf te bedenken wie de ontvanger van de resultaten hiervan zou moeten zijn, omdat de Regio Deal zelf afloopt. Wat je juiste ontvanger is, is afhankelijk van de oplossingen die worden gevonden voor continuering van diverse activiteiten (met name Tech@Connect en METIP).

Aanbeveling 2: Wees bij nieuwe Regio Deals terughoudend met het opzetten van omvangrijke monitoring

Voor nieuwe Regio Deals mag het opzetten van de monitoring meer kritisch bekeken worden. Welke indicatoren zijn zinvol om jaarlijks te meten en welke kunnen bijvoorbeeld alleen met een nul- en slotmeting worden uitgevoerd? Hoeveel inspanning mag het verzamelen van de gegevens kosten? De inspanning voor de monitoring moet proportioneel zijn ten opzichte van wat het oplevert voor verantwoording en leereffect binnen de deal.

Bijlage 1 Bronnen

Documenten

- Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland (2020)
- Gedeputeerde Staten (2022), brief aan PS, Programmering Evaluatiekader subsidies 2023
- PBL (2021), Zicht op het effect van de Regio Deals op de brede welvaart, notitie PBL (2022), Ruimte geven aan adaptief en lerend bredewelvaartsbeleid, Lessen uit de beleidspraktijk binnen de Regio Deals
- Provincie Noord-Holland (2016), Startnotitie naar een veerkrachtige arbeidsmarkt 2016 – 2019
- Provincie Noord-Holland (2016), Strategisch beleidskader Economie
- Provincie Noord-Holland (2016), Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt 2016 – 2019
- Provincie Noord-Holland (2016), Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
- Provincie Noord-Holland (2018), Omgevingsvisie NH2050
- Provincie Noord-Holland (2020), Waterstofstrategie Noord-Holland
- Provincie Noord-Holland (2022), Nota Zeehavens Noord-Holland
- Provincie Noord-Holland, subsidiedossier eenmalige subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland (aanvraag en verlening)
- Programma Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland (2021), Uitvoeringsprogramma
- Programma Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland (2021), Plan voor aanpak Monitoring en nulmeting
- Programma Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland (2023), Voortgangsrapportage Uitvoeringsprogramma t/m 2e kwartaal 2023
- Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (2023), Elke Regio Telt!
- SEO Economisch onderzoek (2023), De koppositie versterken, Effectanalyse Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland
- Stec Groep (2023), Evaluatie van het programma De Kop Werkt! 2017-2020

Interviews

- Provincie Noord-Holland, beleidsadviseur sector Regionale Economie en Erfgoed, waterstof en trekker van de Regio Deal, Directie Beleid
- Provincie Noord-Holland, beleidsadviseur sector Regionale Economie en Erfgoed, arbeidsmarkt & onderwijs, Directie Beleid
- Programmamanager Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland
- Programmamanager Programmalijn Human Capital van Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland, tevens werkzaam als adviseur onderwijs-arbeidsmarkt gemeente Den Helder
- Programmamanager Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland met primaire focus op programmalijn Waterstof, tevens actief als Sr. Adviseur Economie voor gemeente Den Helder
- Programmamanager programmalijn Waterstof van Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland, tevens actief als Programmamanager voor new Energy Coalition
- Programmamanager METIP van Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland, tevens actief voor Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord
- Regionale bestuurder/ lid Stuurgroep Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland, tevens Wethouder Hollands Kroon
- Koninklijke Marine, lid Stuurgroep Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland

Websites

- [Regio Deals | Rijksoverheid.nl](#)
- [Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland](#)
- [Waterstofplatform](#)
- [Tech@connect](#)
- [METIP](#)

Bijlage 2 PBL-onderzoek werking Regiodealbeleid

Het ministerie van LNV heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) gevraagd om een onderzoeksprogramma op te zetten ter ondersteuning van het Regiodealbeleid. Het PBL-onderzoeksprogramma had tot doel kennis te ontwikkelen, te verdiepen en te ontsluiten om zo te komen tot nader inzicht in wat waar werkt om de brede welvaart in de regio te verbeteren.

De overkoepelende onderzoeksvraag van het PBL-onderzoeksprogramma was: Hoe kan de brede welvaart in regio's worden verbeterd? Om tijdig inzichten uit het onderzoek te kunnen delen, loopt het PBL-onderzoeksprogramma parallel aan en interacteert het met het Regiodealbeleid in deze kabinetsperiode, van 2019 tot en met 2021. De inzichten betreffen het gehele Regiodealbeleid; dus zowel het rijksbeleid op het overkoepelende programmaniveau, als het niveau van de individuele Regio Deals (zie ook [Onderzoeksprogramma PBL 'Regiodeals voor brede welvaart' | PBL Planbureau voor de Leefomgeving](#)).

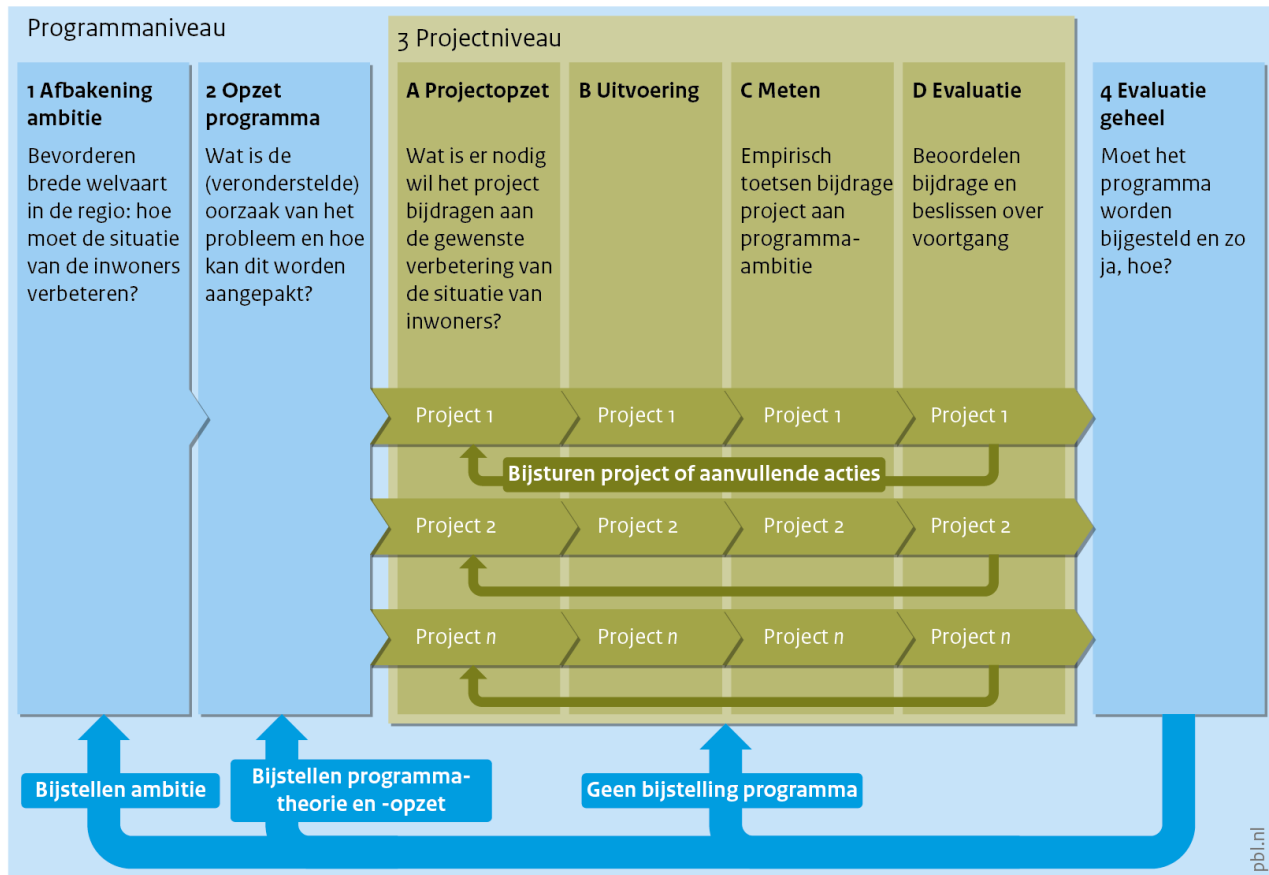
In het kader van het onderzoeksprogramma heeft PBL in de afgelopen periode diverse onderzoeken gepubliceerd over hoe regio's al doende tot een effectief beleid voor brede welvaart kunnen komen. In de notitie 'Vormgeven aan lerend en adaptief beleid' (2020) is dit als volgt verwoord: *“Wat werkt is niet altijd vooraf te zeggen. Vaak spelen vele, deels onbekende, factoren een rol bij de problematiek en is het effect van beleid mede afhankelijk van de regionale context. Vanwege de urgentie van veel opgaven is het meestal niet wenselijk om te wachten tot hier meer duidelijkheid over is. Een alternatief is starten op basis van de bestaande kennis en vervolgens continu de vinger aan de pols te houden of de aanpak ook werkt zoals verwacht. Dit kan door beleid gefaseerd vorm te geven en uit te voeren en tussentijds de effectiviteit van de aanpak te monitoren en evalueren. De inzichten uit de evaluatie van één beleidsfase vormen de basis voor de verbetering van het beleid in de volgende fase. Beleid is zo lerend en adaptief.”*

Veranderingen in de gehanteerde indicatoren op het gebied van brede welvaart duren lang en zijn op zich niet voldoende om te zien of de binnen de Regio Deal ingezette beleidsaanpak heeft bijgedragen aan de vastgestelde opgave. Er zijn immers naast de Regio Deal nog vele andere factoren (diverse ontwikkelingen en mogelijk ander beleid) van invloed. PBL pleit in haar rapport 'Ruimte geven aan adaptief en lerend bredewelvaartsbeleid' (2022) voor het uitwerken van een 'programmatheorie', waarin de werking van de gekozen beleidsacties en eventuele aannames die daarbij gedaan zijn expliciet gemaakt worden. Deze programmatheorie wordt gaandeweg getoetst met behulp van indicatoren die laten zien of het beleid bijdraagt aan wat nodig is om uiteindelijk de ambitie te behalen. In de monitoringssystemen van de Regio Deals die PBL onderzocht heeft waren dergelijke indicatoren meestal nog niet beschikbaar.

PBL pleit voor bewust leren op zowel het niveau van projecten als het hele programma. Zowel leren over wat wel als over wat niet werkt. Dit vraagt volgens PBL om een bewuste opzet, met:

- een helder afgebakend einddoel om te kunnen beoordelen of de ingezette beleidsacties effectief zijn.
- inzicht in of de beleidsacties de veranderingen teweegbrengen die nodig zijn om de gewenste situatie te realiseren.
- Regelmatig bij elkaar brengen van alle in projecten opgedane inzichten, zodat duidelijk wordt of er voldoende gebeurt om de ambities dichterbij te brengen.

Dit lerend en adaptief beleid ziet er schematisch als volgt uit:

Bron: PBL

Bijlage 3 Provinciale beleidskaders

De inhoud van de Regio Deal raakt aan de volgende beleidskaders die ten tijde van het verstrekken van de subsidie van toepassing waren. Sommige beleidskaders zijn inmiddels geactualiseerd en doorontwikkeld. We richten ons hier in de beschrijving en toetsing vooral op de kaders die golden bij het verstrekken van de subsidie.

Omgevingsvisie NH2050

In de Omgevingsvisie NH2050 (vastgesteld in november 2018) is opgenomen dat de Kop van Noord-Holland en specifiek het gebied rond Den Helder een belangrijke rol kan spelen in de energietransitie, vanwege de goede uitgangspositie voor aanlanding van energie-infrastructuur van de op zee opgewekte windenergie. De visie vermeldt dat dit tot 2030 vooral opwekking van stroom betreft (via windparken op zee). Daarnaast komt volgens de visie ook de directe omzetting naar waterstof meer in beeld. De ontwikkeling van de haven van Den Helder is in 2022 verder uitgewerkt in de Nota Zeehavens, zowel in relatie tot de energietransitie als het economisch beleid.

Waterstofstrategie (Klimaatopgave – energietransitie)

Om klimaatneutraal te worden zet de provincie onder meer sterk in op het ontwikkelen van waterstof als alternatief voor aardgas en diesel. Door in te zetten op waterstof vermindert de uitstoot van CO₂ en wordt tegelijkertijd bijgedragen aan een schonere lucht en dus een gezondere leefomgeving. De productie, distributie en het gebruik van waterstof is ook goed voor de economie en levert banen op. De provincie Noord-Holland heeft de ambitie om een actieve rol te spelen in het op gang brengen van de waterstofeconomie. Het provinciale beleid voor waterstof is weergegeven in de Waterstofstrategie Noord-Holland van oktober 2020. De strategie geeft aan dat waterstof als energiedrager voor Noord-Holland een enorm potentieel heeft, gegeven de ruimtelijke, economische, fysieke en infrastructurele kenmerken van de provincie. Er zijn veel mogelijkheden voor de productie, handel en distributie van deze energiedrager en voor de toepassing ervan in Noord-Holland. De strategie schetst verder de veelheid aan initiatieven en projecten die al lopen, waaronder grote regionale initiatieven uitgevoerd door brede consortia. In Noord Holland Noord loopt een Programma Waterstof dat door het Ontwikkelbedrijf Noord-Holland Noord is ontwikkeld voor Holland Boven Amsterdam.

De waterstofstrategie schetst een mogelijk ontwikkelpad van een Noord-Hollandse waterstofeconomie. Omdat het hier om een transitie gaat, die mede afhankelijk is van andere ontwikkelingen op het gebied van de transitie naar duurzame energie, zijn er veel onzekerheden. Dit vraagt een adaptieve aanpak, waarin snel bijgestuurd kan worden. De focus van de provincie ligt op de ontwikkeling van de regionale infrastructuur. Door hier nu op in te zetten, zorgt de provincie voor de juiste randvoorwaarden om de waterstofeconomie in de toekomst te laten functioneren. Er wordt daarnaast ingezet op het coördinatie van kennis en het stimuleren van pilots en demonstratieprojecten via een waterstofplatform. Het gaat dan vooral om pilots en demonstratieprojecten in de industrie, het zwaar transport (waaronder bijvoorbeeld de logistiek en de binnenvaart), agri-sector en de elektriciteitssector (netbalancerings). De waterstofstrategie stelt tenslotte ‘Structureel evalueren en zo nodig bijstellen van de koers is noodzakelijk om de klimaatdoelen te behalen.’ In de praktijk vindt deze evaluatie plaats via een

informeel continu proces, waarin steeds wordt gekeken wat nodig is, waarop dan ingespeeld wordt met bijvoorbeeld subsidies en verkenningen.

Strategisch beleidskader en Uitvoeringsagenda Economie/Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt 2016-2019

Het meest recente beleidskader voor economie en voor arbeidsmarkt en onderwijs, dat tot 2023 van kracht is, verscheen in 2021. Ten tijde van het opstellen van de Regio Deal was het kader voor 2016-2019 nog van toepassing. Inhoudelijk komen beide beleidskaders sterk overeen.

Het Strategisch Beleidskader Economie 2016-2019 bevat de hoofdlijnen van het economisch beleid en geeft de gewenste richting van de economie voor de middellange termijn. Het hoofddoel van het economisch beleid is in dit beleidskader als volgt verwoord: *Wij maken ons sterk voor welvaart en welzijn in Noord-Holland door een duurzame, vernieuwende en ondernemende economie.* Dit is vertaald naar drie strategische doelen: duurzaam, vernieuwend en ondernemend. De strategische doelen zijn verder uitgewerkt op tactisch niveau in de Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019 en de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt 2016-2019.

De Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019 stelt dat een goed vestigingsklimaat een cruciale randvoorwaarde is voor de economie en de aantrekkelijkheid van een regio voor economische activiteiten zoals de vestiging van (buitenlandse) bedrijven bepaalt. Het vestigingsklimaat valt uiteen in diverse vestigingsfactoren. In het economisch beleid worden de vijf meest relevante uitgelicht: 1. Aantrekkelijke en duurzame werklocaties 2. Goede bereikbaarheid 3. Een veerkrachtige arbeidsmarkt 4. Een sterk innovatieklimaat 5. Uitstekende digitale infrastructuur. De Regio Deal sluit aan bij de factoren ‘veerkrachtige arbeidsmarkt’ en ‘sterk innovatieklimaat’. De factor ‘veerkrachtig arbeidsmarkt’ wordt verder uitgewerkt in de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt.

Volgens de *Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt 2016-2019* zijn voldoende en goed opgeleide werknemers een belangrijke randvoorwaarde voor een functionerende regionale economie. Een goede aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs is daarvoor van groot belang. Niet alleen om nieuwe toestroom op de arbeidsmarkt zo praktijkgericht mogelijk op te leiden, maar ook om de kennis en vaardigheden van de overige beroepsbevolking op concurrerend niveau te houden. Het strategisch doel is van de uitvoeringsagenda is: *“Naar een veerkrachtige arbeidsmarkt voor Noord-Holland”*. De operationele doelen zijn: verbeteren aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs, versnellen overgang van werk naar werk en bevorderen van een inclusieve arbeidsmarkt. De Uitvoeringsagenda geeft per doel een onderliggende analyse van de problematiek, de visie en rol/inzet van de provincie en anderen en de beoogde effecten aan. Een belangrijk aandachtspunt van de provincie is het vervullen van een verbindende rol tussen de partijen die primair verantwoordelijk zijn voor de regionale arbeidsmarkt: bedrijven, onderwijsinstellingen en gemeenten, bijvoorbeeld via het stimuleren van campusstructuren. De focus ligt hierbij op de technieksector. De campusaanpak heeft zichzelf inmiddels bewezen en wordt in meerdere provincies toegepast.

Bijlage 4 Indicatoren per programmalijn

Hieronder volgt een overzicht van de binnen de Regio Deal gehanteerde indicatoren voor de programmalijnen. Het is in sommige gevallen lastig om het onderscheid te maken tussen resultaat, effect en impact. Het in de kolom 'Niveau indicator' weergegeven niveau geeft de inschatting van de onderzoeker weer.

Indicatoren Programmalijn Human capital

Indicator <i>(hebben waar niet aangegeven betrekking op de techniek)</i>	Wat willen we zien	Niveau indicator	Beschikbaarheid indicator¹²/ingevuld voor:
Aantal jongeren dat bereikt wordt via promotieactiviteiten	Toename	Resultaat	2021 en 2023
Aantal studenten dat les heeft in een contextrijke leeromgeving	Toename	Resultaat	2021 en 2022
Aantal jongeren dat gebruik maakt van de campus wonen, werken en leren in techniek	Toename	Resultaat	Campus is er nog niet
Aantal mensen die uit een uitkeringssituatie/thuissituatie zijn omgeschoold voor de gevraagde vaardigheden in de technische, maritieme en energiesector.	Toename	Effect	2021
Aantal mensen die naar aanleiding van bij- of omscholing een baan hebben	Toename	Effect	2021
Aantal bedrijven dat als gevolg van contact met onderwijs een nieuwe medewerker heeft kunnen werven	Toename	Effect	Nog niet bekend
Aantal partijen dat actief is via Tech@Connect	Toename	Resultaat	2021
Aantal jongeren dat kiest voor opleiding in techniek	Toename	Effect	2021
Aantal mensen dat een baan vindt in de techniek	Toename	Effect	Nog nader te bepalen

¹² Op basis voortgangsrapportage 2^e kwartaal 2023

Indicatoren programmalijn Maritieme opkomende technologieën

Indicator	Wat willen we zien	Niveau indicator	Beschikbaarheid indicator/ ingevuld voor:
Aantal Kernpartners van METIP	Toename kernpartners	Resultaat	2022 en 2023
De bedrijven en organisaties die zich met een ondertekend afsprakenkader / samenwerkingsovereenkomst aan METIP gecommitteerd hebben (situatie 1 mei 2021)	Een goed werkend ecosysteem rond een zelfstandige METIP bestaande uit een mix van bedrijven, netwerken van brancheorganisaties, kennisorganisaties en opleidingsinstellingen	Resultaat	2022
Aantal gezamenlijke open technologie / innovatieprojecten	Vergroting en versnelling innovatie Toename bedrijvigheid Toename werkgelegenheid in emerging technologies	Resultaat	2022 en 2023
Aantal bedrijfsvestigingen in de regio voortkomende uit de projecten van METIP	Vestiging projectpartners in regio Toename bedrijvigheid	Impact (vestigingen)	Nog niet bepaald
Aantal startups/nieuwe bedrijven voorkomend uit projecten METIP	Toename van aantal startups: werkstudenten, internships en werknemers die door METIP zelf een bedrijf zijn gestart	Impact (vestigingen)	2023
Aantal ingezette studenten van beroepsopleidingen en WO	Toename aantal betrokken studenten BO en WO (praktijk- of onderzoeksopdracht stage of afstuderen)	Effect	2022 en 2023
Aantal onderzoeksopdrachten	Toename onderzoeksopdrachten	Effect	2023
Aantal deelnemende MKB, startups en scale-ups.	Ontstaan en toename van studententeams en studentenbedrijven en startups in nieuwe technologie	Effect	2023
Aantal werkstudenten en aangestelde internships (betaalde studenten)	Toename aantal betrokken studenten (starter op arbeidsmarkt, werknemer of aannemer betaalde opdracht)	Effect	2022 en 2023
Multiplier effect van budgetonderdeel maritieme innovaties	Verdrievoudiging van de uiteindelijke projectwaarde	Effect?	Nog niet bepaald

Indicator	Wat willen we zien	Niveau indicator	Beschikbaarheid indicator/ ingevuld voor:
Aantal technologie/innovatie clusters	Toename van het aantal clusters rond een specifieke innovatie/emerging technology zoals drones, VR, etc.	Effect	Nog niet bepaald

Programmalijn Energietransitie – waterstofeconomie

Indicator	Wat willen we zien	Niveau indicator	Beschikbaarheid indicator/ ingevuld voor:
Omvang (kWh) van de oplossing vermeden net congestie	Afname van de netcongestie door mitigerende investeringen	Effect	2021 en 2022
Aantal kilogrammen waterstof ingezet voor mobiliteit	Een toename van inzet waterstof in mobiliteit	Effect	2021 en 2022
Aantal kilogrammen afgenomen waterstof door gebruikers	Meer productie en afzet van waterstof	Effect	2021 en 2022
Aantal bijeenkomsten en lesmomenten waar waterstof een thema is	Toename van kennis	Resultaat	2021 en 2022
Aantal studenten dat betrokken is bij de waterstofplannen van de regio	Groei van het aantal studenten dat in aanraking komt/kennis opdoet op het gebied van waterstof	Resultaat	2021 en 2022
Aantal innovaties dat is toegepast in de projecten	Toename ontwikkeling en toepassing innovaties in de regio	Effect	'loopt nog'
Aantal partijen (publiek en privaat) dat actief is in het waterstofplatform	Toename leden die zich committeren aan het platform en daar ook actief zijn en zo kennisnetwerk vergroten	Resultaat	Nog niet gemeten, platform gestart in 2022
Aantal deelnemers aan bijeenkomsten van de waterstofcommunity	Toename leden die zich committeren aan het platform en daar ook actief zijn en zo kennisnetwerk vergroten	Resultaat	2021
Aantal fte werkzaam in bedrijven die gelieerd zijn aan waterstof	Meer banen in bedrijven die gelieerd zijn aan waterstof	Impact (banen)	Nog niet bepaald

Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht (editie 78 - 23 januari 2024)

Geachte Raadsleden en Statenleden in de Metropoolregio Amsterdam,

Met deze maandelijkse brief informeren wij u in het kort over actuele ontwikkelingen van de samenwerking in de MRA. Dit maandelijkse MRA Raads- en Statenleden Bericht wordt ook gearchiveerd op de [MRA-website](#).

Nieuws uit de Metropoolregio Amsterdam

- Topbestuurders waarschuwen Den Haag: 'Intrekken investeringen Noord-Zuidlijn [funest voor Nederland](#)'
- Mijlpaal op weg naar [nieuw stadsdeel met 15.000 woningen](#) in Lelystad
- [Hoogste hypotheke](#) voor starters op de woningmarkt in MRA
- Oproep regiobestuurders: [behoud Wijdemeren voor Gooi en Vechtstreek](#)
- Aantal inwoners MRA gegroeid in 2023, [krimp in 10 MRA-gemeenten](#)
- Grootste groep recente [immigranten in MRA komt uit India](#)
- Grondstoffenregisseur MRA in [podcast RVO over aanpak bedrijfsafval](#) in 2024
- Internationaal onderzoek: Nederlandse [economie loopt achter](#) op gebied van duurzaamheid
- Ondersteuning voor MRA-gemeenten bij realiseren [ambities duurzaamheid](#)
- Ontwikkeling [studentenwoningen Kronenburg](#) Amstelveen in zicht
- [Houtbouw voorbij de mythes](#): 'Denk vanaf het begin in hout, dan krijg je heel andere oplossingen'
- [Musea ontvangen recordaantal](#) bezoekers uit Nederland
- [Handreiking Brede Welvaart ontwikkeld](#) voor overheden in MRA
- [Haarlemmermeer voor 18e keer economisch sterkste](#) gemeente van Nederland

Enquête raads- en Statenleden over de MRA Samenwerking

Alle raads- en Statenleden hebben via e-mail op 9 januari een enquête ontvangen om hun ervaringen met de MRA-samenwerking in het overgangsjaar 2022 en in 2023 op te halen. In de [MRA Raadtafel van 12 december](#) is dit besproken. Het verzoek is deze enquête uiterlijk in te vullen op 28 januari 2024. Hoe meer leden van raden en Staten de enquête invullen, hoe beter het beeld is dat de leden van de Raadtafel, het MRA Bestuur en de leden van de Algemene Vergadering krijgen van het functioneren van de nieuwe MRA-samenwerking in de praktijk.

Nieuwe podcast in serie Metropoolregio Actueel: Houtbouw

Op [Spotify](#) worden de podcasts van de reeks Metropoolregio Actueel geplaatst. Recent is de podcast over [Houtbouw](#) toegevoegd. De podcast over Duurzaam & Circulair is opgenomen en wordt deze week gepubliceerd. Gevolgd door een podcast

over de bedrijventerreinenstrategie en de OV-transitie, en daarna een over de concept-MRA Agenda.

Eerder zijn de volgende podcasts gepubliceerd via Spotify:

- [Gezondheid in de MRA](#)
- [Toerisme](#)
- [Water \(te veel, te weinig en verzilting\)](#)
- [Huisvesting Aandachtsgroepen](#)
- [Energie-armoede en -rechtvaardigheid](#)
- [Toekomstbestendig bouwen](#)
- [Brede welvaart](#)

De podcasts duren elk circa een half uur en gaan over onderwerpen die aan de orde komen in de nieuwe MRA Agenda. Wanneer u zich abonneert op de reeks in [Spotify](#), wordt u automatisch geïnformeerd.

Agenda's en verslagen Bestuur, Algemene Vergadering, Raadtafel en Platforms

Alle informatie, agenda's en stukken van het [MRA Bestuur](#), [MRA Raadtafel](#), [MRA Algemene Vergadering](#), en de platforms [Economie](#), [Ruimte](#) en [Mobiliteit](#) kunt u vinden op de website van de MRA. Hieronder staan de data van de eerstvolgende Raadtafel en Algemene Vergadering:

<i>Agenda</i>	<i>MRA Raadtafel</i>	<i>MRA Algemene Vergadering</i>
vr 1 maart 2024	di 12 maart 2024 19.30 uur	22 maart 2024 10.00 uur

Eén pagina voor Jaarplanning, Termijnagenda, Voortgangsnota en proces nieuwe MRA Agenda

Op de website van de MRA is een [speciale pagina](#) gemaakt met daarop de Jaarplanning 2024, de meest recente Termijnagenda en het proces van de nieuwe MRA Agenda. Op de Jaarplanning treft u alle MRA-overleggen, waaronder alle bijeenkomsten van het Bestuur, de Algemene Vergadering, de Raadtafel en de bestuurlijke platforms.

Het eerstvolgende Bericht aan raden en Staten wordt eind van de volgende maand naar alle griffiers verzonden.

Middels deze brief hopen wij u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd. Voor vragen of opmerkingen ben ik altijd bereikbaar.

Met vriendelijke groet,

██████████
Directeur Metropoolregio Amsterdam

██████████ [@metropoolregioamsterdam.nl](mailto:██████████@metropoolregioamsterdam.nl)

*) De 33 deelnemers van de MRA zijn de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn, Amsterdam, Almere, Lelystad, Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren, Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Velsen, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad, Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort, de provincies Noord-Holland en Flevoland, en de Vervoerregio Amsterdam.

**) De 7 deelregio's zijn: Almere-Lelystad, Amstelland-Meerlanden, Amsterdam, Gooi en Vechtstreek, IJmond, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland.

Dit digitale 'MRA Raads- en Statenleden Bericht' verschijnt maandelijks, met uitzondering van de zomermaanden.